

GRANSKNINGSKOMMISSIONEN OM SAGEN OM AFLIVNING AF MINK

Beretning

Kapitel 9, afsnit 9.5.6.2.-9.7.2.8.1.

2022

TITEL:

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink
Beretning

2022

BERETNING AFGIVET AF:

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink

ÅR:

2022

DESIGN OG TRYK:

Stibo Complete

PUBLIKATIONEN KAN HENTES PÅ:

Folketingets hjemmeside (www.ft.dk)

ISBN: 978-87-973950-0-4

ISBN: 978-87-973950-1-1 (elektronisk udgave)

GRANSKNINGSKOMMISSIONEN OM SAGEN OM AFLIVNING AF MINK

Beretning

Bind 4

INDHOLD

Bind 1	
Forord	15
Kapitel 1	
Kommissoriet, kommissionens sammensætning og afgrænsning af kommissionens opgaver	17
Kapitel 2	
Kommissionsundersøgelsens resultater	27
Kapitel 3	
Kommissionens tilvejebringelse af materiale mv.	49
Kapitel 4	
Regeringens udvalg og styrkelsen af Statsministeriet og Justitsministeriet	67
Kapitel 5	
Kommissionens sammenfatning af det faktiske forløb	99
Kapitel 6	
Hjemmel til aflivning af mink	449
Kapitel 7	
Retsgrundlag	519
Bind 2	
Kapitel 8	
Kommissionens vurderinger	595
Kapitel 9, afsnit 9.1.-9.2.2.23.6.	
Hændelsesforløbet og forklaringer	749
	1749

Bind 3

Kapitel 9, afsnit 9.2.2.23.7.-9.5.6.1.6.

Hændelsesforløbet og forklaringer	1181

Bind 4

Kapitel 9, afsnit 9.5.6.2.-9.7.2.8.1.

Hændelsesforløbet og forklaringer	1757
9.5.6.2. Pressemødets forløb og forklaringer herom	1757
9.5.6.2.1. Mailkorrespondance under pressemødet	1798
9.5.6.3. Forløbet efter pressemødet	1801
9.5.6.3.1. Pressemeddelelse fra Miljø- og Fødevareministeriet	1801
9.5.6.3.2. Pressemeddelelse på regeringens hjemmeside	1804
9.5.6.3.3. Arbejdet i Statsministeriet	1805
9.5.6.3.4. Arbejdet i Justitsministeriet og Rigspolitiet	1806
9.5.6.3.5. Arbejdet i Miljø- og Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen	1814
9.5.6.3.6. Arbejdet i Udenrigsministeriet	1832
9.5.6.3.7. Arbejdet i Finansministeriet	1833
9.6. Myndighedernes overvejelser om hjemmel	1834
9.6.1. Mødet den 5. november 2020 kl. 08.00 med styrelseschefer i regi af NOST'en	1834
9.6.2. Virtuelt møde den 5. november 2020 kl. 09.45 mellem Justitsministeriet og Rigspolitiet	1842
9.6.3. Mailkorrespondance i Rigspolitiet om hjemmelsspørgsmål	1843
9.6.4. Mødet om aflivningsmetoder den 5. november 2020 kl. 12.00	1844
9.6.5. Drøftelse mellem Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet - orientering af Rigspolitiet	1845
9.6.6. Opgaven med lovforslaget den 5. november 2020	1857
9.6.7. Mailkorrespondance mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Finansministeriet om forhøjet tempobonus i Nordjylland	1863

9.6.8.	Justitsministeriets notits: "Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink"	1864
9.6.9.	Mødet den 6. november 2020 om lovforslaget	1866
9.6.10.	Erhvervsministeriets notat om ekspropriation i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink	1868
9.6.11.	Statusmøde i Miljø- og Fødevareministeriet den 6. november 2020	1872
9.6.12.	Sms-korrespondance i Justitsministeriet om ekspropriation den 7. november 2020	1873
9.6.13.	Arbejdet med et hastelovforslag	1874
9.6.13.1.	Miljø- og Fødevareministeriets kontakt til Statsministeriet	1874
9.6.13.2.	Sundhedsministeriets bemærkninger til lovforslaget	1881
9.6.13.3.	Talepapir til miljø- og fødevareministerens kontakt til ordførerne	1882
9.6.13.4.	Mail- og sms-korrespondance om hastelovforslaget	1885
9.6.13.5.	Indstillingen til statsministeren	1887
9.6.13.6.	Miljø- og Fødevareministeriets notits om hastefremsættelse af lovforslag til Lov om midlertidigt forbud mod hold af mink og ildere	1890
9.6.13.7.	Statsministerens godkendelse af hastelovforslaget	1893
9.6.13.8.	Sms-korrespondance mellem Erhvervsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet	1901
9.6.13.9.	Overvejelser i Sundhedsministeriet	1902
9.6.13.10.	Forklaringer om hastelovforslaget	1904
9.6.14.	Lovforslag L77 – forslag til lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink	1906
9.6.15.	Bevillingsmæssige overvejelser i forhold til tempobonus mv. i Finansministeriet og Justitsministeriet	1928
9.6.16.	Overvejelser i Finansministeriet om tempobonus og aktstykke 123	1928

9.6.17.	Sundhedsministerens dagbog den 11. november 2020	1934
9.6.17.1.	Statsministeriets departementschefs sms til Sundhedsministeriets departementschef	1935
9.6.17.2.	Sms-korrespondance mellem departements- cheferne i Statsministeriet, Sundheds- ministeriet og Erhvervsministeriet	1935
9.6.17.3.	Sundhedsministeriets departementschefs sms til sundhedsministeren	1936
9.6.18.	Håndtering af mail sendt den 13. november 2020 af medlem af Folketinget til statsministeren	1937
9.6.19.	Justitsministeriets notits om tempobonus	1940
9.6.19.1.	Sms-korrespondance den 15. november 2020 mellem Justitsministeriet og Finans- ministeriet om aktstykke 123	1945
9.6.20.	Politisk aftale om lovgrundlag for tempobonus samt aflivning og forbud mod hold af mink	1947
9.6.21.	Tilvejebringelse af finansiel hjemmel til bl.a. tempobonus ved aktstykke nr. 168	1953
9.6.22.	Finansudvalgets spørgsmål nr. 483	1960
9.7.	Kommunikation med offentligheden og minkavlerne	1961
9.7.1.	Statsministeriets og øvrige myndigheders involvering og kommunikation med offentligheden og minkavlerne	1961
9.7.1.1.	Pressemødet den 4. november 2020	1961
9.7.1.1.1.	Orientering af København Fur forud for pressemødet den 4. november 2020	1962
9.7.1.1.2.	København Furs møde i forlængelse af pressemødet	1967
9.7.1.2.	Fødevarestyrelsens besvarelse af spørgsmål fra København Fur	1968
9.7.1.3.	Kontakt med København Fur den 5. november 2020	1976
9.7.1.4.	FAQ til Fødevarestyrelsens hjemmeside	1978
9.7.1.5.	KU-mødet den 5. november 2020	1984
9.7.1.5.1.	Sundhedsministerens noter fra KU-mødet den 5. november 2020	1987

9.7.1.6.	Pressemødet den 5. november 2020 vedrørende Nordjyllandspakken	1988
9.7.1.7.	Miljø- og fødevareministerens deltagelse i to tv-programmer	1999
9.7.1.7.1.	Go' Aften Live på TV2 kl. 18.30	1999
9.7.1.7.2.	Debatten på DR2 kl. 20.00	2004
9.7.1.8.	Brev nr. 1 til minkavlerne af 6. november 2020	2038
9.7.1.8.1.	København Furs anmodning om ændring af det udsendte brev	2055
9.7.1.9.	Statsministerens telefonsamtale den 7. november 2020	2056
9.7.1.10.	Baggrunden for pressemødet den 7. november 2020	2061
9.7.1.11.	Danske Minkavleres pressemeddelelse af 7. november 2020 kl. 14.37	2065
9.7.1.12.	Forelæggelse for miljø- og fødevare- ministeren den 7. november 2020	2066
9.7.1.13.	Pressemødet den 7. november 2020	2071
9.7.1.13.1.	Arbejdet i Sundhedsministeriet	2078
9.7.1.13.2.	Arbejdet i Miljø- og Fødevareministeriet	2080
9.7.1.13.3.	Arbejdet i Rigspolitiet	2086
9.7.1.13.4.	Danske Minkavleres pressemeddelelse af 7. november 2020 kl. 17.52	2088
9.7.1.13.5.	Presseomtale af pressemødet den 7. november 2020	2089
9.7.1.14.	Overvejelser om ændring af brev nr. 1 til minkavlerne	2089
9.7.1.15.	Danske Minkavleres pressemeddelelse af 8. november 2020	2094
9.7.1.16.	Miljø- og fødevareministerens udtalelse til pressen den 8. november 2020	2095
9.7.1.17.	Overvejelser i Statsministeriet om kommunikationen	2107
9.7.1.18.	Presseomtale den 9. november 2020	2111
9.7.1.19.	Sms-korrespondance mellem Statsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet	2116

9.7.1.20.	Mailkorrespondance i Statsministeriet den 9. november 2020	2124
9.7.1.21.	Korrespondance om miljø- og fødevare- ministerens orientering om hjemmels- problematikken	2128
9.7.1.22.	Møde om kompensation af minkavlerne den 9. november 2020	2133
9.7.1.23.	Taleberedskab til miljø- og fødevareministeren	2139
9.7.1.24.	Arbejdet med brev nr. 2 til minkavlerne	2149
9.7.1.25.	Brev nr. 2 til minkavlerne af 10. november 2020	2155
9.7.1.26.	Miljø- og Fødevareministeriets presse- meddelelse af 10. november 2020	2161
9.7.1.27.	Artikel på TV 2 den 10. november 2020	2163
9.7.1.28.	Korrespondance i Miljø- og Fødevare- ministeriet om presseberedskab	2165
9.7.1.28.1.	Sms-korrespondance mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Statsministeriet	2168
9.7.1.28.2.	Fortsat mailkorrespondance i Miljø- og Fødevareministeriet	2170
9.7.1.28.3.	Miljø- og Fødevareministeriets pressenotat af 10. november 2020	2171
9.7.1.29.	Artikel på DR.dk bragt tirsdag den 10. november 2020	2173
9.7.1.30.	Opslag på statsministerens Facebookside den 11. november 2020	2174
9.7.1.31.	Statsministerens medvirken i to tv-programmer den 12. november 2020	2181
9.7.1.31.1.	Statsministerens taleberedskab	2181
9.7.1.31.2.	Tv-programmet "Go' Aften Live" på TV2	2184
9.7.1.31.3.	Tv-programmet Aftenshowet på DR	2196
9.7.1.32.	Fødevarestyrelsens mail af 13. november 2020 til minkavlere i zone 3	2207
9.7.1.33.	Overvejelser i Justitsministeriet om kontakt med minkavlerne	2208

9.7.1.34.	Åbent brev fra medlem af Folketinget til statsministeren og miljø- og fødevareministeren	2209
9.7.1.35.	Pressemeddelelse om forlængelse af fristen for tempobonus	2212
9.7.1.36.	Presseomtale vedrørende forlængelse af tempobonus	2215
9.7.1.37.	Justitsministerens tweet af 16. november 2020	2217
9.7.1.38.	Justitsministeriets pressemeddelelse af 19. november 2020	2220
9.7.1.39.	Overvejelser i Justitsministeriet om pressehåndtering	2222
9.7.1.40.	Mødet med minkavlerne den 24. november 2020 om kompensation	2223
9.7.1.41.	Statsministerens besøg hos en minkavler den 26. november 2020	2229
9.7.2.	Politiets brug af actioncard nr. 1	2229
9.7.2.1.	Det indledende forløb i Fødevarestyrelsen	2230
9.7.2.1.1.	Forklaringer om det indledende forløb	2234
9.7.2.1.2.	Fødevarestyrelsens notat om talepinde	2235
9.7.2.1.3.	Forklaringer om Fødevarestyrelsens talepinde	2239
9.7.2.1.4.	Fødevarestyrelsen påbegyndelse af opringninger til minkejere i zone 3	2242
9.7.2.2.	Bistand fra National Operativ Stab og etablering af call-center i Rigspolitiet	2242
9.7.2.2.1.	Styrelseschefmøde og NOST-stabsmøde	2243
9.7.2.2.2.	Fødevarestyrelsens notat om talepinde sendes til Rigspolitiet	2244
9.7.2.2.3.	Personalerekvisition til Politiskolen	2245
9.7.2.2.4.	Forklaringer om politiets bistand til Fødevarestyrelsen	2246
9.7.2.2.5.	Overvejelser i Rigspolitiet d. 5. november 2020 om talepinde til rigspolitichefen vedrørende call-centeret	2248
9.7.2.2.6.	Mødet i Rigspolitiet den 6. november 2020	2252

9.7.2.2.7.	Mødet mellem Fødevarestyrelsen og Rigspolitiet den 6. november 2020	2254
9.7.2.2.8.	Forklaringer om Rigspolitiets møde i Fødevarestyrelsen	2257

Bind 5

Kapitel 9, afsnit 9.7.2.2.9.-9.9.16.2.	Hændelsesforløbet og forklaringer	2260

Bind 6

Bilag 1-9 – *se indholdsfortegnelse i bind 6*

Bind 7

Forklaringsdokumentet – *se indholdsfortegnelse i bind 7*

Bind 8

Forklaringsdokumentet – *se indholdsfortegnelse i bind 8*

Bind 9

Forklaringsdokumentet – *se indholdsfortegnelse i bind 9*

9.5.6.2. Pressemødets forløb og forklaringer herom

Nedenfor følger en transskriberet version af pressemødet den 4. november 2020 kl. 16.00, som er tilgængelig på Statsministeriets hjemmeside:

” ...

Statsminister Mette Frederiksen: Velkommen til pressemødet. Jeg håber, at vi nu har fået styr på teknikken.

Det er et pressemøde, der foregår virtuelt, fordi at coronasmitten den har bredt sig til Folketinget og regeringen.

Når vi har indkaldt til pressemøde i dag, så er årsagen dog en anden og mere alvorlig.

Statens Serum Institut har observeret en meget alvorlig udvikling i corona forårsaget af mink.

Der er i dag konstateret coronasmitte på 207 minkfarme.

Og den udvikling er sket på trods af en intensiv indsats for at begrænse smitten.

Samtidig ses smitte med nye muterede typer af corona både i danske minkbesætninger og i lokalbefolkningen.

Det er altså heller ikke lykkedes at begrænse yderligere spredning til det omkringliggende samfund.

Med andre ord:

Virus er muteret i mink. Og den muterede virus har spredt sig til mennesker.

Og hvad værre er – og det er meget, meget alvorligt – så har Statens Serum Institut i laboratoriet fundet fem eksempler på virus i minkfarme – og 12 eksempler på virus hos mennesker, der udviser nedsat følsomhed på antistoffer.

Med andre ord: Den muterede virus – via mink – kan indebære den risiko, at den kommende vaccine ikke kommer til at virke, som den skal.

Over hele verden, der arbejdes der i måneder, uger og dage på højtryk for at udvikle en vaccine mod coronavirus.

Men Statens Serum Institut har altså vurderet, at med den mutation af corona, som vi nu ser i Nordjylland, så kan vi risikere, at effekten af en kommende vaccine bliver svækket eller i værste fald udebliver.

Dermed kan muteret virus hos mink have voldsomme negative konsekvenser for hele verdens håndtering af den igangværende pandemi.

I Danmark har vi selvsagt et stort ansvar over for vores egen befolkning.

Men med den mutation, der nu er konstateret, så har vi et endnu større ansvar også for resten af verden. En muteret virus risikerer at blive spredt fra Danmark til andre lande.

Og derfor skal vi tage situationen på de danske minkfarme ekstremt alvorligt.

Vi vil som regering gøre alt, hvad vi kan for at sikre, at den muterede smitte den bliver inddæmmet, og at den ikke spreder sig yderligere.

Det kræver resolut handling.

For det første er det nødvendigt at aflive alle mink i Danmark.

Det gælder desværre også avlsdyrene.

Vurderingen fra Statens Serum Institut er klar: En fortsat minkavl under den igangværende epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

For at understøtte den aflivningsindsats, som fødevaremyndighederne allerede er i gang med at iværksætte, så, og allerede er i gang med, så

iværksættes der nu en nødplan for aflivning, som håndteres i regi af Den nationale operative stab under politiets kommando og med bistand fra Forsvaret, fra Beredskabsstyrelsen og fra Hjemmeværnet.

Når alle mink skal aflives – også avlsdyr – så ved vi godt, at det kan blive meget svært for erhvervet at komme igen. Det er en uhyre vanskelig situation.

Og det er derfor også en beslutning, vi som regering træffer med et tungt hjerte.

Men på baggrund af sundhedsmyndighedernes klare anbefaling, så er det den nødvendige beslutning at træffe i Danmark.

Jeg vil gerne have lov til både at udtrykke min store sympati for og beklagelse over for de danske minkavlere. Mange af jer mister ikke alene jeres levebrød, men et livsværk. I nogle tilfælde hele slægtens værk, som måske er gået i arv over generationer.

Vi ved godt, at minkfarmene har en meget stor betydning lokalt flere steder i Danmark. I er en meget vigtig dansk eksportsucces. Danmark er verdens største producent af minkskind.

Alt det her er regeringen smertelig bevidst om.

Det er en sorgens dag for jeres erhverv og for alle jer, der lever af det. Om lidt vil vi uddybe, hvordan vi vil hjælpe de berørte minkavlere igennem det her økonomisk.

Alttså, for det første, så må minkbestanden aflives.

For det andet skal vi sætte effektivt ind for at inddæmme den muterede variant af corona, som allerede er blevet overført til mennesker.

Status er som sagt, at der er registreret 12 personer med den nuværende COVID-19- virus i Nordjylland, som er muteret.

Derfor anbefaler myndighederne, at vi iværksætter en række lokale tiltag og restriktioner, som skal reducere smitteudviklingen i de kommuner, hvor den muterede virus vurderes at være udbredt.

Det er lige nu Hjørring, Frederikshavn, Brønderslev, Jammerbugt, Vesthimmerland, Thisted og Læsø kommuner.

Alle jer beboere i de kommuner må forberede jer på yderligere restriktioner i den kommende tid.

Sundhedsmyndighederne arbejder på højtryk med den helt konkrete udformning af de nødvendige tiltag og restriktioner. Der vil være tale om en nedlukning i de her kommuner, der går længere end de restriktioner, der gælder i resten af Danmark.

Regeringen vil på baggrund af sundhedsmyndighedernes anbefalinger præsentere de lokale indsatsplaner i morgen.

Og myndighederne vil lave en konkret plan for, hvordan vi får testet så mange som muligt fra de berørte områder i Region Nordjylland.

Samtidig arbejder myndighederne på en stærkt intensiveret smitteopsporing i forhold til personer med den pågældende mutation.

Jeg vil gerne have lov til at sige til alle jer i Nordjylland: Vi ved godt, at vi med den her besked efterlader jer i uvished frem til i morgen. Det kommer til at betyde bekymringer, og jeg beklager, at det må være sådan. Men situationens ekstreme alvor tilsiger, at vi skal handle, hvad angår minkene, nu.

Coronaen har endnu engang vist, hvor svær en sygdom, det er, vi har med at gøre.

Vi bliver nødt til at møde den med handlekraft, for det drejer sig om liv og død. Ikke kun i Danmark, men i hele verden.

Det drejer sig om økonomi, eksport og arbejdspladser.

Og vi skal have den her situation under kontrol, og det kan vi kun ved en fælles indsats, som vi har gjort det før.

Og med de ord vil jeg gerne have lov til at give ordet videre – og håber, at teknikken den virker – i første omgang til sundhedsministeren.

Værsgo!

Sundhedsminister Magnus Heunicke: Ja, tak for det.

Situationen er dén, hvis man zoomer ind på, på situationen i Nordjylland, så er der den seneste uge bekræftet smitte hos i alt 783 borgere i region Nordjylland. Og det vi kan se, når vores laboratorier går ind og segmenterer de positive prøver, så kan vi se, at cirka halvdelen af dem, der har smittet i Nordjylland, er forårsaget af en smitte, som på et tidspunkt har været igennem minkpopulationen i området.

Det er vigtigt at slå fast, der er ikke tegn på, at deres sygdomsforløb er mere alvorlige, end de andre sygdomsforløb, vi kender fra COVID-19. Så det er altså mutationen og forholdet i forhold til antistofferne, det er dét, som er det centrale.

Statens Serum Institut har fundet forskellige mutationer af COVID-19 i danske mink, og det er også grunden til, at der er iværksat forskellige tiltag allerede er i gang i dag for at dæmpe smitten på minkfarmene, men det nye er altså, at Serum Instituttet har fundet en mutation i prøver fra fem forskellige minkfarme, der er udtaget tidligere her på efteråret, som man har haft igennem sine laboratorier, har dyrket på, og altså har vist, at undersøgelserne har vist, at de her prøver af mutationen kan påvirke effekten af de aktuelle kandidater, der er, til en vaccine mod COVID-19. Og det er derfor, det også har en global betydning det her.

Og som statsministeren netop har sagt – jamen, smitte fra minkfarmene, det er dermed en trussel for folkesundheden i Danmark, men jo også en trussel for udviklingen af vacciner mod coronavirus. Og derfor er det helt afgørende, at vi laver en national indsats nu fra myndighedernes side, og det gør vi.

Men det er også helt afgørende, at der er den nødvendige opbakning fra befolkningen, og derfor siger vi særlig i dag til befolkningen i de berørte kommuner – det er vigtigt for alle i Danmark, men det er særlig vigtigt, at I bakker op om og er med til at begrænse, det vil sige reglerne om max ti personer sammen. Reglerne om og begrænse omgangskredsen uden for den nærmeste familie. Og reglerne om afstand og mundbind de steder, hvor det er påkrævet. Det er selvfølgelig særlig vigtigt, når det drejer sig om de berørte kommuner i den tid, hvor der stadigvæk er mink, indtil vi har håndteret den situation. Så skal der også laves smitteopsporing og en intensiveret testindsats, hvor vi får kortlagt præcis, hvor meget den her mutation har, har spredt sig.

Og så vil der også komme, ud over det her, yderligere restriktioner med det henblik og dæmpe aktiviteten i samfundet i de berørte kommuner.

Og så skal jeg også meddele, at Danmark i dag, i henhold til det internationale sundhedsregulativ IHR, har orienteret Det Europæiske Smitteagentur ECDC. Vi har orienteret EUkommissionen, og vi har orienteret WHO om, at der altså er fundet en ny variant af coronavirus på danske minkfarme i Nordjylland.

Tak for ordet!

Statsminister Mette Frederiksen: Så giver jeg ordet videre til

Statens Serum Institut.

Værsgo Kåre!

Faglig direktør i Statens Serum Institut, Kåre Mølbak: Tak!

Det er jo en alvorlig baggrund det her, og vi har fulgt smitten med coronavirus i mink igennem sommeren. Og i starten så håbede vi, at det kunne inddæmmes på farmene, og vi håbede også, at man så senere med et målrettet nedslagningsprogram kunne begrænse smitten, men, men intet af det har vist sig muligt. Fordi vi har set en større og større smitte, og hvor det specielt er situationen i Nordjylland, der har vakt bekymring, hvor at det er i oktober 53 procent af mutationerne, der

har været igennem mink. Det betyder ikke, at folk er blevet smittet fra mink direkte. Det er faktisk kun en del af den smitte, vi har set, der har været direkte relateret til folk, der er beskæftiget ved minkerhvervet. Det har i høj grad også været en videre spredning af de her minkrelaterede stammer.

Så, så den ene bekymring, vi har, det er selve spredningen – det at have et stort reservoir på op til 17 millioner dyr, der har coronavirus, og som kan smitte mennesker og dermed give yderligere anledning til epidemi i Danmark.

Den anden bekymring, det går så på mutationerne. Og det er sådan så med et RNA-virus som coronavirus, så ser man hele tiden mutationer. Det ser man også, når virus spredes blandt mennesker.

Men det særlige, der sker, når virus skifter vært, altså fra mennesker til mink, det er, at det kommer ind i et andet biologisk system. Det kommer ind i en anden dyreart, og det giver så et andet selektion af mutanter. Og det betyder så, at vi pludselig har set en drift af virus, hvor vi står og ser en virustype, der på væsentlige punkter adskiller sig fra de gammelkendte humane virusvarianter.

Vi har set flere forskellige former for mutationer. Og dét, der i særdeleshed har bekymret os, det er denne her Cluster 5, er den døbt, som er et virusvariant, der har tre ændringer i aminosyren, plus at den også har tabt noget af arvematerialet.

Og de ændringer, de ligger i relation til dét, der hedder Spikeproteinet, som er det mål, der er for, for vacciner, fordi det er dér denne her Spike, som virus bruger, når den hæfter sig til receptorer på slimhinden. Og, og det giver så anledninger til, til bekymring, der så er blevet undersøgt i laboratoriet.

I laboratoriet har vi så vist, at vækst af det her virus, det muterede virus ikke hæmmes i samme grad af antistoffer fra patienter, som et normalt mennesketilpasset virus gør. Så vi, så vi ser en klar forskel dér.

Det betyder ikke, at virus bliver, vokser fuldstændigt frit. Vi ser heldigvis stadigvæk en vis effekt af antistoffer. Men, men med den nedsatte effekt, som antistofferne har, det er nok til, at vi har skærpet vores, vores risikovurdering, fordi vi kan, vi vil ikke tillade, at, eller det vil være en stor bekymring for folkesundheden, hvis det er, at sådan en virus, den laver yderligere ændringer. Så det er ikke sådan så, at vi, at vi siger, at vaccinerne ikke kommer til at virke på nuværende tidspunkt, men, men vi har en meget, meget stor bekymring, og derfor er det rettidig omhu at handle nu. Og det er derfor, vi har konkluderet i vores risikovurdering, det er i øvrigt også noget som Sundhedsstyrelsen bakker op på, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden. Og det er både nationalt og internationalt, og herunder mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

Tak for ordet!

Statsminister Mette Frederiksen: Tak for de ord. Og jeg giver ordet videre til fødevareministeren.

Værsgo!

Fødevareminister Mogens Jensen: Ja, tak for ordet!

Og som det jo er blevet sagt, så har minkbesætninger jo vist sig at sprede smitte med en ekstrem hast.

For en måned siden besluttede regeringen på grund af den stigende smitteudvikling i mink, at alle smittede minkbesætninger og alle besætninger i en radius eller zone omkring dem skulle aflives. Det var den 1. oktober. Og der havde vi 41 smittede minkfarme og en situation, hvor smitten stadigvæk var begrænset til det nordlige Jylland.

I dag, lidt mere end en måned senere, har vi 207 smittede minkfarme, og en smitte, der geografisk har bredt sig til en stor del af, af Jylland. Det er jo i sig selv en alvorlig og bekymrende udvikling. Og derfor har vi gennem de sidste uger sat tempoet op med de nødvendige aflivninger, og også iværksat en række supplerende tiltag, som for eksempel at give

besætningsejerne mulighed for selv at aflive både raske og smittede besætninger.

Men oven i det står vi jo så nu i en ny situation, som det også har fremgået her, hvor sundhedsmyndighederne har meldt ud, at der er fundet en ny virusvariation i mink, som indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, og at det derfor vil være nødvendigt, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt inklusiv alle avlsdyr.

Den beslutning, regeringen nu har taget, er derfor ikke en beslutning om et forbud mod minkavl i Danmark, men en beslutning om aflivning, som er truffet for at beskytte folkesundheden.

Og regeringen er selvfølgelig bevidst om, at det her er en meget stor beslutning, og en beslutning, der de facto vil betyde nedlukning af den danske minkbranche i minimum en årrække. Men vi har ikke kunnet træffe andet valg, da det er sundhedsmyndighedernes vurdering, som det også har lydt her, at selv fastholdelsen af en mindre mængde avlsdyr vil udgøre en risiko for folkesundheden.

Regeringen og jeg er jo smertende bevidste omkring, hvad det her det betyder for alle de danske minkavlere, der står til at miste deres dyr og deres levebrød, og for nogle også deres livsværk.

For nuværende, der vil aflivningsprocessen fortsætte som hidtil, men hastigheden den skal øges, og derfor arbejder Fødevarestyrelsen og Beredskabsstyrelsen lige nu på højtryk for at få aflivet flest mulige mink hurtigst muligt. Ligesom politiet og Forsvaret nu intensiverer deres indsats for at sætte ekstra gang i aflivningerne.

Derudover har regeringen besluttet, at minkavlere i hele landet, der afliver deres mink hurtigt, vil få en ekstra compensation, og den ordning vil gælde både indenfor og udenfor zonerne.

Regeringen er fuldstændig klar over, at det her er en meget stor beslutning. Og jeg tilslutter mig statsministerens ord og udtrykker den største og dybeste medfølelse med de minkavlere, medarbejdere, familier og lokalsamfund, som bliver berørt af den her beslutning. Men vi står

overfor én af de største sundhedsmæssige kriser, som verden nogensinde har oplevet, og derfor er regeringen nødt til at handle så resolut.

Det er det rigtige at gøre i en situation, hvor den vaccine, der lige nu er lyset for enden af en meget mørk tunnel, er i fare.

Tak!

Statsminister Mette Frederiksen: Og så giver jeg ordet videre til rigspolitichefen. Værsgo Thorkild!

Rigspolitichef Thorkild Fogde: Ja, tak for det!

Som statsministeren nævnte indledningsvis, så er Danmark verdens største producent af minkskind. Og det vil sige, når virus, coronavirus, udvikler sig ukontrolleret i danske minkbesætninger, så er det altså en meget, meget alvorlig situation, og det er en meget stor og vanskelig opgave og få det standset. Ikke desto mindre så er det en opgave, der skal løses i folkesundhedens tjeneste.

Der er i Danmark cirka 15 til 17 millioner mink fordelt på knapt 1100 minkfarme. Tætheden af minkfarme er størst i Nordjylland og i Vestjylland, men der er minkfarme over hele Danmark.

Nu er det vurderet, at der skal gøres en meget intensiveret og hurtig indsats for at stoppe den virusspredning, der foregår via de her minkfarme. Det er konstateret, at den her smitte kan vandre effektivt fra mink til mennesker. Og det er konstateret, at den kan ændre karakter undervejs.

Derfor er vi nu i Den nationale operative stab gået i gang med at planlægge en tværgående og stærkt intensiveret myndighedsindsats.

Det er klart, at aflivningen af 15 til 17 millioner mink, det er en meget, meget stor opgave på tværs af hele Danmark. Det er en opgave, der kræver, at myndighederne går sammen om at løse den, men det er også en opgave, der kræver, at vi går sammen med minkavlerne om at løse den.

Vi er meget opmærksomme på, som det er blevet sagt tidligere, at de enkelte minkavlere befinder sig i en meget vanskelig og for nogen måske endda fortvivlende situation.

Jeg appellerer desuagtet til, at vi i fællesskab gør den her indsats i folkesundhedens tjeneste. Det handler ikke kun om os selv i Danmark. Det handler ikke kun om politiet og myndighederne og minkavlerne. Det handler om hele befolkningen. Det handler grundlæggende om befolkningens sundhed.

Vi kommer til i Den nationale operative stab at styre og prioritere denne her indsats sammen med fødevaremyndighederne og Forsvaret, beredskabsmyndighederne, men forhåbentlig også sammen med alle danske minkavlere i en fælles indsats for at få sat en stopper på den spredning af virus, der foregår via de her vare, de her farme.

En stor og vanskelig opgave, som skal løses hurtigt, og som skal løses i fællesskab.

Der er allerede mange aktiviteter i gang på det her område.

Der foregår allerede en betydelig nedslagtning af dyr rundt omkring. Men nu skal der for alvor turbo på arbejdet, og det kommer der, hvis vi alle sammen går sammen om at løse opgaven.

Det er politiet blevet bedt om at sætte sig i spidsen for via Den nationale operative stab, sammen med fødevaremyndighederne, sammen med Forsvaret, sammen med beredskabet og sammen med minkavlerne. Det vil vi gøre nu, og det vil vi lykkes med.

Tak!

Statsminister Mette Frederiksen: Tak for det!

Og så giver jeg endeligt ordet til erhvervsministeren.

Værsgo Simon!

Erhvervsminister Simon Kollerup: Tak for det!

Alle kan godt mærke det lige nu. Det vi står med her, det er ekstremt, og det er farligt for Danmark på mange niveauer.

Meldingen i dag, det er også en utrolig svær besked at give til en hel branche. Desværre, så er det nødvendigt, hvis vi skal beskytte hinanden mod smitte og mod nye mutationer af corona.

Jeg har også lyst til at bare udtrykke her til en indledning min største medfølelse for dem, som nu skal lukke det ned, som de har knoklet for og nu frygter, at minkfarmen den forsvinder. I har haft nogle hårde år allerede, og nu kommer så det her.

Ligesådan til alle jer ansatte, der har passet jeres arbejde i en svær tid og nu forståeligt nok frygter, hvad fremtiden bringer.

Det rammer lokalsamfund, og det har vi øje for.

Drastiske skridt er nødvendige, så vi ikke risikerer, at de vacciner, der forhåbentlig snart kommer, ikke virker.

Eller at en muteret virus spreder sig bredt i Danmark eller til andre lande.

Corona har ramt minkbranchen hårdt og uretfærdigt, og det er vigtigt for regeringen, at I ved, at vi er klar med hjælp.

Når minkavlernes virksomhed tvangslukkes, så betyder det, at alle minkavlere får adgang til både lønkomensation, fuld dækning for faste omkostninger og komensation for tabt omsætning til de selvstændige, der ejer minkfarmene.

Og der er også hjælp til de følgeerhverv, som er i denne her branche, og det vil sige, for eksempel fodercentraler, dyrlæger og kommercielle pelserier.

Den klare kobling mellem restriktioner på den ene side og hjælpepakker på den anden side er helt nødvendigt. For samtidigheden betyder, at der er hjælp at hente, når ordrebøgerne rammes, og regningerne fortsat skal betales.

Og én ting er hjælpen her og nu. Når en branche bliver ramt så hårdt, så skal vi selvfølgelig også være klar med mere langsigtet hjælp.

Lige nu forbereder regeringen derfor en større indsats, som skal gå direkte til minkbranchen og følgeerhvervene. Den skal hjælpe med en omstilling af erhvervet, med en opkvalificering af medarbejderne, så vi bruger de bedste værktøjer, vi har i værktøjskassen. Det kan for eksempel være at støtte ombygningen af minkfarm til at kunne huse andre dyr, når tiden er til det. Eller sagt lidt mere direkte – både til jer, der bliver ramt direkte, men også til de omgivende samfund, der bliver berørt. Hjælpen er på vej!

Der er ingen tvivl om, at dagen i dag, det er en tung dag.

Produktionen i Danmark, den er dog stadigvæk åben. Langt de fleste kan stadigvæk møde ind på arbejde, og sådan skulle det helst blive ved med at være.

Derfor er det også nu, vi skal beskytte resten af dansk erhvervsliv.

Hvis coronavirussen løber løbsk, og vi bliver nødt til at lukke samfundet ned, eller hvis krisen bliver forlænget, så vil det have langt større økonomiske konsekvenser for danske arbejdspladser, for vores produktion og for vores eksport.

Tak for ordet!

Statsminister Mette Frederiksen: Tak for det!

Og så går vi, går vi tilbage til indre København og ser, om vi har forbindelsen klar til jer journalister, som er mødt frem.

Første spørgsmål!

Spørger Hans Redder, TV 2: Hans Redder fra TV 2. Jeg kan forstå, jeg ikke må stille opfølgende spørgsmål. Så jeg stiller lige begge to i, i træk her.

Det har jo været kendt forholdsvis længe, blandt andet hos Statens Serum Institut, at der var en bekymring for, at der kunne ske sådanne nogle mutationer i mink. Jeg kan forstå, at allerede i september var Statens Serum Institut bekymret.

Tidsfaktoren er jo afgørende i sådan en situation her.

Mette Frederiksen, burde regeringen ikke på baggrund af de bekymringer, der har været fra Statens Serum Institut i månedsvis. De har også sagt det offentligt, blandt andet i oktober, kan jeg se, altså i pressen, at man var bekymret for det her.

Burde man ikke fra regeringens side have truffet denne her beslutning langt tidligere?

Andet spørgsmål til Kåre Mølbak. Kan du sige noget om, hvor stor risikoen er for, at de vacciner, der i øjeblikket er i gang med at blive udviklet, ikke vil virke på denne her Cluster 5-mutation, som du taler om?

Statsminister Mette Frederiksen: Tak for det. Jeg starter med at give ordet til Statens Serum Institut.

Værsgo!

Faglig direktør i Statens Serum Institut, Kåre Mølbak: Tak for det!

Det er jo vigtigt at forstå, at, at det, worst case scenariet her, det er, at vi har en pandemi, der starter forfra igen med udgang i Danmark. Og det er dét, der gør, at vi skal tage det her ekstremt alvorligt. Så det betyder, at den immunitet, man får, enten som en naturlig flokimmunitet ved naturlig infektion, eller gennem vaccine, at vi, at vi mister den. Og så på den måde skal, skal starte helt forfra, fordi vi har et virus, der er et coronavirus, men er så forskelligt fra det kendte coronavirus, som, som vi allerede døjes med, så at, at vi bliver nødt til at designe vaccinerne om.

Putte nogle nye antigener i, således så vi også har minkvirus dækket, dækket ind. Og det, og det, og det er derfor, at vi, vi agerer med denne her meget alvorlige risikovurdering.

Hvorfor har vi ikke gjort det tidligere? Det er, fordi at vi i de forsøg, vi har lavet, ikke har kunnet se nogen biologisk effekt af de her mutationer. Så vi har kunnet se, at der er mutationer, og nogle virus har flere mutationer. Men det har været nogle, der har været konservative på den måde, at det ikke har haft en direkte effekt på, hvordan virus konkret udtrykker sig i en, i en petriskål eller i et forsøgsdyr.

Og, og, og dét er så dét, vi nu kan se i, i petriskålen, at antistofferne virker ikke på samme måde. Betyder dét, at alt er tabt? Nej, det gør det ikke, fordi vi ser stadigvæk en, en vis neutralisering med antistoffer, og vacciner virker heldigvis også på at stimulere dét, der hedder det cellulære immunforsvar, altså hvor man får nogle hvide blodlegemer, der husker det. Så, så, så alt er ikke tabt på gulvet på nogen måde. Men det er vigtigt, at vi stopper spredningen af de her minkrelaterede virus, fordi de ser altså mere og mere forskellige ud fra, i forhold til det virus, som, som cirkulerer blandt mennesker.

Statsminister Mette Frederiksen: Jeg vil gerne opfølgende svare, at regeringen handler i det øjeblik, hvor der ligger en faglig indstilling til, at vi desværre er nødsaget til at aflive alle mink i Danmark. Og vi bliver, vi bliver gjort opmærksom på den, den her muterede virus, og resultaterne af, af den undersøgelse, som Kåre Mølbak lige har redegjort for mandag aften, så arbejdes der fagligt med den i går, og nu står vi så her og, og igangsætter en, en egentlig aflivning af alle mink i Danmark.

Ja, værsgo til næste spørgsmål!

Bertil Fruelund, Ritzaus Bureau: Tak! Bertil Fruelund fra Ritzaus Bureau.

Hvor, hvor hurtig skal denne her indsats gennemføres, altså hvor hurtigt skal alle mink i Danmark være slået ned?

Og to, hvordan vil man sikre ressourcerne til det? Det har jo haltet lidt på trods af en stor indsats, og man kan vel forvente at møde lokal modstand, som vi også er begyndt at se det.

Statsminister Mette Frederiksen: Inden jeg giver ordet videre til rigspolicechefen, så vil jeg sige, at hvad angår ressourcer, så kommer der de ressourcer til det her område, der skal til – både hvad angår smitteopsporing og i forhold til den konkrete myndighedsindsats, hvad angår aflivningen af minkene. Men i forhold til den mere konkrete procedure herfra, der giver jeg ordet videre til, til dig, Thorkild. Værsgo!

Rigspolicechef Thorkild Fogde: Tak og på spørgsmålet om, hvor hurtigt minkene skal aflives – ja, der kan der jo svares kort, det skal ske hurtigst muligt. Det vil sige, at der skal sættes hurtigst muligt ind for at få aflivet alle mink i Danmark. Hvor hurtigt kan det så gå? Ja, det tager selvfølgelig noget tid, men Den nationale operative stab har jo den fordel, at den kan trække på alle samfundets ressourcer.

Vi har bemyndigelse til fra regeringen at trække på alle ressourcerne i både fødevaremyndigheder, beredskabsmyndigheder, forsvar, politi og så videre. Og igen vil jeg også rigtig meget appellere til, at vi løser denne her opgave sammen med minkavlerne. Det her det er en fælles opgave, som vi skal løse i folkesundhedens tjeneste. Det er rigtigt alvorlige ting, der er på spil, som vi i fællesskab skal løse nu. Og derfor så tror og håber jeg på, at vi sammen med branchen, at vi sammen med alle myndighederne kan få det her gjort meget hurtigt, men selvfølgelig ikke på under 24 timer. Det kommer til at tage dage at få det her gjort – 15 til 17 millioner mink, 1080 farme over hele Danmark, det er en meget stor opgave, men det er altså også en sundhedsmæssigt helt afgørende opgave, som jeg tror, det er fremgået af indslagene her i dag.

Statsminister Mette Frederiksen: Så giver jeg ordet videre til næste....

Camilla Faurholdt-Löfvall, DR: Ja, Camilla Faurholdt-Löfvall, Danmarks Radio. Jeg ville gerne vide, det lyder lidt uklart, om der er tale om 12 personer, hvor man har konstateret denne her nye version, eller om der er tale om 300-400, som jeg tror, Magnus Heunicke nævnte, at der var

tale om 300-400 eller halvdelen af de 783, der er smittet, som er smittet med en COVID-19, der har været igennem mink.

Så hvor mange mennesker går lige nu rundt i Nordjylland med en mutation af COVID-19? Og hvordan sørger man for, at det ikke spred sig ud over de personer, hvordan passer man på, at det bliver dér?

Jeg går ud fra, at det kan tages som ét spørgsmål, da det ene var et talspørgsmål.

Det andet er, om Danmark lige nu er det eneste land i Danmark med to versioner af COVID-19. Altså, om vi er ude i en COVID-20?

Statsminister Mette Frederiksen: Tak for dit spørgsmål!

Jeg vil give ordet videre til Statens Serum Institut. Værsgo Kåre!

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Tak for det!

Det er jo sådan, så at de her, de her 12 personer, det er jo nogen, der formentlig ikke er smittede længere – altså, fordi den går ligesom alle mulige andre, så, så, så det er en eller anden, det er en smittespredning, vi ser, hvor at vi regner med, at det er en andel af dem, der har minkvarianten, som har det her Cluster 5. Og vores bedste bud ud fra de typning, vi har, det er, at det er ni procent af, af minkvarianterne, som er, som er Cluster 5. Så, så hvis vi kigger på Nordjylland der, hvor det er dem, der har byrden med mink, så er det, så er det godt halvdelen af corona-tilfældene deroppe, der er minkvariant, og af den halvdel, der er det ni procent. Så det er altså i forhold til alle minkvarianter eller alle virus i Nordjylland, så er det cirka halvdelen af ni procent, altså en, en, en fire-fem procent, der har det her Cluster 5. Det er, det er vores bedste bud i forhold til, hvem der aktuelt går rundt med Cluster 5 blandt de smittede i Nordjylland. Det er omkring fem procent af infektionerne.

Og den måde, man skal håndtere det på, det er ved generelt at nedbringe smitten. Fordi vi kan, vi har ikke en mulighed for at lave en målrettet indsats mod personer med Cluster 5, fordi det tager simpelthen for lang

tid at finde ud af, at det er en Cluster 5-infektion, det tager, det, det, det tager uger eller flere at få, at få lavet en typning af virus. Så hvis det nu var, at vi lavede en målrettet indsats mod Cluster 5, så ville vi simpelthen miste kampen på forhånd på grund af denne her tidsfaktor.

Så dét, man skal gøre, det er, man laver en styrket infektionskontrol, epidemikontrol i Nordjylland, som, som tidligere er beskrevet, og det er den måde, at vi kan nedbringe smittetrykket på – både med minkvirus og andre relaterede virus.

Statsminister Mette Frederiksen: Og det betyder også, at vi stadig, indledningsvis, at i morgen, der, på baggrund af anbefalinger fra myndighederne, der anvender vi nye restriktioner i de berørte nordjyske kommuner. Det skal man indstille sig på allerede nu, desværre.

Ja, vi går videre til næste spørgsmål!

Camilla Faurholdt-Löfvall, DR: Det andet spørgsmål om COVID. Nu har to versioner i Danmark, og Danmark som det eneste land har to versioner af COVID-19, eller om det er en COVID-20?

Statsminister Mette Frederiksen: Det er rigtigt, det blev der ikke svaret på. Jeg giver lige ordet tilbage til Serum Institutet.

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Ja, jeg vil ikke kalde det for COVID-20, fordi det skal der en virologisk taksonomisk komité til at sidde og, og, og navngive.

Det er ikke Statens Serum Institut, der, der navngiver virus, så vi må se, hvordan det her bliver modtaget i det internationale samfund, og hvordan internationale virologer vurderer det her, det her fund. Så, så det, det vil jeg ikke svare på, eller det kan jeg ikke svare på. Jeg ville gerne, hvis jeg kunne, men, men jeg kan ikke, det skal, det skal til nogle internationale virologer.

Statsminister Mette Frederiksen: Og vi går videre til næste spørgsmål, værsgo!

Thomas Funding, Avisen Danmark: Tak for det, Thomas Funding, Avisen Danmark. Bare sådan indledningsvis – jeg synes det er utilfredsstillende, at vi kun har to spørgsmål, og vi ikke kan stille opfølgende spørgsmål. I har lige sagt, at worst-case scenario det er, at vi har lanceret en ny pandemi eller genstartet pandemien. Vi kan ikke stille opfølgende spørgsmål.

Når dét så er sagt – to spørgsmål til, til Kåre Mølbak. Du siger, altså som jeg forstår dig, så virker, altså dét, du siger, er, at, at, at vaccinerne er sådan set ikke ødelagt af det her.

Antistofferne virker stadigvæk i de petriskåleksperimentet, I har lavet. Så det leder mig hen til spørgsmålet af, hvis, hvis, altså hvis, hvis vaccinerne stadigvæk vurderes lige nu at virke.

I, I, I ødelægger jo fuldstændig et erhverv. Dansk Pelsavlerforening har været ude at sige, at det er, det er slut med dansk pelsdyravl i Danmark. Vi snakker milliarder af kroner, eksportkroner, tusindvis af arbejdspladser. Er det her en, altså hvis I ikke er sikre på, at det her det ødelægger vaccinerne, er det så ikke en overreaktion?

Spørgsmål to – har Statens Serum Institut på noget tidspunkt, det er et ret klart spørgsmål, jeg håber, du kan svare helt klart på spørgsmålet, har Statens Serum Institut på noget tidspunkt advokeret over for regeringen, over for andre myndigheder for en total aflivning af alle mink i Danmark på et tidligere tidspunkt end nu?

Statsminister Mette Frederiksen: Tak for det. Jeg giver ordet videre til Statens Serum Institut. Værsgo Kåre!

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Tak!

Vi har ikke tidligere advokeret over for en, for en aflivning af mink. Og i det hele taget har vi ikke, har vi ikke advokeret for en aflivning af mink. Dét, vi har sagt i risikovurderingen, det er – en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder mulighederne for at forebygge COVID-19 med, med vacciner. Så det er vores risikovurdering. Og når vi siger

folkesundhed, så er det både nationalt og internationalt. Men det er jo så andre myndigheder, der agerer på den risikovurdering, fordi det er en meget alvorlig risikovurdering.

I forhold til, om det er en overreaktion – jamen, det er jo ikke, det er jo ikke Serum Institutet, der, der ødelægger et erhverv.

Det er en, det er en global pandemi, der er, der er problemet.

Så på den måde, så er det jo en, et vilkår langt hen ad vejen som følger af denne her epidemi, der gang på gang viser sine ubehagelige sider. Men, men man kan ikke sidde som, som forskningsinstitut, som Serum Institutet på denne her viden.

Så snart vi finder ud af, at der er et problem, at, at de her virus, de ikke på samme måde hæmmes af antistoffer, som et normalt coronavirus burde, så skal vi gøre opmærksom på det. Så gør vi regeringen opmærksom på det. Vi gør Sundhedsstyrelsen opmærksom på det. Vi gør WHO opmærksom på det, og så videre. Og så er der andre, der, der, der agerer. Det er os, der laver risikovurderingen, og så er det andre, der lave risikohåndteringen. Men vi ser en alvorlig risiko med denne her udvikling. Det er dét, vi har gjort opmærksom på.

Statsminister Mette Frederiksen: Det er sådan, at når Statens Serum Institut ikke kan sidde på en sådan viden – så er det vores klare overbevisning, at det kan vi som politiske beslutningstagere heller ikke.

Den risikovurdering, der ligger nu, er ganske alvorlig. Den er meget tydelig i sit sprog og dermed også i den konklusion, vi som samfund bliver nødt til at træffe. Og det håber vi selvfølgelig også på, på politisk opbakning til – både af hensyn til folkesundheden herhjemme, men nu altså også af hensyn til folkesundheden derude.

Og så skal jeg sige, at årsagen til, at vi i dag beder, modsat hvad vi plejer, journalisterne om at stille to spørgsmål i rækkefølge, det er på grund af teknikken og teknologien for, at vi kan være sikre på, at vi når at have så mange medier og journalister repræsenteret her som overhovedet muligt.

Vi har ret travlt lige nu med at få håndteret den situation, vi er, vi er i. Og vender tilbage også med mulighed for offentlige spørgsmål i morgen, når vi udmelder de konkrete restriktioner, hvad angår Nordjylland.

Ja, og så gør vi klar til næste spørgsmål!

Anders Løvenhardt, B.T.: Ja, Anders Løvenhardt, B.T. Det første spørgsmål, det er til fødevareminister Mogens Jensen.

Der bliver talt om en risiko for en ny pandemi, der bliver talt om – altså, stor risiko for, for smittespredning af muteret virus.

Dét, vi har set de seneste dage – der har været historier fremme i medierne om, at Fødevarestyrelsen har været ude og aflive smittede minkfarme, hvor de ikke har haft container med. Minkene, når de er aflivet, er til gengæld lagt på jorden under åben himmel, hvor vilde dyr, fugle og så videre har haft adgang til dem i adskillige timer.

Er det ansvarligt, når vi nu hører, hvor alvorligt det her reelt set er for vores folkesundhed?

Det næste spørgsmål, det er til Mette Frederiksen.

Erhvervsministeren snakker om forskellige kompensationsordninger og en lang række muligheder for at hjælpe de her minkavlere, som står i en svær situation nu.

Dansk Pelsdyravl siger, at det her det er dødsstødet til branchen.

Er regeringen så også klar til at gå ud og tilbyde, at de her minkfarme bliver opkøbt og revet ned på længere sigt hvis, fordi de er jo for, for mange minkavlere værdiløse nu? Og de står jo med en stor gæld i favnene.

Statsminister Mette Frederiksen: Ja, tak for de to spørgsmål!

Jeg giver i første omgang ordet til erhvervsministeren, hvad angår kompensation og de mere erhvervsrettede dele af dét, vi fremlægger her i dag.

Erhvervsminister Simon Kollerup: Tak for det!

Og det er rigtigt, som jeg fremlagde tidligere også, at, at regeringen melder i dag ud, at der er hjælp at få, når minkbranchen på denne her måde bliver, bliver lagt ned. Og det er både den her og nu direkte hjælpende hånd til at komme igennem den næste tid. Fuld kompensation for faste omkostninger. Adgang til lønkompensation. Adgang til dækning af det omsætningstab, man naturligt vil, vil få i den her situation.

Dertil lægger vi så et mere langsigtet spor, som handler om for eksempel at kunne omstille nogle af de her farme til at kunne huse andre dyr, omskolingsindsatser for nogen, der kan hjælpe dem videre i andre brancher. Og det er noget af dét, vi, vi forbereder lancering af i den kommende tid, og det vil vi selvfølgelig være i dialog med relevante aktører og kolleger omkring.

Statsminister Mette Frederiksen: Så giver jeg ordet til fødevareministeren!

Fødevareminister Mogens Jensen: Ja, og tak for spørgsmålet!

Og det er jo rigtigt, at der i nogle enkelte tilfælde har været tale om, at der har været kapacitetsproblemer i forhold til containere og i øvrigt også i forhold til destruktion af mink, og det har betydet, at man har måttet lægge nogle aflivede mink på presenninger ude på jorden, indtil at man har kunnet få dem afhentet af containere. Det er jo baggrunden for, at der jo oprustes nu på, på hele kapacitetssiden, så vi undgår, at det sker fremover. Men det er jo også helt klart, at en død og aflivet mink er en langt mindre smitterisiko end en levende mink. Og jeg kan jo ikke, jeg er ikke ekspert i, hvad der rent smitemæssigt er større risici ved, at de ligger på en presenning på, på jorden i forhold til, at de er inde på, på, på farmen, det må andre forholde sig til. Men det afgørende er jo, at det ikke skal ske, og derfor skal vi have en kapacitet, der er til-

strækkelig til at sikre, at minkene kommer over i en container, og den er under fremskaffelse.

Statsminister Mette Frederiksen: Ja, vi går videre til næste spørgsmål, værsgo!

Jakob Tilma, Maskinbladet: Landbruget og oppositionen er rasende over, at de føler, at de ikke er blevet inddraget ret meget i forbindelse med alle de beslutninger, der er taget politisk her i forbindelse med minksagen.

Hvorfor har regeringen valgt at håndtere den uden at tage brede beslutninger med for eksempel resten af Folketinget og med støtte fra, med mere støtte fra branchen? Det var den første.

Det andet, det er, det er nok mest til Kåre Mølbak. Hunde og katte er også bærere af COVID-19. Er kæledyrene de næste, der skal udryddes?

Tak!

Statsminister Mette Frederiksen: Jeg giver ordet videre til Kåre Mølbak, Statens Serum Institut. Kåre værsgo!

Jakob Tilma, Maskinbladet: Undskyld!

Statsminister Mette Frederiksen: Jeg skal lige høre, om vi har problemerovre ved Statens Serum Institut.

Faglig direktør i Statens Serum Institut: Er det, er det mig, der skal svare først?

På hunde og katte – nej, hunde og katte skal ikke, skal ikke aflives. Altså, der er jo det særlige ved mink, at man har dyr samlet sammen under meget, under meget snævre forhold, specielt når hvalpene vokser, så har man en meget, meget stor biomasse, der er samlet på et meget, meget lille område. Og det indebærer en særlig risiko for smitte.

Det er rigtigt, at, at katte kan under sjældne omstændigheder godt smitte, men man ser ikke de problemer med replicering af virus og, og videresmitte, og hunde er faktisk ikke særlig modtagelige for virus. De kan jo formentlig godt hente noget virusmateriale op under poterne eller ind i snuden, men de har som sådan ikke receptorer for at blive rigtig smittet med det.

Så, så, så hunde og katte indebærer ikke nogen risiko i forhold til videre smitte, som, som har nogen kvantitativ betydning.

Men det har 17 millioner mink. Så det er svaret på det.

Statsminister Mette Frederiksen: Så giver jeg ordet videre til sundhedsministeren i forhold til den løbende inddragelse, der selvfølgelig er og skal være af, af Folketingets partier.

Sundhedsminister Magnus Heunicke: Ja, og det er der. Og vi har i dag, altså løbende har vi haft, jeg tror på faktisk på samtlige møder i COVID-19-følgegruppen i de seneste to-tre måneder har minksituationen været et tema – enten fra regeringen selv eller ønsket fra enkelte ordførere. Og vi har møde jo en til to til nogle gange tre gange om ugen i COVID-19-følgegruppen, hvor ordførere bliver direkte briefet af, af vores styrelser, og vi drøfter, hvad næste skridt kunne være, og hvordan risikoen er. Og de hidtidige risikovurderinger, dem der var før den nye her, er også blevet drøftet med partierne. Og i dag har vi så haft møde både med alle Folketingets sundhedsordførere, med ordførerne omkring

Fødevarerministeriet og også med, med partilederne, hvor vi har, har drøftet den her situation og fremlagt regeringens, regeringens beslutninger i forhold til og indsatsen her.

Så, så, der er sket en meget, meget tæt involvering og tæt, tæt orientering af, af partierne. Og det tror jeg, det vil vi fortsætte med, det er meget afgørende, fordi at det her, det er af så stor betydning, at partipolitik må vige, og vi må altså sætte folkesundheden og sætte, sætte hensynet til nationen og til den her pandemihåndtering – sætte den over alt andet.

Statsminister Mette Frederiksen: Tak for det. Så giver jeg lige ordet videre til fødevareministeren i forhold til samarbejdet med et, et erhverv, som jo af gode grunde står i en ekstremt vanskelig situation nu og også føler det.

Fødevareminister Mogens Jensen: Ja tak!

Og det er der kun grund til at understrege. Men der er også grund til at understrege, at vi jo løbende gennem hele den her, det her forløb, hvor man har skullet i gang med at aflive mink ude på, på farmene, har haft et tæt samarbejde og en dialog med minkerhvervet. Og jeg vil gerne kvittere for den ansvarlighed, som Dansk Minkavl, foreningen København Fur har udvist gennem det samarbejde, vi har haft i den her svære situation. Og vi har også senest haft et møde, hvor der var lejlighed til at drøfte også den her situation med minkerhvervet – både i mandags, og jeg har drøftet det med formanden i dag, og det er selvfølgelig en utrolig ulykkelig situation – men også herfra selvfølgelig en appel til, at vi fortsætter samarbejdet om at få løst den her opgave, fordi at det her jo handler om, at det er folkesundheden, der, der står på spil – både herhjemme og globalt. Men altså, vi har haft en løbende dialog med minkerhvervet i hele det her forløb.

Statsminister Mette Frederiksen: På vanlig vis vil der selvfølgelig også være drøftelser om den hjælp, der skal tilgå det her erhverv. Og som erhvervsministeren sagde tidligere, så ved vi jo godt, at en række lokalområder, det gælder ikke mindst i det, i det nordjyske, bliver berørt af det her, fordi der også er, er andre beskæftigede end i den direkte produktion, men også tilhørende. Og, og det, det arbejde, der skal pågås dér, det drøfter vi selvfølgelig gerne med Folketingets partier.

Jeg bliver også nødt til at sige, som, som det også har været sagt fra Statens Serum Institut tidligere, at den risikovurdering, der ligger til grund for den her beslutning, kan i vores øjne ikke forhandles eller diskuteres, når der er så stor en risiko forbundet med at fortsætte en minkproduktion, og det handler om den fremtidige værdi og potentielle værdi af en vaccine, så er vi nødsaget til at træffe den her beslutning.

Og, og, og den, den konklusion lader sig ikke forhandle. Det er vores, det er vores meget klare overbevisning.

Så kan vi i hvert fald nå et spørgsmål mere. Værsgo!

Mette Condrup, Politiken: Mette Condrup fra Politiken. Og hvis jeg kun kan stille et spørgsmål, så vil jeg gerne høre – Statens Serum Institut, der tidligere har været ude og sige, at man egentlig ikke kan påvise, at smitten kan blive siddende i en pels, i hvert fald ikke efter en rensning. Hvorfor vælger man så ikke at lade de nu endnu levende mink pelse og så sælge de her skind?

Statsminister Mette Frederiksen: Politiken skal selvfølgelig have et opfølgende spørgsmål også. Værsgo!

Mette Condrup, Politiken: Ja, okay. Hvordan vil I konkret følge, hvad hedder det, corona eller minkvarianten ude i samfundet og sikre, at den ikke spreder sig til andre dele af samfundet?

Statsminister Mette Frederiksen: Jeg giver først ordet til Statens Serum Institut og efterfølgende til sundhedsministeren.

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Tak for spørgsmålene!

Og jeg starter med det første, eller med det sidste.

Dét, vi vil gøre, det er, at vi vil intensivere segmenteringen af virus. Det er sådan, så at hidtil har vi segmenteret en stikprøve på virus, omkring 14 procent af de virus, der er blevet fundet i Danmark, er blevet segmenteret, og det er faktisk en ret stor andel i forhold til, hvad andre lande har gjort. Og det er jo klart, der vil vi kigge særdeles fokuseret på, hvad det er for nogle sekvenstyper, der forekommer i, i de områder af Danmark, hvor der er smitte i minken. Og vi segmenterer naturligvis også hele tiden de fund, der bliver lavet i mink. Det er sådan, så at, at infektioner i minkfarme, de kan detekteres på flere forskellige måder – enten fordi minkene er syge, som led i Fødevarestyrelsens overvågning, fordi at der bliver lavet kontaktopsporing via Styrelsen for Patientsikkerhed,

hvor man finder en relation til en minkfarm, eller ved screeninger af folk, der arbejder i minkerhvervet. Så vi har flere forskellige indgange til det. Og i alle tilfælde vil vi segmentere virus for at finde ud af, hvad er det for et cluster, det tilhører – er det Cluster 5, eller er det et af de andre culstre – eller er det eventuelt en ny type, der er ved at udvikle os, sig. Så på den måde har vi meget fine og granulerede data i forhold til at følge udviklingen over tid.

I forhold til det her med skind, så er det altså ikke lige mit, mit fagområde. Men vi kan se levende virus, var jeg lige ved at sige, replicerbart virus i både skind og i hår fra skind, og præcis hvor lang tid, det forbliver smitsomt, det er der altså usikkerhed om. Vi kan se, at der er vedvarende smitte i områder, også hvor at minkene har dannet antistoffer, så der er meget, der tyder på, at der er en vedvarende smitte, der går ud over det, det akutte forløb, hvor at smitten løber gennem farmen. Og det betyder også, at der kan være en risiko i forbindelse med håndtering af skindet.

Statsminister Mette Frederiksen: Der blev, så vidt jeg kunne høre, svaret på de begge spørgsmål, der blev stillet.

Så vi når lige et spørgsmål og et medie mere, altså to spørgsmål fra et medie.

Værsgo!

Lasse Skou, Dagbladet Information: Tak! Lasse Skou fra Dagbladet Information.

Jeg kunne godt tænke mig at følge op på TV 2's indledende spørgsmål til statsministeren om, at der er blevet handlet på det her i tide. Statsministeren siger, at regeringen blev orienteret om det her i mandags, og så har man handlet rimeligt hurtigt. Men faktum er jo, at Statens Serum Institut har gjort opmærksom på den her risiko for mutationerne, at det kunne påvirke vaccinen – altså flere gange i løbet af september og oktober. For eksempel her i et notat den 18. september, hvor der står: ”Disse ændringer kan potentielt resultere i, at flokimmunitet ikke kan opstå, og at vacciner ikke vil virke.” Burde der ikke være allerede på det

tidspunkt, burde regeringen ikke allerede på det tidspunkt have truffet denne her beslutning?

Og så kunne jeg godt tænke mig at spørge Kåre Mølbak – altså, er det for sent at inddæmme den her virus. Du siger, at fire til fem procent af dem, man finder i Nordjylland, er smittet med den her Cluster 5-variant. Kan det lade sig gøre at inddæmme den, så den ikke slipper ud i resten verden, eller er det for sent?

Statsminister Mette Frederiksen: Jeg giver i første omgang ordet til sundhedsministeren i forhold til regeringens arbejde og så efterfølgende til Kåre Mølbak – og så når vi desværre ikke mere.

Værsgo, Magnus!

Sundhedsminister Magnus Heunicke: Ja, tak for det!

Ja, det er korrekt, at der jo har været denne her nyeste risikovurdering fra Serum Instituttet, der altså er helt klar i sin konklusion, som vi, er dateret til i går, og som vi lægger frem nu og agerer på her. Det er en klar stramning, og den er baseret på, ikke kun scenarier og vurderinger, hvad kan der ske, men helt konkrete laboratoriefund. Og det vil sige, vi er hinsides, hvad der kan forestille sig potentielle ting, vi er inde i laboratoriet nu her, og det er dét, som gør, at Serum Instituttet har strammet sin, sin risikovurdering, og det er dét, som regeringen så, så handler på.

Men det er ikke korrekt at sige, at der ikke er handlet også på det hidtidige, der er også handlet tilstrækkelig og endda håndfast på det hidtidige – blandt andet med en lang række tiltag om indførelse af værnemidler, beskyttelse af medarbejdere på, i minkindustrien og værnemidler til dem.

Og jo også den omfattende nedslagtning af de smittede mink plus de farme, der var i en radius af 7,8 kilometer omkring dem. Så de tiltag har jo været der, så det vil sige, man har altså handlet, og den nye risikovurdering, altså dén som, som gør, at vi vurderer, at nu skal der altså, nu skal der altså sættes mere handling bagved.

Statsminister Mette Frederiksen: Så vil jeg give ordet til Kåre fra Statens Serum Institut!

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Ja, tak for det!

Ja, det er muligt at dæmme smitten ind. Og der er ligesom to elementer i den strategi, det ene, det er at fjerne reservoiret – altså minkene, således så der ikke hele tiden sker nye introduktioner. Det andet element, det er jo så og, og sikre, at der sker smittebekæmpelse ude i, i samfundet. Og der er det præcis de samme elementer, som vi kender fra epidemi-bekæmpelse i foråret, og som også er blevet taget i anvendelse gang på gang i forbindelse med, med inddæmning af smitte. Så det er den berømte værktøjskasse, der bliver taget frem igen. Der kommer flere værktøjer ud af kassen, fordi det her, det er jo en særlig alvorlig situation, som, som vi har snakket om. Men altså ligesom at smitten blandt slagteriarbejder i, i Ringsted kunne stoppes. Og at, og at de unge i, i Aarhus, da de startede på universitetet, også fik begrænset smitten og så videre, og så videre. Så er det jo de samme gammelkendte værktøjer, der, der, der kommer frem.

Men det er jo ligesom hele paletten eller en større del af paletten, der, der kommer i, i brug. Og så, og så vil det kunne lade sig gøre at bremse smitten op med meget, meget stor sandsynlighed. Og det er også begrundet i, at kigger man på R, kontakttallet, i, i Nordjylland, så er det kun en anelse over én. Så på den måde ser vi jo ikke en voldsom epidemispredning. Så, så derfor skal der ikke forfærdelig meget til af yderligere kontroltiltag for at få bremset smittet, og, og det er jo så dét, som vil blive lanceret.

Lasse Skou, Dagbladet Information: Bremser smitten. Kan man forhindre den her mutation i at komme ud til resten af verden. Kan dét lade sig gøre?

Faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak: Jamen, det kan vi jo ved at, ved at bremse smitten i, i Nordjylland og andre steder i Danmark, så vil den heller ikke komme ud til resten af Verden.

Statsminister Mette Frederiksen: Vender vi tilbage til de her spørgsmål allerede i morgen.

Tak, fordi I så med og lyttede med.
..."

Der blev undervejs i pressemødet sendt sms'er til flere af deltagerne i pressemødet, ligesom flere af deltagerne også besvarede de tilsendte sms'er.

18 minutter inde i pressemødet, klokken 16.18 sendte Barbara Bertelsen en sms til Per Okkels, under Kåre Mølbaks første indlæg på pressemødet:

"...
FUCK!!! Han er ved at hive tæppet væk under os
..."

3 minutter senere – 21 minutter inde i pressemødet – startede en sms-korrespondance mellem Per Okkels og Kåre Mølbak, hvori Per Okkels bl.a. skrev, at Kåre Mølbak var mere skarp på partiledermøde, ligesom Per Okkels skrev, at Kåre Mølbak faktisk stod bag anbefalingen om at aflive alle mink:

"...
Per Okkels, kl. 16:21:
Du var meget modificerende her. Mere skarp på partiledermøde.

Genfind risikovurderingen

Kåre Mølbak, kl.16:21:
Kommer igen

Per Okkels, kl. 16:22:
Super

Per Okkel, kl. 16.53:
Du står faktisk bag anbefalingen om at aflive jvf i går

Kåre Mølbak, kl. 17.07:

Det står jeg bag. Men vores rolle er primært at vurdere risiko og det har vi gjort krystalklart

Per Okkels, kl. 17.07:

Alt OK

...”

30 minutter inde i pressemødet – på et tidspunkt, hvor Kåre Mølbak havde haft lejlighed til at udtale sig yderligere på pressemødet – fortsatte sms-korrespondancen mellem Barbara Bertelsen og Per Okkels. Sms-korrespondancen fortsatte frem til kort før pressemødets afslutning:

” ...

Barbara Bertelsen kl. 16.30 og kl. 16.31:

Sådan – puha, tak

Nu kører han med klatten

...

Barbara Bertelsen kl. 16.43:

Kåre har lige undsagt anbefaling om at slå minkene ihjel. I sagde i går, SSI stod bag anbefaling

Per Okkels, kl. 16.52:

Det gør de i vurderingen

Barbara Bertelsen, kl. 16.54:

I know. Men det skal siges. Han har sagt det modsatte. Vi får et super-farligt revisionsspor også for jer, jf KU vendingen på samme i går. Ellers skal Magnus rekapitulere papiret.

Per Okkels, kl. 16.54:

Har bedt ham om det

Barbara Bertelsen, kl. 16.54:

Tak

Barbara Bertelsen, kl. 16.55:

Tror mildest talt stm er forundret efter KU i går

Barbara Bertelsen, kl. 16.55:

Altså over alt det, I ikke siger nu

...”

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har forklaret⁶⁸⁶, at forløbet op til pressemødet beroede på en meget klar og meget konsistent risikovurdering fra Statens Serum Institut. Kåre Mølbak er en af verdens bedste epidemiologer, og han er en af hovedårsagerne til, at Danmark er kommet så godt igennem coronakrisen. Der var ingen slinger i valsen i forhold til det, som Kåre Mølbak og Statens Serum Institut sagde på de indre linjer. Den 2. november 2020 om aftenen havde Kåre Mølbak endvidere sagt til Per Okkels, at det sundhedsmyndighederne havde frygtet, nu var blevet en realitet. Årsagen til at hun sendte sms'er til Per Okkels den 4. november 2020 var, at Kåre Mølbak under pressemødet den 4. november 2020 sagde, at Statens Serum Institut ikke havde advokeret for en fuld aflivning af alle mink i Danmark. Hun tror ikke, at Kåre Mølbak mente det på den måde, som det fremstod på pressemødet, men dette var årsagen til, at hun kom med følelsesudbruddet i sine sms'er til Per Okkels den 4. november 2020. Det var ikke et forsøg på at lægge nogen ord i munden på Kåre Mølbak. Hun ved udmærket godt, at det var svært for Kåre Mølbak og de øvrige deltagere at blive grillet af pressen på pressemødet. Hun har efterfølgende sagt undskyld til Kåre Mølbak, og hun har meget stor respekt for ham. Hele regeringens beslutning stod på Statens Serum Instituts risikovurdering, og hvis det pludselig blev opfattelsen, at Statens Serum Institut trådte tilbage fra denne vurdering, ville det afføde spørgsmål om, hvorvidt regeringen havde truffet den rigtige beslutning. Når man i sin rådgivning sagde, at man ikke kunne have minkavl i Danmark, så havde man også medvirket til, at man politisk besluttede, at aflive alle mink. Hun er selv helt overbevist om, at det var den rigtige beslutning, og at rådgivningen fra Statens Serum Institut var helt korrekt.

Departementschef Per Okkels, Sundhedsministeriet, har om sms-korrespondancen med Kåre Mølbak under pressemødet forklaret⁶⁸⁷, at Kåre Mølbak

⁶⁸⁶ Forklaringsdokumentet side 1621f

⁶⁸⁷ Forklaringsdokumentet side 745ff

på pressemødet foretog en meget teknisk og nørdet gennemgang af risikovurderingen. Han forsøgte derfor at sige til ham, at han talte til den danske befolkning, og at han om ikke andet bare skulle læse op af risikovurderingen. Kåre Mølbak skrev tilbage, at han kom på igen. Kåre Mølbak havde tidligere samme dag på partiledermødet været mere klar. Han anbefalede Kåre Mølbak at være klarere i spytet på pressemødet, og det var han så. Han så det som en ledelsesting. Han ville ikke have Kåre Mølbak til at sige noget, som han ikke mente. I begyndelsen af epidemien havde de mere koordination og gennemgik forinden pressemøderne, hvem der sagde hvad. Han husker ikke, at de nåede at forberede pressemødet. Der var en sammenhæng mellem hans sms til Kåre Mølbak og Barbara Bertelsens sms til ham. Der var et partiledermøde den 4. november 2020 om formiddagen, hvor Kåre Mølbak deltog. På partiledermødet var Kåre Mølbak meget mere klar i sin gengivelse af risikoen for en fortsat minkavl. På partiledermødet gik Kåre Mølbak lidt længere og sagde, at konsekvensen af risikovurderingen måtte være, at alle mink skulle aflives. Han ved ikke, hvad Barbara Bertelsen ville med ordet "Fuck". Han svarede hende ikke. Der var noget principielt i det. Sundhedsmyndighederne ville ikke sige, hvad man skulle gøre, men leverede risikovurderinger. Politikerne måtte så beslutte, hvad man skulle gøre. I dette tilfælde var risikovurderingen så entydig, at det lidt var en leg. Han ved ikke, hvad Barbara Bertelsen mente med "revisionsspor". Papiret, der henvises til i Barbara Bertelsens sms, var risikovurderingen. Magnus Heunicke læste op fra risikovurderingen på pressemødet. Barbara Bertelsen bad om, at Magnus Heunicke skulle læse op af risikovurderingen. Han tænker, at han herefter bad Magnus Heunicke læse op af risikovurderingen. Magnus Heunicke og Kåre Mølbak sagde tingene meget klart på pressemødet, og han syntes, at Barbara Bertelsens forundring var urimelig. Hun ville gerne have, at de gjorde det klarere. Han synes, at det var rigeligt klart.

Faglig direktør Kåre Mølbak, Statens Serum Institut, har om pressemødet og sms-korrespondancen mellem ham og Per Okkels under pressemødet forklaret⁶⁸⁸, at det er korrekt, at denne korrespondance fandt sted, mens det virtuelle pressemøde den 4. november 2020 var i gang. Det var faktisk bekymrende, fordi Per Okkels var ved at tage dem til indtægt for noget, som var mere vidtgående, end det de var blevet bedt om. De skulle stå mere på mål for af-

688 Forklaringsdokumentet side 188

livningsstrategien og tage ansvar for håndteringen, ikke bare risikovurderingen. Selv har han det imidlertid bedst med, at der er en armslængde mellem risikovurderingen og risikohåndteringen. De blev ikke spurgt, om man kunne vente en uge. Hvis de var blevet spurgt herom, ville han have svaret, at det ville komme med meget store omkostninger for folkesundheden. Og så kunne man måske tænke sig til, hvad der så var sket. Så han tænker, at den beslutning, der blev taget, var en naturlig konsekvens af risikovurderingen. Men som sagt var de alene blevet bedt om at fremkomme med en risikovurdering, og derfor er det dækkende at sige, at han på pressemødet ikke fremkom med en fuldtønt støtte til beslutningen, men ønskede at overlade det til politikerne.

47 minutter inde i pressemødet sendte Martin Justesen en sms til Magnus Heunicke og dennes særlige rådgiver Rasmus Jønsson, hvori også Martin Justesen tilkendegav, at det var vigtigt at få præciseret Statens Serum Instituts anbefaling ovenpå Kåre Mølbaks udtalelser:

”...

Martin Justesen, kl. 16.47:

Hej Magnus og Jønsson. I går fik vi da ret klart at vide at ssi anbefalede total aflivning af mink? Vigtigt at få præciseret ovenpå hvad Mølbak lige har sagt. Medmindre jeg misforstod beskeden i går. Juste

Magnus Heunicke, kl. 16.55:

Kåres risikovurdering er jo klar: Fra side 1 konklusion at “En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.” Om det så er nedslagting eller en anden måde at stoppe minkproduktionen på, er op til bredere myndighedsvurdering. Og den vurdering er så foretaget

...”,

Stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, har om sin sms sendt kl. 16.47 undervejs i pressemødet til sundhedsminister Magnus Heunicke og dennes særlige rådgiver Rasmus Jønsson forklaret⁶⁸⁹, at årsagen til at han sendte sms'en var, at han under pressemødet blev i tvivl om, hvorvidt Statens Serum

689 Forklaringsdokumentet side 1338

Institut og Kåre Mølbak stod ved deres risikovurdering. Statens Serum Instituts risikovurdering var fuldstændig entydig, og beslutningen på KU-mødet den 3. november 2020 blev truffet ud fra en entydig indstilling fra Sundhedsministeriet.

Departementschef Per Okkels, Sundhedsministeriet, har om denne sms-korrespondance forklaret⁶⁹⁰, at han forstår sms'erne fra Martin Justesen kl. 16.47 og Magnus Heunicke kl. 16.55 sådan, at Martin Justesen kritiserede, at Magnus Heunicke og Kåre Mølbak ikke var klare nok på pressemødet i forhold til risikovurderingen, hvortil Magnus Heunicke svarede, at det var de. Kåre Mølbak skulle ikke fortælle, hvorvidt alle mink skulle aflives. Dette var en politisk beslutning.

Statsminister Mette Frederiksen har om pressemødet forklaret⁶⁹¹, at selv med en oplysning om manglende hjemmel ville K-udvalget have truffet samme beslutning, og hun ville have holdt præcis det samme pressemøde onsdag den 4. november 2020, blot med en tilføjelse om, at lovgivning ikke var på plads og med en anmodning til Folketinget om at understøtte lovgivningen. Den tilføjelse ville have taget 30 sekunder at udtrykke. Det giver ingen mening, at regeringen skulle ønske at skjule noget. Hun har – forespurgt om baggrunden for, at det på pressemødet den 4. november 2020 blev betonet, at der var tale om en "klar anbefaling" – forklaret⁶⁹², at det skyldtes, at hun aftenen før på KU-mødet fik det svar, at det var nødvendigt at slå alle mink ned. Hun fik oplyst, at det var på sundhedsmyndighedernes anbefaling. Det var godt at få frem på pressemødet, at det var en anbefaling. Statens Serum Institut gav en anbefaling op til KU-mødet, og Statens Serum Institut havde ved flere efterfølgende lejligheder bakket entydigt op. Forespurgt, om der også var en entydig opbakning fra Kåre Mølbak på pressemødet den 4. november 2020, svarede hun: "Nej, der var en anden ordlyd". Hun var ikke bekendt med, at Per Okkels sendte en sms til Kåre Mølbak under pressemødet. Hun var ikke bekendt med sms-korrespondancen mellem Barbara Bertelsen og Per Okkels. Hun tror ikke, at hun havde en kommunikation med Barbara Bertelsen under pressemødet. Hun vil ikke afvise, at hun havde sin telefon med til pressemødet, fordi pressemødet var virtuelt. På tidspunktet for pressemødets afholdelse var

690 Forklaringsdokumentet side 747

691 Forklaringsdokumentet side 1025

692 Forklaringsdokumentet side 1031ff og 1043

man allerede i færd med at aflive mink indenfor zonerne. Det gik bare for langsomt. Hun gav ikke en instruks på pressemødet. Hun refererede blot til en indsats. Hun vidste ikke, om der var andre beslutninger, som skulle træffes i et fagministerium, førend der kunne eksekveres. Hun var kun involveret i den politiske drøftelse, men ikke i den konkrete udformning af beslutningen. Hun ved ikke, om Mogens Jensen havde set hendes tale. Forespurgt, om hun var enig i Mogens Jensens udtalelse under pressemødet om en de-facto-nedlukning af minkbranchen, bemærkede hun, at Mogens Jensen også gav udtryk for, at der ikke var truffet beslutning om et forbud mod minkavl. Det var vigtigt, at det blev signaleret, at det ikke ville være nemt for minkavlerne at komme tilbage. Formelt set var det den ansvarlige ressortminister, som havde ansvaret for beslutningen og eksekveringen. Forespurgt, om hun havde en holdning til, om Fødevarestyrelsen ville reagere på pressemødet den 4. november 2020, svarede hun, at selvfølgelig vil en styrelse gå videre med sit arbejde. Vedrørende hendes brug af ordene ”regeringen handler” og ”nu står vi her og, og igangsætter en egentlig aflivning af alle mink i Danmark” på pressemødet har hun forklaret, at formelt set var det den ansvarlige ressortminister, som havde ansvaret for beslutningen og eksekveringen. ”Det er talesprog på et pressemøde. Det ændrer ikke på formalia”. Hun har videre forklaret⁶⁹³, at hun bliver nødt til at gentage, hvad hun sagde før: Hvis det på K-mødet var blevet oplyst, at der ikke var hjemmel, så skulle hun blot have tilføjet et par sætninger på pressemødet om den manglende hjemmel, ligesom hun ville have bedt om Folketingets opbakning. Der er ikke noget motiv i denne sag.

Sundhedsminister Magnus Heunicke har om pressemødet forklaret⁶⁹⁴, at Statens Serum Institut lavede en skriftlig risikovurdering. De var også medlem af indsatsgruppen, som rådgav regeringen og ham som minister. De var også med på bl.a. partiledermødet og ordførermødet den 4. november 2020. På møderne uddyber Statens Serum Institut det skriftlige materiale og hjælper dem med at tolke fund mv. Statens Serum Institut stod fuldt på mål for indholdet af risikovurderingen. Det, der kom frem på pressemødet, var fuldstændig i overensstemmelse med det, Statens Serum Institut havde sagt før pressemødet. Det samlede billede var, at både Kåre Mølbak og Tyra Krause stod fuldt på mål for det, som de havde skrevet og sagt til regeringen, partilederne og medierne. Der var et enkelt citat under pressemødet, hvor Kåre Mølbak sagde noget, som

693 Forklaringsdokumentet side 1045

694 Forklaringsdokumentet side 1191, 1199 og 1206

måske kunne opfattes på en lidt anden måde, men han er topforsker og ikke ekspert i at holde pressemøder. Han talte ikke med Kåre Mølbak undervejs i pressemødet. Han sad under pressemødet alene i et sommerhus, idet han var i isolation. Mette Frederiksen spurgte på KU-mødet den 3. november 2020 flere gange Sundhedsministeriet, om det var nødvendigt at aflive samtlige mink, om det gik for hurtigt, og hvad myndighederne sagde. Han svarede selv på de to første spørgsmål, og Per Okkels svarede på det sidste spørgsmål, at han havde haft møde med indsatsgruppen, hvor blandt andre Statens Serum Institut var medlem, og at de var enige. Han og Per Okkels videreformidlede på KU-mødet Statens Serum Instituts holdning. Der er ikke mulighed for, at der var nuanceforskelle mellem det, som Kåre Mølbak sagde, og det som han og Per Okkels opfattede og viderebragte på KU-mødet den 3. november 2020. Statens Serum Instituts risikovurdering slog klart fast, at der ikke var anden mulighed end, at alle mink måtte slås ned. Hvis han havde vidst, at der ikke var lovhjemmel, så ville han have sagt præcis det samme, men ville have tilføjet, at man ville gå til Folketinget for at skaffe hjemmel. Hvis han den 4. november 2020 havde vidst, at der ikke var lovhjemmel, så havde de håndteret det.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har forklaret⁶⁹⁵, at han ikke ved, om han blev overrasket over, at myndighederne gik i gang med at gennemføre den beslutning, som regeringen havde truffet den 3. november 2020 og meldt ud på pressemødet den 4. november 2020. Det var en praktisk udførelse af den trufne beslutning, og det lå i NOST'en.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har om pressemødet forklaret⁶⁹⁶, at modtagerne af meddelelsen på pressemødet den 4. november 2020 var offentligheden i bred forstand. Forevist afsnit fra statsministerens indlæg på pressemødet, hvorunder statsministeren bl.a. sagde, at "regeringen handler i det øjeblik, hvor der ligger en faglig indstilling til, at vi desværre er nødt til at aflive alle mink i Danmark" har hun forklaret, at dette afsnit netop beroede på oplysninger, som Statsministeriet havde fået fra fagministerierne. Pressemødet var deskriptivt i forhold til, hvad der operationelt skete i de forskellige ministerier. Det er ressortministerierne, der står for at implementere den politiske beslutning. Den faglige indstilling, som statsminister Mette Frederiksen her henviste til, var Statens Serum Instituts risikovurdering.

695 Forklaringsdokumentet side 418

696 Forklaringsdokumentet side 1622

Rigspolitichef Thorkild Fogde har om pressemødet forklaret⁶⁹⁷, at han synes, at hans indlæg på pressemødet stemte med hans talepunkter. Det fokuserede først og fremmest på at oplyse, hvorfor indsatsen nu ville lykkes, idet der nu var bemyndigelse til at trække på alle samfundets ressourcer for at få opgaven til at lykkes. Det skulle berolige befolkningen i forhold til, at myndighederne gik sammen for at standse smitteudviklingen blandt mink. Det var et alvorsfuldt pressemøde, og han var meget fokuseret på, hvad han skulle sige, men han lyttede selvfølgelig til, hvad der i øvrigt blev sagt på pressemødet. Han mener, at han konstaterede, at regeringens udmelding svarede til det, som han tidligere havde fået oplyst, herunder at regeringen havde besluttet, at alle mink skulle aflives. National Operativ Stab var allerede gået i gang med forberedelsen på dette tidspunkt, da der havde været afholdt møder mellem ham, Lykke Sørensen og Uffe Stormly samt skitseret en delplan – BN 284. Det var ikke pressemødet, der aktiverede delplanen, men derimod regeringens beslutning. Pressemødet var kommunikationen til offentligheden i forhold til, hvad der var besluttet på KU-mødet den 3. november 2020. NOST'en havde ikke en selvstændig hjemmelslov, men byggede på sektoransvarsprincippet. Man benyttede derfor sektormyndighedernes lovgivning. Han tænkte ikke på pressemødet den 4. november 2020, at der ikke var lovhjemmel til beslutningen. Som sagen er oplyst i dag, tror han ikke, at minkavlerne opfattede udmeldingen på pressemødet den 4. november 2020 som en frivillig ordning, men han mener ikke, at der blev talt om pålæg eller pligt på pressemødet den 4. november 2020 eller efterfølgende. Han tænker, at langt de fleste i dag gerne havde set, at der var indsat tre linjer i statsministerens talepapir, hvor det blev præciseret, at der var nogle retlige afklaringer.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevarerministeriet, har om pressemødet forklaret bl.a.⁶⁹⁸, at "News" kørte på en fjernsynsskærm på hans kontor; noget af pressemødet hørte han, noget af pressemødet hørte han ikke. Han havde ikke tid til at tage en time ud af kalenderen for at se hele pressemødet. Statsministerens udtalelser på pressemøde var ikke ordre, og det var ikke en retlig udmelding til det omgivende samfund. Statsministeren sagde, at det var nødvendigt at aflive alle mink, ligesom miljø- og fødevarerministeren sagde, at man fortsatte med større aflivningstempo i det samme spor. Han opfattede pressemødet som en kommunikation til borgerne om den beslutning, som var

697 Forklaringsdokumentet side 1517 og 1530

698 Forklaringsdokumentet side 1565f

truffet. Mogens Jensen sagde på pressemødet, at man fortsatte aflivningsindsatsen, ligesom han appellerede til minkavlerne om, at aflivningerne kom til at gå så hurtigt som muligt. Han opfattede ikke pressemødet som en ordre til den enkelte minkavler. Pressemødet kunne ikke i sig selv have retslige virkninger i forhold til det omgivende samfund, hvilket Justitsministeriet også gav udtryk for i deres supplerende notits af 24. november 2020. Kommunikationen var opdelt i målgrupper, og minkavlerne var orienteret forud for pressemødet. Han opfattede mere pressemødet som en information til det omgivende samfund om den eskalerende smitte, end som en orientering af minkavlerne.⁶⁹⁹

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har om pressemødet forklaret⁷⁰⁰, at han ikke så pressemødet den 4. november 2020. Han har efterfølgende set pressemødet. Hans opfattelse var, at statsminister Mette Frederiksen i sin tale meldte en politisk beslutning ud, og at man her startede et forløbet, hvor der skulle sikres lovhjemmel. Talen vedrørte også den daværende aflivningsindsats. Hans opfattelse var, at minkavlerne var klar over, at aflivning af mink i zone 3 var frivillig. På pressemødet den 4. november 2020 udmeldte regeringen blot en politisk beslutning. Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen sagde på pressemødet den 4. november 2020, at man fortsatte aflivningsindsatsen som hidtil indenfor zonerne, og man appellerede til at minkavlerne bidrog. Dette opfattede han som frivillighed.

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁰¹, at hun ikke så Mogens Jensens tale på pressemødet den 4. november 2020. Hun var bekendt med at Mogens Jensen deltog i pressemødet. Hun og hendes afdeling modtog ikke Mogens Jensens tale forud pressemødet, hvilket var helt sædvanligt. Hun var således ikke bekendt med indholdet af Mogens Jensens tale. Justitsministeriet udtalte i forbindelse med arbejdet med redegørelsen af 18. november 2020, at Mette Frederiksens udtalelse på pressemødet, om at man var i gang med aflivningerne, var med til at forstærke et forkert indtryk. Der kørte en parallel proces, hvor man fortalte branchen, hvad regeringens beslutning betød.

699 Forklaringsdokumentet side 1561

700 Forklaringsdokumentet side 1598 og 1600

701 Forklaringsdokumentet side 649

Kontorchef Morten Holland Heide, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁰², at han ikke fulgte så meget med i pressemødet, der blev afholdt kl. 16, da han arbejdede på dette tidspunkt. Pressemødet kørte i baggrunden på en storskærm i et storrumskontor, der lå ved siden af hans kontor, hvor han sad og arbejdede. Han konkluderede, at alle mink skulle aflives, og at det hastede. Han overvejede på dette tidspunkt ikke, hvorvidt der var hjemmel hertil. Han opfattede det som en politisk udmelding, som skulle implementeres, og som led heri kiggede de den 5. november 2020 på, om det kunne ske med hjemmel i gældende ret, eller om det skulle igennem Folketinget. Set i bakspejlet er det nemt at se, at nogen skulle have gjort opmærksom på hjemmelsproblematikken, men det var ikke noget, som var hans opgave. Alle handlede ud fra de oplysninger, som de havde på det tidspunkt.

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har forklaret⁷⁰³, at han fulgte med i statsministerens pressemøde den 4. november 2020 kl. 16.00. Han mener ikke, at der på pressemødet kom nye oplysninger frem i forhold til den telefoniske orientering, som Tage Pedersen fik fra Mogens Jensen den 4. november 2020. København Fur gik ud fra, at regeringen havde hjemmelsgrundlaget på plads, inden man meldte beslutningen ud. Dette var helt naturligt, når regeringen traf så vidtgående en beslutning, som medfører en permanent lukning af et helt erhverv. Han opfattede statsminister Mette Frederiksens ord som en ordre om, at alle mink skulle aflives. Både han og minkavlerne opfattede ordene fra Mette Frederiksen som en ordre. København Fur involverede ikke jurister i deres forståelse af statsminister Mette Frederiksens udtalelser på pressemødet. Hvis det virkelig var nødvendigt for folkesundheden, at alle mink skulle aflives, så ville København Fur og minkerhvervet ikke stå i vejen for dette. Han mener, at Mette Frederiksens ordre medførte en de facto permanent nedlukning af minkerhvervet. Regeringen havde på pressemødet den 4. november 2020 kl. 16.00 givet signaler om, at minkavlerne ville få fuld erstatning for deres mink. Minkbranchen og minkavlerne var mest fokuseret på at eksekvere ordren om at aflive alle mink. Han mener, at minkavlerne gik i gang med at aflive deres dyr, idet de havde fået en ordre fra regeringen om, at alle mink skulle aflives. Hvis minkavlerne ikke havde fået denne ordre, så havde de ikke aflivet deres dyr. Ordren bestod af en samlet pakke bestående af aflivning af alle mink inden en bestemt dato. Der blev fastsat nogle tidsfrister

702 Forklaringsdokumentet side 858

703 Forklaringsdokumentet side 1375ff

for, hvornår aflivningerne skulle være afsluttes, og dette skulle minkavlerne efterleve.

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har forklaret⁷⁰⁴, at han overværede pressemødet den 4. november 2020 på sin computer. Han tog ikke noter herfra, men det var der nogen fra København Fur, der gjorde. Han talte med København Fur, herunder med Sander Jacobsen, om pressemødet, og ingen af dem var i tvivl om, at regeringen under pressemødet udstedte en ordre om aflivning. Han er enig med Sander Jacobsen i, at statsministerens formulering på pressemødet om, at "For det første er det nødvendigt at aflive alle mink i Danmark. Det gælder desværre også avlsdyrene" indeholdt en ordre. Ordren blev gentaget under pressemødet den 7. november 2020. Aflivningsindsatsen var den 4. november 2020 allerede igangsat i zone 3 også.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har om statsministerens udmelding om en nødplan for aflivning i NOST'ens regi forklaret⁷⁰⁵, at statsministerens udmelding på pressemødet ikke var en fravigelse af sektoransvaret. Hun anså det som en kommunikativ vinkel. Hun havde ikke opfattelsen af, at man fraveg de generelle vilkår for NOST'ens virke. NOST'en var det koordinerende organ med Rigspolitiet for bordenden og med Fødevarestyrelsen som understøttende sektormyndighed. Det var sektormyndighedens ansvar at sikre, at dens lovgivning blev overholdt. NOST-delplan BN 284 blev sendt i høring hos de relevante styrelser.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har forklaret⁷⁰⁶, at han fulgte med i pressemødet den 4. november 2020, og at han tog oplysningerne fra pressemødet til efterretning. Det var det, som de havde arbejdet på det seneste døgn. Det var derfor alene et spørgsmål om, hvordan de skulle komme videre med planlægningen. Det blev om aftenen planlagt, at der skulle afholdes et styrelseschefsmøde den 5. november 2020 om morgenen. Her planlagde han at briefe National Operativ Stab om situationen, og hvad der skulle til for at løse opgaven. Derefter var der en lang møderække, hvor politikredsene og de lokale beredskabsstabe også skulle orienteres.

704 Forklaringsdokumentet side 1399

705 Forklaringsdokumentet side 1483

706 Forklaringsdokumentet side 1451

9.5.6.2.1. Mailkorrespondance under pressemødet

Teamleder Søren Bøllingtoft Knudsen fra Erhvervsministeriet sendte den 4. november 2020 kl. 16.27 en mail til blandt andre afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, afdelingschef Dorthe Eberhardt Søndergaard, Sundhedsministeriet, afdelingschef Annemarie Lauritsen, Finansministeriet, afdelingschef Line Nørbæk, Erhvervsministeriet, administrationsdirektør Torben Skovgaard Andersen, Erhvervsministeriet, kontorchef Katrine Kaldahl, Sundhedsministeriet, souschef Lars Høgsbro Østergaard, Finansministeriet, og souschef Asbjørn Brink, Finansministeriet, med emnet "Faktaark angående hjælpepakker", som var vedhæftet "Faktaark – Overligger", "Bilag 1 - Kompensation til tvangslukkede erhverv" og "Bilag 2 - Kompensation til erhverv indirekte berørt af skærpede restriktioner". Af mailen fremgår følgende:

" ...

Kære jer

Der er i 11. time opstået tvivl om hjemmelsgrundlaget for tvangslukningen. Dette har givet anledning til justering som vedhæftet – under yderligere afklaring mellem JM, SUM og EM.

" ...

Det fremgår af det vedhæftede bilag 1 om tvangslukkede erhverv af 4. november 2020 bl.a., at:

" ...

Kompensation til tvangslukkede erhverv.

...

- Fremover vil også lokaliteter, hvor der bedrives minkavl, blive tvangslukket.

" ...

Det fremgår af det vedhæftede bilag 2 om "Kompensation til erhverv indirekte berørt af skærpede restriktioner" af samme dato bl.a. at:

" ...

- Virksomheder, der er indirekte ramt af en eller flere af følgende COVID-19 restriktioner, har adgang til kompensation:
 - ...

- Nedslåning af pelsdyr (leverandører til minkavlere).
- Lønkomensation
 - Der er tidligere indgået aftale med arbejdsmarkedets parter om muligheden for udvidelse af ordning for arbejdsdeling. Det fremgår af den politiske Aftale om udvidelse af hjælpepakker af 27. oktober 2020, at regeringen i samarbejde med arbejdsmarkedets parter vil se på, om der er virksomheder og brancher, som må anses for at være de facto tvangslukket. Såfremt de vurderes at være de facto tvangslukket, vil virksomheden få adgang til lønkomensation, såfremt virksomheden går i "dvale" og dermed ikke har omsætning i den periode, der søges lønkomensation for, og ellers lever op til kriterierne for at modtage lønkomensation."

Det fremgår endvidere af bilaget "Hjælpepakker ved aflivning af mink i Danmark" af 4. november 2020 at:

" ...

I lyset af den alvorlige situation er det nødvendigt at lukke minkerhvervet ned i en periode. Regeringen lægger vægt på, at der samtidig ydes hjælp til både virksomheder og medarbejdere.

- Som opfølgning på aflivningen af minkbesætning i Danmark sættes der ind med følgende initiativer:
 - Kompensation til minkavlere som følge af aflivning af mink
 - Erstatning for aflivning
 - Tempo-bonus (på 20 kr. pr. mink for hurtig aflivning)
 - Minkavlere bliver omfattet kompensationsordninger, jf. bilag 1:
 - Lønkomensation (ved nulomsætning)
 - Faste omkostninger
 - Selvstændigordningen for ejer og medarbejdende ægtefælle
 - Leverandører til minkavlere får adgang til kompensationsordninger, jf. bilag 2:
 - Faste omkostninger
 - Selvstændigordningen
 - Arbejdsfordelingsordningen

- Der lanceres en omstillingspulje, der skal hjælpe med omstilling og opkvalificering
 - Puljen skal anvendes til at følge op over for minkavlere og folgeerhverv ramt af COVID-19. Indsatserne kan fx omfatte investeringsstøtte til omlægning af produktionen fra minkavl til fx anden primærproduktion samt målrettet om- og opkvalificering af beskæftigede inden for minkerhvervene med henblik på at understøtte omlægningen.”

Teamleder Søren Bøllingtoft Knudsen, Erhvervsministeriet, har herom forklaret⁷⁰⁷, at han skrev, at der i 11. time tvivl om hjemmel, da de i den tidligere version af bilag 1 til faktaarkene skrev, at de ville tilføje lokaliteter, hvor der blev drevet minkavl, til listen med erhverv, der var tvangslukket i henhold til forbudsbekendtgørelsen under Sundhedsministeriet. De blev gjort opmærksom på, at det kunne man ikke. I den nye version flyttede de punktet ned, så det ikke stod direkte knyttet op til forbudsbekendtgørelsen, og at der skulle skaffes hjemmel. Han tilføjede i mailen, at dette skulle afklares mellem Justitsministeriet, Sundhedsministeriet og Erhvervsministeriet, da han var blevet opmærksom på, at man ikke kunne skabe hjemlen i forbudsbekendtgørelsen.

Afdelingschef Dorthe Eberhardt Søndergaard, Sundhedsministeriet, har hertil forklaret⁷⁰⁸, at mailen var udtryk for et spørgsmål om, hvorvidt hjemmelsgrundlaget skulle tilvejebringes. Hun blev efterfølgende bekendt med, at Justitsministeriet var enig i Miljø- og Fødevareministeriets vurdering om, at § 30 i lov om hold af dyr ikke kunne hjemle aflivning af samtlige mink i Danmark. Miljø- og Fødevareministeriet påbegyndte herefter arbejdet med at tilvejebringe det fornødne hjemmelsgrundlag.

Kontorchef Katrine Kaldahl, Sundhedsministeriet, har vedrørende mailen forklaret⁷⁰⁹, at Dorthe Eberhardt Søndergaard blev ringet op af Anne-Mette Lyhne Jensen fra Justitsministeriet efter afdelingschefmødet. Hun overhørte deres samtale, da hun sad i samme rum. Hun kunne ikke høre, hvad Anne-Mette Lyhne Jensen sagde.

707 Forklaringsdokumentet side 911

708 Forklaringsdokumentet side 289

709 Forklaringsdokumentet side 483

Souschef Lars Høgsbro Østergaard, Finansministeriet, har om mailen forklaret⁷¹⁰, at da han modtog mailen, havde han tidligere samme dag fået en mail fra Justitsministeriet om, at arbejdstesen var, at man arbejdede videre med, at der skulle være hjemmel i lov om hold af dyr. Frem mod pressemødet skulle der udarbejdes en række faktaark om, hvad beslutningen indebar. Han forholdt sig ikke til andet end, at der var et hjemmelsspørgsmål, som de andre i ministeriet var involveret i. Der var forskellige holdninger til, hvorvidt hjemlen skulle findes i epidemiloven eller i lov om hold af dyr, men han gik ikke ind i dette. Han er ikke jurist.

9.5.6.3. Forløbet efter pressemødet

9.5.6.3.1. Pressemeddelelse fra Miljø- og Fødevareministeriet

Den 4. november 2020 kl. 21.28 offentliggjorde Miljø- og Fødevareministeriet en pressemeddelelse om regeringsbeslutningen. Af pressemeddelelsen fremgår bl.a.:

” ...

Pressemeddelelse

Den 4. november 2020

Corona-virus: Alle mink i Danmark skal aflives

Regeringen har på baggrund af en ny risikovurdering fra sundhedsmyndighederne besluttet at slå alle danske minkbesætninger ned. Det sker efter fund af ny mutation af virus.

Regeringen har besluttet at aflive alle mink i Danmark.

Det sker på baggrund af, at Statens Serum Institut ved foreløbige undersøgelser har fundet ny muteret coronavirus i mink, der kan påvirke effekten af en vaccine.

- Vi står over for en af de største sundhedsmæssige kriser, som verden nogensinde har oplevet. Regeringen og jeg er smerteligt bevidste om-

710 Forklaringsdokumentet side 346

kring, hvad det her betyder for alle de danske minkavlere, der står til at miste deres levebrød og for nogle; deres livsværk. Men det er det rigtige at gøre i en situation, hvor den vaccine, der lige nu er lyset for enden af en meget mørk tunnel, er i fare, siger fødevareminister Mogens Jensen.

Farligt smittereservoir

I midten af juni blev de første minkfarme i Nordjylland konstateret smittet med Covid-19, og virusset har siden bredt sig til 207 farme fordelt over Jylland, optalt pr. 4/11.

Statens Serum Institut har tidligere fundet forskellige mutationer af Covid-19 i de danske mink, som ikke påvirkede vacciners effekt, og på anbefaling af veterinær- og sundhedsmyndighederne besluttede regeringen den 1. oktober at slå alle smittede besætninger samt besætninger inden for en radius af 7,8 kilometer ned.

Statens Serum Institut har nu fundet en ny mutation, som størstedelen af vaccinekandidaterne ikke beskytter optimalt imod, i prøver fra fem minkfarme i Nordjylland og prøver fra 12 personer.

Sundheds- og ældreminister Magnus Heunicke siger:

- Sundhedsmyndighederne vurderer, at minkavlen under den igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden - og for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. Statens Serum Institut har fundet en mutation, hvor foreløbige undersøgelser tyder på, at mutationen kan påvirke effekten af aktuelle kandidater til en vaccine mod COVID-19. Der er ikke tegn på, at sygdomsforløbet er mere alvorligt for mennesker, der er smittet med varianten. Et stort virusreservoir af mink, øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vaccinekandidaterne ikke giver optimal beskyttelse imod. Som situationen ser ud i Nordjylland lige nu, er vi desværre nødt til at se på en række lokale tiltag og restriktioner for at inddæmme smitten blandt borgerne i de berørte kommuner. Vi fortsætter drøftelserne i aften, og vi vil komme med en udmelding i morgen.

Tempobonus til minkavlere

Det er afgørende at aflivningen af minkene sker hurtigt.

Derfor indfører regeringen nu en ekstra tempo-bonus på 20 kr. pr. mink, hvis minkavleren får tømt sin besætning inden for 10 dage – dog 5 dage for besætninger under 7.500 dyr.

Ligeledes vil Politiet og Forsvaret intensivere deres indsats.

- Regeringen vil appellere til, at branchen og minkavlerne vil støtte op og bidrage til denne indsats, selvom jeg godt forstår, at det for alle avlere vil være en meget tung opgave, at skulle aflive alle sine dyr, siger fødevareminister Mogens Jensen.

Yderligere oplysninger:

Miljø- og Fødevareministeriets pressetelefon: [xxxx xxxx]

Sundheds- og Ældreministeriets pressetelefon: [xxxx xxxx]"

Departementschef Per Okkels, Sundhedsministeriet, har om pressemeddelelsen forklaret⁷¹¹, at det var en fælles pressemeddelelse fra Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet. Han var slet ikke inde over tempobonus og hjemmel hertil. Dette tog Miljø- og Fødevareministeriet sig af. Han mener, at han godkendte pressemeddelelsen.

Sundhedsminister Magnus Heunicke har om pressemeddelelsen forklaret⁷¹², at Miljø- og Fødevareministeriet var pennefører på pressemeddelelsen. Han så nok slet ikke den fulde pressemeddelelse, men derimod kun sit citat, som han godkendte. Hans citat var forud for hans godkendelse blevet faktatjekket. Han går op i, at man forstår det, som der står, og at fakta er korrekt. Der bliver ofte sendt pressemeddelelser ud efter pressemøder, og han har nok deltaget i op mod 60 pressemøder. Hvis det som her er et andet ministeries pressemeddelelse, er han kun optaget af det, som han citeres for.

711 Forklaringsdokumentet side 744

712 Forklaringsdokumentet side 1197

9.5.6.3.2. Pressemeddelelse på regeringens hjemmeside

På hjemmesiden Regeringen.dk blev der den 4. november 2020 lagt en pressemeddelelse op om det virtuelle pressemøde, som blev afholdt den 4. november 2020. Pressemeddelelsen – hvorpå der også var et foto af statsminister Mette Frederiksen, erhvervsminister Simon Kollerup, sundhedsminister Magnus Heunicke, miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, rigspolitichef Thorkild Fogde og faglig direktør Kåre Mølbak, Statens Serum Institut – indeholdt stort set den samme tekst, som Miljø- og Fødevareministeriets pressemeddelelse, som blev udsendt kl. 21.24. Nedenfor er alene angivet den del af pressemeddelelsen, som havde et andet indhold end pressemeddelelsen udsendt kl. 21.24:

”...

Regeringen

...

VIRTUELT PRESSEMØDE 4. NOVEMBER 2020 04.11.20

Danmarks minkbestand aflives grundet mutation af coronavirus

Miljø- og Fødevareministeriet

Sundheds- og Ældreministeriet

Statsministeriet

Erhvervsministeriet

Regeringen

...

Der henvises til Miljø- og Fødevareministeriets hjemmeside for seneste oplysninger om aflivning af mink.

...

På pressemødet blev det meddelt, at regeringen har besluttet at aflive alle mink i Danmark.

...

Der henvises til Miljø- og Fødevareministeriets hjemmeside for seneste oplysninger om aflivning af mink.

Læs her den risikovurdering fra Statens Serum Institut, der indgår i grundlaget for dagens beslutning om at aflive de danske mink

Find yderligere information på Miljø- og Fødevareministeriets hjemmeside”

9.5.6.3.3. Arbejdet i Statsministeriet

I forlængelse af pressemødet sendte Barbara Bertelsen en sms kl. 18.28. Ved kommissionens gennemgang af departementschef Per Okkels genskabte tekst-beskeder og gennemgang af departementschef Henrik Studsgaards telefon, er sms'en kun fundet på Henrik Studsgaards telefon:

” ...

Barbara Bertelsen, kl. 18:28:

Kære alle. Nu gælder det først rigtigt. Nemlig om at handle i virkeligheden. Hurtigt og med den absolut maksimale indsats – fra starten! Hver dag tæller. Og ingen må undervejs glemme, at det ægte er den her risiko, vi har ansvaret for at forhindre. Perspektivet har undervejs kunnet have en tendens til at forsvinde. Men nu har vi ikke flere øvelsesforsøg. Bh. Barbara

[screenshot fra tv2.dk med følgende overskrift: ”BREAKING – CORONAVIRUS MUTERET I DANSKE MINK. LIVE Professor: Risikerer pandemi af dimensioner som den spanske syge

...”

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har herom forklaret⁷¹³, at hendes sms var en peptalk til både Per Okkels, Johan Legarth og Henrik Studsgaard om, at der – som tidligere forklaret – var en ekstraordinær situation, som skulle håndteres. Rent faktisk var det sådan onsdag den 4. november 2020, at Kina – uafhængigt af den nye risikovurdering – havde lukket ned for import fra Danish Crown på 40-50 % af den samlede eksport til Kina på grund af den almindelige smitteudvikling i Danmark.

Sent onsdag aften den 4. november 2020 sendte Barbara Bertelsen en sms til Per Okkels, hvori hun takkede for en kæmpe indsats samt tilkendegav, at hun håbede, at Kåre [Mølbak] og Anders [Fomsgaard] mærkede, at ”vi står sammen med jer hele vejen”:

” ...

Barbara Bertelsen kl. 22:56:

713 Forklaringsdokumentet side 1129

Lyder rigtigt, rigtig godt. Tusind tak for kæmpe indsats!! Vi skal nok lykkes sammen igen. Kan godt mærke trætheden. Men vi tog kæmpe skridt i dag. Når alle mink er væk, bliver det hele nemmere. Og nu skal vi bare give den max gas på inddæmning, så bliver det også jul i år. Hils Kåre og Anders og giv min store respekt videre. Håber de mærker, vi står sammen med jer hele vejen. Og stadig ikke tøver med at træffe de rigtige beslutninger (og få andre til at hjælpe med at omsætte til virkelighed). Nu skal vi igennem de næste to dage, så holder vi lidt weekend. Og I klarede det så flot det her.

Barbara Bertelsen kl. 22.58:

PS: følger op ad proces med Peter i morgen. Sov rigtig godt!

Per Okkels kl. 23.00:

Sov godt

..."

Departementschef Per Okkels, Sundhedsministeriet, har herom forklaret⁷¹⁴, at der ikke gik mange minutter mellem, at man fik ros og skæld ud. Det, de skulle arbejde med de kommende dage, var bekendtgørelser i forbindelse med Nordjyllandspakken, og der skulle holdes pressemøder herom.

9.5.6.3.4. Arbejdet i Justitsministeriet og Rigspolitiet

Der var om aftenen sms-kontakt mellem rigspolitichef Thorkild Fogde og politidirektør Lykke Sørensen, ligesom Thorkild Fogde også var i kontakt med departementschef Johan Legarth på sms flere gange. Kontakten angik bl.a. overvejelser om alternative aflivningsmetoder og et forestående NOST-møde den 5. november 2020 kl. 08.00.

Om aftenen ca. kl. 19 havde Thorkild Fogde og Lykke Sørensen en sms-korrespondance, hvori Thorkild Fogde anmodede om, at NOST'en indkaldte til et videomøde den 5. november 2020 om morgenen med "alle myndigheders topfolk samt branchen".

⁷¹⁴ Forklaringsdokumentet side 747

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har herom forklaret⁷¹⁵, at Thorkild Fogde ønskede, at der blev opsat et møde med styrelsescheferne i NOST'en den 5. november 2020, så han kunne understrege, at man nu stod i en meget alvorlig situation, og at der var behov for, at alle myndigheder bidrog og bakkede op om opgaveløsningen. Hun ved ikke, hvad der har været af sædvanlige NOST-møder med Uffe Stormly for bordenden i dagene efter KU-mødet den 3. november 2020. Mødet den 5. november 2020 var et ekstraordinært møde med Thorkild Fogde for bordenden. Mødet blev afholdt som følge af, at aflivningsindsatsen nu skulle eskaleres. Mødet blev sat op i direkte forlængelse af statsministerens pressemøde den 4. november 2020, hvor regeringens beslutning om aflivning af alle mink blev meldt ud. Hun har videre forklaret⁷¹⁶, at hun så dele af pressemødet, men hun havde meget travlt, og hun kunne derfor ikke se hele pressemødet. Hun så formentlig indledningen af pressemødet samt statsminister Mette Frederiksens indlæg.

Rigspolitichef Thorkild Fogde har forklaret⁷¹⁷, at det andet element var at få delt trusselvurderingen med de involverede myndigheder. Der forelå en vurdering fra Statens Serum Institut, hvor der blev opregnet den trussel, som minkavlens kunne være for folkesundheden. Der skulle være en fælles forståelse i NOST'en, om at trusselbilledet var gået fra orange til at være rødt. Det ville han gerne selv sige til styrelsescheferne.

Om aftenen ved 19.00 tiden var der en sms-korrespondance mellem Thorkild Fogde og Johan Legarth om et møde samme aften:

” ...

Thorkild Fogde kl. 19.04:

Hvem har lovet 5 dage?

[Afskrift af foto sendt af Thorkild Fogde til Johan Legarth]: Aflivning kommer til at foregå som den vil gøre normalt i forbindelse med pelsning på farme og dermed i overensstemmelse med dyrevelfærdsreglerne.

...

715 Forklaringsdokumentet side 1473

716 Forklaringsdokumentet side 1474

717 Forklaringsdokumentet side 1518

Johan Legarth kl. 19.10:

Jeg går ud fra at det overstregede afsnit alene referer til det avlerne får bonus for. - ellers giver det ikke mening i forhold til de beslutninger, det i øvrigt er truffet. De 5 dage er der ingen der har lovet. Bemærkninger Per referede til udsprang af en sætning om, at man efter 5 dage skulle evaluere på om avlernes egen aflivningsindsats sammen med den igangværende indsats var tilstrækkelig eller om man skulle iværksætte "operation dyret skal dø". - og det var der ikke tålmodighed til, hvorfor ordren blev iværksættelse så snart det kan lade dig gøre.

...

Thorkild Fogde kl. 19.15:

Vi er bare nødt til meget hurtigt at have hjælp af nogle dyrlæger og toxikologer fsva aflivningsmetoder. Vi har ikke selv de kompetencer.

Johan Legarth kl. 19.16:

Jeg får Studsgaard til at sende nogle ud til jeres næste møde. – hvornår er det?

Thorkild Fogde kl. 19.17:

Hvis afsnittet kun vedrører den ordinære pelsning af raske dyr, så må muligheden stadig være åben. Vi mødes virtuelt i morgen kl 8 på mit niveau. Ender lige tilbage ad møder i aften.

Thorkild Fogde kl. 19.23:

Kan du og jeg og Lykke fortsætte mødet på jeres platform

Thorkild Fogde kl. 19.27:

Vi har brug for lige at tale sammen. Gerne sådan, at Anne Mette også deltager.

Johan Legarth kl. 19.28:

Anne-Mette sender en indkaldelse nu. Studsgaard spørger, hvem hans dyrlæger mv. skal række ud til i forhold til mødet kl.8

..."

Rigspolitichef Thorkild Fogde har herom forklaret bl.a.⁷¹⁸, at billedet i sms-korrespondancen var fra de Q&A's, der var bilag til forsiden om aflivning af alle mink, som corona-kommunikationsstaben havde udsendt før pressemødet, og som han modtog fra Justitsministeriet, eventuelt fra Lisbeth Gro Nielsen. Det er ham, der har foretaget markeringerne i dokumentet. Han husker, at det handlede om, hvorvidt myndighedsaflivningerne i zone 1 og 2 kunne holde trit med aflivningerne uden for zonerne, da de ikke måtte komme i en situation, hvor et ikke-smittet dyr var aflivet, mens et smittet dyr ikke var aflivet. Det ville være en uheldig situation hvis avlerne havde aflivet deres dyr og opnået tempobonus inden for fem dage, mens myndighederne ikke havde nået at aflive dyrene i zone 1 og zone 2. Han var bekymret i denne situation, da nogen måtte have sagt, at aflivningerne skulle være foretaget inden for fem dage, hvilket han var sikker på, at man ikke kunne følge med til. Det var ikke realistisk, da myndighederne inden for zone 1 og zone 2 skulle aflive 2/3 dele af alle mink i Danmark. Johan Legarth nævnte på et tidspunkt, at der havde været overvejelser om, hvorvidt tempobonusordningen skulle have en frist på fem eller ti dage. I forhold til Johan Legarths besked kl. 19.10 går han ud fra, at første del i beskeden relaterede sig til Q&A, hvor følgende var formuleret "Aflivning kommer til at foregå som den vil gøre normalt" og at dette ikke ville omhandle myndighedsaflivningerne, men avlerne i zone 3. Omkring kl. 19.23 tror han, at han sad i et indsatsgruppemøde, men han er ikke sikker. Han bad om et møde, som drejede sig om alternative aflivningsmetoder, da den eksisterende aflivningsmetode ikke var tilstrækkeligt hurtigt.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har herom forklaret⁷¹⁹, at hun ikke husker mødet den 4. om aftenen, eller hvad dette møde handlede om. Mødet handlede muligvis om den sideløbende indsats i de syv nordjyske kommuner, og hvilke restriktioner der skulle gælde der. Hun kan ikke huske, hvad der blev drøftet på opfølgningsmødet mellem hende, Thorkild Fogde, Johan Legarth og Anne-Mette Lyhne Jensen.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har forklaret⁷²⁰, at der – efter et møde med andre myndigheder – typisk afholdes et intern møde for at sammenfatte konklusionerne fra mødet, som vedrører dem. Det ser ud til, at

718 Forklaringsdokumentet side 1518f

719 Forklaringsdokumentet side 1474

720 Forklaringsdokumentet side 1256

korrespondancen drejer sig om, at de skal have afholdt et intern møde efter mødet vedrørende smitteopsporing. Den første besked er en praktisk information om, at de skal logge på nu. De har formentligt telefonisk haft drøftelser om spørgsmålet om aflivningsmetoder tidligere på dagen.

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har forklaret⁷²¹, at hun er ret sikker på, at hun, Johan Legarth, Thorkild Fogde og Lykke Sørensen havde et møde i forbindelse med denne korrespondance. Mødet blev afholdt som opfølgning på et møde i indsatsgruppen, der havde fundet sted omkring kl. 18.00 den 4. november 2020. Indsatsgruppemødet vedrørte nedlukningen af Nordjylland. Opfølgningsmødet den 4. november 2020 blev afholdt kl. 19.30 og varede omkring en halv time. På dette møde drøftede de aflivningsindsatsen og opfølgning på indsatsgruppemødet. På dette opfølgningsmøde drøftede de ikke hjemmelsproblematikken, og de drøftede ligeledes ikke, at hjemmelsproblematikken tidligere på dagen den 4. november 2020 var blevet bragt op på et afdelingschefmøde. Rigspolitiet havde på dette tidspunkt fået til opgave at udarbejde en plan for aflivning af mink, hvilket der blev afholdt møde om den 5. november 2020 kl. 08.00. Mødet den 5. november 2020 kl. 08.00 var ikke et NOST-møde.

Retschef Paolo Perotti, Miljø- og Fødevareministeriet, tog kontakt til Justitsministeriet v/kontorchef Morten Holland Heide om spørgsmålet om hjemmel. Morten Holland Heide udarbejdede efterfølgende den 12. november 2020 telefonnotat om telefonsamtalen.

Af telefonnotatet fremgår:

”...

Telefonnotat om samtale den 4. november 2020 kl. 21.54 med retschef i Miljø- og Fødevareministeriet Paolo Perotti

Retschef i Miljø- og Fødevareministeriet Paolo Perotti ringede til mig for at drøfte spørgsmålet om hjemmel til at aflive mink uden for smittede farme og risikozonerne.

721 Forklaringsdokumentet side 1347

Han spurgte ind til, i hvilket omfang Justitsministeriet havde vurderet hjemmelsspørgsmålet. Jeg sagde, at vi ikke havde foretaget en vurdering af hjemmelsspørgsmålet, men blot gjort opmærksom på dyreholdslovens § 30, som efter sin ordlyd forekom rummelig, og spurgt til, om det ikke gjorde en forskel, at der i forhold til dengang, hvor risikozonerne på 7,8 km blev indført, nu forelå en ny risikovurdering fra SSI om mink. Hjemmelsvurderingen skulle i første række foretages af Miljø- og Fødevareministeriet, idet det var deres lovgivning. Det var i den forbindelse vigtigt, at Fødevarestyrelsen blev tryktestet på deres vurdering om, at det ikke var muligt at aflive alle mink.

Han oplyste, at han først havde læst dyreholdslovens § 30 sådan, at man godt kunne aflive alle mink, men at han efter at have talt med en medarbejder i Fødevarestyrelsen havde ændret opfattelse, og at han nu vurderede, at der ikke var hjemmel.

Han kom med en længere forklaring, som vi aftalte, at han sendte på skrift, hvorefter Justitsministeriet ville kigge på problemstillingen.

Jeg sagde, at hvis det var hans vurdering, at der ikke var hjemmel, så var det formentlig rigtigt, men at vi ville se på spørgsmålet, når vi havde modtaget teksten fra ham.

Jeg nævnte, at der i givet fald skulle udarbejdes et hastelovforslag. Jeg nævnte i den forbindelse, at det muligvis under alle omstændigheder var nødvendigt med et lovforslag for så vidt angår forbudsdelen.

/MHE, 12. november 2020"

Sent om aftenen den 4. november 2020 videresendte Morten Holland Heide, Justitsministeriet, en mail, som han samme dag havde modtaget fra Paolo Perotti, til kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen, Justitsministeriet, med emnet "Hjemmel til aflivning af mink", som beskrev Fødevarestyrelsens syn på det manglende hjemmelsgrundlag i lov om hold af dyr. Mailen fra Paolo Perotti med Fødevarestyrelsens notat af 4. november 2020 er beskrevet i afsnit 9.5.6.3.5. Af Morten Holland Heides mail af 4. november 2020, sendt kl. 23.31, til Henrik Skovgaard-Petersen fremgår:

”...

Kære Henrik

Du får lige denne, da der også er omtale af ekspropriation. Jeg har ikke nærlæst endnu. Det gør vi i morgen, så vi kan finde ud af, om vi er enige med Fødevarestyrelsen (Paolo Perotti ringede og sagde, at han har forsøgt at udfordre, men er nået frem til, at han er enig med Fødevarestyrelsen).

...”

Henrik Skovgaard-Petersen besvarede den 5. november 2020 kl. 09.00 mailen fra Morten Holland Heide:

”...

Kære Morten

Tak for det. Det ser ud til, at traditionen på området har været, at aflivning af raske dyr anses for ekspropriation. Det er muligvis et rigtigt snit, når det handler om dyrenes sundhed og erhvervs og den enkelte avlers situation, men en refleks af, at reglerne efter MFVM's og styrelsens opfattelse ikke handler om aflivning ud fra hensynet til menneskelig sundhed (og i hvert fald i praksis ikke anvendes på denne måde), betyder jo også, at det er en anden vurdering og vægtning af kriterierne, der skal indgå. Jeg tænker derfor ikke, det ændrer afgørende ved den arbejdshypotese, vi nåede frem til i går.

...”

Kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen, Justitsministeriet, har herom forklaret⁷²², at han sad med spørgsmål om ekspropriation i Kontoret for Statsret og Menneskerettigheder. Han forholdt sig på daværende tidspunkt afventende, idet hjemmelsspørgsmålet var under afklaring i Justitsministeriets Beredskabsafdeling. I forhold til ekspropriationsspørgsmålet noterede han sig mailen, men han arbejdede ikke videre med dette. De gik i kontoret i gang med at foretage en vurdering af, hvorvidt et indgreb mod minkerhvervet kunne udgøre ekspropriation. Hans kontors opgave var sammen med fagministeriet at

722 Forklaringsdokumentet side 422f

komme frem til en konklusion på spørgsmålet, herunder ved at kvalificere og rammesætte spørgsmålet. Spørgsmålet om, hvorvidt forbuddet mod minkavl skulle gælde i et eller to år, havde betydning i forhold til indgrebs intensitet og dermed også betydning for vurderingen om ekspropriation. Ekspropriationsvurderingen krævede, at de forholdt sig til den kvalificerede årsag til indgrebet. Han ville derfor gøre det tydeligt for Morten Holland Heide, at denne ekspropriationsvurdering adskilte sig fra andre ekspropriationsvurderinger, idet årsagen til indgrebet var hensynet til folkesundheden og ikke et hensyn til eventuel sygdom ved mink eller følgerne af en sygdom.

Ved midnat den 5. november 2020 kl. 00.00 videresendte Morten Holland Heide den mail, som han havde modtaget fra Paolo Perotti kl. 22.45 til sin afdelingschef Anne-Mette Lyne Jensen med følgende tekst:

” ...

Se nedenfor. Vi ser på det i morgen, så vi finde ud af, om de har ret. Hvis de har, og vi ikke kan finde anden hjemmel, skal nogen skrive et lovforslag meget hurtigt.

...”

Lidt over midnat den 5. november 2020 kl. 00.03 videresendte Morten Holland Heide ligeledes Paolo Drostbys mail fra kl. 22.45 til fuldmægtig Camilla Martha Giordano, Justitsministeriet, med følgende tekst:

” ...

Vil du ikke se på, om de har ret?

...”

Kontorchef Morten Holland Heide, Justitsministeriet, har om sine to mails sendt kl. 00.00 og 00.03 forklaret⁷²³, at han skrev ”nogen”, da han vidste, at der på det tidspunkt var en drøftelse mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet om, hvem der skulle skrive lovforslaget. Andre mente, at det var Justitsministeriets opgave. Det havde ingen betydning for ham, om det var Miljø- og Fødevareministeriet eller Sundhedsministeriet; han vidste blot, at det ikke var Justitsministeriets opgave. Da det ikke var afklaret, skrev

723 Forklaringsdokumentet side 861

han ”nogen”. Det var oplagt, at opgaven lå hos Miljø- og Fødevareministeriet, da det lå i naturlig tilslutning til Miljø- og Fødevareministeriets lovgivning, hvilket det også endte med at høre til.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har forklaret⁷²⁴, at han ikke blev orienteret om den afklaring af hjemmelsspørgsmålet, som foregik mellem Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Paolo Perotti onsdag den 4. november 2020, hvor der skete fremsendelse af et notat fra Fødevarestyrelsen. Han blev først orienteret om drøftelserne mellem Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Paolo Perotti mandag eller tirsdag den 9. og 10. november 2020.

9.5.6.3.5. Arbejdet i Miljø- og Fødevareministeriet og Fødevarestyrelsen
Efter pressemødet kl. 16.00 blev der om aftenen afholdt et virtuelt møde med deltagelse af Fødevarestyrelsens direktion samt departementschef Henrik Studsgaard og afdelingschef Tejs Binderup, hvorunder Fødevarestyrelsen gav udtryk for, at det var Fødevarestyrelsens opfattelse, at der ikke var hjemmel til nedslagning af alle mink. Det blev på mødet besluttet, at retschef Paolo Perotti skulle ind over hjemmelsspørgsmålet.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁷²⁵, at han ikke havde drøftelser med Johan Legarth om hjemmelsspørgsmålet efter pressemødet og heller ikke den 5. november 2020. Han har endvidere forklaret⁷²⁶, at han indkaldte Tejs Binderup og Fødevarestyrelsen til et møde onsdag den 4. november 2020 om aftenen om implementering. Under dette møde nævnte Hanne Larsen, at der var uklarhed om, hvorvidt der var hjemmel til en ”her og nu”- aflivning. Han sagde, at dette skulle afklares hurtigt. Retschef Paolo Perotti skulle ind over. Der forelå en afklaring af hjemmelsspørgsmålet torsdag den 5. november 2020. Det var første gang, at han hørte om hjemmelsproblemet i det forløb. Han må være ærlig og sige, at han i situationen ikke kunne huske, at han havde hørt om hjemmelsspørgsmålet før, f.eks. i notatet af 22. september 2020. Henrik Studsgaard har under en genafhøring for kommissionen forklaret supplerende⁷²⁷, at veterinærdirektør

724 Forklaringsdokumentet side 617

725 Forklaringsdokumentet side 1566

726 Forklaringsdokumentet side 361 og 1562

727 Forklaringsdokumentet side 1562

Hanne Larsen gjorde opmærksom på, at der var en diskussion om, hvorvidt der var hjemmel eller ej. Han havde ikke hjemmelsproblematikken aktivt i sit hoved i løbet af den 4. november 2020, og hvis han havde haft det, så havde det efter hans opfattelse heller ikke været evident, hvorvidt der var hjemmel. Der blev fortolket på lov om hold af dyr i slutningen af september 2020, og den fortolkning afhang den gang af risikovurderingen. Der havde også undervejs i processen været drøftelser om hjemmel i epidemiloven. Han blev først selv opmærksom på hjemmelsspørgsmålet onsdag aften den 4. november 2020. Han havde ikke talt med Tejs Binderup om hjemmelsspørgsmål i løbet af onsdag den 4. november 2020 om dagen, og hovedemnet for statusmødet med de tre styrelser var også et andet. Han tilkendegav onsdag aften den 4. november 2020, at hjemmelsspørgsmålet måtte afklares i en fart, og han bad om, at Miljø- og Fødevareministeriets retschef Paolo Perotti blev koblet på opgaven. Formålet med mødet, som blev afholdt i forlængelse af pressemødet den 4. november 2020, var det rent operationelle. Allerede før regeringsbeslutningen var det et problem med at komme af med døde mink. Man var nødt til finde alternative løsninger for at få minkene væk. DAKA, som bortskaffede døde mink, kunne ikke klare det, og man fandt et alternativ i form af nedgravning. På dette møde sagde Hanne Larsen, at der var uklarhed om hjemmel til aflivning i zone 3. Han tænkte, at hjemmelsspørgsmålet måtte afklares i en fart. Han kunne ikke aktivt huske CU-sagen fra den 1. oktober 2020 og dens indhold om hjemmel. Han havde ikke talt med Tejs Binderup inden mødet.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁷²⁸, at onsdag aften den 4. november 2020 var det er møde, hvor også Paolo Perotti kom ind over. Derefter kørte hjemmelsspørgsmålet i et spor mellem Paolo Perotti, Fødevarestyrelsen og Justitsministeriet. Han blev derefter koblet ud af hjemmelsovervejelsen indtil torsdag den 5. november 2020, hvor han fik han en opringning fra Anne-Mette Lyhne Jensen om, at Justitsministeriet ikke ville tilsidesætte Fødevarestyrelsens vurdering af hjemmelsspørgsmålet.

Direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁷²⁹, at der blev afholdt et statusmøde senere om aftenen med Henrik Studsgaard og Tejs Binderup, hvor hjemmelsspørgsmålet blev drøftet igen. På mødet sagde de, det fortsat var Fødevarestyrelsens klare opfattelse, at der ikke var hjemmel. Det blev

728 Forklaringsdokumentet side 694

729 Forklaringsdokumentet side 507

besluttet, at Paolo Perotti skulle ind over, og at han skulle have kontakt med Birthe Schubart, samt at Justitsministeriet skulle orienteres. Han husker ikke Henrik Studsgaards reaktion. Hjemmelsspørgsmålet var enormt vigtigt, men var et af mange spørgsmål.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁷³⁰, at efter pressemødet den 4. november 2020, blev der holdt en form for statusmøde hos Henrik Studsgaard, hvor hun selv og Nikolaj Veje deltog. Birthe Schubart havde udarbejdet nogle talepinde om, at der ikke var hjemmel i deres lovgivning. Det blev på dette møde besluttet, at Birthe Schubart og Paolo Perotti skulle sætte sig i kontakt med hinanden og arbejde videre med det, da retschefen i departementet selvfølgelig også kunne have et syn på, om de havde ret i, at der ikke var hjemmel. Både på statusmødet og tidligere på dagen tilkendegav de klart, at det var Fødevarestyrelsens opfattelse, at der ikke var hjemmel. Så vidt hun husker, blev der også sendt en kort besked til Justitsministeriet herom. Hanne Larsen har under en genafhøring for kommissionen forklaret supplerende⁷³¹, at Henrik Studsgaard efter pressemødet indkaldte til et møde for at drøfte, hvordan situationen så ud i Fødevarestyrelsen som følge af KU-beslutningen og udmeldingen om, at alle mink skulle aflives. De talte om, at der ville være udfordringer med bortskaffelsen af de døde dyr, og at andre styrelser under Miljø- og Fødevareministeriet måtte hjælpe med at løse den udfordring. Der blev talt om hjemmelsspørgsmålet, og det blev besluttet, at Birthe Schubart skulle kontakte retschefen i departementet. Fødevarestyrelsen mente ikke, at der var hjemmel i deres lovgivning, men den 4. november om aftenen vidste hun ikke, at der ikke var hjemmel i anden lovgivning. Hun vidste kun, at hjemmelsspørgsmålet ikke var afklaret. Der var den 4. november 2020 om aftenen en dialog mellem Birthe Schubart og Paolo Perotti om hjemmelsspørgsmålet, og Paolo Perotti ville næste morgen drøfte dette med Justitsministeriet. Under hjemmelsdrøftelserne i Fødevarestyrelsen den 4. november 2020 var de ikke i besiddelse af den seneste risikovurdering. Med udgangspunkt i § 30 i lov om hold af dyr var der udstedt en bekendtgørelse om minkfarme i zone 1 og zone 2. Deres opfattelse var, at der skulle være et smittested eller en smittet besætning, hvor der så undtagelsesvist kunne slås raske dyr ihjel i et område rundt om besætningen. De mente ikke, at zonen kunne udstrækkes til hele landet, da zonens størrelse skulle hvile på en veteri-

730 Forklaringsdokumentet side 530

731 Forklaringsdokumentet side 1547f og 1553

nærfaglig begrundelse. Beslutningen om aflivning af alle mink skete af hensyn til folkesundheden, og da der nærmest blev lukket ned i syv kommuner, blev situationen betragtet med stor alvor. Det var derfor ikke helt urimeligt at tænke, at der kunne findes en hjemmel i anden lovgivning, fx i epidemiloven. Det viste sig dog, at der ikke var hjemmel til aflivning i zone 3 i anden lovgivning. Det var ikke deres område, og de kunne ikke vurdere det.

Enhedschef Birthe Schubart, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁷³², at Nikolaj Veje og Hanne Larsen havde et virtuelt møde med departementschefen kl. 18 om hjemmelsspørgsmålet. De vendte tilbage fra mødet og sagde, at de havde fået besked på, at spørgsmålet skulle afstemmes med Paolo Perotti. Hun fik som sagt mundtlig besked fra Nikolaj Veje om, at Henrik Studsgaard ønskede, at de skulle undersøge hjemmelsspørgsmålet, og at de skulle begrunde deres opfattelse og udbygge den over for retschefen. Hun husker dog ikke, om Nikolaj Veje direkte sagde, at det var Henrik Studsgaard, der havde bedt om dette, men det lagde hun til grund, eftersom beskeden kom umiddelbart efter som udløber af det møde, som Nikolaj Veje, Hanne Larsen og Henrik Studsgaard havde. Hun blev først involveret den 4. november. Men det var alle i Fødevarestyrelsens rygmarvsreaktion, at det ikke kunne gennemføres i medfør af den eksisterende lov hjemmel. Der skulle være en sammenhæng med de syge dyr, for at de kunne gøre noget.

Birthe Schubart havde tidligere på eftermiddagen kl. 14.04 fået tilsendt mailkorrespondancen fra samme dag mellem Justitsministeriet, Sundhedsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet om spørgsmålet om hjemme til aflivning, og kl. 17.44 sendte Birthe Schubart en mail om "Hjemmel til aflivning af mink" til Hanne Larsen og Nikolaj Veje og med kopi til blandt andre Camilla Brasch Andersen, hvori Birthe Schubart tilkendegav, at der efter Fødevarestyrelsens opfattelse ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til aflivning af alle mink. Af mailen fremgår bl.a.:

"...

Efter Fødevarestyrelsen opfattelse vil så indgribende foranstaltninger, der omfatter aflivning af alle dyr og forbud mod genindsættelse i en

732 Forklaringsdokumentet side 138, 140 og 146

længere periode ikke kunne rummes inden for de beføjelser, der er i den eksisterende lovgivning på Fødevarestyrelsens område.

...”

Camilla Brasch Andersen og Sten Mortensen havde samme dag en sms-korrespondance, hvoraf fremgår:

”...

Sten Mortensen, kl. 18.10:

Yearhhh.. Vi gjorde hvad vi kunne. Jeg så nok skriften på væggen i fredags. Der er ingen plads til rationelle overvejelser.

Sten Mortensen, kl. 18.11:

Jeg er dybt imponeret over hvad du og Hanne har holdt til

Sten Mortensen, kl. 18.31:

Vi fik ikke muligheden for at få en nøgtern refleksion om farligheden af de her mutationer

Camilla Brasch Andersen, kl. 18.33:

Nej desværre blev vi ikke meget klogere. Vi kan måske nå at få dyr fra dem til fritestning. Hanne og jeg har tudet i dag 🙄

Sten Mortensen, kl. 18.36:

Kram

Camilla Brasch Andersen, kl. 18.36:

I lige måde. Du har mere på spil.

...”

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har hertil forklaret⁷³³, at hun mener, at de kommunikerede om undersøgelsen af de 10 patienter, som Kåre Mølbak havde omtalt, hvor man kunne se patienternes antistofsvar. Hun så undersøgelsen den 3. november 2020. Hun ved ikke, hvad hun mente med bemærkningen om dyr til fritestning. Hun anfægtede

733 Forklaringsdokumentet side 1306f

ikke beslutningen fra KU-mødet, da det var af hensyn til folkesundheden, at beslutningen var truffet. De havde på veterinærsiden gjort, hvad de kunne. Hun havde ikke selv set "*skriften på væggen*" om fredagen, som Sten Mortensen skrev i en sms-besked.

Paolo Parotti modtog kl. 20.11 en mail fra Birthe Schubart, hvori Birthe Schubart bl.a. gav udtryk for, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til nedslåning af raske mink uden for 7,8 km-zonen. Birthe Schubart oplyste videre, at der forud for mailen havde været et møde mellem Fødevarestyrelsens direktion og departementschef Henrik Studsgaard, hvorunder det var aftalt, at der skulle være en drøftelse. Mailen blev sendt i kopi til bl.a. Paolo Drostby, Tejs Binderup, Hanne Larsen og Nikolaj Veje. Af mailen fremgår:

" ...

Emne: VS: Hjemmel til aflivning af raske mink.

Dato: 4. november 2020 20:10:54

...

Kære Paolo

I lyset af den nuværende situation, som det blev præsenteret ved pressemødet i dag, pågår der drøftelser om hjemmelsgrundlaget til aflivning af raske mink uden for de fastlagte zoner (7,8 km), når minkene skal aflives af hensyn til folkesundheden.

Det er vores opfattelse, at de hjemler, der er i lov om hold af dyr ikke kan rumme den nye situation.

Det fremgår af lovens § 1, at lovens formål er at sikre at hold af dyr sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarer sikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt produktionen tilgodeses.

Det primære formål med loven er imidlertid at sikre dyrenes sundhed og bekæmpe sygdom i dyr. Som en afledet effekt heraf, vil bekæmpelse af sygdom i dyr, også kunne ske for at beskytte menneskers sundhed. I den nuværende situation med beslutningen om at slå alle mink ned, er det ikke ud fra et behov for at bekæmpe sygdom i dyr, men for at sikre folkesundheden og afværge human smitteudvikling. Denne udvidelse

har aldrig været indtænkt som et formål eller som en del af lovens anvendelsesområde.

Som det fremgår af mailen nedenfor, har Justitsministeriet peget på § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr som hjemmel for at gennemføre særlige smitteforebyggende foranstaltninger.

Tilføjelsen i 2018 i lovens § 30, stk. 1, om muligheden for at fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlig smitteforebyggende foranstaltninger, blev gennemført på baggrund af MRSA-ekspertgruppens anbefalinger. Fokus var at identificere, hvilke smittebarrierer der kunne opstilles, for at mindske risikoen for smitte mellem stald og samfund.

Forebyggende foranstaltninger i forbindelse med smittebeskyttelse – eksemplificeres i lovforslaget som krav om etablering af bade faciliteter – og påbud om anvendelse, krav om gennemførelse af hygiejnekurser m.v., også i bedrifter og situationer, hvor dyrene ikke er syge, er efter Fødevarestyrelsens opfattelse tiltænkt anvendt i en helt anden situation end den nuværende. Det fremgår således også af bemærkningerne til lovforslaget, at der vil blive fastsat overgangsperioder, således at besætningerne kan tilpasse sig de nye krav til indretning.

Efter Fødevarestyrelsen opfattelse vil så indgribende foranstaltninger, der omfatter aflivning af alle dyr og forbud mod genindsættelse i en længere periode ikke kunne rummes inden for de beføjelser, der er i den eksisterende lovgivning på Fødevarestyrelsens område.

Intensiteten i Indgrebets karakter taget i betragtning kræves der efter Fødevarestyrelsens opfattelse eksplicit lovhjemmel. Der henvises til grundloven § 73, stk. 1, der fastslår, at ejendomsretten er ukrænkelig, og at ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning. Dette er også afspejlet i bemærkningerne til § 56 i lov om hold af dyr, hvor nedslagning af raske dyr i medfør af loven reelt anses for at være ekspropriation.

Et ensidigt hensyn til folkesundheden kan efter Fødevarestyrelsens opfattelse ikke varetages med hjemmel i lov om hold af dyr, men må være omfattet af den regulering, som Sundhedsmyndighederne er ansvarlig for – eller der skal etableres ny hjemmel.

Herudover fremgik det på dagens pressemøde, at der vil blive etableret hjælpepakker til at kompensere for minkavlernes tab. Sådanne hjælpepakker kan ikke etableres efter hjemlen til erstatning efter lov om hold af dyr.

Med hensyn adgang uden retskendelse fremgår det af § 65 i lov om hold af dyr, at Fødevarestyrelsen til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har ret til adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven eller Den Europæiske Unions forordninger.

Fødevarestyrelsen er i forbindelse med MRSA-sagerne blevet udfordret på rækkevidden af denne bestemmelse idet der var tale om udtagning af overvågningsprøver hos dyr, der ikke var syge eller mistænkte for sygdom. Idet overvågning er en del af formålet med lov om hold af dyr, fastholdt Fødevarestyrelsen, at der var tilstrækkelig hjemmel. Det blev ikke udfordret yderligere af dyreejerne. Fødevarestyrelsen vurderede på daværende tidspunkt at det ville være nødvendigt med regulering, hvis vi vil tiltvinge os adgang i forbindelse med overvågning (forskning). Lovens hjemmel til adgang uden retskendelse kan efter vores opfattelse ikke bruges i disse tilfælde, hvor adgangen jf. ovenstående vil være baseret på sundhedsmyndighedernes regulering. Det bemærkes, at EU-Domstolen ved dom i sagen C-59/17) har fastslået, at offentlige myndigheders indgriben i forhold af privat karakter skal være hjemlet og begrundet af årsager, der er fastlagt ved lov.

Der er således efter Fødevarestyrelsens opfattelse behov for følgende:

- Etablering af ny lovhjemmel til aflivning af raske dyr og stillingtagen til under hvilket ressort hjemlen skal ligge

- Etablering af hjemmel til adgang uden retskendelse
- Etablering af hjemmel til udbetaling af ekspropriationserstatning samt hjemmel til at betale for avlernes arbejde med aflivning – herunder eventuel bonusordning.

På et møde her til aften mellem vores direktion og departementschefen blev det aftalt, at vi skulle drøfte/afstemme holdning til ovenstående her til aften. Vil du kontakte mig hurtigst muligt.

...

Enhedschef Birthe Schubart, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret⁷³⁴, at de, efter at have set, hvad det var, Sundhedsministeriet havde skrevet, mødtes og drøftede det igen. Men der var jo ikke noget nyt i det. Det var det samme de havde set på, og det gav dem ikke anledning til at ændre deres vurdering. Det budskab blev så givet videre på direktørniveau til Miljø- og Fødevarerministeriets departement. Det var en telefonbesked, der gik afsted, inden hun sendte sin mail med svar kl. 20.11. Telefonbeskeden blev givet midt på dagen, efter at hun havde talt med Nikolaj Veje og Hanne Larsen og muligvis også nogle andre. Nikolaj Veje og Hanne Larsen havde et virtuelt møde med departementschefen kl. 18 om hjemmelsspørgsmålet. De vendte tilbage fra mødet og sagde, at de havde fået besked på, at spørgsmålet skulle afstemmes med Paolo Perotti. Hun havde ikke forud for sin mail kl. 20.11 kontakt med Paolo Perotti. Fra det tidspunkt, hvor de fremkom med deres vurdering onsdag den 4. november om aftenen, og til torsdag den 5. november 2020 først på aftenen hørte hun ikke mere. Da hun skrev mailen om hjemmelsproblemet, havde hun ikke [set] risikovurderingen af 3. november 2020. Hun har ingen forudsætninger for at se på sundhedslovgivningen.

Kl. 20.35 videresendte dyrlæge Signe Balslev en mail fra kl. 19.22 med vedhæftning: "Raske besætninger uden for zoner" til Hanne Larsen, Camilla Brasch Andersen under emnet: "Køreplan for ny strategi for aflivning af alle mink (uden for zoner)". Af det vedhæftede dokument fremgår bl.a.:

...

734 Forklaringsdokumentet side 138ff og 144

Raske besætninger uden for zoner

FVST har ingen lovgivning til at bede om aflivning af mink i raske besætninger uden for zoner

...”

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret⁷³⁵, at hun ikke nødvendigvis læste mailen [kl. 19.22] på samme tidspunkt, som hun modtog den. Hun anså det som en opremsning af, hvad de skulle have styr på i forhold til den nye gruppe af besætninger. Besætningerne skulle tælles, og der skulle tages stilling til rengøring med videre. Hun beskæftigede sig med den operationelle stab. Hun var ikke involveret i det juridiske spor, som Birthe Schubart arbejdede videre med. De havde ingen opgaver i den zone, som politiet senere døbte zone 3, men de skulle sikre optælling, hvis der senere skulle betales erstatning. De fokuserede deres indsats på de syge mink, og på de tidligere syge mink med henblik på at få de smittede dyr væk. Det var på det tidspunkt lidt uklart om zone 3 var overgået til NOST'en. NOST'en havde på mødet samme dag sagt, at de overtog operationen. Hun formoder, at det var en politimand, der udtalte dette. Hun har om forløbet med hjemmelsspørgsmålet den 4. november 2020 mere generelt forklaret⁷³⁶, at der var en række møder den dag, som hun ikke deltog i, hvorfor der blev afklaret veterinære ting uden om hende. Hun husker ikke, om hun deltog i et møde med Miljø- og Fødevareministeriets departement ved 18-tiden. Hun var bekendt med, at der den 4. november 2020 blev arbejdet med hjemmelsspørgsmålet. Efter pressemødet den 4. november 2020 var der dialog mellem Birthe Schubart og Paolo Perotti om hjemmelsspørgsmålet, hvor Tim Petersen bidrog med sin veterinærfaglige vurdering af, hvordan lov om hold af dyr skulle forstås. Hun var ikke involveret i drøftelserne, men hun vidste, at Tim Petersen var involveret i drøftelserne om hjemmel den 4. november 2020 om aftenen. Hun var den 4.-5. november 2020 bekendt med, at Fødevarestyrelsen fortsat ikke mente, at der var hjemmel i lov om hold af dyr til regeringens beslutning om at aflive alle mink. Hun mener ikke, at hun på det tidspunkt havde set Birthe Schubarts redegørelse. Hun husker ikke, om hun på det tidspunkt var bekendt med Justitsministeriets holdning til hjemmelsspørgsmålet.

⁷³⁵ Forklaringsdokumentet side 1307

⁷³⁶ Forklaringsdokumentet side 1307 og 1309

Paolo Perotti og Birthe Schubart havde flere samtaler i løbet af aftenen, og undervejs tog Paolo Perotti kontakt til Justitsministeriet v/kontorchef Morten Holland Heide om spørgsmålet om hjemmel. Morten Holland Heide udarbejdede efterfølgende den 12. november 2020 et telefonnotat om telefonsamtalen. Telefonnotatet er nærmere beskrevet ovenfor under afsnit 9.5.6.3.4.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁷³⁷, at han ikke kan huske, om han modtog en status eller et referat fra Paolo Perotti. Han blev orienteret, da Anne-Mette Lyhne Jensen ringede til ham torsdag den 5. november 2020 og sagde, at Justitsministeriet ikke ville tilsidesætte Fødevarestyrelsens/Miljø- og Fødevareministeriets vurdering.

Birthe Schubart uddybede Fødevarestyrelsens bemærkninger om manglende hjemmel i en mail sendt kl. 22.08 til Paolo Perotti, som indeholdt den samme tekst, som mailen sendt kl. 20.10, men med en tilføjelse af et afsnit med rød tekst. Også denne mail blev sendt i kopi til blandt andre Paolo Drostby, Tejs Binderup, Nikolaj Veje og Hanne Larsen. Af mailen fremgår:

”...

Kære Paolo

På baggrund af vores drøftelser har vi udbygget vore bemærkninger til, hvorfor vi mener at § 30, stk. 1, 2. pkt. ikke kan anvendes som hjemmel til aflivning af raske mink. (indsat med rødt)

...

Af bemærkningerne til § 30, stk. 1, 2. punktum fremgår følgende: ”Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker”. Det er Fødevarestyrelsens veterinærfaglige opfattelse, at der med denne formulering henvises til situationer, hvor smitstoffet eksisterer i eller på det pågældende dyr eller i den pågældende besætning, men hvor dyrene ikke udviser sygdomstegn. I disse situationer vil der kunne iværksættes smitteforebyggende foranstaltninger, der skal begrænse eller hindre udbredelse af smitstoffet til det omgivende samfund og mellem besætninger. Der er dermed tale om en inddæm-

737 Forklaringsdokumentet side 696f

ningsstrategi, hvor smitstoffets eksistens accepteres i modsætning til en bekæmpelsesstrategi, hvor smitstoffet udryddes.

...”

Retschef Paolo Perotti, Miljø- og Fødevareministeriet, har herom forklaret⁷³⁸, at ved modtagelsen af Birthe Schubarts mail kl. 20.11 var det første gang, han blev involveret i hjemmelsspørgsmålet. Og det var første gang han stiftede bekendtskab med § 30 i lov om hold af dyr. Det er ikke en lov, som han har beskæftiget sig med. Det er også derfor, han senere spurgte ind til lovens forarbejder. Baggrunden for, at han ringede til Justitsministeriet var, at Birthe Schubart ringede til ham som opfølgning på hendes mail fra kl. 20.11. Han og Birthe Schubart drøftede sagen, og han spurgte ind til det. Man kan ud af mailtråden se, at spørgsmålet opstod på baggrund af en mail fra Justitsministeriet. Han prøvede at forstå det – at forstå det veterinærfaglige, for han kendte som sagt ikke loven på det her tidspunkt. Han havde brug for, at en dyrlæge forklarede ham, hvad forskellen på dette og f.eks. MRSA var. De snakkede frem og tilbage. De lagde på, og så skrev Birthe Schubart igen lidt senere. De talte så i telefonen igen og gennemgik det på ny. Han lod sig så overbevise, eller erklærede sig enig i, at det måtte være sådan, det var. Ind imellem telefonsamtalerne med Birthe Schubart talte han med Justitsministeriet, Morten Holland Heide, for at høre, hvad det var, de havde tænkt – hvorfor de havde ment, at der *var* hjemmel. Han præsenterede samtidig deres egen forståelse af lovgrundlaget over for Morten Holland Heide. Han aftalte så med Morten Holland Heide, at de ville vende tilbage til ham og Justitsministeriet med en endelig vurdering på skrift. Om det af Morten Holland Heide udarbejdede telefonnotat har han forklaret, at han tænker, at det er dækkende for deres samtale. Han har ikke nogen erindring om, at lige præcis udtrykket ”tryksteste” blev anvendt. Han har ikke selv lavet telefonnotat om samtalen. Den ændrede opfattelse i [Fødevarestyrelsen] skyldtes, at bestemmelsen for en umiddelbar læsning ikke var begrænset. Derfor havde [han] brug for igennem samtalen med Fødevarestyrelsen at forstå, hvorfor bestemmelsen ikke kunne bruges så bredt, og forstå sammenhængen med det veterinærfaglige. Når man bare læste bestemmelsen kunne man godt – som det også var tilfældet for en medarbejder i Sundhedsministeriet – have fået den tanke: ”Hmm – kan den bruges?”. Det var en relativt kort samtale på måske 5 minutter. Det eneste spørgsmål, som

⁷³⁸ Forklaringsdokumentet side 118f og 124

han var inde over, var det, som Birthe Schubart skrev om. Han har således ikke forholdt sig til nogen sondring i forhold til, hvis der var tillige var tale om et forbud. Han kontaktede Justitsministeriet om aftenen den 4. november 2020, fordi spørgsmålet om hjemmel var rejst i mailen, som fulgte med Birthe Schubarts mail til ham kl. 20.11, og Morten Holland Heide stod på som kontaktperson i Justitsministeriet. Det var ikke mailtråden i tidsrummet fra kl. 15.32 og 21.31 mellem Tejs Binderup og Justitsministeriet, som var baggrunden for, at han ringede til Morten Holland Heide.

Birthe Schubart uddybede yderligere synspunkterne om hjemmel mv. i en mail sendt kl. 22.35 til Paolo Perotti, som indeholdt den samme tekst, som mailen sendt kl. 20.10 og kl. 22.08, men med en tilføjelse af endnu et afsnit med rød tekst. Også denne mail blev sendt i kopi til blandt andre Paolo Drostby, Tejs Binderup, Hanne Larsen og Nikolaj Veje:

” ...

Og nu med et afsnit om baggrunden for at vi har hjemmel til at slå rask dyr i zoner ned.

...

Det skal for en god ordens skyld bemærkes, at fastlæggelse af den zone på 7,8 km, hvor besætninger, der ikke er konstateret smittet, også pålægges restriktioner i form af aflivning jf. § 30, stk. 2, litra h), er fastsat ud fra en konkret risikovurdering fra DK VET af 29. september 2020, hvoraf det fremgår, at der er høj risiko for smitte mellem mennesker og mink og mellem mink og mennesker. Baseret på den geografiske udbredelse af smittede minkfarme, fremgår det af risikovurderingen, at risikoen for at en besætning smittes er større, hvis besætningen ligger tæt på smittede minkfarme, end hvis den ligger længere væk fra smittede minkfarme. Baseret på de første 20 smittede farme er afstanden mellem en smittet minkfarm til nærmeste smittede minkfarm, af DK VET beregnet til en medianværdi på 1,06 km (5-95-percentiler: 0,6-7,8km).

...”

Enhedschef Birthe Schubart, Fødevarestyrelsen, har forevist hendes to afsnit med rød skrift i mails kl. 22.08 og kl. 22.35 forklaret⁷³⁹, at begge afsnit med

739 Forklaringsdokumentet side 140ff

rødt var tilføjelser, der blev indsat som følge af, at Paolo Perotti udfordrede deres vurderinger. Derfor uddybede de argumentationen ad to omgange. De fik en sektionsleder, dyrlæge Tim Petersen, med ind over opgaven med at beskrive det veterinærfaglige. De havde to telefonsamtaler med Paolo Perotti imellem de respektive mails, som hun sendte til ham henholdsvis kl. 20.11, kl. 22.08 og kl. 22.35. Vurderingen var baseret på granskning af forarbejder og drøftelser med jurister fra fagenheden. De havde ikke så lang tid til at producere det, et par timer. Udfordringen fra Paolo Perotti var ganske almindelig. Han stillede spørgsmål til det, de skrev. Han ville være sikker på, at han forstod deres begrundelser korrekt. Det var jo ikke det mest gennemarbejdede notat, de lavede. Det var tiden ikke til. Udfordringen gik ganske enkelt på: Er der hjemmel, eller er der ikke hjemmel. Der var ikke noget mere specifikt. Det var en sædvanlig trykprøvning.

Kontorchef Paolo Perotti, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁷⁴⁰, at Birthe Schubarts mail kl. 22.35 ikke gav ham anledning til andre overvejelser. Det drejer sig om forståelsen af, hvorfor man godt kunne etablere 7,8 km zonerne. Denne forståelse ønskede han at få med.

Kl. 22.46 sendte Paolo Perotti en mail – som var en sammenskrivning af Birthe Schubarts mails fra kl. 20.10, kl. 22.08 og kl. 22.35 – til Morten Holland Heide i Justitsministeriet om hjemmelsspørgsmålet:

” ...

Emne: Hjemmel til aflivning af mink

Kære Morten,

Som aftalt hermed Fødevarestyrelsens skriv om det manglende hjemmelsgrundlag i lov om hold af dyr:

I lyset af den nuværende situation, som det blev præsenteret ved pressemødet i dag, pågår der drøftelser om hjemmelsgrundlaget til aflivning af raske mink uden for de fastlagte zoner (7,8 km), når minkene skal aflives af hensyn til folkesundheden.

740 Forklaringsdokumentet side 120

Det er vores opfattelse, at de hjemler, der er i lov om hold af dyr ikke kan rumme den nye situation.

Det fremgår af lovens § 1, at lovens formål er at sikre at hold af dyr sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevaresikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt produktionen tilgodeses.

Det primære formål med loven er imidlertid at sikre dyrenes sundhed og bekæmpe sygdom i dyr. Som en afledet effekt heraf, vil bekæmpelse af sygdom i dyr, også kunne ske for at beskytte menneskers sundhed. I den nuværende situation med beslutningen om at slå alle mink ned, er det ikke ud fra et behov for at bekæmpe sygdom i dyr, men for at sikre folkesundheden og afværge human smitteudvikling. Denne udvidelse har aldrig været indtænkt som et formål eller som en del af lovens anvendelsesområde.

Justitsministeriet har peget på § 30, stk. 1, i lov om hold af dyr som hjemmel for at gennemføre særlige smitteforebyggende foranstaltninger.

Tilføjjelsen i 2018 i lovens § 30, stk. 1, om muligheden for at fastsætte regler om og meddele påbud om gennemførelse af særlig smitteforebyggende foranstaltninger, blev gennemført på baggrund af MRSA-ekspertgruppens anbefalinger. Fokus var at identificere, hvilke smittebarrierer der kunne opstilles, for at mindske risikoen for smitte mellem stald og samfund.

Af bemærkningerne til § 30, stk. 1, 2. punktum fremgår følgende: "Bestemmelsen tænkes også anvendt i situationer, hvor dyrene ikke selv er syge, men hvor smitstoffet stadig udgør en sundhedsmæssig risiko for mennesker". Det er Fødevarestyrelsens veterinærfaglige opfattelse, at der med denne formulering henvises til situationer, hvor smitstoffet eksisterer i eller på det pågældende dyr eller i den pågældende besætning, men hvor dyrene ikke udviser sygdomstegn. I disse situationer vil der kunne iværksættes *smitteforebyggende* foranstaltninger, der skal begrænse eller hindre udbredelse af smitstoffet til det omgivende samfund og mellem besætninger. Der er dermed tale om en inddæmningsstrategi, hvor smitstoffets eksistens accepteres i modsætning til en bekæmpelsesstrategi, hvor smitstoffet udryddes.

Forebyggende foranstaltninger i forbindelse med smittebeskyttelse – eksemplificeres i lovforslaget som krav om etablering af bade faciliteter – og påbud om anvendelse, krav om gennemførelse af hygiejnekurser m.v. , også i bedrifter og situationer, hvor dyrene ikke er syge, er efter Fødevarestyrelsens opfattelse tiltænkt anvendt i en helt anden situation end den nuværende. Det fremgår således også af bemærkningerne til lovforslaget, at der vil blive fastsat overgangsperioder, således at besætningerne kan tilpasse sig de nye krav til indretning.

Det skal for en god ordens skyld bemærkes, at fastlæggelse af den zone på 7,8 km, hvor besætninger, der ikke er konstateret smittet, også pålægges restriktioner i form af aflivning jf. § 30, stk. 2, litra h), er fastsat ud fra en konkret risikovurdering fra DK VET af 29. september 2020, hvoraf det fremgår, at der er en høj risiko for smitte mellem mennesker og mink og mellem mink og mennesker. Baseret på den geografiske udbredelse af smittede minkfarme, fremgår det af risikovurderingen, at risikoen for at en besætning smittes er større, hvis besætningen ligger tæt på smittede minkfarme, end hvis den ligger længere væk fra smittede minkfarme. Baseret på de første 20 smittede farme er afstanden mellem en smittet minkfarm til nærmeste smittede minkfarm, af DK VET beregnet til en medianværdi på 1,06 km (5-95-percentiler: 0,6-7,8km).

Efter Fødevarestyrelsens opfattelse vil så indgribende foranstaltninger, der omfatter aflivning af alle dyr og forbud mod genindsættelse i en længere periode ikke kunne rummes inden for de beføjelser, der er i den eksisterende lovgivning på Fødevarestyrelsens område.

Intensiteten i Indgrebets karakter taget i betragtning kræves der efter Fødevarestyrelsens opfattelse eksplicit lovhjemmel. Der henvises til grundloven § 73, stk. 1, der fastslår, at ejendomsretten er ukrænkelig, og at ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning. Dette er også afspejlet i bemærkningerne til § 56 i lov om hold af dyr, hvor nedslagtning af raske dyr i medfør af loven reelt anses for at være ekspropriation.

Et ensidigt hensyn til folkesundheden kan efter Fødevarestyrelsens opfattelse ikke varetages med hjemmel i lov om hold af dyr, men må være

omfattet af den regulering, som Sundhedsmyndighederne er ansvarlig for – eller der skal etableres ny hjemmel.

Herudover fremgik det på dagens pressemøde, at der vil blive etableret hjælpepakker til at kompensere for minkavlernes tab. Sådanne hjælpepakker kan ikke etableres efter hjemlen til erstatning efter lov om hold af dyr.

Med hensyn adgang uden retskendelse fremgår det af § 65 i lov om hold af dyr, at Fødevarestyrelsen til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har ret til adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til loven eller til regler, som er fastsat i medfør af loven eller Den Europæiske Unions forordninger.

Fødevarestyrelsen er i forbindelse med MRSA-sagerne blevet udfordret på rækkevidden af denne bestemmelse idet der var tale om udtagning af overvågningsprøver hos dyr, der ikke var syge eller mistænkte for sygdom. Idet overvågning er en del af formålet med lov om hold af dyr, fastholdt Fødevarestyrelsen, at der var tilstrækkelig hjemmel. Det blev ikke udfordret yderligere af dyreejerne. Fødevarestyrelsen vurderede på daværende tidspunkt at det ville være nødvendigt med regulering, hvis vi vil tiltvinge os adgang i forbindelse med overvågning (forskning). Lovens hjemmel til adgang uden retskendelse kan efter vores opfattelse ikke bruges i disse tilfælde, hvor adgangen jf. ovenstående vil være baseret på sundhedsmyndighedernes regulering. Det bemærkes, at EU-Domstolen ved dom i sagen C-59/17) har fastslået, at offentlige myndigheders indgriben i forhold af privat karakter skal være hjemlet og begrundet af årsager, der er fastlagt ved lov.

Der er således efter Fødevarestyrelsens opfattelse behov for følgende:

- Etablering af ny lovhjemmel til aflivning af raske dyr og stillingtagen til under hvilket ressort hjemlen skal ligge
- Etablering af hjemmel til adgang uden retskendelse

- Etablering af hjemmel til udbetaling af ekspropriationserstatning samt hjemmel til at betale for avlernes arbejde med aflivning – herunder eventuel bonusordning.
- ...

Retschef Paolo Perotti, Miljø- og Fødevareministeriet, har herom forklaret⁷⁴¹, at det var den samlede vurdering, som de sendte til Justitsministeriet. Forud herfor gjorde han selv undersøgelser i lovens forarbejder. Han tjekkede bl.a. den lovændring, hvor bestemmelsen blev sat ind, og han læste, hvad MRSA-udvalget skrev i deres rapport. Birthe Schubart havde sagt, at det var nødvendigt for at kunne forstå bestemmelsen rigtigt og i forhold til mink-problematikken. Han gik ikke senere et spadestik dybere. Fødevarestyrelsen var ret faste i kødet og rystede ikke på hånden. Og der var ikke noget i deres argumentation, som så ud til ikke at holde. Så han følte sig ret tryk.

Kontorchef Morten Holland Heide, Justitsministeriet, har om forløbet om aftenen forklaret⁷⁴², at han efter forberedelse af og deltagelse i indsatsgruppemødet kl. 18.30, afsluttede nogle sager fra Lovkvalitetskontoret. Han modtog mailen fra Paolo Perotti kl. 22.45 [22.46] og besluttede henset til det sene tidspunkt og hjernekapacitetsmæssigt, at de måtte vente med hjemmelsdrøftelserne til dagen efter.

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁷⁴³, at han, Tejs Binderup og Henrik Studsgaard den 4. november 2020 ikke gjorde sig nærmere overvejelser i forhold til kommunikation af beslutningen og hjemmelsspørgsmålet. Men den 4. november bekræftede Fødevarestyrelsen deres opfattelse af hjemmelsproblemet. Den blev udfordret af Sundhedsministeriet. De forelagde så spørgsmålet for Justitsministeriet, og dagen efter – den 5. november – fik de bekræftelse fra Justitsministeriet på, at Justitsministeriet var enige med Fødevareministeriet i, at lov om hold af dyr ikke kunne rumme den nye situation. Han har ikke nogen mening om, hvorvidt de så det som deres eller Justitsministeriets opgave at kommunikere denne konklusion videre til Statsministeriet. De konstaterede, at deres hjemmel ikke kunne bruges. Så enten skulle man lave en helt ny lov, eller også skulle man åbne epidemiloven.

741 Forklaringsdokumentet side 121

742 Forklaringsdokumentet side 360

743 Forklaringsdokumentet side 172 og 177

Konklusionen på de tværministerielle drøftelser blev, at de i Fødevareministeriet skulle lave et forslag til en ny lov om midlertidigt forbud mod hold af mink. Det arbejde blev så sat i gang med det samme. Han havde ikke nogen anledning til – efter, at han den 3. november om aftenen fik besked om den beslutning, der var truffet – at gøre opmærksom på, at det var der ikke hjemmel til. Som han forklarede før, var deres reaktion, at den beslutning kunne regeringen jo træffe, men at beslutningen så også kunne indebære, at man skulle træffe nogle forholdsregler for, at den kunne blive ført ud i livet. Det ville jo som sagt også svare meget godt til den øvrige håndtering af covid-19. Han havde på det tidspunkt ikke anledning til at spørge, om de så skulle lave et lovforslag. Der var stadig nogle i Sundhedsministeriet, der mente, at der var hjemmel i lov om hold af dyr, og der var også et spørgsmål om, hvorvidt det kunne tages ind i epidemiloven, så spørgsmålet om at skabe lovhjemmel kunne efter hans opfattelse godt komme efter, at beslutningen var truffet. Der skete mange ting de følgende dage. Han så ikke selv pressemødet den 4. november 2020, og han havde heller ikke tid til at følge mediedækningen af aflivningerne. Men han blev orienteret om, hvordan det forløb. Han tænkte ikke på, om man skulle stoppe noget af det, der foregik. Fødevarestyrelsen lavede jo på foranledning af København Fur et brev til minkavlerne om, hvordan de skulle forholde sig, hvis de ville opnå erstatning og tempobonus. Fødevarestyrelsen oplyste, at minkavlerne fik at vide, at det var frivilligt, om de ville aflive, hvis de befandt sig uden for de etablerede risikozoner.

9.5.6.3.6. Arbejdet i Udenrigsministeriet

Departementschef Lars Gert Lose, Udenrigsministeriet, har forklaret⁷⁴⁴, at allerede den 4. november 2020 efter pressemødet – og især fra den 5. november 2020 – iværksatte Udenrigsministeriet en medieovervågning af internationale medier via deres ambassader og folk i huset. De kunne se, at der var enormt store udslag, især på det britiske, tyske og nordamerikanske marked og også i øvrigt i Europa og i Kina. De havde udstyret ambassaderne med talepunkter for at berolige derude og understregede, at der var fuld transparens, og at man havde delt oplysningerne med WHO og ECDC. De ønskede for alt i verden ikke at komme i den situation, som Kina havde været i med beskyldninger om at have mørkelagt, hvad der var sket i Wuhan med smitteudbruddet. De brugte megen tid på at sætte Statens Serum Institut i kontakt med de lande,

744 Forklaringsdokumentet side 1054f

som var bekymrede. Der var voldsomme reaktioner. Allerede den 7. november 2020 lukkede UK for indrejse af danskere med henvisning til mink, det samme gjorde Irland den 8. november 2020, og derefter kom Rumænien og en række andre lande, som lukkede for indrejse af danskere. Tyskland og Norge var lige ved også at gøre det, men det lykkedes at afværge det ved at oplyse om regeringens håndtering af minksituationen. Han deltog ikke i sundhedsmyndighedernes kontakt med landene, men et af de tunge argumenter var regeringens og Folketingets håndtering, og oplysningen om at det blev taget alvorligt. Det var også på det tidspunkt, hvor der for alvor skete gensekventering i Danmark, så man havde styr på mutationerne. Det var en kombination af disse faktorer sammenholdt med et løfte om fuld transparens, som gjorde, at de kunne afværge de værste konsekvenser. Der skete samtidig det, at Kina lukkede for import af svinekød fra Danmark pga. et smitteudbrud – uden forbindelse til mink – på et slagteri i Horsens. De var rædselsslagne for, at noget tilsvarende skulle ske som følge af mink.

9.5.6.3.7. Arbejdet i Finansministeriet

Ministersekretær i Finansministeriet Victoria Julie Jessen sendte kl. 21.52 en mail til finansminister Nicolai Wammen med kopi til ansatte i Finansministeriet med emnet "Til godkendelse: Faktaark om kompensation til tvangslukkede minkavlere mv.". Af mailen fremgår:

"...

Hej Nicolai

STM vil gerne offentliggøre vedhæftede faktaark om kompensation til tvangslukkede minkavlere

og efterspørger en godkendelse her til aften.

PSM har godkendt.

OK til faktaarket?

..."

Nicolai Wammen besvarede kl. 21.58 mailen med "OK nw".

9.6. Myndighedernes overvejelser om hjemmel

9.6.1. Mødet den 5. november 2020 kl. 08.00 med styrelseschefer i regi af NOST'en

Der blev torsdag den 5. november 2020 kl. 08.00 afholdt møde med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST vedrørende minkindsatsen, hvori deltog blandt andre rigspolitichef Thorkild Fogde, politidirektør Lykke Sørensen og politiinspektør Uffe Stormly fra Rigspolitiet samt veterinærdirektør Hanne Larsen og sektionsleder Ina Josefine Jochimsen fra Fødevarerstyrelsen.

Forud for mødet sendte Thorkild Fogde kl. 07.05 en mail til Lykke Sørensen og Uffe Stormly, hvori han redegjorde for situationen, som han så den. Af mailen fremgår:

"...

Tak. Jeg sidder lige og gennemgår materialet endnu en gang.

Da bonusordningen for hurtig aflivning løber i 10 dage (5 dage for besætninger under 7.500 dyr), så tænker jeg, at det operative mål, der skal sættes overfor styrelsescheferne i NOST her til morgen, bør være en fuld aflivning af alle syge og karantæneramte dyr inden for samme tidsfrist, startende med de 5 kommuner i Nordjylland, hvor en fuld aflivning af både syge og raske dyr i sagens natur har stærkt hastende førsteprioritet.

Samtidig vil min utvetydige opfordring til branchen på myndighedernes fælles pressebriefing i dag kl. 12 være, at alle smittefri og ikke-karantæneramte farme – det vil sige navnlig farme i Østjylland, Syd- og Sønderjylland, Fyn og Øerne - påbegynder normal aflivning og pelsning af deres dyr allerede i dag, så den kan være afsluttet inden for samme frist.

Dermed skulle alle dyr i Danmark gerne være aflivet mandag den 16. november 2020.

Det økonomiske incitament bør kunne medvirke hertil, da 20 kr. ekstra pr. skind for en besætning på 50.000 dyr trods alt giver minkavleren en ekstra indtægt på 1. mio. kr. Hertil kommer den samfundsmæssige

forpligtelse overfor folkesundheden, som jeg heldigvis hører flere min-kavlere bakke op omkring i pressen her til morgen, samt egeninteressen i at kunne udnytte skindene, før besætningen bliver smitte- eller karantæneramt (skal verificeres hos FVM).

Manøvreideen er fortsat aflivning med eksisterende metoder. Operationen har national førsteprioritet og indlån af mandskab og udstyr fra myndighederne i NOST (og evt. tillige fra private firmaer – Rentokill, ISS Skadesservice m.fl.) skal ske umiddelbart i overensstemmelse hermed og i flere daglige skift inkl. weekender. Ligeledes fsva transport og destruktion i forbrændingsanlæg.

Parallelt hermed iværksættes i dag i FVM's regi et hastearbejde med udarbejdelse af en hurtigere alternativ aflivningsmetode, som kan tages i anvendelse straks, hvis den eksisterende metode viser sig utilstrækkelig til at nå målet.

..."

Rigspolitichef Thorkild Fogde har om mailen og sit kendskab til hjemmel på dette tidspunkt forklaret⁷⁴⁵, at forløbet var tidsmæssigt komprimeret. Han havde derfor behov for at samle sine tanker i forhold til, hvordan han oplevede situationen og den beslutning, der var taget, inden mødet i NOST'en, hvor han skulle oplyse nærmere om trusselbilledet. Han ville bruge det som et talepapir til mødet. Man kan i hans mail se sammenhængen mellem bonusordningen i zone 3 og myndighedsindsatsen i zone 1 og zone 2. Pelsningssæsonen var på det her tidspunkt begyndt, og han forholdt sig ikke i mailen til, hvad der skulle ske med avlsdyrene. Det stod ham klart, da han skrev mailen, at der ikke var hjemmel til tvangsmæssig aflivning af mink i zone 3, da der ikke var udstedt en ny pelsdyrbekendtgørelse. Den hidtidige aflivningsoperation, som politiet havde bistået Fødevarestyrelsen med i zone 1 og zone 2, hvilede på pelsdyrbekendtgørelsen, hvoraf det fremgik, at der kunne aflives med tvang inden for en grænse på 7,8 km fra smittede besætninger. Han vidste, at der ikke var udstedt en ny bekendtgørelse om morgenen [den 5. november 2020], som foreskrev, hvad situationen ville være uden for smittezonerne. Han vil gætte på – og det kan være efterrationalisering – at han skrev "normal aflivning og

745 Forklaringsdokumentet side 1520

pelsning” for at være på sikker grund, indtil der forelå en ny bekendtgørelse, som ville komme ganske hurtigt, da der var truffet en politisk beslutning om at aflive alle mink. Han opfattede regeringens udmelding dagen før, som en politisk beslutning, der traditionelt skulle følges op af myndighederne med udstedelse af regler og gennemførelse af myndighedshandlinger. Der kunne indtil da ikke anvendes tvangsindgreb i zone 3, hvilket der heller ikke blev gjort. Det har været helt fast under corona, at der kom politiske beslutninger, som blev eksekveret i den første fase med opfordringer og i den efterfølgende fase under regler og pligter. Det, der kan have givet forvirring og uklarhed, var vekslingen mellem opfordringer og pligter. Adspurgt om, hvorfor der ikke i hans oplæg blev opfordret til at aflive avlsdyr, har han forklaret, at han tror, det handler om, at hans oplæg nok var det, som minkavlerne ville gå med til uden problemer. Han har efterfølgende hørt det beskrevet som at nedbringe biomassen uden for zone 1 og 2. Han tror ikke, at han på daværende tidspunkt havde en fuldstændig forståelse af sondringen mellem avlsdyr og andre dyr i minkbranchen. Hans mail viser, hvordan han forstod det; at der skulle en myndighedsaflivning i gang i zone 1 og 2, og at der var en utvetydig og kraftig opfordring til minkavlerne uden for disse zoner om at aflive deres mink, da situationen var alvorlig. Ordet ”opfordring” i mailen var centralt, da det viser, hvordan han forstod situationen på daværende tidspunkt. Han havde på det her tidspunkt daglig kontakt til Lykke Sørensen, der var en del af hans direktion. Der var ikke udstedt nye regler på området, og at der var derfor ikke grundlag for at gennemføre tvangsindgreb uden for zone 1 og zone 2. Han tænkte, at det kunne løses ved, at der blev udstedt en ny bekendtgørelse ligesom ved andre corona-situationer, hvor der parallelt kom nye bekendtgørelser samtidigt med, at man startede op. Der kom løbende regelændringer på daværende tidspunkt. Han antager, at Birgitte Buch, Lykke Sørensen og Uffe Stormly var bekendt med, at der skulle en ny bekendtgørelse til for tvangsmæssigt at kunne gennemføre beslutningen i zone 3, men det er ikke noget, som de har talt om. Hans mail blev sendt til Lykke Sørensen og Uffe Stormly. Der var allerede en igangværende aflivningsoperation, hvor politiet bistod Fødevarestyrelsen, og der blev ikke gennemført tvangsmæssige handlinger i zone 3. Birgitte Buch var ikke en af hans nærmeste medarbejdere.

Af udkast af 12. november 2020 til referat af mødet den 5. november 2020, hvilket udkast havde samme ordlyd, som det endelige mødereferat af 29. december 2020, fremgår bl.a.:

” ...

Deltagere:

Politiet:

- Rigspolitichef Thorkild Fogde
- Politidirektør Lykke Sørensen
- Chefpolitiinspektør Peter Ekebjærg
- Politiinspektør Uffe Stormly
- Politidirektør Anne Marie Roum Svendsen, Nordjyllands Politi
- Politidirektør Helle Kyndesen, Midt- og Vestjyllands Politi
- Politiassessor Birgitte Buch (referent)

Fødevarestyrelsen:

- Veterinærdirektør Hanne Larsen
- Sektionsleder Ina Josefine Jochimsen

...

Thorkild Fogde indledte mødet med at opridse situationen:

- Danmark står i en beredskabsmæssig nødsituation, hvor der er behov for at gentage øvelsen fra foråret med samme tyngde i et nyt situationsbillede – dog er det denne gang også Danmarks internationale renommé, der står på spil.

...

Thorkild Fogde gik herefter over til at omtale regeringens beslutning, der blev truffet den 4. november 2020 om aftenen:

- Regeringen har besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt, idet det indtil nu ikke har været muligt at inddæmme smitten blandt mink.

- Der skal tempo på indsatsen, og der skal udarbejdes en fællesmyndigheds plan i regi af NOST
- Det er helt afgørende, at myndighederne kan følge med, og at den samlede myndighedsindsats foregår i en tæt samarbejde med branchen.
- Målet er, at der ikke er mink i Danmark efter den 16. november 2020.
- Aflivningen starter i Nordjylland, som er førsteprioritet for opgaven, og herefter skal indsatsen bevæge sig mod syd i Jylland. Samtidig påbegyndes den ordinære pelsning af mink på besætninger, der ikke er smittede, og som ikke ligger i en zone på 7,8 km fra smittede besætninger.

...

Thorkild Fogde opsummerede, at der er behov for en hurtig og effektiv myndighedsindsats, hvor samtlige myndigheder arbejder ud fra en fælles krisebevidsthed. Der skal løbende opretholdes et godt samarbejde med branchen, der skal arbejde ud fra samme krisebevidsthed som myndighederne.

...

Lykke Sørensen tilføjede, at der opretholdes en løbende og tæt kontakt til minkbranchen, og at der nu iværksættes en intensiv smitteopsporing i forhold til mennesker, der er fundet smittet med den særlige mink-mutation (Cluster 5).

Der blev herefter givet mulighed for bemærkninger og spørgsmål.

Hanne Larsen understregede et behov for, at den igangværende indsats fortsættes, således at der også prioriteres i forhold til de områder syd for Limfjorden, hvor der er konstateret aktiv virus, og at trykket således bør holdes i forhold til alle smittede besætninger.

...

Pelsningen i zone 3 er i gang på helt normal vis, og der skal arbejdes på en hjemmel til, at alle dyr (inklusive avlsdyr) aflives.

...”

Af et referat fra mødet, som blev udarbejdet internt i Fødevarestyrelsen af Ina Josefine Jochimsen, fremgår bl.a.:

”...

Det er transporten hen til destruktionsmulighederne, der er den helt store udfordring. Pelsningen af de raske dyr, dvs. uden for zonerne skal bare i gang – de skal ikke afvente optælling. Hjemlen skal skaffes til at aflive alle dyrene – den arbejdes der på i departementet og JM for at få på plads. Vi starter opringning i dag mhp at starte optælling. Besætningsejerne skal ikke afvente vores optælling, vi kan tælle både døde og levende dyr. Ringe ud og få truffet aftaler med ejerne udenfor zonerne, så de kan komme i gang med at pelse.

...”

Rigspolitichef Thorkild Fogde har om mødet forklaret⁷⁴⁶, at det var et virtuelt kick-off møde, som skulle følges op af møder i NOST'en, hvor de økonomiske, juridiske rammer mv. skulle planlægges. Det var ikke et NOST-møde, men et ”add-on” møde, hvor trusselvurderingen skulle deles. NOST'en er en stab sammensat af sektormyndigheder og ledes af en stabschef, som på daværende tidspunkt var politiinspektør Uffe Stormly. Kort tid efter dette møde gik der er et større planlægningsarbejde i gang, som Hanne Larsen og Fødevarestyrelsen indgik i, da Fødevarestyrelsen kendte lovgivningen mv. På mødet beskrev han det nye trusselbillede i alvorlige vendinger baseret på vurderingen fra Statens Serum Institut, hvorefter sagen overgik til operativ planlægning i NOST'en. På mødet viste han et billede af Danmarkskortet. Af billedet kunne man se, hvordan smitten havde spredt sig, og hvilken opgave myndighederne skulle i gang med. Han blev lidt rystet over, at der i den offentligt debat tegnede sig et billede af, at politiet bare var væltet ind på folks private ejendomme og havde aflivet deres dyr uden at kontrollere, om der var et lovmæssigt grundlag. Det er ikke den måde politiet arbejder på, og det har politiet heller ikke gjort i denne sag. Han anvendte nok begrebet ”nødsituation”, da man stod i en global pandemi/ national krise, og han oplevede cluster 5 som en krise oveni krisen. Han talte ikke om nødret. Det er ikke noget, som politiet kan etablere. Han ved, at det efterfølgende har været diskuteret.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har om mødet og udkastet til mødereferat forklaret⁷⁴⁷, at referatet er dækkende. Hendes bemærkning om, at der skulle arbejdes på en hjemmel til aflivning af alle dyr, gav ikke

746 Forklaringsdokumentet side 1521f og 1529

747 Forklaringsdokumentet side 527f

Thorkild Fogde anledning til bemærkninger. Hendes opfattelse var, at han tog det ad notam, for hun husker, at hun sagde, at der skulle være drøftelser mellem Miljø- og Fødevareministeriets departement og Justitsministeriet, og hun var jo på det tidspunkt ikke i stand til at sige, om de kunne finde hjemlen et andet sted. Hun opfattede således ikke, at det på det tidspunkt, kl. 08.00, var fuldstændig klart, om Justitsministeriet havde taget stilling til, om de var enige i Fødevarestyrelsens vurdering af, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr. Hun gav derfor udtryk for, at der ikke var hjemmel i deres lovgivning, men at der var et arbejde i gang for at se nærmere på det. Hun husker ikke, om Thorkild Fogde sagde noget om, at det måtte man så få endeligt afklaret, inden man gik videre. Hun var mere optaget af at få sagt, at når man som følge af cluster 5 flyttede aflivningsindsatsen til Nordjylland, så var vigtigt, at de holdt trykket i det midtjyske, fordi det var der, hvor virus faktisk var aktivt, og hvor der kom nye smittede besætninger, mens de havde en forventning om, at den i store dele af Vendsyssel var døet ud. Rigspolitiet overtog ligesom aflivningsstrategien, og hun gav dem derfor sit faglige input. Det var Thorkild Fogde, som sad for "bordenden" på mødet. Det var ret nyt for dem, at der blev formet denne undergruppe under NOST'en. De fik at vide, at NOST'en overtog styringen og koordinationen af indsatsen. Det var sådan set først på mødet, at det gik op for hende. Hanne Larsen har under en genafhøring for kommissionen forklaret⁷⁴⁸, at det er korrekt, at hun under NOST-mødet tilkendegav, at hjemmelsspørgsmålet vedrørende aflivninger for besætninger uden for zone 1 og zone 2 var under afklaring, da hun ikke på det tidspunkt vidste, om Paolo Perotti og Justitsministeriet var gået i gang med hjemmelsdrøftelserne.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har om mødet og NOST'ens reaktion på oplysningen om den manglende hjemmel forklaret⁷⁴⁹, at på styrelseschefmødet den 5. november kl. 08.00 lagde Thorkild Fogde ud med at indskærpe den alvorlige situation, samt at der var behov for, at alle stillede deres ressourcer til rådighed for NOST-operationen, som skulle stå for aflivningsindsatsen. Fødevarestyrelsen oplyste på dette møde, at der, efter deres opfattelse, ikke var hjemmel til at aflive alle mink, men at de var ved at skaffe hjemmel hertil. Thorkild Fogdes henvisning til regeringens beslutning af 4. november 2020 henviste til statsministerens pressemøde den 4. november 2020. Hun mener, at Hanne Larsens indlæg er gengivet stort set ordret i

748 Forklaringsdokumentet side 1549

749 Forklaringsdokumentet side 1475ff

referatet. Hanne Larsen redegjorde for, at der ikke var hjemmel til at tvinge minkavlere i zone 3 til at aflive deres mink. Oplysningen om den manglende lovhjemmel gav ikke anledning til nogen drøftelser på mødet. Umiddelbart efter mødet den 5. november 2020 kl. 08.00 havde hun en samtale med Anne-Mette Lyhne Jensen om hjemmelsproblematikken. Hun mener også, at hun havde en samtale med Thorkild Fogde om den manglende lovhjemmel efter mødet. NOST'en er en koordinerende enhed, som styres af den lovgivning, der hører til den pågældende sektormyndighed, som NOST'en understøtter. I dette tilfælde var Fødevaremyndighederne den sektoransvarlige myndighed. Politiet forholdt sig konstaterende til, at den sektoransvarlig myndighed sagde, at der ikke er hjemmel til at kræve mink i zone 3 aflivet. NOST'en havde ikke noget særligt fokus på mink i zone 3, idet NOST'en havde rigeligt at se til med aflivningerne af mink i zone 1 og 2. Minkavlerne i zone 3 skulle pelse deres mink selv, hvilket også stemte overens med det, som Hanne Larsen udtrykte på mødet den 5. november 2020 kl. 08.00.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har om styrelseschefmødet forklaret⁷⁵⁰, at Fødevarestyrelsen ved Hanne Larsen gjorde opmærksom på, at der var et hjemmelsproblem, som var under afklaring. Han mener ikke, at der var yderligere drøftelser af hjemmelsproblematikken på mødet. Der var en klar forventning, om at det var i proces, idet Hanne Larsen oplyste, at hjemmelsspørgsmålet var under afklaring. Som han husker det, var der ingen, der reagerede på Hanne Larsens oplysning under mødet. Thorkild Foged redegjorde for det, der havde været fremme på pressemødet, og hvad der blev forventet af myndighederne. Han [Uffe Stormly] gennemgik overordnet delplanen, herunder at National Operativ Stab skulle forsøge at understøtte Fødevarestyrelsen med at løfte opgaven. Han mener, at Hanne Larsen og Lykke Sørensen ligeledes sagde noget på mødet.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har forklaret⁷⁵¹, at hun skrev referatet umiddelbart efter mødet. Referatet blev sendt med i udkast til en redegørelse til Justitsministeriet den 12. november 2020 og sendt i høring den 16. november 2020 til mødedeltagerne. Der kom to høringssvar – det ene var i forhold til, at der var anført en forkert mødedeltager, og det andet var i forhold til, at en mødedeltager ikke havde deltaget i hele mødet. Hun mener,

750 Forklaringsdokumentet side 39 og 1451f

751 Forklaringsdokumentet side 1356

at referatet er en ordret gengivelse af, hvad Hanne Larsen sagde på mødet, og at Hanne Larsen ikke kom med flere bemærkninger. Der var ikke yderligere drøftelser af hjemmelsspørgsmålet på mødet.

9.6.2. Virtuelt møde den 5. november 2020 kl. 09.45 mellem Justitsministeriet og Rigspolitiet

Der var samme dag et virtuelt møde kl. 09.45 om Nordjyllandsrestriktionerne, hvori deltog blandt andre afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen og kontorchef Morten Holland Heide fra Justitsministeriet samt politidirektør Lykke Sørensen fra Rigspolitiet. I tilknytning til mødet var der drøftelser om hjemmelsspørgsmålet.

Kontorchef Morten Holland Heide, Justitsministeriet, har herom forklaret⁷⁵², at i randen af mødet sagde han til Lykke Sørensen, på baggrund af mailen fra Paolo Perotti den 4. november 2020 om aftenen, at der var rejst en problemstilling om hjemlen, hvilket de ville kigge på hurtigst muligt. Lykke Sørensen sagde, at hun allerede var opmærksom herpå, da Miljø- og Fødevareministeriet eller fødevaremyndighederne allerede havde oplyst hende herom, så det kom ikke som en overraskelse. Han informerede ikke Statsministeriet herom, og han ved ikke, om andre fra Justitsministeriet gjorde det.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har forklaret⁷⁵³, at det er korrekt, at hun havde et møde med Morten Holland Heide den 5. november 2020, hvor han nævnte hjemmelsproblematikken. Efterfølgende havde hun en telefonsamtale med Anne-Mette Lyhne Jensen. Den 5. november 2020 ringede Anne-Mette Lyhne Jensen til hende og orienterede hende om, at Justitsministeriet var ved at undersøge, hvorvidt der var hjemmel til at kræve ikke-smittede mink i zone 3 aflivet.

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁵⁴, at Lykke Sørensen tilkendegav, at det var Hanne Larsen (Fødevarestyrelsen), der havde sagt, at der efter Fødevarestyrelsens opfattelse ikke var hjemmel til at gennemtvunge aflivningerne.

752 Forklaringsdokumentet side 863f

753 Forklaringsdokumentet side 1476f

754 Forklaringsdokumentet side 642

9.6.3. Mailkorrespondance i Rigspolitiet om hjemmelsspørgsmål

Undervejs i forløbet den 5. november 2020 om formiddagen sendte politidirektør Lykke Sørensen kl. 10.42 en mail til Thorkild Fogde under emnet: "Flaskehalse", hvori hun nævnte, at der var et hjemmelsproblem:

"...

Kære Thorkild

Jeg tror, at Uffe er i møde. Så jeg har indsat mine umiddelbare bemærkninger.

Herudover er der et hjemmelsspørgsmål, jf. vores samtale, som JM kigger på.

Der kan dukke yderligere op.

..."

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har herom forklaret⁷⁵⁵, at hun ikke husker Thorkild Fogdes reaktion på, at der ikke var hjemmel til at kræve alle mink aflivet. Thorkild Fogde var også til stede på styrelseschefmødet den 5. november 2020, hvor Hanne Larsen oplyste, at der ikke var hjemmel til at aflive mink i zone 3. Hun og Thorkild Fogde drøftede ikke, at de skulle afvente Justitsministeriets vurdering af hjemmelsspørgsmålet.

Rigspolitichef Thorkild Fogde har om mailen forklaret⁷⁵⁶, at han mener, at han havde haft en samtale med Lykke Sørensen om alternative aflivningsmetoder og fravigelsen af dyreværnsloven, som ville kræve en ny hjemmel. Inden mødet [kl. 12.00] om aflivningsmetoderne havde han og Lykke Sørensen talt om, at der ikke inden for rammen af dyreværnslovens kunne ske aflivning af mink med gift, hvorfor dette ville kræve en ændring af dyreværnsloven. Han kan ikke udelukke, at Lykke Sørensen skriver generelt om hjemmel. Han har om sit kendskab til hjemmel mv. den 5. november 2020 endvidere forklaret bl.a.⁷⁵⁷, at det var Anne-Mette Lyhne Jensen, der den 5. november 2020 orienterede Lykke Sørensen, hvilket han først er blevet orienteret om

755 Forklaringsdokumentet side 1477

756 Forklaringsdokumentet side 1523

757 Forklaringsdokumentet side 1523 og 1531

senere, og som nærmere er beskrevet i Rigspolitiets redegørelse. Han blev ikke orienteret af Justitsministeriet den 5. november 2020, at der pågik drøftelser om, hvorvidt de eksisterende regler gav hjemmel til at aflive mink uden for smittezonerne. Han fik enten fredag den 6. november 2020 eller lørdag den 7. november 2020 mundtligt oplyst af Lykke Sørensen, at der blev arbejdet på et hastelovsforslag. Han mindes ikke, at han talte med Lykke Sørensen den 5. november 2020 om Lykke Sørensens samtale med Anne-Mette Lyhne Jensen. Han mener, at han enten den 6. november eller den 7. november 2020 blev bekendt med, at der skulle udarbejdes et hastelovsforslag. Det var en speciel begivenhed, at det krævede et hastelovsforslag, men det var ikke epokegørende, da man var blevet bedt om at lave en nødplan, som i nødvendigt omfang kunne fravige lovgivningen. Det kom derfor ikke som en overraskelse, at der kunne blive behov for lovgivningsinitiativer hen ad vejen. I forhold til politiet var det afgørende at have fokus på, hvor man var henne i processen, således man ikke gik videre i udførelsen, end lovgivningen rakte til på det tidspunkt, politiet varetog opgaven. Han regnede med, at der var massiv parlamentarisk opbakning, da der var tale om et hastelovsforslag. Han appellerede til Justitsministeriet, som han tidligere har forklaret om, at sikre tæt kontakt til både branchen og Folketinget i den forbindelse. Han mener, at han kun så Rigspolitiets bidrag til redegørelsen fra Miljø- og Fødevareministeriet. Det var derfor, at han blev overrasket, da redegørelsen udkom, og politiet i den weekend blev kastet voldsomt ind i begivenhederne.

9.6.4. Mødet om aflivningsmetoder den 5. november 2020 kl. 12.00

Det fremgår af en intern mail i Rigspolitiet sendt af rigspolitichef Thorkild Fogde til politidirektør Lykke Sørensen og politiinspektør Uffe Stormly, at der var et møde om aflivningsmetoder den 5. november 2020 kl. 12.00. Af mailen fremgår:

”...

Vi har møde mellem JM og FVM kl. 12 om aflivningsmetoder. Bare for at jeg lige kan være helt skarp på de hidtil identificerede flaskehalse i minkoperationen og de ansvarlige for deres løsning, så har jeg noteret følgende fra mødet i morges. (Parentesen angiver den udførende myndighed):

- Operativt overblik, ledelse, kommunikation og opfølgning (Politiet)

- Personale til udtagning, aflivning og bortskafning (Forsvaret, subsidiært Politiet)
- Værnemidler til personalet (Forsvaret)
- Køretøjer til borttransportering (Fødevare, subsidiært Politiet og Forsvaret)
- Kapacitet til forbrænding eller deponering (Miljø)
- Aflivningsudstyr mv. (Fødevare, subsidiært Politiet)
- Aflivningsmetode (Fødevare/Miljø/Sundhed)
- ...

Rigspolitichef Thorkild Fogde har herom forklaret⁷⁵⁸, at mødet med Justitsministeriet, der henvises til, vedrørte alternative aflivningsmetoder. Han mener, at Lykke Sørensen og han havde en drøftelse med Johan Legarth enten telefonisk eller virtuelt. Johan Legarth lovede, at han ville tale med Henrik Studsgaard, da politiet skulle bruge veterinær- og toksikologiskfaglig bistand, hvis der skulle udarbejdes aflivningsmetoder. Han mener, at Henrik Studsgaard efterfølgende sendte dette, og at der var møder i NOST'en, men at det ikke var muligt at anvende gift i stedet for gas.

Nedenfor i afsnit 9.9.8.1 om Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg er gengivet yderligere fra rigspolitichef Thorkild Fogdes forklaring om rigspolitichefens kendskab til hjemmel.

9.6.5. Drøftelse mellem Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet - orientering af Rigspolitiet

Arbejdet med at undersøge, hvorvidt lov om hold af dyr kunne udgøre hjemmel til nedslagning af alle mink fortsatte torsdag den 5. november 2020, og der var kontakt mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet herom i løbet af formiddagen, hvor retschef Paolo Perotti kl. 11.01 skrev til kontorchef Morten Holland Heide om: "SV: Hjemmel til aflivning af mink": "Har I haft lejlighed til at se på denne?".

Ved frokosttid var der en telefonsamtale mellem kontorcheferne Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved, fuldmægtig Camilla Marta Giordano fra

⁷⁵⁸ Forklaringsdokumentet side 1522

Justitsministeriet samt retschef Paolo Perotti fra Miljø- og Fødevareministeriet om hjemmelsspørgsmålet mv., hvorunder Justitsministeriet tilkendegav, at man ikke havde grundlag for at tilsidesætte Fødevarestyrelsens vurdering, hvorefter lov om hold af dyr ikke kunne udgøre hjemmel til nedslagning af alle mink.

Mads Møller Langtved udarbejdede efterfølgende den 10. november 2020 et notat om telefonsamtalen:

”...

Telefonnotat

Torsdag den 5. november 2020 kl. 12.04 fandt en telefonisk samtale sted mellem JM (kontorchef i Reguleringskontoret, Morten Holland Heide, fg. Kontorchef i Reguleringskontoret, Mads Møller Langtved og fuldmægtig i Reguleringskontoret, Camilla Marta Giordano) og Miljø- og Fødevareministeriet (retschef i Koncernjura, Paolo Perotti).

Anledningen til telefonsamtalen var en e-mail sendt af Paolo Perotti den 4. november 2020 kl. 22.46 til Morten Holland Heide. I denne mail er konklusionen, at det er vurderingen, at der ikke er hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink og forbyde genindsættelse af mink i en længere periode. JM gennemgik e-mailen med MFVM og spurgte ind til de nærmere passager og vurderinger i e-mailen.

Derudover blev forståelsen af forarbejderne til § 30 i lov om hold af dyr drøftet, herunder det spørgsmål om bestemmelsen alene kan anvendes til aflive smittede dyr og dyr i en nærmere afgrænset zone til de smittede dyr, eller om også ikke-smittede dyr uden for sådanne zoner vil kunne aflives efter § 30.

Efter drøftelsen af rækkevidden af hjemlen tilkendegav JM, at man ikke på kontorniveau – og ud fra de oplysninger, JM havde modtaget fra MFVM om hjemmelgrundlaget – havde grundlag for at tilsidesætte den faglige vurdering og konklusion, som Fødevarestyrelsen og MFVM havde foretaget i emailen. Det blev afslutningsvist understreget, at JM for god ordens skyld havde behov for at klare fortolkningen med Anne-Mette Lyhne Jensen (AC i Beredskabsafdelingen).

Det bemærkes, at Anne-Mette Lyhne Jensen i forlængelse af mødet pr. sms kl 12.54 til Morten Holland Heide, Mads Møller Langtved og Camilla Marta Giordano oplyste, at hun havde talt med Tejs Binderup (AC i MVFM) og bl.a. oplyst til ham, ”at vi ikke kan/vil underkende vurderingen.”

/ MML”

Retschef Paolo Perotti, Miljø- og Fødevarerministeriet, har om telefonsamtalen forklaret⁷⁵⁹, at han udmærket husker den samtale. Den fandt sted, mens han sad på sin datters værelse oppe på loftet, hvor han så ”battled” med de tre om forståelsen. Det var der, han havde kontor i den periode. Telefonnotatet er efter hans opfattelse dækkende for så vidt angår den samtale, han var en del af. Han husker det som en længere drøftelse, men husker det ikke præcist. Spørgsmålet var herefter lukket. Justitsministeriet vendte ikke tilbage senere. Justitsministeriet må selv svare på, hvad der ligger i, at man ikke på ”kontor-niveau” havde grundlag for at tilsidesætte vurderingen. Men det er normal praksis for Justitsministeriet, at de kan have behov for at drøfte et spørgsmål i deres eget hus, inden de melder noget officielt ud. Det plejer imidlertid at ende med, at man får samme besked fra dem, som den man fik på kontorniveau. Man plejer således godt at kunne lægge kontorets vurdering til grund. Han har ikke før set dette telefonnotat. Han har ikke selv lavet et telefonnotat. Han har formentlig bare afrapporteret til Tejs Binderup eller Paolo Drostby. Det er nok sket mundtligt.

Kontorchef Morten Holland Heide, Justitsministeriet, har om forløbet om formiddagen og telefonsamtalen forklaret⁷⁶⁰, at det hastede meget, da man frygtede et ”nyt Wuhan”, og det skulle hurtigt afklares, om der var hjemmel til at slå mink ned uden for zonerne i gældende lovgivning. Da han mødte ind om morgenen, var der en lidt panisk stemning, da deres forberedte restriktionspakke for Nordjylland skulle ændres, hvilket han skulle undersøge med udgangspunkt i epidemiloven. De skulle besvare en række spørgsmål, og der kom vist en sms fra Johan Legarth, der sad i KU-møde. Dette var årsagen til, at han først kl. 12.04 ringede til Paolo Perotti. Det var under denne samtale, at drøftelsen om en mulig hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr endte.

759 Forklaringsdokumentet side 122

760 Forklaringsdokumentet side 862ff

Han så Mads Møller Langtveds notat fra samtalen, før det var færdigt. De ringede umiddelbart efter samtalen med Paolo Perotti til Anne-Mette Lyhne Jensen for at forelægge hende problemstillingen og deres rådgivning af Miljø- og Fødevareministeriet. Hun var enig i, at Miljø- og Fødevareministeriets hjemmelsvurdering ikke var noget, som de skulle underkende, hvilket hun orienterede Tejs Binderup om. Johan Legarth blev formentlig også orienteret af Anne-Mette Lyhne Jensen. Om sætningen *"... at vi ikke kan/vil underkende vurderingen"* har han forklaret, at ikke var et mundtligt citat, men et citat fra en sms. De havde ikke grundlag for at tilsidesætte fagministeriets vurdering. Det var et voldsomt indgreb, og der var et skærpet hjemmelskrav hertil. Miljø- og Fødevareministeriet ønskede Justitsministeriets bistand til fortolkning og sparring. De kiggede i forarbejderne til dyreholdsloven § 30, og de spurgte Paolo Perotti om de ting, der undrede dem. Hvis fagministeriet sagde, at der ikke var hjemmel, ville de ikke tilsidesætte det. Paolo Perotti var meget stålfast og holdt fast i, at der ikke var hjemmel. Hvis der skulle laves et lovforslag, skulle de i gang med det samme, og de måtte så arbejde ud fra den tese, at der var behov for et lovforslag. Det var først den 5. november 2020 omkring kl. 13, at det stod klart for ham, at der var behov for en ny lov for at kræve aflivning af mink uden for zonerne. Under pressemødet den 4. november 2020 drøftede han kompensation med Erhvervsministeriet, idet kompensation ifølge Erhvervsministeriet statsstøtteretligt forudsatte et egentligt forbud mod hold af mink. Dette var der ikke var hjemmel til i epidemiloven, og hvis der heller ikke var hjemmel andre steder, skulle der etableres en lov for så vidt angik kompensationsdelen. Det var omkring det tidspunkt, at han fik en kraftig formodning om, at der blev brug for et lovforslag for så vidt angik forbudsdelen, men dette så han ikke som hastende. Sundhedskrisen kom forud for kompensationen. Det var først dagen efter, at det lå klart, at der også var brug for et lovforslag om aflivningsdelen.

Kontorchef Mads Møller Langtved, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁶¹, at telefonsamtalen varede omkring 20 minutter. Det var hans opfattelse, at Camilla Marta Giordano så en bred hjemmel i lov om hold af dyr, mens han og Morten Holland Heide var mere kritiske i forhold til, hvorvidt der kunne være hjemmel til en landsdækkende nedslagning. Der var tale om et meget intensivt indgreb som krævede et meget klart retsgrundlag. Ordlyden af § 30 var bred,

761 Forklaringsdokumentet side 438f

men de kunne ikke rigtig forstå alle lovbemærkningerne, og de syntes, at lovbemærkningerne handlede om nogle andre ting end egentlig aflivning. Samtidig var det ressortministeriets (Miljø- og Fødevareministeriet) vurdering, at der ikke var hjemmel. De mente ikke, at Justitsministeriet i en sådan situation havde til opgave at gennemtrumfe en synspunkt om, at der var hjemmel til landsdækkende aflivning af samtlige mink i lov om hold af dyr. Paolo Perotti var meget skråsikker på, at der ikke var hjemmel, og han sagde, at han selv først havde opfattet hjemlen som bred, men han var blevet overbevist af Fødevarestyrelsen om, at der ikke var hjemmel. De var derfor i en situation, hvor ressortministeriet, som havde lavet loven, og Fødevarestyrelsen, som anvendte loven, ikke mente, at der var hjemmel til at gennemføre en landsdækkende aflivning af samtlige mink i Danmark. Ud fra dette, og ud fra deres egen tvivl, kom de frem til, at Justitsministeriet ikke havde grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevareministeriets og Fødevarestyrelsens vurdering. De ringede umiddelbart efter samtalen med Paolo Perotti til Anne-Mette Lyhne Jensen, der var enig i deres rådgivning.

Fuldmægtig Camilla Marta Giordano, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁶², at det var Morten Holland Heide, der ringede Paolo Perotti op. Både hun, Mads Møller Langtved og Morten Holland Heide stillede spørgsmål til Paolo Perotti, men det var hovedsageligt Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved, der stillede spørgsmål til Paolo Perotti. De havde understreget nogle passager i mailen fra Paolo Perotti, og de sad med forarbejderne til lov om hold af dyr under telefonmødet. Hun husker, at der blev spurgt ind til forståelsen af, at dyrene skulle være smittet, idet der var minkfarme, hvor ikke alle mink var smittet med corona. Paolo Perotti redegjorde for vurderingen, og han var ikke i tvivl om, at der ikke var hjemmel til en landsdækkende aflivning af alle mink i lov om hold af dyr. Paolo Perotti forklarede dem, at han selv først havde været overbevist om, at der var en bred hjemmel i § 30 i lov om hold af dyr, men Fødevarestyrelsen havde overbevist ham om, at der ikke var hjemmel til en landsdækkende aflivning af mink. Hun går ud fra, at det også var Fødevarestyrelsens vurdering, som Paolo Perotti lagde til grund. Paolo Perotti virkede til at være godt inde i lov om hold af dyr og dens forarbejder. De afbrød kort telefonmødet med Paolo Perotti, og de blev enige om, at de ikke kunne eller ville tilsidesætte Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, hvilket de kort efter

762 Forklaringsdokumentet side 569f

oplyste Paolo Perotti om. Hun ved ikke, hvem der forelagde spørgsmålet for Anne-Mette Lyhne Jensen.

Kl. 12.55 sendte afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen en sms til kontorchef Mads Møller Langtved, Morten Holland Heide og Camilla Giordano, hvori hun skrev:

”...

Har talt med Tejs. Oplyst at vi ikke kan/vil underkende vurderingen. Tilkendegivet at hastelov ligner deres ressort – og at vi ikke har holdning til hvilken lov den passer i / selvstændig lov. Han havde ikke tænkt at det ikke var deres ressort og ville lige vende internt. Dorte S. i SUM orienteret.

...”

Der var om eftermiddagen telefonkontakt mellem afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen og departementschef Johan Legarth, og mellem Anne-Mette Lyhne Jensen og politidirektør Lykke Sørensen.

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne-Jensen, Justitsministeriet, har om sin sms kl. 12.55, sin telefonsamtale med Tejs Binderup og om sin kontakt med sin departementschef Johan Legarth og politidirektør Lykke Sørensen forklaret⁷⁶³, at Reguleringskontoret om formiddagen den 5. november 2020 undersøgte, hvorvidt lov om hold af dyr kunne hjemle aflivning af samtlige mink. Man var samtidig i afdelingen i gang med at forberede endnu en regeringsdrøftelse og udmeldingen om nedlukningen af Nordjylland, hvilket var årsagen til, at der først kom et svar til Miljø- og Fødevareministeriet nogle timer senere. Morten Holland Heide og Mads Møller Langtved drøftede § 30 i lov om hold af dyr med Miljø- og Fødevareministeriet, hvorefter hun fik et resume af deres overvejelser og deres drøftelse med Miljø- og Fødevareministeriet. Hun ringede efterfølgende til Tejs Binderup, hvor hun bekræftede, at Justitsministeriet ikke kunne eller ville underkende Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af, at der ikke var hjemmel i lov om hold af dyr til aflivning af samtlige mink. Justitsministeriet rådgiver ressortministerier i ministeriernes juridiske vurderinger. Hendes kontor formulerede, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte

763 Forklaringsdokumentet, side 639ff og 654

vurderingen, mens hun anvendte formuleringen om, at de ikke kunne eller ville tilsidesætte vurderingen. Hun vil ikke tilsidesætte ressortministeriets holdning til, at der ikke er hjemmel til et så intensivt indgreb, når der ikke er tydelige holdepunkter herfor. Reguleringskontoret havde oplyst hende om, at Miljø- og Fødevareministeriet havde reageret lidt overraskende på konklusionen om, at der var behov for hastelovgivning, herunder havde ministeriet givet indtryk af, at det ikke nødvendigvis var Miljø- og Fødevareministeriets ansvar at skrive et hastelovforslag. Under hendes samtale med Tejs Binderup den 5. november 2020 sagde han, at hjemlen skulle indføres i epidemiloven. Dette kunne hun ikke forstå, idet mink var Miljø- og Fødevareministeriets ressort, herunder ministeriets ordførere, branche, lovforslag og minister. Tejs Binderup sagde, at det ikke var fordi, at det ikke var Miljø- og Fødevareministeriets ressort, men han mente ikke, at hjemlen skulle indføres i lov om hold af dyr. Til dette svarede hun, at Justitsministeriet ikke havde stærke holdninger til, om hastelovforslaget skulle skrives som en lovændring eller en ny lov. Hun tilkendegav, at hun godt kunne forstå, hvis man var i krise i Miljø- og Fødevareministeriet, men hvis han var på ressourcejagt, så var Sundhedsministeriet og Justitsministeriet de forkerte steder at kigge hen. Tejs Binderup svarede, at han lige ville vende det internt med juristerne i Miljø- og Fødevareministeriet. Hendes telefonsamtale med Tejs Binderup var omkring kl. 13.00. Paolo Perotti havde forsøgt at få fat på hende, og hun ringede derfor til ham kl. 13.30. Hun havde en fornemmelse af, at der var et ansvarsvakuum, som hun var bekymret for. Hun havde kun en et meget kort samtale med Paolo Perotti, idet hun var på vej til et møde, hvilket hun beklagede over for Paolo Perotti, men samtidigt tilkendegav, at hun alligevel ringede, selvom hun alene kunne tale kort, da det var vigtigt, at der ikke var tvivl om, hvem der havde ansvaret for at følge videre op. Paolo Perotti var enig i dette og sagde, at Miljø- og Fødevareministeriet var uden for deres komfortzone, herunder at der var noget om ekspropriation. Hun opfattede, at han mente, at Justitsministeriet skulle skrive lovforslaget. Hun tilkendegav, at spørgsmålet om ekspropriation ikke ændrede på, at det var Miljø- og Fødevareministeriets branche, ordførere og minister, det vil sige Miljø- og Fødevareministeriets ressort og lovforslag. Da hun skulle gå i møde om nedlukningen af Nordjylland, aftalte de at tales ved senere. Paolo Perotti skrev til hende, at han stadig gerne ville tale. Hun skrev efterfølgende til Paolo Perotti, at hun først kunne tales ved om aftenen den 5. november 2020 grundet forberedelse af pressemøde om nedlukning af Nordjylland. Efter samtalen med Paolo Perotti omkring kl. 13.30 orienterede hun Mads Møller Langtved og Morten Holland Heide om hendes drøftelse

med Paolo Perotti. Morten Holland Heide gjorde hende opmærksom på, at hun burde orientere Johan Legarth om dette. Det lå hende meget på sinde at få ringet til Johan Legarth, inden han blev kontaktet af Henrik Studsgaard, så hun kunne gøre ham (Johan Legarth) opmærksom på, at der var en afdelingschef og retschef i Miljø- og Fødevareministeriet, som var relativt insisterende på, at Justitsministeriet skulle skrive det nye lovforslag. Hun ringede derfor til Johan Legarth omkring kl. 15.30 den 5. november 2020, og oplyste ham om, at Miljø- og Fødevareministeriet var kommet frem til, at der ikke var hjemmel til det med aflivning af mink, og at man i Justitsministeriet havde kigget på det, men hverken kunne eller ville tilsidesætte denne vurdering, hvorfor der var behov for et hastelovforslag. Hun oplyste ham endvidere om, at Miljø- og Fødevareministeriet, med en lidt tyndbenet henvisning til at der var en overvejelse om ekspropriation, mente, at Justitsministeriet skulle overtage ansvaret for udarbejdelsen af lovforslaget, hvilket hun havde afvist. Johan Legarth sagde, at Justitsministeriet måtte stille med en medarbejder, der kunne bistå Miljø- og Fødevareministeriet med lovforslaget. Til dette svarede hun, at dette ville de naturligvis gøre, men at det handlede for hende om, at lovforslaget var Miljø- og Fødevareministeriet, idet det vedrørte deres ressort, herunder deres branche, deres ordfører og deres minister, og at Justitsministeriet ikke kunne overtage processen. Herefter drøftede de nedlukningen af Nordjylland. Johan Legarth spurgte ikke yderligere ind til hjemmelsspørgsmålet, og de talte ikke om zoner. Johan Legarths kommentar, til at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink, var noget i retning af et "nå". Han spurgte ikke yderligere ind til dette. Hun talte med Johan Legarth omkring 20 gange i dagene omkring den 3. til den 4. november 2020, og de deltog endvidere i en række møder sammen. Det, som Justitsministeriet primært arbejdede med i forbindelse med KU-sagen, var den komplicerede nedlukning af Nordjylland, som ramte tværsektorielt og vedrørte en lang række ministerier. Tiltagspakken i Nordjylland blev løbende udvidet. Det var en omfattende nedlukning af Nordjylland, og man var i gang med at spærre nordjyderne inde. Der var ligeledes et stort arbejde med koordinering af massetest af nordjyderne. Derudover var der hele håndteringen af, at justitsministeren var smittet med corona, herunder klarlæggelse af, hvem han havde været i kontakt med. Det hastede for hende at gøre Johan Legarth opmærksom på, at der var en uenighed om, hvilket ressortministerium der skulle påtage sig ansvaret for lovforslaget. Hun havde en formodning om, at Johan Legarth også ville blive kontaktet af Henrik Studsgaard. Det undrede hende ikke, at Johan Legarth ikke havde en kraftigere reaktion på, at der ikke var lov hjemmel til at aflive samtlige mink. Det var

ikke Justitsministeriets ansvar, og det var utvetydigt Miljø- og Fødevareministeriets lovforslag. Notitsen til hastelovsbehandlingen blev håndteret under rådgivning fra Lovafdelingen i Justitsministeriet. Den manglende lovhjemmel blev ikke bragt yderligere op under hendes samtaler med Johan Legarth i de resterende samtaler i de efterfølgende dage. Hun ikke var i tvivl om, at hun den 5. november 2020 orienterede Johan Legarth om hjemmelsspørgsmålet som forklaret.

Kontorchef Mads Møller Langtved, Justitsministeriet, har om beskeden forklaret⁷⁶⁴, at han og Morten Holland Heide ikke talte om at orientere Johan Legarth om rådgivningen af Miljø- og Fødevareministeriet. De orienterede Anne-Mette Lyhne Jensen, som gav dem besked om, at hun havde orienteret de relevante personer i Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet. Senere samme dag fik de også pr. mail besked om, at NOST'en var blevet orienteret. Han mente, at han havde gjort, hvad han skulle ved at orientere sin afdelingschef, der derudover havde underrettet ham om, at hun havde orienteret både NOST'en og relevante afdelingschefer i Miljø- og Fødevareministeriet og Sundhedsministeriet. Han har ikke talt med Anne-Mette Lyhne Jensen om, at hun skulle orientere Johan Legarth om den manglende hjemmel. Han overvejede ikke at orientere Statsministeriet. Han havde rådgivet ressortministeriet, og det var hans opfattelse, at Miljø- og Fødevareministeriet herefter måtte orientere relevante instanser. Miljø- og Fødevareministeriet havde den 4. november 2020 tilkendegivet, at der ikke var hjemmel til aflivning af samtlige mink i Danmark. Dette havde Justitsministeriet ikke grundlag for at tilsidesætte. Der var ikke tid til at slå efter i KU-sagen for at afdække regeringens beslutning. Han fokuserede udelukkende på afklaringen af, hvorvidt der var hjemmel til aflivning af samtlige mink. Da dette var afklaret, arbejdede han videre med restriktionerne i Nordjylland i medfør af epidemiloven. Han havde ikke en opfattelse af, at Anne-Mette Lyhne Jensen havde en holdning til, hvorvidt der var lovhjemmel til en landsdækkende aflivning af samtlige mink i Danmark. Han vidste på daværende tidspunkt ikke, at Dorthe Eberhardt Søndergaard (Sundhedsministeriet) mente, at der kunne være hjemmel til at aflive samtlige mink, hvis blot sundhedsmyndighederne blev stillet de rigtige spørgsmål. Han og Morten Holland Heide overvejede, hvorvidt zoneinddelingen kunne ende med at omfatte hele Danmark. På dette tidspunkt kendte han ikke til

764 Forklaringsdokumentet side 439

baggrunden for fastsættelsen af zonerne på 7,8 km eller til bekendtgørelsen om covid-19 hos pelsdyr. Han så dele af statsministerens pressemøde den 4. november 2020, men reflekterede ikke videre over indholdet, idet det ikke var hans arbejdsområde. Han bed ikke mærke i detaljerne fra pressemødet. Det er ikke unormalt, at der afholdes pressemøder, hvor tiltag udmeldes, og hvor lovhjemlen fremskaffes efterfølgende. Dette skete under nedlukningen af Danmark i marts 2020.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har – forevist afdelingschef Anders Sparholt Jørgensens mail af 20. november 2020, som indeholdt et forslag til svar til en journalist, hvorefter Johan Legarths først fik kendskab til den manglende lovhjemmel søndag den 8. november 2020 – forklaret⁷⁶⁵, at han torsdag den 5. november 2020 fik en opringning fra Anne-Mette Lyhne Jensen, som sagde, at hun havde været i kontakt med sin pendant i Miljø- og Fødevareministeriet. Anne-Mette Lyhne Jensen sagde, at det var muligt, at Henrik Studsgaard ville række ud til ham i anledning af det lovforslag, som Miljø- og Fødevareministeriet var i færd med at udarbejde. Hun sagde, at der indgik ekspropriationsretlige overvejelser i lovforslaget, og at det på den baggrund var Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at det var Justitsministeriet, som skulle skrive lovforslaget. Anne-Mette Lyhne Jensen havde overfor Miljø- og Fødevareministeriet utvetydigt tilkendegivet, at selvom et lovforslag indeholdt elementer af ekspropriation, så var det ikke ensbetydende med, at Justitsministeriet skulle skrive lovforslaget. Han erklærede sig enig i Anne-Mette Lyhne Jensens synspunkt. Han ønsker i den anledning at pointere, at det på et senere tidspunkt viser sig, at det er Anne-Mette Lyhnes opfattelse, at hun under samtalen den 5. november 2020 tillige gjorde ham opmærksom på den manglende lovhjemmel ansvar til aflivning. Det er imidlertid ikke hans oplevelse af samtalen. Han opfattede samtalen således, at den alene angik hastelovforslaget omhandlende det midlertidige forbud. Han medgiver, at Anne-Mette Lyhne Jensen husker samtalen den 5. anderledes end ham selv. Det var først i ugen efter, at han blev gjort bekendt med, at hans folk havde været inde og forholde sig til hjemmel i den forgangne uge. Han fik denne oplysning mandag den 9. november 2020. Han blev om søndagen den 8. november 2020 gjort bekendt med, at der ikke var hjemmel. Den melding, som han fik fra Anne-Mette Lyhne Jensen torsdag den 5. november 2020, angik

765 Forklaringsdokumentet side 622f

hastelovforslaget om et midlertidigt forbud i hans optik. Det kan godt være, at det Anne-Mette Lyhne Jensen har opfattet telefonsamtalen den 5. november 2020 sådan, at han også blev orienteret om den manglende hjemmel.

Fuldmægtig Camilla Marta Giordano, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁶⁶, at Justitsministeriet rådgav Miljø- og Fødevareministeriet i deres egen lovgivning. Miljø- og Fødevareministeriet var fuldkommen overbevist om, at der ikke var hjemmel til en landsdækkende aflivning af mink i Danmark. De havde ikke grundlag for at tilsidesætte denne vurdering, idet der var tale om et meget intensivt indgreb. Hun kan ikke forestille sig en situation, hvor Justitsministeriet skulle underkende et ressortministeries meget faste vurdering af, at der ikke var hjemmel. Det var ikke Justitsministeriets lovgivning, og de havde ikke den fornødne fagkundskab til at underkende deres hjemmelsvurdering.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁷⁶⁷, at han blev orienteret, da Anne-Mette Lyhne Jensen ringede til ham torsdag den 5. november 2020 og sagde, at Justitsministeriet ikke ville tilsidesætte Fødevarestyrelsens/Miljø- og Fødevareministeriets vurdering. Det var Justitsministeriet, som havde ansvaret for sagen, da sagen var blevet flyttet fra Miljø- og Fødevareministeriet til Justitsministeriet på departementschefmødet den 3. november 2020 kl. 14.45. Det er hans opfattelse, at Justitsministeriet stadig havde ansvaret for sagen den 4. og 5. november 2020. Foreholdt sin forklaring, hvorefter det var Justitsministeriet, som havde overtaget ansvaret for sagen, og forespurgt, hvorvidt det efter hans opfattelse fortsat var Justitsministeriet, som "havde" sagen, da der den 5. november 2020 skulle etableres lovgrundlag, svarede han: "Både ja og nej". På KU-mødet blev det besluttet, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle fortsætte den eksisterende aflivningsindsats, ligesom det blev besluttet, at der skulle kommunikeres om adgangen til at opnå tempobonus. Det var Rigspolitiet, som skulle forestå arbejdet. Efter en samtale med Anne-Mette Lyhne Jensen accepterede han, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle udarbejde en ny lov. Ansvaret for udarbejdelse af lovgivning blev således flyttet til Miljø- og Fødevareministeriet, men med løfte om, at Justitsministeriet gerne ville hjælpe. Han havde ikke regnet med, at lovarbejdet ville blive et stort arbejde. Han gik ud fra, at det var formsag at få ekspederet lovprocessen, da der var enighed om, at det var det, som skulle

766 Forklaringsdokumentet side 570

767 Forklaringsdokumentet side 696f og 699f

ske. Det var hans forventning, at det var en lov, som skulle hastebehandles den kommende tirsdag, da der var bred enighed i Folketinget. Han orienterede Henrik Studsgaard, da han på vegne af Miljø- og Fødevareministeriet påtog sig arbejdet med lovforslaget.

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁷⁶⁸, at det den 5. november 2020 blev slået fast, at Justitsministeriet ikke kunne eller ville tilsidesætte Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af, at der ikke var hjemmel til at kræve mink i zone 3 aflivet.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁷⁶⁹, at han nok blev orienteret om afklaringen af hjemmelsspørgsmålet torsdag den 5. november 2020 sidst på eftermiddagen af Tejs Binderup. Han vidste, at Tejs Binderup havde været i kontakt med sine kolleger i Justitsministeriet og Sundhedsministeriet onsdag morgen. Han var også klar over, at retschef Paolo Perotti havde været i kontakt med Justitsministeriet om hjemmel. Han kan ikke positivt huske eller bevise, at han har talt med Mogens Jensen om hjemmel. Ej heller kan han huske eller bevise, om en anden har sagt noget til Mogens Jensen om den manglende hjemmel.

Direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁷⁷⁰, at han den 5. november 2020 fik meldingen om, at Justitsministeriet ikke kunne eller ville tilsidesætte Fødevarestyrelsens vurdering af spørgsmålet om hjemmel. Fødevarestyrelsen havde en opfattelse af, at den manglende hjemmel var en del af regeringens beslutning. De forestillede sig, at man havde fundet noget i epidemiloven.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har om sin kontakt med Anne-Mette Lyhne forklaret⁷⁷¹, at hun om eftermiddagen blev ringet op af Anne-Mette Lyhne Jensen, som oplyste hende om, at Justitsministeriet ikke kunne eller ville tilsidesætte Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af, at der ikke var hjemmel til at kræve alle mink i Danmark aflivet. Justitsministeriets vurdering stemte således overens med sektormyndighedens udmelding på mødet

768 Forklaringsdokumentet side 1599

769 Forklaringsdokumentet side 1562f

770 Forklaringsdokumentet side 497

771 Forklaringsdokumentet side 1477

den 5. november 2020 kl. 08.00. Justitsministeriet ville ikke sige andet end sektormyndigheden. Regeringens udmeldinger på pressemøder er regeringens ansvar. Hendes [Lykke Sørensens] ansvar var at sikre, at NOST'en overholdt sektormyndighedens lovgivning. Under sin samtale med Anne-Mette Lyhne Jensen den 5. november 2020 fik hun (Lykke Sørensen) oplyst, at der var et hastelovsforslag på vej. Dette videregav hun senere på dagen til Uffe Stormly. Det er utænkeligt, at hun ikke også videregav oplysningen om hastelovforslaget til Thorkild Fogde. Hun oplyste ikke efterfølgende Birgitte Buch om Justitsministeriets konklusion i forhold til hjemmelsspørgsmålet.

Rigspolitichef Thorkild Fogde har forklaret⁷⁷², at han ikke mindes, at han talte med Lykke Sørensen den 5. november 2020 om Lykke Sørensens samtale med Anne-Mette Lyhne Jensen.

9.6.6. Opgaven med lovforslaget den 5. november 2020

Kl. 20.07 var der følgende sms-korrespondance mellem kontorchef i Miljø- og Fødevareministeriet Paolo Drostby og kontorchef i Justitsministeriet Morten Holland Heide:

”...

Paolo Drostby:

Kære Morten, Anne-Mette oplyser, at du/dit kontor er indgangen ift at hjælpe os ifm med skrivningen af afliv alle mink lovforslaget! Hvem må vi tage fat i? Paolo, mfvm

Morten Holland Heide:

Det er rigtigt. I kan tage fat i mig, Camilla Giordano [...] og Mads Møller Langtved [...]

...”

Kontorchef Mads Møller Langtved, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁷³, at han modtog et lovudkast fra Miljø- og Fødevareministeriet, og han blev inddraget i det, da lovforslaget skulle fremsættes meget hurtigt. Anne-Mette Lyhne Jensen havde også skrevet til Miljø- og Fødevareministeriet, at Justitsministeriet ville bistå med lovforslaget. Den 5. november 2020 blev det ikke drøftet, at

⁷⁷² Forklaringsdokumentet side 1523

⁷⁷³ Forklaringsdokumentet side 440

der skulle anmodes om hastebehandling. Han var ikke en del af denne proces, men han ved, at Morten Holland Heide rådgav Miljø- og Fødevareministeriet herom.

Om aftenen kl. 20.17 sendte Anne-Mette Lyhne Jensen en mail til Morten Holland-Heide og Mads Møller Langtved om ”Mink-lovforslag”, hvori hun bl.a. skrev, at hun havde talt med Paolo igen, og at NOST’en var opmærksomme på, at der skulle etableres hjemmel:

”...

Talte med Paolo igen

Kunne forstå, at MFVM var blevet enige med nogen/sig selv om, at de skal skrive lovforslaget.

Jeg lovede at vi – som altid – bistår med skrivningen og det juridiske – og at kontakten kunne gå via Reguleringskontoret.

NOST er opmærksomme på, at der skal etableres hjemmel.

...”

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne, Justitsministeriet, har herom forklaret⁷⁷⁴, at Paolo Perotti havde skrevet til hende, at han fortsat ønskede at tale med hende. Hun ringede til ham omkring kl. 20.00 den 5. november, hvor han oplyste hende om, at Miljø- og Fødevareministeriet var gået i gang med lovforslaget. Han ville høre, hvordan Justitsministeriet kunne bistå dem. Mads Møller Langtved, Morten Holland Heide og Camilla Marta Giordano bistod et større team fra Miljø- og Fødevareministeriet med lovforslaget. Hun orienterede umiddelbart efter samtalen med Tejs Binderup omkring kl. 13 Dorthe Eberhardt Søndergaard om, hvad de var nået frem til. Hun havde endvidere ringet til Lykke Sørensen (Rigspolitiet) sidst på eftermiddagen den 5. november 2020 og oplyst hende om, at Miljø- og Fødevareministeriet havde vurderet, at der ikke var hjemmel til aflivning af alle mink i Danmark, og at Justitsministeriet havde kigget på det, men hverken kunne eller ville tilsidesætte denne vurdering. Lykke Sørensen var tidligere på dagen blev oplyst om, at

774 Forklaringsdokumentet side 641f

Justitsministeriet var involveret i afklaringen af, hvorvidt der var hjemmel i lov om hold af dyr til den landsdækkende aflivning af mink i Danmark. Morten Holland Heide deltog i et kort statusmøde om morgenen den 5. november 2020, hvor Rigspolitiet deltog, og det var i margin af dette møde, at Morten Holland Heide oplyste Lykke Sørensen om, at Justitsministeriet var blevet bedt om at efterprøve Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af, at der ikke var hjemmel til aflivning af alle mink i Danmark i lov om hold af dyr. Lykke Sørensen kendte godt til hjemmelsproblematikken, idet hun havde fået besked herom fra Fødevarestyrelsen, som i NOST-regi havde redegjort for deres opfattelse. Der blev ofte afholdt møder i NOST'en, og der havde så vidt hun var orienteret tidligt om morgenen den 5. november 2020 været et NOST-møde. Hun ved ikke, om Fødevarestyrelsen forud for KU-mødet den 3. november 2020 havde givet besked til NOST'en om, at der ikke var hjemmel til aflivning af alle mink i Danmark.

Kontorchef Morten Holland Heide, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁷⁵, at initiativet til at skrive lovforslaget lå hos Miljø- og Fødevareministeriet. NOST'en eller Rigspolitiet var opmærksomme på, at der ikke var hjemmel i § 30 til aflivning af mink uden for zonerne. Anne-Mette Lyhne Jensen havde formentlig talt med Paolo Perotti.

Kontorchef Mads Møller Langtved, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁷⁶, at han og Morten Holland Heide tidligere på dagen den 5. november 2020 havde talt med Anne-Mette Lyhne Jensen om, at der skulle udarbejdes en hastelov. Hun havde pr. sms og mail oplyst dem om, at alle relevante personer, det vil sige afdelingschefen (Dorthe Eberhardt Søndergaard) i Sundhedsministeriet, retschefen (Paolo Perotti) og afdelingschefen (Tejs Binderup) i Miljø- og Fødevareministeriet, var orienteret om, at der skulle etableres hjemmel. Han ved ikke, hvem Anne-Mette Lyhne Jensen orienterede i NOST'en. Det var betryggende for ham, at de relevante personer havde fået besked om, at der skulle udarbejdes en hjemmel til aflivning af samtlige mink i Danmark. Han går ud fra, at Johan Legarth vidste, at der manglede hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark, men han ved det ikke.

775 Forklaringsdokumentet side 863

776 Forklaringsdokumentet side 440

Retschef Paolo Perotti, Miljø- og Fødevareministeriet, har om arbejdet den 5. november 2020 forklaret⁷⁷⁷, at der var to opgaver den 5. november 2020. Den ene var at finde ud af, hvem skulle skrive et lovforslag. Det blev han sat til at prøve at drøfte med Justitsministeriet. Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse var, at det ikke var dem, der skulle lave forslaget, da det faldt uden for rammerne for lov om hold af dyr, når det vedrørte folkesundhedshensyn. Han forsøgte at sælge den til Justitsministeriet – med ringe held. Da opgaven så endte så hos dem, sendte han så en mail til en medarbejder i Drostbys kontor, hvor han ridsede op, hvad indholdet af en sådan lov kunne være. Han satte endvidere to af sine medarbejdere på opgaven og indkaldte til et møde dagen efter med en bredere kreds. Men herudover beskæftigede han sig ikke voldsomt med lovforslaget. Han har talt med Paolo Drostby, og Tejs Binderup fik budskabet fra Anne-Mette Lyhne Jensen i Justitsministeriet, og han satte dem i gang med at lave lovforslaget. Så de har været klar over, at der var et behov for at lave et lovforslag. Under normale omstændigheder vil et ønske om udarbejdelse af et lovforslag fremkomme i et eller andet samvirke mellem forvaltningen og ministeren. Men i denne sag blev det jo afklaret, at der var et behov, og derfor blev arbejdet med et lovforslag iværksat, for at der kunne eksekveres på det, der var meldt ud. Et sådant initiativ kan godt udgå fra embedsværket selv, uden at være bestilt af ministeren. Men hvis embedsværket skal bruge kræfter på at lave et lovforslag, må der være en vis forventning om, at det også er efterspurgt af ministeren. I dette tilfælde var det jo imidlertid åbenbart, at det forholdt sig således. Han uddelegerede opgaven med lovforslaget. Det var et relativt kompliceret lovforslag, men der var dygtige medarbejdere på sagen, både fra hans eget kontor og fra Fødevarestyrelsen, og der var bistand fra andre ministerier.

Enhedschef Birthe Schubart, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁷⁷⁸, at hun ikke deltog i mødet med Justitsministeriet den 5. november 2020. Hun rykkede om eftermiddagen den 5. november 2020 Paolo Perotti for svar på status. Han ringede tilbage til hende senere på aftenen og sagde, at der skulle udarbejdes et lovforslag. Hun kunne dermed konstatere, at man altså enig i deres vurdering af, at der ikke var hjemmel. De ville blive indkaldt til et møde om det lovforberedende arbejde i Miljø- og Fødevareministeriets departement den 6. november 2020. På det tidspunkt lå sagen også hos departementschefen, idet

777 Forklaringsdokumentet side 122ff

778 Forklaringsdokumentet side 140

det var ham, der havde bedt dem om at se på hjemmelsspørgsmålet, og derfor afventede de blot, hvad der skete. De gjorde sig således ikke overvejelser om, hvorvidt de mere aktivt skulle sørge for, at budskabet om den manglende hjemmel blev kommunikeret ud.

Morten Holland Heide sendte samme dag kl. 21.41 en mail til Camilla Marta Giordano med kopi til Mads Møller Langtved, hvorefter fremgår:

” ...

T.o. Jeg tale kort med den relevante kontorchef her til aften (Paolo Drostby). Han pegede på den udfordring, at vi skal finde ud af, hvordan vores erstatningsordning passer sammen med den eksisterende i § 56. Der er jo nogen, der allerede har fået erstatning efter den. Tænker at vi sammen med Miljø- og Fødevareministeriet må lægge en plan i morgen og herunder finde ud af, hvem vi ellers skal have med i arbejdet.

...”

Kontorchef Mads Møller Langtved, Justitsministeriet, har hertil forklaret⁷⁷⁹, at han ikke blev involveret i hjemlen til erstatningsordningen til minkavlerne. Han blev primært inddraget i lovforslagets aflivningsbestemmelse, strafbestemmelse og forbudsbestemmelse.

Fuldmægtig Camilla Marta Giordano, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁸⁰, at Morten Holland Heide skitserede, hvordan lovforslagets erstatningsordning skulle forstås i forhold til den hjemmel, der var til erstatning i lov om hold af dyr. Hun forstod mailen som et punkt, som de skulle være opmærksomme på. Hun foretog ikke en vurdering af praksis eller rækkevidden af § 56 i lov om hold af dyr. Hun deltog i et møde den 5. november 2020 om erstatningsspørgsmålet. De gik i løsningsmode og fokuserede på at påbegynde arbejdet med lovforslaget. Det tilkom ressortministeriet at orientere myndigheder og andre ministerier om en hjemmelsproblematikken. Hun ved ikke, hvorvidt Johan Legarth (Justitsministeriet) blev orienteret om, at der ikke var hjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark. Hun orienterede ham ikke. Hun havde endvidere ingen kontakt til NOST'en.

779 Forklaringsdokumentet side 440

780 Forklaringsdokumentet side 571

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevarerministeriet, har – forespurgt om oplysningerne om den manglende hjemmel gav ham anledning til at oplyse sin minister herom – forklaret⁷⁸¹, at han ikke positivt kan huske eller bevise, at han har talt med Mogens Jensen om hjemmel. Ej heller kan han huske eller bevise, om en anden har sagt noget til Mogens Jensen om den manglende hjemmel. Forespurgt om, hvorledes han – på en skala på 1-5, hvor 5 er en sag, som er top-problemfyldt – vil vurdere minksagen i forhold til andre sager, har han forklaret, at minksagen er en klart 5'er, måske endda en 5+-er. Det vil være sædvanligt at orientere sin minister om en sådan sag: "Nu skal du høre minister. Det er sådan det er!". Forespurgt, om han burde orientere Statsministeriets departementschef om en sådan sag, har han forklaret, at han må være ærlig at sige, at han opfattede forløbet sådan, at der blev truffet en politisk beslutning, og man meldte den politiske beslutning ud i en krisesituation, hvor der var et stort tidspres på at få gennemført en opgave. I den situation opfattede han det ikke som et problem, at der skulle tilvejebringes hjemmel til at få gennemført beslutningen. Han vidste, at der havde været en dialog mellem nogle af ministerierne om den manglende hjemmel. Han følte sig derfor ikke kaldet til at orientere Barbara Bertelsen. Miljø- og Fødevarerministeriet var jo godt i gang med at løse opgaven og var bevidste om, hvad der var hjemmel til, og hvad der ikke var hjemmel til. Miljø- og Fødevarerministeriet har ikke gennemført noget, som der ikke var hjemmel til. Det viser materialet også. Hans omtale af ratingen af sagen som en 5+-sag angik selve KU-beslutningen. Han har ikke tidligere deltaget i så stor en beslutning.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevarerministeriet, har forklaret⁷⁸², at han er sikker på, at Mogens Jensen var opmærksom på, at der var et hastelovforslag under udarbejdelse, men her må man tilbage til redegørelsen i forhold til, hvornår Mogens Jensen blev orienteret. De havde i Miljø- og Fødevarerministeriet svært ved at huske præcist, hvornår Mogens Jensen blev orienteret. Det endte derfor med at være det tidspunkt, hvor der var gået en sag til Mogens Jensen i F2. Han kan konstatere, at Mogens Jensens første bud var den 5. november 2020, og da han [Tejs Binderup] først skulle redegøre for det, var det også den 5. november 2020. Det blev senere ændret til den 6. november 2020 og senere igen til weekenden, da ingen præcist kunne huske, hvornår det var foregået. Det ville være naturligt at informere ministeren på

781 Forklaringsdokumentet side 1563f

782 Forklaringsdokumentet side 1647

det tidspunkt, hvor Miljø- og Fødevareministeriet havde påtaget sig at udarbejde lovforslaget. Det kan være foregået uformelt med en bemærkning ”ved kaffemaskinen”.

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁷⁸³, at han hverken direkte eller indirekte stod for at orientere Mogens Jensen om, at der manglede lovhjemmel til aflivning af mink i zone 3. Han orienterede ligeledes ikke Mogens Jensen herom torsdagen den 5. november 2020. Han havde efterfølgende en direkte mailkorrespondance med Mogens Jensen om, hvornår Mogens Jensen var blevet orienteret om den manglende hjemmel.

9.6.7. Mailkorrespondance mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Finansministeriet om forhøjet tempobonus i Nordjylland

Der var om aftenen den 5. november 2020 en mailkorrespondance mellem departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, og departementschef Peter Stensgaard Mørch, Finansministeriet, om forhøjet tempobonus i Nordjylland.

Henrik Studsgaard skrev den 5. november 2020 kl. 22.57 en mail med emnet ”Mink i Nordjylland” til Peter Stensgaard Mørch med kopi til veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen:

”...

Jeg kan forstå fra NOST'en, at der er et ønske om, at alle tilbageværende ca 2.000.000 mink i følgende kommuner, Hjørring, Frederikshavn, Brønderslev, Thisted, Jammerbugt, Læsø og Vesthimmerland, er aflivet senest mandag den 9. november kl 24.00. Den eneste mulighed vi ser herfor er, at få minkavlerne og deres medarbejdere til at hjælpe os med denne operation og derved skrue deres tempo betragtelig i vejret i forhold til den tempobonus vi netop har indført. De ønsker derfor en ekstra bonus på 10 kr/skind oveni den i forvejen allerede eksisterende tempobonus på 20 kr/skind og herunder også den ekstraordinære tempobonus på 10 kr/skind for de forventeligt 350.000 dyr som den offentlige indsats afliver. Dette for at sikre samarbejde på tværs af besætningerne.

⁷⁸³ Forklaringsdokumentet side 1605

Den forventede ekstraomkostning herved beløber sig altså til forventeligt ca 20 mill kr. Det er mit indtryk, at der hos minkavlernes formand er forståelse for, at denne forhøjede bonus nu ikke skal brede sig til resten af landet, hvor den allerede indførte tempobonus på 20 kr/skind skal gælde.

...”

Peter Stensgaard Mørch besvarede mailen fra Henrik Studsgaard kort tid efter, kl. 23.09, med kopi til Hanne Larsen, afdelingschef Kent Harnisch i Finansministeriet og afdelingschef i Annemarie Lauritsen i Finansministeriet, således:

...”

Henset til tempoets betydning for dels smitteudbredelsen, dels det potentielle tidspunkt for at kunne påbegynde afvikling af de forstærkede restriktioner, er det ok at indgå den foreslåede aftale om forhøjet tempobonus i de syv kommuner.

...”

Henrik Studsgaard videresendte kl. 23.12 mailen fra Peter Stensgaard Mørch til afdelingschef Tejs Binderup og kontorchef Paolo Drostby og anførte: ”T.o og til sagen”.

9.6.8. Justitsministeriets notits: ”Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink”

Justitsministeriet beskrev i udkast til notits udarbejdet den 5. november 2020 ministeriets ”Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink”. Af notitsen fremgår bl.a.:

...”

Der lægges på den baggrund op til, at alle danske minkbesætninger lægges i dvale indtil 2023. Hensigten er, at det danske minkerhverv primo 2023 kan begynde at genstarte sin produktion. Efter det oplyste vil den foreslåede dvaleordning indebære, at alle nuværende besætninger skal slås ned i deres helhed (inkl. avlsdyr).

...”

I notitsen gennemgås bl.a. kriterierne for ekspropriation i henhold til grundlovens § 73 og det opsummeres, at den foreslåede dvaleordning, der indebar aflivning af alle eksisterende mink samt aflivning af mink, der måtte indføres før dvaleperiodens ophør, ville udgøre et indgreb i en rettighed, der var omfattet af grundlovens ejendomsbegreb, og at det ville bero på et samlet skøn over indgrebets beskaffenhed, om et sådant indgreb måtte anses for ekspropriativt. Notatet tager ikke stilling til, hvorvidt der i gældende ret var hjemmel til at gennemføre ekspropriation i forbindelse med iværksættelse af en dvaleordning. Notitsen blev ifølge procesloggen afvist af Johan Legarth/ departementschefsekretær Malene Lejbach den 8. november 2020 kl. 12.41 med bemærkningen ”Afvises, da erstattet af ny sag /LJM”.

Om aftenen den 5. november 2020 var der en mailkorrespondance mellem kontorcheferne Henrik Skovgaard-Petersen og Morten Holland Heide om: ”Hjemmel til aflivning af mink”, hvori Henrik Skovgaard kl. 21.57 bl.a. skrev, at der var blevet lagt et papir til Johan Legarth:

”...

Kære Morten

Vi har lagt et papir til Johan her til aften. Det skulle gerne understøtte, at man går videre med lovgivningsmodellen.

Der skal vist være en DC-drøftelse i morgen (det ved du nok bedre end jeg), og så bliver vi forhåbentlig klogere.

...”

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har herom forklaret⁷⁸⁴, at han ikke husker, at der var en departementschefdrøftelse fredag den 6. november herom. Der er ingen tvivl om, at der var tale om en elektronisk forelæggelse, men han modtog ikke ”papiret”. Det fremgår af loggen, at papiret blev erstattet af et andet papir om søndagen den 8. november 2020. Forevist udskrift af journalsystemet, WorkZone: ”Forelæggelse afvist – Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med aflivning af mink”, hvoraf fremgår, at dokumentet blev godkendt af departementschefsekretær Malene Lejbach

784 Forklaringsdokumentet side 618

torsdag den 5. november 2020 kl. 21.06, og efterfølgende afvist af Malene Lejbach søndag den 8. november 2020 kl. 12.41, hvor dokumentet blev erstat-
tes af ny sag, har han forklaret, at han ikke så dokumentet. Han så heller ikke
dokumentet i forbindelse med afvisningen. Malene Lejbach er departements-
chefsekretær, og hun kan foretage journaltilførsler på hans vegne. Forespurgt
om, hvorfor der først skete afvisning søndag den 8. november 2020, har han
forklaret, at der kom så mange nye dokumenter på det tidspunkt; det var
meget hektisk, og der kunne gå flere dage, før han nåede til det pågældende.
Da han nåede til dokumentet, var der kommet et nyt dokument. Han har i
forbindelse med sin forberedelse af sin afhøring i kommissionen identificeret
papiret, som angik ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med en
dvalemodel, altså et midlertidigt forbud.

9.6.9. Mødet den 6. november 2020 om lovforslaget

Der blev afholdt et møde om lovforslaget den 6. november 2020 kl. 10.00
og senere kl. 13.00. Mødet kl. 10.00 var et opstartsmøde. I mødet kl. 13.00
deltog flere ministerier. Enhedschef Birthe Schubart var indkaldt til at deltage
i begge møder.

Enhedschef Birthe Schubart, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁷⁸⁵, at der på mø-
det allerede forelå et lovudkast. De fik udkastet tilsendt den 6. november om
morgenen, 10 minutter før mødet. Arbejdsprocessen var lidt forvirrende. Der
var mange involverede. Sundhedsministeriet, Erhvervsministeriet og Justits-
ministeriet var involveret. Som hun husker det, er det deres kommentarer,
man ser i netop det udkast. De ministerier, hun nævnte, og Finansministeriet
deltog i mødet om lovforslaget kl. 13. Hun var ikke involveret i tempobonus-
ordningen før i forbindelse med lovarbejdet. Tempobonussen krævede efter
deres opfattelse lovgivning, i hvert fald bevillingsmæssigt, og så var der en
statsstøtteproblematik, men overvejelserne herom stod Erhvervsministeriet
for. I forbindelse med deres arbejde med lovforslaget stillede ingen spørgsmål
ved det, der blev anført i bemærkninger til lovforslaget om, at der ikke var
hjemmel i den gældende lov og begrundelsen herfor. Det blev bare lagt til
grund, at der ikke var hjemmel.

785 Forklaringsdokumentet side 143ff

Kontorchef Morten Holland Heide, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁸⁶, at arbejdet med lovforslaget gik i gang fredag den 6. november 2020 efter et møde kl. 13 mellem en række ministerier. Fra Justitsministeriet deltog han, Mads Møller Langtved, Henrik Skovgaard-Petersen og Anders Sparholt Jørgensen. Der var vist vedhæftet et tidligt udkast til lovforslaget i mødeindkaldelsen. Mødet kom til at handle om ekspropriation. Han blandede sig ikke heri, men han tilkendegav, at de stod til rådighed i arbejdet med at skrive lovforslaget. Han lagde til grund, at der skulle være hjemmel til aflivning og hjemmel til et midlertidigt forbud. Han har formentligt den 5. november 2020 sagt til Camilla Marta Giordano, at hun skulle begynde at forberede sig på lovarbejdet. Anne-Mette Lyhne Jensen vidste, at de skulle i gang med lovarbejdet. Han ved ikke, om departementschefen vidste det. Det var helt sædvanligt, at kontorcheferne begyndte på lovarbejdet uden om departementschefen. Det var ikke justitsministeren, der skulle fremsætte lovforslaget, men Justitsministeriet skulle blot bistå Miljø- og Fødevareministeriet. Det endelige produkt blev formentlig forelagt højere oppe. Forelæggelsen kan godt være sket mundtligt.

Afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen, Justitsministeriet, har forklaret⁷⁸⁷, at han mener, at der fredag eftermiddag var et møde i Fødevareministeriet, muligvis med Erhvervsministeriet, hvor mange deltog. På det tidspunkt var arbejdet med udarbejdelsen af et lovforslag sat i gang, hvilket var det, han refererede til i sms-korrespondancen.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁷⁸⁸, at hun den 6. november 2020 måtte have fundet ud af, at der ikke var hjemmel i anden lovgivning til aflivning i zone 3, idet der blev indkaldt til møde om en hastelovgivning. Hun vidste dog ikke præcist, hvad der skulle indgå i hasteloven. Dette blev hun først den 8. november 2020 orienteret om af Birthe Schubart. Hun kan ikke udelukke, at hun forud for den 8. november 2020 blev orienteret om, at hasteloven var begrundet i manglende hjemmel til aflivning i zone 3.

786 Forklaringsdokumentet side 864

787 Forklaringsdokumentet side 449

788 Forklaringsdokumentet side 1553

9.6.10. Erhvervsministeriets notat om ekspropriation i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink

Den 6. november 2020 udarbejdede Erhvervsministeriet et notat med titlen ”EM’s overvejelser om ekspropriation i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink” som ligeledes beskrev betingelserne for ekspropriation i henhold til grundlovens § 73. Erhvervsministeriet lagde som følge af den af Justitsministeriets den 5. november 2020 udarbejdede notits: ”Ekspropriationsretlige overvejelser i forbindelse med håndtering af covid-19-smitte blandt mink” til grund, at ekspropriation var en mulighed i forhold til håndteringen af minkavlernes situation. Erhvervsministeriets notits oplyste herefter argumenter for og imod ekspropriation, og konkluderede herefter, at beslutningen om at aflive alle mink måtte kunne ses som ekspropriativ. Notatet bemærker derudover:

”...

Det bemærkes i øvrigt, at det fremgår af JM’s notits, at de vurderer, at det kun er minkfarme, hvor der *ikke* findes smitte, der vil kunne få medhold i en påstand om ekspropriation ved domstolene. Heroverfor kan efter EM’s opfattelse anføres, at også minkfarme med smitte rammes af indgrebet, da de ikke har mulighed for at indsætte raske dyr på minkfarmen – og dermed reetablere deres avlsbestand – efter aflivningen.

I forhold til erstatningens omfang ved ekspropriation stiller EM sig umiddelbart undrende overfor, at JM anfører, at selve produktionsapparatet – henset til at der er tale om en dvaleordning – ikke antages at være omfattet af den erstatning, der vil skulle ydes efter grundloven. Der henvises til det ovenfor anførte om, at indgrebet indebærer, at minkerhvervet de facto nedlukkes, og produktionsapparatet ikke kan anvendes til andet end minkavl.

...”

Den 6. november 2020 kl. 17.25 sendte kontorchef Cécile Nielsen, Erhvervsministeriet, en mail med Erhvervsministeriets notat til Henrik Skovgaard-Petersen, hvori hun anmodede om at få Henrik Skovgaard-Petersens bemærkninger hertil.

Henrik Skovgaard Petersen og Anders Sparholt Jørgensen, begge fra Justitsministeriet, havde samme dag en mailkorrespondance⁷⁸⁹ om Erhvervsministeriets notat:

” ...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Dato: 6. november 2020 kl. 17.36.15 CET

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Emne: VS: Notits og notat

Seriøst?

Prøver gerne på kontorniveau først, men tænker ikke, jeg kommer videre med dem, hvis de har tænkt sig at køre det der show...

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Dato: 6. november 2020 kl. 17.44.39 CET

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Det korte af det lange er, at de lægger deres egne præmisser ind og konkluderer, at det er ekspropriation. Jeg kan jo sagtens henholde mig til vores foreløbige overvejelser, men det kommer næppe til at rykke ret meget.

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 6. november 2020 kl. 17.47.00 CET

Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

De er nu ikke uden humor :-)) ringer til Brian senere.

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Sendt: 6. november 2020 19:26

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

789 Forklaringsdokumentet side 450ff

Bare så du har det fulde billede har jeg talt med hende nu. Frem og tilbage og enighed om, at vi ikke er enige om præmissen.

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Dato: 6. november 2020 kl. 22.00.10 CET

Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Det er altid hyggeligt, når EM prøver sig frem med noget formålfortolkningsbestemt jura – har aftalt med Brian, at vi snakkes ved i morgen formiddag, men deres foreløbige skriv er helt hen i vejret. Det virker fortsat som om, at de tror, at ekspropriation er et trylleord, der løser alle deres problemer...

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Sendt: 6. november 2020 22:11

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Ja, jeg tillod mig at bruge det billede, at nogen måske havde forelsket sig i en omvej... En landingsbane i det her kunne være et eller andet med at skrive, at det efter det oplyste er usikkert, hvor længe dvale-perioden vil vare, og om ordningen vil kunne indebære et de facto-stop for erhvervet. Og det vil så tale vægtigt for ekspropriation i givet fald. Det vil så skulle spejles i udmålingen. På den måde skriver man stadig op ad en dvale, men tager højde for den megen omtale af, at det måske kan blive et stop (dvs. vise sig at være der), afhængigt af udviklingen mv.

Men uao. bør det her tænkes ind i et ordentligt beslutningsgrundlag, så man kan se, om de rent faktisk får den hjælp, man forestiller sig.

...

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Sendt: 6. november 2020 22:16

Til: Henrik Skovgaard-Petersen ...

Enig, men skaber jo også den absurde situation, at minkavlerne får erstattet alt muligt nu, hvorefter de (potentielt) kan genoptage produktionen med polske avlsdyr om et år. På den måde er en dvaleordning vel det reneste snit nu, og så kan man overveje en særlig ordning for dem, der beslutter sig for at "nedlægge" erhvervet, f.eks. at staten så køber

deres udstyr til en eller anden pris, der afspejler, hvad det ville have været værd før nedlukningen af produktionen. Det bliver ikke nemt at finde en god løsning her, men det bliver vel i første række primært EM og FVM's problem. Enig i, at der bliver nødt til at være et beslutningsgrundlag, det her er ikke teknik og jura.

...

Fra: Henrik Skovgaard-Petersen

Til: Anders Sparholt Jørgensen

Dato: 7. november 2020 11:11:38

Vedhæftede filer: Notits (003).docx

Notits (003) (002).pdf, image001.gif, image012.png, image013.jpg, image014.jpg, image015.jpg, image016.jpg

Det løser jo stadig ikke sagen, men evt. kan en mere åben skrivning (som samtidig kraftigt opfordrer MFVM/EM til at komme på banen med en vurdering af, hvad vi egentlig har gang i) se ud som her.

...".

Afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen, Justitsministeriet, har herom forklaret⁷⁹⁰, at mailen var et udtryk for overvejelserne om, ud fra den beslutning der var truffet, hvad minkavlerne skulle have i erstatning herfor. De talte om, hvad der skulle lægges til grund for ekspropriationsvurderingen. Det betød ikke så meget, om det var ekspropriation med videre, eller hvor selve snittet skulle ligge, hvis der alligevel var politisk vilje til at give et betydeligt større beløb til minkavlerne end ekspropriationserstatningen i sig selv. ØU-sagen udmøntede kompensationsovervejelserne, der var knyttet til KU-sagen, og mailen angik således økonomispetret.

Kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen, Justitsministeriet, har herom forklaret⁷⁹¹, at han opfattede det som ukollegialt, at et ministerium, der ikke var ressortministerium, pludselig skrev et notat om ekspropriation og procederede imod Justitsministeriets notits. Han tog fat i Erhvervsministeriet først via mail og derefter telefonisk med henblik på at få afklaret baggrunden for notatet. Det blev efter den telefoniske drøftelse klart for ham, at de var uenige om præ-

⁷⁹⁰ Forklaringsdokumentet side 452

⁷⁹¹ Forklaringsdokumentet side 427

missen. Justitsministeriet lagde til grund, at det regeringen havde besluttet på KU-mødet den 3. november 2020 var et midlertidigt forbud mod hold af mink, mens Erhvervsministeriet lagde til grund, at beslutningen indebar en lukning af minkerhvervet. Justitsministeriet og Erhvervsministeriet var uenige om præmisserne for ekspropriationsvurderingen. Det var den 6. november 2020 om aftenen, at han havde en telefonisk drøftelse med Erhvervsministeriet. Den 7. november 2020 arbejdede han videre med spørgsmålet om ekspropriation ud fra den præmis, som han og Justitsministeriet havde lagt til grund.

9.6.11. Statusmøde i Miljø- og Fødevareministeriet den 6. november 2020

Den 6. november 2020 blev der om formiddagen afholdt "statusmøde om mink-dossieret" i Miljø- og Fødevareministeriet, hvori deltog miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, afdelingschef Tejs Binderup, særlig rådgiver, pressechef Bjarke Kamstrup og ministersekretærer. Af ministersekretær Ask Lynø-Hansens noter fra mødet, som blev udsendt på mail den 6. november 2020 kl. 13.28, fremgår det, at der var drøftelser af kompensationsspor og hjemmel hertil:

"...

Kompensationssporet

Der skal tilvejebringes tilstrækkelig hjemmel til at kunne håndtere besætningerne uden for zonerne

Der har været møde med EM her til morgen. Det er ekspropriationssporet, der følges. Enten kan der være ekspropriation efter gældende ret, så er reglerne klare, hvis ikke så laves der et selvstændigt lovforslag som lægger sig så tæt op ad gældende ekspropriationsret som muligt ..."

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har om mødet forklaret⁷⁹², at han ikke husker den konkrete drøftelse på statusmødet. Han erindrer ikke drøftelsen på mødet om lovhjemmel til kompensation, men det har naturligvis været drøftet blandt dem.

792 Forklaringsdokumentet side 404

Ministersekretær Ask Lynø-Hansen, Miljø- og Fødevareministeriet, har om sine noter forklaret⁷⁹³, at ”mink-dossiet” var en sammenfatning af de to hovedspor om aflivning og kompensation. Mødet fandt sted om formiddagen samme dag. Hjemmelsspørgsmålet blev kun drøftet under kompensationssporet. Han mener ikke, at departementschefen eller Tejs Binderup talte om en manglende lovhjemmel til aflivning.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har om Ask Lynø-Hansens mail kl. 13.28 forklaret⁷⁹⁴, at mailen var fremme under Paolo Perottis udarbejdelse redegørelse. Konklusionen var, at man ikke med sikkerhed kunne konkludere, at sætningen om hjemmel under afsnittet om kompensation kunne tages til indtægt for, at Mogens Jensen var orienteret om hjemmel på mødet.

9.6.12. Sms-korrespondance i Justitsministeriet om ekspropriation den 7. november 2020

Lørdag den 7. november 2020 var der sms-kontakt mellem afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen og departementschef Johan Legarth om, at ekspropriation ville indebære, at der var tale om en de facto nedlukning af erhvervet:

” ...

Anders Sparholt Jørgensen, kl. 13.19:

Hej Johan, bare til info er vi fortsat i dialog med EM ift. ekspropriation og mink, og det er muligt, at Dithmer ringer til dig ang det. Den centrale uenighed går på, om det ift ekspropriation skal lægges til grund, at der er tale om en ’de facto’ nedlukning (baseret på at det muligvis bliver vanskeligt at skaffe avlsdyr) eller en ’dvale’ som var det regeringen, som jeg forstod det besluttede. Der er jo i sagens natur ikke noget til hinder for at lave en kompensationsordning, der er mere gunstig end ekspropriation, men politisk har ekspropriation tilsyneladende en god klang, jf. bl.a. V’s brev til statsministeren. Vi lægger et papir om i morgen, som muligvis skal bruges til forhandlinger mandag morgen.

Johan Legarth:

⁷⁹³ Forklaringsdokumentet side 1225

⁷⁹⁴ Forklaringsdokumentet side 717

OK. Han ringede ikke i går, men jeg er klar hvis han gør.

...

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har herom forklaret⁷⁹⁵, at efter KU-mødet den 3. november 2020 var der i løbet af onsdag den 4. og torsdag den 5. november 2020 i Miljø- og Fødevareministeriet og Erhvervsministeriet nogle drøftelser om dvalemodel og kompensation, herunder om det var nødvendigt med en midlertidig forbudsordning. I den forbindelse bistod Justitsministeriet om ekspropriation. Der var en dialog med Michael Dithmer, idet nogen havde fået en opfattelse af, at ekspropriationserstatning var i avlernes interesse. Det var imidlertid ikke givet, at en ekspropriationskompensation var den bedste for avlerne.

9.6.13. Arbejdet med et hastelovforslag

Folketingets Administration havde i marts 2020 besluttet, at det var Statsministeriet, som skulle koordinere hastelovforslag under pandemien.

9.6.13.1. Miljø- og Fødevareministeriets kontakt til Statsministeriet

Lørdag formiddag den 7. november 2020 var der kontakt mellem kontorchef Paolo Drostby i Miljø- og Fødevareministeriet og kontorchef Morten Holland Heide i Justitsministeriet om fremgangsmåde mv. for fremsættelse af et hastelovforslag. Paolo Drostby blev vejledt om at tage kontakt til kontorchef Casper Lund Borch i Statsministeriet, som det fremgår af Morten Holland Heides mail kl. 10.18 til bl.a. Paolo Drostby:

...

Kære Charlotte og Paolo

Har I fået fat i SUM, så de kan levere noget tekst til lovforslagets indledning og overvejelser om, hvorfor minkene og ilderne bør aflives?

Når det er besluttet at fremsætte hastelovforslaget, skal Folketinget varsles. I kan evt. tage fat i Casper Lund Borch i Statsministeriet, som kender procedurerne i den forbindelse.

...

⁷⁹⁵ Forklaringsdokumentet side 618

Samme lørdag kl. 11.40 tog Paolo Drostby telefonisk kontakt til Statsministeriet v/kontorchef Casper Lund Borch. Paolo Drostby oplyste, at Miljø- og Fødevareministeriet arbejdede med et hastelovforslag. Casper Lund Borch orienterede Paolo Drostby om fremgangsmåden for hastelovforslag, som bl.a. indebar, at der skulle sikres parlamentarisk flertal på $\frac{3}{4}$ for hastebehandling af lovforslaget, ligesom det var statsministeren, som skulle tage kontakt til Folketingets formand.

Casper Lund Borch orienterede bl.a. sin chef, departementsråd Pelle Pape, samt departementsråd Christian Liebing, departementschefsekretær Iren Mirmojtahedi og to ministersekretærer om henvendelsen fra Paolo Drostby ved mail sendt samme lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56:

” ...

Emne: Vigtigt: Varsling af hastelovforslag fra MFVM

Kære alle

MFVM har ringet og varslet et hastelovforslag om midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet samt med hjemmel til ekspropriation.

MFVM skriver på lovforslaget sammen med JM, ligesom FM er med i processen.

MFVM planlægger efter fremsættelse og vedtagelse på tirsdag med henblik på, at det kan have virkning fra næste lørdag.

Jeg har sagt til MFVM, at de skal have skrevet en notits, der kan sendes til Folketinget, og at de skal have taget ordførerkontakter med henblik på opbakning til indhold og proces således, at STM kan sende et brev til Folketingets formand i morgen.

Jeg tænker ikke, at det er givet, at man kan få opbakning til en så intensiv folketingsproces - både pga. indhold og proces - men det må jo komme an på en prøve, hvis regeringen ønsker det.

Jeg hører meget gerne evt. bemærkninger.

...

Samtidig med mailen orienterede Casper Lund Borch også Pelle Pape om hastelovforslaget på sms:

...

Casper Lund Borch, sendt kl. 11.57:

Kære Pelle, beklager ulejligheden, men har sendt mail om hastelovforslag fra MFVM om mink, som du meget gerne må læse snarest muligt. BH. Casper

Pelle Pape, uden tidsangivelse:

Yes enig!

Casper Lund Borch, uden tidsangivelse:

Tak. Vender tilbage med sag i morgen.

...

Lørdag formiddag var departementschef Henrik Studsgaard i telefonisk kontakt med Statsministeriets departementschef Barbara Bertelsen i anledning af, at bestyrelsesformand i København Fur, Tage Pedersen, ønskede en op-ringning af statsministeren. Henrik Studsgaard nævnte ikke noget om hastelovforslaget under denne telefonsamtale.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har under en genafhøring for kommissionen forklaret⁷⁹⁶, at under telefonsamtalen med Henrik Studsgaard den 7. november 2020 nævnte han intet om, at der manglede hjemmel til at kræve alle mink aflivet. Når der skal deklareres vigtige og hastende oplysninger, så er det altid fagministeriets ansvar at sørge for, at en sådan overlevering sker på minimum afdelingschefniveau. Hun har videre forklaret, at information af denne vigtighed ikke kan indmeldes til Statsministeriet på denne måde. Man kan ikke snige den oplysning om manglende hjemmel ind i en procesmelding. Dette ville Statsministeriet ikke have nogen chance for at identificere vigtigheden af. Fagministeriet skal selv deklarere deres ”miner”,

796 Forklaringsdokumentet side 1624

som i dette tilfælde var, at man ikke havde hjemmel til at kræve alle mink aflivet. Man sender ikke noget opad i Statsministeriet, hvis ikke engang den pågældende fagminister har godkendt det. Denne deklarationspligt bunder i ressortansvaret og ministerstyret, således at vigtige oplysninger som minimum overleveres mellem ministerier på afdelingschefniveau. Morten Holland Heides mail kl. 10.18 var udelukkende en procesmelding om hastebehandlingen af et lovforslag. Oplysningen om, at der ikke var hjemmel til at kræve alle mink aflivet, skulle deklareres særskilt på et meget højere niveau, idet en sådan "bombe" ikke kan indmeldes via en helt almindelig procesmelding. Om Casper Lund Borchs mail kl. 11.56 har hun forklaret⁷⁹⁷, at Casper Lund Borch her varslede, at der var en proces i gang, men at man ikke helt kendte til substansen. Han var endda bonus pater nok til at bede Miljø- og Fødevareministeriet om at gøre deres arbejde, herunder at kontakte Folketinget. Han har derfor gjort præcis det, som han skulle. Hver eneste dag kommer der forskellige mails eller telefonopkald ind i Statsministeriet, hvor man er prisgivet, hvis ikke det pågældende ressortministerium fortæller, hvad dette drejer sig om. Statsministeriet har ikke mulighed for selv at udfinde minerne. Dette er ressortministeriets ansvar. Hvis man ikke får oplysningen på højt niveau, så går man ud fra, at der ikke er tale om et problem. Hvis fagministeriet endnu ikke selv er færdige med at gøre deres arbejde, så forstyrrer man ikke statsministeren eller statsministeriets departementschef. Man forstyrrer således ikke op i kæderne, før fagministeriet er klar. Samarbejdet mellem Statsministeriet og fagministerierne ikke er nedfældet på skrift. Det ministerium, der har ressortansvaret, har ansvaret for at rejse et flag overfor Statsministeriet. Det er helt indbygget i den måde, som man arbejder på på Slotsholmen. Hun har aldrig oplevet, at nogen havde en andet opfattelse, og der er derfor fuld konsensus herom. Et fagministerium kan ikke fremsende en stor "lortesag" til statsministeren, hvis ikke engang den pågældende fagminister har forholdt sig til sagen. Hvis man har en "lortesag", så må oplysningerne om denne sag som minimum gives på afdelingschefniveau, og hvis det er en rigtig "lortesag", så skal der ske på departementschefniveau. Underretningen om en sådan sag skal gives, så man sikre sig, at modtageren som minimum har forstået budskabet. Det vil være en god ide med en opringning herom.

797 Forklaringsdokumentet side 1625

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har under en genafhøring for kommissionen forklaret⁷⁹⁸, at han ikke nævnte noget om det hjemmelsmæssige problem under telefonsamtalen med Barbara Bertelsen om formiddagen. Han var i den opfattelse, at der ikke var noget usædvanligt i, at der skulle tilvejebringes en hjemmel til fuldførelse af en beslutning. Han tænkte ikke over at bringe hjemmelsspørgsmålet op, bl.a. fordi opringningen fra Tage Pedersen angik sundhedsmæssige vurderinger. Han var godt klar over, at lovgivningsprocessen var nået til et punkt, hvor der skulle udarbejdes et hastelovsforslag, som krævede opbakning fra et flertal på ¾ af Folketingets medlemmer. Han var også godt klar over, at det var nært forestående, at der skulle sendes noget på skrift til Statsministeriet, men han sagde ikke noget til Barbara Bertelsen herom. Det skyldes, at en sag om et hastelovsforslag er noget, som ”kører i systemet”, og som ikke kræver departementschefernes involvering. Foreholdt, at det vel ikke er helt sædvanligt, at en statsminister skal ringe til en organisations-formand på en lørdag formiddag, og at det kunne tale for, at Barbara Bertelsen burde være orienteret om, at der var et hastelovsforslag på vej, fastholdt han, at telefonsamtalen mellem statsministeren og Tage Pedersen angik noget helt andet, nemlig de sundhedsmæssige vurderinger. Det var det, som han tog afsæt i. Dels var ikke noget usædvanligt i, at der skulle tilvejebringes en hjemmel efter en politisk beslutning, dels var hjemmelsspørgsmålet ikke en noget, som Miljø- og Fødevareministeriet ”havde siddet på”. Han har noteret sig, at flere af de øvrige embedsmænd, som er blevet afhørt af kommissionen, har forklaret, at de ikke oplevede, at et hastelovsforslag som noget usædvanligt. Heller ikke under en efterfølgende sms-korrespondance med Barbara Bertelsen samme dag overvejede han at gøre opmærksom på, at der var oversendt et hastelovsforslag.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har – forespurgt om, hvornår han blev gjort bekendt med, at der var et hjemmelsproblem og forevist det af hans bisidder fremsendte bilag: ”Godkend forelæggelse – Ekspropriations-retlige overvejelser vedrørende håndtering af covid-19-smitte blandt mink” med Processlog, hvoraf fremgår, at han har godkendt dokumentet søndag den 8. november 2020 kl. 16.30 – for kommissionen gentaget⁷⁹⁹, at det var søndag den 8. november, at han blev gjort bekendt med, at der ikke

798 Forklaringsdokumentet side 1568ff

799 Forklaringsdokumentet side 525

var hjemmel. Det var nogenlunde samtidig med, at der kom presseomtale af hjemmelsspørgsmålet.

Departementsråd Pelle Pape, Statsministeriet, har – adspurgt om hvornår han første gang hørte om, at der kunne være et hjemmelsmæssigt problem – forklaret⁸⁰⁰, at så var de ovre i den 7. november 2020, og det forløb der var vedrørende hastelovforslaget fra Miljø- og Fødevareministeriet. Han modtog den 7. november 2020 en mail fra Casper Lund Borch med varsling om et hastelovforslag. Der havde på det tidspunkt været omkring 40 hastelovforslag i forbindelse med pandemien. Der var en særlig aftale mellem Statsministeriet og Folketinget om proceduren for hastelovsbehandlingen, som indebar, at statsministeren sendte et brev til Folketingets formand om hastebehandling, hvilket medførte en mere central styring af de mange hastelovforslag. Da han modtog sms'en i forlængelse af mailen, noterede han sig, at der nu gik en hastelovsproces i gang. Han læste Casper Lund Borchs mail sendt kl. 11.56 omkring modtagelsestidspunktet. Han husker ikke det præcise tidspunkt. Casper Lund Borch var en meget dygtig medarbejder, og han vidste derfor, at processen omkring lovforslaget var i trygge hænder. Ved modtagelsen gjorde han sig overvejelser om processen. De skulle have en sag, herunder et clearat notat fra fagministeriet, som skulle sendes til Folketinget, fagministeren skulle tale med ordførerne på området for at undersøge, om der ville være et politisk flertal for hastebehandling, og tilbagemeldingen fra ordførerne skulle nævnes for Folketinget. Statsministeriet skulle samtidig organisatorisk være klar til at håndtere lovforslaget. Da han skimmede mailen fra Casper Lund Borch, så det ud til, at processerne var i gang, og der var derfor ikke grund til, at han tænkte mere herover. Han havde ansvaret for, at der i forbindelse med et hastelovforslag var blevet vejledt om processen, hvilket han konstaterede, at Casper Lund Borch havde gjort. Det ville ikke være almindelig praksis at orientere Barbara Bertelsen og herunder statsministeren på det tidspunkt i processen. Mailen var alene en melding om, at der var noget på vej, men der var på det tidspunkt endnu ikke sag, der kunne lægges videre i systemet, eller som var godkendt af en minister eller departementschef. De afventede at få en sag, så de kunne se, hvad den indebar. Casper Lund Borch havde også sendt mailen til Christian Liebing, som normalt var ansvarlig for Miljø- og Fødevareministeriets område, til Johan Philip Zilmer-Bülou, som beskæftigede sig

800 Forklaringsdokumentet side 1442ff

med corona og med sagen, til Karen Nilaus, som var kontorchef, og som også havde arbejdet med sagen, til Kasper Wrang som var kontorchef for Miljø- og Fødevareministeriets område, og mailen var sendt cc til de relevante medarbejdere i Statsministeriets departementschefsssekretariat og ministersekretariat. Mailen var sendt som et varsel om en sag, og der lå ikke heri, at der skulle orienteres videre om sagen. Han mener ikke, at han studsede over, at mailen beskrev et hastelovforslag om et midlertidigt forbud mod mink, herunder med hjemmel til at slå mink ned i hele landet med videre. Der havde før dette tidspunkt ikke været tale om en hjemmelsproblematik, og pludselig kom der på et relativt lavt niveau et hastelovforslag fra en kontorchef i et andet ministerium til en af hans kontorchefer, og som blev præsenteret for ham i en processammenhæng. Der var derfor ingen advarselslamper, der lyste, og han studsede ikke herover. Han var ikke overrasket over, at der kom et lovforslag, da der skulle laves noget lovgivning omkring compensation. Det ville selvfølgelig være mærkeligt, hvis der blev fremsendt et hastelovforslag om noget, der allerede var hjemmel til. Han ville ikke forvente, at en besked om, at der ikke var hjemmel til beslutningen truffet på KU-mødet, ville komme som led i en løs procesvarsel en lørdag formiddag. De hørte om væsentlig mindre sager på væsentlig højere niveau hver eneste dag i Statsministeriet, hvorfor mailen fra Casper Lund Borch ikke tændte nogen advarselslamper hos ham. Han oplevede ikke, at sagen var problematisk, men han tænkte, at der var tale om et hastelovforslag ligesom de forrige. Han var ikke engageret i det operative omkring aflivningen af alle mink, da dette arbejde primært tilkom ressortministeriet. Han havde måske hørt om nogle særlige målsætninger for, hvornår alle mink skulle være aflivet, men han vidste ikke, hvordan det blev grebet an, eller hvordan dette præcist skulle udføres. Det ville være ham, der skulle vurdere om Barbara Bertelsen/statsministeren skulle informeres om mailen fra Casper Lund Borch, men der ville ikke være praksis for at informere dem alene ud fra mailen. Der var mange niveauer de involverede fagministerier, der skulle godkende sagen, før den ville nå departementschefens eller statsministerens bord. Ved spørgsmål om compensation var der typisk først politiske forhandlinger og herefter lovgivningsmæssig opfølgning. Hvis han skulle have hæftet sig yderligere ved mailen, end han gjorde, havde det krævet en mere håndholdt og proaktiv indsats fra ressortministeriets side. Det var ressortministrene, der havde ansvaret for eget ministerium, og han gik ikke i gang med noget, før det var clearat på højere niveau end kontorchefniveau i de relevante ministerier. Hvis det hastede meget, skulle det meldes ind på rette niveau af ressortministeriet. Det ville være sædvanlig praksis, at man

på minimum afdelingschefsniveau meldte ind og gjorde det tydeligt, at der var et problem med hjemlen. Man ville nok starte med et telefonopkald og herefter lave en sag på det.

Miljø- og Fødevareministeriet arbejdede herefter videre med lovforslaget i forhold til de formkrav mv., som skulle iagttages, hvis lovforslaget skulle hastebehandles.

9.6.13.2. Sundhedsministeriets bemærkninger til lovforslaget

Sundhedsministeriet afgav bemærkninger til lovforslag L77, og det fremgår af mail af 7. november 2020 kl. 13.36 fra Katrine Kaldahl til Dorte Eberhardt Søndergaard:

” ...

Kære Dorte

Hermed SUMs bidrag til lovforslag vedr. midlertidig forbud mod hold af pelsdyr. Vil du læse med?

Vi har skrevet tekst ind i afsnit 2.1.2. Vi har også tilføjet lidt kommentarboxe hist og pist.

Tænker vi sender over, når du har set det, på kontorniveau. Og når vi så har et samlet udkast fra

MFVM så lægger vi til PO og M.

OBS på der kan komme supplerende om kælemink jf. vores snak.

...”

Den 7. november 2020 kl. 18.12 fremsendte Dorte Eberhardt Søndergaard sine bemærkninger til lovforslaget i en mail til Katrine Kaldahl, hvoraf følgende fremgik:

” ...

Jeg har alene flyttet konklusionen ned til sidst.

Send gerne til MFVM

Mvh. Dorthé

...”

9.6.13.3. Talepapir til miljø- og fødevareministerens kontakt til ordførerne

Lørdag den 7. november 2020 kl. 18.31 sendte ministersekretær Lykke Feld en mail til miljø- og fødevareminister Mogens Jensen med emnet: ”Talepapir til kontakt til ordførere vedr. fremsættelse af lovforslag til hastebehandling”. I mailen, som blev sendt i kopi til blandt andre Søren Andersen, Paolo Drostby og Tejs Binderup, var der omtale det videre forløb med et hastelovforslag:

”...

Kære Mogens

Hermed talepinde til din kontakt med ordførerne (de ligger også til din godkendelse i F2). Jeg kan forstå på Søren, at du regner med at ringe rundt i morgen formiddag – du må endelig give besked, når du har svar. Vi skal gerne have et billede af holdningen tidligst muligt i morgen, da statsministeren skal skrive til FT i morgen for at kunne få lovforslaget på tirsdag, og vi skal være nogenlunde sikre på at have $\frac{3}{4}$ bag os for at få lov til at hastefremsætte.

Jeg har vedhæftet telefonliste til ordførerne og et overblik over mandatfordelingen, så du kan se hvad der skal til for at få $\frac{3}{4}$ flertal (135 mandater).

Sig endelig til, hvis du har behov for yderligere.

...”

Mailen var vedhæftet cover og talepinde til brug ved kontakt til ordførerne:

”...

Talepinde til brug ved kontakt til ordførere vedr. fremsættelse af lovforslag til hastebehandling

Indstilling

Til ministerens godkendelse vedhæftet talepinde til brug ved kontakt til ordførere.

Vedhæftet udkast til talepinde til brug ved kontakt til ordførere med henblik på at opnå deres tilslutning til, at regeringen forventeligt tirsdag fremsætter lovforslag til hastebehandling med henblik på at få vedtaget hjemmel til at aflive mink uden for de zoner, der er omfattet af den eksisterende aflivning med hjemmel i Lov om Hold af Dyr.

...

Pressestrategi

Ikke relevant

...

Talepinde:

...

- Regeringen har som bekendt truffet den svære beslutning, at alle mink i Danmark skal aflives efter at sundhedsmyndighederne tirsdag fremsendte en ny risikovurdering, der understregede at tilstedeværelsen af mink i Danmark i sig selv udgør en risiko for folkesundheden og effekten af kommende vacciner i den nuværende situation.
- Myndighederne er med hjælp fra minkavlerne selv i fuld gang med at implementere beslutningen i de smitteramte zoner, og regeringen har også fundet det nødvendigt i Nordjylland at pålægge befolkningen yderligere restriktioner af hensyn til smitterisikoen. Derfor haster det med at få implementeret beslutningen.
- Derfor vil vi også allerede i næste uge – forventeligt på tirsdag – fremsætte et lovforslag til hastebehandling, der giver hjemmel til midlertidigt at forbyde erhvervsmæssigt hold af mink, til at aflive mink uden for de berørte zoner, og til om nødvendigt at ekspropriere minkfarme.
- Vi skal jo have $\frac{3}{4}$ tilslutning for at fravige Folketingets Forretningsorden, for at få hastebehandlet lovforslaget, og derfor håber jeg på jeres tilslutning til, at vi kan få mulighed for at fremsætte og behandle det her forslag meget hurtigt.

- Når det haster sådan, er det jo fordi, vi har en vurdering fra sundhedsmyndighederne, der er meget bekymrende, og det derfor gælder om at få sat alle sejl til for at få aflivet mink på alle farmene i Danmark.
- Der vil givetvis være mange minkfarmere uden for zonerne, der selv tager fat på aflivningen. Men vi er nødt til at have hjemmel til at aflive dyr også på de farme, hvor det ikke måtte være tilfældet.
- Sagen er, at aflivningen indtil videre er sket med hjemmel i Lov om Hold af Dyr, der giver hjemmel til at aflive dyr i forbindelse med sygdomsudbrud på ramte farme, og i en sikkerhedszone omkring ramte farme. Men der er ikke hjemmel til at aflive uden for sikkerhedszonerne, og den er vi nødt til hurtigt at etablere for at få aflivet alle mink i Danmark, så vi kan leve op til regeringsbeslutningen og sundhedsmyndighedernes anbefaling.
- Det håber jeg på jeres opbakning til.
..."

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har forklaret⁸⁰¹, at han ved Lykke Felds mail første gang blev oplyst om, at der manglede lovhjemmel. Efter pressemødet [den 7. november 2020] fik han besked fra Søren Andersen om, at der var en sag på vej til ham. Det er det, der blev refereret til i mailen. Dette var første gang, at han fik at vide, at der skulle fremskaffes lovhjemmel til aflivning af samtlige mink. Der var ingen orientering fra Henrik Studsgaard, Tejs Binderup, Paolo Drostby eller Paolo Perotti om, hvorvidt de var enige i Tejs Binderups vurdering. Der kom heller ikke en orientering fra Justitsministeriet. Diskussionen herom foregik på embedsmandsniveau, og den kom ikke op til ham.

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har om mailen forklaret⁸⁰², at han tænkte, at det vedrørte noget proces, der skulle håndteres, og han så ikke noget problem heri. Han havde ikke talt med Mogens Jensen forud for mailen om hjemmelsspørgsmålet.

801 Forklaringsdokumentet side 406f

802 Forklaringsdokumentet side 936

Mogens Jensen tog herefter kontakt til ordførerne fra de politiske partier.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har herom forklaret⁸⁰³, at årsagen til at han ringede til ordførerne var for at sikre opbakning til en hastebehandling. Det krævede ¾-dels flertal. Han anså det ikke for tvivlsomt, at loven ville blive vedtaget. Det var ikke relevant med en pressestrategi, men retrospektivt skulle der have været en pressestrategi. Det handlede om en normal politisk proces, hvor der var truffet en beslutning, og så skulle der efterfølgende skaffes lovhjemmel. Der var ikke noget til hinder for, at regeringen kunne træffe beslutningen på KU-mødet, uden at der var lovhjemmel. Dette er gjort flere gange, hvor regeringen her blot har meddelt, at der ikke var lovhjemmel endnu. Da han ringede til ordførerne, tog han afsæt i talepindene. Det stod ham klart ud fra talepindene, hvad han skulle tale med ordførerne om. Der er klart, at man skulle have hjemmel til at slå mink ned også uden for zonerne. En regering skal have hjemmel til alle beslutninger, som regeringen træffer. Regeringen var ikke blevet gjort opmærksom på, at der ikke var lovhjemmel. Hvis de havde været bevidste om, at der ikke var lovhjemmel hertil, så havde de blot meldt dette ud med det samme.

9.6.13.4. Mail- og sms-korrespondance om hastelovforslaget

Søndag formiddag den 8. november 2020 var der mail- og sms-korrespondance mellem kontorchef Casper Lund Borch, Statsministeriet, og kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, om det nærmere indhold af notits om hastelov.

Søndag den 8. november 2020 kl. 12.55 orienterede Casper Lund Borch sin chef, departementsråd Pelle Pape, samt departementsråd Christian Liebing m.fl. om status på forløbet, ligesom departementssekretær Irin Mirmojta og to ministersekretærer modtog kopi af mailen:

” ...

Emne: Status på hastelovforslag fra MFVM

Kære alle

803 Forklaringsdokumentet side 407

MFVM er fortsat i dialog med FM/JM/EM om en notits om hasteforslaget, der kan sendes til Folketinget. Udkastet, som det ser ud nu, er vedhæftet t.o. Har sagt til MFVM, at det er ved at være tid til få konkluderet, hvis tidsplanen skal holde.

MFVM har fået opbakning fra det parlamentariske grundlag + ALT + Frie Grønne til hastebehandling, men har endnu ikke kunnet få fat i Venstre. De øvrige borgerlige partier har der ikke været søgt kontakt til, jf. presseudtalelser mv.

Inklusive Venstre vil der være 3/4 flertal – i hvert fald på ordførerniveau.

Hvis Venstre siger nej eller bare ikke vender tilbage, skal der tages stilling til, om anmodningen skal sendes alligevel.

Jeg har forberedt sag, der følger til Pelle så snart, MFVM har klarhed.
..."

Der var herefter søndag eftermiddag en løbende mailkorrespondance i Statsministeriet om det varslede hastelovforslag. Pelle Pape var undervejs i telefonisk kontakt med departementscheferne Peter Stensgaard Mørch, Finansministeriet, og Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet.

Kl. 15.03 modtog stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, en sms fra særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, som angik hastelovforslaget. Af sms'en fremgår:

"...

V vil kun bakke op om en hastelov på mink, hvis de får noget. Det kan være på epidemiloven eller på compensation til minkavlerne. De siger ikke, hvad det konkret skal være. Jeg fir meldingen til Sofie og Jønsson også. Er lidt i tvivl om, hvad vi kan give i så fald.

"..."

Kl. 17.38 sendte Pelle Pape en mail til Casper Lund Borch, Karen Nilas, Christian Liebing, Johan Philip Zilmer-Bülöw med flere om "Status på hastelovforslag fra MFVM" hvorefter fremgik:

” ...

Har talt med studsgaard der ringede. Skulle komme øu sag ud i aften med meget kort frist. Så den skal vi også være klar til at gribe. Fin løsning de lægger op til.

...”

Departementsråd Pelle Pape, Statsministeriet, har herom forklaret⁸⁰⁴, at der var forskellige processer i gang om søndagen. De blå partiledere havde skrevet et brev til statsministeren om kompensationssporet, og der var en ØU-sag på vej om modellen for kompensation. Henrik Studsgaard ringede og nævnte en ØU-sag om kompensation, hvor Henrik Studsgaard lagde op til, at Statsministeriet hurtigt tog stilling til sagen, så forhandlingerne med partierne kunne begynde om mandagen. Det blev til en både/og løsning i forhold til kompensationsmodellerne. Hans bemærkning handlede kun om kompensationsdelen.

9.6.13.5. Indstillingen til statsministeren

Søndag den 8. november 2020 kl. 18.27 sendte kontorchef Casper Lund Borch ”gul sag” til departementsråd Pelle Pape og med kopi til blandt andre departementschefsekretær Iren Mirmojtahedi, som indeholdt en indstilling til statsministeren, et udkast til brev til Folketingets formand og en notits udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeren. Af mailen fremgik:

” ...

Titel: Haster: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

...

Bilag: Haster: Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling.pdf;

Kære Pelle

Vedhæftet gul sag om hastelovforslag fra fødevareministeren.

Den vedlagte notits er godkendt både i MFVM, FM og JM.

...”

804 Forklaringsdokumentet side 1445

Af den vedhæftede indstilling til statsministeren fremgik:

”...

Hastelovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

Regeringen besluttede den 3. november 2020, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden. Beslutningen blev truffet, efter at sundhedsmyndighederne samme dag fremsendte en risikovurdering, der understregede, at tilstedeværelsen af mink i Danmark i sig selv udgør en risiko for folkesundheden og effekten af kommende vacciner mod COVID-19 i den nuværende situation.

Der vurderes imidlertid ikke i lov om hold af dyr at være hjemmel til at påbyde aflivning af raske dyr uden for de i henhold til loven etablerede beskyttelseszoner. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer på den baggrund, at der er behov for at fremsætte et hastelovforslag med henblik på at indføre et midlertidigt forbud mod erhvervsmæssigt hold af mink og ildere i Danmark. Samtidig vil lovforslaget etablere hjemmel til aflivning og bortskaffelse af mink og ildere i Danmark, herunder aflivning af raske mink uden for de i forvejen etablerede beskyttelseszoner. Endelig lægges der op til, at der med lovforslaget fastsættes regler om direkte erstatning og/eller kompensation.

I forhold til sidstnævnte lægges der op til vilkår, der svarer til vilkårene i den eksisterende regulering af husdyr, herunder at det vil bero på en konkret vurdering, om den foreslåede ordning vil udgøre ekspropriation over for den enkelte erhvervsdrivende.

Der er vedlagt en notits med en nærmere beskrivelse af lovforslaget, ligesom der er en ØU-sag under forberedelse med henblik på regeringens stillingtagen til den præcise model for kompensation og erstatning.

Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling forventer at fremsætte lovforslaget tirsdag den 10. november med et ønske om, at det kan vedtages samme dag således, at det kan træde i kraft lørdag den 14. november 2020.

Miljø- og Fødevareministeriet har i weekenden haft kontakt til alle Folketingets partier og har i den forbindelse opnået opbakning til hastelovforslaget fra Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet og De Frie Grønne, mens Liberal Alliance og Nye Borgerlige har sagt nej. Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti har ikke tilkendegivet, hvorvidt de vil bakke op om hastebehandlingen.

Såfremt Venstre ikke bakker op om anmodningen om hastebehandling, vil der ikke kunne dispenseres fra reglerne i Folketingets forretningsorden.

Det bemærkes i den forbindelse, at de borgerlige partiledere samlet i et brev til statsministeren fredag har tilkendegivet, at minkavlerne skal sikres fuld erstatning for deres tab, ligesom Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti har kritiseret beslutningen om at aflive alle mink. Det Konservative Folketinget har også opfordret til et omgående stop for aflivning af alle mink, mens Dansk Folkepartis formand i sit ugebrev udsendt d.d. ønsker svar fra regeringen på, om det er muligt at bevare avlsdyr, så erhvervet kan have en fremtid.

Det bemærkes endvidere, at det er første gang siden gennemførelsen af epidemiloven den 12. marts 2020, at regeringen anmoder Folketinget om at hastebehandle et lovforslag på én dag. Det er dog Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det er nødvendigt i den nuværende situation.

Fremsættelsen af lovforslaget er godkendt i Finansministeriet og Justitsministeriet.

Det **indstilles**, at statsministeren tager stilling til fremsættelsen og behandlingen af lovforslaget.

Såfremt statsministeren godkender fremsættelsen og den skitserede proces, er der vedlagt udkast til brev fra statsministeren til Folketingets formand.

...”

Af udkastet til brev til Folketingets formand fremgår:

”...

Kære folketingsformand

Regeringen besluttede den 3. november 2020, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden. Beslutningen blev truffet, efter at sundhedsmyndighederne samme dag fremsendte en risikovurdering, der understregede, at tilstedeværelsen af mink i Danmark i sig selv udgør en risiko for folkesundheden og effekten af kommende vacciner mod COVID-19 i den nuværende situation.

Som opfølgning herpå ønsker regeringen at fremsætte og få hastebe-handlet et lovforslag fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling, der indfører et midlertidigt forbud mod erhvervsmæssigt hold af mink og ildere i Danmark, etablerer hjemmel til aflivning og bortskaffelse af mink og ildere i Danmark, herunder aflivning af raske mink uden for de i forvejen etablerede beskyttelseszoner, samt fastsætter regler om erstatning og/eller kompensation.

Der er vedlagt en notits med en nærmere beskrivelse af lovforslaget.

Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling forventer at fremsætte lovforslaget tirsdag den 10. november med et ønske om vedtagelse samme dag i lyset af den alvorlige situation. Miljø- og Fødevareministe-riet har oplyst, at alle Folketingets partier er orienteret om regeringens ønske.

Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling stiller sig naturligvis til rådighed i forhold til den videre planlægning.

...

Med venlig hilsen

Mette Frederiksen”

9.6.13.6. Miljø- og Fødevareministeriets notits om hastefremsættel- se af lovforslag til Lov om midlertidigt forbud mod hold af mink og ildere

Den 8. november 2020 kl. 13.31 besvarede miljø- og fødevareminister Mo-gens Jensen en mail fra Søren Andersen, hvortil var vedhæftet en mail fra

Paolo Drostby til blandt andre Lykke Feldt og Søren Andersen indeholdende en tekst til ordførerne om det kommende lovforslag. Følgende fremgår af mailkorrespondancen:

” ...

Fra: Mogens Jensen

Til: Søren Andersen

Til: Søren Andersen

Emne: Re: Tekst til ordførere

Dato: 8. november 2020 13:31:52

Fint

Med venlig hilsen

Mogens Jensen

...

Fra: Paolo Drostby ...

Dato: 8. november 2020 kl. 13.05.53 CET

Til: Lykke Feldt ...,

Cc: Søren Andersen , Tejs Binderup , Katja Goodhew

Emne: Tekst til ordførere

Kære begge

Her efter aftale med Søren kort beskrivelse af lovforslagets indhold, som I kan sende til ordførere:

Regeringen har som bekendt truffet den svære beslutning, at alle mink i Danmark skal aflives efter at sundhedsmyndighederne tirsdag fremsendte en ny risikovurdering, der understregede at tilstedeværelsen af mink i Danmark i sig selv udgør en risiko for folkesundheden og effekten af kommende vacciner i den nuværende situation.

Derfor ønsker regeringen allerede på tirsdag at fremsætte et lovforslag til hastebehandling, der giver hjemmel til midlertidigt at forbyde erhvervsmæssigt hold af mink, til at aflive mink uden for de berørte zoner, og til om nødvendigt at ekspropriere minkfarme.

Aflivningen er indtil videre er sket med hjemmel i Lov om Hold af Dyr, der giver hjemmel til at aflive dyr i forbindelse med sygdomsudbrud på ramte farme, og i en sikkerhedszone omkring ramte farme. Men der skal skabes hjemmel til at aflive uden for sikkerhedszonerne.

Lovforslaget lægger endvidere op til, at der fastsættes regler om direkte erstatning og/eller kompensation for de mink, der aflives i 2020, som svarer til vilkårene i den eksisterende regulering af husdyr. Der lægges endvidere op til at indføre en bemyndigelse til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om øvrige former for kompensation og erstatning, som forinden skal drøftes politisk med Folketingets partier.

...”

Af den af Miljø- og Fødevareministeriet udarbejdede notits, som miljø- og fødevareminister Mogens Jensen fik fremsendt på mail den 8. november 2020 kl. 18.49 og godkendte kl. 19.17, fremgår:

”Notits om hastefremsættelse af forslag til Lov om midlertidigt forbud mod hold af mink og ildere som led i håndteringen af COVID-19

Regeringen besluttede den 3. november 2020, at alle mink i Danmark skal aflives hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden. Beslutningen blev truffet, efter at sundhedsmyndighederne samme dag fremsendte en risikovurdering, der understregede, at tilstedeværelsen af mink i Danmark i sig selv udgør en risiko for folkesundheden og effekten af kommende vacciner mod COVID-19 i den nuværende situation. [kommissionen har udeladt note]

Efter konstateringen af den omfattende og hastigt voksende spredning af smitte med COVID-19 i danske minkbesætninger fra september 2020 traf regeringen beslutning om aflivning af mink på smittede farme samt besætninger i en sikkerhedszone rundt om disse besætninger. Denne beslutning blev truffet med hjemmel i lov om hold af dyr, der giver hjemmel til aflivning af smittede dyr og dyr i sikkerhedszoner rundt om smittede dyr i forbindelse med udbrud af visse husdyrsygdomme og zoonotiske smitstoffer.

Der vurderes imidlertid ikke i lov om hold af dyr at være hjemmel til at påbyde aflivning af raske dyr uden for de i henhold til loven etablerede beskyttelseszoner.

For at implementere regeringens beslutning fremsættes der et lovforslag med henblik på at indføre et midlertidigt forbud mod erhvervsmæssigt hold af mink og ildere i Danmark og etablere hjemmel til aflivning og bortskaffelse af mink og ildere i Danmark, herunder aflivning af raske mink uden for de i forvejen etablerede beskyttelseszoner.

Der lægges endvidere op til, at der fastsættes regler om direkte erstatning og/eller kompensation for de mink, der aflives i 2020, som svarer til vilkårene i den eksisterende regulering af husdyr. Der lægges samtidig op til at indføre en bemyndigelse til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om øvrige former for kompensation og erstatning.

Det bemærkes, at det vil bero på en konkret vurdering, der også vil afhænge af indholdet af disse regler, om den foreslåede ordning vil udgøre ekspropriation over for den enkelte erhvervsdrivende. I tilfælde, hvor ordningen måtte indebære et ekspropriativt indgreb, vil der skulle udbetales fuldstændig erstatning i overensstemmelse med grundloven.

Af hensyn til en hurtig implementering af regeringens beslutning fremsættes lovforslaget til hastebehandling i Folketinget.

Lovforslaget vil blive fremsat i Folketinget tirsdag den 10. november 2020 med ønske om vedtagelse samme dag således, at lovforslaget kan træde i kraft lørdag den 14. november 2020.”

9.6.13.7. Statsministerens godkendelse af hastelovforslaget

Departementschefsekretær Iren Mirmojtahedi, stabschef Martin Justesen og særlig rådgiver Sara Vad Sørensen fik den 8. november 2020 tilsendt ”gul sag” med hastelovforslaget kl. 18.46. Barbara Bertelsen fik hastelovforslaget tilsendt kl. 19.19, som hun godkendte kl. 19.26. I en mail sendt kl. 20.08 oplyste ministersekretær Anders Kappel, at hastelovforslaget var godkendt af statsministeren. Hastelovforslaget blev senere samme aften oversendt til Folketingets formand.

Det lykkedes ikke regeringen at opnå fornøden opbakning fra Folketinget til behandling af lovforslaget som et hastelovforslag. Lovforslaget undergik derfor sædvanlig behandling i Folketinget, som det fremgår i afsnit 9.6.14.

Statsminister Mette Frederiksen har om forløbet med hastelovforslaget mv. forklaret⁸⁰⁵ at hun ikke fik besked herom om lørdagen. Hun hørte først herom søndag aften den 8. november 2020. Forespurgt, om hun gerne ville have haft oplysningen om lørdagen den 7. november 2020, svarede hun, at det er et besynderligt spørgsmål. I Statsministeriet vurderede den pågældende medarbejder, at det ikke var nødvendigt, at hun blev orienteret. Hun har tillid til, at man dér foretog de vurderinger, som man skulle. Det ser i øvrigt ud til, at vedkommende medarbejder i Statsministeriet rådgav Miljø- og Fødevareministeriet meget klogt om bl.a. udarbejdelse af notits, kontakt til ordførerne mv. Det forekommer hende, at det var en meget klog rådgivning, at Folketinget fik besked. Det betød, at Folketinget var bekendt med den manglende lovhjemmel før landets statsminister. Hun blev bekendt med, at der manglede hjemmel til aflivning af alle mink, da hun søndag aften den 8. november 2020 blev forelagt en sag med et brev til Folketingets formand omhandlende behov for hastebehandling. Forespurgt, om hun søndag aften den 8. november 2020 overvejede at give besked om, at andre myndigheder skulle stoppe evt. aktivitet – har hun supplerende forklaret⁸⁰⁶, at da hun blev orienteret søndag aften, var Folketinget allerede bekendt med, at der ikke var hjemmel. Det samme var offentligheden. Hun ønskede at i den forbindelse at henlede kommissionens opmærksomhed på sine udtalelser under en forespørgselsdebat F22 den 25. november 2020, hvorunder hun bl.a. gav udtryk for:

”...

Da jeg søndag sender et brev til Folketingets formand med ønske om hastebehandling, er den daværende fødevareminister fuldt ud bevidst om den manglende lovhjemmel.

Fødevareministeren og hans system havde selv taget kontakt til partierne i Folketinget, og senere samme aften kommenterede fødevareministeren den manglende hjemmel i offentligheden. Og lad mig samtidig understrege, at jeg *ikke* søndag bliver oplyst, at der skulle foregå noget

805 Forklaringsdokumentet side 1037

806 Forklaringsdokumentet side 1037

ulovligt – f.eks. at myndighederne skulle være i gang med at foretage tvungne aflivninger uden for smittezonerne eller lignende.

I den situation er det helt rimeligt og fuldstændig i overensstemmelse med ministerstyret og tilsynspligten, at statsministeren forventer, at den ansvarlige ressortminister, ministerens departement og de ansvarlige myndigheder selv træffer de nødvendige foranstaltninger.

...”⁸⁰⁷

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har forklaret⁸⁰⁸, at Henrik Studsgaard ikke nævnte noget om, at der skulle lovgivning på plads. Heller ikke under telefonsamtalerne lørdag den 7. november 2020. Hun havde heller ikke hørt noget fra Justitsministeriet. Hun havde passet nogle venners dreng om søndagen den 8. november 2020. Hun havde derfor meget bevidst ikke tjekket nyheder i løbet af dagen. Hun opdagede først sagen om aftenen, da hun blev kontaktet af departementschefsekretæren, som sagde, at der lå en hastesag. Hun skyndte sig at få sendt sagen videre til statsministeren få minutter efter. Hun vidste ikke på dette tidspunkt, at Justitsministeriet havde været involveret i lovarbejde. Det naturlige var, at det var fagministeriet, som kontaktede Statsministeriet, hvilket også skete på ”kontorniveau” om lørdagen den 7. november 2020. Forespurgt om, hvorvidt Justitsministeriet burde have orienteret Statsministeriet, svarede hun, at det igen er og bliver kontrafaktisk; det er pr. definition fagministeriet, som bør underrette Statsministeriet. Hun er først under forberedelsen af sin afhøring for kommissionen blevet opmærksom på, at der havde været dialog mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet, hvorunder Justitsministeriet vejledte Miljø- og Fødevareministeriet om procedure mv. i forhold til hastelovgivning. Hun blev aldrig orienteret om [Casper Lund Borchs mail] sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56. Hun hørte ikke noget i løbet af lørdagen den 7. november 2020 og heller ikke løbet af søndagen, før søndag aften den 8. november. Hun blev ikke orienteret af folk i sit eget hus om hastelovforslaget før søndag aften. Mette Frederiksen godkendte hastelovforslaget og fremsendte sagen til Folketingets formand. Det næste hun husker er, at hun og statsministeren havde en samtale om, at der pågik en kommunikation, som ikke var retvisende i forhold til

⁸⁰⁷ Forklaringsdokumentet side 1037

⁸⁰⁸ Forklaringsdokumentet side 1032ff

det, som var kommunikeret på pressemødet den 4. november 2020. Det var muligvis søndag aften den 8. november 2020.

Stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, har forklaret⁸⁰⁹, at han forud for modtagelsen af mailen den 8. november 2020 kl. 18.46 havde modtaget sms-beskeden fra Søren Andersen, hvor Søren Andersen gjorde ham opmærksom på, at der var et hastelovforslag på vej. Han havde ligeledes modtaget en mail, som indeholdt mediedækning af en udtalelse fra Mogens Jensen. Den 8. november havde han fødselsdag, og han forholdt sig ikke videre til sms'en eller mailen. Han blev ringet op af Søren Andersen den 8. november 2020, men det var en meget kort samtale, hvor Søren Andersen ikke nævnte noget om, at der manglede lovhjemmel til at gennemføre regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november. Senere på dagen den 8. november 2020 modtog han sms'en fra Søren Andersen. Da det gik op for ham, at der manglede hjemmel til at gennemføre regeringens beslutning, gik han i løsningsmode.

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har under – en genafhøring for kommissionen den 8. april 2022 – forklaret om hastelovforslaget⁸¹⁰, at Tejs Binderup eller Henrik Studsgaard bad ham om at orientere Statsministeriet om hastelovforslaget. Han havde ikke tidligere fremsendt et hastelovforslag, så han ringede til Casper Lund Borch den 7. november 2020 for at høre om processen herfor. Han havde en forventning om, at hans oversendelse af hastelovforslaget til Statsministeriet ville medføre, at lovforslaget ville gå videre op i Statsministeriet. Formålet med at fremsende hastelovforslaget til Statsministeriet var, at statsministeren skulle oversende notitsen om hastebehandlingen til Folketingets Forretningsudvalg. Han tænkte, at oplysningen om hastelovforslaget ville blive forelagt statsministeren og Barbara Bertelsen. Hans orientering af Casper Lund Borch skete overvejede telefonisk, men den foregik også via mail. Casper Lund Borch anviste, hvordan processen for fremsendelsen af hastelovforslaget skulle være. Casper Lund Borch var ikke overrasket over hans henvendelse. Casper Lund Borch orienterede ham om, at han ville lægge sagen op med henblik på, at statsministeren kunne godkende lovforslaget dagen efter. Forevist presseberedskab til miljø- og fødevareminister Mogens Jensen af 7. november 2020 har han forklaret⁸¹¹, at Mogens Jen-

809 Forklaringsdokumentet side 1340

810 Forklaringsdokumentet side 1601

811 Forklaringsdokumentet side 1602f

sen i hvert fald i skriftsporet blev bekendt med, at der manglede hjemmel til aflivning af mink i zone 3 den 7. november 2020. Han ved, at Mogens Jensen talte med Søren Andersen umiddelbart inden eller efter pressemødet den 7. november 2020. Han deltog ikke i briefing af Mogens Jensen. Han havde en forventning om, at Mogens Jensen vidste, at der på dette tidspunkt var et hastelovforslag på vej. Hele hierarkiet i Miljø- og Fødevareministeriet vidste, at der var et hastelovforslag på vej. Han havde endvidere ringet til Søren Andersen om formiddagen den 7. november 2020 og oplyst ham om, at Søren Andersen skulle oplyse Mogens Jensen om, at ministeren skulle ringe rundt til de politiske ordførere for at sikre sig tilslutning til hastelovforslaget. Han mener, at det fremgik af talepindene til presseberedskabet, at minkavlerne selv medvirkede til aflivningerne, og på dette tidspunkt havde de en forventning om, at lovforslaget ville være blevet vedtaget i løbet af nogle få dage. Han tror derfor ikke, at han var fokuseret på den manglende hjemmel, da han læste beredskabet til pressemødet den 7. november 2020. Han husker ikke, at han havde nogen drøftelser med Henrik Studsgaard om presseberedskabet. Han regnede med, at hjemmelen ville være på plads den 10. november 2020.

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har om Paolo Drostbys opringning – under en afhøring for kommissionen den 20. november 2020 – forklaret⁸¹², at lørdag den 7. november 2020 var der pressemøde, og forud herfor blev han orienteret af Paolo Drostby om, at der kom en sag op, og at Mogens Jensen derfor skulle være til rådighed i weekenden. Han fik ikke at vide, hvilken sag det drejede sig om. Han orienterede Mogens Jensen herom efter pressemødet om lørdagen, herunder om at ministeren søndag skulle ringe til ordførerne. Han vidste fortsat ikke, hvad lovforslaget vedrørte, og det gjorde Mogens Jensen ligeledes ikke. Han oplevede ikke efter samtalen med Paolo Drostby, at det hastede med at orientere Mogens Jensen, og han vurderede, at det var bedst at give ministeren ro til at forberede sig til pressemødet og først tale med ham efterfølgende om Paolo Drostbys henvendelse. Mogens Jensen modtog lørdag aften kl. 18.31 en mail fra ministersekretæren med talepunkter til ordførerne i forbindelse med hastelovforslaget. Han ikke er bekendt med, at Mogens Jensen skulle have været orienteret mundtligt om hjemmelsproblemet forud herfor. Adspurgt af sin bisidder har han forklaret, at han selv først den 8. november 2020, da sagen ramte pressen, blev bekendt

812 Forklaringsdokumentet side 943f

med hjemmelsproblematikken. Han modtog samtidig med Mogens Jensen en mail søndag den 8. november 2020 om aftenen, hvor det fremgik, at sagen, som Paolo Drostby havde varslet om, handlede om et hastelovforslag, som relaterede sig til beslutningen truffet under KU-mødet den 3. november 2020.

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har, foreholdt Søren Andersens forklaring om telefonsamtalen, forklaret⁸¹³, at det ikke ville give nogen mening, at han ringede til Søren Andersen, som var særlige rådgiver for Mogens Jensen, på en lørdag uden at han samtidig forklarede, hvad den hastende sag vedrørte. Det var nødvendigt, at Mogens Jensen sikrede sig tilslutning til, at man overhovedet kunne fremsætte hastelovforslaget, og her var det imperativt, at Mogens Jensen ringede til ordførerne for at sikre sig opbakning hertil. Hele hans hensigt med at ringe til den særlige rådgiver og oplyse om hastelovforslaget var, at han havde en forestilling om, at Søren Andersen skulle hjælpe Mogens Jensen med kontakten til ordførerne, og han (Paolo Drostby) oplyste derfor Søren Andersen om, at sagen vedrørte et hastelovforslag, som skulle sikre hjemmel til at kræve mink i zone 3 aflivet. Mogens Jensen⁸¹⁴ havde bedt ham om at tjekke, hvornår Mogens Jensen var blevet orienteret om den manglende hjemmel. Han havde forud for dette skrevet, at Mogens Jensen formentlig var blevet orienteret om den manglende lovhjemmel torsdag den 5. november 2020. Han gik ud fra, at Mogens Jensen blev orienteret om den manglende lovhjemmel den 5. november 2020, idet det her stod klart, at der skulle udarbejdes et hastelovforslag i Miljø- og Fødevareministeriet. Han drog derfor den slutning, at ministeren her var blevet orienteret.

Stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, har om Casper Lund Borchs mail af 8. november 2020 kl. 18.46 forklaret⁸¹⁵, at han forud for modtagelsen af denne mail havde modtaget sms'en fra Søren Andersen, hvor Søren Andersen gjorde ham opmærksom på, at der var et hastelovforslag på vej. Han havde ligeledes modtaget en mail, som indeholdt mediedækning af en udtalelse fra Mogens Jensen. Den 8. november havde han fødselsdag, og han forholdt sig ikke videre til sms'en eller mailen. Han blev ringet op af Søren Andersen den 8. november 2020, men det var en meget kort samtale, hvor Søren Andersen ikke nævnte noget om, at der manglede lovhjemmel til at gennemføre rege-

813 Forklaringsdokumentet side 1603

814 Forklaringsdokumentet side 1608

815 Forklaringsdokumentet side 1340

ringens beslutning fra KU-mødet den 3. november. Senere på dagen den 8. november 2020 modtog han sms'en fra Søren Andersen. Da det gik op for ham, at der manglede hjemmel til at gennemføre regeringens beslutning, gik han i løsningsmode. Mandag den 9. november 2020 var han i dialog med Venstre om proceduren for hastebehandlingen af lovforslaget.

Kontorchef Casper Lund Borch, Statsministeriet, har forklaret⁸¹⁶, at Paolo Drostby ringede lørdag den 7. november 2020 og sagde, at de sad og arbejdede med et hastelovforslag, som Miljø- og Fødevarerministeriet gerne ville fremsætte og få vedtaget tirsdag den 10. november 2020. Paolo Drostby sagde, at han var i kontakt med Justitsministeriet og Finansministeriet om lovforslaget. Miljø- og Fødevarerministeriet ville tage kontakt til ordførerne. Paolo Drostby fortalte i overskrifter, hvad lovforslaget angik, herunder at det angik lovhjemmel til at slå mink ned i hele landet samt hjemmel til kompensation/ekspropriation. Det var det første han hørte til den sag. Fokus under samtalen var på processen ved hastelovforslag. Han videregav beskeden i umiddelbar forlængelse af telefonsamtalen, som det fremgår af hans mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56. Han forsøgte efter bedste evne at viderekommunikere Paolo Drostbys budskab. Det var ham, som skrev den gule sag. Formuleringen havde han fra den af Miljø- og Fødevarerministeriet fremsendte notits, som var godkendt af Justitsministeriet og Finansministeriet. Han brugte præcis de termer, som fremgik af notitsen. Han satte ikke spørgsmålstejn herved. Der ikke var nogen, som stillede spørgsmålstejn ved, at det af Statsministerens brevpapir fremgik, at der skulle etableres hjemmel til aflivning mv. af alle mink. Han ved ikke, hvornår Barbara Bertelsen og statsministeren blev orienteret om den manglende hjemmel, men han orienterede "sit hus" ved sin mail sendt lørdag den 7. november 2020 kl. 11.56. Han sendte brevet til Folketingets formand søndag aften den 8. oktober 2020 kl. 20.32. Han modtog en orientering fra Folketingets Lovsekretariat om, at Venstre ønskede en drøftelse. Herefter sluttede hans arbejde med sagen.

Sundhedsminister Magnus Heunicke har forklaret⁸¹⁷, at han først fik besked om lovforslaget søndag den 8. november 2020. Han blev opmærksom på, at der var problemer med lovhjemmel til at gennemføre regeringens beslutning via et opslag på et socialt medie søndag den 8. november 2020 ud på eftermid-

816 Forklaringsdokumentet side 154 og 156ff

817 Forklaringsdokumentet side 1194 og 1197f

dagen eller først på aftenen. Han fik kort efter en sms fra den radikale sundhedsordfører, Stinus Lindgren, om at en ordførerkollega var blevet briefet af Miljø- og Fødevareministeriet om en hastelov. I forbindelse med udarbejdelsen af redegørelsen til Folketinget talte han med Dorte Eberhardt Søndergaard og Per Okkels og muligvis også Katrine Kaldahl om, hvornår de i Sundhedsministeriet fik viden om, at der var problemer med lovhjemmel til at aflive alle mink. De sagde, at de nok fik besked herom enten torsdag den 5. november eller fredag den 6. november 2020, og at de hjalp Miljø- og Fødevareministeriet med lovforslaget. Hans medarbejdere havde ikke fundet det relevant at orientere ham om dette arbejde, idet lovforslaget ikke lå i Sundhedsministeriet. Han fik selv først besked om lovforslaget søndag den 8. november 2020. Per Okkels gav ikke udtryk for, at han var involveret i arbejdet med lovforslaget.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har fået foreholdt, at miljø- og fødevareminister Mogens Jensen den 8. november 2020 orienterede de politiske ordførere om hastelovforslaget og forespurgt, om også statsminister Mette Frederiksen burde være blevet orienteret herom, han har forklaret⁸¹⁸, at han ikke følte anledning hertil, da Miljø- og Fødevareministeriet havde oversendt anmodning om hastelovsforslag til Statsministeriet som et led i almindelig procedure lørdag den 7. november 2020 ca. kl. 11.40. Han følte derfor ikke anledning til at ringe til Barbara Bertelsen den 8. november 2020 med det formål at statsministeren skulle orienteres. Som tidligere forklaret var han af den opfattelse, at sagen ikke havde en karakter, som gjorde, at han skulle orientere Barbara Bertelsen herom, heller ikke søndag den 8. november 2020. Han følte sig heller ikke kaldet til at orientere Tage Pedersen den 8. november 2020. Hans fokus var det politiske niveau, så der kunne fremsættes et hastelovsforslag. Han blev ikke kontaktet af Barbara Bertelsen den 8. november 2020, da Barbara Bertelsen modtog hastelovforslaget søndag den 8. november 2020. Han blev heller ikke kontaktet af andre departementschefer, herunder Johan Legarth.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸¹⁹, at han ikke overvejede at lave en pressemeddelelse den 5. november 2020, hvor det blev kommunikeret, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle udarbejde et hastelovsforslag. Ingen af dem tænkte, at der med pressemødet skulle

818 Forklaringsdokumentet side 1571

819 Forklaringsdokumentet side 1644 og 1646

være igangsat noget, der kunne minde om tvangsaflivning, hvor der ikke var hjemmel. Det var først mandag den 9. november 2020 om morgenen, at det gik op for ham, at der var nogen, der muligvis følte, at de ikke havde fået den nødvendige information om, at det, der foregik i zone 3, var frivilligt. Adspurgt af sin bisidder om han havde en fornemmelse af, hvad politikernes holdning til lovhjemlen var, da han arbejdede på sagen den 4. november 2020 om morgenen, har han forklaret, at det først var mandag den 9. november 2020, at det gik op for ham, at man ikke mente at vide det. Der var ingen i perioden mellem KU-mødet og den 9. november 2020, der havde orienteret ham om, at regeringen ikke var bekendt med, at beslutningen ville kræve lovhjemmel.

9.6.13.8. Sms-korrespondance mellem Erhvervsministeriet og Miljø-og Fødevareministeriet

Den 8. november 2020 var der om aftenen en sms-korrespondance mellem afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet Tejs Binderup og direktør Line Nørbæk i Erhvervsministeriet, hvor Line Nørbæk videresendte et tweet fra Rasmus Jarlov til Tejs Binderup:

” ...

[Rasmus Jarlov, Tweet]:

Regeringen har i dag oversendt et brev til Folketinget, hvor de oplyser, at de IKKE har hjemmel til at kræve dyr udenfor smitteramte områder slået ned med den nuværende lovgivning. I lodret modstrid med det, som er blevet kommunikeret. Ved avlerne overhovedet dette?

...

Regeringen beder samtidig Folketinget behandle denne hjemmel på tirsdag! Ligesom vi også bliver bedt om at stemme om erstatningsordning igennem. Regeringen hader ganske simpelt, når der er tid til, at Folketinget kan tage ordentlig stilling.

...

[Line Nørbæk]:

Hej Tejs. Skal I lave ny hjemmel fordi vi ikke har hjemmel til at slå det hele ned. Altså udenfor syge besætninger og risikozoner? L

[Tejs Binderup]:

Ja, præcist.

Og har heller ikke hjemmel til at betale kompensation

Men det vidste regeringen godt. Vi havde skrevet i KU sagen, at vi ikke mente der var hjemmel

[Line Nørbæk]:

Tak jeg spurgte kun fordi jeg var nysgerrig [smiley]

Og fordi jeg kunne huske du havde nævnt det

Og lidt fordi der var nogle andre i mit hus der spurgte mig om det var noget jeg havde hørt om
..."

Erhvervspolitisk direktør Line Nørbæk, Erhvervsministeriet, har om sms-korrespondancen forklaret⁸²⁰, at hun videresendte tweet'et søndag den 8. november kl. 18.45. Hun skrev, hvad er nu det for noget. Hendes opfattelse var, at de havde en arbejdshypotese om, at der var hjemmel i § 30 i lov om hold om dyr. Hun sendte tweet'et og sms'erne, mens hun lavede mad. Det var fordi, der havde været en drøftelse på mødet onsdag den 4. november 2020.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har herom forklaret⁸²¹, at han fastholder det, som han skrev til Line Nørbæk. De havde jo skrevet bilag 2a til regeringssagen, at der ikke var hjemmel.

9.6.13.9. Overvejelser i Sundhedsministeriet

Sundhedsminister Magnus Heunicke sendte den 8. november 2020 kl. 22.14 en sms til sin ministersekretær Simone Slot, hvori han skrev: "Er der hastebehandling om mink?". Sms'en var ledsaget af et screendump af en sms-korrespondance mellem Magnus Heunicke og MF Stinus Lindgren (B) om et hastelovforslag.

Sundhedsminister Magnus Heunicke har herom forklaret⁸²², at han sendte det pågældende screendump til sine folk og spurgte, om det var rigtigt, og de svarede, at der var en hastelov på vej, samt at de bistod Miljø- og Fødevareministeriet hermed.

820 Forklaringsdokumentet side 20

821 Forklaringsdokumentet side 711

822 Forklaringsdokumentet side 1198

Sundhedsminister Magnus Heunicke skrev også om forløbet søndag den 8. november 2020 i sin elektroniske dagbog nogle få dage efter onsdag den 11. november 2020:

” ...

Onsdag 11 nov kl 06.31

Jeg tror Mogens J kan ryge på det her. Han havde ikke sin lov på plads. Jeg opdager det søndag, da jeg ser i medierne at han ringer rundt for at få en hastebehandling. Så skriver jeg til MLS og spørger til det. Er åbenbart hans lovgivning. Hvornår de opdagede det, ved jeg ikke. Ifølge Dorthe blev det fastlagt at en ny lov skulle igennem i torsdags, hvor hun blev ringet op af JM. De var så enige om at det var FVM, og derfor sagde hun ikke noget til mig. Men vi sagde ikke noget på torsdagspressemødet. Heller ikke om lørdagen, hvor Mogens var med.

...

I går fandt vi at der stod i K-sagen i et bilag, jeg ikke nåede at læse tirsdag sent aften i sidste uge, da K-møder begyndte og da nye versioner af sagen kom ind undervejs, at lovgrundlaget skulle undersøges mellem JM og FVM. Gudskelov ikke af SUM.

...

Det står som jeg nu kan forstå også i den en måned gamle sag i K, at en aflivning af alle mink - og ikke kun de smittede plus sikkerhedszone - vil kræve lovændring. Også med henvisning til FVM.

...”

Sundhedsminister Magnus Heunicke har herom forklaret⁸²³, at det svarer til det, som han skrev i en sms om søndagen. Der var flere forskellige elementer i bilagene til KU-sagen, som de er blevet klogere på. Der er sket nogle fejl i håndteringen af beslutningen om at aflive alle mink, og det måtte de håndtere, men han mener, at det var det rigtige at gøre. Når han har skrevet om den gamle sag i K, så er det nok en fejl, og der skal stå C.

Departementschef Per Okkels, Sundhedsministeriet, har forklaret⁸²⁴, at han ikke husker præcist hvornår, han fik besked om, at der var problemer med

823 Forklaringsdokumentet side 1205

824 Forklaringsdokumentet side 747

hjemmel til at aflive alle mink i Danmark, men han fik besked herom den 8. eller den 9. november 2020. Han fik et flow om at godkende hasteloven. Han så det også i medierne og hørte det fra Barbara Bertelsen. Han husker ikke, hvorfra han hørte det først.

Den 9. november 2020 kl. 12.11 sendte Dorthe Eberhardt Søndergaard en mail til Sundhedsministeriets Presseafdeling på en forespørgsel om, hvornår sundhedsminister Magnus Heunicke fik viden om den manglende lovhjemmel. Af mailen fremgår følgende:

”...

Lidt hårdt trukket op: Om der er hjemmel eller ej i MFVMs lovgivning er ikke relevant for os.

Der står i KU sagen at det undersøges nærmere Af JM og MFVM om der mangler Hjemmel

Jeg ved ikke hvornår han blev opmærksom på det.

Hilsen Dorthe

...”

9.6.13.10. Forklaringer om hastelovforslaget

Finansminister Nicolai Wammen har forklaret⁸²⁵, at han første gang hørte om hastelovforslaget søndag den 8. november 2020 om eftermiddagen. Dels så han på sin telefon, at der var en nyhed herom. Dels blev han kort efter ringet op af sin departementschef, som var blevet orienteret om, at der var et problem, og at der skulle laves en hastelov. De var begge overraskede over, at der ikke havde været styr på det, men nu handlede det om at få styr på det. De var overraskede over, at Miljø- og Fødevareministeriet ikke havde haft styr på, om der var hjemmel til den beslutning, som der var blevet truffet. Det er grundviden i et ministerium, at man skal have hjemmel til de beslutninger, som der træffes, og han kan ikke mindes, at det er sket før i hans tid som minister. Han kan ikke huske, om han blev ringet op af sin departementschef før eller efter, at han fik en mail [kl.18.28] om, at der var en hastelov på vej.

825 Forklaringsdokumentet side 846f

Departementschef Peter Stensgaard Mørch, Finansministeriet, har forklaret⁸²⁶, at han første gang hørte om den manglende hjemmel den 8. november 2020, da Henrik Studsgaard ringede til ham. Henrik Studsgaard ringede som led i en generel rundringning, og det var en kort samtale. Han modtog fredag den 6. november 2020 om aftenen en mail med status på minksituationen, hvor det fremgik, at der blev arbejdet på et lovforslag, men det handlede mest om kompensation. Han havde tidligere forespurgt Martin Ulrik Jensen om status på, hvor man var i forhold til kompensation, da der var kommet brev fra partierne om, at det var vigtigt med kompensation til avlerne. Han mindes ikke, at han læste mailen før søndag aften. Hvis han havde set mailen før søndag, var det ikke sikkert, at det var gået op for ham, at det vedrørte hjemmel til at slå alle mink ihjel, da han troede, at det mest handlede om kompensation. Han tænkte slet ikke over, at der kunne være noget galt. Han vidste ikke, hvilke beskeder, der var sendt til avlerne. Han først læste mailen af 6. november 2020, efter han fik viden om, at beslutningen fra KU-mødet kunne mangle hjemmel. Han vidste ikke, om man var begyndt at aflive mink på Sjælland, og da det vedrørte lovgivning på Miljø- og Fødevareministeriets område, var det ikke noget, som han skulle gøre noget ved, da deres rolle alene vedrørte økonomidelen.

Departementschef Michael Dithmer, Erhvervsministeriet, har forklaret⁸²⁷, at han blev klar over, at der manglede lovhjemmel den 7. november 2020 til at aflive samtlige mink i Danmark gennem en samtale med Henrik Studsgaard vedrørende tempobonus. Henrik Studsgaard oplyste ham om, at der var udvikling i sagen, og at man var i gang med at tage kontakt til fødevareordførerne med henblik på en hastelovgivning. Det var ham, der ringede til Henrik Studsgaard den 7. november 2020 for at høre, hvor langt de var med tempobonus, da dette havde indflydelse på Erhvervsministeriets iværksættelse af kompensationsordninger. Det havde hele tiden stået klart for ham, at der skulle sikres hjemmel til tempobonus i Folketinget.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har om telefonsamtalen med Michael Dithmer forklaret⁸²⁸, at han og Dithmer var i gang med at forberede en ØU-sag om ekspropriationsspor, som blev skriftligt

826 Forklaringsdokumentet side 971

827 Forklaringsdokumentet side 302 og 305

828 Forklaringsdokumentet side 1570

sanktioneret natten mellem den 8. og 9. november 2020. Der var også et møde om det spor fredag morgen den 6. november 2020, og han vil tro, at Michael Dithmer ringede til ham herom lørdag den 7. november 2020. Han har ikke selv kontaktet Michael Dithmer i anledning af hastelovforslaget. Han kan tilslutte sig Michael Dithmers udlægning af forløbet, som det er gengivet i Michael Dithmers forklaring for kommissionen.

Erhvervsminister Simon Kollerup har forklaret⁸²⁹, at han den 7. november 2020 sidst på dagen eller om aftenen telefonisk blev orienteret om hjemmelsproblematikken af Michael Dithmer. Michael Dithmer havde hørt det lidt en passant fra Miljø- og Fødevareministeriets departementschef, som nævnte, at man var i gang med at lave en hastelov. Det var ikke noget, som han og Michael Dithmer brugte lang tid på at tale om.

Stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, har forklaret⁸³⁰, at han mandag den 9. november 2020 var i dialog med Venstre om proceduren for hastebehandling af lovforslaget.

9.6.14. Lovforslag L77 – forslag til lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink

Tirsdag den 10. november 2020 fremsatte miljø- og fødevareminister Mogens Jensen i Folketinget forslag til lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink. Lovforslaget, der havde nr. L 77, indeholdt bl.a. forbud mod hold af mink, pligt til aflivning (efter omstændigheder ved pelsning) samt hjemmel til såkaldt tempobonus ved hurtig aflivning. I sin skriftlige fremsættelse anførte miljø- og fødevareministeren bl.a.:

”...

I en risikovurdering af 3. november 2020 fra Statens Serum Institut er det konkluderet, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir i mink øger risikoen for, at der opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod.

829 Forklaringsdokumentet side 879 og 881

830 Forklaringsdokumentet side 1340

Det foreslås på ovenstående baggrund, at der skabes hjemmel til at aflive alle mink på danske minkfarme, og at der samtidig indføres et midlertidigt forbud mod genindsættelse og hold af nye mink indtil 31. december 2021. Det foreslås med lovforslaget, at alle mink skal være aflivede senest den 1. december 2020.

I lyset af ovennævnte tvingende hensyn er det vigtigt, at aflivningen af alle mink foregår så hurtigt som muligt, og med lovforslaget etableres der derfor hjemmel til en bonusordning for hurtig aflivning af mink.
..."

Nedenfor er optrykt Lovforslag L77, jf. Folketingstidende 2020-2021, Tillæg A, L77 som fremsat:

Fremsat den 10. november 2020 af ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling (Mogens Jensen)

Forslag

til

Lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink¹⁾

Midlertidigt forbud mod hold af mink

§ 1. Hold af mink er ikke tilladt til og med den 31. december 2021.

Stk. 2. Det er til og med den 31. december 2021 forbudt at

- 1) ind- og udføre levende mink til og fra Danmark,
- 2) til- og fraføre levende mink mellem besætninger i Danmark eller
- 3) tilføre mink til de i stk. 3 og 4 nævnte dyrehold.

Stk. 3. Stk. 1 og 2, omfatter ikke

- 1) hold af mink i zoologiske haver, dyreparker og lignende,
- 2) hold af mink i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder og
- 3) privates hold af domesticerede former af mink, dog maksimalt 5 mink.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan efter ansøgning give tilladelse til at fravige stk. 1 og 2 med henblik på tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet. Der kan fastsættes vilkår for tilladelsen.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om ændringen af undertagelserne nævnt i stk. 3 og 4, herunder, at de i stk. 3 nævnte hold af mink omfattes af forbuddet i stk. 1 og 2.

Aflivning af mink

§ 2. Fysiske og juridiske personer, der i strid med § 1, stk. 1, holder mink, skal lade dyrene aflive.

Stk. 2. Mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, og som ikke er omfattet af restriktioner i medfør af lov om hold af dyr, må pelses.

Tempobonus

§ 3. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling udbetaler en tempobonus på 20 kr. pr. mink til minkavlere, der har aflivet alle mink i besætningen senest den 16. november 2020.

Stk. 2. For minkavlere beliggende i Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø kommuner, der havde aflivet alle mink i besætningen senest den 9. november 2020, udbetaler ministeren ud over en tempobonus på 20 kr. pr. mink yderligere 10 kr. pr. mink i bonus.

Stk. 3. Uanset de i stk. 1 og 2 nævnte datoer for afslutning af aflivning kan ministeren udbetale tempobonus, hvis årsagen til overskridelsen ikke skyldes minkavlernes forhold.

Oplag, nedgravning og bortskaffelse

§ 4. Vedkommende minister kan til og med den 31. december 2021 træffe foranstaltninger og fastsætte regler om oplag, nedgravning eller bortskaffelse af aflivede mink, når det er nødvendigt. Foranstaltningerne kan træffes uanset bestemmelser i anden lovgivning, og reglerne kan fravige anden lovgivning.

Stk. 2. Foranstaltninger og regler efter stk. 1 må ikke udstrækkes i længere tid end nødvendigt.

Kontrol, påbud m.v.

§ 5. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fører kontrol med, at loven overholdes.

Stk. 2. Ministeren kan endvidere meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for at sikre lovens overholdelse.

Stk. 3. Hvis et påbud ikke efterkommes inden for en nærmere fastsat frist, kan ministeren lade arbejdet udføre for den ansvarliges regning.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der som udkast har været notificeret i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/1535/EU om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (kodifikation) (informationsproceduredirektivet).

Stk. 4. Klage over forbud og påbud meddelt efter stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 5. Ministeren kan efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation fastsætte regler om andre offentlige myndigheds eller offentlige institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven.

Adgang til offentlige og private ejendomme m.v.

§ 6. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling eller andre, der efter regler udstedt i medfør af § 5, stk. 5, medvirker ved varetagelsen af opgaver efter loven, har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, med henblik på varetagelse af opgaver efter denne lov eller regler fastsat i medfør af heraf.

Stk. 2. Politiet yder om nødvendigt bistand til adgang i medfør af stk. 1. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om politiets bistand efter 1. pkt.

Erstatning og kompensation

§ 7. Staten yder ved aflivning af mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, erstatning, der svarer til dyrenes værdi, samt erstatning til dækning af det herved opståede driftstab. Er dyrene pelset, jf. § 2, stk. 2, bortfalder retten til erstatning for værdien af de pelsede dyr. 1. pkt. finder ikke anvendelse på besætninger, der er pålagt restriktioner efter lov om hold af dyr og bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætter regler om erstatning eller kompensation som følge af forbuddet mod hold af mink, jf. § 1, stk. 1.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om behandlingen af sager omfattet af stk. 1

og 2. Ministeren kan herunder fastsætte regler om oprettelse af myndigheder, der skal behandle sagerne, og efter forhandling med transportministeren fastsætte regler om, at sagerne helt eller delvis skal behandles efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Straf

§ 8. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der

- 1) overtræder § 1, stk. 1,
- 2) overtræder § 1, stk. 2, eller
- 3) undlader at efterkomme et påbud eller overtræder forbud meddelt efter § 5, stk. 2.

Stk. 2. I forskrifter fastsat i medfør af loven kan der fastsættes straf i form af bøde og fængsel indtil 6 måneder for overtrædelse af forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 9. Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. § 8, stk. 1, nr. 1 og 3, finder for så vidt angår mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, først anvendelse fra den 1. december 2020.

Stk. 3. Ansøgning om tilladelse efter § 1, stk. 4, skal for så vidt angår tekniske og videnskabelige undersøgelser, der er iværksat før lovens ikrafttræden, indgives senest den 1. december 2020. Giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling afslag på ansøgningen, fastsættes der samtidig en frist for, hvornår minkene skal være aflivet. Indtil udløbet af fristen i 2. pkt finder § 1, stk. 1 og 2, ikke anvendelse.

Færøerne og Grønland

§ 10. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

*Bemærkninger til lovforslaget**Almindelige bemærkninger*

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Afgivning af mink samt midlertidigt forbud mod hold mink
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Statens Serum Instituts risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl
 - 2.1.3. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Erstatning og kompensation
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. De økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.
4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. De administrative konsekvenser for borgere
6. De miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema.

1. Indledning

Formålet med denne lov er at hindre udbredelse af COVID-19 i mink af hensyn til folkesundheden.

I midten af juni blev de første minkfarme i Nordjylland konstateret smittede med COVID-19. Disse blev ud fra et forsigtighedsprincip aflivet i medfør af lov om hold af dyr. Virusset har frem til i dag bredt sig til over 200 farme fordelt over Jylland. Per 9. november 2020 er 229 farme konstateret smittede. Efter anbefaling af veterinær- og sundhedsmyndighederne besluttede regeringen den 1. oktober 2020 at slå alle smittede besætninger samt besætninger inden for en radius af 7,8 kilometer ned.

Sundhedsmyndighederne vurderer, at fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. Det fremgår af Statens Serum Instituts risikovurdering af 3. november 2020 af human sundhed ved fortsat minkavl. Det fremgår desuden, at fortsat minkavl under epidemien indebærer en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink og mennesker som er set i Vestdanmark i 2020. Statens Serum Institut vurderer, at dette indebærer en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir i mink øger risikoen for, at der opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod. Statens Serum Institut vurderer, at den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, samlet set kan risikere at blive svækket eller udeblive, og at det samtidig må forventes at betyde en væsentlig forringelse af mulighederne for at bevare epidemikontrol i Danmark.

Statens Serum Institut har ifølge risikovurderingen påvist en mutation, cluster 5, som foreløbige laboratorieundersøgelser tyder på har nedsat følsomhed over for neutraliserende antistoffer. Der er risiko for, at der opstået en ny mutation, som aktuelle vaccinekandidater ikke giver optimal beskyttelse imod.

Det foreslås på den baggrund, at alle mink på danske minkfarme skal aflives (inkl. avlsdyr), og at produktionen skal indstilles, herunder genindsættelse af nye mink, til og med den 31. december 2021.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Aflivning af mink samt midlertidigt forbud mod hold af mink

2.1.1. Gældende ret

Lovforslaget vedrører en ny hovedlov, der fastsætter et midlertidigt forbud mod hold af mink, herunder krav om afliv-

ning af alle mink, som ikke er omfattet af restriktioner som følge af lov om hold af dyr.

Det fremgår af § 1 i lov om hold af dyr, at lovens formål er at sikre at hold af dyr sker på ansvarlig vis og på en sådan måde, at hensynet til fødevarer sikkerheden og menneskers og dyrs sundhed samt produktionen tilgodeses.

Det primære formål med lov om hold af dyr er imidlertid at sikre dyrenes sundhed og bekæmpe sygdom i dyr. Som en afledet effekt heraf, vil bekæmpelse af sygdom i dyr, også kunne ske for at beskytte menneskers sundhed.

Efter bestemmelserne i lovens § 30 er der hjemmel til at iværksætte en række foranstaltninger med henblik på at udrydde, begrænse eller imødegå risiko for udbredelse af blandt andet zoonotiske smitstoffer. Hjemlen omfatter blandt andet adgang til at aflive dyr, der enten er konstateret ramt, eller som kan mistænkes for at være ramt af sygdom. Herudover kan raske dyr i en zone omkring udbrudsstedet aflives. Zonens størrelse fastsættes ud fra en veterinærfaglig vurdering af smitteforholdene.

Der er således ikke hjemmel i lov om hold af dyr til at aflive alle mink i besætninger med pelsdyrproduktion, ligesom der ikke er hjemmel til at indføre et midlertidigt forbud mod hold af mink.

2.1.2. Statens Serum Instituts risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl

Statens Serum Institut konkluderer i "Risikovurdering af human sundhed ved fortsat minkavl" af 3. november 2020, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. Sundhedsstyrelsen tilslutter sig konklusionerne i risikovurderingen.

Statens Serum Institut hæfter sig ved, at der pr. 2. november 2020 er konstateret SARS-CoV-2 smitte på 191 minkfarme, og at denne udvikling er sket til trods for en intensiv indsats fra myndighedernes side med henblik på at begrænse smitten. Statens Serum Institut konstaterer, at mink med SARS-CoV-2 udgør et stort reservoir af virus, at der er en stor erhvervsrisiko forbundet med minkavl i smittede områder, og det er ikke lykkedes at begrænse yderligere spredning til det omgivende samfund.

Statens Serum Institut konstaterer, at der samtidig ses smitte med nye typer SARS-CoV-2 virus, der tilpasser sig mink (minkvarianter) i lokalbefolkningen, og at der er en stærk geografisk og tidsmæssig sammenhæng mellem antal positive minkfarme og smitteforekomst blandt mennesker. Statens Serum Institut konstaterer videre, at på grund af de ændrin-

ger, der optræder i spike proteinet i flere af minkvarianterne af virus, er der risiko for at vacciner, der er rettet imod spike proteinet ikke vil give optimal beskyttelse imod de nye virus, der opstår i mink, og immuniteten fra overstået COVID-19 infektion kan give mindre beskyttelse mod de nye virusvarianter.

Statens Serum Institut konstaterer også, at der løbende er sket flere mutationer i SARS-CoV-2 minkvariant, hvor der indtil nu er fundet 5 clustre.

Et bestemt virus med 4 ændringer i generne for spike protein er påvist i fem nordjyske minkfarme og i 12 patientprøver, heraf 4 med direkte forbindelse med tre af disse farme (cluster 5). Foreløbige undersøgelser tyder på, at dette virus udviser nedsat folsomhed for neutraliserende antistoffer fra flere personer med overstået infektion. Dette er påvist i et laboratorieforsøg, hvor man ser, at det særlige minkvirus ikke i samme grad hæmmes i vækst af antistoffer fra mennesker, som har været smittet med en ikke-minkrelateret variant af SARS-CoV-2. Igangværende undersøgelser vil afdække problemstillingen yderligere. Yderligere varianter er identificeret ved sekvensering men ikke undersøgt for neutralisation endnu. Dette er bekymrende, da det potentielt kan have betydning for en kommende COVID-19 vaccines effekt over for smitte med nye minkvarianter, og indebærer en risiko for nedsat immunitet over for disse efter overstået COVID-19 infektion, hvilket både har betydning for den enkelte og for flokimmuniteten i samfundet.

Det fremgår på den baggrund uddybende af risikovurderingen, at hvis minkproduktionen fortsættes i Danmark, således at der i 2021 genetableres en stor population af mink, vurderer Statens Serum Institut det for overvejende sandsynligt, at denne population vil være modtagelige for smitte. Statens Serum Institut forventer, at der stadigt vil være SARS-CoV-2 i omløb blandt mennesker og ingen betydende immunitet i befolkningen før størstedelen af befolkningen er vaccineret. Dermed er der en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink og mennesker, som er set i Vestdanmark i 2020. Statens Serum Institut vurderer, at dette indebærer en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod.

Statens Serum Institut vurderer, at den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, samlet set kan risikere at blive svækket eller udeblive, og at det samtidig må forventes at betyde en væsentlig forringelse af mulighederne for at bevare epidemikontrol i Danmark, hvilket kan medføre, at man må indføre yderligere restriktioner og begrænsninger på samfundslivet m.v.

Statens Serum Institut konkluderer, at tilstedeværelsen af et omfattende reservoir af virus i mink indebærer en alvorlig trussel mod folkesundheden, idet virus spredes fra dyr til mennesker.

2.1.3. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af risikovurderingen fra Statens Serum Institut af 3. november 2020, at såfremt minkproduktionen fortsættes i Danmark, således at der i 2021 genetableres en stor population af mink, vurderes det for overvejende sandsynligt, at denne population vil være modtagelige for smitte. Derudover forventes der stadigt at være SARS-CoV-2 i omløb blandt mennesker og ingen betydende immunitet i befolkningen før størstedelen af befolkningen er vaccineret. Dermed er der en betydelig risiko for gentagelse af smittespredning blandt mink og mennesker, som er set i Vestdanmark i 2020. Dette vurderes at indebære en stor risiko for folkesundheden, både ved at medføre større sygdomsbyrde blandt mennesker, og ved at et stort virusreservoir øger risikoen for, at der igen opstår nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod. Samlet set kan den flokimmunitet, der opnås ved vaccination eller overstået infektion, risikere at blive svækket eller udeblive. Det må samtidig forventes at betyde en væsentlig forringelse af mulighederne for at bevare epidemikontrol i Danmark.

En fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer derfor efter sundhedsmyndighedernes vurdering en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at lov om hold af dyr ikke kan finde anvendelse på den foreliggende situation, hvor det af hensyn til folkesundheden er foreslåes at alle mink i besætninger med pelsdyrproduktion skal aflives. Efter Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse vil så indgribende foranstaltninger, der omfatter aflivning af alle mink samt forbud mod genindsættelse i en periode, kræve eksplicit lovhjemmel. Miljø- og Fødevareministeriet finder det derfor nødvendigt at fremsætte nærværende lovforslag, hvormed der skabes hjemmel til at påbyde aflivning af alle mink i besætninger med pelsdyrproduktion og samtidig indføres et midlertidigt forbud mod hold af mink til og med den 31. december 2021.

På baggrund af ovenstående foreslås det at påbyde aflivning af alle mink i danske besætninger samt forbyde genindsættelse af mink til og med den 31. december 2021.

Hvis der senere måtte vise sig at blive behov for at forlænge forbudsperioden vil dette ske ved lovændring.

Med lovforslaget skabes der således hjemmel til aflivning

af alle mink og samtidig indføres forbud mod hold af mink til og med den 31. december 2021. Forslaget indebærer, at alle besætninger med mink, inklusive avlsdyr, omfattes af det midlertidige forbud mod hold af mink og skal aflives.

Det foreslås endvidere at forbyde ind- og udførsel af levende mink til og fra Danmark samt at til- og fraføre levende mink mellem besætninger og tilføre mink til dyrehold, der undtaget fra forbuddet mod hold af mink, jf. det foreslåede § 1, stk. 3 eller 4.

Forbuddet mod hold af mink vil som udgangspunkt ikke gælde hold af mink i zoologiske haver, dyreparker og lignende. Ligeledes er privates hold af domesticerede mink undtaget fra forbuddet, dog vil der maksimalt kunne holdes 5 mink af hensyn til at minimere risikoen for smitte.

Ministeren for fødevarer, fiskeri, og ligestilling bemyndiges efter forslaget til at fastsætte regler om, at de undtagne dyrehold med mink, kan omfattes af forbuddet, hvis der senere kommer nye risikovurderinger i forhold til disse former for minkhold.

Som udgangspunkt vil hold af mink i besætninger, der indgår i tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet være omfattet af forbuddet § 1, stk. 1 og 2. Det foreslås dog, at ministeren efter ansøgning kan give tilladelse til hold af mink i forsøgsøjemed, hvis dette kan gøres på en sådan måde, at sikkerheden for folkesundheden ikke bringes i fare. Det foreslås derfor, at der kan fastsættes vilkår for opnåelse af tilladelse, hvilket kunne være krav om særlige smitteforebyggende foranstaltninger, lukkede staldanlæg mv.

Det foreslås med lovforslaget, at mink, der holdes i strid med forbuddet skal aflives ved ejerens foranstaltning. Det foreslås endvidere, at der kan meddeles de påbud og forbud, som er nødvendige for at sikre overholdelse af loven – og hvis et påbud om f.eks. aflivning af mink ikke efterkommes, kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling lade dyrene aflive og bortskaffe for ejerens regning.

Mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, og som ikke er omfattet af restriktionerne som følge af lov om hold af dyr, kan pelses. Det vil sige, at raske mink i besætninger, der ikke ligger inden for risikozone på 7,8 km fra smittede besætninger (dyrehold med smittede mink), kan pelses i forbindelse med aflivningen.

Det foreslås endvidere, at overtrædelse af forbuddet mod hold af mink, herunder forbuddet mod ind- og udførsel af mink m.v., kan straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. For så vidt angår mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, foreslås, at bestemmelsen om straf for at holde

mink i strid med det foreslåede forbud ikke finder anvendelse før den 1. december 2020, hvormed der gives avlere af mink rimelig tid til at aflive eksisterende dyr efter forbuddet indførelse. En overtrædelse af forbuddet om at indføre eller udføre levende mink til og fra Danmark samt en overtrædelse af forbuddet mod at til- og fraføre levende mink mellem besætninger eller at tilføre mink til dyrehold, der undtaget fra forbuddet mod hold af mink, kan dog straffes fra lovens ikrafttræden.

Af hensynet til folkesundheden er det vigtigt, at aflivningen af alle mink foregår hurtigst muligt – og gerne før den 1. december 2020. Det foreslås derfor, at der etableres en bønnsordning for hurtig aflivning af mink. Det foreslås, at der udbetales en tempobonus på 20 kr. pr. aflivet dyr. Ordningen gælder aflivning af alle dyr og således også dyr, der aflives i medfør af restriktioner efter lov om hold af dyr. Det er en forudsætning for udbetaling af tempobonus, at aflivning er tilendebragt senest den 16. november 2020. For aflivning af mink i Nordjylland (kommunerne Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø) vil der herudover blive ydet en ekstra tempobonus på 10 kr. pr. dyr, hvis aflivningen var tilendebragt senest den 9. november 2020. Ministeren kan dog udbetale tempobonus, selv om fristerne ikke overholdes, hvis årsagen til overskridelsen ikke skyldes minkavlens forhold.

Miljø- og Fødevareministeriet finder, at der i forbindelse med bortskaffelse mv. af de aflivede mink kan opstå behov for at kunne fravige anden lovgivning. Det foreslås derfor, at vedkommende minister til og med den 31. december 2021 kan træffe foranstaltninger og fastsætte regler om oplag, nedgravning eller bortskaffelse af aflivede mink, når det er nødvendigt. Dertil foreslås det, at foranstaltningerne kan træffes uanset bestemmelser i anden lovgivning, og at reglerne kan fravige anden lovgivning. Det foreslås samtidig, at trufne foranstaltninger og regler udstedt i medfør af bemyndigelserne ikke må udstrækkes i længere tid end nødvendigt.

2.2. Erstatning og kompensation

2.2.1. Gældende ret

Lovforslaget vedrører en ny hovedlov, der fastsætter et midlertidigt forbud mod hold af mink, herunder krav om aflivning af alle mink, som ikke er omfattet af restriktioner som følge af lov om hold af dyr.

Lov om hold af dyr indeholder særlige regler om statens erstatning for påbud om aflivning af dyr af hensyn til bekæmpelsen af smitsomme sygdomme. Statens erstatningsansvar for aflivning af mink, der er under restriktioner efter lov om hold af dyr, er reguleret i § 56, stk. 1, i lov om hold af dyr. Bestemmelsen udgør en modifikation af de almindelige erstatningsregler, idet den bestemmer, at staten er ansvarlig

på objektivt grundlag, når den f.eks. udsteder påbud om aflivning af dyr for at bekæmpe smitsomme sygdomme.

I de tilfælde, hvor der er tale om aflivning af dyr, der er konstateret smittet, tillægger lov om hold af dyr i § 56, stk. 1, ejeren af den pågældende dyresætning en erstatning, som vedkommende ikke ellers havde været berettiget til.

Baggrunden for de gældende regler er, at det er af afgørende betydning at kunne foretage en hurtig og effektiv sygdomsbekæmpelse, herunder nedslagning af såvel smittede dyr som dyr, der blot mistænkes for at være smittede. Det er anset for nødvendigt at sikre den fornødne motivation hos de berørte landmænd til at medvirke positivt, både ved diagnosticering og bekæmpelse af alvorlige sygdomme igennem regler, der i høj grad holder dem skadesløse for udgifter forbundet med sygdomskonstatering og bekæmpelse.

Det fremgår af bemærkningerne til § 56, at der kan ydes hel eller delvis driftstabserstatning i forbindelse med nedslagning af syge dyr. Gennem en årrække har driftstabserstatningen dog været begrænset til at udgøre 20 pct. af det faktisk opgjorte driftstab. Dette fremgår også af bekendtgørelse om erstatning og udgifter ved bekæmpelse og forebyggelse af husdyrsygdomme (erstatningsbekendtgørelsen).

Det kan udledes af de specielle bemærkninger til § 56, at hvis der er tale om nedslagning af raske dyr ydes der som udgangspunkt fuld erstatning for dyrene og fuld driftstabserstatning. Dette sker ud fra en antagelse om ekspropriation.

Fødevarestyrelsen har med hjemmel i § 56 i lov om hold af dyr udstedt ovennævnte erstatningsbekendtgørelse, som finder anvendelse på dyr, der er underlagt restriktioner ifølge lov om hold af dyr.

Erstatningsbekendtgørelsens § 3 fastslår, at dyr skal takseres, inden de aflives, og at Fødevarestyrelsen betaler erstatning for de takserede dyr. Bekendtgørelsens § 6, stk. 1, fastslår, at man ved taksationen værdiansætter dyrene efter deres tilstand ved aflivning, dog således at der ikke tages hensyn til den sygdom eller den mistanke herom, der er årsag til aflivning.

Erstatningsbekendtgørelsens § 7, stk. 3, fastslår, at taksationsproceduren ikke skal anvendes, hvis der findes godkendte skalaværdier.

Driftstab udgøres af værdien af den produktion eller tilvækst, som de aflivede dyr kunne generere, hvis de ikke var blevet aflivet, fratrukket sparede udgifter til foder, løn mv. Det kan f.eks. være i form af tabt avance eller forøgede driftsudgifter. Det påhviler i udgangspunktet den skadelidte at påvise størrelsen af sit driftstab, men henset til at bevis-

byrden herfor kan forekomme særligt tung, opgøres driftstabserstatningen ofte som et skønsmæssigt fastsat beløb.

For så vidt angår driftstabets fastslår bekendtgørelsens § 8, stk. 1, at tabet beregnes som 20 % af en fastlagt godkendt skalaværdi for det samlede driftstab, idet der dog udbetales 8 % af dyrenes samlede værdi til dækning af driftstabets, hvis der ikke findes en godkendt skalaværdi.

2.2.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den foreslåede ordning indebærer et forbud mod at holde mink, herunder drive minkavl, i perioden til og med den 31. december 2021. Mink, der holdes i strid med dette forbud, skal efter forslaget aflives.

Der ydes ved aflivning af mink, der er anskaffet før lovens ikrafttrædelse, erstatning, der svarer til dyrenes værdi samt erstatning til dækning af det herved opståede driftstab. Erstatningen svarer til den, der efter gældende ret ydes i medfør af lov om hold af dyr for så vidt angår de mink, der slæes ned. Såfremt dyrene ikke er pålagt restriktioner efter bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr og lov om hold af dyr, kan dyrene pelses, og i dette tilfælde bortfalder ret til erstatning for værdien af de pelsede dyr. For så vidt angår de mink, der er pålagt restriktioner efter bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr og lov om hold af dyr, ydes erstatning for de aflivede mink efter reglerne i lov om hold af dyr.

Personer og virksomheder, der holder og opdrætter mink erhvervmæssigt, herunder som hovederhverv eller som bierhverv/hobbyvirksomhed, lider ud over tabet af dyrene et driftstab, som følge af det foreslåede forbud mod hold af mink til og med den 31. december 2021.

Ved nedslagning efter lov om hold af dyr omfatter driftstab det, der umiddelbart følger af påbuddet om aflivning, og erstatningen efter lov om hold af dyr omfatter således ikke langsigtede driftstab m.v. Da der ikke er veterinærfagligt grundlag for at forbyde indsættelse af nye dyr i besætningerne i 2021, hverken i de aflivede zoner eller uden for disse samt at bevare raske avlsdyr, vil driften normalt kunne genoptages, når sygdomsbekæmpelsen og den efterfølgende rengøring og desinfektion er tilendebragt og godkendt af Fødevarestyrelsen.

Med lovforslaget foreslås imidlertid af folkesundhedsmæssige årsager et forbud mod hold af mink til og med indtil 31. december 2021, hvilket vil påføre minkavlerne et længerevarende driftstab, der ligger ud over det umiddelbare driftstab, der er forbundet med aflivning af mink, der kan erstattes efter lov om hold af dyr.

For så vidt angår besætninger med smittede mink, og besæt-

ninger der i øvrigt er pålagt restriktioner efter bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr og lov om hold af dyr, vil erstatning for tab, der ligger ud over det, der kan erstattes efter lov om hold af dyr, skulle dækkes af regler fastsat i medfør af denne lov på samme vis som besætninger med raske mink, der ikke er er pålagt restriktioner efter bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr og lov om hold af dyr.

Med lovforslaget foreslås desuden, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling bemyndiges til at fastsætter regler om erstatning og kompensation som følge af det foreslåede midlertidige forbud mod hold af mink, herunder hvilke myndigheder der skal behandle sagerne og reglerne for sagernes behandling. Den nærmere fastsættelse af sådanne regler, herunder mulige erstatnings- og kompensationsmodeller vil blive fastsat efter forhandling med Folketingets partier.

Det følger af grundlovens § 73, stk. 1, at to overordnede betingelser skal være opfyldt, for at der er tale om ekspropriation i grundlovens forstand. For det første skal indgrebet være rettet mod "ejendom", som er beskyttet efter grundlovens § 73. For det andet skal indgrebet være ekspropriativt (der skal være tale om afståelse).

Hvis der er tale om et indgreb, der har karakter af ekspropriation i grundlovens forstand, skal tre betingelser være opfyldt, for at indgrebet er i overensstemmelse med grundloven. Indgrebet skal være krævet af almenvellet, det skal ske ifølge lov, og der skal ydes fuldstændig erstatning til den berørte ejer.

Udtrykket "ejendom" i grundlovens § 73 må forstås i vid betydning. Det er således almindeligt antaget, at bestemmelsen ikke alene beskytter ejendomsret i traditionel forstand. Det antages bl.a., at bestemmelsen ikke alene beskytter rettigheder af privatretlig karakter, men også særlige rettigheder af erhvervsmæssig karakter stiftet på offentligretligt grundlag, f.eks. næringsrettigheder. Udøvelse af virksomhed med minkavl må på den baggrund anses for beskyttet af grundlovens § 73. Den foreslåede dvalerordning i form af et midlertidigt forbud mod hold af mink vil derfor udgøre et indgreb i en rettighed, der er omfattet af grundlovens ejendomsbegreb.

Det er i forfatningsretlig litteratur og praksis almindeligt antaget, at spørgsmålet om, hvorvidt et indgreb har karakter af ekspropriation, må bero på et samlet skøn over indgrebs beskaffenhed, jf. Alf Ross, a.st., side 665 ff., Max Sørensen, a.st., side 412, Peter Germer, a.st., side 291-292 og Orla Friis Jensen, a.st., side 476 f. Som momenter, der må tillægges betydning ved udøvelsen af dette skøn, kan der navnlig peges på indgrebs formål, i hvilken grad indgrebet er generelt eller konkret (herunder om det rammer mange eller få personer), indgrebs intensitet, om indgrebet angår en fremtidig eller en aktuel rettighed, om indgrebet går ud

på at overføre rettigheden fra den hidtidige ejer til en ny eller på en tilintetgørelse af denne rettighed, samt indgrebs begrundelse (causa).

For så vidt angår indgrebs begrundelse (det såkaldte causa-kriterium) bemærkes det, at det traditionelt antages, at hvis et indgreb er begrundet i at afværge en fare fra et ejendoms gode, er det et forhold, der vil tale imod, at der er tale om ekspropriation i grundlovens forstand. Der kan i den forbindelse henvises til U 2000.1/2 H, hvor Højesteret fastslog, at nedslagtning af en smittefarlig husdyrbesætning ikke berettigede til erstatning efter grundlovens § 73. Der blev i den forbindelse ikke alene lagt vægt på de samfundsmæssige interesser, men tillige på, at det også er i den enkelte husdyravlars økonomiske interesse, at smittespredning bekæmpes på den mest effektive måde. Endvidere blev der lagt vægt på, at der var ydet delvis erstatning til den pågældende ejer af husdyrbestanden.

Det vil afhænge af en samlet vurdering ud fra de ovenfor beskrevne momenter, om en ordning som den foreslåede konkret over for den enkelte minkavl vil være udtryk for et ekspropriativt indgreb i grundlovens forstand.

Lovforslaget indebærer for det første, at der tilvejebringes hjemmel til aflivning af mink i besætninger, hvor der ikke er konstateret smitte, og som ligger uden for de risikozoner, der er defineret i medfør af lov om hold af dyr. Med lovforslaget lægges der op til at yde erstatning på samme vilkår som efter lov om hold af dyr, dvs. en erstatning svarende til dyrenes eller produkternes værdi samt en erstatning til fuld dækning af det herved opståede driftstab. Ved beregningen af denne erstatning er det tilslaget, at den erhvervsdrivende stilles som ved ekspropriation. Der vil endvidere i nogle tilfælde blive ydet en tempobonus på 20 eller 30 kr. pr. dyr afhængigt af beliggenheden af den pågældende farm.

Der lægges for det andet med lovforslaget op til at indføre et midlertidigt forbud mod hold af mink til og med den 31. december 2021. I den forbindelse lægges der op til med hjemmel i den foreslåede § 7 at fastsætte regler om erstatning eller kompensation i anledning af det midlertidige forbud. Det er på den baggrund vurderingen, at det foreslåede midlertidige forbud mod hold af mink ikke i almindelighed vil udgøre et ekspropriativt indgreb over for de erhvervsdrivende. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at den foreslåede ordning vil kunne udgøre et ekspropriativt indgreb over for konkrete erhvervsdrivende. Det bemærkes i den forbindelse navnlig, at der knytter sig en vis usikkerhed til omstændighederne efter udløbet af den foreslåede dvalerperiode, herunder om det i praksis kan vise sig uforholdsmæssigt vanskeligt eller umuligt for nogle af de erhvervsdrivende, som på dette tidspunkt ønsker at genoptage erhvervet, at genetablere virksomheden inden for en rimelig tidshorisont efter ophør af dvalerperioden.

3. De økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil have væsentlige økonomiske konsekvenser for det offentlige. Minkavlerne skal i forbindelse med aflivningen af mink og samtidig indførelse af forud mod genindsætning og hold af mink til og med den 31. december 2021 kompenseres for deres tab, ligesom staten vil have væsentlige omkostninger forbundet med aflivningen, herunder en tempobonus i 2020 samt væsentlige administrative og implementeringskonsekvenser, herunder til sagsbehandling og udbetalinger af erstatning eller kompensation. Der vil skulle fastsættes nærmere regler om erstatning og kompensation, ligesom der i alle sager om erstatning og kompensation vil skulle foretages en konkret vurdering i forhold til hver enkelt minkavler. Der er derfor ikke muligt på forhånd at opgøre et sikkert estimat for de samlede omkostninger for det offentlige, men det vurderes at de samlede omkostninger for staten som følge af lovforslaget vil udgøre mindst 5 mia. kr.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget medfører væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af aflivning af mink, inkl. avlsdyr, samt tabt langsigtet driftstab, herunder omkostninger forbundet med genetablering m.v. Med lovforslaget lægges der op til, at der ved aflivning af mink, der er anskaffet før lovens ikrafttrædelse, ydes erstatning, der svarer til dyrenes værdi, samt til erstatning til dækning af det herved opståede driftstab. Denne erstatning vil svare til den, der i dag ydes efter lov om hold af dyr. Såfremt alle avlere, der har mulighed for det, pelsker minkene og sælger deres skind, ydes der ikke erstatning for de pelsede aflivede dyr, men dog en tempobonus for alle mink, der aflives inden den 16. november 2020. Herudover lægges der med lovforslaget op til at skabe hjemmel til at fastsætte regler om erstatning eller kompensation som følge af det midlertidige forbud mod hold af mink til og med den 31. december 2021.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i afsnit 3.

5. De administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgere.

6. De miljømæssige konsekvenser

En midlertidig indstilling af produktionen af mink vurderes umiddelbart at have positive miljømæssige konsekvenser. Det kan samtidig ikke udelukkes, at det høje antal aflivninger af mink over en kort periode, hvortil der skal foretages oplag, nedgravning eller bortskaffelse af de aflivede mink, kan have en negativ indvirkning på miljøet ved f.eks. nedgravning af døde mink i stedet for anden destruktion.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslagets midlertidige forbud mod ind- og udførsel af levende mink og forslagens midlertidige forbud mod hold af mink vil efter Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse ligge inden for rammerne af EUF-Traktatens artikel 34 om forbud mod kvantitative indførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning og artikel 35 om forbud mod kvantitative udførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning. Der er således efter EUF-Traktatens artikel 36 mulighed for at fravige disse forbud, hvis det er begrundet i hensynet til bl.a. beskyttelse af menneskers liv og sundhed. Efter bestemmelsen må sådanne restriktioner dog hverken udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandlen mellem medlemsstaterne.

Lovforslagets midlertidige forbud mod hold af mink vurderes også at være i overensstemmelse med EUF-traktatens regler om den fri etableringsret i artikel 49. Som udgangspunkt er der efter EU-retten fri adgang til at etablere sig som avler af mink i Danmark, og selv blot et midlertidigt forbud herfor må anses som en hindring for den fri etableringsret. Artikel 52 i EUF-traktaten åbner imidlertid op for, at medlemslandene kan indføre undtagelser fra etableringsfriheden, som er begrundet i hensynet til den offentlige sundhed.

Da de foreslåede midlertidige forbud mod hold af mink og mod ind- og udførsel af levende mink netop er begrundet i hensynet til menneskers sundhed må de anses for at kunne begrundes med henvisning til EUF-traktatens artikel 36 og 52. Efter EU-retten skal sådanne begrænsninger i det fri bevægelighed også overholde det EU-retlige proportionalitetsprincip. Dette betyder, at foranstaltningen skal være egnet til at forfølge hensynet til den offentlige sundhed på en sammenhængende og systematisk måde, og at den ikke må gå videre end nødvendigt for at opnå det tilsigtede mål om sikring af menneskers sundhed. I dette tilfælde er det midlertidige forbud mod hold af mink og mod ind- og udførsel af levende mink netop rettet mod den nuværende helt særlige situation med spredning af COVID-19 smitten, og det vurderes derfor egnede til at forfølge hensynet til den offentlige sundhed. Forbuddene kan heller ikke anses for at gå videre end nødvendigt, særligt fordi der netop alene er tale om et midlertidigt forbud.

Lovforslagets midlertidige forbud mod ind- og udførsel af levende mink vurderes at være omfattet af definitionen af en såkaldt teknisk forskrift efter informationsproceduredirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/1535/EU om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (kodifikation)). Lovforslaget skal derfor notificeres til EU-Kommissionen. Når en forskrift notificeres efter informationsproceduredirektivet vil der normalt indtræde en såkaldt

stand-stillperiode. En stand-stilperiode indebærer, at der som minimum skal forløbe tre måneder, før den tekniske forskrift kan vedtages.

Informationsproceduredirektivet giver i midlertidig mulighed for, at en medlemsstat kan vedtage en teknisk forskrift uden at iagttage stand-stillperioden, hvis det er nødvendigt af presserende grunde, der skyldes en alvorlig, uforudsigelig situation, som vedrører beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed. Lovforslaget vurderes at opfylde de nævnte betingelser og er derfor omfattet af denne undtagelsesmulighed. Lovforslaget vil – selvom det således ikke er omfattet af stand-still perioden – dog som udkast skulle notificeres til EU-Kommissionen, der efter informationsproceduredirektivet vil udtale sig om ordningen snarest muligt.

EU-rettens statsstøttere regler sætter visse rammer for lovforslaget. Udmøntningen af forslaget vil ske inden for disse rammer.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har ikke forinden fremsættelsen været sendt i høring, da der er et akut behov for at vedtage de tiltag, som lovforslaget indeholder. Under hensyn til, at lovforslaget ønskes behandlet hurtigst muligt, er lovforslaget heller ikke sendt i høring samtidig med fremsættelsen.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslagets har væsentlige økonomiske konsekvenser for staten
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vurderes at have negative implementeringskonsekvenser for staten
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Lovforslaget vil få væsentlige økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Det skal dog bemærkes, at der vil blive fastsat regler om erstatning og kompensation til erhvervet
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige administrative konsekvenser
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes at kunne få miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes at kunne få miljømæssige konsekvenser
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget vurderes at være i overensstemmelse med EU-rettens regler om den fri bevægelighed for varer og den fri etableringsret. Lovforslaget vil blive notificeret i overensstemmelse med informationsproceduredirektivet.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering / Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Det foreslås med lovforslagets § 1, stk. 1, at forbyde hold af mink til og med den 31. december 2021.

Det foreslås i § 1, stk. 2, nr. 1-3, at det til og med den 31. december 2021 er forbudt at indføre og udføre levende mink til og fra Danmark, at til- eller fraføre levende mink mellem besætninger i Danmark og at tilføre mink til de i stk. 3 og 4 nævnte dyrehold, som er undtaget fra forbuddet i stk. 1 og stk. 2.

Det foreslåede stk. 2 sigter på at hindre omgåelse af forbuddet mod hold af mink i lovforslagets stk. 1 ved f.eks. at flytte mink fra minkfarme omfattet af forbuddet til en zoologiske have, dyrepark eller til privat hold.

Med lovforslagets § 1, stk. 3, fastsættes, at forbuddet i stk. 1 og 2 ikke vil omfatte

- 1) hold af mink i zoologiske haver, dyreparker og lignende.
- 2) hold af mink i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder.
- 3) private hold af domesticerede former af mink, dog maksimalt 5 mink.

Med det foreslåede stk. 4 kan ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling efter ansøgning give tilladelse til at fra fravige de foreslåede stk. 1 og 2 med henblik på tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet. Det forudsættes, at dette alene gøres på en sådan måde, at sikkerheden for folkesundheden ikke bringes i fare. Det foreslås derfor, at der kan fastsættes vilkår for opnåelse af tilladelse, hvilket kunne være krav om særlige smitteforebyggende foranstaltninger, lukkede staldanlæg m.v.

Det fremgår endvidere af lovforslagets § 9, stk. 3, at en ansøgning om tilladelse til fortsat hold af mink for så vidt angår tekniske og videnskabelige undersøgelser, der er iværksat før lovens ikrafttræden, skal indgives senest den 1. december 2020. Giver ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling afslag på ansøgningen, fastsættes der samtidig en frist for, hvornår minkene skal være aflivet. Der henvises nærmere til det foreslåede § 9, stk. 3, og bemærkningerne hertil.

Med lovforslagets § 1, stk. 5, foreslås, at ministeren for fødevarer, fiskeri, og ligestilling kan fastsætte regler om

ændring af undtagelserne nævnt i stk. 3 og 4, herunder at de i stk. 3 nævnte hold af mink omfattes af forbuddet i stk. 1 og stk. 2.

Det foreslåede bestemmelse vil således både kunne bruges til at fastsætte regler om yderligere undtagelser til forbuddet i stk. 1 og 2 og til at indskrænke de foreslåede undtagelser. En indskrænkning af undtagelserne kan f.eks. blive relevant på baggrund af nye risikovurderinger af disse former hold af mink.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.

Til § 2

Den foreslåede § 2, stk. 1, fastsætter, at personer og virksomheder, der i strid med § 1, stk. 1, holder mink, skal lade dyrene aflive. Det forudsættes, at aflivningen skal ske på ejers foranstaltning og for ejerens egen regning.

Forslaget indebærer, at alle mink, inklusive avlsdyr, der er omfattet af lovforslagets § 1, stk. 1, om midlertidige forbud mod hold af mink, skal aflives.

Med lovforslagets § 2, stk. 2, fastsættes, at mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, og som ikke er omfattet af restriktioner efter lov om hold af dyr, må pelses.

Bestemmelsen har den virkning, at pelsdyravlere (med raske mink), der ikke er underlagt restriktioner af Fødevarestyrelsen i henhold til lov om hold af dyr, kan pelse de mink, der er anskaffet inden lovens ikrafttræden, i forbindelse med aflivning efter det foreslåede stk. 1, jf. § 1, stk. 1.

Det følger af det foreslåede § 9, stk. 1, at loven træder i kraft ved bekendtgørelse i Lovtidende.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i de almindelige bemærkninger.

Til § 3

Af hensynet til folkesundheden er det vigtigt, at alle mink i Danmark bliver aflivet hurtigst muligt. Det foreslås derfor, at der indføres en bonusordning for at sikre minkavlernes medvirkning til en hurtig aflivning.

Det foreslås i *stk. 1*, at der indføres en tempobonus på 20 kr. pr. aflivet dyr. Ordningen vil omfatte aflivning af alle mink, herunder avlsdyr, og således også mink, der aflives på baggrund af restriktioner i medfør af lov om hold af dyr. Det er en forudsætning for udbetaling af tempobonus, at aflivning er tilendebragt senest den 16. november 2020.

Da koncentrationen af smittede mink er højest i Nordjylland (kommunerne Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø), foreslås det i *stk. 2*, at der for mink i Nordjylland herudover ydes en ekstra tempobonus på 10 kr. pr. mink, hvis minkavleren senest den 9. november 2020 havde aflivet alle i mink i besætningen.

Det foreslås i *stk. 3*, at ministeren uanset datoer for afslutning af aflivning ikke overholdes kan udbetale tempobonus, hvis årsagen til overskridelsen ikke skyldes minkavlerens forhold. Der kan for eksempel være tale om, at det af ressource eller logistiskmæssige årsager ikke har været muligt for minkavleren at iværksætte og gennemføre aflivning inden de nævnte datoer.

Til § 4

Oplag, nedgravning eller bortskaffelse af aflivede mink er ikke særskilt reguleret i miljølovgivningen. Der er dog en række regler, som kan få indvirkning på mulighederne for oplag og bortskaffelse af aflivede mink, f.eks. i forhold til nedgravning, henlæggelse indendørs eller udendørs på jord eller bortskaffelse ved forbrænding.

Eksempelvis vil der som udgangspunkt altid skulle gennemføres en miljøvurdering, hvis bortskaffelsesmåden vil påvirke miljøet væsentligt. En vurdering efter miljøvurderingsloven kan være omkring 7 dage, hvis der alene er tale om en screening. Er der derimod tale om en egentlig miljøvurdering, vil der almindeligvis medgå 12-18 måneder. Heri indgår sædvanlige forureningsparametre, men også en vurdering af påvirkningerne af befolkningen og menneskers sundhed, jordarealer, jordbund, vand, luft og klima. Endvidere indgår biologisk mangfoldighed med særlig vægt på arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

Alt efter bortskaffelsesmåden vil reglerne om miljøgodkendelse kunne blive aktuelle, hvilket eksempelvis kunne være grundet lugt eller støj, eller krav om overholdelse af kommunale regulativer for affaldshåndtering i forbindelse med bortskaffelse.

Den nødvendige lokation for bortskaffelsen kan endvidere være omfattet af naturbeskyttelsesloven, som beskytter en række naturtyper mod ændringer i deres naturtilstand. Æn-

dringer i et beskyttet naturareal, f.eks. på baggrund af nedgravning af mink, vil således kræve, at der skal søges om dispensation hos kommunen. Der er desuden restriktioner på fredsskovspligtige arealer efter skovloven, og der kan endvidere være restriktioner på arealer efter andre love.

I forhold til EU-retten kan Natura 2000-områder nævnes, hvor der i forbindelse med en række afgørelser (eksempelvis skovlovsafgørelser til terrændering (nedgravning)) skal foretages en vurdering af, om det kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Hvis dette er tilfældet skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området. Viser vurderingen, at det vil medføre skade på området, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte. Myndighederne kan dog forsimplet sagt fravige princippet om, at der ikke kan meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse, når der foreligger bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

Der er endvidere fastsat regler om indsamling oplagring og bortskaffelse af døde dyr i EU forordningen om animalske biprodukter (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 af 21. oktober 2009 om sundhedsbestemmelser for animalske biprodukter og afledte produkter, som ikke er bestemt til konsum). Forordningen giver mulighed for, at medlemsstaterne kan tillade nedgravning af døde dyr efter artikel 19, litra e, på en række betingelser, således at det ikke udgør en risiko for folke- og dyresundheden. Fødevarestyrelsen har tilladt dette i bekendtgørelse nr. 1567 af 5. november om tilladelse til nedgravning af pelsdyr.

Det foreslås i § 4, *stk. 1, 1. pkt.*, at vedkommende minister til og med den 31. december 2021 kan træffe foranstaltninger og fastsætte regler om oplag, nedgravning eller bortskaffelse af aflivede mink, når det er nødvendigt. Foranstaltninger kan bl.a. omfatte afgørelser truffet af offentlige myndigheder eller udstedelse af generelle retningslinjer.

I det foreslåede § 4, *stk. 1, 2. pkt.*, fastsættes, at foranstaltningerne kan træffes uanset bestemmelser i anden lovgivning, og at reglerne kan fravige anden lovgivning.

Den foreslåede bestemmelse vil også kunne anvendes, når der er tale om EU-regler, herunder regler i dansk lovgivning, som gennemfører EU-regler. Dette forudsætter imidlertid, at EU-reglerne muliggør en sådan fravigelse.

Med det foreslåede *stk. 1* vil vedkommende minister kunne træffe foranstaltninger og fastsætte regler med hjemmel i 1. pkt. eller 2. pkt. til og med den 31. december 2021.

Den foreslåede bestemmelse kan finde anvendelse inden for ethvert ressortområde og indebærer, at der kan ske fra-

vigelse af betingelser i lovgivning på mange forskelligartede områder, hvis det findes nødvendigt. Baggrunden herfor er det overskyggende samfundsmæssige hensyn, der ligger i hurtigst muligt at foretage oplag, nedgravning eller bortskaffelse af aflivede mink med henblik på at inddæmme COVID-19 og forhindre smittespredning til andre dyr og mennesker, herunder risikoen for nye virusmutationer, som vacciner ikke giver optimal beskyttelse imod.

Bestemmelsen vil således medføre, at vedkommende minister eksempelvis vil kunne træffe foranstaltninger, herunder udsende retningslinjer eller lignende uden iagttagelse af de normalt gældende krav og procedurer. Det er dog en forudsætning for at udnytte bemyndigelsen, at der fortsat sker en iagttagelse af særligt nødvendige hensyn til f.eks. sundhed, natur og miljø, eksempelvis i forhold til smittebeskyttelse eller drikkevandsinteresser. Dette kan ske ved fastsættelse af vilkår eller krav til indretning.

Et eksempel på den foreslåede bestemmelses anvendelsesområde kan være situationer, hvor det kan være nødvendigt at fravige reglerne om ansøgning om dispensation og forbud mod ændringer i naturareal, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Et andet eksempel på lovens anvendelsesområde kan være, at det kan blive nødvendigt med fravigelse af regler om krav om miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Dette indebærer, at der eksempelvis kan meddeles undtagelser fra lovens krav til lugt og støj.

Et tredje eksempel kan være fravigelse af miljøbeskyttelseslovens § 19, såfremt der skal ske oplagring af mink på jord. Denne bestemmelse hjemler krav om kommunal tilladelse for at kunne oplagre på jorden. Fravigelse heraf kan også komme på tale ved nedgravning på private ejendomme.

Derudover kan det være nødvendigt at fravige processuelle regler, såsom for eksempel afskæring af klageadgang eller at en afgørelse ikke må udnyttes, før en klagefrist er udløbet, jf. eksempelvis skovlovens § 63, stk. 7. Det følger heraf, at en afgørelse om dispensation fra fredsskov ikke må udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Det bemærkes, at ovenstående alene er eksempler. De foreslåede bemyndigelser i § 4, stk. 1, vil finde anvendelse på alle ressortområder, hvis betingelserne for fravigelse af opfyldt.

Det foreslås i stk. 2, at truffe foranstaltninger og regler udstedt i medfør af stk. 1 ikke må udstrækkes i længere tid end nødvendigt.

Med det foreslåede stk. 2 understreges det, at truffe foran-

staltninger og regler udstedt i medfør af stk. 1, ikke må opretholdes, når det ikke længere er nødvendigt.

Til § 5

Med lovforslagets § 5, stk. 1, foreslås det, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fører kontrol med, at loven overholdes.

Den foreslåede bestemmelse i § 5, stk. 2, medfører at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for at sikre lovens overholdelse.

Et påbud kan f.eks. gå ud på, at minkbesætninger skal aflives inden for en nærmere fastsat frist.

Både påbud og forbud vil indholdsmæssigt afhænge af den konkrete situation, idet det forudsættes, at disse ikke er mere indgribende, end forholdene betinger.

Som udgangspunkt skal påbud og forbud meddeles den ansvarlige for virksomheden, men kontrolmyndigheden kan undtagelsesvist meddele påbud og forbud til personer, som repræsenterer virksomheden, f.eks. en ansat, såfremt omstændighederne gør, at det ikke er muligt eller forsvarligt at afvente kontakt med den ansvarlige for virksomheden.

Det foreslås desuden i § 5, stk. 3, at hvis et påbud ikke efterkommes inden for en nærmere fastsat frist, kan ministeren lade arbejdet udføre for den ansvarliges regning. Ministeren vil efter bestemmelsen kunne lade påbud gennemføre for den ansvarliges regning, hvis den ansvarlige ikke kan eller vil efterkomme dette. Med denne bestemmelse gives således mulighed for at ministeren kan gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige i den givne situation, herunder aflivning af og bortskaffelse af mink.

Med forslagens § 5, stk. 4, foreslås det, at klage over forbud og påbud meddelt efter stk. 2 ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Klageadgangen foreslås afskåret for at sikre en effektiv gennemførelse af loven.

Men den foreslåede § 5, stk. 5, fastsættes, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation kan fastsætte regler om andre offentlige myndigheds eller offentlige institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven. Bestemmelsen kan bl.a. bruges til at fastsætte regler om, at andre myndigheder, herunder Forsvaret og Beredskabsstyrelsen, skal medvirke ved varetagelse af opgaver efter loven, herunder aflivning af og bortskaffelse af mink.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2 i de almindelige bemærkninger.

Til § 6

Det fremgår af den foreslåede § 6, stk. 1, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling eller andre, der efter regler udstedt i medfør af § 5, stk. 5, medvirker ved varetagelsen af opgaver efter loven, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, med henblik på varetagelse af opgaver efter denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Repræsentanter for ministeren eller den, der medvirker til varetagelse af opgaver efter loven, jf. § 5, stk. 5, skal forevise nødvendig legitimation for den ansvarlige eller en repræsentant for denne. Som udgangspunkt skal det ske, inden kontrollen påbegyndes, men er ejeren eller en repræsentant for denne ikke til stede, kan kontrollen gennemføres uden at forevise legitimation forud for kontrollen. Kommer ejeren eller en repræsentant for denne til stede senere under kontrolbesøget, forevises legitimationen på det tidspunkt.

Kontrollen kan ske uden retskendelse og skal gennemføres i overensstemmelse med lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (retssikkerhedsloven).

Retten til adgang uden retskendelse omfatter såvel offentlige og private ejendomme, lokaliteter og transportmidler, såsom landbrugsbedrifter og virksomheder m.v., herunder lokaler og køretøjer, der anvendes som led i virksomheden. Ministeren eller den, der medvirker til varetagelse af opgaver efter loven, jf. § 5, stk. 5, har endvidere ret til at gøre sig bekendt med alt skriftligt materiale, herunder materiale, der opbevares i elektronisk form, i det omfang det skønnes nødvendigt for at udøve kontrol efter loven og uanset opbevaringssted. Det bemærkes, at kontrollen ofte gennemføres i ejendomme og på lokaliteter, hvor en opdeling i en privat og en forretningsmæssig del ikke er mulig. Det er derfor ikke muligt at begrænse adgangen til kontrol, herunder retten til at gennemse dokumenter m.v., til den forretningsmæssige del. Dette gælder også i situationer, hvor kontrollen gennemføres for at vurdere, om der på stedet er aktiviteter omfattet af denne lovgivning.

I henhold til den foreslåede § 6, stk. 2, 1. pkt., yder politiet, hvis det skønnes nødvendigt, bistand til adgang til offentlige og private ejendomme m.v., jf. stk. 1. Det foreslås desuden, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om politiets bistand efter 1. pkt., jf. det foreslåede 2. pkt.

Offentlige myndigheder har som udgangspunkt ikke ret til at anvende magt. I den forbindelse omfatter magtanvendelse også retten til at skaffe sig adgang til privat ejendom, hvis det forudsætter behov for at gennembryde eller fjerne hindringer som eksempelvis en låst dør eller en ejer, som nægter adgang. I sådanne situationer er det kun politiet, som er tillagt magtanvendelsesbeføjelser til at gennemtvinge retten til adgang uden retskendelse.

Da der kan opstå situationer, hvor sådan magtanvendelse er nødvendig, fastsætter lovforslagets § 6, stk. 2, at politiet om nødvendigt kan yde bistand til adgang i medfør af den foreslåede bestemmelses stk. 1, og at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler herom. Med bestemmelsen gives der således mulighed for, at ministeren med bistand fra politiet kan få adgang, hvis det er nødvendigt for at kunne varetage opgaver efter loven, herunder med henblik på aflivning af mink.

Forslaget til adgang uden retskendelse svarer til den bemyndigelse, der er givet i den øvrige lovgivning på fødevarer- og veterinærområdet (lov om hold af dyr, fødevarerloven m.fl.).

Til § 7

Efter det foreslåede stk. 1, 1. pkt., yder staten ved aflivning af mink, der er anskaffet før lovens ikrafttrædelse, erstatning, der svarer til dyrenes værdi, samt erstatning til dækning af det herved opståede driftstab. Erstatningen vil svare til den, der i dag ydes efter lov om hold af dyr for så vidt angår ikke smittede besætninger. Er dyrene pelset, bortfalder retten til erstatning for værdien af de pelkede dyr.

Det foreslås endvidere med stk. 1, 3. pkt., at bestemmelsen i 1. pkt. ikke finder anvendelse på besætninger, der er pålagt restriktioner efter lov om hold af dyr eller bekendtgørelse om COVID-19 hos pelsdyr. Disse minkavlere ydes i stedet erstatning for aflivede mink og det herved opståede driftstab efter bestemmelse i lov om hold af dyr.

Af det foreslåede stk. 2 fremgår, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling fastsætter regler om erstatning eller kompensation som følge af forbuddet mod hold af mink, jf. lovforslagets § 1, stk. 1. Der vil i medfør heraf blive fastsat regler om, der kan ydes erstatning eller kompensation til minkavlere som følge af forbuddet mod hold af mink til og med den 31. december 2021. Som det fremgår under afsnit 2.2.2 ovenfor, kan det ikke udelukkes, at den foreslåede ordning vil kunne udgøre et ekspropriativt indgreb over for konkrete erhvervsdrivende. Der vil på den baggrund blive fastsat regler om, at der i tilfælde af ekspropriation ydes fuldstændig erstatning.

Det foreslås med *stk. 3*, at ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan fastsætte regler om behandlingen af sager omfattet af den foreslåede § 7, stk. 1 og 2, og at ministeren herunder kan fastsætte regler om oprettelse af myndigheder, der skal behandle sagerne, og efter forhandling med transportministeren fastsætte regler om, at sagerne helt eller delvis skal behandles efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Der vil i medfør af den foreslåede bestemmelse eksempelvis kunne oprettes særlige kommissioner, som skal behandle sagerne efter stk. 1 og 2, herunder regler om, hvordan kommissionerne skal nedsættes, og hvilke regler der skal gælde for sagernes behandling i kommissionerne. Det vil også være muligt i medfør af bestemmelsen at fastsætte regler om, at sagerne skal behandles af de myndigheder, der er nævnt i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Til § 8

Det foreslås i *stk. 1, nr. 1-3*, at den, der overtræder det foreslåede § 1, stk. 1 eller 2, eller undlader at efterkomme et påbud eller overtræder forbud meddelt efter forslaget § 5, stk. 2, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Det følger af den foreslåede § 1, stk. 1, at hold af mink ikke er tilladt til og med den 31. december 2021. Videre følger det af den foreslåede § 1, stk. 2, at det er forbudt at indføre og udføre levende mink til og fra Danmark samt at til- eller fraføre levende mink mellem besætninger og tilføre mink til de i § 1, stk. 3 og 4, nævnte dyrehold til og med den 31. december 2021.

Fastsættelsen af straffen vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det følger således af straffelovens § 80, stk. 1, at der bl.a. skal tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed. Videre følger det af straffelovens § 80, stk. 2, at der ved lovovertrædelsens grovhed skal tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom. Lovovertrædelsens omfang kan således have betydning for udmålingen af bøden, herunder antallet af mink, der holdes i strid med det foreslåede § 1, stk. 1, eller der ind- og udføres mv. i strid med det foreslåede § 1, stk. 2.

Derudover bemærkes det, at det ligeledes bør have betyd-

ning for udmålingen af bøden, om der har været opnået eller tilsigtet en økonomisk fortjeneste ved lovovertrædelsen, jf. principperne i straffelovens § 51, stk. 2 og 3.

Endelig bemærkes det, at det følger af det foreslåede § 9, stk. 2, at § 8, stk. 1, nr. 1 og 3, for så vidt angår mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, først finder anvendelse fra den 1. december 2020. Der henvises nærmere til den foreslåede bestemmelse og bemærkningerne hertil.

Det foreslås i § 8, *stk. 2*, at der i forskrifter fastsat i medfør af loven kan fastsættes straf i form af bøde og fængsel indtil 6 måneder for overtrædelse af forskrifterne.

Det foreslås i *stk. 3*, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel. Den foreslåede bestemmelse indebærer, at juridiske personer, herunder virksomheder og selskaber, kan straffes for de overtrædelser, der er kriminaliseret i medfør af det foreslåede stk. 1.

Det vil således være strafbart for selskaber og virksomheder m.v. at holde mink i strid med det foreslåede § 1, stk. 1, eller i strid med det foreslåede § 1, stk. 2, at indføre og udføre levende mink til og fra Danmark samt at til- eller fraføre levende mink mellem besætninger eller at tilføre mink til de dyrehold, som er undtaget i § 1, stk. 3, ligesom det vil være strafbart for selskaber og virksomheder m.v. at undlade at efterkomme et påbud eller at overtræde et forbud meddelt i medfør af den foreslåede § 5, stk. 2.

Til § 9

Efter det foreslåede *stk. 1* træder loven i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Det skyldes, at tilstedeværelsen af mink i Danmark udgør en risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner. Lovens bestemmelser om midlertidigt forbud mod hold af mink i Danmark, herunder i besætninger til pelsdyrproduktion, og aflivning af disse dyr, bør derfor træde i kraft så hurtigt som muligt.

Efter det foreslåede *stk. 2* finder de foreslåede § 8, stk. 1, nr. 1 og 3, for så vidt angår mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, først anvendelse fra den 1. december 2020.

Efter det foreslåede § 8, stk. 1, nr. 1, straffes den, der overtræder forbuddet mod hold af mink. Efter det foreslåede § 8, stk. 1, nr. 3, straffes den, der undlader at efterkomme et påbud eller forbud meddelt efter § 5, stk. 2. Formålet med det foreslåede stk. 2 er at sikre, at der ikke kan blive tale om straf for de personer eller virksomheder, der er ansvarlige

for mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, før der er gået en rimelig tid fra indførelsen af forbuddet mod hold af disse dyr.

Den foreslåede bestemmelse vil således indebære, at de ansvarlige for hold af mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, ikke vil kunne straffes for at overtræde forbuddet mod at holde mink eller straffes for at overtræde et forbud eller påbud meddelt efter det foreslåede § 5, stk. 2, om f.eks. aflivning af mink, før den 1. december 2020, hvor det fremgår, at straffebestemmelserne finder anvendelse for mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden.

At minkavlere, der er ansvarlige for mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, indtil dette tidspunkt ikke vil kunne straffes, ændrer ikke på, at forbuddet vil også gælde for disse dyr, og at dyrene vil skulle aflives. Hvis aflivning ikke er sket den 1. december 2020, vil det være strafbart for de pågældende at holde minkene, selv om de er anskaffet før lovens ikrafttræden.

Adgangen til at meddele påbud i medfør af det foreslåede § 5, stk. 2, vil også gælde i perioden forud for den 1. december 2020. Opstår der således forud for dette tidspunkt eksempelvis en situation, hvor den ansvarlige for et minkhold nægter at lade sine mink aflive, vil ministeren for fødevarer, landbrug og ligestilling kunne meddele den pågældende påbud om at aflive minkene inden for en nærmere fastsat frist. Efterkommes påbuddet ikke, vil ministeren i medfør af det foreslåede § 5, stk. 3, kunne lade aflivningen udføre på

den pågældendes regning. Den pågældende vil derimod ikke kunne straffes for ikke at efterkomme forbuddet.

Den foreslåede bestemmelse omfatter alene straf for overtrædelse af forbuddet mod hold af mink og overtrædelser og manglende efterkommelse af påbud. Bestemmelsen omfatter ikke overtrædelser af det foreslåede § 8, stk. 1, nr. 2.

Af det foreslåede *stk. 3* fremgår, at den, der holder mink til brug for tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet, som er iværksat før lovens ikrafttræden, skal indgive ansøgning om tilladelse til fortsat hold af mink til brug for tekniske og videnskabelige undersøgelser senest den 1. december 2020. Gives der afslag på ansøgningen, fastsættes der samtidig en frist for, hvornår minkene skal være aflivet. Indtil dette tidspunkt finder § 1, stk. 1 og 2, ikke anvendelse. Hold af mink i strid med forbuddet i lovforslagets § 1, stk. 1, kan således ikke straffes i denne periode. Et påbud eller forbud, der er meddelt efter lovforslagets § 5, stk. 3, der ikke efterkommes, kan heller ikke straffe i denne periode.

Til § 10

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, og at loven ikke kan sættes i kraft for Færøerne eller Grønland.

Lovforslaget blev 1. behandlet fredag den 13. november 2020. Lovforslaget blev herefter underkastet udvalgsbehandling i Miljø- og Fødevareudvalget, som afgav betænkning den 2. december 2020, som indeholdt ændringsforslag.

Det blev undervejs i lovgivningsprocessen afholdt åbent samråd den 2., 4. 8. og 9. december 2020.

Lovforslaget blev 2. behandlet 8. december 2020, hvor lovforslaget blev henvist til udvalgsbehandling. Miljø- og Fødevareudvalget afgav tillægsbetænkning den 16. december 2020, som indeholdt ændringsforslag.

Lovforslaget blev 3. behandlet og vedtaget den 21. december 2020. Den vedtagne lovs §§ 1-2 fik en ordlyd stort set svarende til lovforslaget, som det var fremsat. Den vedtagne lovs bestemmelser om tempobonus, erstatning og kompensation fik en anden ordlyd end lovforslaget, som det var fremsat. Nedenfor er optrykt det vedtagne lovforslag, jf. Folketingstidende 2020-21, Tillæg C, L77 som vedtaget.

Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 21. december 2020

Forslag

til

Lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink¹⁾

Midlertidigt forbud mod hold af mink

§ 1. Hold af mink er ikke tilladt til og med den 31. december 2021.

Stk. 2. Det er til og med den 31. december 2021 forbudt at

- 1) ind- og udføre levende mink til og fra Danmark,
- 2) til- og fraføre levende mink mellem besætninger i Danmark og
- 3) tilføre mink til de i stk. 3 og 4 nævnte dyrehold.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 omfatter ikke

- 1) hold af mink i zoologiske haver, dyreparker og lign.,
- 2) hold af mink i cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder og
- 3) privates hold af domesticerede former af mink, dog maksimalt fem mink.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter ansøgning give tilladelse til at fravige stk. 1 og 2 med henblik på tekniske og videnskabelige undersøgelser, der udføres under tilsyn af Dyreforsøgstilsynet. Der kan fastsættes vilkår for tilladelsen.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om ændring af undtagelserne nævnt i stk. 3 og 4, herunder at de i stk. 3 nævnte hold af mink omfattes af forbuddet i stk. 1 og 2.

Aflivning af mink

§ 2. Fysiske og juridiske personer, der i strid med § 1, stk. 1, holder mink, skal lade dyrene aflive.

Stk. 2. Mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, og som ikke er omfattet af restriktioner i medfør af lov om hold af dyr, må pelses.

Tempobonus

§ 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om udbetaling af tempobonus til minkavlere,

der har medvirket til gennemførelsen af aflivningen af mink. Ministeren kan herunder fastsætte regler om yderligere bonus for minkavlere beliggende i Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerlands og Læsø Kommuner.

Oplag, nedgravning og bortskaffelse

§ 4. Vedkommende minister kan til og med den 31. december 2021 træffe foranstaltninger og fastsætte regler om oplag, nedgravning og bortskaffelse af aflivede mink, når det findes nødvendigt. Foranstaltningerne kan træffes uanset bestemmelser i anden lovgivning, og reglerne kan fravige anden lovgivning. Foranstaltninger og regler som nævnt i 2. pkt. må ikke være irreversible.

Stk. 2. Foranstaltninger og regler efter stk. 1 må ikke udstrækkes i længere tid end nødvendigt.

Dispensation fra reglerne om helt eller delvist bortfald af afgørelser

§ 5. Miljøministeren kan, for så vidt angår mink, træffe foranstaltninger og fastsætte regler om dispensation fra reglerne om helt eller delvist bortfald af afgørelser efter § 59 a i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. og §§ 78 a og 78 b i lov om miljøbeskyttelse samt regler fastsat i medfør heraf.

Kontrol, påbud m.v.

§ 6. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fører kontrol med, at loven overholdes.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan meddele de forbud og påbud, der er nødvendige for at sikre lovens overholdelse.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der som udkast har været notificeret i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2015/1535/EU om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (kodifikation) (informationsproceduredirektivet).

Stk. 3. Hvis et påbud ikke efterkommes inden for en nærmere fastsat frist, kan ministeren lade arbejdet udføre for den ansvarliges regning.

Stk. 4. Klage over forbud og påbud meddelt efter stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 5. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation fastsætte regler om andre offentlige myndigheders eller offentlige institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven.

Adgang til offentlige og private ejendomme m.v.

§ 7. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller andre, der efter regler udstedt i medfør af § 6, stk. 5, medvirker ved varetagelsen af opgaver efter loven, har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation og efter indhentet retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder elektroniske data, med henblik på varetagelse af opgaver efter denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Politiet yder om nødvendigt bistand til adgang i medfør af stk. 1. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om politiets bistand efter 1. pkt.

Erstatning og kompensation

§ 8. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter regler om, at staten ved aflivning af mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, yder erstatning og kompensation, der svarer til minkenes værdi, og erstatning og kompensation til dækning af det herved opståede driftstab.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, i hvilket omfang omkostninger i forbindelse med aflivning efter § 2, stk. 1, afholdes af staten.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter regler om erstatning og kompensation som følge af forbuddet mod hold af mink, jf. § 1, stk. 1, herunder erstatning og kompensation til visse følgeerhverv.

Stk. 4. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om behandlingen af sager omfattet af stk. 1-3. Ministeren kan herunder fastsætte regler om oprettelse af myndigheder, der skal behandle sagerne, og efter forhandling med transportministeren fastsætte regler om, at sagerne helt eller delvis skal behandles efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Modregning

§ 9. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at krav, der omfattes af lov om inddriv-

velse af gæld til det offentlige, ikke kan modregnes i krav på udbetaling efter denne lov.

Statens udgifter i forbindelse med aflivning af mink

§ 10. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan afholde udgifter i forbindelse med aflivning af mink som følge af SARS-CoV-2 (covid-19), eksempelvis til destruktion, bortskaffelse, rengøring, desinfektion, administration m.v.

Straf

§ 11. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der

- 1) overtræder § 1, stk. 1,
- 2) overtræder § 1, stk. 2, eller
- 3) undlader at efterkomme et påbud eller overtræder forbud meddelt efter § 6, stk. 2.

Stk. 2. I forskrifter fastsat i medfør af loven kan der fastsættes straf i form af bøde og fængsel indtil 6 måneder for overtrædelse af forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 12. Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af §§ 3 og 8. Ministeren kan fastsætte, at bestemmelserne træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Stk. 3. § 11, stk. 1, nr. 1 og 3, finder, for så vidt angår mink, der er anskaffet før lovens ikrafttræden, først anvendelse fra den 15. januar 2021.

Stk. 4. Ansøgning om tilladelse efter § 1, stk. 4, skal, for så vidt angår tekniske og videnskabelige undersøgelser, der er iværksat før lovens ikrafttræden, indgives senest den 15. januar 2021. Giver ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri afslag på ansøgningen, fastsættes der samtidig en frist for, hvornår minkene skal være aflivet. Indtil udløbet af fristen i 2. pkt. finder § 1, stk. 1 og 2, ikke anvendelse.

Ændring af anden lovgivning

§ 13. I lov om hold af dyr, jf. lovekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020, foretages følgende ændring:

1. Efter § 56 indsættes:

»§ 56 a. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at krav, der omfattes af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, ikke kan modregnes i krav på

udbetaling af erstatning efter § 56, stk. 1, vedrørende mink,
der er aflivet som følge af SARS-CoV-2 (covid-19).«

Færøerne og Grønland

§ 14. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Folketinget, den 21. december 2020

HENRIK DAM KRISTENSEN

/ Annette Lind

Loven, lov nr. 2185 af 29. december 2020, blev herefter offentliggjort i Lovtidende den 30. december 2020.

9.6.15. Bevillingsmæssige overvejelser i forhold til tempobonus mv. i Finansministeriet og Justitsministeriet

Finansministeriet havde den 3. november 2020 i notatet om ”Mulig ”tempobonus for hurtig aflivning af mink”, som indgik som KU-sagens bilag 3, indstillet, at Miljø- og Fødevareministeriet kunne afsøge mulighederne for en tempobonus på mødet med minkbranchen den 3. november 2020. Notatet, som var godkendt af finansminister Nicolai Wammen, indebar, at Finansministeriet havde godkendt det politiske initiativ om at afsætte midler til en tempobonusmodel. For yderligere oplysninger herom henvises til afsnit 9.4.7.9.

9.6.16. Overvejelser i Finansministeriet om tempobonus og aktstykke 123

Der var den 10. og 11. november 2020 en intern sms-korrespondance i Finansministeriet mellem departementschef Peter Stensgaard Mørch, afdelingschef Kent Harnisch, og afdelingschef Annemarie Lauritsen om tempobonus og hjemmel hertil. Af sms-korrespondancen fremgår:

” ...

Annemarie Lauritsen, den 10. november 2020 kl. 18.36:

MFVM har ringet V vil gerne have tempo bonus til aflivning af raske min forlænget et par dage. Oprindeligt prisskøn ved fuld udnyttelse var 300 mio kr. jeg tænker det er ok. Kent og Peter, er I enige?

...

Annemarie Lauritsen, den 10. november 2020 kl. 18.37:

jeg prøver parallelt at klare i STM

...

Peter Stensgaard Mørch, den 10. november 2020 kl. 18.53:

Ok hvis der er helt styr på hjemlerne til disse bonusser for aflivninger?

...

Kent Harnisch, den 10. november 2020 kl. 18.56:

Synes ok. Hjemlerne ligger i det lovforslag, der lige er fremsat.

...

Peter Stensgaard Mørch, den 11. november 2020 kl. 8.04:

Nu ser jeg at der er professor rejses præcist det spørgsmål om hjemlen for tempobonus til aflivning af de raske mink? Vi skal have helt klart svar på det inden vi godkender bevilling til nogen fortsættelse

...

Annemarie Lauritsen, den 11. november 2020 kl. 8.08:

har vendt med kc her i FM og ac i MFVM. hjemlen til tempobonus til aflivning af raske mink etableres med lovforslaget

Kent Harnisch, 11. november 2020 kl. 08:09:

... yes. Og der er ikke udbetalt penge up front.

Annemarie Lauritsen, 11. november 2020 kl. 08:12:

Kent, måske man skulle sende mail om at forlængelse betinges af, at der etableres hjemmel, og at der først udbetales, når lovforslaget er vedtaget?

Peter Stensgaard Mørch, 11. november 2020 kl. 08:13:

Lad os lige tage det når I kommer ind

..."

Afdelingschef Kent Harnisch, Finansministeriet, har om sms-korrespondancen forklaret⁸³¹, at han ikke læste lovforslaget. Han fik enten oplysningen om hjemlerne fra en af hans medarbejdere eller ved at indhente den i forbindelse med besvarelsen af sms'en. Korrespondancen handlede om de udgiftspolitiske aspekter af en tempobonus, og der var på det tidspunkt ikke tale om en egentlig bevillingsansøgning fra Fødevareministeriet. Finansministeriet ville gerne bidrage med at finansiere udgifterne forbundet hermed.

Afdelingschef Martin Ulrik Jensen, Finansministeriet, har om sms-korrespondancen forklaret⁸³², at han ikke indgik i den sms-korrespondance. Normalt vil en departementschef eller en afdelingschef ikke bruge tid på det, men der havde lige været et politisk uheldigt forløb omkring hjemler. Han læser det som om, at man gik med livrem og seler.

831 Forklaringsdokumentet side 1074

832 Forklaringsdokumentet side 596

Afdelingschef i Finansministeriet Kent Harnisch havde herefter den 11. november 2020 en mailkorrespondance med kontorchef i Finansministeriet Michael Lindved om, hvorvidt aktstykke 123 kunne udgøre den bevillingsmæssige hjemmel. Også souschef Lars Høgsbro Østergaard var involveret i spørgsmålet. Det var Lars Høgsbro Østergaards, Michael Lindveds og Kent Harnischs opfattelse, at aktstykke 123 ikke kunne udgøre den bevillingsmæssige hjemmel til udbetaling af tempobonus:

” ...

Fra: Michael Lindved

Sendt: 11. november 2020 08:39

Til: Lene Andersen; Ane Holst Aagaard Madsen; Lars Høgsbro Østergaard

Emne: Vurdering af Akt123

Hej Alle

Der er efterspurgt vores vurdering af, hvorvidt Tempobonus irt. mink vil kunne finansieres via vores generelle hjemmel formelt. Vil i lave kort vurdering heraf. Jeg tænker, at vi også bør vurdere, hvorvidt selve kompensationen kræver særskilt hjemmel, og om akt123 kan bruges her (ikke spurgt til dette endnu).

Politisk bør man nok overveje, om det ikke er bedre at få et selvstændigt aktstykke på disse ting, men i første omgang skal vi overveje de formelle muligheder.

Hurtigst muligt i dag.

Fra: Lars Høgsbro Østergaard

Sendt: 11. november 2020 09:30

Til: Michael Lindved; Lene Andersen; Ane Holst Aagaard Madsen

Emne: SV: Vurdering af Akt123

Hej Michael,

Finansudvalget tiltrådte med akt. 123 af 27. marts, at der med Finansministeriets (FM) godkendelse kan optages merbevilling direkte på for-

slag til lov om tillægsbevilling for 2020 på samtlige driftsbevillinger og bevillinger af typen statsvirksomhed med henblik på at afholde ekstraordinære driftsudgifter til håndtering af COVID- 19.

Det er således vurderingen, at akt 123 ikke kan anvendes som hjemmel til udbetaling af tempobonus. Tilsvarende gælder selve kompensatio-
nen til minkavlere.

Hjemlen vil formentlig kunne bruges til myndighedernes ekstraordinære udgifter til aflivning af dyr. Det kræver, at de ansvarlige ministerier fremsætter anmodning til FM. Alternativt kan udgifterne hjemles ifm. det kommende aktstykke om kompensation.

Fra: Michael Lindved

Dato: 11. november 2020 kl. 09.35.27 CET

Til: Kent Harnisch

Emne: VS: Vurdering af Akt123

Akt 123 kan ikke bruges

Fra: Kent Harnisch

Sendt: 11. november 2020 09:41

Til: Michael Lindved

Emne: Ang: Vurdering af Akt123

Men er vi sikre på, at deres erstatninger ikke ligger som en driftsbevillling?

Fra: Michael Lindved

Sendt: 11. november 2020 09:43

Til: Lars Høgsbro Østergaard

Cc: Lene Andersen

Emne: VS: Vurdering af Akt123

Tjek lige op, men det skulle undre mig meget, hvis ikke der er tale om en res.bev. eller anden bev.

Fra: Casper Mondrup Dahlmann

Sendt: 11. november 2020 09:50

Til: Lars Høgsbro Østergaard; Søren Markvard Nielsen; Lasse Kjærulff Jensen

Emne: SV: Vurdering af Akt123

MFVM gjorde brug af § 24.32.14, ifm. de første aflivninger i juni – det planlægger de også denne gang. Det er en lovbunden bevilling

Fra: Lars Høgsbro Østergaard

Til: Michael Lindved; Lene Andersen

Emne: VS: Vurdering af Akt123

Dato: 11. november 2020 09:52:45

Vedhæftede filer: image001.gif

Her svar fra KGE. Lovbunden bevilling.

... ”,

Souschef Lars Høgsbro Østergaard, Finansministeriet, har herom forklaret⁸³³, at han var inddraget i vurderingen af, om akt 123 kunne anvendes som hjemmel til udbetaling af tempobonus. Akt 123 stammer tilbage fra en stor hjælpepakkeaftale, som kom i foråret 2020 i begyndelsen af coronakrisen. Det skulle gøres muligt, at statslige institutioner skulle kunne gøre, hvad der skulle til med hensyn til corona og kunne afholde udgifter hertil. Aktstykket gav Finansministeriet adgang til at optage merudgifter til driftsudgifter og til bevillinger under typen statsvirksomhed, således at der ikke skulle afventes udarbejdelse af aktstykker. Det var og er et usædvanligt aktstykke, som hjemlede Finansministeriets afholdelse af udgifter uden godkendelse af Folketinget. Akten var begrænset til typen driftsbevillinger og bevillinger af typen statsvirksomhed, og der stod eksplicit, at tilskud til personer og hjælpepakker til erhverv ikke kunne hjemles med aktstykket, men ville blive hjemlet på almindelige aktstykker med inddragelse af Folketinget. Derfor var de ret overbeviste om, at de omhandlede udgifter ikke kunne afholdes over aktstykket. Det var således kun myndighedernes ekstraordinære udgifter, som kunne dækkes under aktstykket. Nogle af de udgifter, som Fødevarestyrelsen fik til at håndtere minktiltagene i september,

833 Forklaringsdokumentet side 347

havde hjemmel i aktstykke 123. Han tror, at overvejelsen om, hvorvidt akt 123 kunne anvendes kom fra Michael Lindved i dennes mail af 11. november 2020.

Afdelingschef Kent Harnisch, Finansministeriet, har forklaret,⁸³⁴ at han lavede en form for kvalitetssikring i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt der kunne være hjemmel i aktstykke 123. Han var enig i vurderingen af, at erstatningen ikke havde karakter af en driftsbevilling.

Den 15. november 2020 kl. 15.51 sendte kontorchef Michael Lindved en mail til afdelingschef i Justitsministeriet Jacob Nielsen med kopi til Kent Harnisch vedrørende notits om tempobonus. Af mailen fremgår:

”...

Kære Jacob

Vi har kigget på jeres interne notits om tempobonus.

Det fremhæves i notitsen, at kompensationsordninger til virksomheder i akt 123 nævnes som eksempel på, hvad akt 123 kan bruges til. Dette er ikke korrekt, idet akt 123 tværtimod nævner kompensationsordninger mv. som et eksempel på udgifter, der vil blive forelagt ved særskilt aktstykke.

I notitsen argumenteres der desuden for, at det ikke kan have væsentlig betydning, om staten selv udfører aktiviteten (dvs. driftsudgift) eller om man yder tilskud til minkavlerne for samme aktivitet. Dette er ligeledes ikke korrekt, idet akt 123 meget eksplicit beskriver, at overførsler til erhverv, borgere, kommuner mv. vil blive forelagt ved særskilt aktstykke. Selv om udgifterne således kan italesættes som en erstatning for en statslig driftsudgift ændrer det således ikke på, at der er tale om et tilskud, der ikke kan hjemles på akt.123.

På denne baggrund er det vores klare vurdering, at Akt 123 ikke kan give hjemmel til en eventuel tempobonus for minkavlere.

...”

834 Forklaringsdokumentet side 1074

9.6.17. Sundhedsministerens dagbog den 11. november 2020

Af sundhedsminister Magnus Heunickes håndskrevne noter fra den 11. november 2020, som blev indleveret til kommissionen den 22. november 2020, og som sidenhen er blevet renskrevet fremgår:

”...

Onsdag 11 nov kl 06.31

Jeg tror Mogens J kan ryge på det her. Han havde ikke sin lov på plads. Jeg opdager det søndag, da jeg ser i medierne at han ringer rundt for at få en hastebehandling. Så skriver jeg til MLS og spørger til det. Er åbenbart hans lovgivning. Hvornår de opdagede det, ved jeg ikke. Ifølge Dorthe blev det fastlagt at en ny lov skulle igennem i torsdags, hvor hun blev ringet op af JM. De var så enige om at det var FVM, og derfor sagde hun ikke noget til mig. Men vi sagde ikke noget på torsdagspressemødet. Heller ikke om lørdagen, hvor Mogens var med.

...

I går fandt vi at der stod i K-sagen i et bilag, jeg ikke nåede at læse tirsdag sent aften i sidste uge, da K-møder begyndte og da nye versioner af sagen kom ind undervejs, at lovgrundlaget skulle undersøges mellem JM og FVM. Gudskelov ikke af SUM.

...

Det står som jeg nu kan forstå også i den en måned gamle sag i K, at en aflivning af alle mink - og ikke kun de smittede plus sikkerhedszone - vil kræve lovændring. Også med henvisning til FVM.

”
...,”

Sundhedsminister Magnus Heunicke har om sine noter fra den 11. november 2020 forklaret⁸³⁵, at det svarer til det, som han skrev i en sms om søndagen. Der var flere forskellige elementer i bilagene til KU-sagen, som de er blevet klogere på. Der er sket nogle fejl i håndteringen af beslutningen om at aflive alle mink, og det måtte de håndtere, men han mener, at det var det rigtige at gøre. Når han har skrevet om den gamle sag i K, så er det nok en fejl, og der skal stå C.

835 Forklaringsdokumentet side 1205

9.6.17.1. Statsministeriets departementschefs sms til Sundhedsministeriets departementschef

Departementschef Barbara Bertelsen sendte kl. 19.45 den 11. november 2020 en sms til Per Okkels:

” ...

11-11-20 19:45:43

Barbara Bertelsen

Superfin kommentar på stm's hjemmeside, som er spot on ift det farlige aktuelle slid på SSIs troværdighed pga dels fagfællers opførsel, dels deres egen naivitet ift kommunikation:

...

I har min opbakning. Alle kan lave fejl. Det er en kæmpe brøler at der mangler jura bag en udmelding. Det bør selvfølgelig aldrig ske. Men indholdet af strategien står I vel ved. Jeg tænker at I ved bedst og gør det bedste. Alle beslutninger lige nu er svære. Ingen kan vide, hvordan det var gået, hvis ikke...

Tak for et trygt sted at leve!

...”

Departementschef Per Okkels, Sundhedsministeriet, har om beskeden forklaret⁸³⁶, at han læser det som en videregivelse af en besked fra statsministeren, som er klippet ind. Så vidt han husker, fik folkene på Statens Serum Institut meget kritik fra deres fagfæller, og det gik dem meget på. Det var derfor, at Kåre Mølbak holdt fast i, at det var regeringens beslutning i forhold til minene. Han forsøgte at beskytte Kåre Mølbak, som fik mange klø, han ikke havde fortjent.

9.6.17.2. Sms-korrespondance mellem departementscheferne i Statsministeriet, Sundhedsministeriet og Erhvervsministeriet

Senere på dagen den 11. november 2020 var der en sms-korrespondance mellem departementscheferne Barbara Bertelsen, Per Okkels og Michael Dithmer:

836 Forklaringsdokumentet side 752

”...

Barbara Bertelsen, kl. 21.07:

Ret skidt det her. Vigtigt I får helt koordineret styr på det her. Ender galt ellers.

...

Barbara Bertelsen, kl. 21.23:

I har ikke bygget broen til regeringen. Per - det et ekstremt vigtigt.

Per Okkels. Kl. 21.25:

I teksten og i virkeligheden jo det har vi. Men vi må åbenbart tåle lort fra medier.

Barbara Bertelsen, kl. 21.26:

Men den skal bygges politisk/kommunikativt også - fra pressemøder til nu. Så stm ikke selv skal til at gøre det. Som er situationen nu.

...”

Departementschef Michael Dithmer, Erhvervsministeriet, har herom forklaret⁸³⁷, at han modtog sms'en, men han opfattede det helt klart som en korrespondance mellem Barbara Bertelsen og Per Okkels, idet hverken han eller Erhvervsministeriet var inde over debatten om bevaring af minkavlernes avlsdyr. Han tænker, at grunden til, at han modtog sms'en, var, at Erhvervsministeriet og Finansministeriet på dette tidspunkt forhandlede om kompensationsordninger for minkavlerne.

9.6.17.3. Sundhedsministeriets departementschefs sms til sundhedsministeren

Sent om aftenen, kl. 22.26, sendte Per Okkels en sms til Magnus Heunicke, hvori det fremgår:

”...

Per Okkels:

Hvad skal han sige? Smit ind under bussen igen. Men Ok. Avl er 1 mill dyr , genbank er noget andet. Hvis det er et ønske fra de borgerlige partier må vi se på det, men jeg vil have en ny risikovurdering fra

837 Forklaringsdokumentet side 303

mine styrelser hvis vi skal ind i dette rum og så vil jeg forudsætte at myndighederne garantere at få dyr er sammen og at eventuel smitte ikke kommer ud og ikke kommer ind. Det store problem med mink er det store kar med mange dyr sammen, mindet er ikke det der sker ker.. Hvis de borgerlige vil.
 ...”

Sundhedsminister Magnus Heunicke har herom forklaret⁸³⁸, at han ikke ved, hvem ”han” henviser til i Per Okkels sms. Han ved ikke, hvilken kontekst sms’en er skrevet i. Både han og Mogens Jensen havde været samråd.

9.6.18. Håndtering af mail sendt den 13. november 2020 af medlem af Folketinget til statsministeren

Kort før midnat, fredag den 13. november 2020 kl. 23.57, sendte medlem af Folketinget Rasmus Jarlov (KF) en mail adresseret til statsministeren, hvori Rasmus Jarlov gav udtryk for, at regeringen fortsat brød loven, og at regeringen ikke kunne udlove en tempobonus til minkavlerne, da der ikke var hjemmel hertil. Mailen havde følgende indhold:

”...

Kære statsminister,

Regeringen bryder efter min opfattelse fortsat loven.

Fødevarestyrelsen har i sit seneste brev til minkavlerne fastholdt, at de får en tempobonus, hvis de afliver deres dyr senest på mandag. Selvom der godt nok i brevet indledningsvis står, at regeringen arbejder for at skaffe hjemmel til at udbetale tempobonussen, loves der uden forbehold i brevet, at pengene vil falde. Der står således ”Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020)”.

Som jeg har forstået det, er der ikke hjemmel til at give en tempobonus af denne karakter i lovgivningen. I hvert fald ikke når det handler om aflivning af raske, usmittede besætninger udenfor risikozonerne. Dette

838 Forklaringsdokumentet side 1197

er jo netop årsagen til, at fødevareministeren har fremsat lovforslag 77, hvor der oprettes denne hjemmel, hvis loven vedtages. Men da loven ikke er vedtaget, må gældende ret være, at regeringen ikke kan udlove en tempobonus af denne karakter.

Det lægger et helt urimeligt pres på de i forvejen psykisk belastede avlere med så kort en tidsfrist. Og det er ikke demokratisk acceptabelt, da det fremskynder aflivningen af usmittede minkbesætninger udenfor risikozonerne. Dermed bliver Folketingets beslutning om, hvorvidt disse mink overhovedet skal aflives, i sidste ende overflødig, og det ender med, at regeringens ulovlige beslutning om aflivning af alle mink på denne måde bliver effektueret, selvom der ikke er hjemmel til den.

Regeringen skal overholde lovgivningen og respektere de grænser, som Folketinget sætter for regeringen. Regeringen kan ikke agere som om, loven er, som regeringen måtte ønske, at den på et tidspunkt bliver.

Jeg har hele denne uge gjort fødevareministeren opmærksom på problemet. Da han fortsat ikke reagerer, er jeg nødt til at gøre dig opmærksom på det, og at vi forventer, at du omgående får stoppet dette forhold.

Som partileder for Socialdemokratiet er jeg ganske sikker på, at du kan regne med politisk opbakning til en samlet kompensationsordning, hvor ingen avlere stilles økonomisk ringere ved at tempobonussen ophæves, men det ændrer ikke på, at den for nuværende må ophæves, og at ingen avlere må stilles ringere end andre ved ikke at have aflivet deres dyr allerede på mandag. Der er behov for, at dette omgående meldes meget klart ud af regeringen til avlerne.

..."

Departementsråd Pelle Pape videresendte lørdag den 14. november 2020 kl. 10.51 Rasmus Jarlovs mail til departementscheferne Henrik Studsgaard og Johan Legarth, og samtidig anmodede Pelle Pape om, at de to departementschefer med det samme håndterede situationen, ligesom Pelle Pape påpegede, at der skulle være hjemmel til det, som Fødevarestyrelsen og andre myndigheder foretog sig. Af mailen fremgår:

”...

Hej Johan og Henrik

Jf nedenfor - og som I også netop er orienteret om telefonisk - har vi modtaget nedenstående fra K. I bedes med det samme håndtere situationen. Det siger sig selv, at det FVST og andre myndigheder foretager sig selvfølgelig skal have hjemmel. I bedes også tage kontakt til Rasmus Jarlov i dag ifm jeres videre håndtering.

...”

Kl. 11.06 videresendte Henrik Studsgaard mailen af kl. 10.51 til Paolo Perotti med bemærkningen: ”Lad os gerne vende, når du har set på det. H”.

Ministersekretær Mikkell Astrup Saugmann besvarede Rasmus Jarlovs henvendelse i en mail sendt den 14. november 2020 kl. 11.24, hvori han skrev, at Statsministeriet havde sendt mailen til Miljø- og Fødevareministeriet samt Justitsministeriet med henblik på, at ministerierne med det samme kunne vurdere de spørgsmål, som Rasmus Jarlov rejste. Statsministeriet oplyste videre, at Statsministeriet havde bedt de to ministerier om at kontakte Rasmus Jarlov.

I en mail sendt kl. 12.21 til ministersekretær Mikkell Astrup Saugmann insisterede Rasmus Jarlov på, at sagen blev forelagt for statsministeren. Rasmus Jarlov skrev:

”...

Jeg skal gentage, at jeg insisterer på, at statsministeren bliver forelagt sagen, da jeg allerede i fem dage har gjort fødevareministeren opmærksom på sagen uden at den er håndteret. Det kan ikke vente, da der er tale om en tidsfrist, der udløber på mandag.

...”

Kl. 12.22 videresendte ministersekretær Mikkell Astrup Saugmann mailtråden til departementsråd Pelle Pape og chefkonsulent Johan Philip Zilmer-Bülöw og med kopi til blandt andre stabschef Martin Justesen og departementschefsekretær Iren Mirmojtahedi med beskeden: ”Kære begge Se nedenfor fra Jarlov. Bh Mikkell”.

Kl. 13.34 sendte ministersekretær i Statsministeriet Mikkell Astrup Saugmann en mail til Rasmus Jarlov om: "SV: Akut presserende brev til statsministeren fra folketingsmedlem Rasmus Jarlov", hvori han skrev, at departementschefen i Justitsministeriet havde forsøgt at kontakte Rasmus Jarlov:

"...

Kære Rasmus

DC i Justitsministeriet har orienteret os om, at han har forsøgt at ringe til dig. Endvidere er vi også orienteret om, at du har et møde om kort tid i Erhvervsministeriet, hvor emnet også kan drøftes. Hvis du ønsker at ringe tilbage til DC i Justitsministeriet er hans telefonnummer [xxxxxxxxx].

Med venlig hilsen

Mikkell

..."

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har om henvendelsen forklaret⁸³⁹, at Rasmus Jarlovs henvendelse til Statsministeriet blev videre-sendt til Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet med anmodning om, at de straks håndterede henvendelsen. På dette tidspunkt var man i Erhvervsministeriet i gang med forhandlingerne om tempobonus og kompensation. Der var hele vejen igennem forløbet pressehenvendelser omhandlende, hvorvidt nogen foretog sig noget uden lovhjemmel. Statsministeriet fulgte løbende op på disse henvendelser for at sikre, at der blev taget hånd om disse henvendelser.

9.6.19. Justitsministeriets notits om tempobonus

I Justitsministeriet udarbejdede Lovafdelingen herefter "Intern notits om tempobonus" dateret den 14. november 2020. I notitsen konkluderede Justitsministeriet, at det samlet set var vurderingen, at udbetaling af tempobonus måtte anses for at kunne finde bevillingsmæssig hjemmel i aktstykke nr. 123/2020:

839 Forklaringsdokumentet side 1627

JUSTITIS MINISTERIET

Dato: 14. november 2020
 Kontor: Stats- og Menneskerets-
 kontoret
 Sagsbeh: Henrik Skovgaard-Peter-
 sen
 Sagsnr.: SJ-STD-951HES
 Dok.: 1713795

Intern notits om tempobonus

1. Der er rejst spørgsmål om hjemmel for udbetaling af såkaldt tempobonus.

Tempobonussen skal ses i lyset af indsatsen mod COVID-19. Regeringen traf således den 3. november 2020 beslutning om, at det er nødvendigt at aflive alle mink i Danmark. Beslutningen blev truffet på baggrund af en risikovurdering fra Statens Serum Institut, der konkluderede, at fortsat min-kavl under en igangværende COVID-19-epidemi indebærer en betydelig ri-siko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge CO-VID-19 med vacciner.

I lyset af denne risikovurdering er det regeringens ambition, at aflivningen sker hurtigt, og tempobonussen er således udtryk for en ekstra præmie, der skal udbetales til minkavlere, der inden en nærmere angiven frist har aflivet deres minkbesætninger.

2. Med aktstykke nr. 123/2020 af 26. marts 2020 er der tilvejebragt *bevil-lingsmæssig hjemmel* til, at staten inden for rammerne af den til enhver tid gældende lovgivning kan afholde enhver ekstraordinær driftsudgift, herun-der lønsum, der vurderes at være nødvendig for at håndtere udbruddet af COVID-19.

3. For så vidt angår kravene til *materiel hjemmel*, anføres det af Niels Fenger m.fl. i Forvaltningsret (2018), side 311f.:

”Retningsgivende for hjemmelskravets styrke er først og fremmest, hvor direkte og indgribende en beslutning eller aktivitet er set i forhold til borgerne, dvs. et intensitetskriterium.

...

Slotsholmsgade 10
 1216 København K.

T +45 7226 8400
 F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
 jm@jm.dk

Også beslutninger eller aktiviteter, der er begunstigende for borgerne, kræver hjemmel, men ofte kan en bevillingsmæssig hjemmel i lov eller f.eks. kommunalfuldmagten være tilstrækkelig.

Her må man i øvrigt være opmærksom på, at det, som indebærer begunstiggelse af en borger, kan være til gene for en anden borger. En service, som det offentlige stiller til rådighed for borgerne, kan f.eks. være et indgreb i konkurrenceforholdene til skade for private virksomheder.”

Det anføres i Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave (2002), side 307:

”Hvis der opkræves gebyr som et led i levering af serviceydelserne til borgerne, slækkes kravene til hjemlen såfremt der er tale om en ydelse som modtageren ikke er forpligtet til at modtage. Det samme gælder dersom hjemmelsgrundlaget i øvrigt ikke forpligter myndigheden til at stille ydelsen til rådighed.

Hjemmelskravet beror således på om en offentlig virksomhed set fra borgerens side har karakter af en fakultativ aktivitet (dvs. om borgeren retligt og faktisk frit kan vælge om han ønsker at benytte sig af ydelser mv.), eller om der er tale om en tvungen aktivitet (dvs. om borgeren af retlige eller faktiske grunde er nødsaget til at modtage en afgørelse, ydelse mv.) ... Er borgeren retligt eller faktisk afskåret fra at fravælge en aktivitet, må hjemmelskravet antages at være strengere end hvis dette ikke er tilfældet.”

Om faktisk forvaltningsvirksomhed hedder det i Revsbech m.fl., Forvaltningsret. Almindelige Emner, 6. udgave (2016):

”De faktiske handlinger kræver principielt hjemmel, i det mindste i en bevilling. Hjemmelskravet kan skærpes, hvor faktiske handlinger får karakter af indgreb, f.eks. ved fysisk afstraffelse af børn i institutioner.”

Endelig anfører Sten Bønsing i Almindelig Forvaltningsret, 4. udgave (2018), side 90 f.:

”Ved siden af den egentlige afgørelsesvirksomhed, hvor der udstedes retsakter, der skaber rettigheder og forpligtelser for borgerne, findes de faktiske handlinger, fx servicevirksomhed af forskellig karakter. Dette kan være udbetaling af ydelser, undervisning og eksamination af studerende, afhentning af skrald, behandling på hospital, politiarbejde mv.

Det karakteristiske for denne type virksomhed er, at den i selve udførelsen ikke direkte skaber rettigheder eller [for]pligtelser for borgerne. Den vil dog næsten altid være tæt knyttet til afgørelsesvirksomhed, men for selve udførelsen er det ikke tilfældet...

De fleste serviceydelser er tilbud, som borgerne *frivilligt* kan modtage. I enkelte tilfælde er de dog *tvungne*. Fx kan der være pligt til at tilslutte

sig dagrenovationsordninger og fjernvarme. Der kan også i sjældne tilfælde ske tvangsbehandling på hospital, hvis der er fare for en selv eller andre, og man ikke frivilligt vil have behandling. Det er væsentligt at bemærke, at hvis ydelsen således ikke længere er frivillig, er der tale om forvaltningsakter og derfor juridisk set ikke faktisk forvaltningsvirksomhed.”

4. Spørgsmålet om særskilt vederlæggelse i forbindelse med aflivning af dyr er ikke reguleret i lovgivningen, og kravene til hjemlens styrke må i lyset af det anførte bero på karakteren af aktiviteten.

Tempobonussen kan betragtes som et tilbud til de pågældende borgere (minkavlere) om at modtage et særskilt vederlag for særlig hurtig aflivning af deres minkbesætninger. Bonussen er således udtryk for en frivillig, begunstigende ordning og kan betragtes som en art aftale med borgeren, hvor det offentlige opnår en modydelse i form af særligt hurtig aflivning af hensyn til det folkesundhedsmæssige formål, der forfølges.

Som følge heraf er det vurderingen, at udbetaling af tempobonus alene vil kræve hjemmel i form af en aftale eller et tilsagn (herunder stiltiende) fra den enkelte minkavler samt bevillingsmæssig hjemmel til udbetalingen.

For så vidt angår den bevillingsmæssige hjemmel bemærkes det, at der som anført ovenfor under pkt. 2 med aktstykke nr. 123/2020 er tilvejebragt *bevillingsmæssig hjemmel* til, at staten inden for rammerne af den til enhver tid gældende lovgivning kan afholde enhver ekstraordinær driftsudgift, herunder lønsum, der vurderes at være nødvendig for at håndtere udbruddet af COVID-19.

Det taler til støtte for, at der er bevillingsmæssig hjemmel til udbetaling af tempobonus, at ordningen falder inden for ovennævnte beskrivelse af udgiftens formål, idet den i lyset af Statens Serum Instituts risikovurdering vurderes nødvendig for at håndtere udbruddet af COVID-19. Der kan endvidere henvises til, at der blandt de eksempler på merudgifter, som er direkte relateret til inddæmning af COVID-19, i aktstykket nævnes direkte kompensation til virksomheder i forbindelse med karantæneramte medarbejdere, aflyste arrangementer mv.

Det taler desuden til støtte for, at aktstykket udgør bevillingsmæssig hjemmel, at der med aktstykket er tilsigtet en bred og omfattende hjemmel. Det angives således, at der er tale om en vidtgående beføjelse, som skal ses i lyset af den helt ekstraordinære situation, som Danmark befinder sig i. Beføjelsen skal således understøtte, at der hurtigt kan tilføres midler til statslige

institutioner, i takt med at situationen udvikler sig, og nye, ofte akutte behov opstår.

Det kan omvendt tale imod, at det i aktstykket desuden anføres, at Finansudvalget dog vil blive forelagt særskilte aktstykker, såfremt det viser sig nødvendigt at anvende udgifter til statslige driftsopgaver, der afviger væsentligt fra de typer af opgaver, som i dag kan varetages af staten. Det bemærkes hertil, at der allerede hidtil er foregået en omfattende indsats med aflivning af minkbesætninger, og at karakteren af den virksomhed, som tempobonusen skal dække, således ikke synes at afvige væsentligt fra den type af opgaver, som staten allerede varetager. Det vurderes ikke i den sammenhæng at være afgørende, om staten selv gennemfører aflivningerne – eventuelt med meromkostninger til hurtig gennemførelse heraf som følge af f.eks. antagelse af yderligere mandskab eller overarbejdsbetaling – eller om staten med henblik på at understøtte hastigheden i aflivningerne på frivillig basis giver minkavlerne mulighed for at opnå tilskud, hvis de selv forestår aflivningerne med den fornødne hastighed.

Det er samlet set vurderingen, at udbetaling af den under pkt. 1 nævnte tempobonus må anses for at kunne finde bevillingsmæssig hjemmel i aktstykke nr. 123/2020.

Kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen, Justitsministeriet, har forklaret⁸⁴⁰, at han har forfattet notitsen, og notitsen blev ikke efterfølgende godkendt på et højere niveau, men han drøftede notitsen med sin afdelingschef. Han og hans afdelingschef var enige om, at de kunne udlægge aktstykket 123/2020 som angivet i notatet.

Senere den 14. november 2020 om aftenen var der kontakt på mail mellem Tejs Binderup, Henrik Studsgaard og miljø- og fødevareminister Mogens Jensen om Mogens Jensens eventuelle kontakt til Rasmus Jarlov, og kl. 20.04 skrev Mogens Jensen en mail til Henrik Studsgaard og med kopi til Tejs Binderup: ”Ok – har sendt sms til ham om at vi kan ringe sammen”.

Den 14. november 2020 modtog Finansministeriet en kopi af den af Justitsministeriet udarbejdede notits. Finansministeriet blev bedt om at vurdere, om Finansministeriet var enige i de bevillingsmæssige vurderinger i notitsen.

9.6.19.1. Sms-korrespondance den 15. november 2020 mellem Justitsministeriet og Finansministeriet om aktstykke 123

Den 15. november 2020 var der en sms-korrespondance mellem afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen i Justitsministeriet og afdelingschef Kent Harnisch i Finansministeriet herom, hvori Kent Harnisch tilkendegav, at der ikke var hjemmel i aktstykke 123:

” ...

Anders Sparholt Jørgensen 14.51:

Hej Kent, Henrik har ikke hørt fra dine folk ift hjemmelsspørgsmålet og tempobonus, det bør afklares snarest, kan du bede dem tage kontakt?
/Anders, JM

...

Kent Harnisch, kl. 14.58:

Vi er lige ved at tage fat i dem

...

840 Forklaringsdokumentet side 428f

Kent Harnisch, kl. 15.08:

Vi mener nok ikke helt, det holder. De bevillingstyper, som en sådan bonues udbetales efter, er eksplicit ikke omfattet af hjemlerne i aktstykket.

...

Anders Sparholt Jørgensen, kl. 15.08:

Ok, vil I ikke hurtigst muligt tage kontakt, så vi kan få det afklaret?

...

Kent Harnisch 15.12:

Yes.

..."

Afdelingschef Kent Harnisch, Finansministeriet, har herom forklaret⁸⁴¹, at Finansministeriet den 14. november 2020 modtog en notits fra en afdelingschef [Jacob Nielsen] i Justitsministeriet, som de ikke var varslet om forinden. Justitsministeriet bad dem forholde sig til, hvorvidt aktstykke 123 kunne hjemle tempobonus. Finansministeriet svarede, at aktstykket ikke kunne hjemle bonussen, da den pågældende tempobonus ikke havde karakter af en driftsudgift. Det var en overførsel til avlerne i erhvervet, hvilket ikke var omfattet af aktstykket. Tempobonus skulle derfor skrives ind i L77. Aktstykke 123 havde ikke noget at gøre med krigskassen. Aktstykke 123 blev ikke brugt specielt meget, da den havde en meget vidtgående hjemmel, som de forvaltede med en vis forsigtighed. Hvis de var i tvivl, blev der sendt aktstykker over. Finansministeriet vurderede, at Justitsministeriets argumentation ikke tog højde for, at de bevillingstyper, som der blev peget på, ikke var omfattet af aktstykke 123. Han sendte en sms til Anders Sparholt Jørgensen om, at de ikke var enige i Justitsministeriets notits. Han sendte efterfølgende tillige en uddybende mail, hvori de gjorde gældende, at aktstykke 123 ikke kunne hjemle tempobonus.

Souschef Lars Høgsbro Østergaard, Finansministeriet, har forklaret⁸⁴², at nogle dage efter kom der et papir fra Justitsministeriet, som efterspurgte Finansministeriets vurdering af, hvorvidt aktstykket kunne anvendes som bevillings-

841 Forklaringsdokumentet side 1074ff

842 Forklaringsdokumentet side 347

mæssig hjemmel. De svarede som i [en intern mail af 11. november 2020] og hørte ikke mere hertil.

Kontorchef Henrik Skovgaard-Petersen, Justitsministeriet, har forklaret⁸⁴³, at Finansministeriet er bevillingsretlige eksperter, hvorfor notitsens indhold blev drøftet med Finansministeriet. Han havde en dialog med kommitteret Mogens Pedersen (Finansministeriet), som ikke var enig i Justitsministeriets oprindelige vurdering af aktstykket. Finansministeriet mente, at Justitsministeriets udlægning af aktstykket var for bred. Justitsministeriet lagde herefter Finansministeriets vurdering til grund. Der var således ikke hjemmel til tempobonus i aktstykke 123/2020. Han er ikke bekendt med, hvorvidt der var hjemmel til tempobonus et andet sted. Han var ikke inde over lovforslagets bestemmelser om tempobonus.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har om tempobonus under en genafhøring for kommissionen forklaret bl.a.⁸⁴⁴, at Finansministeriet den 2. og 3. november 2020 godkendte den økonomiske bevilling til en tempobonus. Det var forventningen, at udgiften til tempobonus kunne holdes inden for det store aktstykke fra marts 2020. Senere vurderede også Justitsministeriet, at udgiften til tempobonus kunne holdes inden for aktstykket. For en sikkerheds skyld tog man tempobonus med som en del af lovforslag L77. Forespurgt, hvordan den udmeldte frist for aflivning den 16. november, kommunikationen om tempobonus mv. harmonerede med det faktum, at der den 4. november 2020 ikke var hjemmel til hverken nedslagning eller tempobonus, svarede han, at hvis det var lykkedes at komme igennem med et hastelovforslag, så havde hjemlen været på plads lørdag den 14. november 2020 ved lovens ikrafttræden.

Den 16. november 2020 blev der indgået en politisk aftale om et lovgrundlag for tempobonus samt aflivning og midlertidig forbud mod hold af mink.

9.6.20. Politisk aftale om lovgrundlag for tempobonus samt aflivning og forbud mod hold af mink

Den 16. november 2020 indgik regeringen sammen med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet en aftale om midlertidig

⁸⁴³ Forklaringsdokumentet side 428

⁸⁴⁴ Forklaringsdokumentet side 1561f

forbud mod hold af mink samt hjemmel for aflivning og tempobonus. Af aftalen fremgår:

”Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet

Om aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink

Af den 16.11.2020

I midten af juni blev de første minkfarme i Nordjylland konstateret smittet med COVID19, og virusset har siden bredt sig, hvorfor regeringen på anbefaling af veterinær- og sundhedsmyndighederne den 1. oktober 2020 besluttede at slå alle smittede besætninger, samt besætninger inden for en radius af 7,8 kilometer, ned. Per 9. november er der konstateret smitte på 229 farme.

I en risikovurdering af 3. november 2020 fra Statens Serum Institut er det sidenhen konkluderet, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

På den baggrund besluttede regeringen den 3. november 2020, at alle mink på de danske minkfarme aflives (inkl. avlsdyr) af hensyn til den danske folkesundhed.

Dette vil få meget store økonomiske konsekvenser for minkavlerne og de dertil knyttede følgeerhverv.

I nogle tilfælde, hvor en minkvirksomhed afvikles, kan sådanne foranstaltninger have karakter af ekspropriation efter grundlovens § 73. Uanset om det er tilfældet eller ej, er aftalepartierne enige om, at minkavlerne og de meget minkavlsafhængige følgeerhverv skal behandles, som om der er tale om ekspropriation. I forlængelse heraf er aftalepartierne enige om, at minkavlerne skal have fuldstændig erstatning. Erstatning ydes til virksomheder som følge af beslutninger gennemført af danske myndigheder.

Aftalepartierne er enige om at hindre udbredelse af COVID-19 i mink af hensyn til folkesundheden. Aftalepartierne er enige om med det formål hurtigst muligt at vedtage lovhjemmel med henblik på, at regeringen gennemfører følgende foranstaltninger:

1. Midlertidigt forbud mod hold af mink

Aftalepartierne er enige om midlertidigt at forbyde hold af mink. Hold af mink forbydes foreløbigt indtil den 31. december 2021, idet det i samme periode samtidig forbydes at ind- og udføre levende mink til og fra Danmark, til- og fraføre levende mink mellem besætninger i Danmark.

2. Aflivning af mink

Aftalepartierne er enige om at skabe hjemmel til den påbudte aflivning af alle mink i besætninger, som ikke i forvejen er omfattet af restriktioner som følge af lov om hold af dyr.

3. Tempobonus

I tillæg til den del af erstatningen, som vedrører værdien af skindene og driftstab udbetales en tempobonus på 30 kr. pr. mink til minkavlere, der har aflivet alle mink i besætningen senest den 19. november 2020. Herudover udbetales for minkavlere beliggende i Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø kommuner, som har aflivet alle mink i deres besætninger senest den 12. november 2020, en yderligere bonus på 10 kr. pr. mink.

4. Videre proces

Aftalen er en stemmeaftale.

Fødevareministeren har d. 10. november 2020 fremsat lovforslag, der skal tilvejebringe de nødvendige hjemler til udmøntning af aftalen. Lovforslaget vil blive præciseret og eventuelt opdelt på baggrund af denne aftale.

Aftalepartierne er enige om at stemme for lovforslaget, der vedrører denne aftale, når høringen er gennemført. Som det fremgår af lovforslaget og dets bemærkninger bemyndiges ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling til at fastsætte regler om erstatning og compensation som følge af det midlertidige forbud mod hold af mink. Der vil efter aftale

med partierne ske en nærmere fastsættelse af sådanne regler, herunder i forhold til udmøntningen af bemyndigelser, jf. i øvrigt nedenfor om erstatnings- og kompensationsmodeller.

Aftalepartierne er i lyset af den særlige situation enige om, at tilpasse § 6, så der kræves retskendelse til adgang på offentlig og privat ejendom med henblik på håndhævelse af loven i stedet for adgang uden retskendelse.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen vil fremlægge en redegørelse om regeringens beslutningsgrundlag, der relaterer til de forskningsmæssige resultater og anbefalinger ift. mink. En høring over redegørelsen skal finde sted senest inden 3. behandlingen af lovforslag om Lov om aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink med henblik på at give større indsigt i beslutningsgrundlaget, og kvalificere partiernes stillingtagen til det samlede lovforslag.

Aftalepartierne inddrages forud for udstedelse af de nødvendige bekendtgørelser og vejledninger.

De økonomiske konsekvenser af lovforslaget hjemles ved aktstykker og på fremtidige bevillingslove. Aftalepartierne er enige om at stemme for finansieringen af aftalen.

Der tages et generelt forbehold for statsstøttegodkendelse.

Regeringen vil fortsætte forhandlingerne om erstatnings- og kompensationsmodeller mv. med Folketingets partier og inddrage pelsdyrbranchen.”

I tilknytning til aftalen blev der den 16. november 2020 lagt en meddelelse op om aftalen på Erhvervsministeriets hjemmeside, hvori erhvervsministeren og miljø- og fødevareministeren fremkom med udtalelser om aftalen. Der var indsat aktive links til aftalen og et bilag om ”Udgifter forbundet med lov om aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink”:

"Politisk aftale om lovgrundlag for tempobonus samt aflivning og forbud mod hold af mink

16-11-2020 | Nyhed

Regeringen har sammen med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet indgået en aftale om midlertidig forbud mod mink samt hjemmel for aflivning og tempobonus til de minkavlere, der afliver deres mink.

På grund af COVID-19 smitte på danske minkfarme har sundhedsmyndighederne konkluderet, at fortsat minkavl i Danmark indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner

Derfor besluttede regeringen den 3. november 2020, at alle mink på de danske minkfarme skulle aflives af hensyn til den danske folkesundhed. Med aftalen i dag er regeringen og partierne enige om hurtigst muligt at vedtage lovhjemmel til at aflive minkene og dermed også give grundlag for at udbetale tempobonus til minkbranchen.

Erhvervsminister Simon Kollerup:

"Det er ikke minkavlernes skyld, at corona smitter i netop deres branche. Det er en ubarmhjertig opgave, de løfter lige nu for folkesundhedens skyld. Derfor er jeg også glad for, at der nu er vished om grundlaget for aflivningen af mink og udbetalingen af tempobonus. Forhandlingerne om erstatning fortsætter, og jeg håber, at vi snart kan få en aftale om fuldstændig erstatning til alle minkavlerne."

Fødevareminister Mogens Jensen:

"Jeg er utrolig glad for, at vi med denne aftale forhåbentlig får skabt noget ro omkring den meget store operation med aflivninger, som pågår på landets minkfarme. Forløbet har været rodet, det skal jeg være den første til at indrømme. Regeringens udmelding om at aflive alle danske mink har været tung, og vi er meget bevidste om de vidtrækkende konsekvenser, den har for hver enkelt berørte i branchen. Desværre er

beslutningen nødvendig, og det er jeg glad for, at aftalepartierne støtter op om. Nu skal vi videre med forhandlingerne om en fuldstændig erstatning til minkavlerne.”

Aftalepartierne er enige om følgende tiltag:

Midlertidigt forbud mod mink i 2021

Det bliver midlertidigt forbudt at holde mink frem til den 31. december 2021. I samme periode er det ikke muligt at transportere levende mink til og fra Danmark.

Aflivning af mink

Alle mink i besætninger skal aflives, også dem som ikke i forvejen er omfattet af restriktioner som følge af lov om hold af dyr.

Tempobonus

I tillæg til erstatningen for værdien af skindene og driftstabet udbetales en tempobonus på 30 kr. pr. mink til minkavlere, der har aflivet alle mink i besætningen senest den 19. november 2020. Herudover udbetales for minkavlere beliggende i Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø kommuner, som har aflivet alle mink i deres besætninger senest den 12. november 2020, en yderligere bonus på 10 kr. pr. mink.

[Se aftaletekst her](#)

[Se økonomitabel her](#)

For yderligere kan journalister kontakte:

Erhvervsministeriets pressetelefon på [xx xx xx xx]”

9.6.21. Tilvejebringelse af finansiel hjemmel til bl.a. tempobonus ved aktstykke nr. 168

Den finansielle hjemmel til udbetaling af tempobonus mv. blev tilvejebragt ved Finansudvalgets tiltrædelse af aktstykke nr. 168 den 25. februar 2021, jf. Folketinget 2020-2021, Folketingstidende Tillæg E.

Af afgørelsen fremgår:

” ...

Fremsat:

22-02-2021

Afgjort:

25-02-2021

Paragrafområde:

§ 24 Miljø- og Fødevareministeriet

Afgørelse:

Tiltrådt af Finansudvalget den 25-02-2021 (udvalget med undtagelse af Enhedslistens medlem, der stemte imod aktstykket).

Enhedslistens medlem af udvalget støtter aktstykkets foreslåede udbetaling af tempobonus til minkavlere, som i en periode har medvirket til aflivning af deres mink for at bekæmpe covid-19. Men Enhedslisten kan ikke støtte forskud på erstatning for skindværdien for aflivede mink i besætninger, der ikke er smittet eller ikke ligger i en zone inden for 7,8 km fra en smittet besætning (zone 3). På den baggrund stemmer EL imod aktstykket.

Venstres og Det Konservatives Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at støtten til dette aktstykke ikke ændrer ved, at der ikke var

hjemmel til hverken aflivningen af mink eller løftet om tempobonus da hjemlen først blev tilvejebragt med vedtagelsen af L 77.
...”

Af aktstykket fremgår:

Afgjort den 25. februar 2021

168

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. København, den 22. februar 2021.

- a. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri anmoder om Finansudvalgets tilslutning til, at der optages 635,0 mio. kr. på § 24.32.14. Erstatning ved nedslagning af dyr og andre udgifter ved bekæmpelsesforanstaltninger mm. Dette med henblik på:

(1) Udbetaling af tempobonus til minkavlere, som i en periode har medvirket til gennemførelsen af aflivning af deres mink, som led i bekæmpelse af COVID-19.

(2) At yde forskud på erstatning for skindværdien for aflivede mink i besætninger, der ikke er smittet eller ikke ligger i en zone inden for 7,8 km fra en smittet besætning (den såkaldte zone 3).

Der anmodes samtidig om at udvide anvendelsesområdet for ovenfor nævnte konto, så der kan udbetales midler i medfør af lov nr. 2185 af 29. december 2020 vedrørende aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink.

Udgifterne håndteres ved en direkte opskrivning af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bevilling på forslag til lov om tillægsbevilling for 2021. I lyset af den særlige situation, som COVID-19 har påført og risikerer at påføre dansk økonomi, lægges der op til at forhøje udgiftsbevilningen uden modgående reduktion på forslag til lov om tillægsbevilling for 2021. Uforbrugt bevilling nedskrives ultimo 2021.

- b. Med lov nr. 2185 af 29. december 2020 er det besluttet at der indføres et midlertidigt forbud mod hold af mink til udgangen af 2021.

Med indeværende aktstykke anmodes om at optage bevilling til at afholde udgifter vedr. tempobonus til minkejerere i alle zoner. Derudover anmodes om at optage bevilling til at afholde udgifter til forskud på erstatning for skindværdien for aflivede mink i besætninger i zone 3. Dvs. besætninger, der ikke er smittet eller ikke ligger i en zone inden for 7,8 km fra en smittet besætning.

Tempobonus

Med politisk aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink af 16. november 2020 blev det aftalt, at der til minkejere, som har medvirket til gennemførelsen af aflivningen af mink, skulle udbetales en tempobonus.

Hjemmel til udbetaling af tempobonus er fastsat i § 3 i lov nr. 2185 af 29. december 2020 om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink. De nærmere regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 165 af 3. februar 2021 om forskud på erstatning og tempobonus ved aflivning af mink som følge af COVID-19, hvoraf det fremgår, at der udbetales tempobonus på 30 kr. pr. aflivet mink til besætningsejere, der har medvirket til, at aflivning af deres besætning er gennemført og afsluttet i perioden fra den 1. oktober 2020 til og med den 19. november 2020. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at for besætninger beliggende i kommunerne Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø udbetales en yderligere tempobonus på 10 kr. pr. aflivet mink til besætningsejere, der har medvirket til, at aflivningen af deres besætning i disse kommuner er gennemført og afsluttet til og med den 12. november 2020. Endelig fremgår af bekendtgørelsen, at Fødearestyrelsen efter en konkret vurdering kan udbetale tempobonus uanset at tidsfristerne ikke er overholdt, hvis overskridelsen ikke skyldes besætningsejerens forhold, eller der er tale om en ekstraordinær situation.

Udgiften til udbetaling af tempobonus skønnes at beløbe sig til op til 500,0 mio. kr. i 2021, idet det endelige beløb vil afhænge af en konsolideret opgørelse af antallet af dyr, der ikke er pelset på den enkelte minkfarm, hvilket Fødearestyrelsen er i gang med. Fødearestyrelsen forventer at påbegynde udbetaling af tempobonus ultimo februar 2021.

Forskud på erstatning for skindværdien for aflivede mink i zone 3

Der er i Fødearestyrelsens regnskab for 2020 optaget et estimat for udgifter til erstatning og driftstabserstatning for aflivede dyr i smittede besætninger (zone 1) og besætninger inden for 7,8 km. fra en smittet besætning (zone 2) på i alt 1.959,6 mio. kr. Beløbet dækker over et skøn for den samlede erstatning vedr. aflivede dyr i 2020 i zone 1 og 2 og allerede i 2020 udbetalt erstatning og driftstabserstatning for tre besætninger, der blev aflivet i juni 2020. Periodiseringen er sket i 2020, idet der allerede forud for minkloven af 29. december 2020 var hjemmel i lov bekendtgørelse nr. 38 af 15. januar 2020 om hold af dyr til at afholde midlerne.

Af politisk aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Liberal Alliance om erstatning mv. til minkavlerne og følgerhverv berørt af COVID-19 af 25. januar 2021 fremgår, at erstatningen for aflivede mink i 2020 tager udgangspunkt i det antal mink, den pågældende avler har slået ned, men ikke pelset, i 2020. Den endelige udbetaling vil derfor afhænge af, hvilken erstatningsmodel den enkelte minkavler vælger samt en konsolidering af antallet af dyr, som ikke er pelset.

Fødearestyrelsen har dog primo februar 2021 påbegyndt udbetaling af erstatningen i form af et forskud pr. mink på 120 kr., som er aflivet som følge af COVID-19, og som er destrueret med pels. Til at begynde med udbetales forskuddet til besætninger i zone 1 og 2. Udbetalingen af forskud sker

med ophæng i bekendtgørelse nr. 165 af 3. februar 2021 om forskud på erstatning og tempobonus ved aflivning af mink som følge af COVID-19, som er udstedt i medfør af Lov nr. 2185 af 29. december 2020 om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink. På et senere tidspunkt vil der ske udbetaling af den resterende erstatning op til den fulde erstatning samt driftstabserstatning, idet denne efterbetaling vil afhænge af hvilken model for erstatning minkavlerne vælger.

Med nærværende aktstykke søges om tilslutning til at optage bevilling og til at udbetale forskud på erstatningen for aflivede dyr, der er destrueret med pels, i ikke-smittede besætninger, som ligger mere end 7,8 km. fra en smittet besætning (zone 3). Udgifterne skønnes at beløbe sig til 135 mio. kr., idet det i estimatet lægges til grund, at alle avlstæver i zone 3 er destrueret med pels og derfor er berettiget til erstatning. Det bemærkes, at der er tale om et estimat, idet antallet af dyr, der er destrueret med pels i zone 3, ikke er opgjort endnu.

Statsstøttegodkendelse

Danmark har anmeldt udbetaling af tempobonus og forskudsbetaling af erstatning til EU-kommission i henhold til statsstøtteregele. EU-kommissionen har primo februar 2021 meddelt, at have noteret sig Danmarks anmeldelse af støtteordningen. På dette grundlag kan Danmark påbegynde udbetalingerne. Der skal ske anmeldelse af den resterende erstatning og driftstabserstatning til EU-Kommissionen i henhold til statsstøtteregele inden udbetalingerne påbegyndes.

Øvrige forhold

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri anmoder om Finansudvalgets tilslutning til, at anvendelsesområdet for § 24.32.14. Erstatning ved nedslagning af dyr og andre udgifter ved bekæmpelsesforanstaltninger mm. udvides, så der kan afholdes udgifter i medfør af lov nr. 2185 af 29. december 2020 om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink. Der vil til brug for opgørelse af udgifter til erstatninger mv. i forhold til mink blive oprettet en ny underkonto på § 24.32.14.

Dispositionerne på forslag til lov om tillægsbevilling for 2021 kan specificeres således:

	Udgift mio. kr.	Indtægt mio. kr.
§ 24.32.14. Erstatning ved nedslagning af dyr og andre udgifter ved bekæmpelsesforanstaltninger mm. (<i>lovbunden bevilling</i>)		
20. Erstatninger mv. vedrørende mink (ny underkonto)		
45. Tilskud til erhverv	635,0	

Udgifterne håndteres ved en direkte opskrivning af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bevilling på forslag til lov om tillægsbevilling for 2021. I lyset af den særlige situation, som COVID-19 har påført og risikerer at påføre dansk økonomi, lægges der op til at forhøje udgiftsbevillingen uden modgående reduktion på forslag til lov om tillægsbevilling for 2021. Udgiften er forbundet med usikkerhed. da antallet af dyr, der er berettiget til tempobonus og antallet af dyr i zone 3, som ikke er pelset på den enkelte farm, er ved at blive konsolideret. Eventuel uforbrugt bevilling nedskrives på forslag til lov om tillægsbevilling for 2021.

Videre proces

Aktstykke vedrørende endelig erstatning for skindværdi og driftstabserstatning for aflivede mink vil blive forelagt udvalget senere, ligesom det også er tilfældet for aktstykke vedrørende erstatning og kompensation til minkavlere og følgeerhverv samt udgifter til nedsættelse af erstatnings- og taksationskommissioner og lukkeomkostninger på 80.000 kr. pr. minkavler, der vælger at lukke bedriften, jf. politisk aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Liberal Alliance om erstatning mv. til minkavlerne og følgeerhverv berørt af COVID-19 af 25. januar 2021.

Endvidere vil der senere blive forelagt aktstykke om genopgravning af mink, jf. aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet og Frie grønne om opgravning og bortskaffelse af mink ved Karup og Holstebro af 20. december 2020.

- c. Aktstykket forelægges Finansudvalget nu, da udgifterne af hensyn til minkavlerne ønskes afholdt snarest muligt i 2021.
- e. Under henvisning til ovenstående anmodes om tilslutning til at optage bevilling og afholde udgifter for 635,0 mio. kr. vedrørende tempobonus og forskud på erstatning for skindværdien for aflivede mink i besætninger, der ikke er smittet eller ikke ligger i en zone inden for 7,8 km fra en smittet besætning (zone 3). Der anmodes således om tilslutning til følgende disposition, der optages på forslag til lov om tillægsbevilling for 2021:

I mio. kr.	Udgift	Indtægt
§ 24.32.14. Erstatning ved nedslagning af dyr og andre udgifter ved bekæmpelsesforanstaltninger mm. (<i>lovbunden</i>).	635,0	

Endvidere anmodes om at udvide anvendelsesområdet for § 24.32.14. Erstatning ved nedslagning af dyr og andre udgifter ved bekæmpelsesforanstaltninger mm., så der kan udbetales midler i medfør af lov nr. 2185 af 29. december 2020 vedrørende aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink.

f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

København, den 22. februar 2021

RASMUS PREHN

/ Hans Peter Olsen

Til Finansudvalget.

Tiltrådt af Finansudvalget den 25-02-2021 (udvalget med undtagelse af Enhedslistens medlem, der stemte imod aktstykket).

Enhedslistens medlem af udvalget støtter aktstykkets foreslåede udbetaling af tempobonus til minkavlere, som i en periode har medvirket til aflivning af deres mink for at bekæmpe covid-19. Men Enhedslisten kan ikke støtte forskud på erstatning for skindværdien for aflivede mink i besætninger, der ikke er smittet eller ikke ligger i en zone inden for 7,8 km fra en smittet besætning (zone 3). På den baggrund stemmer EL imod aktstykket.

Venstres og Det Konservatives Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at støtten til dette aktstykke ikke ændrer ved, at der ikke var hjemmel til hverken aflivningen af mink eller løftet om tempobonus da hjemlen først blve tilvejebragt med vedtagelsen af L 77.

9.6.22. Finansudvalgets spørgsmål nr. 483

Den 9. december 2020 besvarede fungerende finansminister Morten Bødskov spørgsmål nr. 483 fra Finansudvalget omhandlende:

”...

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 483 (Alm. del)

Spørgsmål

Som led i Finansministeriets budgetkoordination skal aktstykker inden fremsendelsen til Finansudvalget i udkast forelægges for Finansministeriet. Vil ministeren bekræfte, at ministeriet vidste, at der ikke var hjemmel til udbetaling af tempobonus, fordi aktstykke herom ikke var fremsendt til Finansudvalget?

Svar

Aktstykker er en blandt flere veje til at tilvejebringe bevillingsmæssig hjemmel til at føre en politisk beslutning ud i virkeligheden. Finansministeriet varetager kontrolfunktionen vedrørende aktstykker.

Den 16. november 2020 blev der indgået en politisk aftale om et lovgrundlag for tempobonus samt aflivning og midlertidig forbud mod hold af mink. Med loven bemyndiges fødevareministeren til at fastsætte nærmere regler om tempobonus. Forinden da, skal disse regler statsstøttenotificeres i EU-Kommissionen, jf. også den politiske aftale. Først når denne proces er tilendebragt, skal der tages stilling til tilvejebringelsen af den bevillingsmæssige hjemmel, som eksempelvis kan ske ved fremsendelse af aktstykke til Folketingets Finansudvalget.

Jeg kan bekræfte, at der ikke er fremsendt aktstykke til Finansudvalget om en tempobonus. Hvilket som beskrevet ovenfor følger vanlig praksis, da aktstykket først fremsendes efter at en politisk beslutning er truffet.

Med venlig hilsen

Morten Bødskov

Fungerende finansminister

...

Samme dag den 9. december 2020 var der en mailkorrespondance mellem fuldmægtig Casper Mondrup Dahlmann og blandt andre kontorchef Søren Markvard Nielsen under emnet MOF alm. del – spm. 483, hvori Casper Mondrup Dahlmann bl.a. skrev: "Først når den proces er tilendebragt skal der tages stilling til tilvejebringelsen af den bevillingsmæssige hjemmel, eksempelvis ved fremsendelse af et aktstykke til Finansudvalget".

Fuldmægtig Casper Mondrup Dahlmann har om mailkorrespondancen forklaret⁸⁴⁵, at tempobonus ikke fyldte meget. Han husker ikke, at han var involveret i drøftelser om materiel hjemmel til tempobonus. Han har først fået kendskab til den af Justitsministeriet udarbejdede notits om tempobonus i forbindelse med hans forberedelse af afhøringen i kommissionen. Han var ikke selv inde over statsstøtte. Det er formentlig Erhvervsministeriet, som har været inde over dette. Det er ikke atypisk, at man først tilvejebringer den bevillingsmæssige hjemmel på bagkant af en politisk beslutning.

9.7. Kommunikation med offentligheden og minkavlerne

Dette afsnit er opdelt i et underafsnit vedrørende Statsministeriets og myndigheders involvering og kommunikation med offentligheden og minkavlerne og et underafsnit vedrørende politiets brug af actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme. I afsnittene gengives det skriftlige materiale og de afgivne forklaringer, i det omfang det har betydning for kommissionens undersøgelse. Beskrivelsen er opdelt i temaer og så vidt muligt kronologisk.

9.7.1. Statsministeriets og øvrige myndigheders involvering og kommunikation med offentligheden og minkavlerne

9.7.1.1. Pressemødet den 4. november 2020

Der blev kl. 16.00 afholdt et virtuelt pressemøde, hvori deltog blandt andre statsminister Mette Frederiksen og miljø- og fødevareminister Mogens Jensen. På pressemødet tilkendegav statsministeren bl.a., at alle mink skulle aflives.

845 Forklaringsdokumentet side 215f

For yderligere oplysninger om pressemødet, herunder forklaringer om pressemødet henvises til afsnit 9.5.6.

9.7.1.1.1. Orientering af København Fur forud for pressemødet den 4. november 2020

Den 4. november 2020 kl. 08.08 sendte bestyrelsesformanden i København Fur, Tage Pedersen, en sms til departementschefen i Miljø-og Fødevareministeriet, Henrik Studsgaard, hvori han skrev bl.a.: ”Jeg er stadig helt i chok fra i går. Hvad sker der!”.

Henrik Studsgaard besvarede kl. 08.39 beskeden fra Tage Pedersen således: ”Kære Tage. Jeg kan desværre ikke sige noget nyt nu, men vi vender hurtigt tilbage. Vh Henrik”.

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har om sms-korrespondancen forklaret⁸⁴⁶, at han nok mente den 2. november 2020 og ikke den 3. november 2020, da han skrev ”i chok fra i går”. Klokken 8.26 havde ministerens sekretær skrevet til ham om, at ministeren ikke kunne ringe på det aftalte tidspunkt, hvorfor han skrev til Henrik Studsgaard. Ministerens opkald blev udsat tre gange, hvilket han brokkede sig over. Han vil nok mene, at han var den vigtigste, som ministeren skulle ringe til den dag.

Tage Pedersen sendte samme dag kl. 12.15 yderligere en sms til Henrik Studsgaard, hvori han beklagede sig over, at han ikke fik nogen oplysninger. Af beskeden fra Tage Pedersen fremgår:

”...

Kære Henrik

Lige nu føler jeg at jeg holder et helt erhvervs liv i hænderne,

Og jeg får ingen oplysninger om hvad der foregår, og i pålægger mig at holde ro på avlerne og få aflivningen til at fortsætte. Det lykkedes mirakuløst på mødet i går, selvom du meldte afbud.

846 Forklaringsdokumentet side 1393

Samtidig kan jeg fortælle dig at myndighedernes behandling af avlerne er under alt kritik.

Mange kan ikke komme igang med aflivning, selvom de gerne vil. Avlere med smittede dyr får at vide de bare kan aflive smittede dyr uden beskyttelse osv.

Farne i Nordjylland som skal fritestes bliver presset til at aflive. Alt sejler.

Jeg ved du ikke synes det er i orden.

Der skal gøres noget, jeg vil ikke være den eneste der holder aflivningen igang. Uden min indsats var alt avleraflivning stoppet for flere dage siden.

Hilsen Tage

..."

Henrik Studsgaard besvarede beskeden fra Tage Pedersen samme dag kl. 12.33 således:

"...

Kære Tage. Jeg har en kæmpe respekt for den indsats du yder i den her yderst vanskelige og udfordrende situation. Jeg ved ministeren vil tale med dig indenfor kort tid (nogle timer højest) og inden da kan jeg ikke sige yderligere. Når du har talt med Mogens – så lad os lige ringes ved. Dbh. Henrik

..."

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen orienterede bestyrelsesformand i København Fur Tage Pedersen om regeringsbeslutningen først på eftermiddagen den 4. november 2020. Miljø- og Fødevareministeriet havde til brug for ministerens orientering af København Fur om regeringens beslutning om aflivning af alle mink udarbejdet en kommenteret dagsorden, hvori der i punktopstilling blev redegjort for en række budskaber, herunder om at regeringen var bevidst om, at det ville betyde en de facto nedlukning af den danske minkbranche:

”...

Punkt 1: Orientering om regeringens beslutning

Budskaber:

- Som du ved blev I i mandags orienteret om, at Statens Serum Institut havde fundet en ny virusmutation i mink.
- Dette blev i går bekræftet, og på baggrund af en indstilling fra sundhedsmyndighederne, har regeringen derfor måtte tage den meget svære beslutning, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt, inkl. alle avlsdyr.
- Det er vigtigt at understrege, at dette ikke er en beslutning om, at der ikke må være mink i Danmark, men en beslutning truffet for at beskytte folkesundheden.
- Regeringen er bevidst om, at dette de facto vil betyde en nedlukning af den danske minkbranche - i hvert fald for en årrække – men det er sundhedsmyndighedernes vurdering, at selv fastholdelsen af en mindre mængde avlsdyr vil være en risiko for folkesundheden.
- Dette er en meget stor og tung beslutning for os alle, og vi er alle klar over, at dette foruden de økonomiske tab, vil have meget store personlige konsekvenser for minkavlere, deres familier og de mange mennesker, der er tilknyttet erhvervet også.
- For nuværende vil aflivningerne fortsætte som hidtil, men med en oprustning og med en supplerende indsats i form af en incitamentsordning, der giver minkavlere en ekstra kompensation pr. dyr for hurtig aflivning.
- Det er nu helt afgørende, at aflivningen kommer til at foregå i høj hastighed, og derfor vil Politiet og Forsvaret nu intensivere deres indsats, især i Nordjylland.

- Når det er sagt, er det utroligt vigtigt, at det sker på en så god og ordentlig måde som muligt – og derfor er det vigtigt, at avlerne selv bidrager til indsatsen alt det de overhoved kan.
- Og det kan ske ved, at vi både inden for og uden for zonerne giver tillæg for aflivning af dyr. Uden for zonerne kan der selvfølgelig også pelses i de næste 10 dage, men hvor det er vigtigt, at både hvalpe og avlsdyr bliver aflivet i den forbindelse.
- Jeg håber derfor, at branchen og minkavlerne vil støtte op og bidrage til denne indsat, uagtet at jeg er meget klar over, at det for alle avlere vil være en meget tung opgave, at skulle aflive sine dyr.
- Ligeledes er jeg bevidst om, at kan komme til at virke voldsomt når Politiet og Forsvaret i den kommende tid kommer til at spille en større rolle med henblik på at øge aflivningskapaciteten.
- Vi står dog også over for en af de største sundhedsmæssige kriser, som verden nogensinde har oplevet, og hvor situationen desværre kun synes at forværres dag for dag, og det er på den baggrund, at regeringen har været nødt til at handle så beslutsomt som her.
- Og så er vi også ved at se på, hvordan vi kan hjælpe erhvervet videre, hvor vi bl.a. ser på midler til omstilling og eventuelle andre mulige tiltag.
- ...

Punkt 2: Økonomiske konsekvenser af beslutningen

Budskaber:

- Jeg er meget bevidst om, at beslutningen vil få meget store økonomiske konsekvenser for både erhvervet og samfundet som helhed.
- Der arbejdes derfor nu på at danne et samlet overblik over konsekvenserne, og herunder svar på spørgsmål om kompensation og

erstatninger, samt anden støtte der måtte være til rådighed ifb. Med corona hjælpepakkerne.

...”

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁴⁷, at Mogens Jensen og han talte med Tage Pedersen, og der var en vigtig opgave i at formidle beslutningen. Det blev gjort klart for Tage Pedersen, at de økonomiske og kompensationsmæssige konsekvenser ikke var på plads. Mogens Jensen sagde bl.a., at ”den store økonomi fra 2021 og frem” ikke var på plads, og at den skulle håndteres. Tage Pedersen sagde udtrykkeligt, at det ikke blev mink, som skulle stille sig hindrende i vejen i forhold til folkesundheden. Tage Pedersen sagde udtrykkeligt, at minkavlerne gerne ville hjælpe med aflivningerne. Minkavlerne ville gerne sætte hårdt ind i Nordjylland, så folk kunne ”frigives” hurtigst muligt.

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har herom forklaret⁸⁴⁸, at kl. 13.08 ringede Mogens Jensen endelig til ham og fortalte ham om den beslutning, som regeringen havde truffet under KU-mødet den 3. november 2020. Dette var første gang han hørte om beslutningen, hvor alle mink inklusiv avlsdyr skulle aflives. Han fortalte ministeren, at han ikke forstod, hvordan regeringen kunne komme frem til en anden slutning end den, der var drøftet på mødet den 2. november 2020 med Kåre Mølbak. Han fik ikke at vide, om beslutningen var truffet på baggrund af nye oplysninger, som ikke havde været til stede under mødet den 2. november 2020. Det var ikke en lang samtale. Han var meget chokeret, så han fik ikke stillet mange spørgsmål til Mogens Jensen. Ministeren sagde, at beslutningen var af hensyn til folkesundheden, og at alle mink skulle aflives hurtigst muligt. Han fik ikke noget at vide om det faglige grundlag for beslutningen. Under telefonsamtalen tilkendegav ministeren, at han var klar over, at det ville blive yderst vanskeligt at komme i gang med minkavl igen. Han orienterede først sin familie og sine i alt ca. 100 ansatte om beslutningen, og herefter indkaldte han bestyrelsen og ledelsen i København Fur til et telefonmøde. De skulle nå at holde et bestyrelsesmøde og et møde med avlerne inden pressemødet. Han havde kun få minutter til at orientere avlerne inden pressemødet startede. Der var ingen avlere, der

847 Forklaringsdokumentet side 1561 og 1564

848 Forklaringsdokumentet side 1393ff

spurgte ind til lovhjemlen, og de spurgte heller ikke hertil efter pressemødet. Det var ikke det, der fyldte hos dem på det tidspunkt.

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har forklaret⁸⁴⁹, at Tage Pedersen blev orienteret om regeringens beslutning af Mogens Jensen nogle timer inden statsministerens pressemøde kl. 16.00. Tage Pedersen oplyste ham (Sander Jacobsen) om, at alle mink i Danmark skulle aflives. De var begge meget chokerede over beslutningen, idet worst case-scenariet ifølge Kåre Mølbak havde været et avlsforbud i 2021 og ikke en fuld aflivning af alle mink i Danmark, herunder også avlsdyrene. Det var åbenlyst, at regeringens beslutning medførte en de facto permanent nedlukning af minkerhvervet. Det var åbenlyst for alle minkavlere, at minkerhvervet var færdigt. Den reelle udgang på regeringens beslutning var en permanent nedlukning af erhvervet til trods for, at regeringen oplyste, at man ikke ønskede at nedlukke minkbranchen. Regeringen var fuldt ud bevidst om, at minkbranchen aldrig ville have mulighed for at komme tilbage, når alle avlsdyr skulle aflives.

9.7.1.1.2. København Furs møde i forlængelse af pressemødet

København Fur afholdte et møde med deres medlemmer i forlængelse af pressemødet.

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har herom forklaret⁸⁵⁰, at han vil tro, at der deltog mellem 850-900 fra branchen på Zoom-mødet. På mødet lagde han og bestyrelsen op til, at de skulle følge regeringens beslutning af hensyn til folkesundheden. De arbejdede for at få aflivet så hurtigt som muligt. Han stod på mål for, at hovedparten af avlerne ville følge beslutningen, hvilket langt de fleste heldigvis gjorde. De troede på, hvad statsministeren, sundhedsministeren og Kåre Mølbak sagde på pressemødet om, at det var nødvendigt at aflive alle mink for at undgå muligheden for mutationer, og at minkene smittede mennesker. Kort efter pressemødet udtalte han til medierne, at han var uendelig trist over at miste erhvervet, men at mink ikke skulle stå i vejen for folkesundheden. De ville ikke få noget ud af at modsætte sig beslutningen, tværtimod ville aflivningen gå meget langsommere, og smitten ville sprede sig, hvis de gjorde. De stod derfor bedst ved at følge regeringens

849 Forklaringsdokumentet side 1374f

850 Forklaringsdokumentet side 1395

beslutning. De kunne nægte at aflive deres mink, men i så fald ville de blive aflivet alligevel. Avlerne ville selvfølgelig hellere have fortsat med minkavl.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har herom forklaret⁸⁵¹, at på medlemsmødet onsdag den 4. november 2020 om aftenen havde København Fur godt fat i medlemmerne. Det kan godt have været et incitament hos den enkelte avler, at der var mulighed for at opnå tempobonus.

9.7.1.2. Fødevarestyrelsens besvarelse af spørgsmål fra København Fur

Den 4. november 2020 kl. 21.38 rettede direktør i København Fur, Sander Jacobsen, henvendelse til veterinærdirektør Hanne Larsen, departementschef Henrik Studsgaard samt enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, hvori han tilkendegav, at der var et hastende behov for kommunikation om helt basale spørgsmål mv. Af mailen med emnet: "STÆRKT HASTENDE: Information til minkavlere påkrævet straks og inden i morgen tidlig" fremgår det:

"...

Kære Henrik og Hanne,

De danske minkavlere skal nu fremskynde deres aflivning på alle farme mest muligt. Det er regeringens klare udmelding. Det vil avlerne gerne. Vi har på medlemsmøde i dag oplevet stor uvished om vilkår og praktik. Avlerne har sådan set kun helt overordnede udtalelser på et pressemøde at forholde sig til. Og en meget sporadisk information i pressemeddelelse først udsendt kl. 21.28 her i aften.

Der er et stærkt hastende behov for, at Fødevarestyrelsen skriftligt kommunikerer svar på selv helt basale spørgsmål. Det skal være klar på Fødevarestyrelsens hjemmeside senest i morgen, torsdag, ved 06.00-tiden, hvor avlerne går i gang med at aflive. Ellers vil det forsinke processen og dermed være i modstrid med hensynet til folkesundheden.

Eksempler på spørgsmål:

851 Forklaringsdokumentet side 1564

- a) Må man pelse udenfor zonerne?
 - b) Hvordan får man 20 kr. i tempo-bonus? Tidsfrister? Afhængig af farmstørrelse?
 - c) Skal der ske en optælling inden man må starte aflivning?
 - d) Skal de, der skal pelse, også have optælling først?
 - e) Skal der stå en myndighedsperson under aflivning?
 - f) Må man aflive inden man har modtaget en container?
 - g) Må man begynde aflivning inden en myndighedsperson er mødt op?
 - h) Har Fødevarestyrelsen bestilt containere til alle, således at disse leveres i løbet af i morgen, torsdag?
 - i) Hvilket kontaktpunkt med hotline og svarmulighed har avlerne hos Fødevarestyrelsen/NOST?
 - j) Det skal fremgå, at tidsfristen for aflivning med tempo-bonus regnes fra den dag, hvor både container er leveret af Fødevarestyrelsen, og hvor forudgående optælling eller tilstedeværelse af myndighedsperson er sket.
 - k) Andre krav eller regler.
- ...

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har herom forklaret⁸⁵², at minkavlerne naturligvis ikke ønskede at aflive deres mink, men regeringen havde med statsminister Mette Frederiksen i spidsen udstedt en ordre på et pressemøde om, at alle mink i Danmark skulle aflives. Umiddelbart efter pressemødet havde København Fur et møde med deres medlemmer. København Fur oplevede, at minkavlerne meget hurtigt gik i gang med at aflive deres mink,

852 Forklaringsdokumentet side 1376

og branchen havde behov for, at der kom styr på en række praktikaliteter. Minkavlerne ville gerne i gang med at udføre regeringens ordre. København Fur havde derfor en lang række spørgsmål om bl.a. containere og optælling af mink. Der var ingen af minkbranchens medlemmer, som spurgte ind til hjemmelsgrundlaget for regeringens beslutning. Både København Fur og minkavlerne gik ud fra, at hjemmelsgrundlaget var på plads. Man havde på dette tidspunkt vænnet sig til, at regeringen med meget kort frist kom med påbud og krav til erhvervslivet om nedlukninger. De havde ingen overvejelser om, at der kunne mangle hjemmel til at kræve alle mink aflivet. Hvis de havde vidst, at der ikke var hjemmel til at kræve alle mink aflivet, så havde København Fur arbejdet for at bevare minkavlernes avlsdyr. Det var en dødsdom for erhvervet, at alle mink inklusive avlsdyr skulle aflives.

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har herom forklaret⁸⁵³, at det blev under pressemødet sagt, at avlerne ville få erstatning, hvilket selvfølgelig skulle på plads. Den eneste erstatning, der på det tidspunkt var på plads, var prisen på 199 kr. pr. mink for de mink, der blev kasseret uden at være blevet pelset. Der var ingen snak om lovhjemlen. Langt de fleste avlere aflivede selv deres dyr.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁸⁵⁴, at de allerede den 4. november 2020 om aftenen modtog henvendelser fra branchen, der efterlyste oplysninger om, hvordan man skulle forholde sig efter regeringens udmelding om, at alle mink skulle aflives. Der var en incitamentsstruktur indbygget i det for at få det til at gå hurtigt. Pelsavlerne skulle selv aflive mod at få en bonus. Hun begyndte at svare på henvendelserne, og de lagde også noget information ud den 5. november 2020. Men de fik en klar melding fra erhvervet om, at det ikke var fyldestgørende nok. Der var imidlertid rigtig mange ting, som Fødevarestyrelsen skulle finde ud af i den forbindelse med hensyn til praktikken og diverse frister.

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har om mailen forklaret⁸⁵⁵, at hun forstod mailen således, at avlerne var indforståede med at fremskynde aflivningerne. Med deres brev af 6. november 2020 til

853 Forklaringsdokumentet side 1395

854 Forklaringsdokumentet side 526

855 Forklaringsdokumentet side 1308

avlerne ville de forsøge at give avlerne de svar, som de havde brug for i forhold til at fremskynde deres aflivninger.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁵⁶, at efter pressemødet den 4. november 2020 modtog de en mail fra København Fur, hvori København Fur efterlyste information og svar på spørgsmål hurtigst muligt. Det drejede sig bl.a. om, hvad der skulle til for, at minkavlerne kunne opnå tempobonus. Hanne Larsen svarede Sander Jacobsen fra København Fur samme aften, og det blev aftalt, at svarene skulle konsolideres til FAQ, som kunne lægges på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Sent om aftenen den 4. november 2020 kl. 22.38 besvarede veterinærdirektør Hanne Larsen henvendelsen fra kl. 21.38 fra Sander Jacobsen. Hanne Larsens kollega Camilla Brasch Andersen samt afdelingschef Tejs Binderup og departementschef Henrik Studsgaard modtog kopi af mailen. Af mailen, hvor Hanne Larsens svar er anført med blå, fremgår det bl.a.:

”...

Emne: SV: STÆRKT HASTENDE: Information til minkavlere påkrævet straks og inden i morgen tidlig

Kære Sander

Jeg har nedenfor indsat svar. Vi arbejder på at få lagt noget på hjemmesiden i morgen.

Mange hilsner

Hanne

Eksempler på spørgsmål:

a) Må man pelse udenfor zonerne?

Ja

856 Forklaringsdokumentet side 1645

Svarene nedenfor gælder for besætninger udenfor zone. Inden for zonerne gælder samme retningslinjer som i dag.

b) Hvordan får man 20 kr. i tempo-bonus? Tidsfrister? Afhængig af farmstørrelse?

20 kr i tempo bonus fås ved at dyrene i farmen er aflivet senest 10 dage efter start. Dog senest 5 dage, hvis farmen har mindre end 7.500 dyr. Startdagen aftales med Fødevarestyrelsen. Vi forventer at starte opringing til de første i løbet af i morgen for at træffe aftale om optælling.

c) Skal der ske en optælling inden man må starte aflivning?

Besætningen skal tælles op, men aflivning må gerne gå i gang før optælling. Det skal være muligt at tælle levende og døde dyr op. Hvis dyrene er sendt til pelseri, må en følgeseddel kunne oplyse, hvor mange dyr, der allerede er sendt til pelseri.

d) Skal de, der skal pelse, også have optælling først?

Det er vel forventningen, at man afliver til pelsning, når besætningen ikke er omfattet af en zone?

e) Skal der stå en myndighedsperson under aflivning?

Nej, ikke dagligt, men vi skal komme og tjekke at farmen er tom, når dette meddeles af besætningsejeren, så vi kan konstatere at aflivningen er sket indenfor den fastsatte tid.

f) Må man aflive inden man har modtaget en container?

Det er besætningsejeren eller pelseriet, der skal stå for container på samme måde som hvis pelsning skulle foregå på normal vis.

g) Må man begynde aflivning inden en myndighedsperson er mødt op?

Aflivning skal ikke afvente en myndighedsperson. Man kan således gå i gang. Besætningsejeren vil blive telefonisk kontaktet for at træffe

aftale om dato for optælling. Det skal derfor være muligt at tælle både levende og døde dyr, hvis pelsning er indledt. Er der afleveret dyr til pelseri, kan følgeseddel eller anden dokumentation anvendes.

h) Har Fødevarestyrelsen bestilt containere til alle, således at disse leveres i løbet af i morgen, torsdag?

Det er besætningsejeren eller pelseriet der skal bestille container, så kroppe kan afskaffes på samme måde som en almindelig pelsnings-sæson.

i) Hvilket kontaktpunkt med hotline og svarmulighed har avlerne hos Fødevarestyrelsen/NOST?

Det vil efter al sandsynlighed blive en opgave, som placeres i NOST

j) Det skal fremgå, at tidsfristen for aflivning med tempo-bonus regnes fra den dag, hvor både container er leveret af Fødevarestyrelsen, og hvor forudgående optælling eller tilstedeværelse af myndighedsperson er sket.

Se ovenfor

k) Andre krav eller regler.
..."

Kl. 23.19 svarede Sander Jacobsen Hanne Larsen og anførte "Tak for dette. Vi distribuerer disse svar ud til avlerne nu. Jeg ser frem til yderligere info på styrelsens hjemmeside i morgen tidlig".

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁸⁵⁷, at hun allerede havde de informationer, som hun havde brug for til besvarelsen af Sander Jacobsens meget konkrete spørgsmål. Spørgsmålene var især af teknisk karakter. Derudover havde hun ikke mange flere oplysninger end fra presse mødet og pressemeddelelsen. Hun mener bestemt, at hun læste presse-

857 Forklaringsdokumentet side 1547

meddelelsen. Hun havde fået clearet svarene til erhvervet af departementet. Hun forstod avlernes behov for praktiske informationer på hjemmesiden, hvorfor Fødevarestyrelsen burde kommunikere, hvad de allerede vidste. Fødevarestyrelsen mente ikke, at der var hjemmel i deres lovgivning, men den 4. november om aftenen vidste hun ikke, at der ikke var hjemmel i anden lovgivning. Hun vidste kun, at hjemmelsspørgsmålet ikke var afklaret. Sander Jacobsens spørgsmål handlede ikke om hjemmel. På det tidspunkt var det hendes opfattelse, at i det omfang hun kunne svare på spørgsmålene, ville hun gøre det. De gik kort tid efter i gang med at besvare yderligere spørgsmål, og deres jurister gik i gang med at afklare det juridiske med departementet.

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁸⁵⁸, at om aftenen den 4. november 2020 svarede de på nogle spørgsmål fra København Fur, og svarene blev herefter lagt ud på hjemmesiden, således at informationerne, som var af meget praktisk karakter, var tilgængelige for alle. De var tidligere blevet kritiseret af branchen for, at det ikke stod klart, hvordan avlerne skulle forholde sig til praktiske spørgsmål. De forholdt sig loyalt til, hvad der blev meldt ud på pressemødet, og til det som stod i pressemeddelelsen. Hun søgte ikke anden information.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁵⁹ om forløbet i forbindelse med udarbejdelse mv. af brevet dateret fredag den 6. november 2020 til minkavlerne, at de onsdag den 4. november 2020 sent om aftenen fik en henvendelse fra Sander Jacobsen om, at der var et akut behov for at få klar information ud til minkavlerne om, hvorledes avlerne skulle agere i aflivningsindsatsen, bl.a. med henblik på at kunne opnå tempobonus. Sander Jacobsens mail indeholdt nogle spørgsmål, som Fødevarestyrelsen straks gik i gang med at besvare. Sander Jacobsen modtog svar samme aften, vist nok fra Hanne Larsen fra Fødevarestyrelsen. Dagen efter, torsdag den 5. november 2020 om morgenen, blev der lagt en let korrigeret version af svarene op på Fødevarestyrelsens hjemmeside.

Lige over midnat den 5. november 2020, kl. 00.04, videresendte Hanne Larsen mailtråden internt i Fødevarestyrelsen til stabschef i Fødevarestyrelsens Krisestab, Jannik Elmegaard, og sektionsleder Ina Josefine Jochimsen med

858 Forklaringsdokumentet side 1308

859 Forklaringsdokumentet side 700

kopi til blandt andre Camilla Brasch Andersen og Jakob Munkhøj Nielsen om: "Igangsætte notat til hjemmeside: STÆRKT HASTENDE: Information til minkavlerne påkrævet straks og inden i morgen tidlig", hvori hun bad Jannik Elmegaard og Ina Josefine Jochimsen om at igangsætte arbejde med notat til hjemmesiden bl.a. med udgangspunkt i pressemeddelelsen. Af mailen fremgår:

"...

Kære begge

Vil I sætte gang i et notat til hjemmesiden med udgangspunkt i nedenstående og hvad vi ellers kan finde i pressemeddelelsen og andet materiale fra beslutning om at besætninger udenfor zoner også skal aflives.

Som i kan se har jeg lovet noget på hjemmesiden i løbet af dagen. Tejs ser gerne det er i morgen for-middag. Måske kan vi skrive et kort notat først og så udbygge.

Jakob har påtaget sig at lede opgaven med at ringe ud og aftale tidspunkt for optælling. Det starter i morgen... Birthe og Marlene er i gang med lovgivning.

Nosten står for en hotline.

..."

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁸⁶⁰, at hun skrev mailen, da erhvervet havde henvendt sig til Fødevarestyrelsen om aftenen den 4. november 2020 for at få svar på deres spørgsmål om, hvordan de skulle forholde sig til incitamentsordningen for tempobonus, som var beskrevet i pressemeddelelsen. Hun lovede, at der ville komme noget på hjemmesiden herom, og Sander Jacobsen sagde, at han forventede, at der ville være noget på hjemmesiden tidligt dagen derpå.

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret⁸⁶¹, at de brugte pressemeddelelsen fra pressemødet til brug for

860 Forklaringsdokumentet side 1547

861 Forklaringsdokumentet side 1308

de informationer, de lagde på deres hjemmeside. Hun så ikke andet materiale. Hun formoder, at direktionen havde talt med nogen i departementet. Birthe (Schubart) og Malene (Nadine Jais Sthyr) arbejdede den 4. november 2020 om aftenen med deres kommentarer til hjemmelsspørgsmålet, men hun ved ikke, hvad der var ment med, at de var i gang med lovgivningen. Hun formodede, at hjemlen måtte være fundet et andet sted end i deres lovgivning. Hun spurgte ikke ind hertil.

Enhedschef Birthe Schubart, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret⁸⁶², at hun ikke hørte noget om, at der skulle laves lovgivning før den 5. november 2020 om aftenen, så hvad Hanne Larsen mener med, at "Birthe og Marlene er i gang med lovgivning", må man spørge Hanne Larsen om.

9.7.1.3. Kontakt med København Fur den 5. november 2020

Den 5. november 2020 kl. 07.02 sendte Mogens Jensen en intern mail i Miljø- og Fødevareministeriet til departementschef Henrik Studsgaard, afdelingschef Tejs Binderup, særlig rådgiver Søren Andersen og en ministerbetjeningsmail med emnet "Mink og økonomi", hvori Mogens Jensen anmodede om, at Tage Pedersen blev indbudt til et møde vedrørende økonomi, erstatning mv. Af mailen fremgår det:

"...

Jeg vil gerne at der idag afgår indbydelse til møde med Tage om økonomi/erstatning mm. Det kan evt tages i 2 tempi med først embedsmandsmøde og så ministermøde. Vi må rykke hurtigt her - det skylder vi også den konstruktive tilgang Tage har haft.

..."

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har forklaret⁸⁶³, at hans samarbejde med København Fur og Tage Pedersen har været godt. Han havde kun interesse i, at minkbranchen fik så gode og fyldestgørende informationer som muligt. Det kan have handlet om kompensation og erstatning og om, at der skulle indhentes oplysninger fra Erhvervsministeriet.

⁸⁶² Forklaringsdokumentet side 147

⁸⁶³ Forklaringsdokumentet side 403

Henrik Studsgaard skrev kort tid efter, at indkaldelsen af Tage Pedersen skulle afvente og anførte bl.a.: ”vi skal have koordineret med EM. Jeg taler lige med Dithmer”.

Ministersekretær i Miljø- og Fødevareministeriet Ask Lyno-Hansen skrev her-
efter kl. 08.06 til Anders Kroman Liin, Katja Goodhew og Paolo Drostby samt
i kopi til Lykke Feld, Tejs Binderup og Maria Petterson således:

” ...

Ministeren ønsker, at der i dag afgår en invitation til Tage Pedersen med henblik på et møde, hvor der kan drøftes kompensation til minkbranchen.

”Han foreslår, at det tages i to tempi med først et embedsmandsmøde og derefter et ministermøde. Invitationerne skal udgå i dag. Vil I lave udkast, som vi kan sende ud? I kan drøfte mulige tidspunkter med Maria (cc.)

DC har meddelt, at der også skal koordineres med EM, han tager fat i Dithmer derovre, så I må gerne gå i gang, så afventer vi lige en udsendelse til, vi har fået en melding fra DC.

...”

Ministersekretær Ask Lyno-Jensen, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁶⁴, at han sendte mailen til Anders Kroman Liin, så han var orienteret om mødet, kunne forberede materiale hertil samt lave et udkast til en invitation, som de herefter kunne sende ud.

Tejs Binderup skrev senere til Ask Lyno-Hansen, Paolo Drostby, Katja Goodhew og Anders Kroman Liin og anførte: ”Har aftalt med Line Nørbæk, at vi kan være klar til møde torsdag i næste uge”.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁶⁵, at han havde en snak med Tage Pedersen torsdag den 5. november 2020, hvorunder Tage Pedersen tilkendegav, at minkavlerne gerne ville hjælpe

864 Forklaringsdokumentet side 1224

865 Forklaringsdokumentet side 364

til. København Fur var på dette tidspunkt bevidst om, at spørgsmålet om kompensation og erstatning fra 2021 og frem var uafklaret. Det var utrolig positivt, at avlerne meldte sig på banen. Der var indført tempobonus, hvis der kunne aflives inden for 10 dage på de større farme og indenfor 5 dage på de mindre farme.

Der blev den 9. november 2020 afholdt et møde vedrørende kompensation af minkavlerne, hvori deltog blandt andre ministrene Mogens Jensen og Simon Kollerup samt departementschef og afdelingschef fra Miljø- og Fødevareministeriet samt København Fur. For yderligere oplysninger om mødet henvises til afsnit 9.7.1.22.

9.7.1.4. FAQ til Fødevarestyrelsens hjemmeside

Den 5. november 2020 om formiddagen udarbejdede Fødevarestyrelsen et notat om information til minkavlerne med det formål at kunne lægge notatet på hjemmesiden.

Af notatet fremgik under FAQ til minkavlerne uden for zonerne bl.a.:

”...

Må jeg beholde mine avlsdyr?

Nej, alle mink skal aflives.

...”

Notatet blev sendt af Fødevarestyrelsen til afdelingschef Tejs Binderup samme dag kl. 11.55, som kort tid efter, kl. 12.00, videresendte notatet til sin departementschef, Henrik Studsgaard, og anførte: ”Du ville gerne have det som ét notat med prosatekst ikke?”.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, herom forklaret⁸⁶⁶, at han torsdag den 5. november 2020 havde sagt til Tejs Binderup, at man i prosaform blev nødt til at skrive til minkavlerne, hvordan de stod. Det var ikke nok med et ”Q and A”. Han bed ikke mærke i spørgsmålet om, at alle mink skulle aflives. Tage Pedersen havde sagt, at minkavlerne

⁸⁶⁶ Forklaringsdokumentet side 356 og 15654f

havde brug for noget prosatekst, men han fik tilsendt FAQ på mail kl. 12.00. Fødearestyrelsen havde tidligere forsøgt at lægge FAQ ud, og Tage Pedersen havde sagt, at de ikke kunne bruge FAQ. Da han kl. 12.00 modtog FAQ konstaterede han, at det ikke var det, som minkavlerne havde efterspurgt. Derfor kiggede han ikke mere på den sag.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har herom forklaret⁸⁶⁷, at det var dette notat, som blev sendt til dem i Miljø- og Fødevareministeriet den 5. november 2020. Henrik Studsgaard havde aftenen før sagt, at han gerne ville have det som prosatekst, som var det, han henviste til i sin mail af 5. november 2020 til Henrik Studsgaard. Han og Henrik Studsgaard havde efterfølgende en samtale, hvor de blev enige om at lægge det på hjemmesiden for at videreformidle informationen til minkavlerne. Det blev efterfølgende til et brev til minkavlerne, idet Tage Pedersen ringede til Henrik Studsgaard og efterlyste mere fyldig information og konkret information om, hvordan minkavlerne skulle forholde sig.

Tejs Binderup fremkom med nogle bemærkninger til notatet, som han kl. 12.34 sendte til Fødearestyrelsens kommunikationsmedarbejder Peter Bølling-Ladegaard med kopi til veterinærdirektør Hanne Larsen og enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen. Af mailen fremgår bl.a.:

”...

Lidt småting.

Og så tror vi det er vigtigt, at vi er offensive på, at avlerne kontaktes mhp at gå i gang, fremfor at de skal ringe til jer og aftale tid.

...”

Tejs Binderup sendte kort tid efter, kl. 12.44, endnu en mail og anførte ”Nu med vedhæftning”. Af det vedhæftede notat fremgår de af Miljø- og Fødevareministeriets foreslåede ændringer til FAQ til minkavlere uden for zonerne markeret med rødt, hvortil der var indsat en kommentar: ”Skal de ringe til jer, eller kontakter I dem. Skriv eksplicit hvad farmer skal gøre, og nummer, hvis de skal ringe til jer”:

867 Forklaringsdokumentet side 1645

”...

FAQ til minkavlere uden for zonerne

Må man pelse uden for zonerne?

Ja, man må gerne pelse uden for zonerne.

Hvordan får man 20 kr. i tempo-bonus?

Man får 20 kr. i tempo bonus ved, at minkene i farmen er aflivet senest 10 dage efter start. Dog senest 5 dage efter start, hvis farmen har mindre end 7.500 mink.

Du skal aftale startdagen med Fødevarestyrelsen, **men du må gerne starte aflivninger inden denne dato er aftalt.**

Skal der ske en optælling, inden man må starte aflivning?

Besætningen skal tælles op, men aflivning må gerne gå i gang før optælling. Det skal være muligt at tælle levende og døde mink op. Hvis minkene er sendt til pelseri, skal en følgeseddel kunne oplyse, hvor mange mink, der allerede er sendt til pelseri.

Skal der være en myndighedsperson tilstede ved aflivning?

Nej, ikke dagligt. Men en myndighedsperson skal godkende, at farmen er tom, når det meddeles af besætningsejeren, så Fødevarestyrelsen kan konstatere, at aflivningen er sket inden for det fastsatte tidsrum.

Må man aflive inden man har modtaget en container?

Det er besætningsejeren eller pelseriet, der skal stå for container på samme måde som, hvis pelsning skulle foregå på normal vis.

Du må godt gå i gang med aflivningen og have døde mink liggende oven på burene eller på en presenning. Du skal dog hurtigst muligt skaffe en container, og du skal selv flytte de døde mink op i containeren.

Må man begynde aflivning inden en myndighedsperson er mødt op?

Aflivning skal ikke afvente en myndighedsperson. Man kan således gå i gang. Besætningsejeren vil blive telefonisk kontaktet for at træffe aftale om dato for optælling. Det skal derfor være muligt at tælle både levende og døde mink, hvis pelsning er indledt. Er der afleveret mink til pelseri, kan følgeseddel eller anden dokumentation anvendes.

Må jeg beholde mine avlsdyr?

Nej, alle mink skal aflives.

...

Peter Bølling-Ladegaard besvarede mailen fra Tejs Binderup kl. 13.04. Af mailen fremgår:

...

Tak for kommentarer. Jeg har nu tilføjet i vedhæftede. Vi lægger FAQ'erne på www.fvst.dk lige straks.

Fødevarestyrelsen er i fuld gang med at kontakte de ikke-smittede mink-besætninger uden for zonerne. Vi har også taget kontakt til minkbesætningerne i zonerne, her udestår der ikke mange besætninger, der skal tages kontakt til.

...

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁶⁸, at København Fur sagde, at de havde brug for nogle yderligere retningslinjer udover de allerede udsendte Q & A. Tage Pedersen sagde under en telefonsamtale den 5. november 2020, at Miljø- og Fødevareministeriet måtte tage sig sammen. Minkavlerne havde brug for noget information i prosaform, som minkavlerne kunne forstå. Han [Henrik Studsgaard] bistod med at få sat dette arbejde i gang.

868 Forklaringsdokumentet side 1564

Sander Jacobsen rettede på ny henvendelse til Fødevarestyrelsen v/veterinærdirektør Hanne Larsen den 5. november 2020 kl. 19.55 på den mailtråd, som var startet dagen forinden med emnet: "STÆRKT HASTENDE: Information til minkavlere påkrævet straks og inden i morgen tidlig". Mailen blev tillige sendt i kopi til blandt andre Henrik Studsgaard, Camilla Brasch Andersen og Tage Pedersen. Sander Jacobsen udtalte kritik af kommunikationen i forhold til minkavlerne mv.:

"...

Kære Hanne,

Vi har i går aftes distribueret den information, som vi modtog sent fra dig.

I dag har avlerne landet over fra Fødevarestyrelsens folk modtaget et hav af forskellige signaler og beskeder om, hvorledes tidsregningen for tempo-bonus skal tolkes.

Jeg deler avlernes frustration og forvirring. Der er åbenbart total kaos i jeres kommunikation internt – og dermed selvfølgelig også til avlerne. Jeg kunne godt sige noget mere om, hvorledes alle både i og uden for erhvervet oplever styrelsens ledelse af hele denne opgave. Men det vil jeg undlade, for det kan vi ikke bruge til noget. Vi skal kigge fremad.

Hvorfor går I ikke i dialog med branchen om et snit, der giver mening i praksis, hvorefter vi sammen kan kommunikere ud om de forskellige temaer, så det er klokkeklart for alle? Er det ikke den normale og vel-fungerende måde at gøre den slags på i Danmark?

..."

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har herom forklaret⁸⁶⁹, at hans frustration omhandlede den manglende information om, hvordan minkavlerne skulle forholde sig til tidsfristerne for aflivning af mink og den medfølgende tempobonus. Minkbranchen havde endvidere en mere generel frustration

869 Forklaringsdokumentet side 1378

over, hvordan Fødevarestyrelsen operationelt havde ledet aflivningsindsatsen. Han husker ikke Hanne Larsens reaktion på hans mail.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret⁸⁷⁰, at København Fur skrev til hende, idet det til trods for, at Rigspolitiet havde overtaget styringen, endnu ikke var helt fastlagt, hvordan opgavefordelingen var, og selv om NOST'en havde taget over, så var der stadig opgaver, som hvilede på Fødevarestyrelsen, herunder kommunikationen til medierne og til avlerne. Mailen fra Sander Jacobsen var en medvirkende årsag til, at de sendte brevet af 6. november 2020 ud til avlerne. Henrik Studsgaard havde forinden, den 6. november 2020 om formiddagen, kontaktet hende og sagt, at styrelsen altså skulle have noget information ud.

Af en sms-korrespondance mellem Tejs Binderup og Henrik Studsgaard den 5. november 2020 kl. 20.34 fremgår det, at Tejs Binderup skrev til Henrik Studsgaard og anførte: "Har talt med Sander. Alt er godt".

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har i sit dokument: "Noter om hændelser ifm. d. KU-beslutning d. 4 november om nedslagning af mink" beskrevet kontakten mv. med Sander Jacobsen den 5. november om aftenen:

"...

D. 5. om aften kommer mail fra KF (Sander Jakobsen) som kræver øjeblikkelig klar kommunikation til avlerne ift. hvordan de skal forholde sig. Det anføres, at avlerne gerne vil fremskynde aflivning, men har behov for viden om praktik og vilkår. Jeg har telefonisk kontakt med Sander, som bl.a. vil vide, hvordan det kan sikres, at de får tempobonus og erstatning. Sander klager desuden over, at der hele tiden er uklare meldinger fra myndighederne om, hvordan avlerne skal agere.

..."

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har herom forklaret⁸⁷¹, at Tejs Binderups gengivelse af deres samtale den 5. november 2020 stemmer overens med hans egen hukommelse. Minkbranchen var meget frustrerede over, at der

870 Forklaringsdokumentet side 528

871 Forklaringsdokumentet side 1378

ikke var styr på et hav af praktikaliteter i forbindelse med aflivningsprocessen. Der var uklare meldinger om, hvordan minkavlerne skulle agere.

Veterinærdirektør Hanne Larsen skrev samme aften to beskeder til Tage Pedersen i tidsrummet mellem kl. 20.33 og 21.04, hvor Hanne Larsen bad Tage Pedersen om at ringe til hende.

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har forklaret⁸⁷², at Hanne Larsen ringede, da hun havde fået til opgave at fremrykke aflivningerne i syv nordjyske kommuner. Han deltog i Debatten på DR2 med Clement den aften, og han husker, at hun ringede, da han var på vej hjem. Hun ville høre, om det ville være muligt for avlerne at være færdige senest den 12. november 2020 med aflivningerne i de syv nordjyske kommuner, hvilket var fire dage, før fristen udløb for resten af landet. Han svarede, at dette ikke var muligt at nå, hvortil hun sagde, at de blev nødt til at nå det på grund af nedlukningen i Nordjylland. Han talte med bestyrelsen herom, og mod forventning lykkedes det avlerne i de syv kommuner at blive færdige inden fristen den 12. november 2020, hvilket han fortsat er meget imponeret over. Hanne Larsen nævnte ikke hjemmelsproblemerne for ham under samtalen.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁸⁷³, at hun var i dialog med Tage Pedersen to gange i perioden fra pressemeddelelsen og indtil den 8.-9. november 2020, hvor det stod klart, at der ikke var lov-hjemmel. Deres dialog handlede især om de syv kommuner i Nordjylland, og om at der var problemer med Fødevarestyrelsens første brev af 6. november 2020 til minkavlerne. Under samtalerne gjorde hun sig ikke overvejelser om hjemmelsspørgsmålet.

9.7.1.5. KU-mødet den 5. november 2020

Den 5. november 2020 kl. 10.00 blev der afholdt et nyt KU-møde om smitte-udviklingen i Nordjylland samt et efterfølgende pressemøde, hvor tiltagene i Nordjylland mv. blev præsenteret. Det fremgår af Statsministeriets møde-indkaldelse til KU-mødet, at medlemmerne af KU-udvalget var indkaldt samt forsvarsministeren, social- og indenrigsministeren, sundhedsministeren, erhvervsministeren, børne- og undervisningsministeren, uddannelses- og forsk-

872 Forklaringsdokumentet side 1397

873 Forklaringsdokumentet side 1550

ningsministeren, kulturministeren og miljø- og fødevareministeren. Ifølge mødeindkaldelsen angik mødet: "Justitsministeriet: Tiltag til at reducere smitteudvikling i Nordjylland".

Statsministeriet havde forud for mødet udsendt et cover med bilag 1: "Udmeldingspapir vedr. tiltag til at reducere smitteudvikling i Nordjylland". Af coveret til brug for mødet fremgår bl.a.:

"...

(Justitsministeriet)

Sundheds- og Ældreministeriet

5. november 2020

Tiltag til at reducere smitteudvikling i Nordjylland

Problem

I forlængelse af statsministerens pressemøde den 4. november 2020 skal der tages stilling til håndteringen af smitteudviklingen i Hjørring, Frederikshavn, Brønderslev, Jammerbugt, Vesthimmerland, Thisted og Læsø kommuner som følge af en ny muteret virus blandt mink.

Baggrund

Der har været afholdt pressemøde den 4. november 2020, hvor statsministeren oplyste, at alle mink skal aflives, da corona-virus er muteret i mink.

På pressemødet blev det også oplyst, at der den 5. november 2020 vil blive udmeldt yderligere skærpede restriktioner og tiltag med henblik på at reducere smitteudviklingen i de berørte kommuner, hvor en del borgere er smittet med mink-virus-varianter.

...

Procedure

Der lægges op til, at regeringen offentliggør tiltag til at reducere smitteudvikling i Nordjylland den 5. november 2020.

Sundheds- og ældreministeren orienterer borgmestrene i de berørte kommuner samt Regionsrådsformand i Region Nordjylland den 5. november 2020 om formiddagen.

Sundheds- og ældreministeren orienterer desuden COVID-19-følgegruppen (sundhedsordførerne) om tiltagene, ligesom erhvervsministeren orienterer erhvervsordførerne, og kulturministeren orienterer kulturordførerne. Øvrige relevante interessenter orienteres af de relevante ministerier

Kommunikation

Forventet udmelding på pressemødet i morgen [kl. 12] i Eigtveds Pakhus. Pressemødet afholdes virtuelt. Justitsministeriet og Rigspolitiet er ansvarlige for koordinering og afvikling. Det sker efter koordinering med kommunikationsenheden under Udenrigsministeriet

Pressemødet forventes at være med deltagelse af sundheds- og ældreministeren, fødevareministeren, erhvervsministeren, rigspolitichefen og sundhedsmyndighederne (SSI, STPS og evt. STPS). Desuden vil der ske opfølgning på diverse sociale medier samt coronasmitte.dk.

...

Kun ganske få af de embedsmænd og politikere, som er blevet afhørt for kommissionen, er blevet stillet spørgsmål om KU-mødet den 5. november 2020.

Departementschef Lars Gert Lose, Udenrigsministeriet, har forklaret⁸⁷⁴, at som han husker det, blev der hverken på KU-mødet den 3. eller den 5. november 2020 nævnt noget om hjemmel til eksekvering af aflivning af alle mink. Han kan ikke huske, om miljø- og fødevareministeren og departementschefen deltog i KU-mødet den 5. november 2020, men de fremgår af indkaldelsen til mødet.

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har om KU-mødet forklaret⁸⁷⁵, at KU-sagen den 3. november 2020 efterfølgende blev skilt i to spor, og der blev kørt en grundigere sag vedrørende restriktionerne i Nordjyl-

874 Forklaringsdokumentet side 1056

875 Forklaringsdokumentet side 648

land. Nordjyllandspakken blev fastlagt i en ny KU-sag, der blev til efter flere møder i den daværende indsatsgruppe, ligesom der blev afholdt et forberedende KU-møde og et nyt KU-møde om morgenen den 5. november 2020, inden man meldte noget ud om Nordjyllandspakken. Det var Statsministeriet, der besluttede, at man ikke var klar til at melde noget ud om tiltagene i Nordjylland, og som besluttede, at der skulle laves en ny konsolideret KU-sag herom.

9.7.1.5.1. Sundhedsministerens noter fra KU-mødet den 5. november 2020

Af sundhedsminister Magnus Heunickes håndskrevne noter fra KU-mødet, som blev indleveret til kommissionen den 22. november 2021, og som sidenhen er blevet renskrevet, fremgår:

” ...

K-Møde

...

Kåre Møl

Gode erfaringer fra nedlukning i marts: Kurven knækkede hurtigere end forventet. Befolkning opbakning + sæsonen med os. Logisk: Jo mere man lægger oveni, des hurtigere ser man effekt. Politisk vurdering: Hvor hurtigt vil man se den effekt. Særligt: Folkeskole + rejse ud og ind af Nordjylland, turister, danskere, vandrende arbejdstagere, bustur til Bornholm fra Nordjylland.

Vigtigt minkvariant ikke spredes uden for Nordjylland.

...

Mette F

Danskerne er mere tyndslidte end marts måned. Vores sti at betræde er smallere!! Til begge sider. Enighed ift det der ligger + luk for ind- og udrejse til Nordjylland.

...

Simon Kol

Børn på minkfarme hjemme fra skole.

...

Kåre

Der skal gå 14 dage fra sidste mink ånder ud, og så dokumenterer vi sekventere data, realistisk går der nok 3 uger, vi snakker altså 5 uger i

alt, fordi 14 dage slå ned. Ift skoler: Ikke små klasser børn ramt eller driver. Minkstammer ramt i høj grad voksne og ældre.

...

Kåre Møl

Virkelig vigtigt at sekventere stammer fra hele DK. Uge 43: 94% af minkrelaterede stammer er i Nordjylland, men en spredning sker der jo – et enkelt tilfælde cluster 5, 94-årig kvinde fra Kirke Hyllinge, hun er næppe superspreder, vi prøver at få fat i familie, hun har dårlig høreelse, har ikke fundet andet. Og så cluster 1 i Bornholm, 2 tilfælde. Sekventeret 15%.

...

Mette F

Det er stort og indgribende. Pressemøde nødvendigt. Nicolais ord: Hvis vi lukker hele DK ned risikerer vi modsat signal om ikke styr på det. Pressemøde, kvalitet i går ikke lige i skabet... Spejlsalen, vurderer vi på.

Kåre

Jo, status undervejs. Cluster 5 – udbredt! Det vi gør nu er fuldstændig i overensstemmelse m. internationale tiltag. Grænsespørgsmål så politisk.

Mette

Nordjylland. Vi skal lukke mest muligt ned! Også skolerne. Har relativt travlt.

..."

Departementschef Lars Gert Lose, Udenrigsministeriet, har forklaret⁸⁷⁶, at han genkender sine udsagn på mødet i noterne.

9.7.1.6. Pressemødet den 5. november 2020 vedrørende Nordjylland-spakken

Den 5. november 2020 kl. 18.30 blev der afholdt et pressemøde, som hovedsageligt angik indførelsen af restriktioner i Nordjylland. I pressemødet deltog statsminister Mette Frederiksen, sundhedsminister Magnus Heunicke,

876 Forklaringsdokumentet side 1055

erhvervsminister Simon Kollerup, direktør i Sundhedsstyrelsen Søren Brostrøm og faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak.

Forud for pressemødet blev udkast til statsministerens tale kl. 15.37 sendt til faktatjek hos Justitsministeriet og Sundhedsministeriet. Af taleudkastet fremgår følgende om mink:

”...

Baggrunden er – som de fleste ved – at der er fundet muteret coronavirus både i mink og hos mennesker.

Det indebærer den fatale risiko – at den vaccine, som hele verden håber, skal redde os ud af pandemiens greb – ikke kommer til at virke, som den skal.

Det er meget alvorligt. For Danmark. For verden.

I går besluttede vi derfor, at hele den danske minkbestand skal aflives.
...”

Nyt taleudkast blev kl. 17.11 sendt til faktatjek hos Justitsministeriet og Sundhedsministeriet. Af det nye udkast til statsministerens tale fremgår:

”...

Baggrunden er – som de fleste ved – at der er fundet muteret coronavirus både i mink og hos mennesker.

Det indebærer den risiko – at en kommende vaccine, ikke kommer til at virke, som den skal.

Det er selvsagt meget alvorligt.

I går besluttede vi derfor, at hele den danske minkbestand skal aflives. Det var som jeg sagde en beslutning vi traf med et tungt hjerte. Vi ved i går var en tung dag for mange familier. En tung dag for hele erhvervet.
...”

Sundhedsministeriet v/Ester Løffler sendte kl. 17.54 Sundhedsministeriets bemærkninger til statsministerens taleudkastet. Sundhedsministeriet fremkom ikke med bemærkninger til den del af talen, som angik omtale af mink.

Justitsministeriet v/kontorchef Lisbeth Gro Nielsen sendte kl. 18.06 Justitsministeriets bemærkninger til statsministerens taleudkast. Justitsministeriet fremkom ikke med bemærkninger til den del af talen, som angik omtale af mink.

Der blev i Statsministeriet udarbejdet Q&A vedrørende tiltag i Nordjylland og tiltag til aflivning af mink. Af en mail sendt internt i Statsministeriet af Kristian Kjærgaard Hansen den 5. november 2020 kl. 17.51 til bl.a. ministersekretariat og i kopi til blandt andre departementsråd Pelle Pape med emnet "QA-beredskab 5. november 2020" var det anført: " Her QoA pakke til pressemøde i dag. Er godkendt af PPA hhv. CSL (økonomi)".

Af de udarbejdede Q&A's fremgår om tiltag til aflivning af mink:

" ...

Tiltag til aflivning af mink

2.1. Hvorfor har I ikke forbudt minkavl, når andre lande har gjort det?

- Myndighederne har løbende indført tiltag for at sprede smitten blandt mink. Desværre uden den ønskede effekt.
- Nu står vi i en situation, hvor vi har en klar anbefaling fra sundhedsmyndighederne, og derfor reagerer vi nu, som vi gør.

2.2. Betyder det, at regeringen vil forbyde minkavl i Danmark for altid?

- Der er truffet en beslutning om aflivning for at beskytte folkesundheden i den nuværende situation.
- Regeringen er bevidst om, at dette de facto vil betyde at den danske minkbranche sættes på pause for en periode. Men det er sundhedsmyndighedernes vurdering, at selv fastholdelsen af en mindre mængde avlsdyr vil være en risiko for folkesundheden.

2.3. Risikerer Danmark at blive et nyt Wuhan-epicenter for smitte med den nye muterede virus?

- Det vil vi gøre alt, hvad vi kan for at undgå.
- Situationen er en anden i dag. Vi har et andet setup med test mv., så vi har mulighed for at følge udviklingen helt tæt og få stoppet smittekæderne. Samtidig iværksætter vi nu målrettede tiltag for de berørte kommuner.

2.6. Hvordan har omverden reageret på nyheden om mutation af virus?

- Udmelding i går har givet genlyd i de internationale medier. Og jeg tror, at vi kommer til at se mere dækning i de kommende dage. Det er en alvorlig sag.
- Jeg har bemærket mig, at WHO bl.a. har bekræftet, at de er i kontakt med Danmark. Og det er vigtigt for mig at understrege, at vi selvfølgelig samarbejder fuldt ud med WHO og andre relevante internationale myndigheder.
- Det er klart, at vi er meget opmærksomme på hvordan omverdenen tager det her ned. Udenrigsministeren har i dag talt med flere af sine europæiske kollegaer [Østrig, Holland, Sverige og Finland] om sagen, [og parallelt tager vi gennem de danske ambassader kontakt til en række af vores samarbejdslande]. [Der er bekymring.] Det er vigtigt for os, at WHO, ECDC og vores internationale partnere har tiltro til, at vi tager situationen alvorligt og tager de nødvendige forholdsregler.

Baggrund

Den internationale omtale af den danske minksituation har været betydelig. Alle større internationale nyhedsbureauer som Reuters, AP, og AFP har udsendt telegrammer om nyheden, som er delt på tværs af medier i hele verden, herunder New York Times og BBC.

Tonen i redaktionelle medier og på sociale medier er primært nøgternt refererende fra pressemødet. WHO har i dag på Twitter meldt ud, at man er i kontakt med den danske regering for at høre mere om de

genetiske mutationer i virusset. Udenrigsministeren har i dag briefet sin østrigske, hollandske, svenske og finske kollega om situationen og regeringens håndtering. Det påtænkes at afholde myndighedsbriefing af international presse den 6. november i IPC-regi.

...

Der blev ligeledes udarbejdet beredskaber til brug for sundhedsministerens og erhvervsministerens deltagelse i pressemødet.

På pressemødet gentog statsminister Mette Frederiksen budskabet fra pressemødet den 4. november 2020 om, at der var truffet beslutning om aflivning af den danske minkbestand. Pressemødet er transskriberet og tilgængeligt på Statsministeriets hjemmeside.

Af transskriptionen fremgår det, at der på pressemødet bl.a. blev omtalt forhold mv., som angik beslutningen den 3. november 2020. Det fremgår af transskriptionen af pressemødet den 5. november 2020 bl.a.:

"Pressemøde den 5. november 2020

Der henvises til Miljø- og Fødevareministeriets hjemmeside for seneste oplysninger om aflivning af mink.

Statsminister Mette Frederiksen: Ja, jeg vil gerne have lov til at sige velkommen til pressemødet.

...

Baggrunden er, som de fleste ved, at der er fundet muteret coronavirus både i mink og hos mennesker. Det indebærer en risiko for, at en kommende vaccine måske ikke kommer til at virke, som den skal. Det er selvsagt meget alvorligt. I går besluttede vi derfor, at den danske minkbestand skal aflives. Det var en tung dag for rigtig mange familier og for hele det danske minkerhverv. Det har gjort et stort indtryk på mig, vil jeg gerne sige, at se, hvordan I minkavlere har håndteret den ulykkelige og meget svære situation – tak for det!

...

Og med de ord, så giver jeg ordet videre i første omgang til Sundhedsministeren. Værsgo!

Sundhedsminister Magnus Heunicke: Ja, tak for det!

Vi har den seneste uge her i Danmark haft 7.473 bekræftede tilfælde med coronavirus. De 304 af dem er fundet i de pågældende syv kommuner i Nordjylland. Og ligesom i resten af Danmark, der ser vi en udvikling i smitten i Nordjylland. Antallet af indlagte i Nordjylland er næsten fordoblet den seneste uge fra 14 til nu 26. Vi ved, at virus muterer, det er jo derfor, vi er her. Det er derfor, vi gør dét, vi gør nu her. Vi ved, at den er muteret i fem forskellige stammer, der er kommet fra mink og blevet fundet i mennesker igen. Fem forskellige af dem. Og vi ved, at 94 procent af de virusvarianter, som stammer fra mink, er fundet hos mennesker i Nordjylland. Og det er så én af de virusvarianter, som er den her nye Cluster 5-variant, som har vist sig at kunne risikere at nedsætte effekten af de aktuelle vaccinekandidater.

...

Statsminister Mette Frederiksen:

Tak for det!

Så giver jeg ordet videre til Statens Serum Institut. Værsgo Kåre!

Faglig direktør i Statens Serum Institut, Kåre Mølbak: Tak for det!

Jeg vil starte med at udtrykke min sympati for folk i Nordjylland, specielt dem der er tilknyttet minkavlen. Minkavlen er et stort og vigtigt erhverv i Danmark. Og det er en meget vanskelig situation, det erhverv står i. Vi har haft kontakt med erhvervet i forbindelse med samarbejdet omkring overvågning af infektioner blandt folk, der arbejder i minkerhvervet. Så vi kender erhvervet godt og ved, det er en meget vanskelig situation for jer. Men det er altså nødvendigt at gøre det, der skal gøres.

I dag, der deltog jeg i et møde med Det Europæiske Smitteagentur ECDC og Verdenssundhedsorganisationen WHO – både repræsentanter fra Genève, altså hovedkvarteret og fra europakontoret, som jo ligger i København. Så det var anerkendte forskere, epidemiologer, virologer, folk med erfaringen inden for kommunikation og så videre, og så videre, der deltog i det møde, og de er enige i, at det er det rigtige, Danmark gør. De ser på situationen med stor bekymring af to årsager.

For det første, fordi minkproduktionen repræsenterer et stort reservoir af dyr, som smittes så let som ingenting. Og hvor smitten spredtes fuldstændig ukontrolleret, fordi mink holder ikke afstand. Mink går ikke med mundbind. Mink spritter ikke af. De gør ikke alt det, som vi andre gør, for at forhindre smittet. Og det vil sige, det er svært at kontrollere en pandemi, når man har det her enorme reservoir af dyr.

Og så det andet, det er de her mutationer, som stiller spørgsmål ved, om man er i stand til at forebygge den videre smitte med vacciner. De er enig i, at Danmark gør det rigtige ved at fjerne de reservoirer, som kan give smitte ved at lave udbredt testning og kontaktopsporing som beskrevet. Og også i at begrænse unødvendig aktivitet i området, således så at smitten, den bliver bragt tilbage til et minimalt niveau.

Vi står heldigvis i en gunstig situation, fordi vi kender virus. Vi har en infrastruktur, hvor der kan testes. Vi har opsporingskapacitet. Vi er i stand til at lave de opfølgende undersøgelser, både i laboratoriet og gennem interview med de folk, der er smittet, for at undersøge smittevejene.

Det er vigtigt at understrege, at det her virus, det er ikke mere farligt end andre coronavirus, så man skal ikke være bekymret for, at der er en øget risiko for at blive indlagt eller blive alvorligt syg eller dø. Som sådan, så opfører den sig som andre coronavirus. Men den immunitet, den efterlader, de antistoffer, som man har efter denne her infektion er lidt anderledes end de antistoffer, som følger de andre varianter. Og det har vi kunnet vise i et laboratorieeksperiment. Det er sådan, så hvis man dyrker virus i et biosikkerheds III-laboratorium, som er sådan et særligt sikkert laboratorium, hvor man faktisk kan dyrke virus, der vil virusvækst normalt hæmmes, hvis det er, man putter antistoffer ned i de her vækstmedier. Og der viser det sig, at hvis man nu dyrker det her nye virus, Cluster 5-virus, så bliver det ikke hæmmet i samme grad. Og det har vi kunnet se i otte ud af ni patientprøver.

Og det rejser så den store bekymring, at denne her virus efterlader en anden immunitet end en infektion efter en normal virus. Det betyder dels, at man har en større risiko for at blive smittet igen, men det betyder også, at hvis det er, det her virus får lov til at brede sig og udvikle sig yderligere, at vi ikke har de samme muligheder for at forebygge videre

smitte med den vaccine, vi alle sammen håber på, det er det lys, vi alle sammen ser i tunnelen – på et eller andet tidspunkt i 21, så regner vi med at skulle vaccinere.

Det er godt, vi har opdaget det her problem, inden vi står i en situation og faktisk ser en manglende effekt af vaccinen ude i befolkningen, så derfor er WHO og ECDC også enige i, at Danmark viser rettidig omhu ved at opdage denne her ændring, førend den faktisk for alvor har givet problemer i befolkningen, og at vi griber ind.

Så vil man måske spørge: Har vi den perfekte evidens. Nej, det har vi ikke, der er brug for nogle undersøgelser, der bekræfter de undersøgelser, vi allerede har lavet. Der er brug for nogle supplerende undersøgelser, hvor vi også kigger på, hvad det faktisk betyder i forhold til vacciner, og så videre, og så videre. Så der vil komme nuancer til denne her fortælling hen ad vejen. Men det, som WHO og ECDC også sagde: At ja, I bliver nødt til at handle, førend I har den perfekte evidens, fordi det kan vise sig, at det bliver for sent at handle, såfremt den perfekte evidens er skaffet til veje.

Tak for det!

Statsminister Frederiksen: Tak for det!

Og så giver jeg ordet videre til Søren Brostrøm fra Sundhedsstyrelsen!

Direktør i Sundhedsstyrelsen, Søren Brostrøm: Mange tak for det!

De her tiltag, som vi nu udmelder for de syv nordjyske kommuner, de indeholder en lang række skærpede restriktioner, som vil gøre det hårdt. Det bliver hårdt for jer i de syv nordjyske kommuner, men det er også en bekymrende udvikling, og vi er også nødt til at gøre noget nu. Vi er nødt til meget hurtigt at få brudt de smittekæder, som er oppe hos jer, fordi vi har den her helt særlige bekymring i forhold til smitten fra mink.

...

[Nedenfor gengives uddrag af journalisters spørgsmål og ministres svar her på]

...

Brian Weichardt, Ekstra Bladet: Kåre Mølbak, jeg vil bare sige tak for svaret. Jeg elsker at høre dine svar, du ved en masse ting, det var nu

ellers Mette Frederiksen, jeg rigtig gerne ville have stillet det spørgsmål. Men det kan jeg så ikke.

Så vil jeg spørge om noget andet så. Det har været kendt meget længe her, at mink smitter, kan få corona fra mennesker, og de kan også give det tilbage til mennesker. De kan skabe mutationer, som kan gå ud over, som kan skabe problemer i forhold til vaccine. Det har man vidst længe. Det har man vidst i over en måned. Hvorfor gør man først noget nu? Og nu vil jeg godt høre Mette Frederiksen. Vi har jo et ekstremt forsigtighedsprincip i forhold til mennesker, hvorfor har man ikke haft det i forhold til mink. Hvorfor gør man først noget nu?

Statsminister Mette Frederiksen: Ja, tak for spørgsmålet!

Altså, først vil jeg gerne rette en misforståelse – det er ikke først nu, at myndighederne i Danmark gør noget i forhold til minksituationer. Som mange jo også vil kunne huske, har der været en ret heftig diskussion, også om den indsats, der er pågået igennem den senere tid.

Som Statens Serum Institut netop har sagt, så modtog vi i mandags som regering en ny risikovurdering, hvor ordene er så eksplicitte og så klare, at det for regeringen står klart, at vi bliver nødt til, og det er en tung og en svær beslutning, at aflive alle mink i Danmark, og det var det, vi meldte ud i går. Og den beslutning er truffet, heldigvis med bred opbakning. Det arbejde, det er helt nødvendigt, og ved siden af det skal vi så inddæmme den smitte, der er blandt mennesker, og det er derfor, vi i dag præsenterer de også hårde, men nødvendige tiltag i forhold til Nordjylland.

Og værsgo til næste spørgsmål!

Nikolaj Rytgaard, Jyllands-Posten: Nikolaj Rytgaard fra Jyllands-Posten. Statsministeren har mange gange sagt, at regeringen praktiserer det her forsigtighedsprincip, altså at man også gerne vil gå længere end ens styrelser anbefaler. Hvorfor stod man ikke fast på det forsigtighedsprincip, som betød, at man slog de første smittede minkbesætninger ned i juni, men så stoppede man så med at gøre det i juli. Hvorfor stod

regeringen ikke fast på det forsigtighedsprincip og slog alle smittede minkbesætninger ned undervejs i hele den her epidemi?

Statsminister Mette Frederiksen: Altså jeg kan henvise til det, der allerede er sagt fra Statens Serum Institut. Og det er en ny risikovurdering, der i den her uge gør, at vi er nødsaget til at træffe den beslutning, der er truffet nu.

Nikolaj Rytgaard, Jyllands-Posten: Jeg har bare hørt statsministeren sige, vi er klar til at gå længere, end vores myndigheder siger til os. Hvorfor er statsministeren og regeringen i denne her sag ikke gået længere, end myndighederne siger, og fastholdt det forsigtighedsprincip?

Statsminister Mette Frederiksen: Jeg vil sige det sådan, at det er en ualmindelig stor, det er en tung, det er en svær beslutning at aflive mange, mange, mange millioner af dyr og tage – og det ved vi jo godt, at det er det, der bliver konsekvensen af det her – hverdagen væk fra ganske mange minkavlere, deres familie, der er en masse beskæftigelse, ikke mindst i Nordjylland, der knytter sig til det her erhverv. Og det gør vi som regering på det tidspunkt, hvor der er en risikovurdering, der tilsiger, at det er den rigtige beslutning. Og det mener vi fuldt, vi kan stå på mål for.

...

Olivia Høj Fälling, Dagbladet Børsen: Men om ikke andet, vil I så tilbyde en erstatning, der svarer til det. Og har I en eller anden vurdering af, hvor mange penge, det kommer til at være?

Erhvervsminister Simon Kollerup: Jamen, der er ingen tvivl om, at det her samlet set bliver et meget stort beløb – både når vi tæller minkavlerne med, men selvfølgelig også når vi tæller det øvrige erhvervsliv med. Og vi kommer til at have drøftelser med Folketingets partier om det her spørgsmål. Vi er i dialog med minkavlerne som branche selv i forhold til hvilke initiativer, der også kan bringe nogle af minkavlerne videre til en anden beskæftigelse. Så vi skal nok komme det nærmere i takt med, vi har de politiske drøftelser og få lavet den juridiske afklaring af spørgsmålet.

Statsminister Mette Frederiksen: Ja, det var dagens spørgsmål og dagens meldinger fra både myndigheder og regering. Vi har efterhånden stået på rigtig mange pressemøder her i Spejlsalen, men vil ikke lægge skjul på, at vi i dag godt ved, det er med et særligt tungt budskab fortsat til minkavlerne i Danmark og hele følgeerhvervet og industrien og jeres familier. Men altså nu også til hele Region Nordjylland, som i den kommende tid skal gøre en meget særlig og for mange også svær indsats for, at Danmark kommer godt igennem den her pandemi. Jeg håber, hele Danmark vil bakke op og rigtig god arbejdslyst med det hele. Tak fordi I så med!”

Der henvises til Miljø- og Fødevareministeriets hjemmeside for seneste oplysninger om aflivning af mink.”

Faglig direktør Kåre Mølbak, Statens Serum Institut har om pressemødet forklaret⁸⁷⁷, at det pressemøde kom i stand, fordi pressemødet den 4. november ikke særligt godt dækkede folk i Nordjyllands bekymringer. Han forklarede, at de havde indrapporteret cluster 5 fundene til Det Europæiske Smitteagentur og WHO, som delte bekymringen. Men Det Europæiske Smitteagentur og WHO har jo heller ikke nogen mening om spørgsmålet om aflivning af dyr. Det ligger uden for deres mandat, men de delte bekymringen. Foreholdt hans udtalelse på pressemødet: ”Og vi har også lagt den risikovurdering, vi har lavet, hvor konklusionen er, at denne her situation er uforenelig med et aktivt minkerhverv i Danmark”, har han forklaret, at den formulering ville han ikke have gentaget. Det, der var meningen, var, at fortsat minkavl under den igangværende epidemi var en betydelig risiko for folkesundheden. Han svarede for stramt der. Han burde have holdt sig til risikovurderingen. Men det skyldes, at det er en samtale med en journalist, og så taler han uden manuskript.

Departementschef Per Okkels, Sundhedsministeriet, har om Kåre Mølbaks indlæg på pressemødet forklaret⁸⁷⁸, at Kåre Mølbak her udtrykte sig lige så klart, som han havde gjort til partiledermødet.

Der blev den 5. november 2020 udarbejdet et faktaark med overskriften ”Tiltag til at reducere smitteudviklingen i Nordjylland”. Af en mailkorrespondance

877 Forklaringsdokumentet side 186f

878 Forklaringsdokumentet side 761

den 5. november 2020 mellem Pelle Pape og Lisbeth Gro Nielsen om faktaarket fremgår bl.a., at Pelle Pape anførte: ”Tak skal offentliggøres 18.30. Vi uddeler også til pressemødet”.

Af faktaarket fremgår indledningsvist:

” ...

Det er besluttet, at alle minkbesætninger i Danmark skal slås ned. Restriktionerne og tiltagene skal ses i sammenhæng hermed. Det har første prioritet, at minkbesætningerne i de berørte kommuner slås ned.

...”

9.7.1.7. Miljø- og fødevareministerens deltagelse i to tv-programmer

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen deltog den 5. november 2020 i Go’ Aften Live på TV2 og i Debatten på DR2.

9.7.1.7.1. Go’ Aften Live på TV2 kl. 18.30

Der blev udarbejdet presseberedskab til brug for ministerens deltagelse i programmet Go’ Aften Live på TV2 kl. 18.30:

”SPØRGSMÅL fra Go AFTEN Danmark:

-Hvordan kan det være, at minkfarme på Fyn, Sjælland og Bornholm skal lukke, når der slet ikke har været nogle smittetilfælde?

Svar:

Regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark har været en utrolig tung beslutning. Det er en beslutning, der er truffet, med folkesundheden som øverste hensyn – ikke blot i Danmark, men i hele verden. Vi er godt klar over, at det her betyder, at minkbranchen i Danmark reelt bliver lukket helt ned – ikke bare i år, men i en årrække, men det er sundhedsmyndighedernes vurdering, at hvis vi beholder selv en mindre mængde avlsdyr, vil det udgøre en risiko for folkesundheden, og når man laver så store indgreb som vi har gjort i det her forløb, så er det fordi, at det ikke er en risiko, som regeringen er villige til at løbe.

-Hvad nytter det, at vi I Danmark afliver mink, når man ikke engang tester mink for corona i Polen, Rusland mm.?

Svar:

I Danmark har vi verdens største minkproduktion, og når SSI siger, at vi lige nu har verdens største koncentration af dyr, der er smittede med covid-19, så er vi selvfølgelig nødt til at tage det alvorligt.

Vi er ikke herre over, hvad man gør i andre lande, men ligesom Kina nok ikke er stolte over at være epicenter for en pandemi, så er det heller ikke noget, vi ønsker at Danmark skal være kendt for.

-Kunne I ikke havde grebet tidligere ind og aflivet de minke, der var smittet i Jylland?

Svar:

Vi træffer ikke så drastiske beslutninger på baggrund af mavefornemmelser eller teorier. Vi træffer først den beslutning, når sundhedsmyndighederne siger til os, at det er det rette at gøre.

Jeg tror, at hvis vi havde truffet denne beslutning for en eller to måneder siden uden at have et fagligt belæg for det, at så havde de samme partier, der kritiserer os, været efter os for at overreagere.

-Er dette ikke en overreaktion?

Svar:

Når Statens Serum Institut finder, at muteret virus fra mink ikke bøjer af for antistoffer fra tidligere smittede personer, med den ønskede effekt – og at folkesundheden dermed er på spil. Så er vi i regeringen i hvert fald ikke indstillet på at læne os tilbage og sige: Lad os nu se, hvad der sker. Det eneste ansvarlige at gøre i denne her situation er at handle hurtigt og resolut. Det gør ondt. Men det er nødvendigt. Ikke bare for folkesundheden i Danmark, men i hele verden.

-Hvordan mener I, Danmark nogensinde skal være førende på mink igen?

Svar:

Jeg kan godt se, at det lige nu ser sort ud. Vi er jo ikke blinde for, at når vi afliver alle dyr, også avlsdyr, så betyder det også en nedlukning af erhvervet i en årrække. Hvor længe ved vi ikke, ligesom vi heller ikke ved, hvor længe vi skal bokse med corona-pandemien og dens følger.
..."

Minkkommissionens sekretariat har foretaget transskribering af programmet. Heraf fremgår:

"...

[Indledende interview med to minkavlere er udeladt]

Værten Petra Nagel: Velkommen Mogens Jensen, fødevarerminister. Tilbage fra corona-isolation.

Mogens Jensen: Ja tak.

Værten Petra Nagel: Tillykke med den negative corona-test.

Mogens Jensen: Tak for det.

Værten Petra Nagel: Mogens, Knud og Kim her mener, at der bliver overreageret fuldstændigt. Det er trods alt 6.000 arbejdspladser og 1.100 farme, som må lukke alt ned. Har I ikke overreageret?

Mogens Jensen: Jeg vil allerførst sige, at jeg forstår godt de følelser, der er på bordet her. Det er jo helt rigtigt, at denne her beslutning er meget alvorlig, har meget alvorlige konsekvenser for minkbranchen. Det er folks livsværk, der her forsvinder. Folks arbejde. Det er familier. Det er dybt beklageligt, og jeg vil tilslutte mig ordene: "Det er noget lort". Det er kun gjort ud fra én eneste betragtning – det er folkesundheden. Og det er jo fordi, at smitten, corona-smitten ikke skal brede sig videre ud i samfundet. Og så er det gjort ud fra, da vi fik den seneste oplysning

om, at minkvarianten af virus muterer på en sådan måde, at det altså er en trussel mod den vaccine, som er under fremstilling og de vacciner, der er under fremstilling. Så den eneste grund, det eneste grundlag vi gør det her på, det er jo fordi, at vi er nødt til at tage det hensyn – ikke kun til befolkningen i Danmark, men til den globale pandemiudvikling.

Værten Petra Nagel: Knud, kan du ikke godt forstå, det her er, som Mogens siger, verdensomspændende pandemi. Det her det kan, ja, berøre resten af hele verden. Det her det er jo et nødvendigt onde.

Minkavler Knud Vest: Hvis det er rigtigt, så kan jeg godt forstå det. Jeg er nødt til at sige, at den oplevelse, som erhvervet har haft helt generelt, er, at man på intet tidspunkt har været parat til at lytte til os, til løsninger vi ville komme med for at prøve at inddæmme risikoen og fjerne den. Det næste jeg er nødt til at sige, det er, at både ministeren, der sidder over for mig, og statsministeren i dag ikke bestemmer – det gør Kåre Mølbak. Og har jeg ikke på noget tidspunkt set andre bakke ham ret meget op andet end ham selv og hans egen organisation. Mit indtryk er, at der er meget stor tvivl om den beslutning, der er truffet imellem andre af de kloge – ikke du og jeg, men andre kloge mænd, som har forstand på det her. Og derfor så må jeg sige, jeg er vildt rystet over, at regeringen lader sig køre rundt af embedsmændene i stedet for måske også at have lyttet til erhvervet og de andre mennesker, andre forskere. Jeg hørte jo, at de 12 corona-ramte, mink-corona-ramte kan man sige, var alle kommet over det. Ingen havde været syge, der er ikke døde nogen af mink-corona eller nogen minkfarmere er heller ikke døde eller deres medarbejdere. Altså man har, når først pressen går i sving sammen med politikerne, så går alt i sving, og så kan vi overhovedet, jamen så er vi jo hjælpeløse. Og det er dér, vi er landet. Vi føler os totalt kørt over.

Værten Petra Nagel: Mogens Jensen.

Mogens Jensen: Ja, jeg skal selvfølgelig understrege, at i hele der her forløb – og det tror jeg måske også, du ved Knud, du har været medlem af bestyrelsen forstår jeg jo gennem tiden – altså vi har jo været i dialog med brancheorganisationen hele vejen igennem det her forløb. Og det var jo også sådan, da smitten den startede i juni måned oppe i Nordjylland, da slog vi de første 3 farme ned, fordi at vi ikke på det tidspunkt

anede, hvad vi havde med at gøre. Siger, det gør vi af et forsigtighedsprincip, men så fik vi jo en rådgivning fra sundhedsmyndighederne, der gjorde, at de sagde: "I kan godt forsøge at inddæmme det, og det, tror vi, er tilstrækkeligt." Og så lavede vi jo en inddæmningsstrategi, der handlede om at give værnemidler osv. osv. uden at begynde at slå minkene ned. Da man så kunne se, at det ikke kunne holde smitten inde, men den begyndte at brede sig ud i samfundet, så kom beslutningen om aflivning igen på baggrund af sundhedsmyndighedernes vurdering, så vi har jo taget skridt hele tiden, der har baseret sig på sundhedsmyndighedernes vurdering, men vi forsøgte den der inddæmningsstrategi til at starte med. Den lykkedes bare ikke desværre.

Værten Petra Nagel: Men Mogens Jensen, skæver I ikke til andre lande. Man tester jo ikke mink i andre lande som Sverige, som Polen, Kina, Rusland f.eks.

Mogens Jensen: Altså dem, vi har skævet mest til, har været Holland, som jo startede med at få den her smitte af mink, eller corona i mink, og for dem betød det jo, at de også tog beslutningen om at slå minkbesætninger, udfase minkproduktion i Holland, men det, der er særligt for Danmark - og det er jo det, der er det særligt begrædelige her også, fordi det ved jeg, jeg er jo tidligere handelsminister, jeg har rejst rundt og promoveret mink og solgt mink, særligt i Kina - det er jo, at vi har en helt unik kvalitet af mink i Danmark, og vi har verdens største minkproduktion, det betyder også, at vi har langt de fleste mink i verden samlet i Danmark - 15 til 17 millioner. Og det er jo det, der gør, at der er en særlig risiko her, for vi så har mange individer, der bliver smittet med covid-19, og så er risikoen, både for at det breder sig ud i samfundet, men ikke mindst, at denne her mutation bliver skabt, der kan ødelægge vores vaccine, at det er der, risikoen ligger. Så vi træffer denne her beslutning, ikke kun ud fra danske interesser, men også på verdenssamfundets vegne.

Værten Petra Nagel: Kim, har du noget, du gerne vil sige til Mogens Jensen her til sidst?

Minkavler Kim Christensen: Jamen, jeg hører, hvad du siger, men jeg kan simpelthen ikke forstå, at I finder ud af det første gang, at I så

ikke - så konsekvent, som I har været over for hele branchen nu - ikke bare har sagt: "Vi tager de 3 farme, afliver". Det havde da været noget billigere for alle. Altså så kunne vi have fået lov at køre videre med at teste 2 gange, 3 gange om ugen, og måske havde overlevet. I stedet for lige pludselig at slå dem ned og så lade stå til. Altså I var jo ikke på med det samme. Altså der gik jo rum tid, hvor I ligesom kunne sige, jamen I havde da gelejdet os for, at der kunne komme videre. Hvis I havde været på med det samme, så tror jeg ikke på, at vi havde siddet i den situation i dag.

Værten Petra Nagel: Mogens Jensen, helt kort her til sidst.

Mogens Jensen: Ja, vi var på med det samme. Da vi kunne se, at den der inddæmningsstrategi, hvor det handlede om, at I havde værnemidler og sikrede farmene, ikke fungerede, men smitten bare blev ved med at brede sig hurtigere og hurtigere, så var det, du startede med at slå minkene ned, også i en omkreds inden for de smittede farme, fordi vi kunne se, at lige så snart der var konstateret smitte ét sted, så var den lynhurtigt henne til en farm i nærheden, og det var derfor, du lavede denne her zone, hvor der blev slået ned, og alt det her er jo foregået på sundhedsmyndighedernes anbefalinger, så det har jo været de anbefalinger, vi har fået, og dem er vi gået efter hele vejen igennem.

Minkavler Kim Christensen: Jo, men I siger jo selv, den er farlig.

Værten Petra Nagel: Kim og Knud og Mogens Jensen, jeg synes, vi skal fortsætte vores snak nede i køkkenet nu. Vi har desværre ikke mere tid. Tusind tak fordi I kom alle 3.
..."

9.7.1.7.2. Debatten på DR2 kl. 20.00

Til brug for ministerens deltagelse i Debatten på DR2 blev der udarbejdet pressenotat, hvoraf fremgår:

” ...

Ministerens hovedbudskaber:

- Regeringen har på baggrund af sundhedsmyndighedernes seneste anbefalinger måtte tage den meget svære beslutning, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt.
- Vi er meget bevidste om, at denne beslutning har meget store konsekvenser for minkbranchen og at den for minkejerne betyder, at de mister ikke bare en indtægt, men også de avlsdyr, som skulle have dannet grundlaget for deres fremtidige indtjening.
- Vi er også meget bevidste om, at dette for mange i branchen er en situation, som lige nu kan virke næsten ufattelig og meget svær at overskue, og både regeringen og jeg selv har den dybeste sympati og medfølelse for alle, som er berørte af dette.
- Vi står dog også over for en af de største sundhedsmæssige kriser, som verden nogensinde har oplevet - og regeringen har derfor været nødt til at handle så beslutsomt, som den har gjort og det er en tung, men også rigtig beslutning i en situation, hvor den vaccine, der lige nu er lyset for enden af en meget mørk tunnel, er i fare.
- Og derfor er den vigtigste fokus lige nu også, at få gennemført aflivningerne så hurtigt som muligt, og derfor vil indsatsen fra myndighedernes side øges med assistance fra bl.a. Politiet og Forsvaret, ligesom at vi minkejerne nu tilbydes et tillæg for hurtig aflivning af dyrene inden for en række fastsatte rammer.

Q/A:

Spm: Har vi det rette grundlag for at træffe en så omfattende beslutning?

Beslutningen er truffet på baggrund af en faglig vurdering fra vores sundhedsmyndigheder, som meget klart har meldt ud, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for, at forebygge COVID-19 med vacciner.

Spm: Hvad skal der ske med avlerne – udover den allerede præsenterede erstatningsordning?

De erstatninger som der hidtil har været omtalt, er de erstatninger, som udbetales i forbindelse med aflivninger, som følge af et udbrud af en smitsom dyresygdom, og som er helt generelle regler for den situation.

Den nye beslutning er, at aflive alle mink af hensyn til folkesundheden, og her arbejdes der lige nu på modeller for adgang til anden økonomisk hjælp og kompensation, som der blev redegjort for på pressemødet i går.

Spm: Blev oppositionen inddraget nok i processen?

Beslutningen er truffet på baggrund af en faglig vurdering fra vores sundhedsmyndigheder, som meget klart har meldt ud, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for, at forebygge COVID-19 med vacciner.

Dette er en situation, hvor der skal handles resolut, og oppositionen blev forud for pressemødet orienteret om sundhedsmyndighedernes vurdering og behovet for at træffe den beslutning der er blevet taget.

Spm: Er vores nuværende model for fødevareproduktion holdbar – eksempler på andre sygdomme i fødevareproduktionen?

Den danske husdyrproduktion, og fødevareproduktion i øvrigt, er karakteriseret ved et højt niveau af kontrol og beskyttelsesforanstaltninger som betyder, at sikkerheden i produktionen kontinuerligt overvåges, og at der hurtigt kan gribes ind hvis der skulle opstå problemer.

Dette er anerkendt i hele verden, og det er bl.a. derfor, at Danmark er en af verdens største eksportører af fødevarer netop fordi, at danske fødevarer er kendte for at være af en høj kvalitet og med en høj fødevarer sikkerhed.

Spm: Skal fødevareproduktionen lægges grundlæggende om?

Det mener jeg ikke. Vi skal sikre, at de fastlagte regler, kontroller og procedurer følges for de er jo netop udarbejdet med henblik på at sikre det høje niveau i den danske fødevareproduktion. Det er jo netop føde-

varesikkerhed i verdensklasse, som vi bliver hyldet for rundt omkring i verden.

Spm: Og hvilke konsekvenser vil det få – ikke bare for produktionen i Danmark, men også for fødevaremarkedet i hele verden?

Vi har i Danmark fastlagt strenge krav og regler til vores husdyr- og fødevareproduktion og det er ved at følge regler som disse, at sikkerheden i produktionen opretholdes.

Hovedbudskaber, MRSA

- Husdyr-MRSA udgør en risiko for særligt sårbare personer, og derfor tager vi den alvorligt og har sat ind på at bekæmpe den. Det er dog samtidig vigtigt at holde sig for øje, at husdyr MRSA er en antibiotikaresistent stafylokok (en ud af mange), der ikke er mere farlig end andre resistente stafylokoktyper, og den fylder ikke meget i det totale billede, når vi ser på infektioner og dødsfald hos mennesker.
- Det særlige ved denne type er, at den findes hos bl. a. grise, og nu er udbredt i de danske svinebesætninger. Her forsøger vi at bringe brugen af antibiotika, og dermed risikoen for resistens, ned. Den er faldet med ca. 30 % siden 2009, heraf 15 % siden 2014, og der er sat mål for yderligere nedbringelse.
- I 2015 blev der med MRSA-handlingsplanen derudover iværksat andre tiltag ift. hygiejne i staldene, foranstaltninger, der skal forhindre MRSA i at komme ud af staldene til det omkringliggende samfund, og iværksat forskning i smitteveje og alternativer til antibiotika.
- Tiltagene fra handlingsplanen er ført videre i opdateret form i veterinærforlig 3, som et enigt FT står bag, hvor der også blev nedsat et særligt veterinærmedicinsk ekspertråd, der overvåger situationen og rådgiver regeringen i forhold til brugen af veterinærmedicin og risikoen for resistens i husdyrproduktionen.

...”

Minkkommissionens sekretariat har foretaget transskribering af programmet. Heraf fremgår:

”...

Deltagere i studiet er: minkavler Jens Wistoft, Mogens Jensen, sundhedsordfører (EL) Peder Hvelplund, journalist Thomas Funding, sundhedsordfører (DF) Liselott Blixt, Alex Vanopslagh (LA), mikrobiolog Hans Jørn Kolmos og formand for danske minkavlere Tage Pedersen.

[Diverse klip fra pressemøder osv. i programmets intro udeladt]

Værten Clement Kjersgaard: Jens Wistoft. Du er Venstre-mand. Du er byrådsmedlem, og så er du jo så også minkavler. Hvilken fremtid venter der nu for jeres erhverv?

Minkavler Jens Wistoft: Den er meget udfordret. Det må jeg nok sige. Når vi ikke har avlsmateriale tilbage, så er det usandsynligt svært at komme videre.

Værten Clement Kjersgaard: Så du siger, den dag hvor det her måtte være løst, den dag hvor virussen ikke eksisterer længere, så kan I ikke bare genstarte?

Minkavler Jens Wistoft: Dét kan vi i hvert fald ikke. Vi har til søndag 8 dage, så er ballet forbi. Lige i øjeblikket kører vi jo op imod, at vi følger de regler, som ministeriet er kommet med, så selvfølgelig arbejder vi hurtigt med det. Men det er et meget kort mål.

Værten Clement Kjersgaard: Hvornår stod det klart for dig Jens i virkeligheden, at der ikke er nogen fremtid for det erhverv, du er i?

Minkavler Jens Wistoft: Jeg har frygtet det et stykke tid, netop fordi jeg ikke kunne bevare avlsdyrene. Og jeg er nok afklaret med det fra i går aftes.

Værten Clement Kjersgaard: Okay. Hvad har det indebæret... Fra denne her situation opstod, som vi kommer tilbage til om lidt, så er det jo en diskussion, som har kørt i nogle måneder. Hvad har det været for en proces for dig, fra at vide at der kunne være det her problem, at det var en teoretisk mulighed eller risiko, til der hvor I er nu?

Minkavler Jens Wistoft: Jamen det har været enormt meget op ad bakke. Altså dels på hjemmefronten med mine medarbejdere ganske klart. Der ligger det største ansvar på den helt korte bane. Så har der været avlerkollegaerne, og så har der været den her meget voldsomme rektion i positiv retning og uforståenhed over for de beslutninger, der er truffet.

Værten Clement Kjersgaard: Har du været tilfreds med den måde, som regeringen har håndteret det på?

Minkavler Jens Wistoft: Nej.

Værten Clement Kjersgaard: Hvorfor ikke?

Minkavler Jens Wistoft: Jamen det er jo svært at redegøre for lynhurtigt, men det går jo på, at vi ikke har fået konsekvensen af, at de smittede besætninger måske skulle have være slået ned på et tidligere tidspunkt. I det tempo som vi kunne have haft gjort det som avlere.

Værten Clement Kjersgaard: Så du siger i virkeligheden i retrospekt nu, hvor vi befinder os nu, der skulle man have truffet en politisk beslutning for nogle måneder siden, så man kunne have foretaget aflivningen, så det var overstået nu i virkeligheden?

Minkavler Jens Wistoft: Det ville jeg mene, at vi skulle have jagtet de syge besætninger. Det har vi haft tradition for i landbruget.

Værten Clement Kjersgaard: Aha. Har I svigtet, Mogens Jensen?

Mogens Jensen: Vi har gjort, hvad vi kunne. Og ud fra de retningslinjer og anbefalinger vi har fået fra sundhedsmyndighederne hele vejen igennem i det her forløb, fra vi opdager den første smitte på 3 minkfarme oppe i Nordjylland, og til vi jo her senest nu finder ud af, at den her mutation spreder sig. På alle de mellemstationer der har været hele vejen, der har vi handlet efter sundhedsmyndighedernes anbefalinger, og det er de strategier, der har været bragt i anvendelse. Og jeg kan godt forstå de følelser, du står med. Det her er en katastrofe for minkbranchen i Danmark. Det er der ingen tvivl om.

Værten Clement Kjersgaard: Wistoft. Du siger, det er... Kommer der nogen fremtid for minkavl nogensinde i det her land?

Minkavler Jens Wistoft: Jeg vil gøre mit til det, men jeg har det problem, at når vi ikke får lov til at bygge antistoffer ind i besætningen, så har vi i min optik et kæmpe problem. Vi har en gammel tradition for, at vi ligesom har bygget antistoffer op igennem generationer og atter generationer, og den mulighed har vi forpasset lige nu.

Værten Clement Kjersgaard: Mogens Jensen, konsekvensen af det her, hvis vi tager Wistoft på ordet, det er at sige, at der kommer aldrig nogensinde minkavl i Danmark.

Mogens Jensen: Jamen altså konsekvensen er jo, som der bliver sagt, hvis ikke du kan lade avlsdyrene leve – og det kan vi jo desværre ikke, det er det, der bliver anbefalet – så er der jo ikke den generation af mink, som har skabt den minknation, som Danmark er. Og vi er nogle af de bedste i verden. Forsvinder det, ja så er den eneste mulighed jo, at du får avlsdyr ude fra udlandet, og det oplever jeg ikke er en realistisk mulighed.

Værten Clement Kjersgaard: Så du siger, det der er situationen nu, det er, det er slut med minkavl i Danmark. Det er den beslutning, der er blevet truffet nu?

Mogens Jensen: Altså jeg vil i hvert fald sige, at de facto er det i en årrække frem. Om det kan komme igen, kan jeg jo ikke svare på.

Værten Clement Kjersgaard: Når risikoen er så overvældende, som det vi hører jer beskrive på pressemødet i dag, Mogens Jensen. Når I siger: ”Der er ikke noget at diskutere nu. Nu er vi nødt til at træffe denne her beslutning”. Så må det gode spørgsmål være: Når I er blevet advaret. Når det her risikoscenarie blev tegnet op, og det er det blevet for måneder siden. Hvorfor har I ikke handlet noget før?

Mogens Jensen: Det har vi også. Vi har handlet hver eneste gang...

Værten Clement Kjersgaard: Ej, I har jo ikke.... Altså den beslutning, I har truffet i dag, har I truffet i dag, ikke?

Mogens Jensen: Den har vi truffet i dag, fordi i mandags fik vi jo informationen om, at nu har virussen muteret på en sådan måde, at det vil være – og det er bevist, påvist – til risiko for, at der kan udvikles en vaccine, der virker. Det er dér, vi træffer dén beslutning.

Værten Clement Kjersgaard: Hvelplund, skulle den beslutning have været truffet noget før?

Peder Hvelplund: Ja, det mener jeg, man skulle. Altså nu er det klart, nu skal vi holde perspektiverne rigtige her, og den virkelige katastrofe er jo, at der kan opstå en resistent stamme af, hvad hedder det, corona-virus her i Danmark, som kan sprede sig ud til hele verden. Det er den reelle problemstilling. Så skal vi se på, hvordan vi løser det. Og jeg er jo stadigvæk uforstående over for, hvorfor regeringen fraveg det forsigtighedsprincip, man havde i starten, da man netop aflivede de besætninger med syge mink. Altså de mink, der er smittede med corona-virus. Det gjorde man jo i starten, da der kom udbrud i Hjørring, der aflivede man de første 3 besætninger deroppe. Efterfølgende, den 7. juli, så ændrede man strategi og gik over til en inddæmningsstrategi, som helt åbenlyst ikke fungerede.

Værten Clement Kjersgaard: Minister.

Mogens Jensen: Jamen der er jo kun at sige til det, at det er rigtigt. Da vi ikke havde nogen strategi til at starte med, så aflivede vi ud fra et forsigtighedsprincip de første 3....

Værten Clement Kjersgaard: Undskyld, jeg skal lige være sikker Mo-gens Jensen. Du siger, I havde ikke noget strategi?

Mogens Jensen: Nej, det er jo klart. Altså vi har jo ikke nogen strategi, før vi ser, at minkfarmene er smittede. Da vi konstaterer smitte på minkfarme, så beder vi sundhedsmyndighederne om at vurdere, hvad skal vi gøre i denne her konkrete situation. Vi bliver enige om, at vi slår ned til at starte med, mens der bliver lavet en strategi. Den stra-

tegi bliver lavet. Det er en inddæmningsstrategi. Det er den strategi, sundhedsmyndighederne anbefaler, at vi gennemfører på farmene. Da vi så ser, at inddæmningsstrategien ikke virker, så anbefaler sundhedsmyndighederne, at vi begynder at slå mink ned, og det er den strategi, der er fulgt hele vejen igennem på råd af sundhedsmyndighederne. Sundhedsmyndighederne - og du er selv sundhedsordfører - har været med hele vejen.

Værten Clement Kjersgaard: Nu er det jo ikke nogen hemmelighed, Mogens Jensen, at det har jo ikke været hele vejen under denne her corona-pandemi - for nu at sige det mildt - at I har fulgt sundhedsmyndighedernes råd, vel?

Mogens Jensen: Nej, men det har vi i det her tilfælde.

Værten Clement Kjersgaard: Ja, men så hvad forklarer det?

Mogens Jensen: Det forklarer, at vi har rettet os efter, hvad sundhedsmyndighederne har...

Værten Clement Kjersgaard: Jamen jeg skal bare lige være sikker, fordi det argument, vi hørte fra jer for et halvt år siden, det var jo, at I præcis ikke havde fulgt sundhedsmyndighederne. Det var en politisk beslutning. I vidste godt, hvad I havde gjort. I havde ikke lyttet til sundhedsmyndighederne.

Mogens Jensen: Jo, men i sidste ende er det da en politisk beslutning. Jeg siger, de politisk beslutninger, der er truffet her, er truffet på baggrund af de anbefalinger, vi har fået fra sundhedsmyndighederne.

Værten Clement Kjersgaard: Så hvis det har været en politisk beslutning, Mogens Jensen, at vente med at afskaffe dansk mink til nu. Vente med at aflive besætninger. Så har den beslutning vel også været en fejl?

Mogens Jensen: Jamen du kan jo sige, alt muligt har været en fejl.

Værten Clement Kjersgaard: Nej, jeg skal bare være sikker. Hvis du siger...

Mogens Jensen: Det eneste, jeg kan sige her, det er, at hver eneste gang, at vi har taget en beslutning omkring minkavl, og hvordan vi skulle håndtere den smitte, der var blandt mink, så er det sket på baggrund af de anbefalinger, vi har fået fra sundhedsmyndighederne.

Værten Clement Kjersgaard: Det er jeg med på. Jeg siger bare, Mogens Jensen, du vedstår, at det er en politisk beslutning. Det er også din beslutning i det her tilfælde ikke at aflive danske mink før nu. Jeg spørger bare, har det været forkert? Har det været en forkert beslutning?

Mogens Jensen: Men du kan jo se, at det i hvert fald er sådan, at smitten ikke er blevet stoppet.

Værten Clement Kjersgaard: Så det har været en forkert beslutning? Et sekund, jeg skal lige holde fast, Hvelplund. Det har været en forkert beslutning?

Mogens Jensen: Jamen altså, kald den forkert. Det har været den rigtige beslutning at træffe på det tidspunkt, hvor vi træffer den. Men du kan jo se, at konsekvensen af den beslutning er, at smitten jo ikke er blevet stoppet.

Værten Clement Kjersgaard: Jeg kalder det ikke noget. Jeg spørger dig, har beslutningen været forkert?

Mogens Jensen: Jamen beslutningen har i hvert fald ikke ført til det resultat, at smitten er blevet stoppet.

Værten Clement Kjersgaard: Lad os lige prøve at lære af det, vi faktisk oplever her, så vi bliver klogere. Har beslutningen været forkert?

Mogens Jensen: Men set i bagklogskabens lys så kan du jo sige, at mange beslutninger har været forkerte. Det, der har været tilfældet her, er, at vi har truffet en beslutning ud fra de retningslinjer, vi har fået af sundhedsmyndighederne. Har sundhedsmyndighedernes anbefalinger været forkerte? Det er ikke op til mig at svare på.

Værten Clement Kjersgaard: Jo, men har din beslutning som minister for det område Mogens Jensen været forkert?

Mogens Jensen: Nej, jeg mener, jeg har måttet træffe den beslutning, jeg har truffet på baggrund af de anbefalinger, jeg har fået, og det er den beslutning, regeringen har truffet på baggrund af.

Værten Clement Kjersgaard: Så selvom vi nu er i den situation, at vi kan se, vi har det her risikoscenarie, at Danmark bliver omtalt i verdenspressen som et land, hvorfra en ny virus måske kan sprede sig. Selvom man – som nogen har været ude at sige – Hjørring kan blive det nye Wuhan, så er du ikke klar til at sige, at I har lavet en fejl.

Mogens Jensen: Jo, det er da åbenlyst, at de beslutninger, der er blevet truffet, ikke har ført til, at du har fået stoppet smitten.

Værten Clement Kjersgaard: Så har det været forkerte beslutninger, Mogens Jensen?

Mogens Jensen: Jamen det har været de beslutninger, vi kunne træffe på det grundlag, som vi havde.

Værten Clement Kjersgaard: Jamen har det været forkerte beslutninger?

Mogens Jensen: Hvorfor vil du have mig til at sige, om det har været en forkert beslutning? Jeg har ikke haft grundlag for at træffe en anden beslutning, end den som vi traf, og den har vi fået fra sundhedsmyndighederne. Så det har været den rigtige beslutning, vi har truffet på det tidspunkt. I bagklogskabens lys kan du se, at det jo ikke har virket. Men det kunne vi jo ikke vide, da vi traf beslutningen.

Værten Clement Kjersgaard: Man kan sige, hvis du kunne træffe en ny beslutning. Hvis I kunne gøre det anderledes, så havde I gjort det?

Mogens Jensen: Hvis jeg havde fået den rådgivning, jeg har fået her i mandags, så havde vi truffet en beslutning på det tidspunkt om at aflive. Selvfølgelig havde vi det.

Værten Clement Kjersgaard: Hvelplund

Peder Hvelplund: Nu har jeg lært, man ikke må tale i munden på hinanden, så det lader jeg selvfølgelig være med. Jeg vil bare sige, jeg har gentagne gange i covid-19-følgegruppen spurgt efter, hvorfor går man ikke tilbage til den forsigtighedsstrategi, som man havde i starten. Fordi vi kunne jo se, at virus blev ved med at sprede sig i de minkfarme, der var i Nordjylland. Der fik jeg gentagne gange det svar, at det var ikke en beslutning, som sundhedsmyndighederne traf. Det var en beslutning, som Fødevarestyrelsen traf. Og det var dem, der traf beslutning om, hvorvidt de her farme skulle lukkes ned. Det er jo noget, der er blevet rejst igen og igen. Og ikke alene reagerer man ikke der, man reagerer heller ikke den 4. september, da Statens Serum Institut og Københavns Universitet gør opmærksom på, at der er den risiko for, at den her virus kan mutere til en resistent stamme. Der skal man helt frem til 1. oktober, før der bliver reageret. Så det der med, at man har lyttet til sundhedsmyndighedernes anbefaling, det mener jeg simpelthen ikke er rigtigt. Og det er klart, det bliver vi nødt til at få set på, hvad det er, der konkret er sket i det forløb. Lige nu der handler det om, at vi skal reagere på det, der sker i Hjørring, i Nordjylland, i hele Danmark, og tage vores globale ansvar for at forhindre, at det her det udvikler sig til en....

Værten Clement Kjersgaard: Ministeren, de meldinger, der er kommet, som Hvelplund refererer til nu, det er myndighedsmeldinger, som er kommet gennem efteråret. Hvorfor lyttede I ikke til dem?

Mogens Jensen: Vi har til hver beslutning, der er truffet i denne her sag, lyttet til sundhedsmyndighederne. Og når du siger, at det er Fødevarestyrelsen, der har truffet beslutning omkring det her, så er det ikke rigtigt. Vi har siddet – og det ved du jo selv, der sidder en indsatsgruppe, også hvor fødevaremyndighederne er til stede, hvor sundhedsmyndighederne er til stede – og det er en enig indstilling fra den gruppe, der har ligget til grund, for det vi har besluttet. Og det har hele vejen handlet om, hvad gør vi og hvordan griber vi det her an i forhold til at få stoppet smitten. Hvorfor i alverden skulle man have en anden tilgang også som regering, end at gøre alt hvad der skal til for at få standset den her smitte?

Peder Hvelplund: Jamen det er jo også det, jeg spørger efter. Jeg kan jo bare konstatere... Jeg ved kun det, jeg får at vide fra myndighederne. Og når jeg spørger efter, hvem der træffer den beslutning, så får jeg at vide, at det er en, der bliver truffet ovre i Fødevarestyrelsen. Det er også derfor, jeg blander dem ind i denne her sammenhæng.

Værten Clement Kjersgaard: Allright, Hvelplund.

Peder Hvelplund: Ja, men det er bare lige for at sige, at det der er paradoksalt i forhold til det her, det er, at vi har jo bakket op omkring den forsigtighedsstrategi, som regeringen har haft hele vejen igennem, fordi vi står over for en ukendt virus. Og derfor er det så mærkeligt, at lige præcis i det her tilfælde, der fraviger regeringen det her forsigtighedsprincip i stedet for.

Værten Clement Kjersgaard: Thomas Funding, når man går tilbage, og det gør journalisterne og medierne jo i de her dage og ser på, hvordan det her det er blevet diskuteret det sidste halve år, så kan man sige, det er jo ikke fordi, der ikke var advarsler. Det er jo ikke fordi, der ikke var nogen, der var opmærksomme på det her. Smitten kunne spredes blandt mink. Danmark har været, indtil nu været en førende minknation i verden. Mellem 15 og 17 millioner dyr lever her meget tæt på hinanden. Smitten spredes relativt let fra én mink til en anden. Når du ser tilbage på det forløb det sidste halve år, hvor meget politisk bevågenhed har der været omkring det her?

Thomas Funding: Ikke nok. Og heller ikke synes jeg egentlig sådan generelt mediemæssigt nok bevågenhed. Altså jeg tror, det er blevet parkeret lidt som sådan en landbrugssag, som var noget der foregik i Jylland. Men det er jo højeksplosivt. Det kan vi jo se af det, der foregår i de her dage.

Værten Clement Kjersgaard: Og lad os lige prøve, fordi du beskrev jo det her felt i en artikel for et par dage siden, hvor du brugte ordet: "katastrofe".

Thomas Funding: Ja, men det er jo altså... Som Kåre Mølbak sagde, at altså worst case scenario så har vi, så bliver vi så kendt som landet,

som har reintroduceret corona ude i verden, så det er jo altså helt ude af kategori af potentielle – vi ved jo ikke, om vi er der endnu – men potentielle katastrofer.

Værten Clement Kjersgaard: Ministeren.

Mogens Jensen: Jamen det er jeg jo fuldstændig enig i. Det er derfor, vi reagerer, som vi gør, da vi får den oplysning. Og jeg er også nødt til at sige til Enhedslistens repræsentant her...

Værten Clement Kjersgaard: Lad os lige holde fast her.

Thomas Funding: Men Mogens Jensen vi er jo inde omkring noget, der er interessant her. Altså omkring det her, det sagnomspundne forsigtighedsprincip i denne her regering. Nærmest det første pressemøde Mette Frederiksen holdte tilbage i marts måned eller februar måned eller hvornår det var. Altså at man var villig til at gå længere end de anbefalinger, man fik fra myndighederne. Det gør I så ikke. Efter I afliver de 3 første besætninger oppe i Hjørring, så fraviger I så det, og det tror jeg, det er dét, der er mange, der ikke forstår. Altså hvorfor det er, I gør det. Altså så siger du: "I følger anbefalinger". Ja ja, men indtil nu har I jo bare sagt, at I går længere end anbefalingerne. Hvorfor er det, at I ikke gør det i den der lange periode på flere måneder hen over sommerferien?

Mogens Jensen: Altså fordi det i starten handler om, at vi får at vide, at der er coronasmitte i mink, og så siger vi: "Vi skal have stoppet den smitte". Da vi ikke har noget grundlag – da vi opdager smitten – at tage stilling på, så slår vi ned med det samme med at slå besætninger ned. Så siger vi til sundhedsmyndighederne: "Vi vil gerne have jeres råd til, hvad vi gør for at få stoppet denne her smitte ude på minkfarmene". Og der får vi den rådgivning, at du laver en inddæmningsstrategi, der handler om, at du skal isolere, nogenlunde isolere farmene, tage værn på, fordi det vil være tilstrækkeligt til at inddæmme smitten.

Thomas Funding: Jeg er jo bare dum journalist. Altså jeg er jo ikke virolog eller noget som helst andet.

Mogens Jensen: Det er jeg heller ikke.

Thomas Funding: Nej, men jeg har fulgt denne her sag fra starten. Og jeg har fra starten forsøgt at få svar fra dit system og andre systemer, altså hvordan denne her smitte egentlig gik fra farm til farm. Og jeg har ikke på noget som helst tidspunkt fået svar på det. Altså mit indtryk er, at I har ikke anet fra start af, hvordan det egentlig er smittet. Jeg kan stadig ikke få svar på det, så hvorfor er det, I ikke i den situation laver et forsigtighedsprincip.

Mogens Jensen: Men Thomas Funding, der er 2 faktorer, vi har fået kendskab til, som sundhedsmyndighederne siger, der har været gældende, når den her smitte den har spredt sig: Det er den menneskelige faktor – det vil sige, det er mennesker, der har båret den rundt – og så har det været størrelsen af farmen, og så har det været i hvilken geografisk nærhed andre farme er til den smittede farm. Det er de 3 faktorer, som der har været kendskab til, og som man har analyseret på, og det er det, der gør, at du – også igen på sundhedsmyndighedernes anbefaling – ændrer strategien til på et tidspunkt at sige, nu slår du selvfølgelig alle smittede farme ned, men også slår ikke-smittede farme ned i en omkreds af 7,8 km for at standse smitten.

Værten Clement Kjersgaard: Men Mogens Jensen, lad os lige fastholde det her, som jeg sagde før, så er det jo rigtigt, at statsministeren i foråret lavede en strategi for Danmark, der ikke fulgte sundhedsmyndighedernes anvisninger. I lyttede til myndighederne, men I gjorde ikke, som de sagde. Som Funding siger før; dét der var jeres argument på det tidspunkt, det var at sige: "Danmark følger et forsigtighedsprincip". Nu har vi den situation, hvor som Funding siger, folk, videnskabsfolk taler reelt om, at vi kan blive arnested, kan du sige, for en ny bølge, en ny variant af denne her sygdom. Man må vel bare konstatere på det her felt, der har I ikke fulgt noget forsigtighedsprincip.

Mogens Jensen: Men der er virkeligheden, at vi på det tidspunkt ikke får rådgivning, der tilsiger, at vi skal gøre mere eller andet end at søge og lave denne her inddæmningsstrategi. Det får du siden hen, og da du opdager også, at der er en teoretisk mulighed for mutation, så er

det jo en skærpende omstændighed, der gør, at du begynder at slå alle smittede mink ned og mink ned i en omkreds af 7,8 km.

Værten Clement Kjersgaard: Men Mogens Jensen, lad os lige holde fast her. Det er et politisk ansvar. Du er minister for det her område. Du får al videnskab fremlagt, når den kommer frem. Du kender diskussionerne. Vi har set regeringen afvige fra eksperternes anbefalinger på andre områder. Hvis der er begået fejl her, så er det dine fejl.

Mogens Jensen: Jeg havde på det tidspunkt ikke grundlag for, at vi kunne træffe en anden beslutning end den rådgivning, vi fik på det tidspunkt fra sundhedsmyndighederne. Og det princip har vi fulgt hele vejen igennem, når det angår mink.

Værten Clement Kjersgaard: Liselott Blixt, er det rigtigt, som ministeren siger, at regeringen har gjort, som sundhedsmyndighederne har sagt?

Liselott Blixt: Jamen de har nok lyttet til rådene, men det er jo netop der, hvor de kan træffe nogle andre beslutninger, og jeg giver Peder ret. Altså selvom vi har siddet med i en følgegruppe, og vi har kommet med spørgsmål og også med nogle ting, hvor vi gerne ville være med til at løse nogle af problemerne, så er det ikke blevet taget med. Man har kørt sin helt egen politik. Og det må man selvfølgelig så også tage ansvar for. For der var rigtigt mange ting, vi har budt ind med. Altså der har været... De første farme der blev smittet, der kunne man også se, at det gik ud over et plejehjem. Hvorfor ikke inddæmme farmen dengang? Og det hører jeg da fra nogen af dem, der har minkfarmene, de ville have været villige til. I stedet for så vi nogle arbejdere, der kom udefra med en smitte ind.

Mogens Jensen: Men der er jeg altså nødt til at sige, at repræsentanter, også fra Dansk Folkeparti, også repræsentanter fra Enhedslisten, har jo været kritiske over for, at vi på et tidspunkt slog raske minkfarme ned i områder, hvor der var smitte.

Peder Hvelplund: Ej!

Mogens Jensen: Jo, det er jo altså tilfældet. Og det ved jeg 100%.

Peder Hvelplund: Mogens, Mogens, prøv at høre her, det vi snakker om.... Nu skal du ikke afbryde mig. Fordi den kritik, vi rejser nu, det handler jo om den periode, der gik fra de første udbrud kom og så frem til 1. oktober. Der kom der advarsler om, at smitten blev ved med at brede sig. Man kunne jo se – og det var derfor, jeg også rejste det i covid-19-følgegruppen – vi kunne jo se, at smitten blev ved med at sprede sig. At den strategi, man havde lagt, den virkede ikke. Og da der så oveni købet kom de advarsler i september måned, om at det her kunne udvikle sig til en resistent stamme, så bør enhver ansvarlig regering da sige: ”Det her, vi ved ikke, om det kommer til at ske, men konsekvenserne af, hvis det kommer til at ske, er så store, så bliver nødt til at få lavet en strategi, hvor vi får aflivet syge mink”. Og Mogens, det er jo dét, der er, hvad hedder det, tragedien i det her, det er, at hvis man havde grebet ind dengang. Hvis man havde aflivet de syge besætninger, så havde vi jo stået i en hel anden situation. I juni måned var der 3 smittede besætninger. I dag er der over 200. Og hvis man dengang havde grebet ind....

Mogens Jensen: Ja, men, men, men Peder, altså du kan jo ikke bortforklare, at den rådgivning, og de anbefalinger vi får - og den har I jo også været bekendt med på det tidspunkt - det er, at du laver en inddæmningsstrategi i forhold til mink.

Peder Hvelplund: Men den virkede jo ikke.

Mogens Jensen: Nej! Og da vi konstaterer, at smitten den spreder sig, så kommer der en strategi, hvor du afliver alle smittede minkfarme og alle inden for en radius af 7,8 km. Og der er jeg nødt til at sige, at der har Enhedslisten jo selv sagt, at det var problematisk, at du aflivede de raske mink, også af hensyn til hvad statskassen skulle betale for det. Så, så, altså det er jo ikke sådan, at Enhedslisten hele vejen igennem bare har bakket op omkring den strategi, der har været lagt.

Værten Clement Kjersgaard: Så du siger i virkeligheden, altså de overordnede linjer her, du siger, de har været fremlagt i åbenhed, og de har haft Folketingets tilslutning?

Mogens Jensen: Jeg vil ikke sige, at de har haft Folketingets tilslutning, fordi der har sandelig været mange partier, der har ment, at vi har gået alt for voldsomt, har gået alt for voldsomt til værks. Jo, det kan jeg love dig for, der har. Og jeg har jo tilbragt 7 timer fredag aften i Folketinget med at høre på partier, der syntes, det var forfærdeligt, at vi aflivede uden, eller i den her zone, raske mink.

Liselott Blixt: Jamen det var da også forfærdeligt.

Mogens Jensen: Ja, det er forfærdeligt, men det har været nødvendigt. Der er åbenbart nogen, der mener, det ikke har været nødvendigt.

Værten Clement Kjersgaard: Et sekund. Jeg skal bare lige minde også deltagerne om, hvad er det, jeg altid beder jer om at gøre Alex, før vi går herind?

Alex Vanopslagh: Det er, at man giver Alex Vanopslagh ordet først.

Værten Clement Kjersgaard: Nej, jeg beder jer om at huske, hvem det er, der bestemmer her. I det her studie er der ikke demokrati. Det er mig. Alex, ordet er dit.

Alex Vanopslagh: Det er rigtigt. Tak. Altså man får det til at lyde som om, at den eneste mulighed, man overhovedet havde på nuværende tidspunkt, det var at slå samtlige mink ihjel, inklusiv de raske, inklusiv avlscellerne, og sige, at verdens bedste minkavl det skal vi ikke have længere i Danmark. Og så vidt jeg kan se, med de papirer jeg har fået, så er det ikke myndighedernes anbefaling, at man skal tage den mest vidtgående politiske beslutning overhovedet, nemlig at slå samtlige mink ihjel. Det er myndighedernes vurdering, at der er en risiko ved det her. Det er også myndighedernes vurdering – det sagde Kåre Mølbak ved pressemødet i dag – det kan være den her cluster5-mutation, det kan være, den slet ikke eksisterer længere. Så vurderingen er usikker. På baggrund af den vurdering der vælger regeringen at sige: ”Vi tager den mest vidtgående beslutning overhovedet. Vi afliver samtlige mink i Danmark. Vi vil ikke engang se og afse muligheden for at isolere nogle af de raske, så vi kan have minkavl i fremtiden.” Og få det til at lyde som om, at vi ikke gider at lytte til faglige anbefalinger. Altså der er

ikke et eneste stykke papir, der siger, at den eneste politiske gangbare løsning herfra, det er at aflive samtlige mink i Danmark. Det er jeres beslutning som regering at gå så vidt.

Mogens Jensen: Nu havde vi jo diskussionen i Folketinget, hvor der var stillet et forslag til en vedtagelse, hvor der stod, at man var enige om, at man ikke ville sætte nye mink i burene i Danmark, såfremt sundhedsmyndighederne havde den vurdering, at der var en alvorlig risiko, risikosmitte forbundet med det. Alvorlig sundhedsrisiko. Der var vi jo nogle partier, der gerne ville stemme for. Der var nogle partier, der ikke ville stemme for. Det er jo jer, der vil tage en risiko her, som jeg mener, er alvorlig.

Værten Clement Kjersgaard: Og der siger du Alex Vanopslagh, hvis du kunne bestemme i dag. Beslutningen om, at aflive alle danske mink den mener du, er forkert?

Alex Vanopslagh: Jeg vil gerne have afsøgt muligheden for at have et mindre indgribende politisk valg, som gjorde, at der stadig kunne være minkavl i fremtiden. Og denne her utroligt lukkethed, der er omkring de mulige politiske beslutninger, den synes jeg, er uværdig for vores demokrati. Det er den mest vidtgående beslutning, vi overhovedet har taget, og vi har overhovedet ikke fået indsigt i, hvad er de politiske alternativer.

Mogens Jensen: Du kan læse det grundlag, der er kommet fra myndighederne.

Alex Vanopslagh: Jeg har læst det.

Mogens Jensen: Der står jo klart og tydeligt, at fortsat minkavl i Danmark vil have en betydelig risiko for smitte og for, at du får problemer med vaccinen.

Værten Clement Kjersgaard: Allright, jeg bremser jer her. Ministeren. Partiformanden. Hans Jørn Kolmos, du er mikrobiolog. Du er professor på SDU. Hvor overrasket skal vi være over det her? Nu står vi og refererer til før, det her har været diskuteret, præcis risikoen for, at det

kunne sprede sig blandt mink, muterer, at vi kunne stå i den situation, vi står i nu. Vi er blevet advarede. Bør vi være overraskede?

Hans Jørn Kolmos: Egentlig ikke. Altså som fagmand er jeg ikke særligt overrasket. Det her, det er sådan set en katastrofe. En langsom tsunami man har kunnet se udvikle sig. Vi har kunnet se det i mange måneder. Vi kunne i virkeligheden se det allerede, da vi så smitten i de første minkbesætninger i forsommeren, tidlig forår. Nej, altså jeg er ikke spor forundret. Det... Problemet her, der er disse meget store besætninger med mange dyr samlet på meget lidt plads i virkeligheden. Og et virus som er højsmitsomt i de her dyr. Det er en højeksplosiv situation. Altså et virus som så samtidig også smitter mennesker. Hvor vi har denne her dynamiske udvikling imellem mennesker, mink, mink, mennesker og måske andre dyr også i omgivelserne, hvad ved jeg.

Værten Clement Kjersgaard: Og fortæl også lige. Fordi vi er jo også blevet belært om, at vira, de muterer. Det gør de alle mulige steder.

Hans Jørn Kolmos: Det gør alle virus.

Værten Clement Kjersgaard: Det er jo af gode grunde fuldstændigt ukontrollabelt. Altså man kan sige, at planeten jorden er omdannet til en form for laboratorie her. Hvorfor er det her særligt slemt? Hvorfor har det her spredt sig, som det har gjort med de konsekvenser i danske minkbesætninger?

Hans Jørn Kolmos: Det ved vi faktisk ikke 100%, men vi kan give en slags forklaring. Forklaringen, det er, at disse mink har tilsyneladende, de har nogle overfladestrukturer i luftvejene, som virus skal koble sig til for at komme ind i cellerne og forårsage sygdom. De har de overfladestrukturer, som mink har, og mennesker har. De ligner hinanden så meget, at det her virus, det klistrer sig både til minks og til menneskers slimhinder. Og det er dét, der er problemet.

Værten Clement Kjersgaard: Så man kan sige, dét der gælder for mink, og dét der gør, at det spreder sig, som det gør, blandt mink, man kan ikke bare sige, nå men det gælder så alle andre dyrearter, og det er så universelt?

Hans Jørn Kolmos: Det er der lavet undersøgelser over. Det er ikke alle dyr, man kan smitte. Det er små undersøgelser, der er lavet, så vi ved ikke så meget om det endnu. Men vi ved i hvert fald for mink og fritter, som de her mink jo hører til, der er det et stort problem.

Værten Clement Kjersgaard: Og du starter med at sige, det her det er en katastrofe. Du kaldte det en langsom tsunami.

Hans Jørn Kolmos: Jamen altså, det her det er en katastrofe. Og specielt hvis man ikke griber ind. Det er godt, vi griber ind nu.

Værten Clement Kjersgaard: Skulle vi have gjort det tidligere?

Hans Jørn Kolmos: Altså det er en politisk beslutning. Og altså, hvis det stod til mig, havde vi grebet ind før, men altså som sundhedsfagmand kan jeg kun sige: "Sådan ville jeg have gjort".

Værten Clement Kjersgaard: Hvornår tænkte du – jeg ved godt, vi spiller altså corona-banko her, ikke – men hvornår siger, baseret på de undersøgelser, man har lavet, den viden man har fået over det sidste halve år, som vi ikke havde i starten, hvornår tænker du, at man skulle have sagt, nu gør vi det?

Hans Jørn Kolmos: Da jeg begyndte at se flere og flere minkbesætninger bliver smittet udover de der 3 første, som man slog ned, da begyndte faresignalerne, da begyndte den røde lampe at blinke.

Værten Clement Kjersgaard: Så det er datomæssigt cirka hvornår?

Hans Jørn Kolmos: Ja, det er jo altså engang i sommer, altså hvor man kunne se, at det her det var på vej til at udvikle sig i den gale retning. Og på det tidspunkt der vidste vi jo så ikke, der havde vi, der manglede vi viden om, hvordan det her smitter. Og vi havde jo en idé om, en forhåbning om, at vi kunne komme, få et overblik over, hvordan det smitter, for så kan man jo afbryde smittevejene, men altså vi står jo stadigvæk her i november måned og ved stadigvæk ikke, hvordan den her smitte har bevæget sig fra minkbesætning til minkbesætning. Vi har nogle forskellige hypoteser om det, men det er faktisk ikke klarlagt.

Værten Clement Kjersgaard: Så du siger, altså dér hvor dine advarselsslamper tænder, det er i sommer, hvor man kan konstatere, at det her spreder sig, uden at man ved hvordan.

Hans Jørn Kolmos: Ja.

Værten Clement Kjersgaard: Ministeren.

Mogens Jensen: Jamen det kan jeg jo sådan set kun være enig i. Dem, vi lytter til, når vi så skal vurdere, hvad vi skal gøre, det er igen sundhedsmyndighederne. Og den rådgivning vi får, den vurdering, der kommer der, den er, at den inddæmningsstrategi, der lægges op til, hvor du forsøger at isolere minkfarmene, bruge værnemidler osv. osv., at det er den, der gør, at vi kan inddæmme smitten. Da vi så finder ud af, at det ikke er tilstrækkeligt, så laver du strategien, hvor du begynder at slå alle smittede minkfarme ned plus i en omkreds af 7,8 km. Alt, hvad der er sket, er sket på baggrund af de råd, vi har fået fra sundhedsmyndighederne.

Værten Clement Kjersgaard: Men du siger i virkeligheden også, Kolmos, du siger i virkeligheden, altså vi har ageret eller rettere sagt, vi har ikke ageret også i et uvist rum. Vi har håbet det bedste, men fordi vi ikke har kendt smittevejene fra minkfarm til minkfarm, så har vi reelt ikke vidst, hvad vi gjorde.

Hans Jørn Kolmos: Problemet er, at som sundhedsfaglig der vil jeg anlægge et forsigtighedsprincip. Og jeg synes egentlig, vejen frem til beslutningen om at aflive mink nu, den bærer lidt karakter af det omvendte forsigtighedsprincip nu, hvor man skal meget meget langt frem på banen med meget meget stærke beviser, før man handler.

Værten Clement Kjersgaard: Ministeren.

Mogens Jensen: Altså jeg kan igen kun sige, at det, der er blevet mig forelagt, den rådgivning, jeg har fået, den har jeg rettet mig efter, i forhold til de beslutninger...

Værten Clement Kjersgaard: Men det er som professoren sagde før, det er en politisk beslutning, Mogens Jensen, og så er vi lidt tilbage nu,

fordi så må man jo bare konstatere; den rådgivning, du har fået, har ikke været god nok. Måske er der fagfolk, du ikke har lyttet til.

Mogens Jensen: Jamen jeg kan kun sige, at jeg har lyttet til de fagfolk, vi nu engang lytter til i regeringen. Det er sundhedsmyndighederne. Statens Serum Institut.

Værten Clement Kjersgaard: Så man kan konstatere; du har ikke lyttet til de rigtige fagfolk?

Mogens Jensen: Jamen nu er der mange fagfolk, der har holdninger til det her. Der er mange teorier. Jeg lytter til dem, der er regeringsrådgivere i den her sag, og det er Statens Serum Institut.

Værten Clement Kjersgaard: Så man kan sige; der er nogen fagfolk, der har haft ret, der er nogen fagfolk, der har taget fejl.

Mogens Jensen: Hvordan skulle jeg kunne lytte til andre?

Værten Clement Kjersgaard: Mogens Jensen, jeg siger bare; der er nogen fagfolk, der har ret, der er nogen, der tager fejl – kan vi se nu – du har lyttet til dem, der tog fejl.

Mogens Jensen: Det er din konklusion.

Værten Clement Kjersgaard: Det er vel virkeligheden?

Mogens Jensen: Det ved jeg ikke, om det er. Det er i hvert fald dét, du siger.

Værten Clement Kjersgaard: Du siger, at de beslutninger I har truffet, har ikke været, som de burde, ikke?

Mogens Jensen: De har i hvert fald ikke haft den effekt, men det er jo også rigtigt, som det er sagt her; det er jo sådan, at der har manglet generel viden, og vi mangler stadig viden omkring, hvordan det her det smitter.

Værten Clement Kjersgaard: Allright. Professor Kolmos, et sidste spørgsmål her. Som det jo er nu diskuterer vi jo i de her dage, og vi skal understrege, at meget af det her det er jo hypoteser, som vi opstiller, det er vi med på. Når vi nu kan konstatere, at vi ved noget, vi ikke vidste for 6 måneder siden, og du har lige beskrevet det rum af uvished, vi i virkeligheden stadig befinder os i. Kan den her smitte sprede sig til at mutere i danske svinebesætninger?

Hans Jørn Kolmos: Det ved vi jo ikke, for det er jo ikke undersøgt, i hvilken udstrækning svin er modtagelige for det her virus. Altså der er lavet nogle få laboratorieforsøg på ganske små forsøg. 14 grise i Tyskland, 5 grise i Kina, og de har ikke kunnet smittes. Til gengæld er der så en canadisk undersøgelse med 16 grise, hvor man har kunnet smitte 1/3 af grisene. Så det står sådan lidt uafgjort.

Værten Clement Kjersgaard: Og hvis det sker – vi er i hypotesernes land nu – hvis det sker, hvis vi ser det samme begynde i danske svinebesætninger, som vi har set i danske minkbesætninger, hvad indebærer det så?

Hans Jørn Kolmos: Ja altså, jeg vil jo mene, at vi skal... Altså det gælder om at få etableret viden. Det kan være viden, som er ubehageligt at se ind i, men det er jo endnu værre ikke at have viden og famle i blinde og første gribe ind, når det er for sent.

Værten Clement Kjersgaard: Er der en risiko for, at der er denne her smitte i danske svinebesætninger?

Hans Jørn Kolmos: Altså det logiske ville jo være nu, at man lavede en screening af svin. Altså det kunne jo bare være slagterisvin, der kommer ind på vores slagterier. Det her kunne jo i virkeligheden også forklare, hvorfor slagteriarbejdere på slagterier verden over er blevet smittede.

Værten Clement Kjersgaard: Undskyld, hvad er implikationen er det, du siger nu?

Hans Jørn Kolmos: Det er, at jeg ville advokere for, at man etablerer en overvågning i svin, og det kunne passende være f.eks. svin, der kommer

ind til slagtning, så man altså, så man får nogle stikprøver, så man ved, hvad vi har med at gøre.

Værten Clement Kjersgaard: Danmark har en kæmpe svineproduktion. Siger du, at hvis man gik ud i morgen og begyndte at screene de her svin, så ville man finde smitte?

Hans Jørn Kolmos: Det kan jeg ikke svare på. Altså jeg kan kun sige; det vil være fornuftigt at undersøge.

Værten Clement Kjersgaard: Når du siger nu, at man skal undersøge det nu, og det ville være fornuftigt at gøre, kunne man så ikke sige, professor Kolmos, i forlængelse af det; det skulle man have gjort for et halvt år siden?

Hans Jørn Kolmos: Jo jo, det kan man godt sige, og det har vi faktisk også, det har vi faktisk også slået på tromme for. Altså så det har jo været sagt højt og tydeligt, altså i medierne, det sidste halve år.

[Minkkommissionens sekretariat har udeladt del af programmet, der omhandlede situationen i Nordjylland, som vurderes at være uden betydning for kommissionens arbejde.]

Værten Clement Kjersgaard: Mogens Jensen, hvis det her image, som Danmark lige er begyndt at få i visse verdensmedier de sidste dage, hvis det hænger fast, så handler det om hele det erhverv, som din ministerpost i virkeligheden drejer sig om at varetage. Nu bliver Hvelplund ved med at sige, hvis det er så slemt, som vi hører professoren sige før, det har været en tsunami i slowmotion, hvis forbrugerne verden over mister tilliden til dansk mink, mister de så også tilliden til Danmark som eksportland, til Danmark som landbrugsland?

Mogens Jensen: Jo, men det er jo klart, det her er alvorligt, og det er selvfølgelig også derfor, at regeringen gør, som vi gør, foretager de indgreb, der nu bliver foretaget, både i forhold til minkbranchen – også som er beklageligt i forhold til det, der sker i Nordjylland – men først og fremmest handler det her jo om, at vi handler, når vi får viden, der gør, at vi er nødt til at handle også set i globalt perspektiv. Og det er det,

vi har gjort, og jeg tror, at udlandet kigger. Det har jeg også set WHO sige, at de er glade for, at Danmark handler så resolut, som vi gør nu.

Værten Clement Kjersgaard: Men kan der komme en situation - der kan der vel så i virkeligheden godt - hvor resten af landet skal følge med Nordjylland for at sikre os, at vi får det her stoppet, ikke?

Mogens Jensen: Det skal jeg ikke kunne sige. Jeg håber selvfølgelig på, at de indgreb, der bliver lavet nu i forhold til Nordjylland, standser det her.

Værten Clement Kjersgaard: Ja, men det er et rimeligt relevant spørgsmål, som mange mennesker stiller sig selv.

Mogens Jensen: Ja, og jeg kan ikke svare på det.

Værten Clement Kjersgaard: Hvem kan så?

Mogens Jensen: Ja, det er et godt spørgsmål. Jeg kan i hvert fald ikke.

Værten Clement Kjersgaard: Tage Pedersen, du er formand for Kopenhagen Fur, og du siger, at det her det er et de facto-forbud mod minkavl. Hvordan ser din fremtid ud?

Tage Pedersen: Den ligger i ruiner. Ikke kun min, men hele erhvervets. Det er 6.000 menneskers beskæftigelse, som er væk. Kl. 16 i går eftermiddags blev erhvervet lukket, og det er vi selvfølgelig totalt chokerede over. Vi har svært ved at sætte ord på det. Jeg tror ikke, det er sket før i danmarkshistorien, at man har lukket et erhverv på den måde. Jeg siger ikke, den ikke skal lukkes, fordi jeg har ikke forstand på, om det er farligt eller ej. Hvis det er så farligt, at vi skal lukkes, så skal vi selvfølgelig lukkes, men det er vi rigtig rigtig kede af, fordi jeg er stolt af det erhverv, som har været opbygget gennem årtier og igennem generationer i Danmark. Så det er trist, at vi skal lukkes på den her måde.

Værten Clement Kjersgaard: Når du ser tilbage på de sidste 6 måneder, var der noget, som I kunne have gjort anderledes i det forløb, der har været?

Tage Pedersen: Vi har prøvet i den grad på at komme med rundt om bordet for at få løst denne her krise. Vi har været foran myndighederne. Vi har foreslået ekstra ting hele vejen igennem. Vi har forsøgt at få lov til at være med til at aflive dyrene, så vi fik de syge væk med det samme i stedet for en måned efter, de blev syge. Så vi har gjort alt, hvad vi overhovedet kunne for at komme foran, men det er ikke lykkedes, fordi erhvervet ikke blev inddraget i det her før de sidste dage, de sidste par uger.

Værten Clement Kjersgaard: Du siger, man har simpelthen ikke lyttet til jer det sidste halve år?

Tage Pedersen: Ikke de sidste par uger, der er der blevet lyttet, men de første par uger, hvor det hele det startede, der blev der ikke lyttet til erhvervet.

Værten Clement Kjersgaard: Hvilke svar fik I, når I sagde: "Vi vil gerne sådan og sådan"?

Tage Pedersen: At det kunne man ikke, fordi det var myndighederne, der skulle aflive syge mink. Det kunne vi ikke have noget med at gøre. Og derfor tog det så lang tid. De første to uger gik, inden man aflivede nogle af de syge mink.

Værten Clement Kjersgaard: Er det rigtigt? Ministeren?

Mogens Jensen: Jamen, jeg tror, at Fødevarestyrelsen fra start af - hensynet til at corona-smitten jo selvfølgelig er farlig – havde et ønske om, at dem, der kom ud og aflivede ude i besætningerne, at de havde alt det udstyr på, der skulle til for at sikre, at man ikke blev smittet. Men der er ingen tvivl om, som Tage Pedersen siger, at det, at minkavlerne selv har kunnet hjælpe til med at aflive minkene, det her jo gjort....

Værten Clement Kjersgaard: Men du har som minister de facto lukket et erhverv. Vi har aldrig set noget tilsvarende i danmarkshistorien før. Det er en beslutning, du har truffet. Nu hører du Tage Pedersen sige, I har ikke inddraget det erhverv i det sidste halve år. Vækker det eftertanke?

Mogens Jensen: Jo, men altså det er jeg så heller ikke helt enig med Tage i, at vi ikke har. Jeg mener, der har været en dialog hele vejen igennem.

Værten Clement Kjersgaard: Er det rigtigt, Tage Pedersen?

Tage Pedersen: Der har været en dialog omkring, når man har skiftet strategi. Efterfølgende gerne – vi har ikke fået det at vide, *inden* man har skiftet strategi – og da vi skulle til at aflive, eller myndighederne skulle til at aflive dyrene, så det kunne gå stærkt, da var vi ikke inddraget. Vi prøvede på at komme med til at aflive dem, fordi vi vidste, vi var eksperter i det, det er vi faktisk uddannede i, og det har vi arbejdet med i mange år, og vi kunne også bruge de samme dragter, som den arbejdskraft, som blev flyttet ind fra udlandet til at gøre det, som aldrig har prøvet det før. Vi kunne have gjort det langt hurtigere og langt mere effektivt.

Værten Clement Kjersgaard: Du siger, der er simpelthen ikke blevet lyttet til jer?

Tage Pedersen: I første del af det her, der blev der ikke lyttet til erhvervet.

Værten Clement Kjersgaard: Og nu, nu er vi så, hvor vi står. Hvad, Tage Pedersen, hvordan ser du på jeres økonomiske fremtid?

Tage Pedersen: Jamen vi har kun, den eneste økonomiske fremtid vi har, det er den erstatning, vi skal have af staten for et erhverv, som er nedlagt, fordi der kommer ikke nogen minkproduktion i Danmark i fremtiden.

Værten Clement Kjersgaard: Du siger, det kommer ikke til at ske. Der er ikke nogen genstart. Der er ikke nogen.... Så du siger, I skal simpelthen, altså nu erstattes for den beslutning, der er blevet truffet?

Tage Pedersen: Ja, selvfølgelig.

Værten Clement Kjersgaard: Ministeren?

Mogens Jensen: Jamen jeg er jo fuldstændig enig i, det er en katastrofe, og det er tragisk for dansk minkavl. Og jeg har jo selv tidligere som handelsminister rejst rundt i verden og solgt dansk mink, så jeg er fuldstændig enig, og det er jo klart, at i forhold til økonomisk erstatning og kompensation osv., så skal der jo findes en løsning på det.

Værten Clement Kjersgaard: Men du siger i virkeligheden Tage Pedersen, det skal ikke være kompensation, det skal være erstatning, for det er, det der hedder ekspropriering det her, det er staten, der eksproprierer jer. Hvad er forskellen?

Tage Pedersen: Det er en stor forskel på ekspropriering og så...

Mogens Jensen: Ja ja, men fuldstændig enig i, at der skal gives en fuldstændig kompensation og erstatning.

Tage Pedersen: Nej, det er ikke noget med kompensation for det her. Kompensation, det er noget, man får, når det er en midlertidig lukning.

Værten Clement Kjersgaard: En ad gangen. De herrer, de herrer. Tage Pedersen, vi skal lige have... Hvad er forskellen her. Hvorfor er det, at I vil have erstatning for ekspropriering og ikke kompensation?

Tage Pedersen: Kompensation giver man, når det er, at man er midlertidigt nedlukket. Det her, det er ikke nogen midlertidig nedlukning. Det er en permanent nedlukning.

Mogens Jensen: Men nu taler vi jo om den aktuelle situation, hvor der er blevet givet kompensation, og så er det klart, på det lange sigt, hvis, når konsekvenserne er, at du lukker en hel branche ned, så skal der jo findes en model for, hvordan du økonomisk erstatter. Og det er man fuldstændig i gang med at undersøge grundlaget for.

Værten Clement Kjersgaard: Er det ekspropriering?

Mogens Jensen: Det er Justitsministeriet i gang med at undersøge grundlaget for i øjeblikket.

Værten Clement Kjersgaard: Tage Pedersen, er du i tvivl om, at det er ekspropriering?

Tage Pedersen: Nej, det er jeg ikke. Og jeg har også spurgt en ekspert om det.

Værten Clement Kjersgaard: Vanopslagh?

Alex Vanopslagh: I ånden er det da i hvert fald, tydeligvis. Altså det er mennesker, der har brugt generationer, årtier på et opbygge et livsværk. Har investeret millioner i maskineri og anlæg, og hvad ved jeg. Og det kan de ikke bruge til noget som helst. Altså hele den gæld, de har i banken, for alle deres investeringer, det er nul og niks værd nu. De kan ikke tjene nogle penge i fremtiden. Så alene det, at man begynder at tale om lønkomensation. Hvad, til nogle medarbejdere, der ikke har noget job? At man taler om hjælpepakker, der udløber her til januar, at det skulle være en trøst. Jeg synes, det er, jeg synes, det er respektløst, og jeg synes, det, jeg er dybt forundret og chokeret over, at man ikke bare fra start af siger: "Selvfølgelig skal der være erstatning, og hvis ikke det er ekspropriation i juridisk forstand, så laver vi en politisk aftale, hvor vi giver fuld erstatning for alle de investeringer, som I ikke får nytte af eller gavn af i fremtiden".

Mogens Jensen: Men Alex, der er jo flere faser i det her, og det er jo ganske rigtigt, som Tage siger, at selvfølgelig skal der, på det lange sigt laves en model for en økonomisk erstatning for de værdier, som man mister, hvis man ikke er i stand til at genoptage produktion. Det er vi i gang med at lave et grundlag for. Det vil vi selvfølgelig også indvie Folketingets partier i, og vi skal selvfølgelig også, og vi har aftalt møde, hvor vi drøfter det med erhvervet. Det er en katastrofe, og det erhverv bliver så hårdt ramt, at vi selvfølgelig er nødt til at gøre alt, hvad vi kan for at sikre, at de avlere bliver ordentligt behandlet økonomisk.

Værten Clement Kjersgaard: Tage Pedersen. Har du tillid til, at I får den erstatning eller komensation, hvad vi så kalder det. Har du tillid til, at I faktisk bliver, kan du sige, altså holdes skadesløse i den beslutning?

Tage Pedersen: Ja, det har jeg tillid til, og det vil jeg kæmpe hårdt for kommer til at virke.

Værten Clement Kjersgaard: Thomas Funding, man kan jo sige, det er et nyt kapitel det her, ikke. Altså nu oplever vi, og vi gør det jo så med én branche, og vi skal lige understrege, der er jo masser af brancher, som har tabt omsætning, og som befinder sig på randen af lukning eller måske ud over randen i de her måneder. Hvad fortæller det her forløb os om, hvor vi er nu i forhold til den her sygdom? Hvordan, havde jeg nær sagt, dansk politik fungerer over for det her, som er helt nye vilkår og et tempo, kan man sige også, i nogle udfordringer, vi aldrig har set før?

Thomas Funding: Ja, udgifterne løber i hvert fald hurtigt, kan man jo sige, altså og I var jo inde på det tidligere, altså, skræks scenariet – og igen, alt er hypotetisk her – det er jo, at vi begynder at se noget tilsvarende i – og det er jo ikke for at forklejne minkavlens overhovedet i det her land – men altså, hvis det her det går på svin, et erhverv der er væsentligt større, altså så skal jeg love jer for, der bliver sat nogle nuller bag ved de tal, der bliver diskuteret nu.

Mogens Jensen: Jeg vil altså sige, at det er frygteligt scenarie, men jeg ved så, at i Danmark er der lavet klinisk forsøg med svin, hvor forskerne har konkluderet, at svin ikke smittes nævneværdigt af corona. Så de opfatter det i hvert fald ikke som en risiko.

Værten Clement Kjersgaard: Nævneværdigt?

Mogens Jensen: Hvad for noget?

Værten Clement Kjersgaard: Nævneværdigt. Du brugte ordet; nævneværdigt.

Mogens Jensen: Nej, men de oplever det ikke som en risiko. Det er de informationer, jeg har fået. I forhold til de kliniske forsøg, der er lavet på svin i Danmark.

Værten Clement Kjersgaard: Men lad os lige prøve at holde fast i det, som Funding siger, Mogens Jensen, fordi man kan jo også konstatere,

at det der er sket det sidste halve år, det er, at der bliver truffet nogle beslutninger, og at regeringen træffer nogle politiske beslutninger for at værne danskernes helbred, ikke for at værne de brede interesser, og som Funding siger, så løber regningen op. Nu kan man sige, så er det så minkavlerne, hvor du står nu og siger til minkavlerne, vi skal nok komme jer i møde, men på grund af de retningslinjer, der bliver indført, så skal jeg hilse og sige, der er masser af erhvervsdrivende i Nordjylland, som kan mærke det her, som i forvejen er pressede. Jeg skal sige dig, at de kommer om en uge, og om to uger og siger: "Undskyld, hvor lang tid skal det her vare ved? Og hvorfor er det så, at vi skal rammes i Jammerbugt men ikke i Aalborg?"

Mogens Jensen: Jamen jeg kan jo kun sige, at i forhold til minkavlerne – det er dem, jeg har ansvaret for – der ligger der jo en situation nu, hvor at det er helt åbenlyst, at de ikke kan fortsætte deres produktion, og det kommer du selvfølgelig til at tage hensyn til, når du nu skal finde ud af, hvilken økonomisk erstatning/kompensation der skal gives for det.

Værten Clement Kjersgaard: Liselott, nu kan man jo sige, minkdriften har jo været diskuteret tidligere i den politiske debat, mener du, at der er en, skal vi sige, også en politisk diskussion her, og er det også dét, vi har set det sidste halve år?

Liselott Blixt: Ja, men det mener jeg da. Det mener jeg bestemt, altså fordi det er som om, at netop fordi der er nogle partier, som ønsker minkindustrien væk, og væk fra Danmark og foreslået mange gange før. Så nu er det jo belejligt, at man så kan sige, at jamen så udsletter vi et helt erhverv, fordi jeg har ikke hørt nogen tale om, hvordan kunne vi genetablere det. Altså hvad kunne man gøre. Altså vi ville godt tilbyde Lindholm igen, men denne her gang til mink måske og sætte nogen ud og passe dem derude. Så vi er sikrede, at de kom i karantæne.

Værten Clement Kjersgaard: I synes ligesom, at øen Lindholm er løsningen på alting.

Liselott Blixt: Fuldstændig. Og det synes vi, altså hvorfor diskuterer man ikke, hvordan får man det erhverv op, som har givet så meget godt til Danmark. Jeg er selv uddannet buntmager og har arbejdet med

skind i mange år, og ved hvordan vi har været fremme, netop på de her markeder, altså...

Mogens Jensen: Men Liselott, det er i hvert fald ikke regeringen, der ikke har ønsket, at du skal have minkproduktion i Danmark. Det ønsker vi sådan set, at man skulle kunne have, og det har vi ønsket hele vejen igennem.

Liselott Blixt: Men har I talt om et genetablere?

Mogens Jensen: Ja, selvfølgelig har vi det. Og når vi også har spurgt ind til, ville det være fornuftigt at bevare en avlsstamme i Danmark af en vis størrelse, får vi jo også den besked, at også det ville være til fare for folkesundheden. Så derfor har vi jo valgt at sige, alle mink skal slås ned.

Alex Vansoplagh: Men hvorfor er der ikke gennemsigtighed om sådan noget? Altså hvorfor bliver Folketinget ikke inddraget i den information? Det der, det er en fuldstændig ny oplysning for mig. Altså det er noget af det, der er mest frustrerende som lovgiver, politiker i det her land, det er den ekstreme lukkethed, der er om de oplysninger, der er.

Mogens Jensen: Men Alex, du vil kunne finde det i det notat, som I fik i hænderne. Der står det jo klart og tydeligt, at en fortsat minkavl i Danmark - og det er jo inklusiv avlsdyr - vil udgøre en betydelig risiko for smitte.

Værten Clement Kjersgaard: Fra man finder smitten – en ad gangen, de herrer – fra man finder smitten, altså vi ved jo godt, hvordan det her opstod jo, ikke? På det berømte gademarked, fiskemarked i Wuhan, ikke? Man kan sige, som vi også har været inde på i hele første halvdel af denne her udsendelse, mange af de her scenarier, de er sådan set ikke nye. Det er noget, man har diskuteret. Så kan man jo sige, Mogens Jensen, om der skal være minkavl i Danmark, om det her er en de facto-nedlukning – det siger du Tage, du tror ikke på, der kommer minkavl i Danmark igen.

Tage Pedersen: Det gør jeg ikke. Lindholm er simpelthen ikke stor nok til, at vi kan gemme nok dyr derovre.

Værten Clement Kjersgaard: Så kan man sige, Mogens Jensen, det her har I jo også haft et halvt år til at forberede. Du har haft et halvt år til at tænke på den dag, du skulle stå over for Tage i Debatten og sige: ”Nu lukker vi. Eller måske er det ikke en lukning. Og måske er det en genstart. Nu bliver I kompenseret, eller måske får I fuld erstatning”. Altså de svar, som du skal give det her erhverv i aften, har I jo også haft et halvt år...

Mogens Jensen: Min tilgang har ikke været, og det har ikke været regeringens tilgang, at du ikke skulle have minkavl i Danmark. Det er der andre partier, der har haft det ønske, det har regeringen ikke, men det må de partier svare for. Og derfor, der hvor den beslutning bliver truffet, hvor det bliver umuligt at have minkavl i Danmark, det er en beslutning, der bliver truffet, ja her tirsdag aften af regeringen og meldt ud onsdag. For der gør det jo umuligt – det er jeg enig med Tage i, hvis ikke du kan have avlsdyr fremadrettet – så kan du i hvert fald ikke avle på den fantastiske danske race, der har været.

Værten Clement Kjersgaard: Jeg skal bare være sikker på, den dag det her måtte være overstået Mogens Jensen, den dag normaliteten i en eller anden udgave vender tilbage, så siger du, at det er regeringens politik, at der skal være minkavl i Danmark?

Mogens Jensen: Jamen det kan regeringen jo ikke have en politik om, det kommer an på, om erhvervet vil... Det har i hvert fald ikke været regeringens udgangspunkt, at du skal have et forbud mod minkavl i Danmark.

Alex Vanopslagh: Hvis der ikke er nogen avlsdyr, så er der jo ikke nogen minkavl.

Mogens Jensen: Nej, men det er vi jo enige om. Så hvorfor.....

Værten Clement Kjersgaard: Hvelplund.

Peder Hvelplund: Nu har jeg fået ordet.

Mogens Jensen: Det er i orden Peder.

Peder Hvelplund: Tak. Hvad hedder det, jamen det er jo bare.... Altså vi er jo et af de partier, der har ønsket en afvikling af minkavl i Danmark, men vi står jo ikke og jubler i dag, fordi det her det var ikke den måde, vi ønskede, at minkavl skulle afvikles på. At det er sådan noget, der sker sådan her [knipser med fingrene] fra den ene dag til den anden. Det, vi kunne ønske os, det var, at der kunne blive truffet en politisk beslutning om, at nu ønsker vi ikke minkavl i Danmark af dyreetiske, sundhedsmæssige grunde. Men det ville jo så også gøre, at så kunne man lave en gradvis udfasning, og dermed også sikre at folk kunne komme ud af erhvervet og komme til at beskæftige sig med noget andet. Når vi står i den situation i dag, så er det jo fordi, man ikke har reageret i tide. At man ikke har sørget for...

Værten Clement Kjersgaard: Så du siger, man har ikke forberedt det øjeblik, hvor man siger, det er – hvilket ord man så bruger om det – det er et de facto-stop for minkavl i Danmark, den beslutning har man ikke forberedt?

Peder Hvelplund: Nej, fordi hvis man tidligere havde grebet ind og fået netop aflivet de syge mink i starten, så havde vi jo kunnet stå i en situation, hvor vi kunne inddæmme denne her problemstilling.

[Programmets afsluttende ord fra værten er udeladt]
 ...”

9.7.1.8. Brev nr. 1 til minkavlerne af 6. november 2020

Fødevarestyrelsen udarbejdede den 6. november 2020 et oplæg til et brev til minkavlerne i Danmark, som enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen sendte til afdelingschef Tejs Binderup og departementschef Henrik Studsgaard i Miljø- og Fødevareministeriet samme dag kl. 13.15. Af mailen fremgår:

”...

Kære begge

Hermed vores oplæg, et par enkelte ting afventer afklaring fra NOST. Det presser vi på for at få.

...”

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har herom forklaret⁸⁷⁹, at han var involveret i udarbejdelsen af det første brev til minkavlerne. Han var i kontakt med Tage Pedersen både torsdag den 5. november 2020 og fredag den 6. november 2020. Tage Pedersen sagde, at der var behov for forståelig kommunikation. Han sagde til Tejs Binderup, at der skulle udarbejdes et brev, og han sagde også til Tejs Binderup, at brevet skulle udarbejdes af Fødevarestyrelsen, men at Fødevarestyrelsen gerne måtte vende brevet med departementet. Departementschef Henrik Studsgaard, har under en genafhøring i kommissionen forklaret supplerende, at han ikke instruerede Hanne Larsen om indholdet af brevet. Tage Pedersen ringede til ham torsdag den 5. november 2020 og sagde, at de udsendte Q&A ikke var gode nok. Tage Pedersen ønskede, at der blev udsendt noget prosatekst til hver enkelt avler. Han ringede derfor til Hanne Larsen og sagde, at avlerne ikke forstod det, som var udsendt. Han sagde, at der var brug for udarbejdelse af et brev med den relevante viden. Han sagde, at Fødevarestyrelsen gerne måtte ”prøve indholdet af brevet af på ham og Tejs”, og så måtte han og Tejs se, om de forstod indholdet. Tilblivelsen af brevet skete i Fødevarestyrelsen, og han ved ikke, om indholdet af pressemeddelelsen fra den 4. november 2020 har haft indflydelse på indholdet af brevet. Foreholdt Hanne Larsens forklaring, hvorefter hun ikke anså det som en mulighed for dem at moderere eller ændre den kommunikation, der kom fra regeringen, har han forklaret, at han ikke er enig heri. Regeringen havde meldt ud rent politisk, men implementeringen skulle ske inden for lovgivningen. Det var man også meget opmærksom på. Han har fra Fødevarestyrelsen fået en bekræftelse på, at man opererede inden for eksisterende hjemmelsgrundlag. Den 5. og 6. november 2020 tænkte han ikke over brevets mangler, herunder at det blev opfattet anderledes, end det var tiltænkt. Brevet var tænkt som en hjælp til at kunne opnå tempobonus.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁸⁰, at Tage Pedersen torsdag den 5. november 2020 rettede henvendelse til Henrik Studsgaard; Tage Pedersen sagde, at ”det var helt galt derude”, og at der var behov for mere klare og mere præcise instruktioner i forhold til containere mv. Henrik Studsgaard ringede på den baggrund til Hanne Larsen, og bad hende om at udarbejde et forståeligt brev til avlerne. Fødevarestyrelsen udarbejdede natten mellem torsdag den 5. og fredag den 6. november 2020 et brev.

879 Forklaringsdokumentet side 362 og 1566f

880 Forklaringsdokumentet side 700

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret⁸⁸¹, at Sander Jacobsens mail fra den 5. november 2020 kl. 19.55 var en medvirkende årsag til, at de sendte brevet af 6. november 2020 ud til avlerne. Henrik Studsgaard havde forinden, den 6. november 2020 om formiddagen, kontaktet hende og sagt, at styrelsen skulle have noget information ud. Henrik Studsgaard bad hende om at cleare brevet med Tage Pedersen og Sander Jacobsen og at forelægge det for departementet inden udsendelsen. Der var ikke i deres lovgivning hjemmel til at udstede et påbud med det indhold for så vidt angik farme uden for zonerne. Deres overvejelser bag formuleringen var, at der var behov for tydelig information til minkavlerne i forhold til, hvordan man skulle forstå den incitamentsordning, der var besluttet. De havde behov for at fortælle, at de havde ændret tilgang. Man måtte gerne gå i gang, selvom der ikke havde været en myndighedsperson og tælle op. I pressemeddelelsen havde man skrevet, at regeringen havde besluttet at aflive alle mink. De skulle sikre sig, at de med brevet var inden for rammerne af det, som regeringen havde besluttet. Hun anså det ikke som en mulighed for dem at moderere eller ændre den kommunikation, der kom fra regeringen.

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret⁸⁸², at Hanne Larsen om formiddagen den 6. november 2020 fik en mundtlig bestilling fra Henrik Studsgaard om at formulere et brev til minkavlerne, hvori det var beskrevet, hvordan minkavlerne konkret skulle forholde sig efter udmeldingen på pressemødet den 4. november 2020. Hanne Larsen videregav bestillingen til hende, og de aftalte, at hun skulle skrive brevet sammen med Peter Bølling-Ladegaard, som var kommunikationsmedarbejder, samt en af hendes sektionsledere. Det var vigtigt, at brevet var let at arbejde ud fra og forstå, hvorfor København Fur fik tilsendt brevet til deres bemærkninger. Brevet var baseret på de svar, som de allerede havde givet til København Fur, informationerne på deres hjemmeside samt pressemeddelelsen.

Tejs Binderup besvarede samme dag kl. 13.38 mailen fra Camilla Brasch Andersen, som blev sendt i kopi til Henrik Studsgaard og Paolo Drostby. Af mailen fremgår:

881 Forklaringsdokumentet side 528f

882 Forklaringsdokumentet side 1309

”...

Hermed bemærkninger herfra.

Hvis der er det mindste problemer med containerkapacitet skal I henvende jer til os, så vi kan hjælpe med at løse fra vores ende.

...”

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁸³, at han så brevet, før det blev sendt ud. Man ønskede at oplyse minkavlerne om, hvordan de kunne opnå tempobonus, og ordet ”skal” var ikke ment som et ”skal” i bydeform. Torsdag aften den 5. november 2020 blev der forhandlet en øget bonus i Nordjylland, som blev godkendt i Finansministeriet. Han opfattede brevet som et operationelt anliggende, som minkerhvervet havde efterspurgt. Det var i den kontekst, at han så brevet. Han sagde ”OK” til Fødevarestyrelsen til udsendelse.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁸⁴, at brevet blev sendt ind til ham, og han læste det igennem med ”minkavler-briller” og gav nogle bemærkninger hertil. Han videresendte brevet med bemærkninger til Henrik Studsgaard, som gav et ”OK”. Han sendte udkastet med bemærkninger retur til Fødevarestyrelsen med henblik på, at Fødevarestyrelsen kunne gå i dialog med København Fur og NOST’en om indholdet. Han ”slap” herefter brevet, bortset fra en passus om, at der skulle foretages optælling af mink, før aflivning kunne iværksættes. Den passus var København Fur utilfreds med.

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁸⁵, at brevet til minkavlerne af 6. november 2020 blev udarbejdet på minkavlernes eftertrykkelige anmodning. København Fur mente, at oplysninger på Fødevarestyrelsens hjemmesiden var utilstrækkelige, og København Fur var med til at formulere brevet, som indeholdt oplysninger om, hvordan minkavlerne skulle forholde sig, hvis de ønskede tempobonus. Han så ikke brevet af 6. november 2020 forud for afsendelsen. Han så brevet den 7. november 2020. Miljø- og Fødevareministeriet oplyste Fødevarestyrelsen om, hvad regeringens

883 Forklaringsdokumentet side 363

884 Forklaringsdokumentet side 700

885 Forklaringsdokumentet side 1601

beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020 gik ud på, herunder at alle mink skulle aflives. Han husker ikke, hvilke oplysninger Fødevarestyrelsen fik. Fødevarestyrelsen var bevidst om, at der ikke var hjemmel til at aflive mink i zone 3.

Direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁸⁸⁶, at han ikke så brevet af 6. november 2020 til minkavlerne før det blev sendt ud. Det var Hanne Larsen, som stod for indsatsen og for brevet. Han var selv voldsomt optaget af at skaffe kapacitet til bortskaffelse af de aflivede mink. Så vidt han ved, læste han ikke det første brev den pågældende dag. Han havde meget travlt i week-enden den 7.-8. november 2020. Der var en lang periode, hvor man aflivede 1-2 millioner dyr om dagen, og de havde store problemer med at bortskaffe dem. Det var først, da det kom frem i medierne, at han læste brevet.

Der var herefter en mailkorrespondance i løbet af eftermiddagen mellem Fødevarestyrelsen og København Fur v/Sander Jacobsen og Tage Pedersen, som ad to omgange fik lejlighed til at fremkomme med bemærkninger mv. til Fødevarestyrelsens udkast til brev, hvoraf det fremgik bl.a., at aflivning af alle mink skulle være overstået den 16. november 2020. Af korrespondancen fremgår bl.a.:

”...

Fra: Camilla Brasch Andersen

Sendt: 6. november 2020 14:35

Til: Sander Jacobsen ...; 'Tage Pedersen' ...

Cc: Hanne Larsen ..

Emne: Mail til alle minkavlere - til København Fur

Kære begge

Som aftalt mellem jer og Henrik Studsgaard og Hanne Larsen sender vi vores oplæg til skriv til mink-avlere, som vi begge kan lægge på hjemmeside og som vi påtænker at sende ud i mail.

886 Forklaringsdokumentet side 498f

Vi hører meget gerne jeres kommentarer for om det er tilstrækkeligt klart og om det besvarer de fleste af spørgsmålene.

...

Fra: Camilla Brasch Andersen

Til: Sander Jacobsen ...; Tage Pedersen ...

Cc: Hanne Larsen; Henrik Studsgaard; Tejs Binderup ...

Emne: Nyt oplæg: Mail til alle minkavlere - til København Fur

Dato: 6. november 2020 15:18:35

Vedhæftede filer: Aflivning alle mink fvst.dk 06112020_KphFur_2.docx image001.png

Kære begge

Her med nyt oplæg med ændret tekst for opstart i zone besætninger.

Resten er uændret.

Vil I kvittere om der er mere eller I er enige?

..."

Samme dag kl. 16.08 besvarede Tejs Binderup Camilla Brasch Andersens mail fra kl. 15.18, hvori han skrev, at "I bliver nødt til at sætte i gang med aflivningerne inden der er talt op. Både på smittede og ikke-smittede besætninger". Svaret blev i første omgang kun sendt til Camilla Brasch Andersen, men kl. 16.16 sendte Tejs Binderup det tillige til Tage Pedersen og Sander Jacobsen. Af mailkorrespondancen fremgår:

"...

Kære Tage og Sander

Beklager. Denne skulle I selvfølgelig ikke have været på.

Vh

Tejs

Den 6. nov. 2020 kl. 16.09 skrev Tejs Binderup (...):

Kære Camilla

I bliver nødt til at sætte i gang med aflivningerne inden der er talt op. Både på smittede og ikkesmittede besætninger. Det skal fremgå af vedlagte, at de bare skal starte.

Så må vi i løbet af i dag og i morgen sikre, at NOST'en kan komme ud og hente minkene, hvis ikke de når ud med en container inden.

...

Kort tid efter, kl. 16.09 skrev Tejs Binderup endnu en mail til Camilla Brasch Andersen med kopi til Hanne Larsen og Henrik Studsgaard, hvori han anførte "Og hvis NOST'en ikke kan komme ud med en container må de komme ud og dække minkene til med presenninger".

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁸⁷, at det var nemmere for myndighederne at foretage optælling, når minkene var i burene, end når de lå i en container. Minkavlernes synspunkt var, at en optælling af minkene i bure ville forsinke aflivningsindsatsen. Han skrev på denne baggrund til Fødevarestyrelsen, at minkavlerne ikke skulle afvente et myndighedsbesøg, før aflivning kunne påbegyndes. Henrik Studsgaard skiftede mening i forløbet; Studsgaard kunne godt se, hvorfor Fødevarestyrelsen mente, at der var et behov for at få styr på containerkapaciteten. Derfra gik dialogen om brevets udformning mellem Fødevarestyrelsen, NOST'en og København Fur.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har om mailen kl. 16.09 forklaret⁸⁸⁸, at konteksten er, at de allerede den 4. november 2020 om aftenen modtog henvendelser fra branchen, der efterlyste oplysninger om, hvordan man skulle forholde sig efter regeringens udmelding om, at alle mink skulle aflives. Der var en incitamentsstruktur indbygget i det for at få det til at gå hurtigt. Pelsavlerne skulle selv aflive mod at få en bonus. Hun begyndte at svare på henvendelserne, og de lagde også noget information ud den 5. november 2020. Men de fik en klar melding fra erhvervet om, at det ikke var fyldestgørende nok. Der var imidlertid rigtig mange ting, som Fødevarestyrelsen skulle

887 Forklaringsdokumentet side 700f

888 Forklaringsdokumentet side 526 og 529

finde ud af i den forbindelse med hensyn til praktikken og diverse frister. Hun anfægtede ikke det, som Tejs Binderup skrev i mailen. Hun betragtede det som en del af den information, de skulle have ud til avlerne. Hun betragtede ikke det, de var i færd med at lave, som påbud. Fødevarestyrelsen ville aldrig give et påbud på den måde. Det havde de en helt anden organisation til. Det var nogle helt andre, man ville have sat i gang med det, hvis det havde været påbud, der var tale om. Den sproglige formulering kunne have været bedre.

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har om mailen kl. 16.09 og brevet til minkavlerne forklaret⁸⁸⁹, at der på det tidspunkt alene var tale om aflivninger inden for de hidtidige zoner. De var nødsaget til afvige fra deres princip om, at dyrene skulle tælles op af en myndighedsperson med henblik på udregning af erstatning, da der ikke længere var tid hertil. De måtte finde en anden måde at sikre, at avlerne fik den rigtige erstatning.

Der var en telefonsamtale mellem Hanne Larsen og Henrik Studsgaard ved 17-tiden. Camilla Brasch Andersen udarbejdede et telefonnotat i den anledning. Af telefonnotatet fremgår:

”...

TJ Til sagen om mail til minkavlere

Telefonnotat mellem Hanne Larsen og Henrik Studsgaard den 6.11 kl ca 17.

Enighed om at smittede besætninger ikke skal lade sig forsinke, hvis de selv har container kapacitet også selvom der ikke er truffet aftale eller talt op. Men hvis der ikke er containere på besætningen kan aflivningen ikke påbegyndes før der er truffet aftale om dette med FVST. Studsgaard er oplyst om at løsningen med presninger lagt på af Forsvaret ikke kan anvendes fordi Forsvaret ikke kommer i smittede besætninger indtil nu.

...”

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har om telefonsamtalen og det af hende udarbejdede telefonnotat forklaret⁸⁹⁰, at de

889 Forklaringsdokumentet side 1310

890 Forklaringsdokumentet side 1310 og 1314

også talte om ikke-smittede besætninger. Avlerne var begyndt eller skulle i gang med at pelse, hvorefter skindene kunne optælles. Brevet til minkavlerne var tiltænkt som et oplysende brev om, hvad de nu skulle foretage sig. De ville med brevet forsøge at besvare avlernes praktiske spørgsmål. Brevet af 6. november 2020 til minkavlerne var aldrig tænkt som et påbud men skulle alene give informationer til minkavlerne, så de vidste, hvordan de skulle gribe situationen an. Sander Jacobsen og Tage Pedersen fik brevet til gennemsyn for at vurdere, om brevet gav svar på det, som minkavlerne havde brug for. Det var alene et praktisk informationsbrev. Hvis Fødevarestyrelsen ville have givet minkavlerne et påbud om noget, havde de fået et brev med påbud og klagevejledning, og der var blevet mundtligt partshørt. Der var ingen minkavlere, der henvendte sig til hende som følge af brevet. De avlere, der var blevet bedt om at slå en smittet besætning ned inden for zonen, havde fået et påbudsbrev herom.

Mailkorrespondancen mellem Fødevarestyrelsen og Tage Pedersen samt Sander Jacobsen fortsatte i løbet af aftenen den 6. november 2020. Kl. 20.31 skrev Sander Jacobsen blandt andre til Camilla Brasch Andersen: ”Hmm, man kan vel ikke med rimelighed kræve den 16. november, hvis det afhænger af aftale med FVST hvornår man kan begynde” og ”... skrev Tejs ikke, at alle bare kunne begynde at aflive, og så må man tælle og så videre senere???”.

Camilla Brasch Andersen besvarede mailen fra Sander Jacobsen samme dag kl. 21.24 og anførte ”Såvidt jeg har forstået har Studsgaard talt med Tage Pedersen om sagen, hvilket den nuværende tekst reflekterer”.

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har forklaret⁸⁹¹, at han og Sander Jacobsen så nogle udkast til brevet til minkavlerne. Han talte helt sikkert med Henrik Studsgaard og Hanne Larsen i de dage.

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har forklaret⁸⁹², at han og Tage Pedersen havde nogle spørgsmål omkring den praktiske kommunikation i brevet, herunder hvordan man kunne gøre kommunikationen til minkavlerne tydeligere. Han mener, at brevet først blev sendt til minkavlerne den 6. november om aftenen omkring kl. 22.00. De skænkede ikke anvendelsen af

891 Forklaringsdokumentet side 1400

892 Forklaringsdokumentet side 1379f og 1382

ordet ”skal” i brevet nogle tanker. Han og Tage Pedersen var på dette tidspunkt ikke bekendte med, at der manglede hjemmel til at kræve alle mink aflivet. København Fur var på dette tidspunkt også meget optaget af at få løst de praktiske udfordringer, som aflivningerne afstedkom. Han opfattede brevet som en præcisering af de efterlyste spørgsmål omhandlede praktikaliteter forbundet med aflivningsprocessen. De ønskede, at minkavlerne fik tydelige og operationelle oplysninger om, hvordan minkavlerne skulle foretage aflivningerne. Han mener også, at Camilla Brasch Andersen, der skrev brevet til minkavlerne, tog udgangspunkt i kommunikationen på statsministerens pressemøde den 4. november 2020 kl. 16.00, hvor ordet ”skal” blev anvendt i forbindelse med ordren om, at alle mink skulle aflives. Det er hans og minkerhvervets opfattelse, at der på statsministerens pressemøde den 4. november 2020 kl. 16.00 blev givet et påbud om, at alle mink i Danmark skulle aflives. Det første brev til minkavlerne af 6. november 2020 var blot en gentagelse af dette påbud. Korrespondance mellem ham og Camilla Brasch Andersen tydeliggør den panik, som var omkring hele situationen. Her tilsidesatte man en forvaltningsretlig udøvelse i forhold til optælling af mink, som var forudsætningen for en efterfølgende udbetaling af erstatning og compensation. Man stod i en meget unfair situation, idet de minkavlere, der stod først i køen til at få optalt deres mink af en myndighedsperson, ville kunne påbegynde aflivningerne tidligere end andre minkavlere, hvilket gav en fordel i forhold til opnåelsen af tempobonussen. Senere i forløbet fraveg man også kravet om containerkapacitet til aflivede mink. Danske mink skulle hurtigst muligt ikke trække vejret. Han mener ikke, at han i disse dage havde kontakt med Henrik Studsgaard og Nikolaj Veje. Han havde primært kontakt til Camilla Brasch Andersen, Tejs Binderup og Hanne Larsen. Ingen af dem nævnte noget om hjemmelsproblematikken. Han hørte på intet tidspunkt noget om, at der var blevet stillet spørgsmålstejn ved hjemlen til at give minkavlerne en tempobonus for hurtig aflivning.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har under sin genafhøring forklaret⁸⁹³, at han har noteret sig Sander Jacobsens forklaring for kommissionen, og det glæder ham, at Sander Jacobsen opfattede brevet som praktisk information til minkavlerne. Brevet var jo også drøftet med København Fur, så myndighederne var sikre på, at brevet matchede

893 Forklaringsdokumentet side 1567

minkavlernes behov for information. Selvom brevet blev udsendt til alle minkavlerne, så var det vigtigt, at København Fur, som repræsentant for minkavlerne, var orienteret mv. om brevet. Fødevarestyrelsen havde en mailingliste, hvorpå alle minkavlere var optaget. Supplerende adspurgt om, hvorvidt det var minavlerne selv, som skulle finde ud af, om ordet "SKAL" var ment som et "SKAL" i bydeform, har han forklaret, at brevet var tænkt som praktisk information til minkavlerne for at kunne opnå tempobonus. Det var indiskutabelt, at brevet var uhensigtsmæssigt formuleret.

Det endelige brev, som blev udsendt til minkavlerne omkring kl. 22.00, og som København Fur derefter lagde på deres intranet, havde følgende tekst:

Brev til alle minkavlere i Danmark

Kære minkavler

Regeringen har meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Det er vigtigt, at aflivningen foregår hurtigst muligt.

Vi har stor forståelse for jeres situation, som er forfærdelig for erhvervet, både besætningsejere, medarbejdere, familier og følgeerhverv.

I denne mail kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du har:

- en minkfarm i syv nordjyske kommuner
- en smittet minkfarm
- en rask minkfarm inden for zonerne
- en minkfarm uden for zonerne

Aflivning af mink i syv nordjyske kommuner

Aflivningen af alle mink skal være overstået mandag den 9. november 2020 kl. 23.59 i kommunerne Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø. Du skal derfor begynde på aflivningen af besætningen hurtigst muligt. Du må gerne gå i gang uden en aftale med Fødevarestyrelsen.

Når du selv afliver dine mink, kan du gå i gang uden, at der er en myndighedsperson tilstede. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Myndighederne sørger for at bestille containere til de døde mink. Du skal ringe på de nedenstående telefonnumre, når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning.

Hvis der ikke er containerkapacitet, skal du lægge dine mink på burene, fast underlag eller på presenning. Døde dyr på fast underlag eller presenning skal så vidt muligt overdækkes, hvis de ikke afhentes samme dag, så der ikke kan komme rovdyr til. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommes i containere.

Ekstra bonus for hurtig aflivning

Er du færdig med aflivningerne mandag den 9. november kl. 23.59 opnår du en ekstraordinær bonus på 10 kr./mink. De 10 kr./mink ligger ud over den allerede aftalte tempobonus på 20 kr./mink. Denne forhøjede bonus gives for den ekstra hastighed i forhold til aflivning. Når du er færdig med at aflive din besætning, skal du melde det ind til myndighederne på nedenstående telefonnumre.

Hvis du ikke selv afliver dine mink, vil myndighederne stå for aflivningen. Når myndighederne afliver dine mink, vil du ikke modtage tempobonus på 20 kr./mink. Men de farme, der er aflivet af myndighederne inden mandag den 9. november kl. 23.59, vil modtage den ekstraordinære bonus på 10 kr./mink.

Smittede minkfarme uden for Nordjylland

Du skal hurtigst muligt indgå en aftale om aflivning af dine egne mink med Fødevarestyrelsen. Vi kontakter dig for at lave en aftale om optælling. Så snart optællingen er på plads, kan du aflive dine egne mink. Myndighederne skaffer containere til de døde mink. Du skal ringe på de nedenstående telefonnumre, når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning.

MEN hvis du har container kapacitet eller selv kan skaffe container kapacitet kan du aflive dine mink, også selv om besætningen ikke er talt op, eller aftale er indgået. Dette har vi gjort for ikke at forsinke aflivningen. Du skal ringe på

Brev til alle minkavlere i Danmark

de nedenstående telefonnumre, når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning. Når vi kontakter dig bedes du oplyse at du har påbegyndt aflivning.

[Dette afsnit opdateres: Der er i øjeblikket udfordringer med container kapacitet, og myndighederne arbejder på højtryk for at skaffe kapaciteten. Hvis du ikke har containeropbevaring selv, kan du først begynde aflivning efter aftale med Fødevarestyrelsen].

Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020.

Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommer i containere.

Bonus for hurtig aflivning

Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020). Hvis besætningen er smittet efter den 6. november 2020, afhænger de 10 dage af, hvornår du har lavet en aftale med Fødevarestyrelsen.

Hvis du ikke selv afliver dine mink, vil myndighederne stå for aflivningen. Når myndighederne afliver dine mink, vil du ikke modtage tempobonus på 20 kr./mink.

Rengøring og desinfektion

Du skal foretage aflivning af dyr samt rengøring og desinfektion efter Fødevarestyrelsens anvisninger. Det fremgår af den indgåede aftale. Du forpligter dig samtidig til, at overholde alle forholdsregler vedr. værnemidler.

Læs mere på [Aflivning og rengøring af smittede minkbesætninger](#)

Raske minkfarme i zonerne uden for Nordjylland

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020. Du skal derfor begynde på aflivning af besætningen hurtigst muligt. Myndighederne skal ikke være tilstede ved opstart. Vi kontakter dig for at indgå en aftale om optælling af dine mink.

Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Myndighederne sørger for at bestille containere til de døde mink. Du skal ringe på de nedenstående telefonnumre, når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning.

Hvis vi ikke kan skaffe containere, må du lægge døde mink oven på burene, på fast underlag eller på presenninger. Døde dyr på fast underlag eller presenning skal så vidt muligt overdækkes, hvis de ikke afhentes samme dag, så der ikke kan komme rovdyr til. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommer i containere.

Bonus for hurtig aflivning

Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020).

Rengøring og desinfektion

Du skal selv rengøre minkfarmen efter aflivningen, på samme måde som normalt efter pelsning.

Brev til alle minkavlere i Danmark

Minkfarme uden for zonerne

Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020. Du skal derfor begynde på aflivning og pelsning af besætningen hurtigst muligt. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Optælling - du må gerne gå i gang

Besætningen skal tælles op, men aflivning må gerne gå i gang før optælling. Myndighederne skal ikke være tilstede ved opstart. Det skal være muligt at tælle levende mink. For de kroppe der er sendt til pelseri, skal en følgeseddel kunne oplyse, hvor mange mink, der er sendt. Myndighederne ringer til dig i løbet af de kommende dage for at lave en aftale om optælling.

Du skal selv bestille container. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommes i containere.

Bonus for hurtig aflivning

Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020).

Læs mere i [FAQ for aflivning af mink uden for zonerne](#)

Rengøring og desinfektion

Du skal selv rengøre minkfarmen efter aflivningen, på samme måde som normalt efter pelsning.

Erstatning for aflivning af mink uden for zonerne

Når du afliver uden for zonerne, får du driftstabserstatning, men du får ikke erstatning for dyrenes værdi, da skindene afsættes på markedsvilkår. Beregningen af erstatning er under udarbejdelse, men modsvarer den erstatning som findes for driftstab på avlsdyr i ikke-smittede besætninger inden for zonerne.

Du kan også læse indholdet af denne mail på [Aflivning for alle minkavlere](#).

Kontakt til Myndighederne:

Nordjylland: 9630 1448

Midt- og Vestjylland: 2933 4427

Sønderjylland og Fyn: 8656 1440

Sjælland og øerne: 5572 3518 + 5577 5533 lok. 7010

Med venlig hilsen

Hanne Larsen

Veterinærdirektør i Fødevarestyrelsen

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har forklaret, at han ikke fik tilsendt brevet til minkavlerne den 6. november 2020. Han modtog brevet den 7. november 2020 og orienterede sig i det. Han konstaterede, at det var den information, som minkavlerne skulle have. Han fik tilsendt materialet til orientering, idet brevet allerede var sendt ud.

Parallelt med at brevet blev udsendt var politielever i et call-center i Ejby gået i gang med telefonisk at kontakte minkavlerne på vegne af Fødevarestyrelsen. For nærmere oplysninger herom henvises til afsnit 9.7.2.5.

Camilla Brasch Andersen sendte kl. 22.04 tillige brevet på mail til Sander Jacobsen, Tage Pedersen, Henrik Studsgaard, Tejs Binderup og Hanne Larsen under emnet: "Udsendt brev til minkavlere 6. november". Af mailen fremgår:

"...

Emne: Udsendt brev til minkavlere 6. november

Kære alle

Hermed det udsendte brev til minkavlere. Jeg beklager ventetiden, der var mange brikker der skulle falde på plads.

Der er en ændring i forhold til, hvad I har set om hvem der bestiller containere. I alle besætninger der ligger i zoner eller i Nordjylland er det myndighederne, der bestiller containere idet det er aftale mellem NOST og DAKA, at NOST tager denne opgave for at sikre logistikken.

Det er en ændring for besætninger i zoner, men får ingen forsinkende betydning, da avleren må aflive og ligge på bure, såfremt der ikke er en container.

Ang. smittede som aftalt mellem Henrik Studsgaard og Tage Pedersen.
..."

Kl. 22.37 sendte Camilla Brasch Andersen tillige brevet til en række medarbejdere i Fødevarestyrelsen og Operationsstab Mink. I mailen fremgår bl.a.: "Jeg hæfter til jeres orientering de betingelser om aflivning, afhentning og bonus mm som gælder for minkavlerne afhængigt af, hvor besætningen er hører til".

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁹⁴, at man fredag den 6. november 2020 om aftenen udsendte et brev til minkavlerne. Tage Pedersen havde efterspurgt klar og entydig kommunikation om, hvordan minkavlerne skulle forholde sig. Datoen den 16. november 2020 [som var fristen for aflivning] stammede fra NOST'en, hvorfra der var kommet en melding om, at man skulle være færdig med aflivning af mink i Nordjylland mandag den 9. november 2020, og i resten af landet mandag den 16. november 2020. Miljø- og Fødevareministeriet var ikke inde over datoerne. Hanne Larsen ringede til ham torsdag den 5. november 2020 og spurgte ind til datoerne. Han svarede, at han ikke havde kendskab hertil. Han må indrømme, at han ikke udfordrede datoerne, selvom han var bekendt med, at der var hjemmelsproblemer. Datoerne var fastlagt i NOST-regi. Han ved ikke, om NOST'en havde kendskab til hjemmelsproblemet. Han var ikke i dialog med NOST'en om fristerne. Han var i kontakt med Tage Pedersen både torsdag den 5. november 2020 og fredag den 6. november 2020. Tage Pedersen sagde, at der var behov for forståelig kommunikation.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁸⁹⁵, at brevet blev udsendt til minkavlerne sent fredag aften den 6. november 2020. Brevet var aldrig tiltænkt som et påbud. Brevet blev skrevet efter ønske fra minkavlerne. Det var tænkt som en vejledning. Da han fik udkastet til gennemlæsning, så havde det – efter hans opfattelse – ikke en udformning som et påbud; han bemærker i den forbindelse, at brevet bl.a. ikke indholdt en klagevejledning mv. Han kan konstatere, at nogle minkavlere har opfattet brevet som et påbud. Han har svært ved at se, at brevet har karakter af et påbud. Han havde masser af drøftelser med Tage Pedersen og Sander Jacobsen i de dage. Snakken gik ikke på hjemmel, men angik indsatsen som sådan, og hvordan den skulle køre. Der blev ikke drøftet hjemmel, men han ønsker at gøre opmærksom på, at der ikke var givet et eneste påbud. Foreholdt, at det ville have været relevant for minkavlerne at få oplysning om, at der ikke var hjemmel til et påbud, svarede han, at det ville have været rart, hvis der var nogen som havde gjort opmærksom på den manglende hjemmel i forløbet, men der var ingen som tænkte herover.

894 Forklaringsdokumentet side 365 og 361f

895 Forklaringsdokumentet side 701 og 705

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har om indholdet af brevet til minkavlerne forklaret⁸⁹⁶, at den sproglige formulering kunne have været bedre. Men udstedelse af påbud blev efter deres arbejdsdeling varetaget af en af veterinærenhederne. Påbud ville være forsynet med hjemmelshenvisninger og klagevejledning osv. Her var der derimod tale om, at de sad med kommunikationsmedarbejdere og forsøgte at få samlet trådene, så de kunne få informationen ud til pelsdyravlerne. Hun har svært ved at svare på, om problemerne med at kommunikere budskaberne ud hang sammen med den måde, beslutningen var truffet på. Konteksten var, at de stod med en betydelig fare for folkesundheden. Konteksten var desuden, at der var besluttet en incitamentsordning, og vilkårene for den skulle de kommunikere ud. Men konteksten var også, at erhvervet havde været meget direkte i forhold til, hvordan de syntes, at Fødevarestyrelsen havde håndteret sagen hidtil. Erhvervet forlangte, at de nu måtte være meget klarere i deres anvisninger af, hvordan erhvervet skulle hjælpe til i den foreliggende situation. Intentionen om at kommunikere klart var der, men den blev lidt uheldigt udført. Det fandt hun ud af den 8. november 2020.

Enheds- og kontorchef, Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har om brevet forklaret⁸⁹⁷, at idet branchen var frustreret over, at der var for mange forskellige udmeldinger, skulle brevet til avlerne alene indeholde praktiske oplysninger. Departementet og erhvervet havde set brevet, og hun sendte brevet til sine kolleger i felten, da de skulle eksekvere på det. Hun formoder, at hun sendte brevet til NOST'en, så de havde et fælles situationsbillede og kunne melde det samme ud. Miljø- og Fødevareministeriets departement modtog helt sikkert brevet i dets endelige version. Selvom der var uheldige formuleringer i brevet, var det alene tiltænkt som praktiske oplysninger om, hvordan man kom af med dyrene. Det er uheldigt, at de ikke skrev, at der manglede hjemmel, og at aflivningen var frivillig. De burde have skrevet det, som de senere på ugen skrev i et nyt brev til avlerne, men på det tidspunkt handlede det om at give avlerne nogle oplysninger, så de kunne komme i gang med aflivningen. De var på intet tidspunkt til stede på farmene uden for zonerne, og hvis brevet var ment som et påbud til avlerne, ville de have sendt avlerne et individuelt brev med klagevejledning efter en høringsproces. Brevet var alene ment som et informationsbrev. De var blevet oplyst om, at der kunne opnås tempobonus

896 Forklaringsdokumentet side 526 og 529

897 Forklaringsdokumentet side 1312

frem til den 16. november 2020, hvorfor det var denne dato, der blev angivet i brevet som deadline for aflivningen af minkene.

9.7.1.8.1. Kopenhagen Furs anmodning om ændring af det udsendte brev

Det fremgår af en mail sendt af Hanne Larsen til Camilla Brasch Andersen med kopi til Henrik Studsgaard og Tejs Binderup den 7. november 2020 kl. 08.51, at Tage Pedersen havde ringet til Hanne Larsen, og at der var behov for at foretage en ændring af det brev, som Fødevarestyrelsen havde sendt til minkavlerne den 6. november 2020. Af mailen hedder det bl.a.:

” ...

Tage har ringet.

Der skal nyt brev ud. Der er en enkelt ting som vi skal ændre. Det handler kun om farme uden for zoner.

I går skrev vi, at de pelsere og sender kroppe til DAKA. Men de både pelsere OG afliver til destruktion for at nå det. Dem de afliver til destruktion bliver lagt på burene til optælling.

Det er fint og vi må give dem den mulighed så de er ligestillet med alle andre selv om det er spild af ressourcer.

Dvs i brevet skal dette være reflekteret. Tage sagde at det stod fint i den første version de modtog.

Derfor er Nosten nødt til at få at vide at DAKA må være klar på at når de henter fra disse farme, så vil der også være mink med hår på.

Jeg har lovet brevet kommer i formiddag. Og Tage kan godt lige læse det først. De har ikke sovet i nat. Men der er ingen sure mimer siger han. Han bekræfter at han aldrig har set noget lignende.

...”

Tejs Binderup besvarede mailen fra Hanne Larsen kl. 08.56, hvori han anførte:

”...

Det lyder til, at det må være sådan. En enkelt ting dog. Hvorfor skal pelsede kroppe til DAKA? Skal DAKAs kapacitet ikke bruges på de smittede?

Og vigtigt, at det skrives tydeligt i brevet der går ud, at de ændringer der laves er efter ønske fra KF.

...”

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har herom forklaret⁸⁹⁸, at denne rettelse i brevet vedrørte en præcisering af bortskaffelse af aflivede mink.

9.7.1.9. Statsministerens telefonsamtale den 7. november 2020

Den 7. november 2020 om morgenen havde departementschef i Miljø- og Fødevareministeriet Henrik Studsgaard og bestyrelsesformand i København Fur, Tage Pedersen, en telefonsamtale, hvorunder Tage Pedersen anmodede om at komme til at tale med ”én fra det højeste sted eller fra toppen af regeringen”.

Henrik Studsgaard sendte kl. 09.09 kontaktoplysninger på Tage Pedersen til departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet. Barbara Bertelsen skrev herefter kl. 09.22 en besked til Henrik Studsgaard, hvori hun anførte: ”Hun ringer her til formiddag”.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har forklaret bl.a.⁸⁹⁹, at hun blev vækket af en opringning fra Henrik Studsgaard. Henrik Studsgaard sagde, at den var helt gal, og at minkavlerne havde behov for at blive betryggede i, at det, som de gjorde, var rigtigt. Formanden for minkavlerne ønskede en opringning af statsministeren for at få vished om, at regeringen ville ”levere” i forhold til kompensation. Hun tog kontakt til statsministeren, som gav tilsagn om en opringning. Henrik Studsgaard nævnte intet om hjemmel under deres drøftelse. Hun og Henrik Studsgaard havde flere samtaler i løbet af formiddagen. Henrik Studsgaard oplyste ikke noget om den manglende lovhjemmel under disse samtaler, ligesom han heller ikke nævnte noget om, at der skulle lovgivning på plads.

⁸⁹⁸ Forklaringsdokumentet side 1383

⁸⁹⁹ Forklaringsdokumentet side 1130ff

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁰⁰, at han blev ringet op af Tage Pedersen lørdag den 7. november 2020 om morgenen, mens han var i det lokale fitnesscenter. Tage Pedersen havde allerede været henover dagens pressedækning, hvor der var flere artikler, hvori der blev stillet spørgsmålstegn ved Statens Serum Instituts risikovurdering. Tage Pedersen sagde, at aviserne var fulde af avisartikler, hvori der blev sået tvivl om, hvorvidt det var nødvendigt at slå alle mink ned. Tage Pedersen sagde, at han havde brug for at tale med en person højt oppe i regeringen, altså statsministeren, om, hvorvidt minkavlerne skulle fortsætte nedslagningen. Tage Pedersen ønskede at få en bekræftelse på regeringsbeslutningen, fordi der var rejst tvivl i pressen. Han var ikke forud for Tage Pedersens opkald den 7. november 2020 blevet kontaktet af hverken Tage Pedersen eller Sander Jacobsen med anmodning om at stoppe aflivningerne. Han ringede til Barbara Bertelsen og orienterede hende om situationen, og der blev etableret en kontakt mellem Tage Pedersen og statsministeren. Tage Pedersen ønskede helt eksplicit at tale med statsminister Mette Frederiksen. Han ringede også til Per Okkels og sagde, at Sundhedsministeriet "måtte på banen" i forhold til risikovurderingen, da den lå på Sundhedsministeriets banehalvdel.

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, Kopenhagen Fur, har forklaret⁹⁰¹, at der ingen grund var til, at regeringen tog forhastede beslutninger den 3. og 4. november 2020. Regeringen kunne i stedet have sagt til dem, at de skulle få aflivet høsten først og afvente aflivningen af de 1,5-2 mio. mink, som de skulle have som avlsdyr, til de sidste to dage fra den 10.-12. november 2020. Regeringen kunne derfor have ventet med at tage beslutningen om avlsdyr til den 10. november 2020. Avlerne ønskede, at han fik noget igennem, så de kunne vente med at aflive avlsdyrene og i stedet afvente udviklingen de følgende dage. Dette ringede han til Henrik Studsgaard om og afkrævede ham en skriftlig udmelding fra toppen af regeringen, hvori det fremgik, at avlerne enten fik lov til at tage en pause med aflivningen af avlsdyr, eller at regeringen bekræftede, at deres beslutning, på trods af kritikken, fortsat var gældende. Han sagde til Henrik Studsgaard, at han ville tale med én fra det højeste sted eller fra toppen af regeringen. Han vidste, at Mogens Jensen ikke kunne give ham svaret.

900 Forklaringsdokumentet side 1567

901 Forklaringsdokumentet side 1397f

Departementschef Barbara Bertelsen tog herefter kontakt til departementschef i Sundhedsministeriet Per Okkels på sms kl. 09.27, hvori hun bl.a. skrev, at billedet/tavsheden kunne blive farlig for nedslagtningen, men også for regeringen:

”...

Barbara Bertelsen kl. 09.27:

Hej!

Har desværre lidt kritisk behov for lige at vende en ting med dig.

Vi taber den her, hvis SSI og andre forskere ikke står på mål for beslutningen og tiltagene. Ekstrem farlig situation lige nu med:

- 1) kritik af mangel på deling af forskningsdata/evidens
- 2) masser af forskere, der bagatelliserer risikoen og stiller spørgsmålstegn ved SSIs vurdering
- 3) WHO der også kommunikerer som om, de stiller et spørgsmålstegn ved SSIs vurdering

Lige nu begynder billedet/tavsheden at blive rigtig farligt - både ift selve øvelsen med nedslagtning. Men også for regeringen.

Kan I få WHO/ECDC til at hjælpe os? Kan I få ansvarlige forskere ud – de andre er jo ved at underløbe indsatsen? Kan I få Fomsgaard offensivt ud?

Vi er nødt til at handle i dag, ellers løber det løbsk ☹

Per Okkels kl. 09.28:

Er i gang

Barbara Bertelsen kl. 09.29:

🙏🏻 D K 🙏🏻

...”

Departementschef Per Okkels, Sundhedsministeriet, har om sms-korrespondancen forklaret bl.a., at sms'erne handlede om, at mediebilledet af regeringens beslutning fra KU-mødet var kritisk.⁹⁰²

Statsminister Mette Frederiksen havde herefter en telefonsamtale med bestyrelsesformanden i København Fur, Tage Pedersen.

Statsminister Mette Frederiksen har om telefonsamtalen forklaret⁹⁰³, at hun husker telefonopkaldet, som blev foretaget fra Marienborg lørdag den 7. november 2020 om morgenen. Baggrunden var, at Tage Pedersen stod over for en uhyre vanskelig opgave. Der var ret meget offentlig diskussion af beslutningen. Tage Pedersen havde bedt Henrik Studsgaard om at formidle en kontakt til hende, idet Tage Pedersen ønskede en telefonsamtale med statsministeren. Det var for at få en form for rygdækning fra regeringen om, at regeringen stod ved beslutningen. Der var offentlig "støj" og palaver på det tidspunkt. Hun forstod det sådan, at Tage Pedersen gerne ville høre det fra statsministeren selv.

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har om telefonsamtalen forklaret⁹⁰⁴, at han blev ringet op af statsministeren den 7. november 2020 kl. 10.14. Han havde en forholdsvis lang samtale med statsministeren, hvor hun anerkendte den svære situation, erhvervet stod i og det hårde arbejde, som de var i gang med. Han oplyste de to muligheder, om enten at tage en pause med aflivningerne af avlsdyrene og i stedet undersøge, hvad andre forskere mente, eller at statsministeren bekræftede, at regeringen stod ved deres beslutning om aflivning af alle mink. Statsministeren bekræftede, at alle mink inklusiv avlsdyr skulle aflives, og selvom hun ikke under pressemødet havde sagt noget om, at avlerne ikke måtte vente med aflivningen af avlsdyr til sidst i aflivningsperioden, sagde hun under samtalen, at der ikke var grund til, at avlerne ventede med at aflive avlsdyrene. Han sagde, at han gerne ville have dette på skrift fra hende, og han understregede, at de ville gå til medierne kl. 12, hvis dette ikke var sket. Han nævnte for statsministeren, at grundlaget for regeringsbeslutningen skulle undersøges. Han kom ikke med forslag hertil. Statsministeren sagde, at beslutningen var som den var meldt ud på pressemødet, og at det derfor var en ordre, at alle mink skulle aflives.

902 Forklaringsdokumentet side 749

903 Forklaringsdokumentet side 1037

904 Forklaringsdokumentet side 1397f

Statsministeren sagde, at Statens Serum Institut stod ved sin risikovurdering. Der blev draget tvivl i medierne om, hvorvidt regeringens beslutningen var faglig stærk nok. Han ville have, at regeringen på skrift og adresseret til de danske minkavlerne bekræftede deres beslutning om, at alle mink inklusiv avlsdyr skulle slås ned. Han mener, at han aftalte med statsministeren under deres telefonsamtale, at dette ville blive fremsendt. Da dette ikke skete, offentliggjorde de deres pressemeddelelse.

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har om telefonsamtalen og baggrunden herfor forklaret⁹⁰⁵, at han ikke overhørte Tage Pedersens samtale med statsminister Mette Frederiksen's lørdag den 7. november 2020. Tage Pedersen gav ham efterfølgende et referat af samtalen med Mette Frederiksen. Den 5. og 6. november var der i pressen en massiv kritik af beslutningsgrundlaget fra KU-mødet den 3. november 2020. Dette medførte en stor usikkerhed blandt minkavlerne i forhold til, hvorvidt de skulle fortsætte med at aflive deres mink. Der var behov for, at minkbranchen og minkavlerne fik en klar melding om, hvorvidt regeringens beslutning skulle omgøres. Minkavlerne var nervøse for, at de efterfølgende ville få besked om, at de ikke behøvede at aflive deres mink. Tage Pedersen kontaktede derfor Henrik Studsgaard tidligt den 7. november 2020, hvor Tage Pedersen gjorde det klart, at man var nødt til at få Mette Frederiksen i tale i forhold til validiteten af regeringens beslutning og det underliggende beslutningsgrundlag fra KU-mødet den 3. november 2020. København Fur ønskede, at Mette Frederiksen skulle forholde sig til beslutningsgrundlaget fra KU-mødet den 3. november 2020, idet Mette Frederiksen på pressemødet den 4. november 2020 havde meddelt, at alle mink skulle aflives. Mette Frederiksen gentog under telefonsamtalen med Tage Pedersen den 7. november 2020, at regeringen stod ved beslutningen, og at aflivningen af alle mink skulle fortsætte. Forevist passage i artikel i Berlingske den 11. december 2020: "Mette F. ringede til minkformand: Stod fast på aflivninger" har han forklaret, at København Furs budskab under Tage Pedersens telefonsamtale med statsminister Mette Frederiksen netop var, at man måske skulle stoppe aflivningerne og vurdere, hvorvidt beslutningen om aflivning af alle mink skulle fastholdes. Dette kunne gøres ved, at der blev givet en sundhedsfaglig second opinion af situationen, og herunder undersøge mulighederne for minkbranchens overlevelse.

905 Forklaringsdokumentet side 1383f

Departementsråd Pelle Pape, Statsministeriet, har forklaret⁹⁰⁶, at han ikke husker noget om en telefonsamtale samme dag mellem statsministeren og Tage Pedersen. Han mener ikke, at han var involveret i pressemødet den 7. november 2020.

9.7.1.10. Baggrunden for pressemødet den 7. november 2020

I forlængelse statsministerens telefonsamtale med Tage Pedersen sendte statsminister Mette Frederiksen kl. 10.43 en sms til sundhedsminister Magnus Heunicke og miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, hvori hun anmodede om afholdelse af et pressebrief samme dag:

” ...

Kære Magnus og Mogens. Svære, svære dage. Vi bliver nødt til at se en pressebrief idag med myndigheder og ministre på mink. Den megen støj risikerer at underminere indsatsen derude. Kh Mette

...”

Magnus Heunicke og Mogens Jensen besvarede Mette Frederiksens sms henholdsvis kl. 10.44 og kl. 10.51, og bekræftede deres deltagelse.

Magnus Heunicke har i sin elektroniske dagbog anført følgende:

” ...

Mette har lige ringet. Hun har talt med mink-formanden. Han siger at minkfarmene blir opsøgt af journalister, politikere og forskere, der siger stop med at slå ned. Vi aftalte pressebrief i dag med Mogens og mig.

...”

Sundhedsminister Magnus Heunicke har herom forklaret⁹⁰⁷, at det er en dagbog, han fører elektronisk. Mette Frederiksen ringede vedrørende et pressemøde, som de satte op samme dag kl. 16. Det er helt normalt, at det går så hurtigt med at sætte et pressemøde op. På dette tidspunkt, som var lørdag den 7. november 2020 om formiddagen, var der begyndt at komme politiske meldinger og medieomtale, som var stærkt kritisk overfor håndteringen af mink. Der var nogle meget højtråbende politikere på højrefløjen, som mente,

906 Forklaringsdokumentet side 1444

907 Forklaringsdokumentet side 1197 og 1204

at beslutningen om at aflive alle mink skød langt over mål, og at det var en dårlig politisk beslutning. Tidligere havde de ellers ment noget andet.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har om statsministerens sms kl. 10.44 forklaret⁹⁰⁸, at minkavlerne havde i disse dage givet en pressemeddelelse, hvor de krævede, at sundhedsmyndighederne måtte stå på mål for risikovurderingen. Dette var også årsagen til, at statsminister Mette Frederiksen blev bedt om at tale med Tage Pedersen fra København Fur. Hun tænker derfor, at denne sms blev afsendt i forlængelse af Mette Frederiksens drøftelse med Tage Pedersen. Både på pressemødet den 4. og den 7. november 2020 havde det været hensigtsmæssige, at man havde oplyst, at der ikke var hjemmel til at kræve mink aflivet i zone 3.

Der var herefter i løbet af formiddagen og henover frokost en sms-korrespondance mellem Henrik Studsgaard og Barbara Bertelsen, som endte med to sms'er fra Barbara Bertelsen kl. 13.48, hvori hun fremsendte en liste med argumenter for aflivningen til inspiration. Henrik Studsgaard fremkom med kommentar i en sms kl. 13.55. Af sms-korrespondancen fremgår:

”...

Barbara Bertelsen kl. 13.48:

Min egen og meget uformelle analyse/argumentationsliste til evt. inspiration

Barbara Bertelsen kl. 13.48:

- 1) bekymringen for mutationer i mink har været international siden forsommeren (jf også Kolmos' kritik)
- 2) vi har i DK verdens største bestand af mink
- 3) mutationerne vil eskalere længere og længere væk fra det oprindelige COVID-19 i den kæmpe biomasse, hvis minkene bliver

908 Forklaringsdokumentet side 1625

4) der fandtes ikke en anden vej, hvor vi kunne containe smitten - det har spredt sig helt eksplosivt

5) SSI og Aalborg Universitet HAR konstateret, at der er sket en mutation med (en vis) resistens over for antistoffer

6) beslutningen er truffet på det rigtige tidspunkt - hvor vi har viden om at mutationerne allerede er sket på vej i ekstremt farlig retning, men hvor vi stadig har en chance for at inddæmme

7) hvis vi lod minkene leve, ville vi med åbne øjne ikke blot påtage os ansvaret for, at cluster 5 kom i frit løb i verden og truede vaccinerne - men at der ville komme nye mutationer (som der helt givet ville komme), som ville kunne udgøre endnu større risiko i takt med at blive mere og mere mink-tilpassede og længere og længere væk fra den humane udgave af COVID-19

8) hvis vi ikke havde gjort det, kan det godt være, vi havde bevaret minkavlen - men vi havde ikke kunnet sælge dem, og vi havde kompromitteret vores fødevareeksport, ja samlede eksport. Det er netop er tiltagenes seriøsitet, der giver ro på i udlandet.

Barbara Bertelsen kl. 13.49:

IKKE officiel eller fagligt clearet linje ;)

Henrik Studsgaard kl. 13.55:

Helt enig – og et godt budskab du har lavet til inspiration [Thumbs Up-emoji]

... ,

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har om sms'erne kl. 13.48 forklaret bl.a.⁹⁰⁹, at formanden for minkavlerne Tage Pedersen havde udtrykt, at der var behov for, at sundhedsmyndighederne kom ud og kom-

909 Forklaringsdokumentet side 1132

munikerede. Hendes to sms'er kl. 13.48 var et forsøg på en opsummering af synspunkter mv., som tidligere var kommunikeret fra Statens Serum Institut og på pressemødet onsdag den 4. november 2020. Det handlede udelukkende om det sundhedsmæssige aspekt i forhold til aflivning af mink. Punkterne 3, 4, 7 og 8 ville gøre det svært at genopstarte minkerhvervet i en årrække, men der var ikke truffet beslutning om lukning af erhvervet.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹¹⁰, at han ikke kan huske, hvorfor han modtog sms'en kl. 13.48. Han videresendte Barbara Bertelsens sms til Tejs Binderup og Paolo Drostby kl. 14.08 som et led i almindelig krisehåndtering.

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har herom forklaret⁹¹¹, at han ikke kan huske, om han, Tejs Binderup og Henrik Studsgaard drøftede baggrunden for, at de bemærkninger kom fra Statsministeriets departementschef.

Kl. 13.37 sendte stabschef i Statsministeriet Martin Justesen en sms til de særlige rådgivere Rasmus Jønsson (Sundhedsministeriet) og Søren Andersen (Miljø- og Fødevareministeriet), hvori han forespurgte til tidspunktet for pressemødet. Kl. 13.39 svarede Rasmus Jønsson, at planen var, at pressemødet skulle afholdes kl. 16.00.

Kl. 13.45 modtog Barbara Bertelsen en sms fra Henrik Studsgaard om, at Sundhedsministeriet ville indkalde til et pressemøde kl. 16.00.

Stabschef Martin Justesen sendte kl. 15.06 en sms til særlig rådgiver Rasmus Jønsson i Sundhedsministeriet og særlig rådgiver Søren Andersen i Miljø- og Fødevareministeriet, som indeholdt en kopi af de otte punkter i Barbara Bertelsens sms kl. 13.48, med en tilføjelse: "Til inspiration". Kl. 15.09 videresendte Rasmus Jønsson beskeden til sundhedsminister Magnus Heunicke.

910 Forklaringsdokumentet side 171 og 365

911 Forklaringsdokumentet side 172

9.7.1.11. Danske Minkavlernes pressemeddelelse af 7. november 2020 kl. 14.37

Danske Minkavlere har den 24. februar 2022 på Minkkommissionens telefoniske forespørgsel oplyst, at de offentliggjorde en pressemeddelelse på hjemmesiden www.danskeminkavlere.dk kl. 14.37. Pressemeddelelsen blev tillige sendt til Ritzau kl. 14.38. Af pressemeddelelsen fremgår:

"MINKAVLERE KRÆVER DOKUMENTATION FRA REGERINGEN OG SSI NU

Siden regeringens beslutning onsdag om at aflive alle danske mink og de facto nedlukke hele erhvervet permanent er der sået stor tvivl om det faglige grundlag for beslutningen. Fra utallige eksperter i såvel ind- som udland udtrykkes undren over den meget drastiske håndtering i Danmark, med voldsom nedslagning af dyr og tilnærmelsesvis lockdown i en hel landsdel.

- Det ser jo helt vanvittigt ud. SSI og regeringen taler om voldsomme trusler mod folkesundheden i hele verden. Og det har vi fra vores side i første omgang selvfølgelig anerkendt - alle må vise ansvar, når det gælder folkesundheden. Men nu signalerer et hav af andre eksperter, at det er en kraftig overreaktion. Samtidig er der åbenbart i SSI en ekstrem lukkethed, hvor ingen andre eksperter har fået lov til at se noget som helst. Stik imod hvad der i øjeblikket er arbejdsmetoden i hele verden, hvor forskere netop mere end nogensinde forstår værdien af at dele viden og blive klogere sammen. Det er rystende, og undergraver jo fuldstændig tilliden til, at det vi har gang i lige nu overhovedet giver mening, siger Tage Pedersen, formand for Danske Minkavlere

- Vi har i morges krævet, at statsministeren sørger for hurtigt at komme på banen offentligt og enten udbygger de begrundelser, der ligger bag, eller øjeblikkeligt stopper det vanvid, der er i gang. Vores erhverv og mange familiers liv bliver totalt smadret. Derfor må baggrunden frem i lyset og også af eksperter vurderes at have tyngde nok, eller også må vanviddet stoppe nu. Hvis det viser sig, at man ikke har et grundlag, der er tungtvejende nok, er det jo en kæmpe skandale. Vi skal have en rigtig god forklaring, hvis de enkelte minkavlere hver især fortsat skal kunne holde arbejdsmoralen oppe og medvirke til selv at aflive flere

dyr. Det er svært at affinde sig med en dødsdom, hvis man ikke engang kender anklageskriftet, siger Tage Pedersen.”

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har herom forklaret⁹¹², at [Danske Minkavlere] udsendte en pressemeddelelse kl. lidt over 12 samme dag, da han ikke havde hørt fra Statsministeriet. Omkring kl. 14 ringede Henrik Studsgaard og sagde, at der ikke kom noget på skrift fra Statsministeriet, men at der i stedet ville være et pressemøde kl. 16, hvor Mogens Jensen, Magnus Heunicke, rigspolitichefen og en talsmand fra WHO ville deltage.

9.7.1.12. Forelæggelse for miljø-og fødevareministeren den 7. november 2020

I Miljø- og Fødevareministeriet blev der udarbejdet et cover om orientering om aflivningsstrategi for mink og et brev til minkavlerne. Coveret blev den 7. november 2020 kl. 14.54 godkendt af miljø- og fødevareminister Mogens Jensen.

Af coveret fremgår:

”...

Orientering om aflivningsstrategi for mink og brev til minkavlerne

Indstilling

Til ministerens orientering aflivningsstrategi fra Fødevarestyrelsen og brev til minkavlerne fra Fødevarestyrelsen.

Sagen kort inkl. politisk landskab

Bilag 1 er notat om ny aflivningsstrategi, som Fødevarestyrelsen har indsendt.

Bilag 2 er brev til minkavlerne, som indeholder betingelser om aflivning, afhentning og bonus mm. som gælder for minkavlere afhængigt af, hvor besætningen er hører til. Brevet er lige gået til alle minkavlere

912 Forklaringsdokumentet side 1397

pr mail og vil blive lagt på Fødearestyrelsens hjemmeside. Det sendes desuden også via København Furs nyhedsbrev.

Strategi og proces

Til ministerens orientering forud for pressemøde.

Økonomi og finansiering

Ikke relevant

Pressestrategi

Til ministerens orientering forud for pressemøde.”

Til coveret var Fødearestyrelsens notat af 6. november 2020 ”Notat om ny aflivningsstrategi for mink” og Fødearestyrelsens brev til alle minkavlere i Danmark, der var sendt den 6. november 2020, vedlagt som bilag.

Notatet, som blev forelagt ministeren til orientering, indeholdt bl.a. et afsnit om aflivning af raske mink uden for zonerne, hvoraf fremgik, at ”ovenstående er nyt og derfor mangler juridisk afklaring”, og at der blev arbejdet ”i departementsregi på et nyt lovforslag, som forventeligt bliver behandlet tirsdag d. 10. november 2020”:

” ...

Notat om ny aflivningsstrategi for mink

Problemstilling

Regeringen har fastlagt en målsætning om, at alle mink i 7 nordjyske kommuner skal være aflivet senest d. 10. november 2020. For at sikre denne målsætning er der meldt en frist ud til ejeraflivning som er den 9. november 2020. Som følge heraf har det været nødvendigt at udarbejde en ny aflivningsstrategi for mink. Den nye aflivningsstrategi går på kompromis med flere forudsætninger i den tidligere aflivningsstrategi.

...

Aflivning af mink i 7 nordjyske kommuner

...

Aflivning af mink i resten af Danmark

De pågældende besætninger bliver kontaktet af Fødevarestyrelsen pr. mail, hvor det bliver formidlet, at de skal påbegynde aflivningen straks, og at aflivningen skal være tilendebragt senest mandag d. 16.11. kl 23.59.

Særligt for raske besætninger uden for zoner:

De får oplyst følgende:

- At de skal pelse minkene, inkl. avlsdyr.
- At de kan påbegynde aflivningen, selv om minkene endnu ikke er talt op. En myndighedsperson vil tælle både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (fx via følgeseddel). Dette foregår i NOST-regi.
- At de får besøg af en myndighedsperson, når aflivningen er afsluttet, og de tjekker, at farmen er tom. Det sker, når besætningsejeren oplyser at aflivning/pelsning er afsluttet.
- At der vil være mulighed for at opnå bonus for hurtig tømning af besætningen. Det drejer sig om 20 kr. pr. mink i "tempobonus" ved, at dyrene i farmen er aflivet senest 10 dage efter start. De 10 dage regnes fra d. 6. november 2020.
- At det er besætningsejeren eller pelseriet, der skal stå for levering af container på samme måde, som hvis pelsning skulle foregå på normal vis.
- At de, såfremt de ikke har en container til de døde dyr, må placere de døde mink oven på burene eller på en presenning på jorden, og at denne så vidt muligt skal overdækkes, så vilde dyr ikke kan komme til de døde mink.

- At de skal rengøre minkfarmen på samme måde som normalt efter pelsning.
- At der gives driftstabserstatning, men dyrenes værdi erstattes ikke, da skindene afsættes på markedsvilkår. Beregningen af erstatningen er under udarbejdelse, men vil modsvare den erstatning, som findes på driftstabet på avlsdyr i ikke-smittede besætninger inden for zonerne.

Der har ikke tidligere været en aflivningsstrategi for raske besætninger uden for zoner, hvorfor ovenstående er nyt og derfor mangler juridisk afklaring. Der arbejdes i departementsregi på et nyt lovforslag, som forventeligt bliver behandlet tirsdag d. 10. november 2020.

...”

Notatet, som var godkendt af Hanne Larsen og Nikolaj Veje, blev den 6. november 2020 kl. 21.30 sendt Tejs Binderup, Paolo Drostby og Katja Goodhew, som tillige fik tilsendt en opdateret version af notatet kl. 22.59.

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har om notatet forklaret⁹¹³, at notatet blev lavet til Miljø- og Fødevareministeriets departement sideløbende med brevet til minkavlerne. Hun var ikke involveret i notatet. Hun vidste, at notatet var under udarbejdelse, men var ikke bekendt med, at der var kommet en bestilling herpå. Notatet blev udfærdiget af Karin Breck og af en medarbejder i Krisestaben. Hun ved ikke, hvem der bad Karin Breck om at skrive notatet.

Direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen, har om notatet forklaret⁹¹⁴, at han hæftede sig ved, at der stod i notatet, at der manglede juridisk afklaring af aflivning af alle mink. I det første brev, der gik afsted til avlerne, var der nogle formuleringer, som kunne give anledning til nogle overvejelser. Han så ikke brevet til avlerne, inden det blev sendt ud.

913 Forklaringsdokumentet side 1311

914 Forklaringsdokumentet side 497f.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har forklaret⁹¹⁵, at han ikke fik tilsendt brevet til minkavlerne den 6. november 2020. Han modtog materialet den 7. november 2020 og orienterede sig i det. Han konstaterede, at det var den information, som minkavlerne skulle have. Han fik tilsendt materialet til orientering, idet brevet allerede var sendt ud.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har – forevist Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg, hvoraf fremgår: ”Lørdag den 7. november midt på eftermiddagen forelægges fødevareministeren en orienteringssag om ”aflivningsstrategi for mink og brev til minkavlerne”, som ministeren godkender kort efter” – adspurgt om, hvorvidt det var første gang, at fødevareministeren blev orienteret om den manglende hjemmel, forklaret⁹¹⁶, at hvis han ikke havde læst ekstrakten, så ville han ikke kunne sige, hvornår ministeren blev orienteret. Der var mange møder med Mogens Jensen i de dage. Der var et statusmøde onsdag den 4. november 2020 om aftenen, før mødet med Hanne Larsen. Der var også et statusmøde med Mogens Jensen fredag den 6. november 2020 ved frokosttid. Af referatet fra fredagsmødet den 6. november 2020 fremgår, at et af punkterne, der blev drøftet var, om der var tilstrækkelig hjemmel til aflivning af mink udenfor zonerne. Hvordan drøftelsen faldt kan han ikke huske.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har – foreholdt en bisidders læsning af Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020, hvorefter fødevareministeren først skulle være blevet orienteret om den manglende hjemmel i løbet af lørdagen den 7. november 2020 – forklaret⁹¹⁷, at han har kommenteret herpå internt i ministeriet. I Miljø- og Fødevareministeriet opstod der en lang diskussion om, hvornår ministeren blev orienteret om den manglende hjemmel. Alle involverede blev bedt om at finde skriftlige kilder frem. Det var ikke muligt at finde sager, som var gået til ministeren, som var dateret tidligere end lørdag den 7. november 2020. Paolo Perotti tilkendegav, at redegørelsen skulle bygge på skriftlige kilder. På den baggrund valgte Paolo Perotti at skrive i redegørelsen, at ministeren ikke blev orienteret før lørdag den 7. november 2020. Som han læser det anførte i rede-

915 Forklaringsdokumentet side 404

916 Forklaringsdokumentet side 378f

917 Forklaringsdokumentet side 715f

gørelsen, så står der alene, hvornår ministeren forelægges en sag. Det fremgår ikke af redegørelsen, om ministeren på anden måde var blevet orienteret om den manglende hjemmel på et tidligere tidspunkt. Han kan ikke huske, om han har været inde på Mogens Jensens kontor og eksplicit tilkendegive, at der ikke var hjemmel, men han ved, at der var en dialog med Mogens Jensen. Han henviser i den forbindelse til presseberedskaber, hvoraf fremgår, at Mogens Jensen i hvert fald var bekendt med den manglende hjemmel fredag den 6. november 2020. Da redegørelsen skulle udarbejdes, var der tvivl om det eksakte tidspunkt for orienteringen af ministeren. Valget faldt derfor på det tidspunkt, hvor der ministeren fik forelagt en sag. Han ønsker at pointere, at det er Paolo Perottis redegørelse. Han har ikke haft beføjelser eller intentioner om at ville gennemtvinge en anden vurdering.

9.7.1.13. Pressemødet den 7. november 2020

Lørdag den 7. november 2020 kl. 16.00 blev der afholdt et pressemøde i Eigtveds Pakhus, hvori deltog blandt andre sundhedsminister Magnus Heunicke, miljø- og fødevareminister Mogens Jensen og rigspolitichef Thorkild Fogde. Under pressemødet blev der givet en orientering om situationen i Nordjylland. Under pressemødet gav både sundhedsministeren og miljø- og fødevareministeren bl.a. udtryk for, at det var målet, at alle mink var slået ned den 16. november 2020, ligesom rigspolitichefen redegjorde for den aktuelle aflivningsindsats.

Af den af kommissionen foretagne transskription af pressemødet fremgår følgende om mink:

”...

Magnus Heunicke:

Velkommen til pressemøde. Briefing i dag om situationen i Nordjylland. Og med mig har jeg i dag fødevareminister Mogens Jensen, afdelingsleder i Statens Serum Institut Thyra Grove Krause, direktøren i Styrelsen for Patientsikkerhed Anette Lykke Petri og vores rigspolitichef Thorkild Fogde.

Og pressemødet er indkaldt, fordi vi jo som bekendt i torsdags udmeldte en række tiltag i Nordjylland for at få kontrol over situationen med den særlige mutation af coronavirus med navnet Cluster5. Det er en

stor operation, som er sat i gang, og derfor er formålet i dag at give en status på, hvor langt vi er nået, og hvordan arbejdet i de kommende dage vil forløbe sig. Og målet med nedlukningen af Nordjylland og den intensive operation er at få sat en stopper for smitte med de mutationer af coronavirus, som er ske i mink. Vi har altså 5 kendte mutationer, hvoraf den ene, er den, som har skabt de største bekymringer, og det vil Statens Serum Institut uddybe om lidt. Målet er at få testet alle borgere i Nordjylland og intensiveret smitteopsporingen. Og målet er at få slået den her særlige variant af coronavirus helt ned og væk fra mennesker. Og derfor er det også besluttet jo som bekendt, at alle mink i Danmark desværre skal slås ned.

Regeringen handler på baggrund af indstillingen fra sundhedsmyndighederne. Det fremgår klart i risikovurderingen, at – jeg citerer: ”en fortsat minkavl under en igangværende covid-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder mulighederne for at forebygge covid-19 med vacciner.” Citat slut. Det er vores klare mål, at alle mink er slået ned næste mandag – det vil sige mandag den 16. november. Og det vil fødevareministeren uddybe lige om lidt. Og jeg vil også gerne sige, at min dybeste sympati og medfølelse går til minkavlerne, som i de her dage og uger ser deres livsværk forsvinde. Tak for jeres indsats for Danmark. Tak for jeres indsats for vores folkesundhed.

...

WHO har udtrykt opbakning til Danmarks hurtige og intensive reaktion, som jo er ovenpå den risikovurdering, som seruminstitutet er kommet med omkring denne her Cluster5-mutation og generelt minkereservoir, som en trussel mod folkesundheden.

...

Mogens Jensen:

Ja, tak for ordet. Det har været nogle svære og hektiske dage, og jeg er fuld af forståelse for, at der er rigtig mange minkavlere og i minkbranchen og dens følgeindustrier, som har mange bekymringer, og især minkavlerne står jo i en meget svær situation, hvor de skal forholde sig til en masse spørgsmål om deres fremtid, samtidig med at vi beder dem om at aflive deres dyr hurtigst muligt.

Meldingerne, jeg får, er dog, at der ydes en virkelig prisværdig indsats fra utrolig mange mennesker for at komme i mål med denne her svære opgave. Og det skal I allesammen have en meget stor tak for.

Det er en svær og for mange minkavlere formentlig også en næsten ubærlig opgave, men også en som er meget vigtig – som det er sagt – for vores folkesundhed. Og vi er jer derfor meget taknemmelige for den indsats, som I yder. Men fordi at det her er en situation, som truer folkesundheden, så er det også noget, der skal gå stærkt, og vi har derfor sat en målsætning om, at aflivning af alle mink i Danmark skal være overstået den 16. november, og at det i de 7 kommuner i Nordjylland skal ske endnu hurtigere.

Det er dog også en kæmpe opgave for alle involverede, og jeg kan derfor ikke garantere, at alle mink er aflivede den 16. november, men jeg ved, at aflivningerne nu kører på højtryk, og regeringen yder nu også en tempobonus på 20 kr. pr. mink, og 30 kr. for avlere i Nordjylland, for at aflive deres mink hurtigst muligt.

Status i dag er også, at vi har 227 smittede besætninger og 32 besætninger under mistanke, så smittespredningen er ikke stoppet endnu, hvilket understreger vigtigheden af det arbejde, som både minkavlerne og myndighederne nu udfører.

Sideløbende er spørgsmål om compensation og erstatning, og her vil erhvervsministeren og jeg på mandag mødes med både minkavlerne og folketingets partier for at tale om en løsning. Og der skal ikke herske nogen tvivl om, at der vil blive ydet en fair og ordentlig compensation.

Så med det vil jeg endnu engang understrege, at jeg ved, at det her er en meget dyster situation, og jeg er derfor meget taknemmelig for minkavlerens samarbejde. Det er en virkelig vanskelig opgave, I har taget på jer, som vi allesammen skylder jer en stor tak for.

...

Thorkild Fogde:

Ja tak. Indsatsen imod den situation, vi befinder os i øjeblikket, hviler jo som tidligere nævnt på i alt 4 ben og løber frem til den 3. december.

Det er mink, det er adfærdsregulering, det er smitteopsporing og det er test og laboratorieprøver. Politiet understøtter i alle 4 ben, men jeg vil især sige noget om de to første. For så vidt angår aflivning af mink, der er der allerede ved at foregå en kraftig opskruning af tempoet. Der bliver tilført ressourcer, og tempoet skrues op både i Nordjylland og i resten af landet, som fødevareministeren også nævnte før. Jeg vil sige, at "samarbejde" er nøgleordet i denne her operation. Det er samarbejde mellem myndighederne, men det er i høj grad også samarbejdet med minkavlerne. Og til det vil jeg gerne sige til de mennesker, der i øjeblikket befinder sig i den ulykkelige situation, det er, at miste sit livsgrundlag: Tusind tak for det samfundssind, I udviser. Jeg får gode meldinger tilbage om godt samarbejde. Tak skal I have.

Det andet ben, det er selvfølgelig en ny tid for befolkningen i Nordjylland. Adfærdsregulering frem til den 3. december. Jeg er selv i daglig kontakt i øjeblikket med politidirektøren i Nordjylland. Og vi er også i gang med at finde mere konkrete svar på de mange spørgsmål, der opstår, omkring navnlig to ting; nemlig hvornår har man et uopsætteligt hensyn, der gør, at man kan krydse en kommunegrænse, og hvornår varetager man en samfundskritisk funktion. Vi er opmærksomme på gennem vores hotlines, at rigtig mange borgere spørger til det. Virkeligheden er jo mangfoldig, og der kan opstå rigtig mange praktiske spørgsmål, både i privatlivet og i arbejdslivet, som gør, at man føler i Nordjylland, at man har behov for at få svar på de her to spørgsmål: "hvornår er mit hensyn uopsætteligt?" og "hvornår varetager jeg en samfundskritisk funktion?". Der arbejder vi hårdt på at få mere og mere konkret information ud til borgerne om det. Men en stor operation på 4 ben: mink, adfærdsregulering, smitteopsporing og test- og laboratorieprøver, som skal gå op inden for de næste 4 uge. Tak.
..."

Sundhedsminister Magnus Heunicke har om pressemødet bl.a. forklaret⁹¹⁸, at der på pressemødet ikke var noget vedrørende manglende hjemmel. Han talte inden pressemødet med Mogens Jensen, der fortalte om rygter om, at der var indleveret gamle, frosne mink, hvilket han anså som et udtryk for, at

918 Forklaringsdokumentet side 1204 og 1206

der kunne være brodne kar i branchen. Han talte også med Tyra Krause og Hans Kluge fra WHO. Han syntes, at det var godt, at WHO udtrykte opbakning til beslutningen om at aflive alle mink. Noget af det var en gentagelse af budskabet fra pressemødet den 4. november 2020, og et af formålene med pressemødet var at øge aflivningsindsatsen. Han ved ikke, hvor datoen, der nævnes, den 16. november, kom fra. Han ved ikke, hvad han ville have sagt på pressemødet om lørdagen, hvis han havde vidst, at der ikke var lovhjemmel, men han ville have sagt noget andet, og det ville afhænge af, hvordan det gik med hastebehandlingen.

Rigspolitichef Thorkild Fogde har om pressemødet og sin ordveksling med Mogens Jensen og Magnus Heunicke i forlængelse af pressemødet forklaret⁹¹⁹, at pressemødet handlede om indsatsen i Nordjylland i forhold til adfærdsregulering, smitteopsporing, minkindsatsen samt en tak til minkavlerne og befolkningen for at samarbejde om at løse problemet. Det var i alt væsentligt inden for zone 1 og zone 2. Det var et pressemøde, hvor de var fysisk til stede. Han talte ikke med Mogens Jensen og Magnus Heunicke inden pressemødet, men efter pressemødet var der en kort ordveksling ude i garderoben. Mogens Jensen sagde, at de ikke kunne pålægge minkavlerne selv at aflive deres dyr. Han svarede, at det gjorde de heller ikke. Han opfattede det som en bemærkning om, at det var myndighederne, der skulle foretage aflivning af mink inden for smittezonerne, da myndighederne ikke kunne pålægge avlerne at aflive deres dyr og derved udsætte sig selv for smitte. Han havde på pressemødet talt om aflivning af mink i Nordjylland inden for zone 1 og zone 2 og opfattede ordvekslingen med Mogens Jensen i forhold til zone 1 og zone 2. Han bekræftede over for Mogens Jensen, at de kunne opfordre minkavlerne til at samarbejde, men at det selvfølgelig var en myndighedsopgave at forestå aflivningerne af mink inden for smittezonerne. Det var ikke kun zone 3, der var "det nye" i regeringens beslutning. Der var ligeledes en massiv eskalering af myndighedsaflivningerne af mink i zone 1 og zone 2, hvor myndighederne var langt bagefter, og på mange måder var smitten ude af kontrol inden for zonerne. Zonerne blev derfor hele tiden udvidede, hvorfor det ikke blot var "business as usual". Nogle minkavlere påtog sig frivilligt at aflive deres dyr i zone 2. Han ved ikke, om Magnus Heunicke overhørte ordvekslingen med Mogens Jensen. Han mener ikke, at han sagde til Mogens Jensen, at der var et

919 Forklaringsdokumentet side 1526f

generelt hjemmelsproblem i zone 3. De havde blot en ganske kort ordveksling og startede ikke en juridisk diskussion, mens de var ved at tage deres jakker på. Han har grublet over, hvornår han fik at vide, at der blev arbejdet på et hastelovforslag, og det var enten den 6. eller 7. november 2020, at han fik det mundtligt oplyst af Lykke Sørensen. Han kan huske, at det blev nævnt, at der var et hastelovforslag på vej, som der blev arbejdet på. Da dette ville kræve 3/4 af de stemmende medlemmer af Folketinget, gik han derfor ud fra, at der var bred tilslutning til lovforslaget. Han er usikker på, om han inden pressemødet var bekendt med, at der blev arbejdet på et hastelovforslag. Der var ikke noget i pressemødet, som han tog anstød af. Han husker ikke, at der var en sætning eller lignende, som han burde have ændret på. Han synes, at det ville være en hård bedømmelse, hvis han som deltager med kort varsel på et pressemøde skulle være i stand til at korrigere andre deltagers indlæg på deres eget ressortområde. Han synes, at det er en urimelig kritik, der har været fremme, og han er heller ikke sikker på, at der blev sagt noget på pressemødet, der kan bære sådan en kritik. Han havde ikke grund til at tro, at de andre deltagere ikke vidste noget om hjemmelsspørgsmålet. Han var ikke på daværende tidspunkt vidende om, at han skulle have været i besiddelse af en viden, som ingen andre havde. Den viden, som de havde i politiet, havde de fået fra ministerierne, som også havde kontakten til minkbranchen. Det kom derfor som en overraskelse for ham, da det gik op for ham.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har om pressemødet forklaret⁹²⁰, at hun ikke husker noget specifikt vedrørende et pressemøde den 7. november 2020. Hun fik ikke nogen tilbagemelding fra Thorkild Fogde efter pressemødet den 7. november 2020. Hun husker, at de i disse dage undrede sig over, hvornår det ville blive meldt ud, at der var et hastelovforslag på vej.

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har om pressemødet forklaret⁹²¹, at han fulgte med i pressemødet, hvor det blev gentaget, at minkavlerne skulle fortsætte aflivningen af alle mink. Dette pressemøde blev afholdt som konsekvens af København Furs initiativ til at få regeringen til på ny at forholde sig til beslutning om, at alle mink i Danmark skulle aflives. På pressemødet den 7. november 2020 gentog Magnus Heunicke og Mogens Jensen regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020.

920 Forklaringsdokumentet side 1484

921 Forklaringsdokumentet side 1383

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har om pressemødet forklaret⁹²², at ordren blev gentaget af Thorkild Fogde under pressemødet den 7. november 2020. Hvis deltagerne på pressemødet havde vidst, at der på det tidspunkt blev arbejdet på et hastelovsforslag, og at der ikke var hjemmel, ville han selvfølgelig gerne have vidst det. Han ved nu, at Thorkild Fogde fik besked om den manglende hjemmel den 5. november 2020. Det var dybt problematisk, at branchen ikke fik noget at vide.

Der var efter pressemødet en sms-korrespondance mellem departementschef Barbara Bertelsen og departementschef Henrik Studsgaard om kontakt til bestyrelsesformand i København Fur, Sander Jacobsen.

Af sms-korrespondancen fremgår:

” ...

Barbara Bertelsen, kl. 17.04:

Tjekker du ind hos formanden igen og hører til status efter pressemødet? Stm følger det tæt. Send eventuelt også de her klip til ham.

Henrik Studsgaard, kl. 17.09:

Har forsøgt – og prøver igen...

Barbara Bertelsen, kl. 17.16:

[Link til artikel på Jyllands-Posten]

Barbara Bertelsen, kl. 17.26:

[Link til artikel på Politiken]

Henrik Studsgaard, kl. 17.26:

Jeg har talt med Tage, der er meget tilfreds med den klare opbakning, der blev givet på pressemødet.

Barbara Bertelsen, kl. 17.29:

Pyha!

...”

922 Forklaringsdokumentet side 1398

9.7.1.13.1. Arbejdet i Sundhedsministeriet

I Sundhedsministeriet skrev embedsværket lørdag den 7. november 2020 om eftermiddagen en tale til sundhedsministeren til brug for dennes deltagelse i pressemødet samme dag kl. 16.00.

Kl. 15.53 sendte presserådgiver i Sundhedsministeriet Cecilie Lumby Thorup udkast til sundhedsministerens tale til blandt andre afdelingschef Dorthe Eberhardt Søndergaard, kontorchef Katrine Kaldahl og afdelingschef Lene Brøndum Jensen.

Følgende fremgår af den endelige tale:

”...

Velkommen til pressemøde om situationen i Nordjylland.

Med mig har jeg:

- Fødevareminister, Mogens Jensen
- Afdelingsleder i Statens Serum Institut, Tyra Grove Krause
- Direktør i Styrelsen for Patientsikkerhed, Anette Lykke Petri
- Rigspolitichef, Thorkild Fogde

Regeringen udmeldte i torsdags en række tiltag i Nordjylland for at få kontrol over situationen med den særlige mutation af coronavirus cluster 5.

Målet med nedlukningen af Nordjylland er:

- At få sat en stopper for smitte med de mutationer af coronavirus, som er sket i mink.
- At få testet alle borgere i Nordjylland og intensiveret smitteopsporingen.

- Og at få slået denne særlige variant af coronavirus helt ned.

For at få sat en stopper for smitten med de mutationer, der stammer fra mink, er det besluttet at alle mink i Danmark skal slås ned.

Regeringen handler på baggrund af en indstilling fra sundhedsmyndighederne, hvori det klart fremgår:

At en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

Det er regeringens klare mål, at alle mink er slået ned næste mandag – det vil sige mandag d. 16. november. Det vil fødevareministeren uddybe lige om lidt.

For at få kontrol med situationen med cluster 5 i Nordjylland har vi øget testkapaciteten markant i regionen. Planen er, at kapaciteten tredobles frem mod d. 16. november.

Her i weekenden foretages der massetest af borgerne i Frederikshavn og Thisted kommune. De øvrige fem kommuner vil følge trop.

Vi har i dag en kapacitet i Nordjylland til at teste 8.500 om dagen. Mandag d. 16. november, vil der være kapacitet til at teste 18.500 personer om dagen.

Derudover mander vi op på smitteopsporingen i regionen. Styrelsen for Patientsikkerhed har så sent som i dag haft ansættelsessamtaler med henblik på at styrke smitteopsporingen i Nordjylland.

For at sænke aktiviteten i samfundet i Nordjylland meldte vi i torsdag en lang række tiltag ud, der vil gælde frem til og med d. 3. december.

Indtil nu er det mit helt klare indtryk fra politikredsene i Nordjylland, at nordjyderne har taget tiltagene til sig. For det vil jeg gerne sige tak til alle borgere i Nordjylland. De tiltag, vi har introduceret, har kæmpe betydning for hver enkeltes hverdag.

Men det kan vise sig at være helt afgørende for folkesundheden – ikke bare Danmark – men i hele verden.

WHO har udtrykt opbakning af vores hurtige og massive reaktion på de bekymringer, som Statens Serum Institut udtrykker om den nye cluster 5 mutation.

De danske myndigheder er i tæt kontakt med både de internationale sundhedsmyndigheder og med ambassadører i Danmark fra hele verden.

Udenrigsministeriet har også aktiveret danske ambassadører rundt omkring i verden, så vi kan orientere om udviklingen i Danmark.

Efter de danske myndigheder har givet en status på situationen i Nordjylland, og journalisterne har haft lejlighed til at stille spørgsmål, vil regionaldirektør for WHO i Europa, Dr. Hans Kluge, give en briefing om samarbejdet med de danske myndigheder.

Og med det vil jeg give ordet videre til fødevareministeren.”

9.7.1.13.2. Arbejdet i Miljø- og Fødevareministeriet

I Miljø- og Fødevareministeriet blev der udarbejdet et cover til ministeren, som bl.a. var vedlagt en tale og et pressenotat til ministeren i anledning af pressemødet kl. 16.00. Pressebriefingen blev godkendt af kontorchef Paolo Drostby og afdelingschef Tejs Binderup, henholdsvis kl. 15.25 og kl. 15.33. Pressebriefingen blev godkendt og afsluttet af ministersekretær Ask Lynø-Hansen på

vegne af miljø- og fødevareminister Mogens Jensen dagen efter søndag den 8. november 2020 kl. 10.01.

Af coveret fremgår:

” ...

Cover

...

Materiale til brug for pressebriefing om aflivninger af mink 07.11.20

Indstilling

Til ministerens godkendelse er vedlagt tale (bilag 1), pressenotat (bilag 2), døgnrapport for smittespredning og aflivninger (bilag 3), samt artikel bragt i Berlingske Tidende (bilag 4).

Sagen kort inkl. politisk landskab

Som følge af fundet af en ny virusmutation i mink og på baggrund af en indstilling fra sundhedsmyndighederne, har regeringen den 3. november 2020 truffet beslutning om, at alle mink skal slås ned hurtigst muligt, og dette gælder også avlsdyr.

Beslutningen vil betyde, at branchen de facto lukkes ned, og dette er blevet med spørgsmål og kritik fra politisk hold og i medierne, der centrerer sig om (1) hvorvidt det er det virkeligt er nødvendigt, at gennemføre så drastisk et tiltag, og (2) hvor stor kompensationen til minkavlerne vil være.

På dagens pressebriefing vil Sundheds- og Ældreministeren adressere pkt. 1 omkring nødvendigheden af beslutningen, mens Ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling adresserer dagens status for smittespredning og aflivningsindsatsen, samt status på den kompensationspakke, som er under udarbejdelse.

Vedhæftet er tillige en artikel bragt i Berlingske Tidenden den 7. november 2020, hvori spørges hvorfor regeringen ikke allerede den 4. september reagerede på et notat fra SSI om den mulige mutationsrisi-

ko. Dette er adresseret i vedhæftede PN (bilag 2), hvori redegøres for, at dette var et fagligt notat til FVST, som ikke er forelagt ministeren. Derudover redegøres i PN for det videre forløb.

Strategi og proces

Pressematerialet deles efter aftale med Sundheds- og Ældreministeriet, og lægges i parallel godkendelse i begge ministerier.

...

Af den vedlagte tale (bilag 1) fremgår:

"Drejbog:

Mogens:

Tak for ordet.

Det har været nogle svære og hektiske dage, og jeg er fuld af forståelse for, at der for mange i minkbranchen og dens følgeindustrier er mange bekymringer, og at især minkavlerne står i en meget svær situation, hvor de skal forholde sig til en masse spørgsmål om fremtiden samtidigt med, at vi beder dem om at aflive alle deres dyr hurtigst muligt.

Meldingerne jeg har fået er dog, at der ydes virkelig en prisværdig indsats fra utroligt mange mennesker for at komme i mål med denne svære opgave – og det skal I alle have en meget stor tak for.

Dette er en svær og for mange minkavlere formodentligt også næsten ubærlig opgave, men også en, som er meget vigtig for vores folkesundhed, og vi er jer derfor meget taknemmelige for den indsats I yder. Men fordi, at dette er en situation som truer folkesundheden, er det også noget, der skal gå stærkt, og vi har derfor sat en målsætning om, at aflivningen af alle mink i Danmark skal være overstået den 16. november, og at det i de syv kommuner i Nordjylland skal ske endnu hurtigere.

Dette er dog også en kæmpe opgave for alle involverede, og jeg kan derfor ikke garantere, at alle mink er aflivet den 16. november, men

jeg ved at aflivningerne kører på højtryk, og regeringen yder nu også en tempobonus på 20 kr. per mink – og 30 kr. for avlere i Nordjylland - for at aflive deres mink hurtigst muligt.

Status i dag er også, at vi har 227 smittede besætninger og 32 besætninger under mistanke, så smittespredningen er ikke stoppet endnu, hvilket understreger vigtigheden af det arbejde, som både minkavlerne og myndighederne nu udfører.

Sideløbende er spørgsmålet om compensation, og her vil Erhvervsministeren og jeg på mandag mødes med både minkavlerne og folketingets partier for at tale om en løsning. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at der vil blive ydet en fair compensation.

Så med det vil jeg endnu engang understrege, at jeg ved at dette er en meget dystre situation, og jeg er derfor meget taknemmelig for minkavlernes samarbejde – det er en virkeligt vaskelig opgave I har taget på jer, og som vi alle sammen skylder jer en tak for – og som I har både min og regeringens største sympati og medfølelse for.”

Af det vedlagte pressenotat (bilag 2) fremgår bl.a.:

”...

Pressenotat

Emne: Pressebriefing - Status for smittespredning, aflivninger og erstatninger

Medie: MFVM/SUM pressebriefing den 7. november 2020 kl. 16.00

Ministerens hovedbudskaber:

Det er en meget svær beslutning som regeringen har måttet tage, og vi er meget bevidste om de store - både personlige og økonomiske omkostninger - som denne beslutning kommer til at få for hele minkbranchen. Erhvervsministeren og jeg mødes derfor på mandag med både minkavlerne og folketingets partier for at tale om en løsning. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at der vil blive ydet en fair erstatning.

Det er regeringens målsætning, at aflivningen af alle mink i Danmark skal være overstået den 16. november 2020. I de syv kommuner i Nordjylland kommer det til at gå endnu hurtigere. Det er en kæmpe opgave for minkavlerne og for myndighederne, og derfor er det heller ikke sådan, at jeg kan stå at garantere, at samtlige mink er aflivet der, men jeg ved at aflivningerne kører på højtryk.

Vi giver derfor også minkavlerne en tempobonus på mellem 20 og 30 kr. på mink, hvis de får aflivet deres mink hurtigt. Meldingen jeg får er, at der ydes en prisværdig indsats fra både minkavlere og myndigheds personer, for at komme i mål med opgaven, som er så vigtigt for vores folkesundhed. Jeg er meget taknemmelig for minkavlernes samarbejde, trods den dystre situation, har de virkelig taget en vanskelig opgave på sig.

Q&A

...

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har om optakten til pressemødet forklaret⁹²³, at han nok har fået materialet til pressemødet og brugt det, og at han først efterfølgende gik ind og godkendte det. Tingene gik meget stærkt. Han orienterede sig i materialet inden pressemødet, men den formelle godkendelse af materialet skete først dagen efter. Om de udarbejdede talepunkter, som indeholdt ministerens hovedbudskaber, har han forklaret, at han normalt ville have fulgt disse talepunkter på pressemødet. Der ville normalt være forberedt en tale. Q&A er for, at han kunne være klar med svar på spørgsmål.

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹²⁴, at lørdag den 7. november 2020 var der pressemøde, og forud herfor blev han orienteret af Paolo Drostby om, at der kom en sag op, og at Mogens Jensen derfor skulle være til rådighed i weekenden. Han fik ikke at vide, hvilken sag det drejede sig om. Han orienterede Mogens Jensen herom efter pressemødet om lørdagen, herunder om at ministeren søndag skulle ringe til ordførerne. Han vidste fortsat ikke, hvad lovforslaget vedrørte, og det gjorde Mogens Jensen heller ikke. Han oplevede ikke efter samtalen med Paolo

923 Forklaringsdokumentet side 405 og 421

924 Forklaringsdokumentet side 943

Drostby, at det hastede med at orientere Mogens Jensen, og han vurderede, at det var bedst at give ministeren ro til at forberede sig til pressemødet og først tale med ham efterfølgende om Paolo Drostbys henvendelse.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har – under en genafhøring for kommissionen den 8. april 2022 – forklaret⁹²⁵, at han ikke så eller godkendte presseberedskabet. Forespurgt, om det var naturligt, at ministeren – hvis ministeren var uvidende om den manglende hjemmel på dette tidspunkt – var blevet orienteret om den manglende hjemmel forud for pressemødet, har han forklaret, at det ville være naturligt i en ”kategori 5+”-sag at orientere ministeren tæt om alt, hvad der er væsentligt. Det ville ikke være naturligt at vente med en orientering til lørdag den 7. november 2020. Han kan ikke sige præcist, hvornår Mogens Jensen fik oplysning om den manglende hjemmel.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har – under en genafhøring for kommissionen den 8. april 2022 – og adspurgt om, hvorvidt han overvejede, om Mogens Jensen på pressemødet den 7. november 2020 skulle orienteres om, at der var et hastelovforslag under udarbejdelse, forklaret⁹²⁶, at det gjorde han ikke. Det var begrænset, hvor meget han var involveret i pressemødet den 7. november 2020. Han mener, at han godkendte Mogens Jensen talepinde til pressemødet den 7. Så vidt han husker, handlede pressemødet primært om at fortælle minkejerne, særligt i zone 1 og zone 2, at de gjorde et godt stykke arbejde med at hjælpe med håndteringen af sundhedskrisen.

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹²⁷, at han læste presseberedskabet forud for godkendelsen. Presseberedskabet af 7. november 2020 indeholdt ikke en oplysning om, at der ikke var hjemmel til at gennemtvinge aflivning af mink i zone 3. Han ved, at Mogens Jensen talte med Søren Andersen umiddelbart inden eller efter pressemødet den 7. november 2020. Han deltog ikke i briefing af Mogens Jensen. Han havde en forventning om, at Mogens Jensen vidste, at der på dette tidspunkt var et hastelovforslag på vej. Hele hierarkiet i Miljø- og Fødevareministeriet vidste,

925 Forklaringsdokumentet side 1570

926 Forklaringsdokumentet side 1647

927 Forklaringsdokumentet side 1602ff

at der var et hastelovforslag på vej. Han havde endvidere ringet til Søren Andersen om formiddagen den 7. november 2020 og oplyst ham om, at Søren Andersen skulle oplyse Mogens Jensen om, at ministeren skulle ringe rundt til de politiske ordførere for at sikre sig tilslutning til hastelovforslaget. Han mener, at det fremgik af talepindene til presseberedskabet, at minkavlerne selv medvirkede til aflivningerne, og på dette tidspunkt havde de en forventning om, at lovforslaget ville være blevet vedtaget i løbet af nogle få dage. Han tror derfor ikke, at han var fokuseret på den manglende hjemmel, da han læste beredskabet til pressemødet den 7. november 2020. Han husker ikke, at han havde nogen drøftelser med Henrik Studsgaard om presseberedskabet. Han regnede med, at hjemmelen ville være på plads den 10. november 2020. Det havde været bedre, hvis Mogens Jensen i presseberedskabet havde fået oplyst, at der manglede hjemmel til at kræve mink i zone 3 aflivet. Pressemødet handlede primært om minkavlernes egen indsat og den efterfølgende kompensation. Han ved ikke, hvem der tog initiativ til pressemødet den 7. november 2020.

9.7.1.13.3. Arbejdet i Rigspolitiet

Kommunikationsdirektør hos Rigspolitiet Anders Frandsen sendte den 7. november 2020 kl. 14.57 en mail til rigspolitichef Thorkild Fogde i anledning af det forestående pressemøde:

”...

Emne: Dagens pressemøde rækkefølge

...

Vi forventer at køre dagens pressemøde i nedenstående rækkefølge.

1: Sundhedsministeren – velkommen, orienterer om at det efter myndighedernes indledende briefing, vil være en briefing fra WHO på engelsk ved Regional direktør for WHO i Europa, DR. Hans Kluge. Derefter ministerens indlæg

2: Ministeren for fødevarer, fiskeri, ligestilling og nordisk samarbejde

3: SSI: Fokus på at cluster 5 udgør en alvorlig risiko for... Samme som Kåre Mølbak sagde på første pressemøde om Mink.

4: Styrelsen for patientsikkerhed, status på smitteopsporing og testkapacitet i NJ

5: Rpol: Fokus på igangværende restriktioner i NJ

Herefter spørgsmål til hele panelet

(ovenstående burde ikke tage mere end 25-30 min inkl spørgsmål)

Herefter lægger sundhedsministeren ordet over til en briefing ved Regional direktør for WHO i Europa, DR. Hans Kluge
..."

Rigspolitichef Thorkild Fogde har om optakten til pressemødet forklaret⁹²⁸, at han fik en henvendelse fra kommunikationsenheden, der ville høre, om han kunne deltage i et pressemøde om Nordjylland senere på dagen sammen med sundhedsministeren og fødevareministeren. Han tror, at han fik en mail fra sin kommunikationschef, hvor han blev orienteret om, at det var sundhedsministerens pressemøde, og at de gerne ville have, at han deltog og sagde lidt om situationen i Nordjylland. Han blev ca. to timer inden pressemødet spurgt, om han kunne deltage i pressemødet for at tale om politiets arbejde i Nordjylland. Det drejede sig ikke kun om mink, men ligeledes adfærdsrestriktionerne i Nordjylland. Han havde ikke talepinde med til pressemødet. Han havde ikke talt med Lykke Sørensen om pressemødet. Der var massivt behov for kommunikation til borgerne i Nordjylland, der var underlagt massive restriktioner. Han tror ikke, at han talte med Lykke Sørensen efter pressemødet. Der var telefonkontakt mellem ham og departementschef Johan Legarth i løbet af lørdagen, men det drejede sig ikke mink, men om et af de andre initiativer i Nordjylland. Der var generelt en stor debat efter udmeldingen af regeringens beslutning den 4. november 2020 både i forhold til farligheden af cluster 5 og de virkemidler, der var taget i brug. Han havde ikke indtryk af, at pressemødet var på initiativ fra statsministeren. Han havde ikke kendskab til, at Mette Frederiksen i en sms fra lørdag formiddag den 7. november 2020 havde anmodet Mogens Jensen og Magnus Heunicke om at deltage i et pressemøde. Han kendte ikke baggrunden for, at han skulle deltage i pressemødet.

928 Forklaringsdokumentet side 1525ff

Han var ikke bekendt med, at Mette Frederiksen havde en telefonsamtale med Tage Pedersen lørdag formiddag.

9.7.1.13.4. Danske Minkavlernes pressemeddelelse af 7. november 2020 kl. 17.52

I forlængelse af pressemødet udsendte Danske Minkavlere en pressemeddelelse, hvori man kommenterede på bl.a. pressemødet. København Fur har den 24. februar 2022 på Minkkommissionens telefoniske forespørgsel oplyst, at pressemeddelelsen blev offentliggjort kl. 17.52 på hjemmesiden: www.danskeminkavlere.dk.

Af pressemeddelelsen fremgår:

"MINKAVLERE: DER KOM INTET NYT, MEN REGERINGEN ER UROKKELIG I SIN BESLUTNING

Siden regeringens beslutning onsdag om at aflive alle danske mink og de facto nedlukke hele erhvervet permanent er der sået stor tvivl om det faglige grundlag for beslutningen. Fra utallige eksperter i såvel ind- som udland udtrykkes undren over den meget drastiske håndtering i Danmark, med voldsom nedslagning af dyr og tilnærmelsesvis lockdown i en hel landsdel.

Danske Minkavlere krævede i morges, at statsministeren og regeringen lynhurtigt måtte på banen offentligt med enten en udbygget sundhedsfaglig begrundelse for den aktuelle nedlukning af erhvervet, eller et øjeblikkeligt stop for det aktuelle vanvid. Og nu har regeringen så reageret med endnu et pressemøde her i eftermiddag.

- Lad mig først kvittere og sige tak for, at statsministeren hører vores nødråb og forholdsvis hurtigt indkalder til pressemøde igen. Og tak for rosen til erhvervet fra begge ministre på pressemødet. Men jeg må så tilføje, at jeg hører ikke meget nyt her i dag. Det har jeg svært ved at anerkende, siger Tage Pedersen, formand for Danske Minkavlere.

- Men jeg hører også en regering holde entydigt fast i sin beslutning. Man er bange for en mulig ny mutation - en cluster 6 type - som kan være farlig. Og den beslutning kan ikke rokkes. Det må vi tage til ef-

terretning. Hele forløbet har været uskønt, men det er nu et emne for dem, der skal skrive i historiebøgerne om det her. Jeg ser ikke længere mulighed for at redde erhvervet efter dagen i dag, det er desværre den sørgelige kendsgerning, siger Tage Pedersen.”

9.7.1.13.5. Presseomtale af pressemødet den 7. november 2020

Der blev bl.a. på DR.dk bragt en artikel med overskriften ”Heunicke: Alle mink skal være slået ned 16. november”. Det fremgår af artiklen bl.a.:

” ...

Sundhedsminister Magnus Heunicke indlede nu dagens pressemøde om situationen i Nordjylland omkring det muterede coronavirus, den såkaldte Cluster-5.

- Vores mål er at få slået denne særlige variant af coronavirus helt ned. Derfor må vi desværre slå alle mink ned. Det er vores klare mål, at alle mink er slået ned den 16. november.

Samtidig er der også indsat en øget testkapacitet i Nordjylland.

- I weekenden er der massetest i Frederikshavn og Thisted. Og fra på mandag øger vi testkapaciteten, så vi når op på 18.500 daglige test, sagde Magnus Heunicke, som samtidig roser nordjyderne for at have taget tiltagene til sig.

- WHO (FNs sundhedsorganisation, red.) har udtryk opbakning til Danmarks hurtige og intensive reaktion.

Fødevareminister Mogens Jensen, som også deltager ved pressemødet, tilføjer, at det er målet, at alle mink i Danmark skal være slået ned den 16. november, og endnu hurtigere i Nordjylland, men da det er en meget stor opgave, er det ikke sikkert, at det lykkes inden denne tidsfrist.”

9.7.1.14. Overvejelser om ændring af brev nr. 1 til minkavlerne

I forlængelse af pressemødet den 7. november 2020 kl. 16.00 arbejdede man i Fødevarestyrelsen videre på et oplæg til ny version af brevet til minkavlerne på baggrund af en henvendelse fra bestyrelsesformand i København Fur, Tage Pedersen, om morgenen den 7. november 2020, og der var mailkontakt

mellem enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen og Tage Pedersen samt direktør Sander Jacobsen herom.

Af en mail, som Camilla Brasch Andersen sendte kl. 19.05 til Sander Jacobsen, Tage Pedersen og veterinærdirektør Hanne Larsen fremgår:

” ...

Jeg sender oplæg til brev til minkavlere, version II med et par ændringer.

1. det er tydeligt at man både kan pelse og aflive til destruktion uden for zonerne
2. ny procedure for bestilling af container i zoner (avleren skal selv ringe)

Lad mig høre om det er rigtigt formuleret.

Det afventer desværre fortsat afklaring for de smittede besætninger udenfor NJ pga container udfordringer. Det forventes der opdatering på i morgen.

...”

Kl. 21.24 sendte Camilla Brasch Andersen en ny mail til Sander Jacobsen, Tage Pedersen og Hanne Larsen, hvori hun bl.a. anførte: ”Jeg beklager, det var fortsat ikke helt præcist. Er er en version hvor jeg har gullet det der er ændret. Vi afventer lige bekræftelse på tlf numre igen, men teksten skulle være rettet efter 1. runde i dag”.

Søndag formiddag den 8. november 2020 fortsatte mailkorrespondancen mellem Camilla Brasch Andersen og Sander Jacobsen om en ny version af brevet, der var sendt til minkavlerne den 6. november 2020.

Sander Jacobsen besvarede den 8. november 2020 kl. 08.40 mailen fra Camilla Brasch Andersen, som hun havde sendt dagen før kl. 21.24 og anførte ”Sg til, når du har det hele med, så kan vi udsende til avlerne også!”.

Camilla Brasch Andersen svarede herefter, kl. 10.48, Sander Jacobsen ”Selvfølgelig © Jeg afventer NOST'en fortsat, så vi ikke giver forkerte telefonnumre. Beklager det er så svært...”.

Det fremgår af en mail sendt internt i Fødevarestyrelsen den 8. november 2020 kl. 23.40 af Camilla Brasch Andersen til Fødevarestyrelsens krisestab med kopi til Hanne Larsen, at Hanne Larsen den 8. november 2020 havde en samtale med departementet ved afdelingschef Tejs Binderup og departementschef Henrik Studsgaard henholdsvis omkring kl. 12.50 og kl. 13.10, hvorunder Fødevarestyrelsen orienterede om, at brevet til minkavlerne kunne læses som et påbud eller en instruks fra myndighederne om at aflive mink i zone 3. Af mailen fremgår bl.a.:

” ...

Telefon notat med Tejs Binderup og Hanne Larsen (Camilla på medhør) den 8.11 2020 kl ca

1250

Departementet er orienteret om de positive covid 19 prøver i to besætninger, der var meldt ind som mistanke om svindel med overvågningsprøver. Besætningerne var hidtil negative i overvågningsprøverne.

Departementet ønsker at vi beder de privat praktiserende om at tage en stikprøve i zone 2 og 3.

Desuden orienterede FVST om at brev til minkejere fra 6.11 er information til minkejere, men kan læses som et påbud eller en instruks fra myndighederne om at aflive i zone 3. At der ikke er hjemmel til det.

Tejs nævnte, at departementet vil se på hvordan det håndteres i praksis.

Telefon notat med Henrik Studsgaard og Hanne Larsen den 8.11 2020 kl ca 1310

FVST orienterede om at brev til minkejere fra 6.11 er information til minkejere, men kan læses som et påbud eller en instruks fra myndighederne om at aflive i zone 3. At der ikke er hjemmel til det.

Departementet vil se på hvordan det håndteres i praksis.”

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁹²⁹, at det formentlig var på det møde, hvor Hanne Larsen orienterede departementet om problemerne med brevet til minkavlerne. De var allerede gået i gang med at lave et nyt brev til avlerne, da Tage Pedersen havde kontaktet dem omkring manglede praktiske oplysninger i brevet af 6. november 2020.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁹³⁰, at hun søndag den 8. november blev opmærksom på, at brevet ikke var heldigt formuleret. Hun drøftede det med Birthe Schubart, der var enig i, at det ikke var heldigt. Birthe Schubart lavede så et forslag til, hvordan de kunne få rettet formuleringen op. Hun oplyste selv Tejs Binderup og Henrik Studsgaard om, at der var nogle uheldige formuleringer i brevet. Forevist Camilla Brasch Andersens notat om samtalen mellem hende og Tejs Binderup kl. ca. 12.50 forklarede hun, at det også er sådan, som hun husker samtalen. Hanne Larsen har under en genafhøring uddybende forklaret⁹³¹, at søndag formiddag den 8. november 2020 havde hun endelig lidt tid til at tænke over formuleringen i brevet af 6. november 2020, hvilket hun talte med Birthe Schubart om. Brevet var alene tænkt som kommunikation til minkavlerne og ikke som et påbud, men hun blev alligevel bekymret over deres formuleringer om minkavlerne i zone 3. Birthe Schubart delte hendes bekymring. Hun husker ikke, om det var Birthe Schubart, eller om det var Malene, der skrev de nye formuleringer. Brevet blev ikke omformuleret som følge af medieomtalen om eftermiddagen den 8. november 2020, da de allerede havde talt herom i løbet af formiddagen.

Enhedschef Birthe Schubart, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁹³², at hun ikke var inde over, hvad der skulle kommunikeres til minkavlerne. Men Hanne Larsen var den 8. november 2020 lidt bekymret over formuleringen i det brev,

929 Forklaringsdokumentet side 1316

930 Forklaringsdokumentet side 529

931 Forklaringsdokumentet side 1553

932 Forklaringsdokumentet side 148

der var blevet sendt ud til minkavlerne. Nu var der jo lidt uklarhed om lov-hjemlen, og det var tydeligt på det tidspunkt, og så kunne det, der var anført i brevet, måske læses lidt for firkantet. Det snakkede hun og Hanne Larsen om, men hun var ikke selv inde over overvejelser om, hvorvidt der skulle laves et nyt brev, og hun var heller ikke inde over formuleringen af brev nr. 2.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹³³, at fra søndag den 8. november 2020 lidt over middag ”bimlede og bamlede” det om, at der ikke var hjemmel. Hanne Larsen ringede søndag den 8. november 2020 til ham og Henrik Studsgaard og forespurgte, om brev nr. 1 kunne misforstås eller fejllæses. Han, Henrik Studsgaard og Hanne Larsen nåede til den konklusion, at brev nr. 1 ikke kunne misforstås eller fejllæses.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹³⁴, at da han fik læst brevet sidst på dagen om søndagen den 8. november 2020 kunne han godt se, at brevet var uhensigtsmæssigt formuleret.

Søndag aften den 8. november 2020 fortsatte korrespondancen mellem Camilla Brasch Andersen, Tage Pedersen og Sander Jacobsen om en ny version af et brev til minkavlerne, som København Fur havde anmodet om den 7. november 2020, og kl. 23.11 fremsendte Camilla Brasch Andersen et udkast, som tillige blev sendt i kopi til Tejs Binderup og Hanne Larsen:

” ...

Kære begge

Jeg sender jer udkast til brev II . Jeg beklager det har været så længe undervejs.

Vil I kommentere, så vil vi udsende, så snart jeg har fat i Kristina, der sender ud?

...”

933 Forklaringsdokumentet side 704

934 Forklaringsdokumentet side 1571

9.7.1.15. Danske Minkavlernes pressemeddelelse af 8. november 2020

Senere søndag den 8. november 2020 udsendte Danske Minkavlere en pressemeddelelse, som er tilgængelig på hjemmesiden danskeminkavlere.dk. I pressemeddelelsen oplyste man om den manglende lovhjemmel, ligesom Tage Pedersen opfordrede minkavlerne til at fortsætte aflivningen:

”MINKAVLERE: HVAD FANDEN SKER DER?

I onsdags annoncerede statsministeren, at alle landets mink straks skulle aflives i løbet af max 10 dage, og hele erhvervet ville de facto blive lukket ned permanent. I dag, søndag, har regeringen så opdaget, at man åbenbart ikke har lovhjemmel til dette historisk drastiske skridt. Og regeringen har nu måttet gå tiggergang blandt Folketingets partier for at få gennemført en ny hastelovgivning.

- Jeg er rystet. Minkavlere landet over har fundet sig i en helt vanvittig behandling og usikker håndtering gennem den seneste måneds tid, og så kommer det her nu oveni. Hvad kan man snart regne med, er der slet ikke styr på noget som helst? Jeg opfordrer avlerne til, at man fortsætter aflivningen. Det vil i sidste ende alligevel resultere i en lukning af hele erhvervet, siger Tage Pedersen, formand for Danske Minkavlere.”

Bestyrelsesformand Tage Pedersen, København Fur, har forklaret⁹³⁵, at han søndag den 8. november 2020 lidt efter kl. 13 første gang hørte om, at der kunne være et hjemmelsmæssig problem med regeringens beslutning. Han blev ringet op af landbrugsordfører Lise Bech fra Dansk Folkeparti, som fortalte, at hun var blevet ringet op af Mogens Jensen eller af en anden om, at der skulle skaffes en hastelov, da regeringen ikke havde hjemmel til det, de havde foretaget sig. Han blev dybt chokeret over, at der ikke var lovhjemmel, og han var også chokeret over, at det var en ordfører, der skulle orientere ham herom. Det var ikke rimeligt, at han første gang hørte herom fra et folketingsmedlem. Han kender ikke til drøftelserne på NOST-mødet den 5. november 2020. Han ville gerne have haft alle relevante oplysninger hurtigst muligt og ikke først den 8. november 2020. Aflivningerne blev ikke stoppet, da de den 8. november 2020 blev bekendt med, at der ikke var lovhjemmel til

935 Forklaringsdokumentet side 1396f og 1399

beslutningen. Dette var begrundet i, at han samtidig fik besked om, at der var igangsat en hastelovgivningsproces, og at regeringen regnede med, at loven ville blive vedtaget inden for 2-3 dage. Avlerne fik derfor ikke noget ud af at stoppe med aflivningerne. Det kunne derimod være med til at øge smitten i samfundet, hvis de ventede på vedtagelsen af hastelovforslaget. De vidste, at erhvervet ikke ville overleve.

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har forklaret⁹³⁶, at søndag den 8. november 2020 blev han oplyst om, at der ikke var hjemmel til at gennemtvinge aflivningen af alle mink i Danmark. Han fik oplysningen om den manglende hjemmel fra en ordfører fra et politisk parti, inden oplysningen kom frem i pressen. Han havde intensiv kontakt med Hanne Larsen i dagene omkring den 5. november 2020 omhandlende afklaring af bl.a. containerkapacitet. Hanne Larsen oplyste ham på intet tidspunkt om, at der ikke var hjemmel til at kræve alle mink aflivet. Han mener, at Hanne Larsen efter styrelseschefmødet den 5. november 2020 kl. 08.00 burde have nævnt, at der ikke var hjemmel til at kræve alle mink aflivet. København Fur fik efter den 8. november 2020 supplerende oplysninger vedrørende den manglende hjemmel fra Hanne Larsen. Disse oplysninger viderebragte de til minkavlerne.

9.7.1.16. Miljø- og fødevareministerens udtalelse til pressen den 8. november 2020

Berlingske bragte den 8. november 2020 en artikel med overskriften "Regeringen vil slå alle landets mink ned, men har endnu ikke lovgivningen på plads", hvoraf fremgå bl.a.:

"...

Regeringen vil tirsdag fremsætte et lovforslag, som skal give myndighederne adgang til landets minkfarme.

For selv om statsminister Mette Frederiksen (S) onsdag meldte ud, at besætningerne på samtlige minkfarme i landet skal aflives på grund af de konstaterede mutationer af covid-19 blandt mink i Nordjylland, har myndighederne ikke i dag lov til at komme ind på minkfarme i resten af landet.

936 Forklaringsdokumentet side 1376f

For at myndighederne kan kræve adgang til landbrug for at aflive dyr, skal der enten være konstateret sygdom blandt dyrene, eller landbruget skal ligge i et område med sygdomsudbrud.

Miljø- og Fødevareministeriet bekræfter over for Berlingske, at der er udformet et udkast til et lovforslag, som skal fremsættes tirsdag og hastebehandles.

Fødevareminister Mogens Jensen (S) er gået i dialog med partiernes fødevareordførere, og de politiske drøftelser begynder mandag.

»Det er en alvorlig situation, vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situationen skal handles hurtigt,« lyder det søndag aften fra Mogens Jensen i en skriftlig kommentar til Ritzau. Han fortsætter:

»Regeringen har besluttet, at det hastede situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud«.

...

Den 8. november 2020 kl. 18.27 videresendte presserådgiver i Miljø- og Fødevareministeriet, Nina Maria Klok, en mail fra en journalist i DR til kontorchef Paolo Drostby med kopi til pressechef Bjarke Kamstrup, begge Miljø- og Fødevareministeriet, og til afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet, Tejs Binderup, kl. 19.44. Af mailen fremgår:

...

Så ringede DR også.

Berlingske har skrevet denne artikel:

<https://www.berlingske.dk/samfund/regeringen-vil-slaa-alle-landets-mink-nedmen-har-endnu-ikke-lovgivningen>

Jeg har, som aftalt med Paolo, sagt, at der er dialog med ordførerne i morgen eftermiddag, og at der arbejdes på et udkast til et nyt lovforslag. Mere kan vi ikke sige nu. Det har jeg også sagt til Ritzau. Det fremgår også af artiklen. De har dog skrevet, at der ligger et udkast klar. DR vil

gerne have samme bekræftelse og havde følgende uddybende spørgsmål.

Det kommer sig af, at både Rasmus Jarlov og Henrik Dahl tweeter om det og de er i tvivl om, had lovforslaget skal kunne og hvad problemet er. Jeg bad ham sende en mail – den er her nedenfor.

Hvad gør vi her?

...

Hej Nina Maria

Tak for snakken. Jeg leder efter svar på følgende:

- Er problemet, at man mangler hjemmel til at komme ind på minkfarme, der ikke ønsker at beredskabet kommer, eller mangler man hjemmel til overhovedet at kræve af avlerne, at minkene slås ned? Begge dele

- Hvorfor kræves der ikke hjemmel til at slå mink ned på farme med sygdom eller mistanke om sygdom? Den

- Oplever beredskabet nu, at der er minkavlere, der ikke vil lukke dem ind for at aflive mink?

- Står det lige nu i vejen for arbejdet med at slå mink ned?

- I melder det her ud onsdag. Skulle I ikke have sikret jer det juridiske framework var på plads først først?

...”

Bjarke Kamstrup besvarede kl. 20.30 en mail fra Nina Maria Klok, hvori hun havde lavet et oplæg til en udtalelse fra Miljø- og Fødevareministeriet, således:

”...

Fint for mig

Sendt fra min iPhone

Den 8. nov. 2020 kl. 20.19 skrev Nina Maria Klok (...)

Noget i denne dur?

Miljø- og Fødevareministeriet oplyser:

Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu er dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.
..."

Nina Maria Klok sendte herefter kl. 20.37 følgende mail til Tejs Binderup, Paolo Drostby og retschef Paolo Perotti med kopi til Bjarke Kamstrup:

"...

Mange partier tweeter om det, og det optager de fleste medier lige nu. Spørgsmålet om hastelovgivning ift. at kunne slå mink ned på farme, der ikke er smittet. Vi har fået spørgsmål fra Berlingske, DR, BT, EB, Ritzau m.fl. TV2 News har også lige meddelt, at de vil køre den som hovedhistorie i morgen tidligt og om vi har nogle kommentarer.

Efter aftale med Tejs og Bjarke har vi formuleret et lidt generisk svar vi kan give de fleste. Kan I godkende dette (eller rette til)?

Miljø- og Fødevareministeriet oplyser:

Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning.

Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud.

Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige compensation. Det er der nu er dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.

I kan se nogle af historierne her:

Berlingske: <https://www.berlingske.dk/samfund/regeringen-vil-slaa-alle-landets-mink-ned-menhar->

[endnu-ikke-lovgivningen](#)

EB:<https://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/danskpolitik/regeringen-mangler-lovgivning-forminkmassakre/8359007>

Bt: <https://www.bt.dk/nyheder/regeringen-i-kaempe-problem-ikke-lovligt-at-kraeve-alle-minkslagtet>

...

Kl. 20.55 besvarede Tejs Binderup mailkorrespondancen og anførte "ok". Hvor efter Nina Maria Klok kort tid efter spurgte således: "Er svaret så politisk, at det er fra Mogens, og han derfor skal godkende? Hvad vurderer I (kan vi som ministerium sige, at situationen er alvorlig og regeringen har vurderet...)?".

Tejs Binderup skrev herefter, at det skulle sendes til miljø- og fødevareminister Mogens Jensen og departementschef Henrik Studsgaard med kopi til særlig rådgiver Søren Andersen, alle Miljø- og Fødevareministeriet, hvortil Nina Maria Klok anførte "Ok sender til dem nu".

Søndag aften den 8. november 2020 var der en mailkorrespondance i Miljø- og Fødevareministeriet mellem Nina Maria Klok, miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, Søren Andersen, Henrik Studsgaard, Tejs Binderup, Paolo Drostby og Paolo Perotti i anledning af, at pressen var optaget af spørgsmålet

om hastelovgivning i forhold til at kunne slå mink ned på farme, der ikke var smittede.

Søndag aften godkendte Tejs Binderup og Henrik Studsgaard – og derefter kl. 21.46 også Mogens Jensen – følgende pressecitater om den manglende hjemmel:

” ...

Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige compensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.

...”

DR bragte søndag den 8. november 2020 om aftenen en artikel, hvori pressecitater indgik.

Af artiklen fremgår bl.a.:

” ...

Regeringen kræver alle mink aflivet, men har endnu ikke lovgivningen til det

Regeringen forsøger nu at få en hastelov igennem, der skal gøre aflivningen af alle mink mulig

...

Derfor har regeringen nu henvendt sig til Folketingets fødevareordførere få at få grønt lys til en hastelovgivning, der skal gøre det muligt at kræve mink slået ned uden for sygdomszonerne og midlertidigt forbyde erhvervsmæssigt hold af mink.

Forslaget ønsker man hastebehandlet tirsdag.

Stop aflivning af usmittede dyr

Men for at få en hastelov frem til afstemning kræver det flertal på tre fjerdele i Folketinget. Og regeringens fremfærd møder voldsom kritik blandt flere oppositionspartier.

– Vi er spændte på at få at vide, om der i den her weekend er millioner af dyr, der er blevet slået ned, fordi minkavlernes har troet, at det var en befaling, når det i virkeligheden ikke er lovligt at give den ordre, siger De Konservatives Rasmus Jarlov.

...

Han har ikke set den endelige hastelov, men har umiddelbart sine betænkeligheder ved at stemme forslaget igennem tirsdag.

– Vi vil ikke stemme for at haste det igennem, vi har brug for mere viden. Vi mener, at aflivningen af de usmittede besætninger skal sættes på hold, indtil vi har mere viden, lyder det.

Også hos Liberal Alliance har man svært ved at se, hvorfor forslaget skal hastebehandles.

– Vi synes, at forslaget må behandles i almindeligt tempo. Vores rådgivere på området vurderer, at aflivning på landsplan er en voldsom overreaktion, siger Henrik Dahl til Berlingske.

Minkavlere: Hvad fanden sker der?

Formanden for Danske Minkavlere Tage Pedersen er ”rystet” over den manglende lovhjemmel.

– Minkavlerne landet over har befundet sig i en helt vanvittig behandling og usikker håndtering gennem den seneste måneds tid, og så kommer det her nu oveni. Hvad kan man snart regne med, er der slet ikke styr på noget som helst? spørger han i en pressemeddelelse med overskriften ”Hvad fanden sker der?”

Han opfordrer dog minkavlerne til at fortsætte aflivningen.

-Det vil i sidste ende alligevel resultere i en lukning af hele erhvervet, siger Tage Pedersen fra Danske Minkavlere.

Venstre vil afvente erstatninger

Hos Venstre er gruppeformand Karsten Lauritzen overrasket over, at regeringen trods Mette Frederiksens klare udmelding ikke har lovhjemmel til at kræve alle mink aflivet.

– Jeg havde troet, at man havde forberedt sig, siger han.

Partiet vil på nuværende tidspunkt ikke sige hverken ja eller nej til en hastelov.

Mandag eftermiddag skal partierne forhandle om compensation til minkavlerne, og Venstre vil først se, hvor det bærer hen.

Det har vi ingen intentioner om. Denne her lov skal behandles ordentlig, og vi skal have god tid til det at stille spørgsmål til det.

...

Minister: Det hastede

Fødevareminister Mogens Jensen (S) skriver i et skriftligt svar:

- Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud.

Han tilføjer:

- Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde

dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation.

- Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse.

..."

I Erhvervsministeriet reagerede man på artiklen, hvor miljø- og fødevareminister Mogens Jensens presseudtalelse var refereret. Erhvervsministeriets presserådgiver, Caroline Gerd Frandsen, sendte kl. 22.07 en mail til erhvervsminister Simon Kollerup med et link til artiklen bragt på DR.dk. Kl. 22.08 videresendte ministeren linket til blandt andre sin departementschef Michael Dithmer med følgende bemærkning:

"...

Her skal MFVM altså ud og sige noget. Det er GIFTIGT at have den kørende derude ... se sidste linje ... hvor bliver de af

..."

Kl. 22.49 videresendte Michael Dithmer linket på mail til departementschef Henrik Studsgaard i Miljø- og Fødevareministeriet med følgende tekst:

"Hej Henrik

Denne artikel er ret giftig. Går din minister ud og forklarer, inden møderne i morgen"

Kl. 23.03 modtog Michael Dithmer en mail med følgende svar fra Henrik Studsgaard:

"...

Hej Michael

Ja, og vi har fået mange henvendelser vedr dette - og givet følgende svar :

"Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden.

Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et lovforslag under udarbejdelse.”
 ...”

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har om presseцитatet forklaret⁹³⁷, at det, pressemeddelelsen adresserer, var den mediedækning, som kom på baggrund af, at han havde oplyst ordførerne om, at der ikke var lovhjemmel til at aflive samtlige mink i Danmark. Det, han opfattede, da han fik forslaget til pressemeddelelsen, var, at man med pressemeddelelsen forklarede, hvad der var sket, herunder at man sendte et brev til minkavlerne, idet minkavlerne havde anmodet om informationer. Det, der skulle svares på, var ordlyden af brevet til minkavlerne. Det er rigtigt, at regeringen traf beslutningen om, at alle mink skulle aflives hurtigt. Det var Fødevarestyrelsen, som sendte brevet ud. Pressemeddelelsen kunne godt have været skrevet klarere. Tingene gik meget stærkt i de dage. Han husker ikke, at han modtog nogen reaktioner på pressemeddelelsen. Han ved ikke, om Fødevarestyrelsen blev hørt, inden dette blev sendt ud. ”Regeringen” betyder KU. ”Man” betyder Fødevarestyrelsen, da det vedrører brevet til avlerne. Når der igen står ”Regeringen”, burde det have været ”Fødevarestyrelsen”.

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har om presseцитatet forklaret⁹³⁸, at han ikke drøftede forslaget med Mogens Jensen inden ministeren godkendte det, da han først så mailkorrespondancen næste morgen. Han var meget ked af formuleringen. Han ville nok selv have udtrykt mere klart, hvem ”man” refererede til. Passagen om at ”...at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud” måtte relatere til brevet, der var sendt til minkavlerne. Det var ikke korrekt, at det var regeringen, der havde sendt brevet til avlerne, da det retteligt var Fødevarestyrelsen. Det var ærgerligt, at der blev sendt noget afsted, der var så uklart. Den 8. november

937 Forklaringsdokumentet side 409

938 Forklaringsdokumentet side 937 og 940

2020 kom der historier i pressen om, hvorvidt der var lovhjemmel til beslutningen, og der var særlig fokus på det brev, der var sendt til minkavlerne om fredagen. Embedsværket forsøgte herefter at give et svar på, hvorfor der var kommunikeret til minkavlerne, som der var gjort. Han har ikke oplevet lignende før. Han ved ikke, hvorfor man formulerede sig på den måde, men det var nok for at forklare minkavlerne, hvorfor der var skrevet sådan til dem. Han forstår, at svarets passage *"Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning"* handlede om pressemødet. Han vurderer, at den følgende sætning *"Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud"* handlede om brevet til minkavlerne.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har om pressecitatet forklaret⁹³⁹, at man kørte to parallelle spor, og man afventede ikke lovgivning. Man kørte i det frivillige spor. Adspurgt om man gjorde sig tanker om, hvad der ville ske, hvis der ikke kom lovgivning, har han forklaret, at han personligt ikke var i tvivl om, at der ville være politisk opbakning til en lov om aflivning af alle mink. Både Miljø- og Fødevareministeriet og København Fur var klar over, at en erstatning var på forventet efterbevilling. Der var hjemmel til tempobonus i aktstykket fra marts. Den forventede efterbevilling handlede nok så meget om, hvad der skulle ske i 2021. Ordet "man" i sætningen: *"Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud"* henviser til Miljø- og Fødevareministeriet.

Under en genafhøring for kommissionen den 8. april 2022 har han forklaret⁹⁴⁰, at det var en upræcis kommunikationslinje. Både søndag aften og hen over mandag den 9. november 2020 var der en upræcis kommunikationslinje. Det er hans overordnede bemærkning til de forskellige presseforslag, som kom både søndag aften den 8. november 2020 og mandag aften den 9. november 2020. Det er mildest talt upræcist, når det den 8. november 2020 blev kommunikeret, at man ikke kunne afvente ny lovgivning. Forespurgt, om der var embedsmænd, som kunne have vurderet, at der manglede lovhjemmel, inden man foretog udmelding af regeringsbeslutningen, har han forklaret, at det ikke

939 Forklaringsdokumentet side 364

940 Forklaringsdokumentet side 1572

var noget, som var present i løbet af den 4. og 5. november 2020, men det er korrekt, at man i Miljø- og Fødevareministeriet vurderede, at der ikke var lovhjemmel. Hele sætningen: ”Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud” er upræcis, da der ikke er nogen, som har foretaget en vurdering.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har om pressecitatet forklaret⁹⁴¹, at først da Henrik Studsgaard sendte ham en sms natten mellem mandag den 9. og tirsdag den 10. november 2020, hvori han skrev: ”Vi må tage den på os”, blev han klar over, at regeringen var af den opfattelse, at den ikke var informeret om den manglende hjemmel. Citatet er fuldt ud dækkende for hans opfattelse af situationen på det tidspunkt. Han skrev ikke råudkastet til citatet. Måske det var Bjarke Kamstrup, men det tror han faktisk ikke, at det var.

Retschef Paolo Perotti, Miljø og Fødevareministeriet, har om pressecitatet forklaret⁹⁴², at han ikke tog stilling til det citat fra ministeren. Han tror, at det er den anden Paolo, der refereres til. Han har ingen erindring om den mail. Det er korrekt, at han er på cc. Han er ofte cc på mange mails – også om pressehåndtering. Han har ikke nødvendigvis læst den, når Mogens Jensen har svaret, at det var fint. Så læser han det ikke efterfølgende for at se, om han eventuelt skulle have haft en bemærkning til det. Han kan ikke sige, hvorfor man har formuleret sætningen om, at man vurderede, at man ikke kunne afvente ny lovgivning på den måde, som man har. Han ville ikke have formuleret det sådan.

Erhvervsminister Simon Kollerup har forklaret⁹⁴³, at han så artiklen søndag aften. Han skulle dagen efter indlede forhandlingen med de politiske partier i forhold til at skaffe kompensation til minkavlerne. Når han skriver, at det er giftigt, så er det gængs Christiansborgudtryk for, at når man har gang i forhandlinger, kan der være forstyrrende elementer, som optager den forhandlingstid, man skal bruge for at skaffe opbakning. Han skulle skaffe opbakning til kompensationsordningerne, og det var giftigt at have sådanne udsagn ude, uden at Miljø- og Fødevareministeriet svarede på det. Han bad

941 Forklaringsdokumentet side 719

942 Forklaringsdokumentet side 126

943 Forklaringsdokumentet side 884

derfor om, at nogen skubbede lidt til Miljø- og Fødevareministeriet. Citatet er skrevet i Miljø- og Fødevareministeriet. Det er ikke en korrekt udlægning af, hvad der foregik på KU-mødet den 3. november 2020, idet der ikke blev drøftet lovhjemmel til nedslagning af alle mink.

Statsminister Mette Frederiksen har om pressecitatet forklaret⁹⁴⁴, at hun er uenig i citatet. Regeringen foretog ikke en vurdering, hvorefter ny lovgivning ikke kunne afventes.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har om pressecitatet forklaret⁹⁴⁵, at Henrik Studsgaard var enig i, at der ikke var kommunikere korrekt eksternt. Hun opfattede ordet ”opfordring” således, at det både angik brevet til minkavlerne, men også kommunikationen på pressemødet den 4. november 2020.

Stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, har forklaret⁹⁴⁶, at han blev meget forbløffet over den udtalelse, som Mogens Jensen gav til pressen søndag den 8. november 2020, og han brugte meget af mandagen på at forholde sig til dette citat.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensens udsagn om, at man ikke kunne afvente ny lovgivning blev efterfølgende gentagne gange foreholdt både Mogens Jensen og statsminister Mette Frederiksen under udvidet spørgetime med statsministeren den 10. november 2020 i Folketinget, under de åbne samråd med miljø- og fødevareminister Mogens Jensen den 11. og 17. november 2020 og under forespørgselsdebatten i Folketinget den 25. november 2020. Herom henvises til afsnit 9.9.

9.7.1.17. Overvejelser i Statsministeriet om kommunikationen

Mandag den 9. november 2020 ved frokosttid var der kontakt mellem stabschef Martin Justesen i Statsministeriet og særlig rådgiver Søren Andersen i Miljø- og Fødevareministeriet om miljø- og fødevareminister Mogens Jensens kommunikationen i forhold til hjemmelsspørgsmålet. I en mail sendt kl. 13.12 fremkom Søren Andersen med et forslag til en skriftlig kommentar:

944 Forklaringsdokumentet side 1045

945 Forklaringsdokumentet side 1135

946 Forklaringsdokumentet side 1340

”...

Emne: Linje på mink og hjemmel

Dato: 9. november 2020 13:12:27

Hej Martin

Her et forslag til en skriftlig kommentar herfra:

Vi står i en stor global sundhedskrise. Derfor vælger regeringen at træffe en resolut beslutning, da vi bliver gjort opmærksom på, at Covid-19 i mink kan være en risiko i forhold til kommende vacciner. Når SSI siger, at vi kan risikere blive arnested for en ny pandemi, så er der ingen tid at spilde. Derfor vælger regeringen at træffe en beslutning om, at alle mink i Danmark skal aflives. Da regeringen melder beslutningen ud på pressemødet onsdag den 4. november, er det endnu uafklaret med statens jurister, hvorvidt der er hjemmel til at myndighederne med magt kan aflive minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne. Derfor sættes der også straks gang i en lovproces. Det er nødvendigt at tage det i denne rækkefølge, situationens alvor taget i betragtning.

Før beslutningen meldes ud, sikrer regeringen, at der er et politisk flertal bag beslutningen.

Der er ligeledes indgået en aftale med minkerhvervet om, at erhvervet selv hjælper med at få aflivet minkene i Danmark hurtigst muligt. Derfor bliver det også aftalt, at der tilfalder minkavlerne en bonus på 20kr pr. dyr, der bliver aflivet inden 16. november.

Regeringen oplever, at minkerhvervet er samarbejdsvillige og holder det nødvendige tempo i aflivningen. Når vi alligevel beder om hjemmel til at aflive raske mink udenfor sikkerhedszonerne, handler det om, at myndighederne skal have mulighed for at kunne gå ind i besætninger, hvor ejeren ikke ønsker frivilligt at aflive sine dyr. Det er ikke vores oplevelse, at minkavlerne modarbejder beslutningen, og aflivningerne foregår for nuværende i et godt samarbejde med erhvervet.

Udover hjemmel til at aflive raske dyr udenfor zonerne, handler lovfor-
slaget også om at give hjemmel til ekspropriation, hvilket er afgørende
i forhold til erstatningsspørgsmålet for minkerhvervet.

...”

Stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, har herom forklaret⁹⁴⁷, at han og Søren Andersen havde mundtlige drøftelser forud for Søren Andersens mail. Han mener, at forslaget til det nye citat i denne mail var dårligt eller ukorrekt. Der var bl.a. ikke, som ellers anført i citatet, et politisk flertal bag beslutningen. Han anser det nye citat som et forsøg på at bortforklare en uheldig situation. Det foreviste citat indeholdt ligeledes ikke en beklagelse af den fejl, der var begået. Den 9. november 2020 vidste han ikke, at flere embedsmænd den 4. november 2020 var i gang med at afklare, hvorvidt der var hjemmel til at aflive alle mink i Danmark. Da han læste mailen fra Søren Andersen, var han overbevist om, at dette ikke var korrekt. Statsministeriet havde en klar opfattelse af, at der var hjemmel til at gennemføre regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020, da ingen havde sagt, at der ikke var hjemmel.

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁴⁸, at han på det tidspunkt ikke vidste, at der var dialog om hjemmel mellem ministerierne. Han kunne ikke finde noget på skrift, hvor der stod, at hjemmelsspørgsmålet var afklaret. Der var ingen af deltagerne på pressemødet, der vidste, at hjemmelsspørgsmålet var uafklaret.

Kommunikationen mellem Martin Justesen og Søren Andersen om presselinjen fortsatte, og kl. 19.05 sendte Søren Andersen en mail med emnet ”Linje” med et ændret forslag til kommentar:

”...

Sidste linje gælder kun, hvis V er med.

Først og fremmest er det vigtigt, at slå fast, at regeringen burde have kommunikeret klart, hvorvidt der er lovhjemmel til, at myndighederne kan påbyde af aflive raske minkbesætninger udenfor sikkerheds-zonerne. Det har ikke været tilfældet i denne sag, og det vil jeg gerne beklage.

947 Forklaringsdokumentet side 1342

948 Forklaringsdokumentet side 950

Vi står i en global sundhedskrise, og derfor valgte regeringen at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal, men også fra minkbranchen selv. Når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, så er der ingen tid at spilde, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces.

Der er ligeledes indgået en aftale med mink erhvervet om, at erhvervet selv hjælper med at få aflivet minkene i Danmark hurtigst muligt. Derfor bliver det også aftalt, at der tilfalder minkavlerne en bonus på 20 kr pr. dyr, der bliver aflivet inden 16. november. Efter ønske fra København Fur har regeringen prioriteret hurtigt at få meldt ud, hvordan mink erhvervet skal agere, for at kunne få andel i bonusordningen. Og det blev aftalt med København Fur, at denne information skulle distribueres til alle mink-avlerne, både fra Fødevarestyrelsen og København Fur. Det ændrer dog ikke på, at selvom tingene skal gå hurtigt, så skal der være klar og tydelig kommunikation fra regeringen om, hvad der kræver lovgivning, og hvad der allerede er hjemmel til.

Udover hjemmel til at aflive raske dyr udenfor zonerne, bemyndiger lovforslaget også ministeren til at yde erstatning og kompensation til minkavlerne. Derfor er det meget vigtigt, at hastelovforslaget stemmes igennem hurtigst muligt.

Jeg vil på vegne af regeringen i morgen tirsdag fremsætte lovforslaget og samtidig anmode Folketingets partier om en hastebehandling.
...

Stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, har herom forklaret⁹⁴⁹, at han ikke var med til at udarbejde dette citat, men han mener, at han talte med Søren Andersen om citatet, og han anbefalede, at Miljø- og Fødevarerministeriet skulle give en beklagelse af forløbet med den manglende hjemmel. Han mener ikke, at citatet blev udsendt til pressen mandag den 9. november 2020.

949 Forklaringsdokumentet side 1342

Mogens Jensen gav derimod en udtalelse til TV2-nyhederne om morgenen den 10. november 2020.

9.7.1.18. Presseomtale den 9. november 2020

Mandag aften den 9. november 2020 fremkom miljø- og fødevareminister Mogens Jensen med en skriftlig kommentar om forløbet til bl.a. Ritzau, hvori han bl.a. beklagede, at han og regeringen ikke havde været klare nok i kommunikationen om lovhjemmel, ligesom han udtalte, at "vi burde have kommunikeret klart".

Presseudtalelsen er gengivet i Miljø- og Fødevareministeriets redegørelse af 18. november 2020 til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg, hvoraf fremgår bl.a.:

"...

Først og fremmest er det vigtigt, at slå fast, at vi burde have kommunikeret klart, hvorvidt der er lovhjemmel til, at myndighederne kan påbyde at aflive raske minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne. Det har ikke været tilfældet i denne sag, og det vil jeg gerne beklage.

Vi står i en global sundhedskrise, og derfor valgte regeringen at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal, men også fra minkbranchen selv. Når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, så er der ingen tid at spilde, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces.

Der er ligeledes indgået en aftale med minkerhvervet om, at erhvervet selv hjælper med at få aflivet minkene i Danmark hurtigst muligt. Derfor bliver det også aftalt, at der tilfalder minkavlerne en bonus på 20kr pr. dyr, der bliver aflivet inden 16. november. Efter ønske fra København Fur har regeringen prioriteret hurtigt at få meldt ud, hvordan minkerhvervet skal agere, for at kunne få andel i bonus-ordningen. Og det blev aftalt med København Fur, at denne information skulle distribueres til alle minkavlerne, både fra Fødevarestyrelsen og København Fur. Det ændrer dog ikke på, at selvom tingene skal gå hurtigt, så skal der være klar og tydelig kommunikation fra regeringen om, hvad der

kræver lovgivning, og hvad der allerede er hjemmel til. Dette bliver nu også præciseret af Fødevarestyrelsen overfor den enkelte minkavler.

Udover hjemmel til at aflive raske dyr udenfor zonerne, bemyndiger lovforslaget også ministeren til at yde erstatning og kompensation til minkavlerne. Det er afgørende for regeringen, at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over erstatningsspørgsmålet.

Jeg vil på vegne af regeringen i morgen tirsdag fremsætte lovforslaget og samtidig anmode Folketingets partier om en hurtig behandling.
..."

Af Ritzau-telegrammet fremgår:

..."

Regering beklager uklar kommunikation om mink-aflivning (v.5)

..."

Regeringen har ikke lovhjemmel til at kræve alle raske mink aflivet. Ministerfremsætter lovforslag tirsdag.

..."

Først lød det fra regeringen, at alle mink - raske såvel som coronasyge - i hele landet skulle aflives inden 16. november.

Senere er det kommet frem, at regeringen ikke har bemyndigelse til at kræve mink uden for såkaldte sikkerhedszoner slået ned.

Det får mandag aften fødevareminister Mogens Jensen (S) til at beklage, at han og regeringen ikke har været klare nok i spytet om, hvad der har og ikke har været lovhjemmel til med hensyn til minkaflivning.

- Først og fremmest er det vigtigt at slå fast, at vi burde have kommunikeret klart, hvorvidt der er lovhjemmel til, at myndighederne kan påbyde at aflive raske minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne.

- Det har ikke været tilfældet i denne sag, og det vil jeg gerne beklage, siger han i en skriftlig kommentar.

Som loven er i dag, skal der enten være konstateret sygdom blandt dyr på landbruget, eller landbruget skal ligge i et område med sygdomsudbrud, før myndighederne kan kræve adgang for at aflive dyr.

Tirsdag fremsætter Mogens Jensen på vegne af regeringen et lovforslag, der har til hensigt at give myndighederne hjemmel til at aflive alle syge og raske mink i hele landet.

Det kræver tre fjerdedeles flertal i Folketinget at få hastelovforslaget vedtaget, men en samlet blå blok har mandag afvist at ville stemme for.

Der er mellem 14 og 17 millioner mink på landsplan. Mandag eftermiddag oplyste Fødevarestyrelsen, at omkring 2,4 millioner af dem er blevet aflivet.

Det er blandt andet Fødevarestyrelsen, der står for at slå minkene ihjel. En del af minkavlerne står selv for arbejdet, og så kan de få udbetalt 20 kroner per dyr, der bliver aflivet.

Informationen om, hvordan minkavlerne kunne få bonus for at hjælpe med den hurtige aflivning, kom både fra regeringen, Fødevarestyrelsen og København Fur, oplyser Mogens Jensen.

- Det ændrer dog ikke på, at selv om tingene skal gå hurtigt, så skal der være klar og tydelig kommunikation fra regeringen om, hvad der kræver lovgivning, og hvad der allerede er hjemmel til.

- Dette bliver nu også præciseret af Fødevarestyrelsen over for den enkelte minkavler, siger han i en skriftlig kommentar.

Flere minkavlere, der er uden for de såkaldte sikkerhedszoner og således ikke er forpligtet til at slå deres dyr ihjel, har mandag fortalt til forskellige medier, at de er stoppet med aflivningerne.

Regeringen har meldt ud, at minkavlerne får kompensation for, at deres dyr slås ned. Det er endnu ikke meldt ud, hvordan en sådan ordning skrues sammen.

Fødevareministeren oplyser, at hvis lovforslaget stemmes igennem, giver det ham bemyndigelse til at yde erstatning og kompensation til minkavlerne.

Forløbet har været rodet. Onsdag i sidste uge sagde statsminister Mette Frederiksen(S), at alle dyrene skulle aflives.

Det skulle de for at sikre, at virusmutationen cluster 5 ikke skulle smitte fra mink til menneske og mindske en eventuelt kommende vaccines effekt.

- Det kræver resolut handling. For det første er det nødvendigt at aflive alle mink i Danmark. Det gælder desværre også avlsdyrene, sagde hun.

To dage senere blev det gentaget af Fødevarestyrelsen i en mail til minkavlerne, at alle mink - også dem uden for zonerne - skulle aflives.

Søndag var ordlyden ændret. Her sagde fødevareministeren, at regeringen havde skrevet til minkavlerne ”med en opfordring til at påbegynde aflivninger”, skriver TV2.

...”

Berlingske og Politiken bragte Ritzau-telegrammet på deres hjemmesider henholdsvis kl. 21.00 og kl. 21.08.

Også DR bragte mandag aften den 9. november 2020 en undskyldning fra miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, hvori han bl.a. beklagede, at regeringen ikke havde kommunikeret klart:

”...

Fødevareminister undskylder: Vi burde have kommunikeret klart

Fødevareminister Mogens Jensen har mandag aften i en skriftlig kommentar beklaget, at regeringen ikke har kommunikeret klart i forhold til, hvilke af de mange mink i landet, som man kunne kræve aflivet:

- Først og fremmest er det vigtigt at slå fast, at vi burde have kommunikeret klart, hvorvidt der er lovhjemmel til, at myndighederne kan

påbyde at aflive raske minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne. Det har ikke været tilfældet i denne sag, og det vil jeg gerne beklage.

Han undskylder med, at regeringen så sig nødsaget til at handle hurtigt på grund af risikoen for folkesundheden i forbindelse med fortsat minkdrift.

- Vi står i en global sundhedskrise, og derfor valgte regeringen at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal, men også fra minkbranchen selv. Når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende covid-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge covid-19 med vacciner, så er der ingen tid at spilde, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces.

Regeringen vil tirsdag fremsætte lovforslag om at give lovhjemmel til også at slå raske mink ihjel uden for de allerede fastsatte sikkerhedszoner i Jylland.

Det kræver tre fjerdedele flertal i Folketinget, men indtil nu har de borgerlige partier været enige om at afvise forslaget.

..."

Samme aften den 9. november 2020 bragte også Ekstrabladet en artikel med overskriften: "Mogens' mink-misere", hvori miljø- og fødevareminister Mogens Jensen af Liberal Alliance og de konservative blev beskyldt for at "vrøvle":

"...

Han vrøvler

Forløbet får både Liberal Alliance og de konservative til at rette en hård kritik mod ministeren.

- Mogens Jensen vrøvler jo. Han er usammenhængende - det giver ingen mening.

Selvfølgelig er det et krav til minkavlerne. Det hænger ikke sammen, at han nu siger, at det bare var en opfordring. En lille smule ydmyghed

fra Mogens Jensen ville være rart, siger Liberal Alliances leder, Alex Vanopslagh.

Fra Per Larsen, fødevareordfører for de konservative, lyder det:

- Det er en katastrofe, at regeringen sender ordre ud om, at folk skal slå deres mink ihjel uden at have lovgrundlaget i orden.

- Enten er det tegn på ministerens inkompetence, eller også er det en bevidst handling, fordi det selvfølgelig skal være i orden, og det skal vi have afklaret, siger han.

..."

Berlingske bragte ligeledes samme aften en artikel med overskriften: "Fødevarestyrelsen har »grundlovsstridigt« beordret minkavlerne til at slå deres mink ihjel: »De ringer hver anden dag for at høre, hvor langt vi er kommet«".

9.7.1.19. Sms-korrespondance mellem Statsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet

Der var endvidere om aftenen den 9. november 2020 en sms-korrespondance mellem departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, og Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, hvori Barbara Bertelsen bl.a. kommenterede på miljø- og fødevareminister Mogens Jensens forestående udmelding til pressen, ligesom hun kommenterede på pressedækningen samme aften:

"...

Barbara Bertelsen, kl. 19.56:

Hvornår kommunikerer i (og lægger jer ned og ruller jer, som vi vendte ;)

Henrik Studsgaard, kl. 19.57:

Lige om lidt – vi skal lige have godkendt præciseret brev til minkavlerne

Barbara Bertelsen, kl. 19.58:

Fint

Barbara Bertelsen, kl. 20.00:

Max ydmyghed. Hører hele tiden linjer fra jeres folk/SR, der prøver at komme uden om selv at tage ansvaret på sig. Jeres ministers eneste chance for at vende denne er imidlertid at tage den oprigtigt og helhjerteret på sig. Enhver rest af hidtidige transparente forsøg på at kaste den videre på andre – herunder regeringen bredt og dermed stm – kommer jo til at ramme ham selv endnu hårdere

Henrik Studsgaard, kl. 20.02:

Kommunikationslinje skulle gerne være afstemt med jer – vi beklager at det i brevet ikke fremgik at der var tale om en opfordring til aflivning af raske farme....

Barbara Bertelsen, kl. 20.04:

OK. Men i offentlighed vigtigt at erkende, at det er en fejl, som man beklager – ikke kun brevet, men hele rodet om hjemmel. Bare hiv plasteret helt af ;)

Henrik Studsgaard, kl. 20.04:

Ja, når brev sendt tager vi fat i Ritzau

Barbara Bertelsen, kl. 20.05:

Super

Barbara Bertelsen, kl. 20.06:

Nok vigtigt at du propper ham virkelig klart. Hidtil har vi kun hørt ham skyde på andre...enten direkte eller slet skjult

...

prepper [ikke identificerbar emoji]

Henrik Studsgaard, kl. 20.06:

[Smiley og Thumbs up – emoji]

Henrik Studsgaard, kl. 20.31:

Så er vi ude med citater

Barbara Bertelsen, kl. 20.50:

Kan du sende link? Kan ikke se noget

Barbara Bertelsen, kl. 21.00:

[Link til artikel på ekstrabladet.dk]

Har I ikke erkendt at der er begået fejl? Lyder som endnu en omgang, der gør mere skade end gavn

Barbara Bertelsen, kl. 21.01:

Og I taler om "regeringen" – dvs præcis det modsatte af selv at tage sit ansvar på sig

Henrik Studsgaard, kl. 21.05:

Her linjen: Først og fremmest er det vigtigt, at slå fast, at vi burde have kommunikeret klart, hvorvidt der er lovhjemmel til, at myndighederne kan påbyde at aflive raske minkbesætninger udenfor sikkerhedszonerne. Det har ikke været tilfældet i denne sag, og det vil jeg gerne beklage.

Vi står i en global sundhedskrise, og derfor valgte regeringen at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal, men også fra minkbranchen selv. Når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, så er der ingen tid at spilde, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces.

Der er ligeledes indgået en aftale med minkerhvervet om, at erhvervet selv hjælper med at få aflivet minkene i Danmark hurtigst muligt. Derfor bliver det også aftalt, at der tilfalder minkavlerne en bonus på 20 kr. pr. dyr, der bliver aflivet inden 16. november. Efter ønske fra København Fur har regeringen prioritet hurtigt at få meldt ud, hvordan minkerhvervet skal agere, for at kunne få andel i bonus-ordningen. Og det blev aftalt med København Fur, at denne information skulle distribueres til alle minkavlerne, både fra Fødevarestyrelsen og København Fur. Det ændrer dog ikke på, at selvom tingene skal gå hurtigt, så skal der være klar og tydelig kommunikation fra regeringen om, hvad der kræver lovgivning, og hvad der allerede er hjemmel til.

Udover hjemmel til at aflive raske dyr udenfor zonerne, bemyndiger lovforslaget også ministeren til at yde erstatning og kompensation til

minkavlerne. Det er afgørende for regeringen, at få behandlet lovfor-
slaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over erstatnings-
spørgsmålet.

Jeg vil på vegne af regeringen i morgen tirsdag fremsætte lovforslaget
og samtidig anmode Folketingets partier om en hurtig behandling.

Barbara Bertelsen, kl. 21.08:

I har gemt jer i "regeringen" og ikke erkendt egen fejl i processen. Meget
lidt overbevisende det her.

Barbara Bertelsen, kl. 23.22:

Vil du ringe med det samme – haster!

Henrik Studsgaard, kl. 23.33:

Har talt med Mogens og givet ham et klart budskab

Barbara Bertelsen, kl. 23.35:

Det er meget skidt det her. Ægte tillidsbrud.

Barbara Bertelsen, kl. 00.01:

[Link til artikel på bt.dk]

Illustrerer vigtigheden af, at I får gjort rent bord og bare sagt det, som
det er.

Barbara Bertelsen, kl. 00.03 og 00.04:

[Links til artikler mv. i BT]

Barbara Bertelsen, kl. 00.04:

Her er reaktioner på udtalelser fra din minister, der netop i stedet for
en beklagelse af procesfejl, lyder som en beslutning med åbne øjne, der
blot er kommunikeret forkert. Hverken rigtigt eller klogt.

Henrik Studsgaard, kl. 00.35:

Nej ser ikke godt ud. Har sagt til Mogens at han timingsmæssigt nok
bør gå ud fra morgenstunden og give et klart interview om den fejl vi

har lavet så vi kan prøve at lægge sagen lidt ned. Vi tager stok med ham fra morgenstunden.

Barbara Bertelsen, kl. 00.36:

Enig. Eneste vej igennem det nu for ham. Og ikke mere skyden vildt til højre og venstre mod alle andre. Den mest effektive vej igennem er bare at erkende, at ministeriet lavede en fejl. Og det er man kan af.

Barbara Bertelsen, kl. 00.37:

*ked af

Barbara Bertelsen, kl. 00.40:

Eneste vej op ad hullet er at lægge sig fladt ned

Henrik Studsgaard, kl. 00.40:

Enig

Barbara Bertelsen, kl. 00.43:

Og hvis I gør det rent og effektivt, har I også fjernet flanken. Så bliver det mere spørgsmål om procesopfølgning på ikke verdens kønneste forløb. Men lige nu er det ægte farligt pga fravær af ydmyghed og fejlerkendelse og påtagelse af eget ansvar.

Barbara Bertelsen, kl. 00.44:

Forfængelighed er en dødssynd ;) Sov godt!

Henrik Studsgaard, kl. 01.11:

I lige måde – og tak for hjælpen ☺

Barbara Bertelsen, kl. 01.12:

Det manglede bare [ukendt smiley] Ring endelig når som helst!

...”

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har om sms’erne fra kl. 19.56-19.58 forklaret⁹⁵⁰, at han tror, at Barbara Bertelsen her-

950 Forklaringsdokumentet side 366ff

med mente, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle tage ansvar for det brev, som var sendt. Hvis man har lavet en fejl, så skal man tage et ansvar og få præcisere brevet. Det var det, som denne del af korrespondancen handlede om. Det, synes han, var helt naturligt. I løbet af mandagen den 10. november 2020 fik man lavet et ændret brev. Han har om sms'erne fra kl. 20.00-20.02 forklaret, at "SR" er særlig rådgiver. Forespurgt om, hvordan han tog imod en sms med et sådant indhold sendt af Statsministeriets departementschef, har han forklaret, der "kan gå bølgegang og direkte kommunikation i det". Miljø- og Fødevareministeriet havde påtaget sig ansvaret for både lovforslaget og kommunikation med minkavlerne, og hvis det ikke var godt nok, så måtte man påtage sig ansvar herfor. Han læser Barbara Bertelsens sms kl. 20.00 således, at der var nogen i hans hus, som havde svært ved at tage ansvar herfor. De særlige rådgivere i de to ministerier havde talt sammen. Om sms'erne fra kl. 20.04-20.05 har han forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet påtog sig at udarbejde lovforslaget. Forespurgt om det med lovforslaget var noget "rod" har han forklaret, at det ikke var noget rod at få tilvejebragt en hjemmel. Forespurgt om Barbara Bertelsen i sms'en ikke snarere mener, at det er forløbet mv. med den manglende hjemmel til regeringsbeslutningen, som er noget rod, har han forklaret, at det er hans opfattelse, at Barbara Bertelsen henviste til forløbet med hastelovforslaget. Forespurgt om, hvad der menes med sætningen: "Bare hiv plasteret helt af", har han forklaret, at han opfatter denne sætning således: "I må tage ansvaret for den del af processen, som I har ansvaret for". Det synes han er helt fair. Han synes ikke, at man skal forsøge at gøre det pænere eller putte noget ind under gulvtæppet. Om sms'erne fra kl. 20.06-20.50 har han forklaret, at han ikke kan oversætte alt, hvad Barbara Bertelsen mente. Han opfattede den samlede sms-korrespondance som et samlet budskab: "Henrik, I må tage ansvar for det, I har stået for". Det var han enig i. Forespurgt om, hvad det var, som de havde stået for, har han forklaret, at Miljø- og Fødevareministeriet havde ansvaret for kommunikationen med minkavlerne, og den kommunikation måtte omverdenen ikke kunne misforstå. Om sms'erne fra kl. 21.00-21.01 og forespurgt, om Barbara Bertelsens kommentar: "Og I taler om "regeringen"" angår brevet og det opfølgende, eller om den angår selve regeringsbeslutningen, har han svaret, at han ikke så indslaget med Ekstrabladet, så han ved ikke, hvad Barbara Bertelsen henviste til, men han er enig med Barbara Bertelsen i, at ministeriet skulle være præcise omkring, hvornår ministeriet tog regeringen til indtægt for noget, og hvornår ministeriet selv stod på mål. Om sms'erne fra kl. 21.05-23.22 og forespurgt, om hans besked kl. 21.05 skal opfattes som

om, at Miljø- og Fødevareministeriet burde været gået ud i pressen den 3., 4. eller senest den 5. november 2020 og oplyst om den manglende hjemmel, har han forklaret, at han opfattede forløbet sådan, at regeringen på KU-mødet den 3. november 2020 traf en politisk beslutning, som politisk blev meldt ud på pressemødet den 4. november 2020, hvorunder man sagde, at nu "må I gå i gang i maskinrummet". De første linjer i hans sms kl. 21.05 gik på to parallelle spor, dels det, som angik tilvejebringelse af hjemmel og dels det, som angik kommunikationen til minkerhvervet. I lyset af presseomtalen søndag aften den 8. november 2020 burde Miljø- og Fødevareministeriet have været mere præcis i kommunikationen, herunder om hjemmel. Derfor gik man ind og tilrettede brevet, som blev sendt ud til minkavlerne tirsdag morgen den 10. november 2020. Normalt vil et beslutningsgrundlag til regeringen være meget gennearbejdede. Man kan så kan stille spørgsmålet, hvorfor det ikke var tilfældet her. Hertil er svaret, at der var tale om en krisesituation med en akut trussel mod folkesundheden og de kommende vacciner, hvor hastighed betød noget. En manglende eller for sen reaktion kunne få vidtgående konsekvenser. En del af pressen og en del politikere var faktisk af den opfattelse, at man ikke arbejdede hurtigt nok. Adspurg om det ikke var regeringen – som kollektivt – skulle kommunikere noget sådant, har han forklaret, at han ikke oplever forløbet sådan, at regeringen ikke har taget ansvar. Om beskeden: "I har gemt jer i "regeringen" og ikke erkendt egen fejl i processen. Meget lidt overbevisende det her", har han forklaret, at han tror, at Barbara Bertelsen henviser til det tredje afsnit i hans sms kl. 21.05. Det er nok mere rigtigt at spørge Barbara Bertelsen herom. Han husker ikke telefonsamtalen i forlængelse af Barbara Bertelsens sms kl. 23.21. Om sms'erne fra kl. 23.33 til kl. 23.35 og forespurgt, om det ikke er meget hårde ord fra én departementschef til en anden departementschef en sen aften baseret på en avisartikel, har han forklaret⁹⁵¹, at det i hvert fald var en direkte tilkendegivelse. Forespurgt, om det var en rimelig kommunikationsform, har han forklaret, at han var rimelig ufølsom på det tidspunkt. Han var så presset af at løse opgaver. Han kender Barbara Bertelsen rigtig godt. Hendes kommunikationsform kan ikke slå ham af pinden. Om sms'en kl. 00.01 og forespurgt, om han tidligere havde oplevet en sådan kommunikationsform og tone, har han forklaret, at han ikke tidligere havde oplevet en sådan kommunikationsform fra Barbara Bertelsens side, men han havde heller aldrig tidligere oplevet en sådan periode. Der var så

951 Forklaringsdokumentet side 1136

meget tryk på. Om sms'erne kl. 00.04 til kl. 01.10 og forespurgt om, hvilken hjælp han havde fået fra Barbara Bertelsen, har han forklaret, at han nok var i "sit venlige mode" med det svar. Det var nok et lidt sarkastisk svar. Han har ikke så mange kommentarer til det sidste. Han satte en skillelinje mellem regeringsbeslutningen på den ene side og Miljø- og Fødevareministeriets implementering af beslutningen på den anden side.

Henrik Studsgaard er under sin genafhøring i kommissionen foreholdt Barbara Bertelsens forklaring og forespurgt, om han kunne genkalde sig, at Barbara Bertelsen under samtalen betydede, at aflivningerne skulle være frivillige, og har hertil forklaret⁹⁵², at han ikke husker samtalen så præcist, men der er ingen tvivl om, at formålet med brev nr. 2 ikke var at stoppe aflivningerne, men det skulle ske i henhold til eksisterende hjemmelsgrundlag, hvilket vil sige, at det skulle være frivilligt.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har om sms-korrespondancen forklaret⁹⁵³, at hun som tidligere omtalt havde haft en korrespondance med Henrik Studsgaard i løbet af mandagen den 9. november 2020. Konteksten til sms'en [kl. 19.57] er således den, at der tidligere samme dag havde været adskillige telefonsamtaler om, at miljø- og fødevareministeren "skulle sige det, som det var og erkende sandheden". Der findes flere metaforer for samme budskab, såsom: Riv plasteret af, gøre rent bord mv. Alt sammen eufemismer for at sige sandheden og erkende fejlen. Sms'en var en reference tilbage til telefonsamtalerne, hvor budskabet var: "Sig det nu, som det er!". [Sms-korrespondancen fra kl. 19.58 til kl. 20.02] angik præcisering af mink-brevet. Hun blev ringet op af Martin Justesen, som havde talt med sin særlige rådgiver-kollega i Miljø- og Fødevareministeriet, Søren Andersen. Statsministeren ville risikere at skulle undsige Mogens Jensen dagen efter i Folketinget, hvilket ville ramme Mogens Jensen endnu hårdere. Det var baggrunden for sms'en kl. 20.02. Sms'en kl. 20.06 angik ikke KU-mødet mandag den 3. november 2020. Sms'en angik alene kommunikationen til minkavlerne. Den handlede om, at ministeren skulle "gøre rent bord". Sms'en var et forsøg på at hjælpe Henrik Studsgaards minister. Brevet til minkavlerne kunne i hendes optik kun læses efter sin ordlyd. Hun henviser herved til, at ordet "skal" fremgik flere steder i brevet. Adspurgt til vendingen: "man har gemt sig i regeringen", ønskede hun

952 Forklaringsdokumentet side 1573

953 Forklaringsdokumentet side 1136ff

på ny at henvise til den tidligere nævnte presselinje i Miljø- og Fødevareministeriet søndag aften den 8. november 2020, hvori der gjordes brug af ordene "regeringen" og "man". Det fremstod som om, at Miljø- og Fødevareministeriet meldte ud kollektivt på regeringens vegne. Kommunikationen var ikke retvisende. [Sms'en kl. 23.36] handlede igen om at få sagt det, som det var. Hun ønsker i den forbindelse at henlede kommissionens opmærksomhed på sin sms sendt lige over midnat den 10. november 2020 kl. 00.01. Det var en alvorlig situation både i forhold til minkavlerne, rent politisk og i forhold til offentligheden. Hun ønsker i den anledning videre at henvise til den videre sms-korrespondance mellem hende og Henrik Studsgaard samme nat over midnat, hvoraf man kan se, at hun prøvede at hjælpe Henrik Studsgaard, som var i en vanskelig situation. Hun og Henrik Studsgaard delte en svær situation. Det er hendes opfattelse, at hun og Henrik Studsgaard – på det personlige plan – som følge af hele kriseforløbet har en oplevelse af at være hinandens krigskammerater. Hun medgiver, at "følelserne var uden på tøjet" i sms-korrespondancen, men det var også en meget vanskelig situation.

9.7.1.20. Mailkorrespondance i Statsministeriet den 9. november 2020

Parallelt med departementschef Barbara Bertelsens sms-korrespondance med departementschef Henrik Studsgaard 9. november 2020 om aftenen var der en intern mailkorrespondance i Statsministeriet mellem Barbara Bertelsen, departementsråd Pelle Pape og stabschef Martin Justesen, hvori Barbara Bertelsen kl. 22.14 bl.a. skrev, at Mogens Jensen skulle holdes ud i udstrakt arm:

"...

Fra: Barbara Bertelsen

Til: Pelle Pape; Martin Justesen

Emne: Ang: SV: SV: Mink

Dato: 9. november 2020 22:14:46

Kan ikke være anderledes. Øvelsen bliver at holde Mogens Jensen i udstrakt arm.

Alt for farligt at gå ned i den konkrete proces nu. Lige nu har han skubbet hende foran sig.

Nu må hun skubbe ham tilbage, hvor han hører til - som ansvarlig for sit område og sine egne og sit systems dispositioner. Og så må JM mandsopdække dem hele vejen.

Men det farligste for Mette i morgen er, hvis hun lader sig hive ned i et processpor, hvor vi grundlæggende ikke aner, hvad de har lavet. Kun hvad vi selv har hørt - eller rettere ikke har hørt.

Fra: Pelle Pape ...

Dato: 9. november 2020 kl. 22.08.41 CET

Til: Martin Justesen, Barbara Bertelsen

Emne: SV: SV: Mink

Her opdateret

Fra: Martin Justesen ...

Sendt: 9. november 2020 21:50

Til: Pelle Pape ...; Barbara Bertelsen ...

Emne: Ang: SV: Mink

Tænker undgå at sige vi skal vise handlekraft i kontekst af manglende lovhjemmel.

Vi mangler vel qa på instruks? Talt med Mette om vi ikke skal påstå det var en opfordring som Mo-gens har gjort... men vedstå os vi mener mink skal slås ihjel, gentage beklagelse.

Fra: Pelle Pape ...

Dato: 9. november 2020 kl. 21.40.38 CET

Til: Barbara Bertelsen ..., Martin Justesen ...

Emne: SV: Mink

Opdaterede versioner

Fra: Pelle Pape

Sendt: 9. november 2020 21:07 372

Til: Barbara Bertelsen ...; Martin Justesen ...

Emne: Mink

Her:

- Opdateret indledning – i pdf med ændringer (mettes med rød mine med blå)

- Mink beredskaber

...”

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har forklaret⁹⁵⁴, at mail-korrespondancen skal ses i sammenhæng med hendes og Henrik Studsgaards sms-korrespondance tidligere samme dag om linjen i Miljø- og Fødevareministeriet, hvori Miljø- og Fødevareministeriet i et pressecitat den 8. november 2020 bl.a. havde kommunikeret, at man ikke kunne afvente ny lovgivning. Henrik Studsgaard var enig i, at der ikke var kommunikeret korrekt eksternt. Om mandagen den 9. november 2020 var der yderligere den dimension, at det kunne forudses, at statsministeren under den forestående spørgetime tirsdag den 10. november 2020 ville blive afæsket svar. Statsministeren ville under sandhedspligt være nødsaget til at undsige miljø- og fødevareministerens budskaber. Hun havde en dialog med Henrik Studsgaard hele mandag den 9. november 2020. Martin Justesens udsagn i mailen sendt kl. 21.50 gik på, at statsministeren under den forestående spørgetime skulle undgå at gentage miljø- og fødevareministerens retorik, som var ukorrekt. Hun fulgte op på Martin Justesens budskab mv. i sin mail sendt kl. 22.14, idet Statsministeriet ikke vidste, hvad der var foregået i processen i Miljø- og Fødevareministeriet. Det var hendes måde at udtrykke budskabet om, at Statsministeriet ikke have hørt noget om hjemmelsspørgsmålet. I Statsministeriet kunne de blot konstatere, at de ikke kunne genkende Mogens Jensens udlægning, hvorefter der kun var tale om opfordring til minkavlerne mv. Det handlede om at indrømme og være åben om fejlen i forhold til Folketinget. På ny spurgt ind til Martin Justesens mail sendt kl. 21.50, hvoraf fremgår bl.a.: ”Vi mangler vel qa på instruks? Talt med Mette om vi ikke skal påstå det var en opfordring som Mogens har gjort... men vedstå os vi mener mink skal slås ihjel, gentage beklagelse”, har hun forklaret, at ”Mette” er statsministeren. Det handlede om, at statsministeren ikke kunne stå og sige, at der var tale om en opfordring, da det ikke var rigtigt. På ny spurgt ind til hendes mail kl. 22.14, hvorefter det ikke

954 Forklaringsdokumentet side 1135ff

kunne være anderledes, har hun svaret, at det handlede om, at statsministeren skulle besvare spørgsmål under sandhedspligt, hvorfor det var vigtigt, at hun ikke blev ført hen i et spor mv. som man ikke kendte til. Hun var bange for, at statsministeren ville sige noget forkert i Folketinget. Udspørgeren bad hende om at redegøre for hendes tilkendegivelse: "Øvelsen bliver at holde Mogens Jensen i udstrakt arm". Hertil svarede hun, at Mogens Jensen hele mandag den 9. november 2020 havde kommunikeret. Statsministeren ville i Folketinget ikke kunne bekræfte Mogens Jensens budskaber. Alternativet til at holde Mogens Jensen i udstrakt arm ville være at undsige Mogens Jensen. Supplerende adspurgt af kommissionen om Martin Justesens mail kl. 21.50, hvori han skrev "påstå", har hun forklaret, at hun opfatter sætningen således, at man ikke skulle gentage en påstand, som ikke var rigtig. Noget lignende gav hun udtryk for i sin sms-korrespondance samme aften med Henrik Studsgaard.

Stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, har om mailkorrespondancen mellem ham, Barbara Bertelsen og Pelle Pape mandag aften den 9. november 2020 forklaret⁹⁵⁵, at angivelsen af "Mette" i mailen henviser til Mette Frederiksen. Mette Frederiksen skulle tirsdag den 10. november 2020 til spørgetime i Folketinget. De vidste, at Mette Frederiksen helt sikkert ville blive spurgt til Mogens Jensens citat af 8. november 2020, hvilket var årsagen til, at de blev nødt til at få berigtiget Mogens Jensens citat, idet det ikke stemte overens med sandheden. Regeringen vidste ikke, at der ikke var hjemmel til træffe beslutningen om, at alle mink skulle aflives. Der bør ikke lægges for meget i Barbara Bertelsens formulering om, at Mogens Jensen skulle holdes i udstrakt arm. Det henviste blot til, at Mogens Jensen havde givet et forkert citat, og dette citat skulle Mette Frederiksen ikke læne sig op af, når hun svarede på spørgsmål under spørgetimen i Folketinget. Han opfattede Barbara Bertelsens mail som god rådgivning, idet Mette Frederiksen under spørgetimen ikke skulle gå ned i detaljen, når hun ikke vidste, hvad mellemregningerne bestod af i forhold til hjemmelsproblematikken. Det var først her, at de i Statsministeriet blev opmærksomme på hjemmelsproblematikken, og de kunne ikke nå at afdække spørgsmålet om hjemmel forud for spørgetimen i Folketinget. Han tænker, at Barbara Bertelsens henvisning til "de" må henvise til Miljø- og Fødevareministeriet. Da han den 9. november 2020 skrev, at der manglede en beklagelse, så mente han, at beklagelsen skulle gå på, at regeringen ikke var

955 Forklaringsdokumentet side 1343f

blevet gjort bekendt med, at der ikke var hjemmel til regeringens beslutning fra KU-mødet den 3. november 2020. Mogens Jensens citat af 8. november 2020 behøvede man ikke beklage, men Miljø- og Fødevareministeriet skulle beklage, at der ikke var hjemmel til regeringens beslutning om at aflive alle mink. Hvis regeringen havde vidst, at der ikke var hjemmel til beslutningen om at aflive alle mink, så havde de blot sagt det på pressemødet den 4. november 2020. Han var på daværende tidspunkt ikke bekendt med, hvordan embedsværket reagerede om morgenen den 4. november 2020. Den 9. november 2020 forholdt han sig ikke til, hvilken viden andre ministerier havde i dagene efter KU-mødet den 3. november 2020, idet han fokuserede på at skaffe et flertal til hastebehandling af lovforslaget. Mandag den 9. november 2020 havde han meget dialog med Barbara Bertelsen om Mogens Jensens citat af 8. november 2020. Efterfølgende havde Barbara Bertelsen en dialog med Henrik Studsgaard, mens han havde en dialog med Søren Andersen om citatet. Han tør ikke svare på, hvorvidt det var hans reaktion, som affødte Barbara Bertelsens korrespondance med Henrik Studsgaard. Han og Barbara Bertelsen var enige om, at citatet var faktuel forkert. Han var meget optaget af, at Miljø- og Fødevareministeriet fik berigtiget citatet, så Mette Frederiksen ikke blev nødt til at undsige Mogens Jensen under spørgetimen i Folketinget.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har om sms-korrespondancen og Barbara Bertelsens samtidige mailkorrespondance forklaret⁹⁵⁶, at mail- og sms-korrespondancen skal ses i det lys, at der på det tidspunkt var optakt til en ministerstorm mod Mogens Jensen. Den var startet allerede søndag aften den 8. november 2020. Det var Statsministeriet optaget af. Sms-korrespondancen handlede også om, hvordan Mogens Jensen kunne redde sit politiske liv. Mogens Jensen skulle tage ansvaret for det, som han havde ansvaret for.

9.7.1.21. Korrespondance om miljø- og fødevareministerens orientering om hjemmelsproblematikken

Den 9. november 2020 kl. 17.11 sendte afdelingschef Tejs Binderup til særlig rådgiver Søren Andersen og pressechef Bjarke Kamstrup med kopi til departementschef Henrik Studsgaard, kontorchef Paolo Drostby, teamleder Katja Goodhew og retschef Paolo Perotti, alle Miljø- og Fødevareministeriet,

956 Forklaringsdokumentet side 373

en mail om "Hjemmelsspørgsmål – tale og tidslinje" i forhold til brevet, der var sendt til minkavlerne. Tejs Binderup bad kl. 17.52 Bjarke Kamstrup, under henvisning til sin mail kl. 17.11, om at skrive "denne justering ren". Af Tejs Binderups mail fremgår:

"...

Kære alle

Hermed bud på talelinje ift. brevet som er sendt til avlerne.

...

Talelinje:

- Regeringen besluttede d. 4. november på anbefaling fra sundhedsmyndighederne at alle mink i Danmark skal slås ned hurtigst muligt.
- For at sikre, at avlerne i videst muligt omfang har kunnet bidrage til denne kæmpe indsats har regeringen løbende været i dialog med København Fur om, hvordan man kunne sikre dette.
- Et af elementerne har bl.a. været indførelsen af en tempo-bonus, således at avlerne kunne få et supplerende betaling pr skind, hvis aflivningen var færdig inden en fastsat dato.
- Efter ønske fra København Fur blev der udarbejdet et brev som i klart sprog redegjorde for, hvordan de i deres konkrete situation bedst kunne hjælpe med indsatsen, samt hvad der skulle til, for at kunne få bonussen
- Det blev aftalt med København Fur, at informationerne skulle distribueres til alle minkavlerne, både fra FVST og fra København Fur.
- Det er beklageligt, at det i Fødevarestyrelsens brev af 6. november 2020 til avlerne ikke fremgik tydeligt, at der for så vidt angår raske minkfarme, der befinder sig længere væk end 7,8 km fra en smittet besætning, var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden, men at der lægges op til, at muligheden for at opnå ekstra bonus er afhængig af, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november 2020.

...

Tidslinje:

KU-sag og hjemmelsspørgsmål

- D. 4. november. Forberedelse af KU-sag. MFVM bemærker overfor JM, at vi ikke har hjemmel til at slå ned. JM mener der er hjemmel, men anfører, at dette skal afklares yderligere.

- KU sag af 4. november. Det fremgår ikke direkte, at der ikke er hjemmel til at slå alle dyr ned, men det fremgår, at der ikke er hjemmel til en række af de mindre indgribende elementer, som foreslås. Ift. nødplan fremgår det, at *"Nødplanen vurderes at ville forudsætte fravigelse fra en række gældende regler og retningslinjer på miljø- og dyreområdet."* Beslutning om straks at melde ud, at alle dyr skal slås ned, er ikke en del af KU-sagen, så det har ikke været nødvendigt at hjemmelsspørgsmålet blev afklaret akut.
- D. 4. om aftenen og d. 5. november er der fortsat dialog mellem JM, MFVM-dep og FVST om hjemmelsspørgsmålet. Det afklares torsdag formiddag, at der skal laves en lov, som skaber hjemmel til at påbyde nedslagning på ikke-smittede farme uden for zonerne, samt til at udbetale erstatning.

Brev til KF

- D. 4. november kl 21.38: KF henvender sig med ønske om besvarelse af en række konkrete spørgsmål. D. 4. november kl 22.40 sendes svar på spørgsmål til KF.
 - Fredag d. 6. november skrives spørgsmål om til et notat, som kan sendes til avlerne. Brevet sendes først til Tage og Sander kl. 16.10, mhp clearing inden det går ud senere på aftenen. Brevet skrives på baggrund af dialog mellem Tage og Henrik om, at minkavlerne har behov for klarhed omkring, hvordan de skal forholde sig, for at få bonus mv.
- ..."

Senere om aftenen den 9. november 2020 var der en sms-korrespondance mellem miljø- og fødevarerminister Mogens Jensen og statsminister Mette Frederiksen om Mogens Jensens kendskab til den manglende hjemmel, hvori Mogens Jensen skrev, at han mente, at han blev gjort opmærksom på den manglende hjemmel torsdag den 5. november 2020. Af sms-korrespondancen fremgår:

"...

Mette Frederiksen kl. 22:49:

Hej Mogens. Hvornår og hvordan bliver du gjort opmærksom på den manglende lovhjemmel?

Mogens Jensen kl. 23:01:

Hej Mette,

Jeg kan ikke lige på stående fod sige præcis hvornår men jeg mener det var torsdag (og det checker jeg lige op på) men jeg har fået at vide at mine folk - op til regeringsbeslutningen - gjorde justitsministeriet opmærksom på at man ikke mente der var hjemmel i lov om dyrehold til at slå ned udenfor zonerne. Det var JM uenig i og derfor foregik der afklaring af dette frem til torsdag.

Mette Frederiksen kl. 23:06:

I forhold til hjemmel. Vi burde vel ha haft en orientering på K om at der kunne være problemer?

Mette Frederiksen kl. 23:06:

Men det kunne du jo ikke når du ikke vidste besked

Mogens Jensen kl. 23:14:

Nej - det kunne jeg ikke - men min afdelingschef har sendt mig en mail hvor han den 3. nov om morgenen meddeler afdelingschefer i JM, SUM og EM at der ikke er lovhjemmel i vores Lov om dyrehold til at eksekvere beslutningen.

Vedr. dyrevelfærd har Fødevarestyrelsen indskærpet og også været ude at forklare og beklage (men det er jo også klart der kan ske fejl i så stor en operation når 15 mio mink skal aflives i en fart)
..."

Paolo Drostby skrev den 9. november 2020 kl. 23.44 en mail til miljø- og fødevareminister Mogens Jensen med kopi til Tejs Binderup, hvori han skrev:

"...

Kære Mogens

Jeg har genbesøgt KU-sagen, og Tejs' beskrivelse herunder under 'tidslinje' er spot on, bortset fra at forberedelsen af KU var 3. November. Det var ikke en del af KU-sagen, at det skulle besluttet at alle dyr straks

skulle slås ned. Du har formentlig fået besked torsdag den 5. hvor vi satte i værk med at lave lovforslaget.

...”

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har om sms-korrespondancen mellem Mogens Jensen og Mette Frederiksen – under en genafhøring for kommissionen den 8. april 2022 – forklaret⁹⁵⁷, at det var muligt, at Mogens Jensen blev orienteret om afklaringen med Justitsministeriet samtidig med, at Mogens Jensen blev orienteret om, at Miljø- og Fødevareministeriet skulle udarbejde et lovforslag, men han kan ikke huske det.

Mogens Jensen besvarede Paolo Drostbys mail den 10. november 2020 kl. 00.34 med kopi til Tejs Binderup, hvori han skrev:

”...

Kære Paolo,

Tak for det. Find gerne imorgen tidlig det konkrete tidspunkt hvor jeg bliver informeret om at der ikke er hjemmel

...”

Få minutter senere, kl. 00.37, skrev Paolo Drostby til Tejs Binderup ”Vi kigger videre i morgen, men det er formentlig sket mundtligt?”.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har om mailkorrespondancen forklaret⁹⁵⁸, at han var i ministeriet i de pågældende dage. Han ville kunne huske, hvis han var blevet orienteret om, at der ikke var lovhjemmel.

Den 11. november 2020 kl. 23.57 skrev Mogens Jensen til Paolo Drostby med kopi til Søren Andersen:

957 Forklaringsdokumentet side 1648

958 Forklaringsdokumentet side 420

” ...

Hej Paolo,

Har som nævnt kigget min Inbox igennem og her bliver jeg orienteret lørdag den 7.11 kl. 18.31, hvilket passer med F2. Og blev mundtligt varslet af Søren efter pressemødet lørdag.

...”

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har om Mogens Jensens mail sendt den 11. november 2020 kl. 23.57 – under en genafhøring for kommissionen den 6. november 2020 – forklaret⁹⁵⁹, at han ikke var bekendt med denne mailkorrespondance. Som forklaret valgte ministeriet den tilgang i forbindelse med udarbejdelse af redegørelsen, at man tog udgangspunkt i journalsystemet F2 for at afgøre tidspunktet for, hvornår ministeren blev orienteret.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁶⁰, at det ville være naturligt, hvis Mogens Jensen var blevet orienteret torsdag den 5. november 2020, men han kan ikke huske, om det skete den dag.

9.7.1.22. Møde om kompensation af minkavlerne den 9. november 2020

Dialogen med minkavlerne om nedslagningen fortsatte den 9. november 2020, ligesom der blev indledt drøftelser mv. med minkavlerne om kompensation og arbejdet på et nyt udkast til brev til minkavlerne.

Der blev om formiddagen den 9. november 2020 afholdt et møde vedrørende kompensation af minkavlerne, hvori deltog blandt andre ministrene Mogens Jensen og Simon Kollerup, departementschef Henrik Studsgaard og afdelingschef Tejs Binderup, begge Miljø- og Fødevareministeriet, samt repræsentanter fra København Fur.

Ministersekretær i Miljø- og Fødevareministeriet, Lykke Feld, nedskrev sine noter fra mødet i en mail sendt internt i Miljø- og Fødevareministeriet kl.

959 Forklaringsdokumentet side 716

960 Forklaringsdokumentet side 1573

10.24 til Tejs Binderup, Paolo Drostby og Søren Andersen med emnet: "Noter fra møde med København Fur om kompensation":

"...

Hermed mine noter fra møde med København Fur om kompensation. Noterne er til internt brug i departementet.

Formøde

Deltagere: Minister, DC, SR, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Bjarke Kamstrup, mink. Sek.

- Drøftelser af bagtæppet for lovgrundlaget og hastelovgivning
- Drøftelse af svindelsagen. Det er vigtig at der i kommunikationen tages højde at vi ikke kan blive kritiseret for, at vi har været vidende om svindel og sendt folk ind på farme, hvor der har været smittede dyr.
- Drøftelse af taksering. F&V på arbejder på at lave en taksations model.

Møde med København Fur

Deltagere: Minister, DC, SR, Tejs Binderup, Paolo Drostby, Bjarke Kamstrup, mink. Sek.

- FVM'eren gør status på status operationen, herunder fremdrift med aflivninger og forbrænding.
- Tage Pedersen mener at Fur har forsøgt at levere på myndighedernes anbefalinger. Ude på besætninger arbejder de virkelig hårdt får at nå i mål ude på besætninger. Særligt i Nordjylland, hvor de kæmper hårdt for at få tempobonus. De hjælper hinanden på farmene for at komme i mål. Indstiller til, at alle der har kæmpet får bonus selvom de først er færdige i løbet af i morgen.
- I resten af landet er det svært at komme i gang, fordi de afventer i Nordjylland. Det vil også blive presset her fordi de kommer sent i gang.

- Ministeren spørger til, om tilbuddet til krisehjælp i Nordjylland bliver anvendt og om der er behov for mere. Tage siger, at det er der behov for i ALLE regioner. Særligt når alle hallerne er tomme.

- Tage Pedersen påpeger, at polemikken om lovgrundlag har givet et falsk håb for nogen avlere og forsinket processen.

Kompensation:

- Tage Pedersen forventer, at der vil blive tale om en fuld kompensation.

- Ministeren: Vi ser ind i to modeller 1) Kompensation efter ekspropriationslignende forhold. Der kan ikke være etableres mink igen på ejendommen 2) Dvale mulighed, hvor der beregnes kompensation efter at erhvervet kan genoptages når der er styr på corona. Avlerne skal selv have muligheden for at vælge.

- Tage spørger til kompensation til følgeindustrien.

- EM'eren: hjælpepakker kan hjælpe avlerne på den korte bane. Derefter specifikke pakker. Det var tiltænkt, at følgeindustrien hører under de ordinære hjælpepakker, men er lyttende overfor at der er direkte følgeindustri.

- Tage nævner at det er særligt nødvendigt ved fælles pelserierne (ca. 5-7 store og 10-15 små), 11 foderfabrikker og København Fur med 300 medarbejdere, hvor fabrikken er specialiseret i at håndtere mink.

Operationen

- Der er problemer med at komme af med minkene når de er aflivet. Derudover tager det tid med tællingen, som gør det svært at nå tempobagkanten.

- DC orienterer om, at vi er i tæt dialog med NOST'en. Der er problemer med logistik og optælling. Det har ikke kørt på skinner og vi har sat alt man power ind for at løse det.

- Henning Christensen orienterer om, at mange avlere ringer og er ekstremt frustrerede.

Der er nogen, som ikke kan få tømt containere. De har foreslået, at de selv kan køre i massegrave, men det er ikke muligt.

- Tage Pedersen understreger vigtigheden af at få løst kapacitetsproblemerne.

- Ministeren understreger, at vi er klar over udfordringerne og NOST'en gør alt hvad de kan for at få øget kapaciteten. DC kontakter NOST'en her til morgen for at få det op i gear.

Hasteloven

- Grupperingen i branchen bruger hasteloven som løftestang til at udfordre beslutningen.

- EM'eren bemærker, at dette må blive en politisk kampplads. Vi arbejder desuden med en omstillingspulje, som fx kan få minkavlerne videre fx i nyt erhverv. Hvad er branchens opfattelse:

- Tage Pedersen: Det er et frit (uden EU støtte), selvstændigt erhverv og det mange avlere vil gerne videre som selvstændige med nyt erhverv på ejendommen. Forventer kun at få vil gå videre med mink, da der både skal skabes ny infrastruktur og det er et erhverv der ikke har meget opbakning.

- John Papsø forklarer, at de fleste avlere er midt i en traumatisk situation og de fleste kan derfor ikke tage stilling til på nuværende tidspunkt. Det vil svært at starte industrien op igen.

- Tage Pedersen hører at de danske ambassadøren i Ukraine og andre Skandinaviske lande har anbefalet en nedlukning af minkindustrien i de pågældende lande. Spørger om det er bekræftet. Dithmer og FVM'eren forklarer, at det ikke har været en del af instruktionsmaterialet. Instruktionsmaterialet skal sendes til Tage Pedersen – EM følger op

- Ministeren orienterer om, at der er udfordringer internt i V om en hastelovgivning. Elleman er under voldsom pres i V på baggrund af denne udmelding. Ministeren hører om København Fur kan påvirke V i den rigtige retning? Tage Pedersen henstiller til at regeringen selv kommunikere til partierne at regeringen ønsker fuld kompensation med ekspropriationslignende forhold. Derudover mener de, at det er mest hensigtsmæssigt med bred opbakning.

- Sander Jakobsen understreger, at det skal meldes ud, at det vil være ekspropriationslignende kompensation. DC og Dithmer præciserer og det bekræftes fra Furs side, at det er sådan en præcisering der skal til.

- Henning Christensen bekræfter Tage Pedersens kommentar om, at han ikke forventer at nogen avlere vil tilbage til branchen (i så fald kun ganske ganske få). Model 1 vil være den mest relevante.

- Sander Jakobsen understreger vigtigheden af at se på kompensation til følgevirkomhederne i lighed med avlerne.

- EM'eren takker for en god og ærlig snak. Det skal fortsættes efter behov. Der skal samarbejdes om at afdækkes behovet i følgeindustrien – København Fur kommer med en opsamling herpå.

- Sander Jakobsen spørger ind til et mere detaljeret plan for ekspropriation:

- Fur sender hurtigst muligt beskrivelse af følgeindustrien
- MFVM giver en mere konkret pejling på de økonomiske muligheder, der tegner sig.

- Den politiske situation afklares efter mødet og Tage Pedersen modtager besked.

Politisk udmelding

- V kan ikke komme det nærmere inden gruppemødet kl. 11

- Der skal afklares: 1) Hvad gør vi med følgeindustrien (EM) og 2) Mere konkrete ord ekspropriation (MFVM)

- STM'eren: Vi skal hjælpe med at V får en sejr på denne. FVM'eren tager fra i V.

- Der kan materialisere sig i en fælles melding (ved glasdøren) efter mødet i eftermiddag.

Dette skal afklares med parlamentarisk grundlag og Venstre inden.

- Parlamentarisk grundlag ønsker en ekspropriationsmodel, og derfor er der et reelt politisk behov for at få parlamentarisk grundlag med. Der skal arbejdes for at indgå en samlet ramme i eftermiddag inden hastelovgivningen.

- EM skriver et bud på en aftaletekst
..."

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har om mødet og noterne i mailen forklaret⁹⁶¹, at de politiske forhandlinger om erstatning og kompensation begyndte mandag den 9. november 2020. København Fur deltog i mødet med Mogens Jensen og Simon Kollerup. Han ikke har set disse noter fra mødet forud for i dag. Udfaldet af mødet den 9. november 2020 blev, at Erhvervsministeriet skulle påbegynde planlægningen og sammensætningen af kompensationsordningen. København Fur deltog efterfølgende i flere møder med Erhvervsministeriet om udformningen af kompensationsordningen. Han har videre forklaret, at da det kom frem, at der ikke var hjemmel til at kræve alle mink aflivet, så stod det hurtigt klart, at der var et parlamentarisk grundlag for at vedtage lovgivning om, at alle mink i Danmark skulle aflives. Minkavlerne fortsatte derfor med at aflive deres mink.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁶², at der også var dialog om nedslagningen med København Fur efter weekenden den 7. og 8. november 2020. Indstillingen fra Tage Pedersen var, at avlerne

961 Forklaringsdokumentet side 1385f

962 Forklaringsdokumentet side 704

selvfølgelig blev nødt til at fortsætte nedslagningen. Tage Pedersen bidrog aktivt til at få talt med avlerne om, at der var behov for nedslagning uagtet det bøvlt, der var om hjemmel. Der var megen dialog om, hvordan nedslagningen kunne tilrettelægges, således at man ville være i mål inden fristen den 16. november 2020. Det blev nødvendigt at forlænge fristen.

9.7.1.23. Taleberedskab til miljø- og fødevareministeren

Der var natten til den 10. november 2020 og om formiddagen en intern mailkorrespondance i Miljø- og Fødevareministeriet mellem departementschef Henrik Studsgaard, pressechef Bjarke Kamstrup, særlig rådgiver Søren Andersen og miljø- og fødevareminister Mogens Jensen om taleberedskab til Mogens Jensen til brug for et interview.

Sent om aftenen den 9. november 2020 sendte Henrik Studsgaard kl. 23.58 en sms til miljø- og fødevareminister Mogens Jensen om ministerens taleberedskab, hvori det fremgår:

”...

Hej Mogens. En eftertanke. Tænker linjen i morgen skal være noget i retning af : Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før vi kan kræve aflivning der. Derfor er det også en fejl, at vi ikke direkte har skrevet i brevet til minkavlerne, at vi ”opfodrer” avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange. Lad os vende i morgen tidlig inden det går løs. Sender også til Søren. Bh Henrik

....”

Mogens Jensen besvarede Henrik Studsgaards sms et minut senere med ”Fint”. Henrik Studsgaard sendte kl. 00.00 samme aften beskeden til Søren Andersen med bemærkningen ”Hej Søren. Lad os vende i morgen, men vi er nødt til at tage på os og lægge os helt ned. Bh Henrik” og kl. 00.03 samme besked til afdelingschef Tejs Binderup med bemærkningen ”Hej Tejs. Det snerper til – vi er nødt til at tage det på os og lægge os helt ned. Dvs ingen mellemregninger med andre ministerier eller Fur. Lad os vende i morgen tidlig. Bh Henrik”.

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har om beskeden fra Henrik Studsgaard forklaret⁹⁶³, at man godt kan forestille sig, at der er overensstemmelse mellem sms'en, og det der fremgår af pressenotatet. Sms'en har formentlig afstedkommet pressenotatet.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har om beskeden fra Henrik Studsgaard forklaret⁹⁶⁴, at han først ved Henrik Studsgaards besked blev klar over, at regeringen var af den opfattelse, at den ikke var informeret om den manglende hjemmel.

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har om beskeden fra Henrik Studsgaard forklaret⁹⁶⁵, at han forstod udsagnet således, at det både handlede om udmeldingen om, at alle mink skulle aflives samt om, at man havde haft travlt med at få sendt et brev til minkavlerne.

Natten til tirsdag den 10. november 2020, kl. 00.47, sendte Tejs Binderup en mail til Henrik Studsgaard og Søren Andersen med emnet "Talelinje", hvoraf det fremgår, at Miljø- og Fødevareministeriet torsdag den 5. november 2020 fik afklaret, at der ikke vurderes at være hjemmel til at påbyde aflivning uden for zonerne. Få minutter senere, kl. 00.58, sendte Tejs Binderup ligeledes mailen til kontorchef Paolo Drostby og pressechef Bjarke Kamstrup:

"...

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet direkte i brevet til minkavlerne, at der er tale om en opfodring til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.

Beredskab:

Var det ulovligt, at Fødevarestyrelsen skrev, at minkavlerne uden for zonerne skulle aflive deres dyr?

963 Forklaringsdokumentet side 411

964 Forklaringsdokumentet side 719

965 Forklaringsdokumentet side 941

Myndighederne skal selvfølgelig vejlede tydeligt og forståeligt om retstilstanden. Det er ikke sket, og det beklager jeg meget. Det brev til minkavlerne, som Fødevarestyrelsen bl.a. efter opfordring fra branchen udsendte fredag i sidste uge, pålagde ikke retligt set minkavlerne at aflive deres dyr. Det er vurderingen, at myndighederne ikke har truffet afgørelser om aflivning uden for zonerne, og at myndighederne har ikke tvangsmæssigt gennemført aflivning af mink uden for zonerne.

Men det ændrer ikke ved, at myndighederne burde have været mere eksplicit omkring, at der var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden i forhold til minkfarme uden smitteforekomst, der ligger uden for risikozonerne på 7,8 km fra en smittet besætning.

Hvornår vidste du, at der ikke var hjemmel til at påbyde nedslagning uden for zonerne?

Miljø- og Fødevareministeriet får torsdag d. 5. november, i dialog med Justitsministeriet, afklaret, at der ikke vurderes at være hjemmel til at påbyde nedslagning uden for zonerne, og at der skal et hastelovforslag til. Samme dag bliver jeg orienteret herom.

Hvordan kan der blive sendt et brev ud d. 6. november, som fortæller avlerne at de skal slå ned, når I allerede d. 5. november ved, at der ikke er hjemmel hertil?

Det er et godt spørgsmål, og når vi kigger tilbage på brevet nu, kan vi jo godt se, at vi skulle have været mere eksplicite omkring, at der, i forhold til smittefri minkfarme uden for risikozonerne, var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til Folkesundheden, end det fremstår i brevet.

Myndighederne skal selvfølgelig vejlede tydeligt og forståeligt om retstilstanden. Det er ikke sket i den konkrete sag, og det beklager jeg meget.

..."

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har om udkastet til pressenotatets afsnit om, at Miljø- og Fødevareministeriet torsdag den 5. november 2020 fik afklaret, at der ikke vurderes at være hjemmel til at påbyde aflivning uden for

zonerne, forklaret⁹⁶⁶, at han ikke er enig i den formulering. Det var et udkast, som han fik tilsendt. Han fik først besked om den manglende lovhjemmel lørdag den 7. november 2020 kl. 18.31.

Henrik Studsgaard besvarede Tejs Binderups mail kl. 01.07, hvori han skrev:

”Jeg tænker at interviewet skal køre med udgangspunkt i nedenstående - og så bare gentage budskaberne”.

Henrik Studsgaard havde i mailen ændret på formuleringerne i Tejs Binderups mail af samme dato, sendt kl. 00.47, idet der i talelinjen nu stod, at ministeren blev bekendt med den manglende hjemmel om torsdagen:

”...

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet direkte i brevet til minkavlerne, at der er tale om en ”opfodring” til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.

På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende hjemmel. Det blev jeg torsdag og derfor ærger det mig da dobbelt op, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

Beredskab:

Var det ulovligt, at Fødevarestyrelsen skrev, at minkavlerne uden for zonerne skulle aflive deres dyr?

Myndighederne skal selvfølgelig vejlede tydeligt og forståeligt om retstilstanden. Det er ikke sket, og det beklager jeg meget. For så vidt angår spørgsmålet om det er ulovligt vil jeg gerne være helt sikker på at spørgsmålet er analyseret helt i bund før jeg giver et svar – så det må I have til gode. Det håber jeg I har respekt for. Men uanset hvad,

966 Forklaringsdokumentet side 411f

så ændrer det ikke ved, at myndighederne burde have været mere eks-plicit omkring, at der var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden i forhold til minkfarme uden smit-teforekomst, der ligger uden for risikozonerne på 7,8 km fra en smittet besætning.

...”

Henrik Studsgaard videresendte samme nat kl. 01.19 den reviderede talelinje til Mogens Jensen, Søren Andersen, Bjarke Kamstrup og Tejs Binderup, hvori han skrev:

” ...

Kære alle 4

Hermed bud på talelinje fra Tejs og mig til vores møde i morgen tidlig.

Jeg tænker at interviewet skal køre med udgangspunkt i nedenstående - og så bare gentage budskaberne.

Og ikke et ord om regeringen, andre myndigheder eller Fur ;-)

...”

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har om mailen forklaret⁹⁶⁷, at forslaget til beredskab harmonerede fint med statsministerens udtalelse på pressemødet den 4. november 2020 om, at alle mink skulle aflives. Beredskabet handlede om brevet til minkavlerne. Der var et stort pres fra minkavlerne om en nærmere beskrivelse af, hvordan de skulle forholde sig for at opnå tempobonus, hvorfor Fødevarestyrelsen sendte brevet til minkavlerne.

Om morgenen den 10. november 2020, kl. 06.47 sendte Søren Andersen en mail til sig selv om ”Linje til i dag” og kl. 07.00 sendte han mailen til Bjarke Kamstrup med bemærkningen ”Her er den linje, vi har talt om nu”, og kl. 07.01 sendte han talelinjen til stabschef Martin Justesen, Statsministeriet, hvori det fremgår, at ministeren blev bekendt med den manglende hjemmel om fredagen:

967 Forklaringsdokumentet side 942

”...

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en “opfordring” til avlerne

udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.

På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg fredag og derfor ærger det mig da dobbelt op, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

Beredskab:

Var det ulovligt, at Fødevarestyrelsen skrev, at minkavlerne uden for zonerne skulle aflive deres dyr?

Myndighederne skal selvfølgelig vejlede tydeligt og forståeligt om retstilstanden. Det er ikke sket, og det beklager jeg meget.

For så vidt angår spørgsmålet om det er ulovligt vil jeg gerne være helt sikker på at spørgsmålet er analyseret helt i bund før jeg giver et svar - så det må I have til gode. Det håber jeg I har respekt for.

Men uanset hvad, så ændrer det ikke ved, at myndighederne burde have været mere eksplicit omkring, at der var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden i forhold til minkfarme uden smitteforekomst, der ligger uden for risikozonerne på 7,8 km fra en smittet besætning.

Hvorfor har du ikke fået oplysningen om, at der mangler lovhjemmel før fredag?

Jeg er ikke blevet orienteret om den manglende lovhjemmel af mit ministerium før fredag. Det er en beklagelig fejl, at mit embedsværk ikke har orienteret mig før. Jeg må konstatere, at denne proces er gået

stærkt, og der er der desværre blevet begået fejl i forhold til at orientere både mig og minkavlerne.

Har du tillid til dit embedsværk?

Jeg beklager overfor minkerhvervet, at de ikke har fået korrekte oplysninger fra begyndelsen. Det er ikke okay. Det er gået stærkt i en svær situation, som ingen har prøvet at stå i før. Det er der blevet rettet op på, og det må selvfølgelig ikke ske.

...”

Søren Andersen sendte ligeledes kl. 07.03 den reviderede talelinje til Bjarke Kamstrup, Tejs Binderup, Henrik Studsgaard og Mogens Jensen.

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har om sin mail til Martin Justesen forklaret⁹⁶⁸, at han ikke husker den præcise baggrund for, at han sendte mailen, men da sagen fyldte meget medierne, ville han nok orientere Martin Justesen om, hvad Mogens Jensen ville sige under samrådet, da statsministeren også skulle til spørgetime i Folketinget senere på dagen. Han husker ikke, om Martin Justesen havde bedt om en orientering, men han ville nok have orienteret ham herom under alle omstændigheder. Det handlede for ham om at få lavet et hurtigt udkast til et presseberedskab, da de var under et stort pres. Det var vigtigt, hvornår ministeren blev orienteret om hjemmelsproblematikken. Idet Mogens Jensen skulle i samråd, hvor der var sandhedsplicht, skulle beredskabet være korrekt. Det var ikke almindeligt, at beskedskabet blev afklaret på mail og med en så kort frist. Han skrev ”fredag” i oplægget til Mogens Jensen, da det hele gik meget stærkt, og det var nok ment som et udkast.

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har om Søren Andersens mail til Martin Justesen forklaret⁹⁶⁹, at han ikke har en forklaring på, hvordan datoen, for hvornår Mogens Jensen fik besked om den manglende lovhjemmel, blev ændret fra torsdag den 5. november 2020 til fredag den 6. november 2020.

968 Forklaringsdokumentet side 942 og 944

969 Forklaringsdokumentet side 1606

Samme morgen den 10. november 2020, kl. 08.18 besvarede Mogens Jensen mailen, hvori han skrev, at han "sidst på ugen" blev klar over den manglende lovhjemmel, og det fremgår endvidere, at han ikke blev orienteret "om den manglende lovhjemmel af mit ministerium før fredag":

"...

Forslag til ændringer understreget her nedenfor

Dbh

Mogens

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en "opfodring" til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.

På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg sidst på ugen og derfor ærgrer det mig, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.

Beredskab:

Var det ulovligt, at Fødevarestyrelsen skrev, at minkavlerne uden for zonerne skulle aflive deres dyr?

Myndighederne skal selvfølgelig vejlede tydeligt og forståeligt om retstilstanden. Det er ikke sket, og det beklager jeg meget. For så vidt angår spørgsmålet om det er ulovligt vil jeg gerne være helt sikker på at spørgsmålet er analyseret helt i bund før jeg giver et svar - så det må I have til gode. Det håber jeg I har respekt for.

Men uanset hvad, så ændrer det ikke ved, at myndighederne burde have været mere eksplicit omkring, at der var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden i forhold til minkfarme uden smitteforekomst, der ligger uden for risikozonerne på 7,8 km fra en smittet besætning.

Hvorfor har du ikke fået oplysningen om, at der mangler lovhjemmel tidligere.

Jeg er ikke blevet orienteret om den manglende lovhjemmel af mit ministerium før fredag. Jeg må konstatere, at denne proces er gået rigtig stærkt, og så kan der ske fejl og det er der sket. Men samlet set er det naturligvis overordnet mit ansvar som minister, hvad der foregår i mit ministerium.

Har du tillid til dit embedsværk?

Ja – det har jeg. Det er gået rigtigt stærkt i en svær situation, som ingen har prøvet før. Og i sådan en situation er der risiko for fejl. Og det har der været, og det må jeg som minister også tage det overordnede ansvar for i mit ministerium. Der er nu rettet op på fejlene og jeg vil gerne endnu engang beklage overfor minkerhvervet, at de ikke har fået korrekte oplysninger fra begyndelsen.

...”

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har om Mogens Jensens rettelse af tidspunktet for orientering forklaret⁹⁷⁰, at han ikke har noget bud på, hvorfor datoen for orienteringen af Mogens Jensen blev ændret.

Få minutter senere, kl. 08.29, sendte Mogens Jensen på ny mailen til Søren Andersen, Bjarke Kamstrup og Henrik Studsgaard, hvori der var en rettelse i taleberedskabet i forhold spørgsmålet om tillid til embedsværket:

...”

Med enkelt ny rettelse:

Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en “opfodring” til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.

970 Forklaringsdokumentet side 1606

På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg sidst på ugen og derfor ærgrer det mig, at vi i ministeriet fredag får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen. På baggrund af sagens alvor vil jeg nu iværksætte en redegørelse om forløbet, som jeg vil oversende til Folketinget.

Beredskab:

Var det ulovligt, at Fødevarestyrelsen skrev, at minkavlerne uden for zonerne skulle aflive deres dyr?

Myndighederne skal selvfølgelig vejlede tydeligt og forståeligt om retstilstanden. Det er ikke sket, og det beklager jeg meget. For så vidt angår spørgsmålet om det er ulovligt vil jeg gerne være helt sikker på at spørgsmålet er analyseret helt i bund før jeg giver et svar - så det må I have til gode. Det håber jeg I har respekt for.

Men uanset hvad, så ændrer det ikke ved, at myndighederne burde have været mere eksplicit omkring, at der var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden i forhold til minkfarme uden smitteforekomst, der ligger uden for risikozonerne på 7,8 km fra en smittet besætning

Hvorfor har du ikke fået oplysningen om, at der mangler lovhjemmel tidligere.

Jeg er ikke blevet orienteret om den manglende lovhjemmel af mit ministerium før fredag. Jeg må konstatere, at denne proces er gået rigtig stærkt, og så kan der ske fejl og det er der sket. Men samlet set er det naturligvis overordnet mit ansvar som minister, hvad der foregår i mit ministerium.

Har du tillid til dit embedsværk?

Det er gået rigtigt stærkt i en svær situation, som ingen har prøvet før. Og i sådan en situation er der risiko for fejl. Og det har der været, og det må jeg som minister tage det overordnede ansvar for i mit ministerium. Der er nu rettet op på fejlene og jeg vil gerne endnu engang

beklage overfor minkerhvervet, at de ikke har fået korrekte oplysninger fra begyndelsen.

Jeg har ingen grund til at tro at der er nogen der har forholdt mig oplysninger i sagen.

..."

Miljø- og fødevareminister Mogens Jensen har om sin rettelse forklaret⁹⁷¹, at han gerne selv ville have fastslået, hvornår han fik besked om, at der ikke var hjemmel til aflivning af samtlige mink. Han bad om, at man gennemgik systemet for at få det klarlagt, og han gennemså selv sin indbakke.

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har om Mogens Jensens mail forklaret⁹⁷², at han talte med Mogens Jensen om, hvornår ministeren fik kendskab til hjemmelsproblematikken, da Mogens Jensen skulle udtale sig og i samråd. De havde også talt om det i forbindelse med tilbilselsen af presseberedskabet. Efter aftale med Mogens Jensen blev det ændret til "*sidst på ugen*", da det på det tidspunkt var svært at sige præcist, hvornår Mogens Jensen var blevet orienteret. På den måde var de sikre på, at Mogens Jensen ikke sagde noget forkert på samrådet, før de fik det endeligt afklaret. Han havde talt med Mogens Jensen om de understregede rettelser i taleberedskabet. Det kan sagtens være Mogens Jensen selv, der indsatte rettelserne i beredskabet. Det må være en forglemmelse, at ordlyden ikke blev rettet fra "*før fredag*" til "*... sidst på ugen*" i beredskabets spørgsmål, om "Hvorfor har du ikke fået oplysningen om, at der mangler lovhjemmel tidligere".

9.7.1.24. Arbejdet med brev nr. 2 til minkavlerne

Mandag den 9. november 2020 blev der i Fødevarestyrelsen og Miljø- og Fødevareministeriet arbejdet på et nyt brev til minkavlerne. Justitsministeriet blev inddraget i dette arbejde.

Af en mailkorrespondance mellem direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen, og departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, den 9. november 2020 fremgår, at Nikolaj Veje anførte, at Fødevarestyrelsen havde brug for en klar stillingtagen til, om regeringens udmelding om hastig

971 Forklaringsdokumentet side 413

972 Forklaringsdokumentet side 943f

aflivning af alle dyr – inkl. avlsdyr – skulle fortsætte ufortrødent, og at der var behov for en tydelige kommunikation, herunder at der blev arbejdet på et revideret brev til minkavlernes. Af mailkorrespondancen fremgår:

”...

Kære Nikolaj

Der er fint, at gå ud med den præcisering i brevet.

Vh Henrik

...

Den 9. nov. 2020 kl. 11.30 skrev Nikolaj Veje (...)

Kære Henrik

I lyset af den seneste politiske udvikling, hvor det er usikkert, om der kan opnås det nødvendige flertal til hastelovgivning har Fødevarestyrelsen brug for en klar stillingtagen og udmelding, om regeringens udmelding om hastig aflivning af alle dyr – inkl. avlsdyr – skal fortsætte ufortrødent og med det mål, at samtlige dyr er aflivet senest den 16. november 2020.

Fremdrift af aflivning forudsætter minkavlernes velvillighed, da der som bekendt ikke er hjemmel til at tvinge aflivningen af raske besætninger uden for zonerne igennem. Indtil lovgivningen er på plads, gennemtvinger Fødevarestyrelsen (eller NOST) sig således ikke adgang til besætninger uden for zonerne.

Der er behov for helt tydelig kommunikation til særligt besætnings-ejerne uden for zonerne. Der er ved at blive færdiggjort revideret brev til avlerne ift. brevet udsendt i fredags. I det nye brev er den relevante passageblevet blødt lidt op til:

”Aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020, for at du bliver berettiget til at modtage bonus for hurtig aflivning. Aflivning og pelsning af besætningen skal derfor påbegyndes hurtigst muligt.”

Vi afventer tilbagemelding fra København Fur på det justerede brev.

Det haster selv sagt, da aflivningerne pågår. Når først alle avlsdyr er aflivet, vil en genopretning af erhvervet være yderst vanskelig.

...”

Direktør Nikolaj Veje, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁹⁷³, at omkring den 8. november 2020 var han ikke inde i overvejelser om, hvorvidt brevet kunne opfattes som et påbud. Hanne Larsen var bekymret for, hvordan brevet blev opfattet. Det var ikke intentionen, at brevet skulle læses som et påbud. Ingen har givet instruktion til Hanne Larsen om, at det skulle være et påbud. Tidligt mandag den 9. november 2020 kom han ind over brevet og sendte i dialog med Hanne Larsen en mail till Henrik Studsgaard.

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁷⁴, at søndag den 8. november 2020 om aftenen begyndte der at komme en del historier i pressen om, at man var ved at skabe hjemmel. Han fik først gennemlæst brevet til minkavlerne søndag sidst på aftenen. Han kunne se, at brevet skulle præciseres, så der alene var en opfordring til at hjælpe til med aflivning. Nikolaj Veje ringede mandag den 9. november 2020 og sagde, at der var behov for yderligere klarhed. Det første han gjorde mandag morgen den 9. november 2020, da han kom ind på kontoret, var at orientere ministeren om, at Miljø- og Fødevareministeriet havde et problem. Han bad Tejs Binderup om at ringe til Finansministeriet og Statsministeriet og redegøre for problemstillingen. Miljø- og Fødevareministeriet gik straks i gang med at rette op, herunder med involvering fra Justitsministeriet. Forespurgt om, hvorfor der var behov for at ændre ordlyden af brevet den 9. november 2020, hvor minkavlerne – ifølge hans forklaring, var fuldt ud klar over, at aflivning var baseret på frivillighed -, og hvor forventningen var, at der kom en hastelovgivningsproces i gang, har han forklaret, at det skyldtes, at brevet rent objektivt var uhensigtsmæssigt formuleret. Han noterer sig dog samtidig, at minkavlerne øjensynligt havde opfattet det første brev som praktisk information, men ikke desto mindre måtte det ændres, når nogen opfattede det som uhensigtsmæssigt formuleret. Forespurgt, om også minkavlerne og København Fur burde være gjort bekendt med, at der var et lovgivningsmæssigt vacuum, har han

973 Forklaringsdokumentet side 509

974 Forklaringsdokumentet side 365 og 15721ff

forklaret, at allerede søndag den 8. november 2020 om aftenen kørte debatten med "120 km/t", og derfor følte han ikke behov for en særskilt orientering af minkavlerne. Han traf selv beslutningen om, at brevets ordlyd skulle ændres. Foreholdt Barbara Bertelsens forklaring, hvorefter det kan se ud som om, at det var Barbara Bertelsen, som tog skridt til, at der skulle foretages ændringer i brevet, bemærkede han, at han erindrer forløbet anderledes, idet han tog fat i Mogens Jensen fra morgenstunden, ligesom han bad Tejs Binderup om at tage kontakt til Finansministeriet og Statsministeriet om problemet. Han kan godt huske, at der også var en telefonsamtale, hvorunder Barbara Bertelsen bad om, at Justitsministeriet kom ind over.

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har om forløbet forklaret⁹⁷⁵, at hun straks tog kontakt til Henrik Studsgaard om mandagen den 9. november 2020 om morgenen, hvorunder hun gjorde ham opmærksom på, at Miljø- og Fødevareministeriet i deres kontakt med pressen ikke måtte give udtryk for budskaber mv. om, at regeringen ikke havde tid til afvente lovhjemmel mv., da det ikke var korrekt. Statsministeren var også meget opmærksom herpå. Om formiddagen mandag den 9. november 2020 kom det frem, at der var sendt et brev til minkavlerne, som indeholdt mange "skal"-budskaber. Det var vist nok Henrik Studsgaard, som gjorde hende opmærksom herpå. Hun var rimelig klar i spyttet under sin telefonsamtale med Henrik Studsgaard, hvor hun sagde, at kommunikationen straks skulle tilrettes. Hun sagde til Henrik Studsgaard, at han skulle tage kontakt til Justitsministeriet herom, idet en opfordring til minkavlerne ikke måtte fremstå som et "skal"-budskab. Hun blev nok ikke så chokeret over selve hastelovforslaget. Det var nok mere udmeldingerne i brevet til minkavlerne, som var chokerende. Barbara Bertelsen har under en genafhøring for kommissionen supplerende forklaret⁹⁷⁶, at hun ikke husker, hvorvidt hun den 8. november 2020 om aftenen havde en samtale med Henrik Studsgaard om hastelovforslaget. Hendes samtaler den 8. og 9. november 2020 flyder lidt sammen. Hun havde en telefonsamtale med Henrik Studsgaard den 9. november 2020 om morgenen bl.a. om korrektionen af Miljø- og Fødevareministeriets pressemeddelelse af 8. november 2020 og af brevet til minkavlerne. Det skulle stå mejslet i granit, at der ikke var hjemmel til at aflive mink i zone 3, og at aflivninger i zone 3 var frivillige. Statsministeriet bad Justitsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet overveje, hvorvidt

975 Forklaringsdokumentet side 1133f

976 Forklaringsdokumentet side 1625f

man skulle sætte aflivningerne i bero i zone 3, men på det tidspunkt var der ikke et menneske i landet, som ikke vidste, at der manglede hjemmel, hvorfor man kun opfordrede til aflivning af mink i zone 3. Smitten spredte sig i disse dage fortsat til et stort antal minkfarme. Det var fagministerierne, som tog disse relevante initiativer på opfordring fra Statsministeriet. Hun husker ikke, hvorvidt hun på dette tidspunkt var bekendt med, at der ikke var flertal for en hastebehandling af lovforslag L77.

I løbet af mandag den 9. november 2020 var der således på afdelingschefniveau kontakt mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Justitsministeriet om formulering af nyt brev til minkavlere, hvori afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen, Justitsministeriet, pointerede, at Fødevarestyrelsens udkast til nyt brev ikke forholdt sig til hjemmelsspørgsmålet:

” ...

Til: ... (Tejs Binderup)

Fra: Anders Sparholt Jørgensen ...

Titel: SV: Brev til minkavlere II 08112020.docx

Sendt: 09-11-2020 12:52

Men forholder sig ikke til hjemmelsspørgsmålet?

Fra: Tejs Binderup ...

Sendt: 9. november 2020 12:36

Til: Anders Sparholt Jørgensen ...

Emne: VS: Brev til minkavlere II 08112020.docx

Hermed FVSTs bud på opdateret brev, hvor bl.a. forholdet omkring besætningerne uden for zonerne præciseres.

Fra: Camilla Brasch Andersen ...

Sendt: 8. november 2020 22:10

Til: Tejs Binderup ...; Hanne Larsen ...

Emne: Brev til minkavlere II 08112020.docx

Kære begge

Nyeste udgave som jeg kan balancere de nye meldinger. Jeg har lavet track changes så I kan følge ændringerne. Sender til Tage Petersen og Sander, når I har sagt ok.

...”

Afdelingschef Anders Sparholt Jørgensen, Justitsministeriet, har forklaret⁹⁷⁷, at han var med til at give et bud på en beklagelse i et nyt brev til minkavlerne. Statsministeriet havde bedt Fødevareministeriet om at få Justitsministeriet involveret i berigtigelsen af brevet.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁷⁸, at det først var mandag den 9. november 2020 om formiddagen, at de for alvor blev opmærksomme på, at brev nr. 1 til minkavlerne kunne misforstås. Mandag morgen ”tog det fart” om, at brevet til minkavlerne mange steder indeholdt ordet ”SKAL”. Derfor gik de i gang med at formulere et nyt brev. Han er enig med Hanne Larsen i, at ingen er stolte af brev nr. 1. Man ville gerne have Justitsministeriet med ind over formuleringen af brev nr. 2, så man var sikker på, at det nye brev ikke kunne misforstås. Miljø- og Fødevareministeriet tog kontakt til Justitsministeriet for at være sikre på, at det nye brev til minkavlerne havde et rigtigt indhold. Efter at Anders Sparholt Jørgensen rejste spørgsmålet om hjemmel i mailen sendt mandag den 9. november 2020 kl. 12.52, gik man i gang med at udarbejde et nyt brev, som levede op til Justitsministeriets krav. I det nye brev var man mere eksplicit om, at man var i færd med at udarbejde ny hjemmel. Brevet havde også en passus, som indeholdt en beklagelse.

Der var samme dag en sms-korrespondance internt i Fødevarestyrelsen om det nye brev til minkavlerne mellem Ina Josefine Jochimsen og Camilla Brasch Andersen. Af sms’erne fremgår følgende:

...”

Ina Josefine Jochimsen, kl. 13.09:

Ok, det er nost der rykker for brevet til avlerne. Kan se, at Studsgaard har godkendt, men nu afventer vi KF?

977 Forklaringsdokumentet side 453

978 Forklaringsdokumentet side 704ff

Camilla Brasch Andersen, kl. 13.10:

Og JM. Må ikke sende før det

...”

Enhed- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret⁹⁷⁹, at hun går ud fra, at hun havde fået besked om, at Justitsministeriet skulle godkende brevet til avlerne, men hun havde ikke selv været i kontakt med Justitsministeriet. Hun husker ikke, hvem der havde givet hende besked herom. Hun vidste, at der ikke var hjemmel inden for deres område til aflivning uden for zonerne, men hun antog, ud fra regeringens udmelding på pressemødet, at hjemlen var fundet et andet sted. De kom i løbet af weekenden i tvivl om, hvorvidt brevet til minkavlerne kunne forstås forkert.

Sektionsleder Ina Josefine Jochimsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁹⁸⁰, at denne sms-korrespondance vedrørte brev nr. 2 til minkavlerne. Udfordringen med brev nr. 1 til minkavlerne var, at brevet kunne læses som et påbud til minkavlere i zone 3 om, at de skulle aflive deres mink. Brev nr. 2 skulle gøre det klart for minkavlerne i zone 3, at det var frivilligt for disse avlere, hvorvidt de ønskede at aflive deres mink.

9.7.1.25. Brev nr. 2 til minkavlerne af 10. november 2020

I Miljø- og Fødevareministeriet blev der udarbejdet et cover om revideret brev fra Fødevarestyrelsen til minkavlerne. Brevet blev den 9. november 2020 kl. 21.45 godkendt af miljø- og fødevareminister Mogens Jensen.

Af coveret fremgår:

”...

Brev fra FVST til minkavlere.

Indstilling

Til ministerens godkendelse vedlagte reviderede brev fra FVST til minkavlerne.

979 Forklaringsdokumentet side 1313f

980 Forklaringsdokumentet side 114

Sagen kort inkl. politisk landskab

Bilag 1 er en korrektion og opdatering af det brev til minkavlerne, som Fødevarestyrelsen sendte d. 6. november 2020.

Strategi og proces

Brevet afsendes af Fødevarestyrelsen, når ministeren har godkendt.

...”

Af en intern mail i Fødevarestyrelsen af 10. november 2020 fremgår det, at dyrlæge Kristina Harlev Hansen kl. 07.07 orienterede en række enheder i Fødevarestyrelsen, Hanne Larsen og Nikolaj Veje (cc Camilla Brasch Andersen og Signe Balslev) om, at det reviderede brev var udsendt til minkavlerne om morgenen.

Hanne Larsen videresendte kort tid efter mailen til en række medarbejder i Fødevarestyrelsen og anførte ”Udsendt her til morgen. Godkendt af ministeren i går”, og som hun senere på dagen videresendte til afdelingschef Tejs Binderup.

Af det reviderede brev 2 (II) til minkavlerne fremgår:

Brev til alle minkavlere i Danmark II

Kære minkavlere

Version 2, 10. november 2020

Situationen ændrer sig meget hurtigt lige nu, derfor har det været nødvendigt at præcisere og ændre i det brev vi sendte ud fredag den 6. november.

Fødevarestyrelsen beklager meget, at det i brevet ikke fremgik, at der for raske minkfarme, der befinder sig længere væk end 7,8 km fra en smittet besætning, var tale om en opfordring til aflivning hurtigst muligt af hensyn til folkesundheden.

Regeringen har meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Det er vigtigt, at aflivningen foregår hurtigst muligt. Regeringen er derfor i fuld gang med at etablere de nødvendige hjemler til at påbyde aflivning uden for zonerne, til at udbetale de besluttede tempobonusser samt yde erstatning og kompensation til de berørte minkavlere.

Vi har stor forståelse for jeres situation, som er forfærdelig for erhvervet, både besættningsejere, medarbejdere, familier og følgeerhverv.

I denne mail kan du læse, hvordan du skal forholde dig, hvis du har:

- en minkfarm i syv nordjyske kommuner
- en smittet minkfarm
- en rask minkfarm inden for zonerne
- en minkfarm uden for zonerne

Aflivning af mink i syv nordjyske kommuner

Det er regeringens ambition, at aflivningen af alle mink skal være overstået mandag den 9. november 2020 kl. 23.59 i kommunerne Hjørring, Brønderslev, Frederikshavn, Thisted, Jammerbugt, Vesthimmerland og Læsø. Du må gerne gå i gang uden en aftale med Fødevarestyrelsen.

Når du selv afliver dine mink, kan du gå i gang uden, at der er en myndighedsperson tilstede. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Myndighederne sørger for at bestille containere til de døde mink. Du skal ringe på telefon [REDACTED], hvis du har spørgsmål om containerne eller når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning.

Hvis der ikke er containerkapacitet, skal du lægge dine mink på burene, fast underlag eller på presenning. Døde dyr på fast underlag eller presenning skal så vidt muligt overdækkes, hvis de ikke afhentes samme dag, så der ikke kan komme rovdyr til. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommes i containere.

Ekstra bonus for hurtig aflivning

Er du færdig med aflivningerne mandag den 9. november kl. 23.59 opnår du en ekstraordinær bonus på 10 kr./mink. De 10 kr./mink ligger ud over den allerede aftalte tempobonus på 20 kr./mink (se længere nede). Denne forhøjede bonus gives for den ekstra hastighed i forhold til aflivning. Hvis du ikke selv afliver dine mink, vil myndighederne stå for aflivningen (det gælder ikke hvis din besætning ligger uden for 7,8 km zonerne). Når myndighederne afliver dine

Brev til alle minkavlere i Danmark II

mink, vil du ikke modtage tempobonus på 20 kr./mink. Men de farme, der er aflivet af myndighederne inden mandag den 9. november kl. 23.59, vil modtage den ekstraordinære bonus på 10 kr./mink.

Når du er færdig med at aflive, skal du ringe på telefon [REDACTED] (fra kl 9). Det er afgørende, at du ringer ind, da det skal bruges i forhold til bonus beregningerne. Vi kommer på kontrol efterfølgende.

Rengøring og desinfektion på smittede farme

Du skal foretage aflivning af dyr samt rengøring og desinfektion efter Fødevarestyrelsens anvisninger. Det fremgår af den indgåede aftale. Du forpligter dig samtidig til, at overholde alle forholdsregler vedr. værnemidler.

Smittede minkfarme uden for Nordjylland

Du skal hurtigst muligt indgå en aftale om aflivning med Fødevarestyrelsen om aflivning af dine mink. Vi kontakter dig eller du kan ringe til os (telefon [REDACTED]) for hurtigst muligt at lave en aftale om optælling. Myndighederne skaffer containere til de døde mink.

Hvis du har containerkapacitet eller selv kan skaffe containerkapacitet kan du aflive dine mink, også selv om besætningen ikke er talt op, eller aftale er indgået. Dette har vi gjort for ikke at forsinke aflivningen. Myndighederne skal ikke være tilstede ved opstart. Når vi kontakter dig bedes du oplyse, at du har påbegyndt aflivning.

Der er i øjeblikket udfordringer med container kapacitet, og myndighederne arbejder på højtryk for at skaffe kapaciteten. Hvis du ikke har containeropbevaring selv, kan du begynde aflivning, når du har fået lovning på, at der er container på vej. Du skal ringe på telefon [REDACTED], hvis du har spørgsmål om containerne eller når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning.

Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommer i containere.

Bonus for hurtig aflivning

Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020). Hvis besætningen er smittet efter den 6. november 2020, afhænger de 10 dage af, hvornår du har lavet en aftale med Fødevarestyrelsen. Hvis du ikke selv afliver dine mink, vil myndighederne stå for aflivningen. Når myndighederne afliver dine mink, vil du ikke modtage tempobonus på 20 kr./mink.

Rengøring og desinfektion

Du skal foretage aflivning af dyr samt rengøring og desinfektion efter Fødevarestyrelsens anvisninger. Det fremgår af den indgåede aftale. Du forpligter dig samtidig til, at overholde alle forholdsregler vedr. værnemidler.

Raske minkfarme i zonerne uden for Nordjylland

Det er regeringens ambition, at aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020. Myndighederne skal ikke være tilstede ved opstart. Vi kontakter dig for at indgå en aftale om optælling af dine mink.

Brev til alle minkavlere i Danmark II

Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Myndighederne sørger for at bestille containere til de døde mink. Du skal ringe på telefon [REDACTED], hvis du har spørgsmål om containerne eller når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning.

Hvis du ikke har containere, må du lægge døde mink oven på burene, på fast underlag eller på presenninger. Døde dyr på fast underlag eller presenning skal så vidt muligt overdækkes, hvis de ikke afhentes samme dag, så der ikke kan komme rovdyr til. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommes i containere.

Bonus for hurtig aflivning

Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020). Hvis du ikke selv afliver dine mink, vil myndighederne stå for aflivningen. Når myndighederne afliver dine mink, vil du ikke modtage tempobonus på 20 kr./mink.

Rengøring og desinfektion

Du skal selv rengøre minkfarmen efter aflivningen, på samme måde som normalt efter pelsning.

Minkfarme uden for zonerne

Det er regeringens ambition, at aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020, og det er således en betingelse for at du bliver berettiget til at modtage bonus for hurtig aflivning, at du er færdig senest denne dato. Du skal være særlig opmærksom på, at der ikke er mink, der undslipper og løber ud i naturen.

Optælling - du må gerne gå i gang

Besætningen skal tælles op, men aflivning må gerne gå i gang før optælling. Myndighederne skal ikke være tilstede ved opstart. Myndighederne ringer til dig i løbet af de kommende dage, hvis du ikke allerede er kontaktet.

Det skal være muligt at tælle levende og aflivede mink. For de kroppe, der er sendt til pelseri, skal en følgeseddel kunne oplyse, hvor mange mink, der er sendt.

Hvis du vælger at aflive til destruktion og ikke kan skaffe containere, må du lægge døde mink oven på burene, på fast underlag eller på presenninger. Døde dyr på fast underlag eller presenning skal så vidt muligt overdækkes, hvis de ikke afhentes samme dag, så der ikke kan komme rovdyr til. Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommes i containere.

Myndighederne sørger for at bestille containere til de døde mink. Du skal ringe på telefon [REDACTED], hvis du har spørgsmål om containerne eller når containeren er fyldt halvt op, da den ikke må være mere end 2/3 fyldt ved afhentning.

Det er vigtigt, at du sikrer, at alle mink er døde, inden de kommes i containere.

Bonus for hurtig aflivning

Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020). Hvis du ikke selv afliver dine mink, vil myndighederne, når hjemmel hertil er tilvejebragt, stå for aflivningen. Når myndighederne afliver dine mink, vil du ikke modtage tempobonus på 20 kr./mink.

Brev til alle minkavlere i Danmark II

Rengøring og desinfektion

Du skal selv rengøre minkfarmen efter aflivningen, på samme måde som normalt efter pelsning.

Erstatning for aflivning af mink uden for zonerne

Når du afliver uden for zonerne, får du driftstabserstatning, men du får ikke erstatning for dyrenes værdi, hvis skindene afsættes på markedsvilkår. Beregningen af erstatning er under udarbejdelse, men modsvarer den erstatning som findes for driftstabet knyttet til aflivning af avlsdyr i ikke-smittede besætninger inden for zonerne.

Med venlig hilsen

Hanne Larsen

Veterinærdirektør i Fødevarestyrelsen

Departementschef Henrik Studsgaard, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁸¹, at i brev nr. 2 til minkavlerne blev det efter hans opfattelse gjort krystalklart, at det var en opfordring til aflivning og at det fornødne hjemmelsgrundlag ikke var til stede.

Afdelingschef Tejs Binderup, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁸², at brev nr. 2 til minkavlerne blev modtaget af minkavlerne tirsdag den 10. november 2020 kl. 07.00.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret⁹⁸³, at hun er enig i den beklagelse, der fremgår af "Brev til alle minkavlere i Danmark II – Version 2, 10. november 2020". Hun ved ikke, hvem der har formuleret beklagelsen, men den gik fra departementet til Fødevarestyrelsens direktør. Hun havde ingen grund til at være uenig i, at den blev sat ind. Hun har set efterfølgende, at den kom fra Justitsministeriet.

Direktør Sander Jacobsen, København Fur, har forklaret⁹⁸⁴, at anden version af brevet til minkavlerne først blev klar til udsendelse til minkavlerne den 10. november 2020, idet der var store praktiske udfordringer med aflivningerne, som først skulle falde på plads, før det nye brev kunne sendes ud til minkavlerne. Udsendelsen af brevet blev endvidere forsinket af tekniske problemer i Fødevarestyrelsen. Han tror også, at forsinkelsen af andet brev til minkavlerne skyldtes anvendelsen af ordet "skal" i brevet. Han tror ikke, at Tage Pedersen var i dialog med Tejs Binderup i løbet af weekenden den 7. til 8. november 2020. Han havde en dialog med Camilla Brasch Andersen om udsendelsen af anden version af brevet til minkavlerne. Camilla Brasch Andersen nævnte under disse drøftelser intet om hjemmelsproblematikken.

9.7.1.26. Miljø- og Fødevareministeriets pressemeddelelse af 10. november 2020

Den 10. november 2020 offentliggjorde Miljø- og Fødevareministeriet en pressemeddelelse med overskriften "Fødevareminister igangsætter redegørelse af mink-forløb". Af pressemeddelelsen fremgår:

981 Forklaringsdokumentet side 1573

982 Forklaringsdokumentet side 704

983 Forklaringsdokumentet side 536

984 Forklaringsdokumentet side 1385

”...

Der er på nuværende tidspunkt ikke hjemmel i loven til at aflive alle mink i Danmark, som regeringen meldte ud onsdag den 4. november. Mogens Jensen sætter nu en redegørelse i gang.

...

Der skal orden i sagerne efter en beklagelig rodet start.

Da regeringen den 4. november med folkesundheden som øverste hensyn udmeldte at alle danske mink skulle aflives, var det uden lovhjemmel til at kræve aflivning af mink uden for 7,8 km. zonerne.

Det beklager fødevareminister Mogens Jensen, der ikke var orienteret om dette forud for udmeldingen til erhvervet og pressen samme dag, og han beder nu om en redegørelse af forløbet.

- Vi har begået fejl. Det er tydeligt, også når jeg taler med folketingets partier, at der er en del spørgsmål omkring hele den her proces. Derfor vil vi nu lave en redegørelse, der vil blive oversendt til Folketinget. Her vil der blive redegjort for hele forløbet, så alle kan orientere sig, siger Mogens Jensen.

Folkesundheden først

Regeringens beslutning om at aflive alle mink i Danmark faldt ovenpå en trusselsvurdering fra sundhedsmyndighederne, der lød, at minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner.

Regeringen har i dag fremsat et lovforslag, der skal gøre operationen mulig.

- Det er afgørende for mig at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over den juridiske hjemmel, særligt da lovforslaget ud over at give hjemmel til at aflive raske dyr uden for zonerne, også bemyndiger ministeren til at yde erstatning og kompensation til minkavlerne, siger Mogens Jensen.

Redegørelsen forventes at være klar onsdag d. 18. november 2020.

..."

9.7.1.27. Artikel på TV 2 den 10. november 2020

Tirsdag den 10. november 2020, kl. 08.51, bragte TV 2 nyheder en artikel med følgende overskrift: "Minister vidste ikke, at ordre om aflivning var ulovlig: - Vi har begået en fejl". I artiklen beklagede ministeren forløbet, og oplyste, at han havde bestilt en redegørelse for forløbet. Artiklen indeholdt ingen oplysning om, hvornår ministeren blev gjort bekendt med den manglende hjemmel:

"...

Minister vidste ikke, at ordre om aflivning af ulovlig: - Vi har begået en fejl.

...

Mogens Jensen "håber på tilgivelse" og beklager, at der er blevet begået fejl i sagen.

Fødevareminister Mogens Jensen (S) var ikke orienteret om den manglende lovhjemmel til at aflive alle raske mink, da han flankeret af statsminister Mette Frederiksen (S) på et pressemøde 4. november gav danskerne beskeden.

Det fortæller han til TV 2.

- Vi har begået en fejl. Der er ikke lovhjemmel til at bede minkavlere slå deres mink ned udenfor de zoner, der er lavet. Og det skal vi have hjemmel til, hvis vi skal kræve det. Derfor er det også beklageligt, at der går et brev ud til minkavlerne, hvor det ikke var klart, at der skulle være tale om en opfordring fra regeringens side, siger han.

Mit ministerium, mit ansvar

Mens det søndag i et skriftligt svar til TV 2 lød, at regeringen havde "vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud", siger fødevareministeren altså nu, at han ikke var blevet orienteret forud for pressemødet.

- Det er gået hurtigt. Der er begået fejl. Og det beklager jeg. Men det ændrer ikke ved, at der er stor risiko ved at have minkavl i Danmark under corona.

Det er dig, der sidder med det øverste ansvar i ministeriet. Kan du godt blive siddende efter det her?

- Jeg tager ansvaret for det, der sker i mit ministerium. Anderledes kan det ikke være. Men vi har fra mit ministerium ikke ønsket at være i en situation, hvor vi har pålagt noget, vi ikke har hjemmel til, siger fødevareminister Mogens Jensen og tilføjer, at han nu har bestilt en redegørelse for forløbet.

Lyn-analyse

Det er i den grad opsigtsvækkende, at Mogens Jensen ikke har kendt til, at der ikke var lovhjemmel til at beordre alle mink aflivet. Det rejser jo en række spørgsmål til, hvorvidt regeringen har styr på den her situation.

Mogens Jensen skyder mellem linjerne skylden på sit embedsværk, men tilbage står, at Mogens Jensen har det samlede ansvar for, hvad der sker i sit ministerium. Og Mette Frederiksen har det samlede ansvar for, hvad der sker i sit.

Opfordrer minkavlere til at fortsætte

Den lov, man bruger til at beordre minkene slået ned, dækker kun smittede besætninger samt besætninger inden for en radius af knap otte kilometer.

Alligevel lød det fra statsministeren 4. november, at alle mink skulle dø "hurtigst muligt" - og i et brev fra Fødevarestyrelsen, som TV 2 er i besiddelse af, står der tilmed, at der vil falde 20 kroner i såkaldt "tempobonus" per mink aflivet i løbet af de første ti dage.

Vel at mærke, hvis landmanden selv slår sine dyr ihjel og ikke lader myndighederne om det. Og det håber fødevareministeren, at de vil blive ved med.

- Det er klart, at der ikke er hjemmel nu. Men jeg opfordrer alligevel minkavlerne til at hjælpe i den her situation, for det, det handler om nu, er at hjælpe folkesundheden bedst muligt, siger han til TV 2.

Hastelov kuldsejlet

Den lov, der skulle gøre det muligt for myndighederne at aflive raske mink, var sat til at blive hastebehandlet af Folketinget tirsdag.

Men med modvilje i blå blok har regeringen ikke opbakning fra de påkrævede 75 procent af Folketinget, og lovforslaget skal nu i stedet behandles på vanlig vis med tre behandlinger i Folketinget

- Opgaven er at få lovgivningen på plads. Nu har vi fremlagt lovforslaget, og vi håber på forståelse fra Folketinget, så vi kan få det hurtigt behandlet, siger fødevareminister Mogens Jensen.

- Der er ingen, der har prøvet at være i den her situation før. Heller ikke regeringen. Undervejs sker der ting og fejl, som det er tilfældet her. Det kan vi kun beklage og håbe på tilgivelse for.

..."

9.7.1.28. Korrespondance i Miljø- og Fødevareministeriet om presseberedskab

Kort efter TV 2 bragte artiklen skrev Miljø- og Fødevareministeriets pressechef Bjarke Kamstrup en mail, kl. 09.47, til særlig rådgiver Søren Andersen, afdelingschef Tejs Binderup, kontorchef Paolo Drostby og departementschef Henrik Studsgaard om "Nødvendigt presseberedskab" vedrørende udtalelserne til pressen søndag den 8. november og tirsdag den 10. november. Af mailen fremgår:

" ...

Kære alle fire

Der er efterhånden en del, der er begyndt at sammenligne citatet fra i søndags med udmeldingen i dag.

I søndags sagde vi:

"Det er en alvorlig situation vi står i. Og regeringen har vurderet, at der i denne alvorlige situation skal handles hurtigt. Regeringen har derfor meldt ud, at alle mink i landet skal aflives af hensyn til folkesundheden. Regeringen har besluttet, at det hastede, situationens alvor taget i betragtning. Derfor har man vurderet, at man ikke kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte dette ud. Regeringen har skrevet rundt til de enkelte minkfarmere med en opfordring til at påbegynde aflivninger, og parallelt hermed arbejdet på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag til om nødvendigt at påbyde dette - herunder også så minkavlerne kan få den nødvendige kompensation. Det er der nu dialog med ordførere og partier om, og derfor er et nyt lovforslag under udarbejdelse."

Det betyder jo, at vi vidste det, da vi meldte ud? Hvorfor forklarer vi forskellen? Svar haster! Vi kan ikke lave flere interviews, før vi har svar på det.

..."

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har om Bjarke Kamstrups mail forklaret⁹⁸⁵, at han tror, at det refererede til, at der var behov for, at man hurtigt meldte ud til minkavlerne, hvordan de skulle forholde sig i til aflivning af egne dyr og kompensation. Minkavlerne efterspurgte retningslinjer, inden hastelovforslaget var blevet vedtaget.

Kl. 10.10 fortsatte Bjarke Kamstrup mailtråden og skrev på ny til Søren Andersen, Tejs Binderup, Paolo Drostby og Henrik Studsgaard:

..."

Hvad med:

985 Forklaringsdokumentet side 1607

Jeg var ikke bekendt med, at der manglede lovhjemmel onsdag, da vi afholdt pressemøde. Jeg er dog blevet gjort bekendt med, at man i ministeriet ikke mente man kunne afvente ny lovgivning, inden man meldte ud til minkavlerne fredag. Det er den udmelding, citatet henviser til. Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne.

Det her understreger også, at det har været et rodet forløb, og at der er sket fejl, og det vil nu alt sammen blive undersøgt i en redegørelse til Folketinget. Minkavlerne har samtidigt modtaget et nyt brev fra Fødevarestyrelsen, der præciserer brevet fra fredag.
..."

Få minutter senere, kl. 10.16, fortsatte Bjarke Kamstrup mailtråden med et forslag, som var aftalt med Henrik Studsgaard, og kl. 10.52 skrev Tejs Binde-rup "forslag til tilføjelse med fed, og flytning af tekst med gennemstregning og understregning":

"...

Endelig formulering aftalt med Henrik:

Jeg var ikke bekendt med, at der manglede lovhjemmel onsdag, da vi afholdt pressemøde. Jeg er dog blevet gjort bekendt med, at man i ministeriet ikke mente man kunne afvente ny lovgivning med hjemmel til at påbyde aflivning udenfor sikkerhedszonerne på 7,8 km., inden man meldte ud til minkavlerne fredag, **hvordan de skulle agere for at bidrage til aflivningsindsatsen. Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne.** Det er den udmelding, citatet henviser til. Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne. Og som jeg allerede har sagt tidligere, var det en fejl, at brevet ikke kom til at fremstå som en opfordring.

Det her understreger også, at det har været et rodet forløb, og at der er sket fejl, og det vil nu alt sammen blive undersøgt i en redegørelse til Folketinget. Minkavlerne har samtidigt modtaget et nyt brev fra Fødevarestyrelsen, der præciserer brevet fra fredag.
..."

9.7.1.28.1. Sms-korrespondance mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Statsministeriet

Der var samtidig samme dag, den 10. november 2020, en sms-kontakt mellem særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, og stabschef Martin Justesen i Statsministeriet om presselinjen, hvori Martin Justesen tilkendegav, at man i Miljø- og Fødevareministeriet skulle ”henholde jer til fejl og redegørelse nu”. Af sms-korrespondancen fremgår:

”...

Søren Andersen, kl. 10.17:

Vi tænker at køre med denne:

Jeg var ikke bekendt med, at der manglede lovhjemmel onsdag, da vi afholdt pressemøde. Jeg er dog blevet gjort bekendt med, at man i ministeriet ikke mente man kunne afvente ny lovgivning med hjemmel til at påbyde aflivning udenfor sikkerhedszonerne på 7,8 km., inden man meldte ud til minkavlerne fredag. Det er den udmelding, citatet henviser til. Det var et stort ønske fra minkerhvervet at der blev meldt hurtigt ud til avlerne. Og som jeg allerede har sagt tidligere, var det en fejl, at brevet ikke kom til at fremstå som en opfordring.

Det her understreger også, at det har været et rodet forløb, og at der er sket fejl, og det vil nu alt sammen blive undersøgt i en redegørelse til Folketinget. Minkavlerne har samtidigt modtaget et nyt brev fra fredag.

Martin Justesen, kl. 10.18:

Hmm

Hvornår er det planen I skal give i w

Søren Andersen, kl. 10.18:

Der er ikke aftalt noget endnu

News er allerede i gang med at kloge sig i, at vores udmeldinger ikke hænger sammen

Martin Justesen, kl. 10.20:

Tror vi skal være helt sikre på formuleringerne her. Det citat kommer jo ikke til at bringe klarhed. Så vi undgår nye citater der skal ryddes op efterfølgende.

Søren Andersen, kl. 10.22:

Hmm ja. Det sejler. Kan bare ikke helt se, at vi kommer udenom at forklare os.

Martin Justesen, kl. 10.23:

Derfor tror jeg (som udg pkt) at I skal henholde jer til fejl og redegørelse nu. Og så må redegørelsen vise hvad der er op og ned.

Søren Andersen, kl. 10.26:

Så sådan en linje her:

Det er tydeligt, at der er begået fejl i dette forløb. Derfor har jeg også nu iværksat en redegørelse, som skal afdække hele forløbet.

Jeg kan kun gentage, at jeg ikke var bekendt med, at der manglede lov-hjemmel da jeg meldte beslutningen om at alle mink skal aflives ud. Det beklager jeg, og så ser jeg frem til at få en dialog med Folketingets partier, når vi har en redegørelse på plads.

Søren Andersen, kl. 10.31:

Og så evt tale til baggrund med de journalister, der botaniserer i det

Søren Andersen, kl. 10.52:

Er det fint med linjen om redegørelse?

Søren Andersen, kl. 12.03:

DR er rasende over ikke at kunne få Mogens i tale. Ved godt, vi ikke skal lade os drive af medierne. Men måske en aftale om live i 18.30'eren kan gøre det. Hvad siger du?

Martin Justesen, kl. 12.06:

Tænker jeg er fint

Søren Andersen kl. 12.06:

[Thumbs Up-emoji]

...”

9.7.1.28.2. Fortsat mailkorrespondance i Miljø- og Fødevareministeriet

Den 10. november 2020 kl. 10.57 fortsatte særlig rådgiver Søren Andersen mailtråden om ”Nødvendigt beredskab” med afdelingschef Tejs Binderup, kon-torchef Paolo Drostby og departementschef Henrik Studsgaard, hvori han skrev om stabschef i Statsministeriet, Martin Justesens tilkendegivelser:

”...

Justesen ønsker ikke, at vi går ind i hver eneste tvivlsspørgsmål.

Jeg mangler stadig endeligt go, men tror vi lander på noget i denne retning:

Så sådan en linje her:

Det er tydeligt, at der er begået fejl i dette forløb. Derfor har jeg også nu iværksat en redegørelse, som skal afdække hele forløbet.

Jeg kan kun gentage, at jeg ikke var bekendt med, at der manglede lov-hjemmel da jeg meldte beslutningen om at alle mink skal aflives ud. Det beklager jeg, og så ser jeg frem til at få en dialog med Folketingets partier, når vi har en redegørelse på plads.

...”

Særlig rådgiver Søren Andersen, Miljø- og Fødevareministeriet, har om mail-korrespondancen i Miljø- og Fødevareministeriet og sms-korrespondancen med Martin Justesen forklaret⁹⁸⁶, at Bjarke Kamstrups mail kl. 10.10 ikke henviste til pressemødet om onsdagen. Han er enig i mailens indhold, og han synes fortsat, at det fremgår klart af formuleringen, at der henvises til brevet af 6. november 2020 til minkavlerne. Tilretningen med fed skrift i Bjarke Kamstrups mail kl. 10.16 måtte være Tejs Binderups rettelse. Det var ikke den talelinje, der blev sendt ud. Bemærkningen i Bjarke Kamstrups mail om, at ”...

986 Forklaringsdokumentet side 945ff

man i ministeriet ikke mente man kunne afvente ny lovgivning med hjemmel..." var efter hans mening en korrekt gengivelse af, hvad deres opfattelse var på det tidspunkt. Om sms-korrespondancen med Martin Justesen har han forklaret, at det er korrekt, at de herefter henskød de faktuelle oplysninger om, hvad Mogens Jensen vidste om hjemlen til beslutningen, til redegørelsen, og i stedet blot beklagede forløbet. Martin Justesen var formentlig bekymret for, at der blev sagt noget, der ikke var korrekt. De skulle hellere have brugt Bjarke Kamstrups foreslåede citat, men da det hele gik så stærkt, og mediepresset var så voldsomt, var han også tilbøjelig til at henskyde oplysningerne om, hvornår Mogens Jensen fik kendskab til hjemmelsspørgsmålet til redegørelsen. Han var også bange for, at der blev sagt noget, der ikke var korrekt.

9.7.1.28.3. Miljø- og Fødevareministeriets pressenotat af 10. november 2020

Miljø- og Fødevareministeriets pressenotat om "Lovhjemmel til aflivning af raske mink" af 9. november 2020, som blev godkendt den 10. november 2020 kl. 16.30 af departementschef Henrik Studsgaard og af miljø- og fødevareminister Mogens Jensen samme dag kl. 19.56, havde bl.a. følgende indhold:

"...

Ministerens hovedbudskaber:

- Vi har begået fejl. Der er ikke lovhjemmel til at kræve aflivning af mink udenfor 7,8 km zonerne på nuværende tidspunkt og det skal der være i vores lovgivning før, vi kan kræve aflivning der. Derfor er det en fejl, at vi ikke har fået skrevet i brevet til minkavlerne, at det skulle være en "opfodring" til avlerne udenfor 7,8 km zonen til at aflive deres mink. Det er jeg ked af og det beklager jeg mange gange.
- På pressemødet onsdag var jeg ikke klar over den manglende lovhjemmel. Det blev jeg sidst på ugen og derfor ærgrer det mig da dobbelt op, at vi i ministeriet sidst på ugen får udsendt det omtalte brev til avlerne. Det er jeg rigtig ked af og vi vil i det videre gøre alt hvad vi kan for at rette op på fejlen.
- Vi står dog også i en global sundhedskrise, og derfor har vi valgt at træffe en resolut beslutning, som der var opbakning til fra både et politisk flertal og når SSI siger, at en fortsat minkavl under en igangværende COVID-19 epidemi indebærer en betydelig risiko for

folkesundheden, herunder for mulighederne for at forebygge COVID-19 med vacciner, er der ingen tid at spille.

- Heller ikke med at få den nødvendige hjemmel på plads, og derfor blev der også straks sat gang i en lovproces. Det er her afgørende for mig, at få behandlet lovforslaget hurtigt, så de danske minkavlere kan få klarhed over den juridiske hjemmel, særligt da lovforslaget ud over at give hjemmel til at aflive raske dyr uden for zonerne, også bemyndiger ministeren til at yde erstatning og compensation til minkavlerne.
- Jeg vil derfor i dag fremsætte lovforslaget og samtidig anmode Folketingets partier om en hurtig behandling.

Q&A

Q: Hvornår fik du besked om, at der ikke var hjemmel i loven til at aflive alle mink i Danmark?

Jeg er ikke blevet orienteret om den manglende lovhjemmel af mit ministerium før sidst på ugen. Det er en beklagelig fejl, at mit embedsværk ikke har orienteret mig før. Jeg må konstatere, at denne proces er gået stærkt, og der er der desværre blevet begået fejl i forhold til at orientere både mig og minkavlerne.

Q: Hvorfor orienterer dit embedsværk dig ikke om, at der ikke var lovhjemmel?

Jeg beklager overfor minkerhvervet, at de ikke har fået korrekte oplysninger fra begyndelsen. Det er ikke okay. Det er gået stærkt i en svær situation, som ingen har prøvet at stå i før. Det bliver der rettet op på, og det må selvfølgelig ikke ske.

Q: Har du stadig tillid til dit embedsværk

Det har været en proces, der har skulle gå enormt stærkt. I sådan en proces vil der blive begået fejl, og det er der også blevet begået her. Men i sidste ende er det jo mit ansvar, at tingene kører som de skal.

Q: Der er sendt et brev ud til minkavlerne, hvor der står, at avlerne ”skal” påbegynde aflivningen hurtigst muligt. Vidste du på dette tidspunkt, at der ikke var hjemmel i loven?

Det har aldrig været hensigten at bede avlerne slå deres mink ned i modstrid med loven, og jeg beklager, det ikke fremgår af brevet af det skulle, at det skulle være en opfordring.

...

Q: Hvorfor trækker I ikke den ulovlige ordre tilbage?

Der er ved, at blive sendt et nyt brev ud til minkavlerne, som tydeligt beskriver, hvad der gælder, og hvad minkavlerne i og uden for zonerne skal gøre for at opnå tempo-bonus.

Q: Hvem i regeringen tog beslutningen om, at alle mink skulle slås ned?

Det var en regeringsbeslutning truffet i regeringens koordinationsudvalg på baggrund af en meget klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne.

...”

9.7.1.29. Artikel på DR.dk bragt tirsdag den 10. november 2020

Den 10. november 2020 bragte DR følgende artikel på DR.dk, hvori miljø- og fødevareminister Mogens Jensen beklagede fejlen og henviste til, at der blev fremlagt en redegørelse for forløbet:

”...

Mogens Jensen beklager minkskandale og fremlægger redegørelse om en uge

...

Fødevareminister Mogens Jensen (S) beklager minkfadæsen og siger, at der kommer en redegørelse om en uge.

Partierne i blå blok har ellers krævet hans afgang, men ministeren vil ikke trække sig.

- Det er ikke op til mig at tage konsekvensen af det her.

- Jeg tager et ansvar for det, der er sket i mit ministerium, og jeg beklager fejlen. Nu lægger vi en redegørelse frem, og det er på det grundlag, der eventuelt må tages konsekvenser, siger han.

Statsminister Mette Frederiksen sagde tidligere i dag, at det var en beklagelig fejl, at Fødevarestyrelsen krævede samtlige mink i Danmark aflivet på grund af risikoen for coronasmitte.

Hun sagde samtidig, at fejlen og ansvaret ligger hos fødevareministeren.

Regeringen kan ikke lovligt pålægge minkavlere uden syge dyr, og hvor minkfarmen ligger længere væk end 7,8 kilometer fra en smittet besætning, at aflive deres mink.

...”

9.7.1.30. Opslag på statsministerens Facebookside den 11. november 2020

Den 11. november 2020 offentliggjorde statsminister Mette Frederiksen et opslag på sin Facebookside vedrørende overvejelser om covid-19. Forud herfor var der samme dag en intern mailkorrespondance i Statsministeriet om en tekst til et Facebook-opslag fra statsministeren.

Af en mail, som statsminister Mette Frederiksen sendte den 10. november 2020 kl. 09.05 til stabschef Martin Justesen, fremgår:

” ...

Kære allesammen,

Jeg har nogle overvejelser om Corona jeg gerne vil dele med dig. Og jeg håber du vil læse med.

Sundhedsmyndighederne har lavet en risikovurdering om minkavl i Danmark. Vurderingen er meget klar. Der er en stor risiko for folkesundheden ved at have minkavl. Desværre. Både på grund af den store smitte. Og på grund af mutation af virus. Når vi som regering modtager en så klar advarsel mener vi ikke vi kan gøre andet end at træffe den tunge beslutning at lade minkene aflive. Det er en voldsom og indgribende beslutning. Og den har store konsekvenser for alle dem der i dag lever

af erhvervet og for de omkringliggende lokalsamfund. Beslutningen var ikke nem. Men folkesundheden må være det vigtigste. Derfor traf vi beslutningen. Det viser sig efterfølgende at der ikke var den nødvendige lovhjemmel. Det er en klar fejl. Det kan slet ikke diskuteres. Og der er nu i gangsat en undersøgelse af forløbet. Sådan skal det være. Samtidig skal vi sikre de implicerede avlere en ordentlig compensation. Vi skal hjælpe lokalområderne og vi skal have lovgivningen på plads. Alt det håber jeg på bred politisk opbakning til. Hurtigt. Sagt lidt direkte; alt det her handler om folkesundheden. Corona slår ihjel, hvis den kommer ud af kontrol. Mange lande i Europa er hårdt ramt. Og stor nedlukning gennemføres. I Danmark har smittetallene stabiliseret sig. Takket være den brede befolknings opbakning. Jeg vil inderligt appellere til at I bliver ved med at bekæmpe Corona. Også selvom regeringen undervejs i det her lange forløb begår fejl. Det gør vi. Og det har vi gjort. Og jeg kan ikke garantere at det ikke vi ske igen. Altså at vi begår fejl. Men du må stole på mig når jeg siger at alt hvad vi gør er for at få Danmark igennem den største krise siden 2. verdenskrig. Vi skal sikre at så få mennesker mister livet, som muligt. Vi skal stadig forhindre sundhedsvæsenet i at bryde sammen. Og vi skal have kontrol over Corona for at få dansk økonomi, virksomhederne og arbejdspladserne igennem den her svære tid. Lige nu er Nordjylland under et voldsomt pres. Store dele af regionen er underlagt store restriktioner. Tak til alle der bakker op. Ligegyldig hvordan vi vender og drejer dette her, så handler det først og sidst om Corona. Vi skal have den smitte der kommer fra minkene slået ned. I regeringen taget vi ansvaret for de fejl der begås. Men det må ikke betyde at vi i Danmark mister kontrollen over smitten. Derfor holdere vi fast i de nationale restriktioner. Og i den regionale nedlukning i Nordjylland. Hold fast og hold ved. Vi skal igennem den her pandemi. Og selvom der både er uenigheder undervejs og selvom der bliver begået fejl. Også alvorlige. Så er der behov for at vi som befolkning holder sammen og hjælper hinanden igennem krisen.

...”

Kort tid efter, kl. 09.15, videresendte Martin Justesen mailen til departementsråd Pelle Pape, departementschef Barbara Bertelsen og kommunikationschef Sophie Bremer og anførte ”Synes det her er super godt. Og tænker vi skal have det på her til formiddag”, hvortil Sophie Bremer skrev ”Sig til, når jeg skal få det faktatjekket”.

Samme dag kl. 09.46 skrev Sophie Bremer en mail til chefkonsulent Johan Philip Zilmer-Büløw, specialkonsulent Kristian Kjærgaard Hansen og kontorchef Karen Nilas, hvorefter fremgår:

”...

Kære allesammen,

Jeg har nogle overvejelser om Corona jeg gerne vil dele med dig. Og jeg håber du vil læse med.

Sundhedsmyndighederne har lavet en risikovurdering om minkavl i Danmark. Vurderingen er meget klar. Der er en **betydelig** risiko for folkesundheden ved at have minkavl. Desværre. Både på grund af den store smitte. På grund af mutation af virus. **Og på grund af konstateringen af, at en af mutationerne risikerer at skade en kommende vaccine.**

Når vi som regering modtager en så klar advarsel mener vi ikke vi kan gøre andet end at træffe den tunge beslutning at lade minkene aflive. Det er en voldsom og indgribende beslutning. Og den har store konsekvenser for alle dem der i dag lever af erhvervet og for de omkringliggende lokalsamfund. Beslutningen var ikke nem. Men folkesundheden må være det vigtigste. **Dertil Danmarks renommé i udlandet og dermed mulighederne for dansk eksport og handel.** Derfor traf vi beslutningen.

Det viser sig efterfølgende at der ikke var den nødvendige lovhjemmel. Det er en klar fejl. Det kan slet ikke diskuteres. Og der er nu i gang med en undersøgelse af forløbet. Sådan skal det være. Samtidig skal vi sikre de implicerede avlere en ordentlig kompensation. Vi skal hjælpe lokalområderne og vi skal have lovgivningen på plads. Alt det håber jeg på bred politisk opbakning til. Hurtigt.

Sagt lidt direkte; alt det her handler om folkesundheden. Corona slår ihjel, hvis den kommer ud af kontrol. Mange lande i Europa er hårdt ramt. Og stor nedlukninger gennemføres. I Danmark har smittetallene stabiliseret sig. Takket være den brede befolknings opbakning. Jeg vil inderligt appellere til at I bliver ved med at bekæmpe Corona. Også selvom regeringen undervejs i det her lange forløb begår fejl. Det gør vi. Og det har vi gjort. Og jeg kan ikke garantere at det ikke vi ske igen.

Altså at vi begår fejl. Men du må stole på mig når jeg siger at alt hvad vi gør er for at få Danmark igennem den største krise siden 2. verdenskrig. Vi skal sikre at så få mennesker mister livet, som muligt. Vi skal stadig forhindre sundhedsvæsenet i at bryde sammen. Og vi skal have kontrol over Corona for at få dansk økonomi, virksomhederne og arbejdspladserne igennem den her svære tid. Lige nu er Nordjylland under et voldsomt pres. Store dele af regionen er underlagt store restriktioner. Tak til alle der bakker op. Lige gyldig hvordan vi vender og drejer dette her, så handler det først og sidst om Corona. Vi skal have den smitte der kommer fra minkene slået ned. I regeringen taget vi ansvaret for de fejl der begås. Men det må ikke betyde at vi i Danmark mister kontrollen over smitten. Derfor holder vi fast i de nationale restriktioner. Og i den regionale nedlukning i Nordjylland. Hold fast og hold ved. Vi skal igennem den her pandemi. Og selvom der både er uenigheder undervejs og selvom der bliver begået fejl. Også alvorlige. Så er der behov for at vi som befolkning holder sammen og hjælper hinanden igennem krisen.

...”

Kl. 10.46 besvarede Johan Philip Zilmer-Bülow mailen fra Sophie Bremer således:

” ...

Hermed fra os. Der vil nok være behov for lynfaktatjek af dele i ministerierne, når vi har en konsolideret version.

...”

Kl. 10.47 skrev Sophie Bremer til Martin Justesen og anførte: ”Vigtigt at du ser deres bemærkning om endnu et tjek”, hvortil Martin Justesen svarede:

” ...

Brug denne

Få rettelser efter snak med bbb og ppa

Gerne asap

...”

Sophie Bremer skrev herefter til Johan Philip Zilmer-Bülow, Karen Nilaus og Kristian Kjærgaard Hansen, at der var kommet en ny version, som skulle have et lyntjek. Karen Nilaus besvarede mailen og anførte: "Bemærkninger fra Trine og jeg. Der mangler stadig et lille tjek i EM, som Trine er i fuld kraft med at få styr på".

Trine Lassen Zepernick besvarede kl. 12.01 mailtråden således:

"...

EM siger ok.

MFVM har desuden overfor EM udtrykt, at det var vigtigt for dem, at det blev holdt generelt. Det synes jeg nu også det er.

..."

Kort tid efter, kl. 12.20, skrev Johan Philip Zilmer-Bülow til Sophie Bremer med kopi til Kristian Kjærgaard Hansen, Trine Lassen Zepernick og Karen Nilaus med emnet "Samlet faktatjek af SoME opslag" og anførte: "således: "Hermed som aftalt samlet forslag til justeringer pba. faktatjek ved SUM, MFVM og EM".

Sophie Bremer sendte herefter kl. 12.21 en mail til Martin Justesen med kopi til Pelle Pape, der var vedhæftet et dokument "fb corona mink (faktatjekket)".

Samme dag kl. 12.27 sendte Martin Justesen en mail til Pelle Pape, Barbara Bertelsen og Sophie Bremer med emnet "endelig tekst til fb". Af mailen fremgår:

"...

Kære allesammen,

Jeg har nogle overvejelser om corona jeg gerne vil dele med dig. Og jeg håber du vil læse med.

Sundhedsmyndighederne har lavet en risikovurdering om minkavl i Danmark. Vurderingen er meget klar. Der er en betydelig risiko for folkesundheden ved at have minkavl mens vi har corona i Danmark. Desværre. Både på grund af den store smitte blandt de mange mink i Danmark. På grund af mutation af virus fra mink. Og på grund af at

foreløbige undersøgelser nu viser, at en af mutationerne udviser nedsat følsomhed overfor antistoffer. Det kan potentielt have betydning for en kommende vaccines effekt.

Når vi som regering modtager en så klar risikovurdering, mener vi ikke, vi kan gøre andet end at træffe den tunge beslutning at lade minkene aflive – også dem som ikke selv er smittede eller befinder sig i nærheden af smittede besætninger. Det er en stor beslutning. Og den har store konsekvenser for alle dem der i dag lever af erhvervet og for de omkringliggende lokalsamfund. Beslutningen var ikke nem. Men folkesundheden må være det vigtigste. Ligesom det er helt afgørende, at vi over for omverdenen viser, at vi handler hurtigt og træffer de nødvendige valg. Alternativt risikerer vi alvorlige konsekvenser. Også for dansk eksport. Flere lande har allerede indført skærpede rejsestrukturer over for danske statsborgere.

Det viser sig efterfølgende, at der ikke var den nødvendige lovhjemmel til at aflive alle de mink, som ikke var smittede og ikke befandt sig i smittezonerne. Det er en klar fejl. Det kan slet ikke diskuteres. Og der er nu igangsat en redegørelse af forløbet. Sådan skal det være. Samtidig skal vi sikre de implicerede avlere en ordentlig kompensation. Vi skal hjælpe lokalområderne og vi skal have lovgivningen på plads. Alt det håber jeg på bred politisk opbakning til. Hurtigt. Også af hensyn til de mange danske virksomheder og eksporten. Det er helt afgørende, at vi i Danmark tager ansvar og løser de problemer der er.

Sagt lidt direkte; alt det her handler om folkesundheden. Corona er farlig, hvis den kommer ud af kontrol. Mange lande i Europa er hårdt ramt. Og store nedlukninger gennemføres. I Danmark har smittetallene stabiliseret sig. Takket være den brede befolknings opbakning. Jeg vil inderligt appellere til, at I bliver ved med at bekæmpe corona. Også selvom regeringen undervejs i det her lange forløb begår fejl. Det gør vi. Og det har vi gjort. Og jeg kan ikke garantere, at det ikke vil ske igen. Altså at vi begår fejl. Men du må stole på mig, når jeg siger, at alt hvad vi gør er for at få Danmark bedst muligt igennem den største krise siden 2. verdenskrig. Vi skal sikre at så få mennesker som muligt mister livet. Vi skal stadig forhindre sundhedsvæsenet i at bryde sammen. Og vi skal

have kontrol over corona for at få dansk økonomi, virksomhederne og arbejdspladserne igennem den her svære tid.

Lige nu er Nordjylland under et voldsomt pres. Syv kommuner er underlagt store restriktioner. De er udmeldt frem til 3. december. Forhåbentligt kan nogle af restriktionerne løsnes tidligere – det afhænger af de løbende risikovurderinger fra sundhedsmyndighederne. Men det er klart, at regeringen har ikke nogen interesse i at fastholde restriktioner i længere tid end hvad der er nødvendigt. Tak til alle der bakker op. Lige gyldig hvordan vi vender og drejer dette her, så handler det først og sidst om corona. Vi skal have den smitte der kommer fra minkene slået ned. I regeringen tager vi ansvaret for de fejl der begås. Men det må ikke betyde, at vi i Danmark mister kontrollen over smitten. Derfor er min opfordring til os alle: Hold fast og hold ved. Vi skal igennem den her pandemi. Og selvom der både er uenigheder undervejs og selvom der bliver begået fejl. Så er der behov for at vi som befolkning holder sammen og hjælper hinanden igennem krisen.

...”

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har om mailen kl. 12.27 og forespurgt, om hun er enig i udsagnet: ”Det viser sig efterfølgende, at der ikke var den nødvendige lovhjemmel til at aflive alle de mink, som ikke var smittede og ikke befandt sig i smittezonerne. Det er en klar fejl. Det kan slet ikke diskuteres”, forklaret⁹⁸⁷, at hun er enig i udsagnet i lyset af den retsopfattelse, som forelå den 11. november 2020. Hvis man på KU-mødet den 3. november 2020 havde vidst, at der ikke var hjemmel, så var budskabet om manglende hjemmel blot blevet kommunikeret på pressemødet. Hun har ikke nogen holdning til den retsopfattelse, som hendes bisidder samt bisidderne Lars Kjeldsen, Hanne Rahbæk og David Neutzsky-Wulff har redegjort for i et notat afleveret til kommissionen.

987 Forklaringsdokumentet side 1147

9.7.1.31. Statsministerens medvirken i to tv-programmer den 12. november 2020

Den 12. november 2020 deltog statsminister Mette Frederiksen i to landsdækkende tv-programmer på DR og TV 2, hvor hun bl.a. besvarede spørgsmål fra minkavlere.

9.7.1.31.1. Statsministerens taleberedskab

Forud for statsministerens deltagelse fik hun kl. 16.12 af ministersekretær Anders Kappel på mail tilsendt beredskaber under emnet: "HASTER: Beredskab til interview i aften". Af mailen fremgår:

" ...

STM,

Vedlagt beredskab til interview i Aftenshowet og go aften live.

Har også sat ind nedenfor, hvis det er lettere at læse på telefonen.

/Anders

Beredskab til interview 12. november 2020

Hovedbudskab

- Meget svær – men nødvendig – beslutning om at aflive alle mink. Baseret på klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne. Både risiko fra den meget omtalte virusvariant cluster 5 med potentiale for at påvirke effekt af vacciner. Men også risiko for nye mutationer ved fastholdelse af så mange mink.
- Fejl at hjemmel ikke var tilstrækkeligt belyst. Har både jeg og fødevarerministeren beklaget.
- Ændrer dog ikke ved sagens substans. At sundhedsmyndighederne vurderer, at fortsat minkavl i Danmark under corona udgør en risiko for folkesundheden.

- Føler med de mange berørte minkavler og andre berørte. Skal selvfølgelig kompenseres for deres tab. Forhandlinger herom pågår.
- Også opmærksom på situationen i Nordjylland. Hårdt for alle i regionen. Vil løse tiltag så hurtigt som overhovedet muligt. Men vil afhænge af sundhedsmyndighedernes vurdering.

QA

Hvornår kan vi åbne op og fx børn tage frem og tilbage

- Vil løse tiltag så hurtigt som muligt. Men afhænger af sundhedsmyndighedernes vurdering.
- Kan godt forstå det er svært at navigere i for både børn og voksne. Børns samvær med forældre mv. kan sagtens være uopsættelige hensyn, som derfor er undtaget fra myndighedernes anbefaling og kan gennemføres.
- Vigtigt at huske på, hvad det her drejer sig om: At begrænse risiko for smittespredning og nedsætte den samlede aktivitet frem og tilbage – ikke at forhindre børn i at se deres forældre.

Hvorfor kun anbefaling i Nordjylland og ikke lov?

- Intet ønske om at straffe borgere og virksomheder i Nordjylland, hvis de krydser kommunegrænser (fx hvis de vurderer at have et uopsætteligt ærinde – kan politiet så vurdere rigtigheden heraf?).
- Vi kan ikke lovgive os ud af corona. Danskerne har bakket op og udvist samfundssind hidtil – og det kan jeg se, at de også gør i Nordjylland nu.

Skal minkaflevere med raske mink uden for smittezoner stoppe aflivning?

- Beklage den svære situation, som minkavlere over hele landet står i.
- [Pågår arbejde med tilvejebringe lovhjemmel fra Folketinget til aflivning uden for smittezoner.]

- Opfordre til at gå i dialog med myndighederne om den konkrete situation.

Kan man beholde avlsdyr

- Det er ulykkeligt men som både sundhedsmyndighederne og formanden for danske minkavler (Tage Pedersen) har forklaret så er det ikke realistisk, da det ville kræve en meget stor mængde avlsdyr (SSI skriver 20 pct ud af 17 mio) at fastholde den nuværende produktion
- Der har så været en diskussion om muligheden for at etablere en genpulje på fx 50.000 dyr. Det forstår jeg at formanden for danske minkavlere (Tage Pedersen) også klart siger, ikke er noget minkavlerne er interesserede i

Hvad vidste statsministeren om manglende lovhjemmel?

- Jeg vidste ikke, at der manglede den fornødne lovhjemmel til at aflive raske mink uden for sikkerhedszonerne, da vi afholdt pressemøde onsdag. Jeg blev gjort opmærksom på den problemstilling i weekenden.
- Der arbejdes på en redegørelse for forløbet, som forventes fremlagt næste uge.
- Samtidig vil jeg sige: Havde jeg vidst der manglede lovhjemmel til at aflive raske mink uden for sikkerhedszonerne – så ville jeg stadig have holdt pressemødet onsdag – men selvfølgelig gjort det klart, at regeringen ville bede Folketinget om tilslutning til hastebehandling.
- Jeg mener således det er den rigtige beslutning, at når vi som regeringen får en så klar risikovurdering fra sundhedsmyndighederne så handler vi.

Var sundhedsmyndighedernes grundlag korrekt?

- Henvise til sundhedsmyndighederne. Beslutningen baseret på deres risikovurdering på det tidspunkt.”

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har forklaret⁹⁸⁸, at hun ikke husker, hvorvidt hun deltog i briefinggen af statsminister Mette Frederiksen forud for statsministerens deltagelse i Aftenshowet og Go' Aften Live den 12. november 2020. Den biologiske virkelighed med stigende coronasmitte på flere minkfarme fortsatte, derfor var en ansvarlig regering nødt til fortsat at kommunikere risikoen ved at have levende mink i Danmark. Det grundlæggende beredskab i forhold til disse spørgsmål var blevet udarbejdet til spørgetimen den 10. november 2020. Beredskaberne blev udbygget og genanvendt i forbindelse med statsministerens deltagelse i de to tv-interviews den 12. november 2020. Beredskaber er per definition aldrig udtømmende. Forevist uddrag af "Overliggerberedskaber til udvidet spørgetime den 10. november 2020" har hun forklaret, at dette beredskab dannede grundlag for beredskabet til statsminister Mette Frederiksens deltagelse i Aftenshowet og Go' Aften Live. Statsministeren udtalte under disse udsendelser og under spørgetimen den 10. november 2020, at det var frivilligt, hvorvidt minkavlerne i zone 3 ville aflive deres mink. Hele Danmark vidste, at der ikke var hjemmel til at gennemtvinge aflivning af mink i zone 3. Det var ikke Miljø- og Fødevarerministeriets og Justitsministeriets vurdering, at der var en pligt for regeringen til at gå ud og sige, at minkavlerne ikke måtte aflive deres mink frivilligt.

9.7.1.31.2. Tv-programmet "Go' Aften Live" på TV2

I programmet "Go' Aften Live" på TV2 blev statsministeren interviewet om håndteringen af minksituationen mv., ligesom hun besvarede spørgsmål fra tre minkavlere. Endelig blev det spørgsmål, som partileder Alex Vanopslagh (LA) stillede under statsministerens spørgetime den 10. november 2020, gentaget.

Af en transskribering af programmet fremgår bl.a.:

"...

Transskribering af Mette Frederiksens deltagelse i Go' Aften Live, torsdag den 12. november 2020

Foretaget af Minkkommissionens sekretariat den 11. februar 2022

⁹⁸⁸ Forklaringsdokumentet side 1628ff

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Velkommen til Go' Aften Live. Godaften Mette Frederiksen.

Mette Frederiksen: Godaften

Værten Abdel Aziz Mahmoud: I begyndelsen af denne her pandemi der sagde du meget tydeligt, at der ville blive begået fejl. Nu har du også sagt, at håndteringen af denne her minksituation har været en fejl.

Mette Frederiksen: Nej, det har jeg ikke sagt.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Har du ikke sagt, der er blevet begået fejl?

Mette Frederiksen: Jo, der er blevet begået fejl. Men det, at vi håndterer minksituation er ikke en fejl.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Got it. Okay. Det var en rigtig god start. Der er blevet begået fejl under denne her minkhåndtering. Hvor stor en fejl har du begået?

Mette Frederiksen: Altså den fejl, der foreligger, det er jo, at det viste sig, at der ikke var lovhjemmel til den beslutning, som regeringen traf i sidste uge. Og det er selvfølgelig en fejl. Det ændrer ikke ved substansen, og det vil jeg gerne appellere til, at alle husker på. Grunden til, vi gør, det vi gør, er fordi der ligger en risikovurdering fra sundhedsmyndighederne i forhold til den alt for store smitte, der er fra mink til mennesker. Det handler om folkesundhed. Det handler om liv og død, og derfor er vi nødsaget til at træffe den hårde og svære beslutning, det er, at danske mink skal slås ned. Hvad jo har nogle frygtelige konsekvenser for minkavlere og dem, der arbejder i erhvervet. Men det ændrer ikke på, at beslutningen i vores øjne er nødvendig med den sikkerhedsvurdering, der ligger fra myndighederne.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Jeg spurgte faktisk helt præcist om hvor stor en fejl, du har begået. Men det kan være, jeg får svar på det lidt senere. For nu synes jeg bare, vi skal hoppe ud i det. Der er kun dig og mig i denne her afdeling af Go Aften Live. Og så en masse spørgsmål

fra seerne. Og vi begynder med situationen i Nordjylland selvfølgelig, der jo er skyld i hele nedlukningen. Det er nemlig dér, at de smittede mink i Nordjylland nu har berørt de flere end tusind minkavlere, vi har i landet, der er ved at aflive deres mink. Og vi hopper ud til en af dem lige nu. Det er nemlig Finn Nielsen fra Store Merløse på Sjælland. Godaften Finn. Jeg ved, at du allerede har aflivet cirka halvdelen af dine 10.000 mink. Hvad er dit spørgsmål til statsministeren?

Minkavler Finn Nielsen [Deltog via en skype-forbindelse]: Jamen sådan som et sidste udkald – vi afliver cirka 800 om dagen, og vi er halvvejs inde og vi er snart færdige – er der bare en sidste chance for, at vi kan få lov til at beholde nogle af vores dyr? Det bliver sådan sparket lidt op en gang imellem. Hvad siger statsministeren?

Mette Frederiksen: Hej Finn. Og tak for dit spørgsmål. Det korte svar er: ”Nej”. Den vurdering, desværre, vi har fået, er, at minkene i Danmark skal slås ned. Der er for meget smitte fra mink til menneske. Og der er denne her mutation. Og jeg har jo ikke ligesom dig beskæftiget mig med mink tidligere i mit liv, men jeg har jo forsøgt at sætte mig ind i de vilkår, der gælder omkring jer, og hvis jeg forstår det ret, så skal der bevares mange avlsdyr, for at det ville give mening for jer som erhverv at fortsætte. Og der er vurderingen, at de mange dyr, det ville vi ikke kunne have, uden at der fortsat ville være en sundhedstrussel. Så desværre er svaret nej, men hold nu fast hvor vi alle sammen tænker på jer i denne her tid. Det er ganske ganske forfærdeligt.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Og Finn, jeg forstår godt din undren. Der har været meget frem og tilbage om en dør, der står på klem for muligheden for at have de her avlsdyr. Nu ved du, at dit hverv er, skal afvikles, kan man sige Finn. Og derfor ved jeg, at du også kunne finde på at stille et opklarende spørgsmål omkring din økonomiske situation.

Minkavler Finn Nielsen: Jamen jeg er jo frygteligt, oprigtigt og dybfølt ked af det, både på mine egne men også på mine kollegers vegne. Og især så føler jeg med de avlere oppe i bekæmpelseszonerne, som må se resterne af deres livsværk eller deres dyr, de sidste dyr i deres livsværk smidt i store uhumske bunker på jorden. Jeg har en minkfarm i familiebrugsstørrelse, og vi bor her ved farmen, min kone, min datter og jeg.

Og på tirsdag – hvis vi når inden for tidsfristen – er vi færdige med at aflive vores dyr. Og alt det, jeg har skabt, det er væk. Og jeg har brugt hele mit liv på det. Og principielt er jeg arbejdsløs. Så mit spørgsmål til statsministeren er: Hvad vil vi blive erstattet med i den situation her? Og hvor hurtigt vil erstatningen komme?

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Tak skal du have Finn Nielsen for dit spørgsmål.

Mette Frederiksen: Ja, tak også for det spørgsmål. Vi sidder lige nu og forhandler med Folketingets partier for at få lavet en forhåbentlig bred politisk aftale, der kan kompensere jer for de tab, I har, i forbindelse med denne her triste og nødvendige beslutning, så vi dels får selvfølgelig truffet de økonomiske beslutninger omkring jer, der er nødvendige i forhold til, at du ikke længere kan fortsætte med det livsværk, jeg er sikker på, du har knoklet for at få op at stå. Og så, når den aftale forhåbentlig er på plads, og vi håber, den lander i dag, så I ved, hvad I har at gøre godt med, så kommer der jo så en indsats oven på det, fordi vi skal have jer videre til noget andet arbejde i lighed med de andre danskere, der også har mistet deres arbejde på grund af covid-19. Så der kommer selvfølgelig også en særlig indsats for, at man kan få noget uddannelse, få hjælp til at komme over i nogle andre fag. Men compensation – håber jeg på – der er en bred politisk aftale om i aften.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Tak skal du have for spørgsmålet endnu en gang Finn og for svaret Mette Frederiksen. Jeg vil gerne tale med dig om denne her beslutning. Hvad den hviler på. Der har været meget snak om, om I havde lov til at gøre det så hurtigt. Du har, kan man sige, også nu allerede indrømmet, at der er blevet begået fejl. I begyndelsen af sidste uge der får I at vide af Statens Serum Institut, at det er, at minkavl indebærer en betydelig risiko for smitte, risiko for folkesundheden i virkeligheden. Og onsdag der holder I så det her efterhånden famøse pressemøde, hvor du fortæller eller beordrer alle mink aflivet. I dagene op til, i timerne op til, hvornår sikrer du dig, at der er lovhjemmel for det her? Hvornår spørger du folk, at det her er okay?

Mette Frederiksen: Men det er jo et mærkeligt spørgsmål at stille, al den stund at du og resten af Danmark jo godt ved, at der ikke var lov-hjemmel. Så det...

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Hvorfor er det et mærkeligt spørgsmål at stille dig, om du overhovedet, om nogen overhovedet omkring dig, alle dine embedsfolk, dine ministre, det koordinationsudvalg, hvor I sidder aftenen før og taler, tager en runde. Hvorfor er det underligt at spørge, om der ikke er én, der bringer op: "Er der noget i loven, der er imod det her?"

Mette Frederiksen: Fordi at en regering selvfølgelig lægger til grund, at det materiale, der bliver bragt frem til regeringen, for at man kan træffe en beslutning, at det er lovmedholdeligt. Det lægger vi selvfølgelig til grund. I øvrigt, tror jeg, i lighed med alle andre regeringer. Det er en fejl, at det spørgsmål ikke er blevet undersøgt. Og den fejl har vi beklaget, og der er en redegørelse sat i gang. Men at forestille sig at en regering skal begynde, hver gang vi får forelagt en sag, at spørge om det er lovligt, det der står deri. Det vil jeg simpelthen ikke anbefale, at nogen regeringer skal. Fordi det er jo en hel uholdbar måde at arbejde på.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Det forstår jeg ikke. Når du nu skal til at lave noget, som alle kalder historisk, til at udføre noget som berør mange tusinde mennesker, noget som kommer til at tage lang tid, og noget som kommer til at trække overskrifter. Er det underligt, at man spørger, om det overhovedet er, med den instruks, om den overhovedet er lovlig?

Mette Frederiksen: Ja, det er et mærkeligt spørgsmål at stille, fordi det er jo nærmest mærkeligt at forestille sig, at der bliver lagt ting op til en regering, som ikke er lovlige.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Så derved mener du, at der er nogen embedsfolk, der lægger noget op til jer og siger: "Sådan. Nu må I skrive under" eller "Nu må I beordre det her". Det er det, du mener i virkeligheden?

Mette Frederiksen: Nej, det bliver nødt til at være sådan i et demokrati, og for at både Folketinget og regeringen kan arbejde, at når vi får forelagt en sag, så er, har man selvfølgelig sikret sig, at det også er belyst, om tingene er hjemlet eller ej. Det er den måde, alle regeringer har arbejdet på igennem hele vores historie, går jeg ud fra.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Og det er så ikke sket i det her tilfælde? Altså....

Mette Frederiksen: Det viser sig efterfølgende, at der ikke er lov hjemmel. Og det er en fejl. Og det skal vi have rettet op på.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Det, der også... Nu nævner du selv historien. Det, der også historisk er grundlag for eller i hvert fald vi har set før, det er, når ministre går ud over loven – måske endda begår lovbrud – at så har det konsekvenser. Hvem er det, der har træffet den her beslutning om, at alle mink skulle aflives?

Mette Frederiksen: Ja, det er regeringen. Og det er regeringens koordinationsudvalg.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Hvem af jer træffer den beslutning?

Mette Frederiksen: Det er regeringens koordinationsudvalg. Og det er mig, der har ansvaret for de beslutninger, der træffes, der bliver truffet der. Men beslutningen er ikke forkert. Og det er meget meget vigtigt i denne her situation, hvor det er danskernes sundhed, der står på spil, at alle husker, at beslutningen er i mine øjne ikke forkert. Jeg vil tillade mig at stille spørgsmål ved, om nogen regering i Danmark ville kunne sidde en risikovurdering af denne her kaliber fra vores sundhedsmyndigheder overhørig. Så viser det sig efterfølgende, at der ikke er hjemmel. Det er en fejl. Det har vi beklaget. Og nu er der så en redegørelse sat i gang. Men det vigtige nu, det er jo, at de minkavlere, som desværre har mistet deres erhverv, som er i gang med at slå deres dyr ned, at vi får hjulpet dem godt videre med en forhåbentlig bred politisk aftale. Og at vi får inddæmmet den smitte, der måtte være fra minkene, sådan at de mutationer, der måtte være eller kunne udvikle sig, at vi får dem stoppet. Og Nordjylland, lige nu, er hårdt presset.

Jeg har i dag talt både med de nordjyske borgmestre, med virksomheder, med fagforeninger, med kulturfolk og andre i Nordjylland. Og de kæmper deroppe for at få alt til at hænge sammen, og det vi håber på, det er selvfølgelig, at indsatsen hurtigt virker, så vi også kan få løftet restriktionerne i Nordjylland igen.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Og en af dem, der meget gerne vil tale med dig videre, om i hvert fald situationen med minkene – så kan vi tage resten af situationen i Nordjylland, der har vi også flere seerspørgsmål – men en af dem, det er Jens-Jørgen fra Odense, som også har nu oplevet på egen krop – havde jeg nær sagt – hvordan situationen i Nordjylland har bredt sig. Godaften Jens-Jørgen. Du er minkavler og ejer 40.000 mink, hvoraf 60% af dem nu er blevet aflivet, og du har måttet fyre flere medarbejdere, ved jeg. Hvad vil du gerne spørge statsministeren om?

Minkavler Jens-Jørgen [Deltog via en skype-forbindelse]: Jeg har lige en kommentar. Det er jo ikke kun dansk lovgivning, man har brudt. Det er også EU-lovgivning, man har brudt. Man kunne formode, at man havde kontakt også til Holland. Og i Holland, der slog man ikke raske dyr ihjel, for det måtte man ikke for EU-lovgivning. Det var bare en kommentar til det, du sagde. Jeg har måttet fyre 40 medarbejdere til noget, du ikke har lovhjemmel til. Hvor godt synes du egentlig, du gør det?

Mette Frederiksen: Altså samlet set står jeg fuldstændigt på mål for den coronahåndtering, vi har i Danmark. Vi er i en situation lige nu, hvor vi har fået knækket kurven. Vi har faldende smittetal. Vi har et faldende kontakttal. Og vi har ikke i Danmark set de mange ofre, hvad angår død, som vi har i mange andre europæiske lande. Så samlet set mener jeg, at Danmark har klaret håndteringen af covid-19 rigtig rigtig godt. Så er der nogle helt særlige udfordringer, og lige nu er det ikke mindst omkring mink. Det er en svær situation. Der er mange følelser på spil. Jeg forstår dem alle sammen. Det er jeres livsværk. Det er jeres hverdag. Det er jeres medarbejdere. Det er jeres dyr, som vi desværre bliver nødt til at aflive. Og dér er der sket nogle fejl i det forløb, og det beklager jeg dybt.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Og det er nok det sidste, han i virkeligheden spørger ind til, Jens-Jørgen, altså hvor godt, du selv synes, du

gør det. Og jeg synes altså, du kom lidt nemt hen over det her med, at det ikke er regeringens ansvar, at der bliver begået fejl i forhold til lov-hjemmel eller ej. Når... I virkeligheden lad os prøve at tale om, hvornår du egentlig finder ud af, at der er noget i vejen her, ikke også, fordi du er ikke enevælde, eller enehersker i det her land. Der er.... Du skal have et flertal for rigtig mange af de ting, du beslutter. Og det er nok i virkeligheden det, som i hvert fald din opposition, også anfægter. Vi har kunnet... Man har kunnet stille spørgsmål inde på vores facebook-side, og vi har i hvert fald én seer, der også kommer ind på det her spørgsmål her. Ham kender du måske. Måske kender du ham fra Folketinget. Han kommer her. Han hedder Alex Vanopslagh og er fra Liberal Alliance. Han spørger inde på vores facebook: "Hvorfor ventede hun to døgn med at reagere på oplysningen om, at hun og hendes regering havde udsendt en grundlovsstridig instruks om at aflive alle mink i Danmark?" Med det mener Alex jo, at du fik det at vide, statsministeriet fik det at vide i weekenden, denne her weekend vi lige har haft, og først tirsdag der melder Fødevarestyrelsen ud, et brev til minkavlerne, at: "Det, vi har sagt til jer i sidste uge, den ordre om at I skal slå alle de mink ihjel, det kan vi ikke bede jer om at gøre så hurtigt her". Skal jeg stille spørgsmålet, Mette Frederiksen?

Mette Frederiksen: Jeg blander mig jo ikke i, hvordan du tilrettelægger dit arbejde.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Jeg kan godt gøre det igen, som Alex Vanopslagh spørger her. Hvorfor ventede du to dage med at fortælle alle minkavlerne, at det ikke var lovligt, det I havde sat i gang?

Mette Frederiksen: Altså hvad der konkret er foregået i myndighederne, det er der nu en redegørelse, som er i gang med at afdække. Og den bliver jeg nødt til at henvise til, hvad det angår. Da vi får beskeden i weekenden om, at der ikke er den fornødne lovhjemmel, der bliver Folketingets partier jo informeret om, at det sådan, det forholder sig. Og derfra starter der jo så også en fuldstændig nødvendig offentlig debat. Og jeg synes, det er rigtigt, at når man finder ud af, at der er begået en fejl, så skal Folketingets partier selvfølgelig også oplyses om det. Og derfra har vi jo så forhandlet med Folketingets partier om, hvornår vi så kan få denne her lovhjemmel på plads.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: To dage går der. Altså nu spørger jeg lidt frækt. Var det... Altså to dage går der, før I lige får fortalt minkavlerne, at det, at de ikke behøver at slå alle deres mink ihjel. Var det fordi, I håbede på, at de ville nå at gøre det i de to dage?

Mette Frederiksen: Altså hvad der konkret er foregået ved myndighederne, der bliver jeg nødt til at henvise til redegørelsen. Folketingets partier bliver informeret om det her, og siden da har der jo pågået en offentlig diskussion.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Men du får det at vide i weekenden. Uanset om der er en undersøgelse eller ej. Du er ret god til at holde pressemøder, til at informere på dine sociale medier, hvorfor skynder du dig ikke at sørge for, at der bliver ringet til de minkavlere og sige: "Stop, hvad I har gang i. Vi kan ikke tvinge jer til at gøre det her".

Mette Frederiksen: Altså i forhold til hvad fødevaremyndighederne har gjort og myndighederne i det hele taget i den konkrete dialog, der bliver jeg nødt til at henvise til den redegørelse, som nu bliver sat i værk.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Du siger, det skulle myndighederne have gjort? Det skulle Fødevarestyrelsen?

Mette Frederiksen: Jeg har ikke mere at tilføje til det. Det må redegørelsen vise, om der er blevet reageret korrekt.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Men du vidste godt, Mette Frederiksen, du vidste godt, at det gjorde de ikke. Det vidste du godt. Du vidste godt tirsdag, to dage efter du får at vide, at det her, det ikke er lovligt. Der ringer du ikke lige til fødevareministeren eller til nogen og siger: "Hey, se at få stoppet det her".

Mette Frederiksen: Altså jeg har en klar forventning om, at alle regeringens ministre, de reagerer korrekt på de oplysninger, som er tilgængelige for regeringen, herunder at informere Folketingets partier, og det blev gjort. Og så bliver jeg nødt til igen at understrege, at det er ikke i mine øjne en forkert beslutning, at minkene skal slås ned. Det er heller ikke forkert, at minkavlerne i Danmark bliver ved med at slå

deres mink ned, selvom der nu mangler den lovhjælp. Fordi vi er i den situation, at mink udgør en trussel mod folkesundheden, og derfor skal vi have minkene slået ihjel desværre.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Men det er jo ikke kun op til jer, alt hvad der bliver besluttet i det her land. Der er også andre partier i Folketinget. Det er måske i virkeligheden derfor, at de andre – og især oppositionen – har gået så meget til jer. At de har oplevet, Mette Frederiksen, og det har vi også talt om i det her studie, mig og dig, at der er en kritik fra oppositionen om, at I sådan agerer lidt hurtigt uden at inddrage dem, uden at oplyse dem, uden at tage dem med. Også når der bliver taget sådan nogle kæmpestore vigtige beslutninger. Og her vil nogen så sige: ”Se selv. Hvis vi var blevet taget med på råd, så var vi måske ikke endt her”.

Mette Frederiksen: Jamen jeg synes, der er to ting at sige til det. Altså der er ikke nogen regering, der kan træffe beslutning om lovgivning, uden at der er et flertal i Folketinget. Og der er jo truffet rigtig mange beslutninger omkring covid-19 siden marts. I øvrigt mange af aftalerne meget meget bredt – det vil jeg gerne takke for. Og vi skal selvfølgelig hele tiden gøre os umage for at have et så godt samarbejde med Folketinget som overhovedet muligt. Der er én ting i det, du siger, som jeg også gerne lige vil gå ind i, og det er det her med, hvor meget tid har man i en global pandemi til at træffe beslutningerne. Og helt tilbage fra marts er jeg jo blevet kritiseret for at handle for hurtigt i en række sammenhænge. Og der bliver jeg bare nødt til at sige: Når jeg kigger rundt i et Europa i dag, hvor smitten den stiger - nogen steder eksploderer. Hvor man er ved at komme ud af kontrol med epidemien. Hvor mange flere mennesker end i Danmark desværre også er døde på grund af denne her sygdom, hvor man mister kontrollen med økonomien, fordi man mister kontrollen med epidemien, så...

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Men Mette Frederiksen er det en carte blanche til at gøre, lige hvad du vil med andre områder?

Mette Frederiksen: Der er ingen carte blanche til mig om at gøre, lige hvad jeg har lyst til på nogen som helst områder. Men vi har behov for i Danmark, os der har det politiske ansvar at handle i tide, for gør

vi ikke det, så risikerer vi, at for mange mennesker bliver syge, at for mange danskere dør, at de økonomiske konsekvenser bliver for store. Så selvom jeg er meget stærk tilhænger af et samarbejdende folkestyre og vil gøre alt, hvad jeg kan som statsminister for, at så mange bliver inddraget i beslutningerne som overhovedet muligt, så bliver jeg nødt til at appellere til, at alle arbejder med høj hastighed, når det handler om danskernes sundhed og deres liv og potentielle død.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Nu kommer der et samråd med dig. Du er blevet indkaldt til samråd. Der kommer også en uvildig undersøgelse, som flertallet i Folketinget nu gerne vil have, undersøge det her forløb. Hvad er det, de ikke har forstået, de andre partier, siden at du siger, at der ikke rigtig er noget, der går galt i denne her måde at tage beslutninger på? Hvad er det, de, altså virkeligt mange af dem, bare ikke har fået ind endnu, fordi du har sagt det samme nogle gange nu?

Mette Frederiksen: Det synes jeg, er en lidt polemisk...

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Jamen helt ærligt, Mette Frederiksen. Når så mange partier og så mange politikere synes, det går for hurtigt. "Du inddrager os ikke". Og synes, at det her det er et eksempel på det. Giver du dem ikke... Kan du slet ikke se det fra deres side?

Mette Frederiksen: Jo bestemt. Jeg kan se den her krise fra alle side.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Har du så begået fejl i denne her håndtering? Har *du* begået fejl i denne her håndtering?

Mette Frederiksen: Men det har jeg jo faktisk allerede svaret ja til.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Har du begået fejl i denne her... Ville du have gjort... Hvad ville du have gjort anderledes, lad os sige det sådan så?

Mette Frederiksen: I forhold til håndteringen omkring mink eller i det hele taget?

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Mink.

Mette Frederiksen: Jamen jeg ville selvfølgelig vældigt gerne have haft, at der var en lovhjemmel til den beslutning, som vi traf.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Ville du have informeret de andre partier? Ville du have taget dem med på... Ville du have taget dem med på et flertal i stedet for at gøre det, som du gjorde nu?

Mette Frederiksen: Altså nu lyder det som om, at der slet ikke har været en dialog mellem regeringen og Folketingets partier i denne her sag, og det er jo selvfølgelig heldigvis ikke rigtigt. Vi skal hele tiden gøre os umage som regering for at tilrettelægge alle processer bedst muligt, men jeg kommer til at stå på mål for, at når vi mandag modtager en risikovurdering, der handler om danskernes sundhed, folkesundheden i Danmark og potentielt en risiko for en fremtidig vaccine, så er der behov for at handle hurtigt. Og det gjorde jeg tilbage i marts måned. Vi har for nyligt indført nationale restriktioner, og har nu knækket smittekurven i Danmark, så jeg står 100% på mål for, at en regering i en global pandemi handler, og at den handler hurtigt. Og at den også i en række sammenhænge kommer til at gøre det på en måde, hvor der vil være kontroversielle beslutninger for at beskytte danskerne imod covid-19, men selvfølgelig skal vi hele tiden gøre os umage for at gøre tingene endnu bedre.

Værten Abdel Aziz Mahmoud: Selvfølgelig. Og jeg tror også for en god ordens skyld, at jeg skylder at sige, at seerne - for nu er de andre politiske partier her jo ikke - at mange af dem er jo sådan set enige i, at man skulle gøre noget her. Så det er ikke dét, de kritiserer. De kritiserer, at du ikke tager dem med på råd. Det skylder jeg bare lige at gentage. ..."

Departementschef Barbara Bertelsen, Statsministeriet, har forklaret⁹⁸⁹, at statsminister Mette Frederiksen her henviser til Statens Serum Instituts risikovurdering, som slog fast at der var en betydelig risiko ved fortsat minkavl i Danmark. Det, at man manglede lovhjemmel til at kræve mink i zone 3 aflivet, neutraliserede ikke den enorme risiko, som mink udgjorde for folke-

989 Forklaringsdokumentet side 1630f

sundheden. Det må aldrig blive en præmis, at flere forskellige ministre under et møde skal sikre sig, hvorvidt der er styr på tallene eller hjemlen. Hvis der kommer en kultur på Slotsholmen, hvor ministre – og embedsmænd på andre områder – ikke har tiltro til, at embedsværket har styr på lovgivningen på deres område, så bliver det et svært sted at arbejde. Så vil det blive en røvdæknings-kultur. Kollektive møder på tværs af ministerområder om komplekse, tværgående samfundsproblemer og politiske beslutninger indebærer ikke en forandring af ministerstyret eller af ressort- og sektoransvaret. Hun henviser i den forbindelse til de nuværende komplekse tværministerielle problemer og opgaver affødt af Ruslands invasion af Ukraine. Dette er en meget vigtig pointe i forhold til de principielle perspektiver i denne sag. Regeringen kan som et politisk kollektiv træffe politiske beslutninger, men det er altid den ansvarlige ressortminister, som har ressortansvaret for beslutningen. Dette er i fuld overensstemmelse med det grundlæggende ministerstyre og ressortansvar. Det er sådan alle regeringer har opereret. I juni 2020 blev der fastlagt en meget klar ansvars- og rollefordeling således, at Miljø- og Fødevareministeriet havde ansvaret for alt vedrørende håndtering og nedslagning af minkene, mens Sundhedsministeriet havde ansvaret for alt vedrørende human sundhed, herunder risikovurderingerne. Der er ikke et fælles ansvar på tværs af ministerierne for regeringens beslutning på KU-mødet den 3. november 2020. Hvis dette var tilfældet, så ville man ikke kunne arbejde. Hvert ministerium må tage ansvaret for sit ressortområde.

9.7.1.31.3. Tv-programmet Aftenshowet på DR

I programmet "Aftenshowet" på DR blev statsministeren interviewet om håndteringen af minksituationen mv., ligesom hun besvarede spørgsmål fra minkavleren Knud Vest.

Af en transskribering af programmet fremgår bl.a.:

”...

Transskribering af Mette Frederiksens deltagelse i Aftenshowet, torsdag den 12. november 2020

Foretaget af Minkkommissionens sekretariat den 24. februar 2022

Værten Ulla Essendrop: Vi er klar med ugens sidste omgang af Aften-showet, og vi runder af i selskab med statsminister Mette Frederiksen. Godaften og velkommen.

Mette Frederiksen: Godaften.

Værten Ulla Essendrop: Alle kan jo godt regne ud, at det her, der kommer til at handle om minksagen. Så lad os bare begynde med et hurtigt spørgsmål: Fortryder du, at du i onsdags beordrede, at alle mink skulle aflives, før du havde klarhed over, om der var lovhjæmmel til det?

Mette Frederiksen: Nej, det gør jeg ikke, fordi jeg mener, det er den rigtige beslutning med den risikovurdering, der ligger i forhold til danskerne sundhed. Det er selvfølgelig en fejl, at der ikke var hjemmel dertil, men jeg mener, beslutningen er rigtig set i lyset af den rådgivning, vi har fået fra sundhedsmyndighederne.

Værten Mette Bluhme Rieck: Hvis du skal få os godt og sikkert igennem coronakrisen her, så er det jo altafgørende for dig, at du har tilliden fra befolkningen til både dig og ikke mindst din regerings beslutninger. Den har du haft. Nu er den åbenlyst blevet en smule svækket eller i hver fald sat på prøve, efter du har givet en ordre, der ikke var lovlig. Kan vi stole på, at du ikke kommer til at bryde loven igen, næste gang I lige har noget, I synes haster?

Mette Frederiksen: To ting: Der er ikke noget, vi bare lige synes haster. Og det findes ikke i denne her verden, at der er en regering, der træffer en beslutning, som har så alvorlige konsekvenser for minkavlere, for deres familier, for jeres familier, for dyrene, for et helt erhverv. Det er ikke noget, man bare lige gør. Men hvis du spørger mig, om jeg kan garantere, at jeg som statsminister ikke begår fejl, når jeg som den første i danmarkshistorien skal håndtere en global pandemi, så er svaret selvfølgelig nej. Men de fejl, vi begår, dem lærer vi af, og vi gør alt, hvad vi kan, for at de ikke skal gentage sig.

Værten Ulla Essendrop: Godt, nu skal du høre. Vi har forberedt tre overordnede emner, som vi skal igennem i aften. Det er håndteringen af minksagen, så er det det sundhedsfaglige belæg for restriktionerne

i Nordjylland og så til sidst, så skal vi se på tilliden til dig som statsminister. Og så ville vi jo ikke være Aftenshowet, hvis vi ikke også lige havde en lille bonusrunde, som vi kan nå omkring en status på coronasituationen i Danmark.

Værten Mette Bluhme Rieck: Ja, men lad os skynde os at komme i gang med det første emne – nemlig minksituationen. Velkommen til Aftenshowet.

[Skiller med diverse klip fra bl.a. pressemøder og nyhedsudsendelser]

Værten Mette Bluhme Rieck: Ja, det har været noget af en rutsjetur den seneste uges tid, og bølgerne de går højt. Med os i aften der har vi også dig herovre Knud Vest. Du er minkavler. Og godaften til dig.

Minkavler Knud Vest: Tak.

Værten Mette Bluhme Rieck: Du får lidt senere lov til at stille spørgsmål og ikke mindst komme med din uforbeholdne holdning og mening til statsminister Mette Frederiksen, for du er jo netop lige nu ved at aflive hele din raske bestand af mink.

Værten Ulla Essendrop: Ja. Men først så skal vi se på selve beslutningen om at kræve alle mink i hele Danmark aflivet. Mette Frederiksen, både du og Mogens Jensen har jo sagt, der er blevet begået fejl her, i og med at der ikke var lovhjemmel til at beordre at mink i raske zoner, raske mink uden for sikkerhedszonen skulle slås ned. Men hvordan kan der begås så stor en fejl, at det er i strid med selve Grundloven?

Mette Frederiksen: Altså grundlovsspørgsmål har jeg ikke mulighed for at vurdere. Det må man vurdere juridisk. På spørgsmålet om, hvordan kan situationen opstå? Så er der jo tale om en klar fejl, fordi selvfølgelig skal der være lovhjemmel til de beslutninger, som regeringen træffer. Og der er jo så sket en fejl i, at det var ikke til stede, da vi traf beslutningen. Det ændrer ikke på, at beslutningen – set i lyset af situationens alvorlig – i mine øjne er den eneste beslutning, der kan træffes både på Christiansborg og i regering.

Værten Ulla Essendrop: Men det, vi lurer lidt på her, det er, hvordan kan det egentlig være, at der ikke er nogen, der på et tidspunkt har rakt lappen i vejret, mens I har truffet de her beslutninger og sagt: "Hey, skal vi lige undersøge, om der, om vi har juraen på plads?"

Mette Frederiksen: Altså, jeg vil sige, jeg har nu bestridt tre forskellige ministerposter; jeg har været beskæftigelsesminister, jeg har været justitsminister og jeg er statsminister. Og har dermed siddet i et utal af møder i forskellige regeringer, hvor der træffes mange beslutninger. Jeg har aldrig oplevet, at man som minister har skulle stille spørgsmålet: "Er det lovligt, det oplæg, som vi træffer beslutning på baggrund af?" For det lægger vi selvfølgelig til grund, at det er.

Værten Ulla Essendrop: Så det går du bare ud fra, når du lægger det til grund?

Mette Frederiksen: Ja, selvfølgelig. Selvfølgelig.

Værten Ulla Essendrop: Okay.

Værten Mette Bluhme Rieck: Men men, i går det kom frem, at Fødevarestyrelsen allerede tilbage i juni måned har rejst tvivl, om der overhovedet var retligt grundlag. Hvorfor er det så, det først kan gå op for jer søndag, og I overhovedet kan sidde på det møde - som du siger - og slet ikke vide, at I ikke må?

Mette Frederiksen: Altså hvad der måtte være foregået i ministeriet og ude i myndighederne, det er nu ved at blive håndteret i en redegørelse, og den afventer jeg på lige fod med resten af Danmark. Og så må vi selvfølgelig, så må vi selvfølgelig se den. Jeg tror, det er vigtigt at sige, at hvad er det, der er bevæggrunden, for den beslutning, der er truffet? Mandag modtager vi en risikovurdering fra sundhedsmyndighederne. Den siger, at vi har en muteret udgave af den covid-19, som hele verden slås mod og med. Den har spredt sig. Den er i mink. Den er i mennesker. Der er en risiko forbundet med den mutation - ikke kun den Cluster-5 alle taler om nu - men også en mulig yderligere mutation eller en anden mutation - Cluster-6 eller 7. Og der er en risiko for folkesundheden. Når vi får sådan en besked... Prøv at forestille jer, hvis jeg i den situation

havde sagt: "Det må vi lige begynde at overveje. Og vi sætter en proces i gang." Det kan simpelthen ikke lade sig gøre.

Værten Ulla Essendrop: Undskyld, jeg lige afbryder dig.

Mette Frederiksen: Det er du velkommen til.

Værten Ulla Essendrop: For vi skal nok komme til det sundhedsfaglige belæg for hele det her. Det skal vi nok komme ind på senere. Lige nu vil vi bare gerne blive i sporet for kronologien omkring de her beslutninger, fordi I finder – så vidt vi forstår – ud af det søndag, at der ikke er lovhjemmel til det, og det bliver så først kommunikeret til minkavlerne tirsdag. Hvorfor bliver der ikke gjort noget i samme sekund, det går op for jer?

Mette Frederiksen: Altså to ting: Da, da, da Statsministeriet modtager besked om, at der ikke er lovhjemmel, så er Statsministeriets svar tilbage; det må vi have, det må vi have et skriftligt papir på. Og så må Folketingets partier informeres omkring det. Og det sker så efterfølgende.

Værten Ulla Essendrop: Så du vil hellere informere dem først, end informere branchen der er i gang med at slå mink ihjel?

Mette Frederiksen: Altså jeg lægger til grund, at den ansvarlige minister og det ansvarlige ministerium selvfølgelig laver den opfølgning som i alle mulige andre sager. Når det handler om... Hvis jeg også må færdiggøre – tak.

Værten Mette Bluhme Rieck: Ja, selvfølgelig.

Mette Frederiksen: Når det handler om aflivningen af minkene, som jo er en ualmindelig tragisk situation for alle, men i særdeleshed for vores minkavlere, for familierne og for alle dem, der er beskæftigede i det her erhverv, så er der i vores optik ikke noget ændret af, at der ikke er lovhjemmel, fordi minkene bør fortsat blive aflivet – desværre.

Værten Mette Bluhme Rieck: Hvornår de skal være, det er jo timingen, det handler om, hvorvidt man må gøre det, mens man ikke har flertallet til det. Du siger, at du kaster den over i Mogens Jensens ministerium.

Mette Frederiksen: Nej, jeg kaster ikke noget. Jeg siger.....

Værten Mette Bluhme Rieck: Du beder ham om at sørge for, at det ryger ud, videre ud i systemet.

Mette Frederiksen: Jeg siger i lighed med alle andre statsministre, at man er ansvarlig for sit ressort, når man er minister i Danmark. Og derfor har jeg selvfølgelig en klar forventning om, at når man bliver bibragt en viden af denne her karakter, så handler man også på den.

Værten Mette Bluhme Rieck: Ja, men i 48 timer, undrer det ikke – knap 48 timer – undrer det dig så slet ikke, at der ikke – jeg tænker, hvis branchen havde fået det her at vide, så var det nok kommet op i medierne, det var nok kommet dig for øre – undrer det dig ikke, at det ikke er kommet længere ud?

Mette Frederiksen: Altså undskyld mig, men det er jo en del af offentligheden. Altså hele mandag er diskussionen i offentligheden, hvordan og hvornår der kan komme en hastebehandling i Folketinget. Så der er en masse, der er en masse offentlig diskussion omkring det.

Værten Mette Bluhme Rieck: Jeg mener selve beskeden om, at det ikke længere er et krav, men det er en opfordring. At den ikke er kommet ud. Det ville have været i pressen.

Mette Frederiksen: I forhold til myndighedernes kommunikation, der må jeg henvise til myndighederne og den redegørelse, der er igangsat.

Værten Ulla Essendrop: Hvis ansvar er det så, at I træffer, eller at I giver denne her ordre på en ulovlig baggrund?

Mette Frederiksen: Det er jo en fejl, der er begået.

Værten Ulla Essendrop: Og hvor ligger ansvaret for den?

Mette Frederiksen: Ja, nu kommer der jo en redegørelse omkring forløbet. Men regeringen træffer en beslutning onsdag, hvor det viser sig, at der ikke er lovhjælp. Og det er en fejl, som bliver begået i det rum. Og det kan, den diskussion kan vi have i lang tid, og jeg kan beklage det mange gange. Det har jeg ingen som helst problemer med. Jeg sagde fra starten i marts måned: "Venner, kære Danmark. Vi står midt i en global pandemi. Det er danskernes helbred og liv, der er på spil. Jeg vil gøre alt, hvad jeg kan for at få det her land godt igennem krisen. Og jeg vil gøre rigtig meget. Jeg vil nærmest gøre alt, hvad jeg kan for at redde så mange menneskeliv som overhovedet muligt. Vil der blive begået fejl undervejs? Ja, det vil der." Det her er en fejl. Kommer der flere fejl? Givet. Og det står jeg fuldstændigt på mål for.

Værten Mette Bluhme Rieck: Kommer der flere lovbrud?

Mette Frederiksen: Der er jo ikke nogen i denne her regering, der har en intention om lovbrud. Og ligegyldigt hvordan man vender og drejer det, bliver man jo også nødt til at forholde sig til, hvorfor fejlen, den fejl, der måtte være begået, opstår. Der er jo en meget meget stor verden til forskel på, om man sidder omkring et bord og bliver enige om: Skal vi ikke begå et lovbrud? Skal vi ikke med åbne øjne gøre noget, der er i strid med loven? Eller der sker en fejl. Her er der sket en fejl. Og det er beklageligt.

Værten Ulla Essendrop: Hvor tilfreds er du egentlig med Mogens Jensens slingrekurs i denne her sag?

Mette Frederiksen: Jeg synes, det er rigtig ærgerligt, når vi har at gøre med så alvorlig en situation, hvor så mange menneskers livsværk er på spil, at der bliver begået de her fejl fra regeringens side. Og det vil jeg gerne så inderligt, jeg overhovedet kan det, beklage over for min-kavlerne og deres familier.

Værten Mette Bluhme Rieck: Har du tillid til Mogens Jensen?

Mette Frederiksen: Ja, det har jeg.

Værten Mette Bluhme Rieck: Det har du?

Mette Frederiksen: Ja, det har jeg.

Værten Ulla Essendrop: Men at du beklager, det kan... Hvad skal minkavlerne bruge det til som allerede har fået hele deres livsgrundlag trukket væk under sig?

Mette Frederiksen: Men der er ikke noget i, der er ikke noget i substansen, der ændres af, at denne her fejl er begået. Fordi hvis jeg og den øvrige regering var blevet bibragt, da vi onsdag træffer... Tirsdag! Da vi tirsdag træffer beslutningen, om at der ikke var lovhjemmel. Jeg havde holdt præcist det samme pressemøde onsdag med den ene forskel, at jeg så ville have afsluttet med at sige: "Der mangler lovhjemmel til denne her beslutning. Vi appellerer til Folketinget om, at vi får det hastebehandlet, men allerede nu vil vi opfordre til, at minkene bliver slået ihjel." Og det er det, der... En regering skal lade være med at begå fejl. Det sker. Og så må man selvfølgelig beklage det og også lade sig undersøge, hvad vi gør. Men substansen i det her er den samme. Mink smitter mennesker. Vi har et behov for at have kontrol over epidemien i Danmark. I vores øjne er der for mange mennesker, der er blevet smittet på grund af mink og oveni det – og det er særligt alvorligt – så har vi nu en muteret udgave af virus, som kan udvikle sig yderligere med nye mutationer. Og den risiko kan vi ikke blive ved med at løbe.

Værten Ulla Essendrop: Vi sætter lige et lille punktum foreløbigt, så retter vi blikket mod minkavlerne, som jo altså mildest talt står noget frustrerede tilbage.

Værten Mette Bluhme Rieck: Ja, og i den forbindelse skal jeg nu over og sige ordentligt velkommen til dig Knud Vest. Du er minkavler her på Sjælland, og det har du været i mere end 50 år. Hos jer var I hurtigt ude af starthullerne og begyndte allerede i sidste uge at aflive jeres 22.000 mink efter regeringens udmelding. Og inden der blev sået tvivl altså om lovgrundlaget, der havde I allerede aflivet alle jeres hunner. Hvilke konsekvenser har denne her situation for dig og jer personligt?

Minkavler Knud Vest: Jamen den har den definitive konsekvens, at for os der er produktionen slut om 4 dage. Der eksisterer ikke flere mink på vores anlæg. Et anlæg, der er gearet til at kan køre de næste 30 år, fordi

alle burene, alt er baseret på rustfrit stål – det vil sige, det er langtidsholdbart. Vi mangler simpelthen at få en indtægt ind i fremtiden, som ikke kommer. Der er sket det ydermere, efter den sidste auktion, som var i september, der er skindene steget til det dobbelte eller mere i Kina, det vil sige, vi allerede nu snakker, om det var vi forventede – for vi har jo prøvet de her cykler, når markedsprisen kører op og ned – så skal vi i bund, for at markedet bliver justeret. Og når vi er kommet ud af den justering, så kommer markedet tilbage. Og sidste gang vi havde sådan en tur, der fik vi 20 gode år efterfølgende. Det her kommer til at koste os et driftstab år for år de næste mange mange år. Som vi jo ikke kan få.

Værten Mette Bluhme Rieck: Hvis I overhovedet kommer tilbage. Hvad tænker du om...

Minkavler Knud Vest: Vi kommer ikke tilbage.

Værten Mette Bluhme Rieck: Det tror du ikke? Aldrig?

Minkavler Knud Vest: Jeg er nødt til at sige, den dag, da statsministeren på pressemødet trak en revolver og pegede på os allesammen på én gang og meddelte os, at hvis vi ikke vi om 10 dage havde fjernet minkene, skulle hun nok sørge for, at resten forsvandt på den måde, vi nu har set det foregå i Nordjylland med rådne mink, og hvad ved jeg, der må jeg nok sige, der havde vi ikke noget valg. Jeg forstod godt meldingen. Jeg er ikke tungnem, så derfor gik vi i gang lige med det samme. Men det var en uhyggelig melding, som jeg... Vi kunne jo reelt ikke forholde os til den. Og jeg måtte så lige sige samtidigt – Mette Frederiksen.

Værten Mette Bluhme Rieck: Ja, nu sidder hun her jo. Hvad er det, du gerne vil sige til hende?

Minkavler Knud Vest: Altså, dén beslutning, som bliver truffet i selvfølgelig regeringen inden, som du sidder for bordenden i, der må jeg sige, erhvervet har forsøgt gang på gang siden juli at få en kontakt og en dialog med jer. Den har fået en stribe af diktater. Ikke én gang har man prøvet at lytte til, hvordan vi kunne redde erhvervet. Og når jeg siger det så direkte, så er det fordi – og det er det, jeg finder uacceptabelt fra statsministerens side – så er det fordi, de her mink de eksisterer altså i

alle de andre lande rundt om os, og de vil fortsætte med det. Jeg så lige, at i USA var der døde 10.000 mink af corona. Problemet er, at de andre lande gør ikke noget. Det vil sige, nu får vi rigtige mutationer. Her havde vi jo i fællesskab med erhvervet og med forskerne, med veterinærerne, havde vi kunne komme ud over det her.

Værten Mette Bluhme Rieck: Har I ikke været gode nok til at lytte til minkbranchen, Mette, allerede meget tidligere?

Mette Frederiksen: Der er jo i hvert fald en oplevelse af, at dialogen ikke har været god nok.

Minkavler Knud Vest: Det har den ikke.

Mette Frederiksen: Og det skal vi jo altid som regering forsøge at gøre, så godt som det overhovedet kan lade sig gøre. Og vi har en tæt dialog med minkavlerne nu i den her svære situation, og det skal vi også have fremadrettet. Fordi selvom at vi har været nødsaget til at træffe denne her beslutning - og den gør ondt, og jeg kan se, hvor ondt det gør på jer, og jeg tror egentlig, hele Danmark græder sammen med jer over den situation, I er blevet bragt i på grund af covid-19 - så skal vi jo gøre alt, hvad vi kan nu, for at I kommer godt herfra. Jeg håber på en bred politisk aftale om en ordentlig kompensation til jer, der står og har lavet investeringer og satset også i årene fremover. Nu spurgte jeg til din alder før. Det må man ikke spørge en mand om. Jeg var lidt overrasket over, at du er 74 - du holder dig godt. Men vi har jo mange yngre minkavlere og medarbejdere, som måske skal over i et andet fag, have en uddannelse, have omstillet deres produktionsapparat, så vi har behov for også en tæt dialog fremadrettet.

Værten Ulla Essendrop: Du siger, du vil gerne have... Du vil gerne hjælpe dem til at komme godt videre. Betyder det fuld erstatning?

Mette Frederiksen: De sidder og forhandler i de her timer med, altså Folketingets partier og regeringen, og jeg tør ikke foregribe, hvor de forhandlinger de lander henne, men jeg ved, at alle arbejder på at få lavet så god en aftale som overhovedet muligt.

Minkavler Knud Vest: Jeg må lige sige, Mette Frederiksen, at jeg er i gang med et generationsskifte, som jeg indledte for 7 år siden, og hvor min søn har overtaget 3/4 af anlægget, og det var jo med det klare sigte at fortsætte de næste 20 år. Hans datter – altså mit barnebarn – hun er uddannet på Kopenhagen Fur som sorterer. Hun var klar til at komme med også. Så det her er altså – og min far var den, der startede – så jeg vil nok sige, at det er 4 generationer, der blev udraderet produktionsmæssigt.

Værten Mette Bluhme Rieck: Og Knud, hvis det... Du vil gerne have dem godt videre med det, siger du, det er alle naturligvis interesserede i, men hvad skal Mette Frederiksen og regeringen gøre, hvis der skal komme bare noget, der bare minder om en værdig afslutning på det her for jer?

Minkavler Knud Vest: Jamen der er slet ikke noget at spille om. Man skal give et driftstab fremadrettet de næste 10 år til de folk, der er i erhvervet. Det kan godt være, det ikke er normalt, men du har selv sagt, det her er ikke normalt. Og derfor kommer staten til i denne her situation at tage en hel anden dimension, end den er vant til. Det her må være det mindste, man kan kræve. Og jeg føler virkelig en gang imellem – og jeg er nødt til at sige det direkte til statsministeren – jeg føler, du har gemt dig lidt for meget bag frygt. Fordi når først, at Kåre Mølbak går ud bagefter og siger: "Nå ja, men det var jo ikke, den der Cluster-5 var jo ikke så slem alligevel", altså så er jeg ved.... Det er jo også det, der gør os dybt frustrerede, altså at vi får at vide, at det er ikke så farligt, og som jeg siger, det næste er... Om 2-3 måneder må vi formode – ud for det Pfizer meddelte i forgårs – så har vi vacciner. I samme øjeblik vi har vacciner, så har vi menneskeflokkene, populationen, forhåbentlig sikret. Samtidig så stopper smitten til minkene. På samme tid, hvis du havde givet os lov til at lade være med at slå vores mink ihjel – udover de syge, det er jeg enig med dig i, fuldkommen enig - hvis du havde ladet resten leve, så havde vi kunnet komme videre, og så kunne vi have taget de enkeltbesætninger, der så var kommet efterfølgende. Men samtidig var smittetrykket jo faldet, hvis du var ventet 14 dage, så var det jo faldet dramatisk, fordi så havde vi fået pelset ud.

Værten Mette Bluhme Rieck: Det bliver meget detaljeret nu, Knud. Jeg kan godt forstå det. Det er naturligvis noget, du brænder for. Prøv at høre, vi kommer videre ind på det her med netop det sundhedsfaglige belæg for beslutningen. Tusind tak for besøget til dig.

Minkavler Knud Vest: Tak.

...”

9.7.1.32. Fødevarestyrelsens mail af 13. november 2020 til minkavlere i zone 3

Den 13. november 2020 udsendte Fødevarestyrelsen yderligere oplysninger til minkavlere i zone 3. Det skete i en mail sendt kl. 16.41, hvori det bl.a. blev adresseret, at det var regeringens ambition at aflive alle mink, og at det stadig var uafklaret hvilken erstatning, der kunne blive tale om:

” ...

Emne: Information til minkavlere udenfor 7,8 km zoner

Kære minkejere med minkfarme udenfor 7,8 km zonerne

Det er regeringens ambition at aflive af alle mink.

Der er pt. ikke hjemmel til at aflive mink på minkfarme uden for zonerne eller til at kræve dem aflivet.

Hvis du har en minkfarm beliggende uden for en zone, opfordres du til selv at sørge for at aflive og pelse, som du plejer i pelsningssæsonen.

Myndighederne betaler ikke for bortskaffelse af aflivede mink fra minkfarme, som ikke befinder sig i en zone.

Myndighederne kan hjælpe med at bestille containere, hvis du ikke selv kan skaffe containere. Du skal ringe på telefon (...), hvis myndighederne skal hjælpe med at skaffe containere.

Optællingen af minkfarme uden for zonerne fortsætter.

Det er stadig uafklaret, hvilken erstatning der kan blive tale om for minkfarme uden for zonerne
...”

9.7.1.33. Overvejelser i Justitsministeriet om kontakt med minkavlerne

Justitsminister Nick Hækkerup skrev søndag den 15. november 2020 en sms til sin departementschef Johan Legarth om myndighedernes kontakt med minkavlerne om aflivning, og at departementschef Barbara Bertelsen var inde over. Det skete som følge af presseomtale herom:

”...

Nick Hækkerup kl. 13.10:

Hej Johan

Jeg har fået denne fra Mette, som skriver det er vigtigt, at få stoppet. BBB er også inde over. Vil du sætte i værk, og give mig en status?

Nick

[vedhæftet screenshot fra Berlingske med følgende indhold:

Minkavlernes formand: Optælling af mink fortsætter uden lovhjemmel

Lørdag tog myndighederne fortsat kontakt til minkavlerne med henblik på aflivning, oplyser Danske Minkavlere. Der er kommet en byge af kommentarer om magtmisbrug og grundlovsbrud til hærchef Michael Anker Løllesgaards video om aflivningsoperationen]

Johan Legarth kl. 13.26:

Der skulle siden i aftes være en klar fælles forståelse med minkavlernes formand. Den forståelse (gående på, at de gerne vil kontaktes i forbindelse med smitte og optælling – også uden for zonerne; men i øvrigt gerne selv vil kontakte myndighederne) er Fødevarestyrelsen i gang med at nedfælde en instruks til NOST. Indtil den foreligger rækker politiet og forsvaret ikke af egen drift ud til nogen uden for zonerne. Fødevarestyrelsen og Rigspolitiet er ved at koordinere ekstern kommunikation.

Nick Hækkerup kl. 13.47:

Ken jeg sende den til Mette

Johan Legarth kl. 13.58:

Det tænker jeg. Måske skal indledningen være ”på baggrund af dialog i går aftes med minkavlernes formand skulle der være en klar fælles forståelse...”

- Blot så det ikke lyder som om der ikke har været forståelse tidligere.
...”

Justitsminister Nick Hækkerup har herom forklaret⁹⁹⁰, at dette var den eneste kommunikation, de havde om det spørgsmål.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har herom forklaret⁹⁹¹, at han tror, at der havde været en drøftelse med mellem Rigspolitiet og Fødevarerstyrelsen samt minkavlerne omhandlende omfanget af bistand i forhold til optælling. Nogle avlere ville gerne have foretaget optælling; andre ønskede det ikke. Der var en opfattelse af, at myndighederne pressede på i forhold til minkavlere, som ikke ønskede bistand. Det var afgørende, at myndighederne kun gjorde det, som minkavlerne var indforstået med. Her trådte man yderligere et skridt tilbage. Det er ikke usædvanligt, at Statsministeriet gør et ressortministerium opmærksom på omtale i medierne, som angår ressortministeriet.

9.7.1.34. Åbent brev fra medlem af Folketinget til statsministeren og miljø- og fødevareministeren

Søndag den 15. november 2020 kl. 19.07 sendte medlem af Folketinget Rasmus Jarlov (KF) på vegne af de borgerlige partier et åbent brev til statsministeren og miljø- og fødevareministeren, hvori de borgerlige partier (Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige og Liberal Alliance) opfordrede regeringen til at stoppe med at presse minkavlerne. Brevet havde forinden været genstand for omtale i et Ritzau-telegram bragt kl. 14.50 og en artikel bragt i Berlingske kl. 16.22, ligesom brevet forinden tillige var blevet bragt på bl.a. Alex Vanopslaghs Facebookside.

⁹⁹⁰ Forklaringsdokumentet side 808

⁹⁹¹ Forklaringsdokumentet side 619

Af brevet fremgår:

”...

Kære statsminister og fødevareminister,

Stop omgående med at presse avlere til at aflive usmittede minkbesætninger udenfor risikozonerne.

Regeringen omgår efter vores opfattelse fortsat loven, og derved fortsætter den ulovligt beordrede aflivning af usmittede minkbesætninger udenfor risikozonerne. Der er derfor behov for, at I omgående skrider ind.

Da regeringen udstedte den ulovlige ordre, at alle mink skulle aflives, udlovede regeringen samtidig en lige så ulovlig og uhjemlet tempobonus til avlerne for at aflive deres dyr senest mandag d. 16. november.

Regeringen har trukket det ulovlige påbud om at aflive usmittede minkbesætninger udenfor risikozonerne tilbage, men regeringen har ikke trukket tempobonussen tilbage. På Fødevarestyrelsens hjemmeside står der fortsat, at det er en ”betingelse for at du bliver berettiget til at modtage bonus for hurtig aflivning, at du er færdig senest denne dato.”

Der står også, at ”Du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene i farmen er aflivet senest den 16. november (10 dage efter startdatoen, som tæller fra den 6. november 2020). Hvis du ikke selv afliver dine mink, vil myndighederne, når hjemmel hertil er tilvejebragt, stå for aflivningen.

Når myndighederne afliver dine mink, vil du ikke modtage tempobonus på 20 kr./mink.”

Det fremstår således meget klart, at hvis minkavlerne ikke reagerer nu og her med deadline den 16. november, så mister de adgangen til den ikke-lovmedholdige tempobonus. Og at de uanset må forvente, at myndighederne vil aflive deres mink.

Selvom der er udsendt en noget uklar e-mail til avlerne om, at der ikke er hjemmel til tempobonus, så fremgår der altså stadig en deadline for aflivning i morgen mandag for at opnå en bonus.

Vi forstår derfor godt, hvis danske avlere med raske besætninger fortsat tror, at deres besætninger skal aflives – i tråd med, hvad statsministeren sagde på pressemødet den 5. november - for at opnå bonus, og hvis de tror, at de i højere grad vil blive berettiget til erstatning, hvis de har aflivet alle deres dyr senest mandag.

Det er svært ikke at se som et bevidst forsøg fra regeringen på at få aflivningen af alle mink presset igennem, at regeringen efterlader avlerne med denne tvivl og dermed ansporer dem til, at gennemføre aflivningen så hurtigt som muligt. Det fremgår således også, at "Det er regeringens ambition, at aflivningen af alle mink (også avlsdyr) skal være overstået den 16. november 2020."

Regeringen skal respektere, at aflivningen af alle mink i Danmark er Folketingets beslutning, og at denne beslutning ikke er truffet endnu. Med den forgangne uge in mente burde man kommunikere krystalklart og ikke forsøge at presse det igennem ved kommunikation om en tempobonus, som er ulovlig. Det efterlader uklarhed om, hvorvidt den er trukket tilbage. Det er mangel på respekt både for avlerne, deres familier og livsværk, samt for Folketinget og dansk lovgivning. Vi forventer, at regeringen fremadrettet respekterer alle dele.

Derfor forventer vi, at regeringen omgående bekræfter offentligt, at regeringens tempobonus bundet op på mandag ikke længere er gældende, og at det ikke er regeringens ambition, at avlere med usmittede besætninger udenfor risikozoner, skal stilles dårligere økonomisk, hvis de ikke når tidsfristen mandag.

Vi kan garantere, at vores partier vil støtte, at ingen avlere bliver dårligere stillet økonomisk end hvad regeringen har stillet dem i udsigt. Men vi kan også garantere, at vi ikke vil indgå en politisk aftale, hvor der indgår en tempobonus med tidsfrist mandag for avlere med usmittede besætninger udenfor risikozonerne.

..."

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁹², at han så Rasmus Jarlovs brev. Hastelovforslaget var på dette tidspunkt ikke blevet til noget, og det stod helt klart for minkavlerne, at det var frivilligt for minkavlerne i zone 3, hvorvidt de ville aflive deres mink. Han overvejede ikke, hvorvidt der var behov for yderligere information til minkavlerne. Det var almindelig kendt, at der ikke kunne skabes lovhjemmel ved en hastebehandling af lovforslaget.

Foranlediget af Ritzau-telegrammet kl. 14.50 var der en mailkorrespondance i Miljø- og Fødevareministeriet mellem pressechef Bjarke Kamstrup og særlig rådgiver Søren Andersen om en kommentar til det åbne brev. Af Søren Andersens mail sendt kl. 15.54, som blev sendt i kopi til blandt andre afdelingschef Tejs Binderup og kontorchef Paolo Drostby fremgår:

”...

Skal selvfølgelig cleares med Stm, men kan det ikke være en linje i denne retning:

Det er stadig regeringens ambition at få aflivet alle mink af hensyn til folkesundheden. Vi ser stadig, at minkfarme bliver smittet med covid-19 og at smitten breder sig rundt i landet. Sundhedsmyndighedernes vurdering er stadig, at et stort reservoir med smitte, er bekymrende og til fare for folkesundheden. Vi kigger gerne på at skubbe deadline for tempobonus, så længe det er sundhedsmæssigt forsvarligt, men det kræver at der kan nås en aftale om erstatning til minkavlerne ved forhandlingsbordet.

...”

9.7.1.35. Pressemeddelelse om forlængelse af fristen for tempobonus

Den 15. november 2020 sent om aftenen udarbejdede Miljø- og Fødevareministeriet en pressemeddelelse, som angik en forlængelse af fristen for aflivninger til den 19. november 2020. Pressemeddelelsen blev godkendt af kontorchef Paolo Drostby, afdelingschef Tejs Binderup, departementschef Henrik Studsgaard og miljø- og fødevareminister Mogens Jensen og blev udsendt kort efter midnat mandag den 16. november 2020. Af pressemeddelelsen fremgår:

⁹⁹² Forklaringsdokumentet side 1609

”...

Pressemeddelelse

Den 15. november 2020

Regeringen vil forlænge fristen for minkavlernes ”tempobonus”

Regeringen ønsker at forlænge fristen for aflivning under tempobonus-ordningen fra den 16. til den 19. november.

Over hele landet arbejder minkavlere i disse dage side om side med myndighederne for at få aflivet de danske mink.

Regeringen har noteret sig, at der er et stort ønske om at få udsat fristen for aflivning af alle mink under tempo-bonus ordningen, og vil derfor rykke fristen fra den 16. til den 19. november 2020.

- Minkavlerne har ydet en fantastisk indsats, og uden deres samarbejde ville dette enorme arbejde ikke kunne lykkes. Den indsats vil regeringen gerne anerkende og sikre, at de sidste minkavlere får ordentlig tid til at få aflivet de sidste dyr. siger fødevareminister Mogens Jensen.

Tempo-bonus ordningen betyder, at minkavlere får en bonus for hurtig aflivning af deres dyr. Beløbene i ordningen vil der ikke blive ændret på.

I de syv nordjyske kommuner får minkavlerne 30 kroner per mink, de har aflivet inden den 9. november. I resten af landet modtager avlerne en tempobonus på 20 kroner, hvis de afliver minkene inden den 19. november.

Tempo er vigtigt for folkesundheden

Selvom fristen bliver forlænget, er tempobonussen et vigtigt element i strategien om at aflive alle danske mink.

- Det er stadig regeringens ambition at få aflivet alle mink af hensyn til folkesundheden. På trods af den omfattende indsats der er i gang, bliver minkfarme stadig smittet med covid-19 og smitten breder sig rundt i landet. Sundhedsmyndighedernes vurdering er da også stadig, at et stort

reservoir med smitte er bekymrende og til fare for folkesundheden, siger fødevareminister Mogens Jensen.

Det vil kræve hjemmel i lovgivningen af udbetale tempobonussen. Regeringen forhandler i øjeblikket med Folketingets partier om erstatning til minkavlerne, herunder tempo-bonus.

...”

Kontorchef Paolo Drostby, Miljø- og Fødevareministeriet, har forklaret⁹⁹³, at han ikke husker, hvorvidt han rådgav Mogens Jensen i forbindelse med denne pressemeddelelse. Det var minkavlerne, der ønskede en forlængelse af tidsfristen for tempobonus. Man var på dette tidspunkt ret sikre på, at der var parlamentarisk flertal for at sikre minkavlerne tempobonus og økonomisk kompensation.

Kort efter midnat den 16. november 2020 kl. 00.17 udsendte Fødevarestyrelsen en mail til alle minkavlere om forlængelse af fristen for aflivning under ordningen med tempobonus. Indholdet af mailen blev godkendt af kontorchef Paolo Drostby, afdelingschef Tejs Binderup og miljø- og fødevareminister Mogens Jensen samtidig med godkendelsen af indholdet af pressemeddelelsen.

Af mailen fremgår:

”...

Kære Minkavler

Du har med brev af 10. november 2020 fået besked om, at du får 20 kr. i tempo-bonus pr. mink ved, at minkene på din minkfarm er aflivet senest den 16. november 2020. Som det fremgår af brevet er regeringen i fuld gang med at etablere de nødvendige hjemler til bl.a. at udbetale de besluttede tempobonusser.

Den omtalte tempo-bonus indgår som en del af de politiske forhandlinger, der i øjeblikket pågår mellem regeringen og Folketingets politiske partier om bl.a. erstatning og kompensation til minkavlere. Forhand-

993 Forklaringsdokumentet side 1610

lingerne er endnu igang og regeringen forventer i den forbindelse, at muligheden for at opnå tempobonus vil blive udstrakt til minkfarme, hvor aflivning er sket den 19. november 2020.

Med venlig hilsen

Hanne Larsen

Veterinærdirektør

..."

9.7.1.36. Presseomtale vedrørende forlængelse af tempobonus

TV 2 Nyheder bragte mandag den 16. november 2020 kl. 09.00 en artikel om forlængelsen af fristen for tempobonus, hvori professor Sten Bønsing udtalte sig kritisk om tempobonus. Af artiklen fremgår:

"Regeringen forlænger bonusfrist uden lovgrundlag: - Stærkt kritisabelt, siger juraprofessor

Regeringen forlænger ordning, der skal belønne avlere, som effektivt slår deres mink ned. Men juraen er ikke på plads.

Landets minkavlere har fået tre dage mere til at slå deres minkbesætninger ned og fortsat få del i regeringens såkaldte tempobonus.

Den betyder, at minkavlere i syv nordjyske kommuner får 30 kroner ekstra per mink, som de har aflivet inden 19. november.

I resten af landet modtager avlerne 20 kroner ekstra, hvis de slår deres mink ned inden 19. november.

Regeringen har dog fortsat ikke sikret sig hjemmel til at udbetale en bonus til minkavlerne.

Det kalder professor i forvaltningsret Sten Bønsing for mærkeligt og "stærkt kritisabelt".

- Det må være sådan, at det bærende retsprincip er, at man har et lovgrundlag, for det man gør. Det er derfor, man vælger et folketing og har lovgivning i Danmark. Enten har man en lov, hvor der står, at man får udbetalt en bonus, eller også har man det ikke, siger Bønsing.

...

Opposition: - Stop med at presse avlere

De blå partier i Folketinget sendte søndag et åbent brev til statsministeren og fødevareministeren.

Her kritiserer de i skarpe vendinger, at regeringen ikke har trukket turbobonussen tilbage, når der ikke er hjemmel til at udbetale en sådan.

De vil derfor have aflyst tidsfristen for hurtig aflivning af mink:

- Det er svært ikke at se som et bevidst forsøg fra regeringen på at få aflivningen af alle mink presset igennem, at regeringen efterlader avlerne med denne tvivl og dermed ansporer dem til at gennemføre aflivningen så hurtigt som muligt, skriver de blå partier.

Pelsavlerforening: - Noget rod

Regeringen kalder bonusordningen, som minkavlerne har udsigt til, for "et vigtigt element i strategien om at aflive alle danske mink".

Minkavlerne selv karakteriserer dog ordningen lidt anderledes - nemlig som "noget rod".

I hvert fald hvis man spørger formand i Midtjyllands Pelsavlerforening, John Vagn Papsø.

Ifølge ham vidner forlængelsen af fristen om, at der ikke er styr på noget som helst.

- De sidste ni døgn har vi brugt på at tilrettelægge, hvor mange dyr vi skulle aflive. Pludselig kan vi se, at vi får tre døgn ekstra. Det er noget forfærdeligt rod. Jeg ved ikke, om de er klar over, hvordan de behandler os, siger han.

Papsø mener, at minkavlerne har vist samfundssind ved at aflive deres dyr uden at vide, hvad de får i erstatning, og krydser derfor fingre for, at regeringen snart lander en aftale om kompensation.

Minkavlere skal ikke frygte for erstatning

Selvom lovgrundlaget ikke er på plads, skal minkavlerne ikke frygte for deres bonus.

Det vurderer Kent Kristensen, der er lektor i sundhedsret ved Syddansk Universitet.

Han påpeger, at minkavlerne potentielt vil kunne få medhold ved domstolene til tempobonussen, fordi de har haft "en berettiget forventning om den".

Sten Bønsing er heller ikke bekymret for minkavlernes mulighed for erstatning, selvom der altså ikke er noget lovgrundlag.

- Staten må være erstatningsansvarlig for at have truffet en ulovlig beslutning og givet et tilsagn, de ikke har ret til. Men det er meget risikofyldt for de ministre, der kan blive straffet for at have sat de her ulovlige initiativer i gang, siger Bønsing.

Ud over fartbonussen får minkavlerne også et beløb per mink, der lyder på mellem 141,30 kroner per minkhvalp og 165,40 kroner per avlshun."

9.7.1.37. Justitsministerens tweet af 16. november 2020

Senere mandag den 16. november 2020 var der en sms-korrespondance mellem justitsminister Nick Hækkerup og dennes særlige rådgiver Michael Baunsgaard Schreiber om et twitter-citat fra justitsministeren om forlængelse af fristen for at opnå tempobonus. Korrespondancen fortsatte tirsdag den 17. november 2020 om morgenen, hvor Justitsministeriets pressechef Emil Melchior også deltog. Det fremgår af korrespondancen, at også Statsministeriet havde haft bemærkninger:

”...

Michael Baunsgaard Schreiber, den 16. november 2020 kl. 22.49:

Kære Nick (og Johan)

Hvis du er enig sender vi dette ud på Twitter her til aften. Jeg vil dog lige klare med Juste først, hvis du er enig i ordlyden: Regeringen er i dag blevet kritiseret for at forlænge en ordning, der skal belønne minkavlerne for at aflive deres mink inden den 16. november, selvom lovhjemmel endnu ikke er på plads.

Det fremgår helt klart af det brev, der er sendt til minkavlerne søndag aften, at der arbejdes på at etablere den nødvendige hjemmel, og at regeringen på baggrund af de politiske forhandlinger forventer, at tempobonussen vil blive udstrakt til den 19. november. Hverken før eller efter den politiske aftale, der nu er indgået om tempobonus, var indholdet af brevet i strid med nogen som helst regler. Brevet er altså ikke ”ulovligt”. Bh. m

Nick Hækkerup, den 16. november 2020 kl. 22.56:

(emoji) Afsted med den. Nick

Emil Melchior, den 17. november 2020 kl. 08.21:

Kære Nick, neden for et udkast til citat om tempobonus, som kan sendes til Ritzau her til morgen/formiddag. Det udkast, du så i går aftes, er ikke blevet benyttet, fordi STM havde bemærkninger, så nedenstående citat er justeret i lyset heraf. Johan og Michael har godkendt. Ok?

Justitsminister Nick Hækkerup: ”Regeringen bliver af nogen kritiseret for, at vi bliver ved med at begå fejl i sagen om aflivning af mink – fx i forhold til de såkaldte tempobonusser. Regeringen har i meget klare vendinger beklaget, at der er blevet begået fejl i forløbet. Men det er fx ikke, som det er blevet hævdet, ulovligt, at myndighederne søndag aften skrev ud til minkavlerne, at der blev arbejdet på at etablere den nødvendige hjemmel, og at regeringen forventede, at resultatet af de politiske forhandlinger ville blive en forlængelse af ordningen med tempobonus fra den 16. til den 19. november. Hvilket det nu i øvrigt er blevet med den politiske aftale om bl.a. tempobonus, der blev indgået i går aftes. Der er ikke og kan aldrig være noget ulovligt i at oplyse

om regeringens forventninger til resultatet af en politisk proces. Det burde sige sig selv. Det var heller ikke ulovligt, at myndighederne den 10. november meldte ud til minkavlerne, at regeringen arbejdede på at etablere de nødvendige hjemler til bl.a. at udbetale tempobonusser. Det ændrer ikke ved de fejl, der er begået. Og det ændrer ikke ved, at minkavlerne er i en dybt ulykkelig situation.”

Nick Hækkerup, den 17. november 2020, kl. 09.02:

Fint. Nick

...”

Justitsminister Nick Hækkerup har forklaret⁹⁹⁴, at han vil tro, at beskeden blev lagt på Twitter, da han kort efter svarede Michael Baunsgaard Schreiber ”Afsted med den...”. Det var ikke ham, der stod for Twitter-kontoen, og det var hans særlige rådgivere, der foreslog opslaget. ”Juste” henviste til Martin Justesen. Opslaget lagde sig op ad den politiske diskussion om, hvorvidt regeringen handlede ulovligt med videre. Han vil tro, at opslaget var et svar i en debat om lovligheden af tempobonus. Det var tidligere meldt ud, at det ikke krævede lovhjemmel, når man politisk sagde, hvad man gerne ville bruge penge på. Det omtalte brev måtte være det seneste brev til minkavlerne. Han ved ikke, hvorfor der ikke blev nævnt noget om frivillighed med hensyn til aflivning i zone 3.

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har om sms’en kl. 22.49 forklaret⁹⁹⁵, at det skulle klare sig med Martin Justesen, da sagen på dette tidspunkt påkaldte sig så meget opmærksomhed, at det var nødvendigt at sikre sig, at kommunikationen blev koordineret på tværs af ministerierne.

Den 19. november 2020 kl. 07.56 blev følgende tweet skrevet på Justitsministeriets Twitter-profil med overskriften ”Justitsminister Nick Hækkerup om den seneste tids debat #dkpol”:

...”

”Det bliver i flere medier udlagt som om, at flere ministre, herunder mig selv, på et møde i Corona-Udvalget d. 1. oktober skulle være blevet ”advaret

994 Forklaringsdokumentet side 809

995 Forklaringsdokumentet side 620

om manglende lovgrundlag" for beslutningen om at aflive alle mink. Det er en helt urimelig udlægning.

For det første fremgår det af den redegørelse, der er blevet fremsendt, at spørgsmålet om hjemmel til aflivning af minke udenfor risikozonerne slet ikke bliver drøftet på mødet d. 1. oktober. For det andet fremgår det tydeligt af redegørelsen, at embedsmændene ikke foretager den "tekniske afklaring" af spørgsmålet om lovgrundlag, som de ifølge materialet til mødet skal foretage i tilfælde af, at det på et senere tidspunkt bliver besluttet af aflive alle mink. På den baggrund synes jeg, at det er helt urimeligt at udlægge det som om, at ministrene skulle være blevet "advaret" om manglende lovhjemmel på baggrund af mødet den 1. oktober."

Justitsminister Nick Hækkerup

..."

Justitsminister Nick Hækkerup har herom forklaret⁹⁹⁶, at mediernes udlægning var urimelig, idet mødedeltagerne på CU-mødet den 1. oktober 2020 alene forholdt sig til selve temaet for mødet. Det var ikke en rimelig udlægning, at der allerede den 1. oktober 2020 blev advaret om, at der kunne komme et hjemmelsproblem sidenhen, da dette slet ikke var mødets fokus. På det tidspunkt fyldte smitte blandt mink ikke så meget, og han var beskæftiget med et politiforlig, indgreb over for vanvidskørsel med videre, men emnet var på vej op ad dagsordenen.

9.7.1.38. Justitsministeriets pressemeddelelse af 19. november 2020

Der blev den 19. november 2020 udsendt en pressemeddelelse på www.justitsministeriet.dk med overskriften "Justitsminister Nick Hækkerup om kritik af regeringen for at give en "ulovlig ordre" på pressemøder den 4. og 5. november". Af pressemeddelelsen fremgår:

..."

Justitsminister Nick Hækkerup udtaler:

⁹⁹⁶ Forklaringsdokumentet side 815

”Politisk er vi også i denne sag nødt til at kunne have en diskussion på de rigtige præmisser. Der er rigtig mange ting i det her forløb, der er gået galt, og som regeringen og myndighederne fuldt fortjent bliver kritiseret for. Det beklager og undskylder regeringen dybt – ikke mindst over for minkavlerne, som står i en meget vanskelig situation. Men det er simpelthen ikke rigtigt, at regeringen på pressemøderne den 4. og 5. november 2020 har givet en ulovlig ordre.”

Som det fremgår af Justitsministeriets notits af 18. november 2020, kan en udtalelse på et pressemøde ikke udgøre en ”ordre” (en befaling eller et pålæg) til borgerne, f.eks. minkavlerne. Det er faktisk forkert at omtale dette som en ”ordre”.

Der henvises til følgende i notitsen s. 3: ”Udtalelser på pressemøder og politiske udmeldinger i øvrigt udgør hverken administrative retsfor skrifter eller konkrete forvaltningsakter, der kan skabe rettigheder eller pligter for borgerne. Udtalelser på pressemøder har ikke et retligt indhold over for borgerne, ligesom der heller ikke knytter sig retsvirkninger for borgerne til fremsættelsen heraf. Sådanne udtalelser er således efter deres karakter ikke omfattet af legalitetsprincippet krav om hjemmel.”

Det bemærkes, at Justitsministeriet i ovennævnte notits i forlængelse af beskrivelsen af kommunikationen til kommunikationen til minkavlerne fra Fødevarestyrelsen og NOST’en anfører, at selv om udtalelser på pressemøder og politiske udmeldinger i øvrigt ikke har en retlig karakter for borgerne, må det antages, at udmeldingerne fra regeringen, hvoraf det ikke fremgik, at der manglede hjemmel til aflivning af mink uden for zonerne, i den konkrete situation har forstærket indtrykket hos minkavlerne af, at myndighederne kunne udstede påbud eller tilkendegivelser af lignende retlig karakter om aflivning uden for smittezonerne.

Det fremgår videre af Justitsministeriets notits, at det på det foreliggende grundlag er Justitsministeriets vurdering, at embedsværkets forberedelse af regeringens offentlige kommunikation ikke har levet op til de standarder, som må kunne forventes. Som det fremgår af fødevareministerens redegørelse (s. 10 og s. 12), var ingen ministre bekendt med

den manglende lovhjemmel eller drøftelserne om hjemmelsspørgsmålet hverken i forbindelse med pressemødet onsdag eller torsdag.

Læs notits vedrørende visse retlige spørgsmål her

(<https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/177/spm/95/index.htm>).

...”

Justitsminister Nick Hækkerup har hertil forklaret⁹⁹⁷, at ”regeringen” i hvert fald også omfattede ham. Han husker ikke, hvordan pressemeddelelsen konkret var blevet til.

9.7.1.39. Overvejelser i Justitsministeriet om pressehåndtering

Den 21. november 2020 var der en sms-korrespondance mellem justitsminister Nick Hækkerup og dennes særlige rådgiver Michael Baunsgaard Schreiber om pressehåndtering. Af sms-korrespondancen fremgår, at Michael Baunsgaard Schreiber kl. 09.20 skrev således:

”...

Hej Nick. Det er nok artikler som denne, som STM godt kunne tænke sig, at vi gik noget hårdere til. Det er jo ikke just et hårdt tilbageslag det, som de citerer dig for. Men hvis vi skal gå i rette med det, så skal vi tilbyde at give dem dig igen. Du vil så kunne sige noget i retning af:

Det er eksperterne der sludrer. Ansvar for at rette op på fejlen var Mogens’. Vi har ministerstyre i DK med delt ressort. Og at det ikke sker hurtigere er lige præcis det, som Mogens beklager i sit brev til FT. Mette er derfor fuldstændig ansvarsfri og nu må vrøvlerierne stoppe.

Bh m

[link: Eksperter undsiger Mette Frederiksens mink-forklaring: ’Noget sludder og vrøvl’ | Politik | DR]

...”

⁹⁹⁷ Forklaringsdokumentet side 816

Justitsminister Nick Hækkerup har om beskeden forklaret⁹⁹⁸, at ”STM” kunne stå for både Statsministeriet og statsministeren. Der kan have været en dialog mellem Michael Bundsgaard Schreiber og f.eks. Martin Justesen om nogle artikler, som de ville slå hårdere tilbage på eller afvise. Han ved ikke, hvad der præcis henvises til. Han vil tro, at det handlede om, at Mette Frederiksen følte, at det ville være godt for deres position i debatten, hvis han blev inddraget i den juridiske diskussion. Han husker ikke artiklen, men det kunne tyde på diskussionen om, hvorvidt Mette Frederiksen havde en særlig tilsynspligt over for de andre ministre, herunder over for Mogens Jensen. En justitsminister kunne indtræde i debatten med en anden autoritet end andre ministerier. Hvis det handlede om en statsministers ansvar, vil han tro, at hans svar lændede sig op af, hvilke pligter en statsminister juridisk set har i den sammenhæng.

9.7.1.40. Mødet med minkavlerne den 24. november 2020 om kompensation

Det fremgår af en mail sendt af kontorchef Julie Sonne, Erhvervsministeriet, at der den 24. november 2020 blev afholdt møde med minkavlerforeningen og København Fur. Mailen blev sendt kl. 17.35 til afdelingschef Tejs Binderup og kontorchef Paolo Drostby i Miljø- og Fødevarerministeriet m.fl. Af mailen fremgår følgende opsamling fra mødet i Erhvervsministeriet:

” ...

Hermed hurtig opsamling fra møde i EM med minkavlerne her til eftermiddag.

Generelt var de positive over for den kompensationsmodel, der nu er i spil, dog har de en række spg og bekymringer, de særligt vil vende.

Det blev aftalt, at der hurtigt vil blive inviteret til teknikermøde her i EM, hvor vi også meget gerne vil have deltagelse fra jer i MFVM. Tejs, Steens sekretær Mette tager fat i dig mhp at planlægge mødet.

Herudover et par punkter til intern opfølgning, hvor vi håber, I i MFVM også kan hjælpe:

⁹⁹⁸ Forklaringsdokumentet side 810

1. De vil meget gerne have erstatning for 2020 plus ti år, ikke ni år. Vi regner på, hvad det vil koste med et ekstra år. Men begynder I at have nogen meldinger på, hvem der har pelsen i 2020 og derfor ikke skal have erstatning (så vi kan se, hvor meget vi "sparer" i erstatning i 2020 på den konto)?

2. De nævner servitutter om nedrivning på rigtigt mange farme. Kan vi så ikke spare udgifterne til offentlig nedrivning, hvis farmerne selv har en forpligtelse til at rive bygningerne ned, når der ikke længere er minkdrift? Min DC spørger, om man bør overveje dette, og om I evt vil kunne skrive et lille papir om sagen?

3. Endelig peger de på, at en række bedrifter har blandede ejerskaber, fx at én ejer fx tre minkstalde, men at dyrene i staldene ejes af tre forskellige forpagtere. Vi skal have fundet ud af, hvordan vi håndterer det ifht beregning af erstatning, jeg tænker, det er en af de ting, vi må drøfte på teknikermødet med branchen.

Giv meget gerne en melding retur på, om I kan hjælpe med punkterne ovenfor eller har spg eller andet.

..."

Sektionsleder Ina Josefine Jochimsen, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret⁹⁹⁹, at Miljø- og Fødevareministeriet havde en arbejdsgruppe, som havde dialogen med Julie Sonne om, hvilken kompensationsmodel minkavlerne skulle have. Arbejdet med kompensationsmodellen pågik parallelt med det lovforberedende arbejde under ledelse af Paolo Drostby. Det blev løbende drøftet, om det lovforberedende arbejde kunne rumme den valgte kompensationsmodel. Hun har ikke i løbet af sit arbejde med kompensationsmodellen, været involveret i statsstøttereglerne eller EU-retlige regler, idet dette ikke er hendes kompetenceområde.

Ministersekretær i Miljø- og Fødevareministeriet Lykke Feld sendte kl. 18.01 sine noter fra mødet med minkavlerne den 24. november 2020 i en intern mail i Miljø- og Fødevareministeriet heriblandt til Katja Goodhew og Paolo

999 Forklaringsdokumentet side 104

Drostby med kopi til Tejs Binderup m.fl. Mailen havde emnet ”Noter fra møde med minkbranchen d. 24. november ”. Af mailen fremgår:

” ...

Hermed mine noter fra møde med minkbranchen. Noterne er til internt brug i departementet.

Deltagere: Minkavler Tage Pedersen, formand for København Fur og Danske Minkavlere, Minkavler John Papsø, Minkavler Henning Christensen, Adm. direktør Jesper Lauge Christensen, København Fur, Direktør Sander Jacobsen, København Fur, ministeren, SR, Sarah Børner, Tejs Binderup, Paolo Drostby, min. sek.

- Ministeren indleder med, at han ved, det er en svær situation. Han vil gerne have en meget tæt dialog med erhvervet, være lyttende og have en åben dør.

- Han er meget fokuseret på at der bliver lavet en aftale om erstatning/kompensation. Der er de sidste knæbøjninger, for at få modellen på plads. Håber at branchen kan se sig selv i modellen. Branchen skal have mulighed for både at komme med kritik og konstruktive forslag.

- Ministeren giver ordet til Tage Pedersen og inviterer ham til, at give sin version af situationen. Ministeren vil gerne give sit nummer til branchen, så de har mulighed for at have en direkte dialog med ministeren.

- Tage Pedersen: Det bliver et kort bekendtskab. Når kompensationen er på plads forsvinder erhvervet fra ministerens ressort.

o Folkesundheden har stået øverst på listen for erhvervet

o Branchen har siden september forsøgt at komme i dialog med erhvervet. De har ikke været inddraget, men kun fået underretninger

o Branchen var enige i strategi for aflivning, men uenig i zonernes størrelse. FVST kunne ikke magte den opgave, der blev givet.

o Der blev ikke lagt en plan og det gik alt for langsomt frem med at få aflivet og smitten spredte sig. Største problem er, at branchen ikke blev involveret. Der kom dårlige løsninger.

o Da branchen endelig selv blev inddraget i aflivninger, blev opgaven løst af erhvervet selv.

o Gennemgang af tidslinje:

- Branchen havde møde med Mogens Jensen om zonerne. Ministeriet inddrog ikke branchen i muligheden for at ændre zonerne.
- På branchens møde med SSI og FVST, sagde Kåre Mølbak, at der ikke kunne ses en politisk løsning på en mindre Zone
- Mølbak fortalte om cluster 5. Den vidste branchen godt var uddød på dette tidspunkt. Kåres største udfordring var den kommende risiko for nye 'clusters'. Branchens forslag til lempelser blev hældt af brættet
- Kåre nævnte to løsninger, hvoraf det værst tænkelige scenarie ville være dvalemodellen i 2021. Aftalen var et opfølgende møde med SSI og branchen opfattede ikke at Kåre ville afskaffe mink.
- Samme aften var der møde med Mogens Jensen om samme tema. Studsgaard ringer efter mødet med København Fur til Tage Pedersen og foreslår tempobonus, som derefter trækkes af bordet igen.
- Den 3. november får branchen ingen besked. Kan blot fornemme kaos.
- Den 4. november får Tage Pedersen besked kl 13:30. Dette opkald har været udskudt hele formiddagen. Oplever at han ikke får

o Den største kritik er at branchen ikke blev involveret og der ikke blev fundet løsninger med minkalv.

o Tage er voldsomt frustreret over de divergerede meldinger fra myndighederne.

o Lovhjemmel kan vi slås om senere. Det vigtigste er at der findes en rimelig compensation – til erhvervet og følgeerhvervet. Det har stor menneskelig og økonomisk betydning.

- o Vi skal kigge fremad og se hvordan vi bedst løser nedlukningen af erhvervet sammen.

- o John Papsø: psykologerne er på overarbejde med de berørte minkavlere og deres familier. Han håber, at det vil blive værdsat, hvad dette erhverv har gjort for folkesundheden.

- Tage Pedersen tager desuden fat i, at ift afregninger i 2020, hvor der udestår en løsning på 1) Tempobonus, 2) Driftstab for avlsdyr 3) Tab af destruerede dyr

- o Der bliver ringet op og efterspurgt tal, som er givet til FVST. Det skal NOST'en straks holde op med at ringe ASAP.

- o Tallene for avlsdyr er ikke korrekte og de skal rekonstrueres.

- o Tage Pedersen nævner, at der også skal laves en færdigmelding i zonerne

- Ministeren foreslår følgende:

- o Erstatningsspørgsmålet skal på plads hurtigst muligt og han håber, at erhvervet vil se sig selv i den.

- o Der skal sættes en livsline op mellem medarbejder i DEP og Sander Jakobsen

- o Der skal styr på tallene, så ikke avlerne bliver ringet yderligere op. Det er noteret, at der har været fejl.

- Tejs Binderup:

- o Kan nikke genkendende til mange af elementer og beklager den kaotiske proces

- o Ift. kompensationsforhandlingerne er der fokus på, at der skal laves en konstruktion, som tager højde for at man lukker et helt erhverv. Det skal vi have en proces med KOM om.

- o EM har behov for, at få indsigt i data påfølgerhvervene, som der skal tages højde for i modellerne. Håber KF kan levere dette snarest.

- o Der laves en kompensationsordning, som skal tage højde for den helt særlige situation. Men den enkelte avler er stadig i sin ret til at ønske ekspropriation.

- Tage Pedersen

- o Der er en god dialog med EM. Erhvervet har forståelse for, at det ikke er en situation, som myndighederne prøvet for

- o Erhvervet vil gerne kigge 10 år periode i beregningen af kompensation for at få en rimelig kompensation.

- o Erhvervet ønsker, at der bringes eksterne eksperter ind i regnemodellerne, som har erfaring med handel med virksomheder frem for dem, som har erfaring med ekspropriation.

- Sander Jakobsen

- o Det er aftalt med EM, at de politiske forhandlinger er sat i bero, mens der udarbejdes modeller. Der skal være tid til at sikre de bedste modeller.

- Ministeren bekræfter at forhandlingerne er sat i bero, men at vi har en dialog med venstre

- John Papsø beskriver, at der mangler likviditet til at betale termin. Ministeren forklarer, at vi er ved at udbore muligheden for en mellembetaling. Vi er helt klar over sagens alvor.

- Ministeren lover at vi vil knokle for at komme i mål på bedst tænkelige vis og vi fortsætter til der er fundet et acceptabelt outcome. Ministeren giver sit mobilnummer. Han vil altid være tilgængelig.

...

9.7.1.41. Statsministerens besøg hos en minkavler den 26. november 2020

Den 26. november 2020 var statsminister Mette Frederiksen på besøg hos en minkavler. Til brug for mødet havde Statsministeriet udarbejdet et beredskab til statsministeren, hvoraf fremgår bl.a.:

” ...

Hvad synes statsministeren om den behandling, som Peter Hindbo har fået af myndighederne?

- Som redegørelsen også viser, er der begået mange og store fejl i håndteringen af denne sag. Ikke mindst i forhold til minkavlerne, der er blevet efterladt i en helt urimelig situation.
- Det siger sig selv, at det fra starten skulle have været fuldstændig klart formuleret, at der for minkavlere uden for smittezonerne er tale om en opfordring, indtil den rette lovhjemmel er på plads.
- Men risikovurderingen er jo – desværre – som den er. En fortsat minkavl under corona er en betydelig risiko for folkesundheden. Og derfor ser jeg meget gerne, at den opfordring følges.
- Nu afventer vi så, at vi kan få vedtaget lovhjemlen på baggrund af den politiske aftale, der ligger. Og så skal vi gerne have en aftale om fuld erstatning for minkavlerne.
- Jeg vil gerne endnu engang beklage et forløb, der har været kritisabelt og beklageligt.

...”

9.7.2. Politiets brug af actioncard nr. 1

Fødevarestyrelsen vurderede den 4. november 2020, at der skulle tages telefonisk kontakt til minkejere af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne (zone 3) med henblik på optælling af raske minkbesætninger for at kunne beregne en tempobonus.

Den 5. november 2020 påbegyndte Fødevarestyrelsen opringninger til minkejerne i zone 3 og anmodede ligeledes National Operativ Stab om bistand til at løse opgaven, da Fødevarestyrelsen ikke havde de fornødne ressourcer til rådighed. Rigspolitiet påbegyndte samme dag planlægningen med at etablere et call-center i Ejby, herunder rekvirere politiskoleelever til at forestå opgaven med at rette telefonisk henvendelse til minkejere på ikke-smittede farme.

Der blev afholdt et møde mellem Fødevarestyrelsen og repræsentanter fra Rigspolitiet den 6. november 2020. Efter mødet besluttede Rigspolitiet at udarbejde et actioncard, som politiskoleeleverne skulle anvende, når de rettede telefonisk henvendelse til minkejere af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne. Af actioncardet fremgår det under et punkt "Ved NEJ fra ejer" "Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?".

Indholdet af actioncardet blev drøftet i Rigspolitiet, og actioncardet blev den 10. november 2020 revideret således, at den tidligere formulering i actioncardet under "Ved NEJ fra ejer" blev ændret.

Den 12. november 2020 tog politiet kontakt til otte minkavlere, som Rigspolitiet vurderede enten havde eller kunne have fået oplyst informationen, der fremgår under "Ved "NEJ" fra ejer", som det var formuleret i politiets actioncard i perioden fra den 6. til den 9. november 2020.

9.7.2.1. Det indledende forløb i Fødevarestyrelsen

Efter pressemødet den 4. november 2020, der startede kl. 16.00, hvor statsminister Mette Frederiksen, erhvervsminister Simon Kollerup, sundhedsminister Magnus Heunicke, miljø- og fødevareminister Mogens Jensen, faglig direktør i Statens Serum Institut Kåre Mølbak og rigspolitichef Thorkild Fogde deltog, blev det i Fødevarestyrelsen vurderet, at der skulle tages telefonisk kontakt til minkejere af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne (zone 3) med henblik på optælling af raske minkbesætninger for at kunne beregne en tempobonus.

Af en intern mail i Fødevarestyrelsen fremgår det, at dyrlæge og specialkonsulent i dyresundhed Signe Balslev den 4. november 2020 kl. 20.35 til orientering videresendte en mail fra fuldmægtig Sibel Zuferov til blandt andre veterinærdirektør Hanne Larsen og enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen med emnet køreplan for ny strategi for aflivning af alle mink. Mailen var vedhæftet et dokument "Raske besætninger uden for zoner", hvoraf fremgår bl.a.:

”...

- FVST har ingen lovgivning til at bede om aflivning af mink i raske besætninger uden for zoner

- Optælling af mink

- Ingen hjemmel i erstatningsbek.

- Der skal pelses

- Aflives avlsdyr eller pelsning

- Kompensation, men med hjemmel i hvad?
- Ekstra kompensation for hurtighed? Det er ERST der skal kigge på dette.
 - Hvad med ekstra kompensation for mistankebesætningerne?
- Der skal ikke være myndighedspersoner der overvåger aflivningen

...

- Besætningsejer skal kontaktes ved brev evt. opringning (hotline)

- Kontrollere at minkene er bortskaffet efter aflivningen

...”

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har om mailen kl. 20.35 forklaret¹⁰⁰⁰, at hun ikke vil afvise, at hun har set dokumentet. Hun husker ikke, om det dokument udsprang af statusmødet. De drøftede ikke på det tidspunkt, om de skulle i gang med at lave regler, da det var deres forståelse, at spørgsmålet om den manglende hjemmel ikke var endeligt afklaret, hverken med departementet eller Justitsministeriet. Hun kan ikke sige, om den afklaring først kom den 6. november 2020 på mødet om hastelov.

Som svar på en mail, hvori København Fur havde stillet en række spørgsmål, sendte veterinærdirektør Hanne Larsen samme dag kl. 22.38 en mail til direktør Sander Jacobsen, København Fur, med kopi til blandt andre afdelingschef Tejs Binderup, departementschef Henrik Studsgaard og enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen. Af mailen fremgår det bl.a., at det var Fødevarestyrelsens forventning at begynde deres telefoniske kontakt til besætningsejere

1000

Forklaringsdokumentet side 535

dagen efter for at træffe aftale om optælling. Af mailen, hvor Hanne Larsens svar er anført med blå, hedder det bl.a.:

”...

Kære Sander

Jeg har nedenfor indsat svar. Vi arbejder på at få lagt noget på hjemmesiden i morgen.

Mange hilsner

Hanne

Eksempler på spørgsmål:

a) Må man pelse udenfor zonerne?

Ja

Svarene nedenfor gælder for besætninger udenfor zone. Inden for zonerne gælder samme retningslinjer som i dag.

b) Hvordan får man 20 kr. i tempo-bonus? Tidsfrister? Afhængig af farmstørrelse?

20 kr i tempo bonus fås ved at dyrene i farmen er aflivet senest 10 dage efter start. Dog senest 5 dage, hvis farmen har mindre end 7.500 dyr. Startdagen aftales med Fødevarestyrelsen. Vi forventer at starte opringing til de første i løbet af i morgen for at træffe aftale om optælling.

c) Skal der ske en optælling inden man må starte aflivning?

Besætningen skal tælles op, men aflivning må gerne gå i gang før optælling. Det skal være muligt at tælle levende og døde dyr op. Hvis dyrene er sendt til pelseri, må en følgeseddel kunne oplyse, hvor mange dyr, der allerede er sendt til pelseri.

d) Skal de, der skal pelse, også have optælling først?

Det er vel forventningen, at man afliver til pelsning, når besætningen ikke er omfattet af en zone?

e) Skal der stå en myndighedsperson under aflivning?

Nej, ikke dagligt, men vi skal komme og tjekke at farmen er tom, når dette meddeles af besætningsejeren, så vi kan konstatere at aflivningen er sket indenfor den fastsatte tid.

f) Må man aflive inden man har modtaget en container?

Det er besætningsejeren eller pelseriet, der skal stå for container på samme måde som hvis pelsning skulle foregå på normal vis.

g) Må man begynde aflivning inden en myndighedsperson er mødt op?

Aflivning skal ikke afvente en myndighedsperson. Man kan således gå i gang. Besætningsejeren vil blive telefonisk kontaktet for at træffe aftale om dato for optælling. Det skal derfor være muligt at tælle både levende og døde dyr, hvis pelsning er indledt. Er der afleveret dyr til pelseri, kan følgeseddel eller anden dokumentation anvendes.

...

i) Hvilket kontaktpunkt med hotline og svarmulighed har avlerne hos Fødevarestyrelsen/NOST?

Det vil efter al sandsynlighed blive en opgave, som placeres i NOST

..."

For yderligere oplysninger om mailkorrespondancen henvises til afsnit 9.7.1.2.

Leder af en aflivningsgruppe i Fødevarestyrelsens krisestab, fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, orienterede FødevareKøbenhavn, der er en enhed under Fødevarestyrelsen, om opgaven med at kontakte minkejere af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne ved en intern mail i Fødevarestyrelsen den 4. november 2020 kl. 23.24. Af mailen fremgår bl.a.:

"...

Hermed et lille forvarsel om at styrelsen har brug for jeres hjælp torsdag.

...

Opgaven består i at vi skal i gang med at ringe rundt til ikke-smittede minkfarme uden for de såkaldte 7,8 km zoner. Der skal træffes aftalerne med mink-avlerne om at deres besætninger skal tælles op med start fredag. I vil skulle aftale dag og klokkeslæt for hvornår optællingen kan starte og afklare med minkavleren hvor hurtigt besætningen kan aflives. Der vil være en "tempobonus" til avleren for hurtig aflivning i form af 20 kr. pr. mink, hvis minkavleren får tømt sin besætning inden for 10 dage – dog 5 dage for besætninger under 7.500 dyr.

Helt lavpraktisk forestiller jeg mig, at vi kan mødes kl. 10.00 i Loungen (evt. Skype) til en introduktion til opgaven. Herefter får I en række avlere tildelt, som I skal lave aftaler med over telefonen. Andre myndighedspersoner vil i de kommende dage stå for optællingen. Dato, klokkeslæt for optælling samt start- og slutdato for aflivning skal noteres i et regneark til styring af den samlede operation.

Opgaven er ikke fuldstændig klarlagt og mere information følger torsdag.

..."

Af en intern mail i Fødevarestyrelsen sendt af Hanne Larsen den 5. november 2020 kl. 00.04 til en række medarbejdere i Fødevarestyrelsen med kopi blandt andre Jakob Munkhøj Nielsen fremgår bl.a. "Jakob har påtaget sig at lede opgaven med at ringe ud og aftale tidspunkt for optælling. Det starter i morgen" og "Nosten står for en hotline".

9.7.2.1.1. Forklaringer om det indledende forløb

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har om det indledende forløb forklaret¹⁰⁰¹, at de om morgenen den 5. november 2020 talte om, hvordan de skulle håndtere situationen i praksis. Og en ting, der i hvert fald skulle håndteres, var, at de skulle have dyrene talt op, så der var dokumentation for den kompensation, som pelsavlerne skulle have. Allerede den 4. november

1001 Forklaringsdokumentet side 531 og 1549

2020 om aftenen kaldte de derfor medarbejdere ind, som skulle ringe ud til pelsdyravlere udenfor zonerne og spørge, om de måtte komme ud og tælle deres dyr op. Opringningen til minkavlerne i zone 3 var aktualiseret af regeringens beslutning, da det ikke ville give mening at ringe til avlerne i zone 3 forud for regeringsbeslutningen.

Fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, Fødevarestyrelsen, har om det indledende forløb forklaret¹⁰⁰², at minkavlerne i zone 3, som Fødevarestyrelsen ikke tidligere havde haft kontakt til, efterspurgte information efter pressemødet den 4. november 2020. Minkavlerne ringede bl.a. til Fødevarestyrelsens kunderådgivning, og styrelsen modtog mails fra København Fur. Det blev derfor vurderet, at Fødevarestyrelsen skulle tage kontakt til minkavlerne. Krisestaben havde mange opgaver, og folk var generelt pressede. Han påtog sig derfor opgaven med at koordinere noget af kontakten til minkavlerne i zone 3. Han kan ikke huske, hvem der traf beslutning om, at der skulle ringes til minkavlerne, men han aftalte med Hanne Larsen, at han skulle stå for opgaven. Han havde i FødevareKøbenhavn ledelsesretten over lidt mere end 100 medarbejdere, der førte tilsyn med fødevarevirksomheder i hovedstadsområdet, og hvor flere havde været udstationeret i Jylland i forbindelse med optælling af mink i zone 1 og zone 2. Han vurderede, at disse medarbejdere inden for kort tid kunne administrere den afgrænsede opgave med at ringe til minkavlerne i zone 3 om en frivillig aftale om optælling af deres mink. Der blev afholdt et møde med medarbejdere i FødevareKøbenhavn den 5. november 2020 kl. 12.

9.7.2.1.2. Fødevarestyrelsens notat om talepinde

Til brug for Fødevarestyrelsens telefoniske henvendelser til minkejerne blev der i Fødevarestyrelsen udarbejdet et notat "Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger" af 5. november 2020. Af et udkast til dette notat, der den 5. november 2020 kl. 09.02 blev sendt internt i Fødevarestyrelsen af fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen på mail til dyrlæge og specialkonsulent Signe Balslev, fremgår bl.a.:

1002 Forklaringsdokumentet side 1485

”...

Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger

Baggrund til medarbejdere fra Fødevarestyrelsen

Alle mink i raske mink-besætninger skal tælles op for at kunne udmåle erstatning til ejeren. Der skal laves aftaler med minkejere om at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil være gået i gang med aflivning og pelsning. Der skal tælles op af avlsdyr, mink, døde pink og evt. pelse. Som grundlag for tal for mink fra besætning, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende.

Forsøg at holde samtalen kort og fokusér på at få en aftale om optælling i hus. Du kan henvise til oplysninger på Fødevarestyrelsens hjemmeside om øvrige forhold.

Talepinde

- Jeg ringer fra Fødevarestyrelsen for at aftale et tidspunkt, hvor vi kan komme på besøg og optælle din minkbesætning.
- [Jeg arbejder ikke normalt med mink og er sat på opgaven med at kontakte minkavlerne]
- [Noget om hjemmelsgrundlaget]

Det er nødvendigt at optælle din besætning

- Der vil være mulighed for at opnå bonus for hurtig tømning af besætningen
- 20 kr pr. mink i ”tempobonus” fås ved at dyrene i farmen er aflivet senest 10 dage efter start. Dog senest 5 dage, hvis farmen har mindre end 7.500 dyr.

...”

Fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, Fødevarestyrelsen, har om notatet forklaret¹⁰⁰³, at det var det første udkast til notatet om ”Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger”, som han her sendte til Signe Balslev.

1003 Forklaringsdokumentet side 1486

Udkastet blev tilrettet inden mødet med medarbejderne. Punktet vedrørende hjemmelgrundlaget blev indsat, da han ville skrive noget om det senere, da han vidste, at der var uklarhed om hjemmelsgrundlaget. Det havde han hørt dagen før, men han kan ikke nærmere tidsfæste hvornår på dagen. Han ved, at han fik en mail fra Ina Josefine Jochimsen den 4. november 2020 ved 16-tiden, hvor der stod noget om hjemmelsproblematikken. Han var derfor på dette tidspunkt bekendt med, at der var nogle uklarheder om hjemmelsgrundlaget. Det endte med, at der ikke kom noget med om hjemmelsgrundlaget i det endelige talepapir.

I en senere udgave af Fødevarestyrelsens notat "Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger", der blev sendt ved intern mail af 5. november 2020 kl. 10.26 i Fødevarestyrelsen til dyrlæge og specialkonsulent i dyresundhed Signe Balslev og Jacob Neumann Freisleben, var der foretaget sproglige justeringer og anført bl.a., at det var frivilligt, om man ville lade en myndighedsperson komme ind på besætningen for at foretage optælling. Afsnittet om "Baggrund til medarbejdere fra Fødevarestyrelsen" og afsnittet med talepinde så i denne udgave således ud:

"...

Baggrund til medarbejdere fra Fødevarestyrelsen

Alle mink i raske mink-besætninger skal tælles op for at kunne ud-måle erstatning til ejeren. Der skal laves aftaler med minkejere om at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil være gået i gang med aflivning og pelsning. Der skal tælles op af avlsdyr, mink, døde mink og evt. pelse. Som grundlag for opgørelse af de mink fra besætningen, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende.

Forsøg at holde samtalen kort og fokusér på at få en aftale om optælling i hus.

Du kan henvise til oplysninger på Fødevarestyrelsens hjemmeside om alle øvrige forhold.

[Til personlig orientering: Hjemmelsgrundlag ift. ekspropriation er under afklaring]

Talepinde

- Jeg ringer fra Fødevarestyrelsen for at aftale et tidspunkt, hvor vi kan komme på besøg og optælle din minkbesætning.
- [Jeg arbejder ikke normalt med mink og er sat på opgaven med at kontakte minkavlere]
- Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt)
- Men det er nødvendigt at optælle din besætning for at kunne afklare en betaling – vi vil tælle både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (fx via følgeseddel)
- Det er naturligvis frivilligt om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen
- Der vil være mulighed for at opnå bonus for hurtig tømning af besætningen
- Der er 20 kr. pr. mink i ”tempobonus” fås ved at dyrene i farmen er aflivet senest 10 dage efter start. Dog senest 5 dage, hvis farmen har mindre end 7.500 dyr.

Jeg skal bruge følgende oplysninger fra dig:

- Bekræft fulde navn
- Bekræft CHR-nummer og evt. undernummer
- Forventet startdato for tømning af besætning
- Forventet slutdato for tømning af besætning
- Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen

Fortæl at situationen lige nu er uafklaret og vi håber at have bemanningen klar til at starte optællingen på det aftalte tidspunkt.

En myndighedsperson vil komme og tjekke, at farmen er tom, når dette meddeles af besætningsejeren, så vi kan konstatere at aflivningen er sket indenfor den fastsatte tid. Derfor skal vi bruge den forventede afslutningsdato for tømningen af besætningen.

...”

9.7.2.1.3. Forklaringer om Fødevarestyrelsens talepinde

Fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, Fødevarestyrelsen, har om notatet "Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger" forklaret¹⁰⁰⁴, at det var fødevaretilsynsførende, der ikke tidligere havde beskæftiget sig direkte med emnet, der skulle foretage telefonopkaldene til minkavlerne i zone 3. Telefonsamtalerne skulle være korte og centrere sig om en frivillig aftale om optælling af mink, hvorefter telefonsamtalen skulle afsluttes. De tilsynsførende skulle generelt ikke tale om andre forhold vedrørende mink under telefonsamtalerne. Oplysningerne under punktet "Baggrund til medarbejdere fra Fødevarestyrelsen" var en introduktion til medarbejderne, som de ligeledes gennemgik på mødet, der blev afholdt den 5. november 2020 mellem kl. 12-12.30. Det var ikke tåltænkt, at denne information skulle videregives under samtalerne. Han kan ikke huske, hvorfor han skrev, at hjemmelsgrundlaget i forhold til ekspropriation var under afklaring. Det var hans opfattelse, at hjemmelgrundlag generelt var uafklaret i forhold til tempobonus, aflivning mv. Efter mødet begyndte 20-30 medarbejdere at ringe til minkavlerne. Han mener, at der potentielt skulle ringes til ca. 500-600 minkavlere. I Fødevarestyrelsen nåede de i løbet af torsdag den 5. november og fredag den 6. november 2020 at ringe til et par hundrede minkavlere. Det anførte under punktet "talepinde" var det, som medarbejderne skulle oplyse til minkavlerne, når de ringede. Det var tanken, at minkene skulle optælles på frivillig basis. De forudgående punkter var til intern introduktion til medarbejderne, og som han havde oplyst til medarbejderne, da de blev briefet. Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget var en viden, som han syntes var relevant for medarbejderne at få, men det var en afgrænset opgave, og medarbejderne skulle ikke tale om aflivning af mink. Det kom derfor ikke med under punktet "talepinde". Det centrale i talepapiret var, at medarbejderne skulle ringe til minkavlerne for at få en aftale om optælling af mink på frivillig basis. De skulle ikke tale om aflivning af mink, når de ringede til minkavlerne. Han skrev derfor ikke noget om regeringens beslutning i sine talepinde. Han synes, at minkavlerne fik et valg, da det blev oplyst, at det var frivilligt at medvirke til optællingen mink. Samtalen gik ikke ud på at fremtvinge en aflivning af mink. Han talte den 4. og 5. november 2020 om hjemmelsspørgsmålet med forskellige personer, men han kan ikke huske i hvilken kreds. Han sendte talepindene til blandt andre en jurist i krisestaben, Jacob Neumann Freisleben, for en generel sikring af talepindene

1004 Forklaringsdokumentet side 1487f og 1490f

og til en dyrlæge, Signe Balslev, for at sikre, om han skulle være opmærksom på noget veterinærfagligt. Han har ikke specifikt anmodet dem om at se på, hvad der stod om hjemlen, da talepindene havde et andet fokus. Han mener ikke, at han talte med Jacob Neumann Freisleben om hjemmelsspørgsmålet.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har om talepindene forklaret¹⁰⁰⁵, at det gik så stærkt, at fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen lavede det selv. Som hun husker det, godkendte hun ikke talepindene, men hun så dokumentet efterfølgende. Hun ved ikke, om der var jurister inde over. Opringningerne handlede alene om at skaffe dokumentationsgrundlag til brug for udbetaling af kompensation. For at komme hurtigt i gang startede de selv med at ringe ud, og så blev opgaven overtaget af NOST'en senere på dagen den 5. november 2020. Hun tror ikke, at de sagde, at det var frivilligt, om man ville aflive. Det, de sagde til minkavlerne var, at det var frivilligt, om man ville have dem ind for at tælle op. Der var en opfattelse af, at tingene gik meget hurtigt på det tidspunkt, og at incitamentsordningen fik aflivningstempoet til at stige. Det var vigtigt for Fødevarestyrelsen og for avlerne, at der var sikret et grundlag for den efterfølgende udbetaling af erstatning. Jakob Munkhøj Nielsen og hans team skulle kontakte avlerne i zone 3 og få deres tilladelse til, at der kom en myndighedsperson ud på farmene for at tælle minkene op. Medarbejderne var instrueret i, at optællingen af mink, i forhold til udbetaling af erstatning, var frivillig. Det handlede ikke om aflivning af mink. Hun instruerede ikke medarbejderne i opgaven. Hun forventede, såfremt avlerne havde spørgsmål til hjemmel, at medarbejderen ville sende spørgsmålet videre til ledelsen, da en medarbejder ikke skulle svare herpå. På det tidspunkt var hjemmelsspørgsmålet fortsat under afklaring. Hun mener, at det stod i talepindene, eller også havde Jakob Munkhøj Nielsen instrueret medarbejderne heri. Det er korrekt, at talepindene alene omtalte, at det var hjemmelsspørgsmålet i forhold til ekspropriation, der var under afklaring. Opringningerne var en operativ opgave omkring afklaring af en dato for optælling, og medarbejderne havde ikke forstand på minkavl i øvrigt. Det var derfor naturligt, at der var en spørgeramme til, hvad medarbejderne skulle bruge af informationer fra avlerne.

1005 Forklaringsdokumentet side 531f og 1549

Sektionsleder Ina Josefine Jochimsen, Fødearestyrelsen, som ligeledes var stabschef i Fødearestyrelsens krisestab i perioden 29. oktober til 27. november 2020 har forklaret¹⁰⁰⁶, at aflivningsgruppen bestod af gruppelederen Jakob Munkhøj Nielsen og omkring 10-15 andre medarbejdere. Hun husker ikke navnene på de andre medarbejdere i aflivningsgruppen. Torsdag den 5. november 2020 ringede krisestaben ud til avlerne på baggrund af nogle talepinde, som Jakob Munkhøj Nielsen og aflivningsgruppen havde udarbejdet, hvoraf det fremgik, at det var frivilligt, hvorvidt minkavlerne ønskede at få et optællingssyn. Herefter overgik opgaven med call-centrene til NOST'en. Fødearestyrelsen ringede igen til minkavlerne i slutningen af november 2020 med henblik på at få opsat aftaler om afslutningssyn med minkfarmene. Disse opringninger blev foretaget til de minkavlere, som havde kontaktet Fødearestyrelsen og oplyst, at de havde aflivet deres mink og ønskede et afslutningssyn. Det fremgik af de talepinde, som Fødearestyrelsen anvendte ved opringning til minkavlerne den 5. november 2020, at det var frivilligt, hvorvidt minkavlerne ville lade minkene optælle.

Direktør Nikolaj Veje, Fødearestyrelsen, har om talepindene forklaret¹⁰⁰⁷, at han normalt ikke godkender sådant materiale. Det vil normalt ske af Hanne Larsen eller en chef under hende. Opkaldene vedrørte alene optælling af mink, hvorfor der ikke står noget om, hvorvidt det er frivilligt at lade minkene aflive. I de dage blev frivilligheden ikke betonet tilstrækkeligt. Det skyldtes formentlig, at forventningen var, at det var der styr på, og at der ville komme en politisk vedtagelse om det den efterfølgende tirsdag.

Enheds- og kontorchef Camilla Brasch Andersen, Fødearestyrelsen, har om talepindene forklaret¹⁰⁰⁸, at de mente, at talepindene underbyggede deres tolkning af, at det var frivilligt for avlerne i zone 3 at aflive deres besætninger. Hun var ikke med til at skrive talepindene. Der blev ringet rundt til avlerne for at få indgå aftale om, at der kom en myndighedsperson ud. Det var for at sikre afregningen for de døde mink. Hun var ikke inde over, hvor mange avlere i zone 3 der blev ringet til før weekenden. Hun var ikke inde over kontakten til farmene på Sjælland, Fyn og Bornholm. Det var Jakob Munkhøj Nielsens og hans folk, der ringede rundt. Hun så ikke Rigspolitiets actioncard.

1006 Forklaringsdokumentet side 113

1007 Forklaringsdokumentet side 508

1008 Forklaringsdokumentet side 1316f

Chefpolititiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har om talepindene forklaret¹⁰⁰⁹, at regeringen havde udmeldt, at der ville blive indført en tempobonusordning. Han tror, at det var tænkt som et incitament for minkavlerne i zone 3 til at aflive deres mink hurtigst muligt. Ordningen med tempobonus hørte under Miljø- og Fødevareministeriet, og der skulle være en myndighedskontrol i forhold til, hvor mange penge minkavlerne skulle have udbetalt. Det var en forudsætning for at kunne få udbetalt tempobonus, at minkavlere i zone 3, der frivilligt havde aflivet deres mink, fik optalt deres dyr. Politiet var ikke involveret i udarbejdelsen af talepindene.

9.7.2.1.4. Fødevarestyrelsen påbegyndelse af opringninger til minkejerere i zone 3

Medarbejdere i Fødevarestyrelsen begyndte senere samme dag, den 5. november 2020, at ringe til minkejerne af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne på bl.a. Bornholm, Sjælland og Fyn.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret¹⁰¹⁰, at den rundringning, som Fødevarestyrelsen iværksatte med egne medarbejdere startede på Bornholm, Sjælland og Fyn – og i den rækkefølge.

Fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret¹⁰¹¹, at Fødevarestyrelsen i løbet af torsdag og fredag havde haft kontakt til minkavlere på Fyn, Bornholm, Sjælland og øerne og var så småt begyndt at kontakte minkavlere i de sydligste kommuner i Jylland.

9.7.2.2. Bistand fra National Operativ Stab og etablering af call-center i Rigspolitiet

Fødevarestyrelsen anmodede i løbet af den 5. november 2020 National Operativ Stab (NOST'en) om bistand til at løse opgaven med at tage telefonisk kontakt til minkejerne af ikke-smittede minkbesætninger uden for smittezonerne, da Fødevarestyrelsen ikke havde de fornødne ressourcer til at løse denne opgave. Fødevarestyrelsens anmodning blev imødekommet, og Rigspolitiet påbegyndte herefter planlægningen med at etablere et call-center i

1009 Forklaringsdokumentet side 1406

1010 Forklaringsdokumentet side 534

1011 Forklaringsdokumentet side 1489

Ejby, herunder at rekvirere politiskoleelever til at forestå opgaven med at rette telefonisk henvendelse til minkejere på ikke-smittede farme.

9.7.2.2.1. Styrelseschefmøde og NOST-stabsmøde

Der blev den 5. november 2020 kl. 08.00 afholdt et møde med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST vedrørende minkindsatsen, hvori deltog blandt andre rigspolitichef Thorkild Fogde, politidirektør Lykke Sørensen, politiinspektør Uffe Stormly samt veterinærdirektør Hanne Larsen og sektionsleder Ina Josefine Jochimsen. Det fremgår af mødereferatet, at juridisk sektionsleder Birgitte Buch var referent. For yderligere oplysninger om mødet, herunder referatet udarbejdet af Birgitte Buch, henvises der til afsnit 9.6.1.

Af et referat fra mødet, som blev udarbejdet internt i Fødevarestyrelsen af Ina Josefine Jochimsen, fremgår bl.a.:

” ...

Det er transporten hen til destruktionsmulighederne, der er den helt store udfordring. Pelsningen af de raske dyr, dvs. uden for zonerne skal bare i gang – de skal ikke afvente optælling. Hjemlen skal skaffes til at aflive alle dyrene – den arbejdes der på i departementet og JM for at få på plads. Vi starter opringning i dag mhp at starte optælling. Besætningsjerne skal ikke afvente vores optælling, vi kan tælle både døde og levende dyr. Ringe ud og få truffet aftaler med ejerne udenfor zonerne, så de kan komme i gang med at pelse.

...”

Sektionsleder Ina Josefine Jochimsen, Fødevarestyrelsen, har herom forklaret¹⁰¹², at hun primært deltog i mødet som referent for Hanne Larsen. Det var hendes eget referat og ikke det officielle NOST-referat fra mødet torsdag den 5. november 2020 kl. 08.00.

Det fremgår af et referat, at der den 5. november 2020 kl. 10.00-10.55 blev afholdt et NOST-stabsmøde vedrørende covid-19, hvori deltog politiinspektør Uffe Stormly og vicepolitinspektør Bo Samson fra Rigspolitiet samt repræsentanter fra Fødevarestyrelsen, Beredskabsstyrelsen, Forsvarskommandoen m.fl.

1012 Forklaringsdokumentet side 109

Af referatet fremgår bl.a. ”Der tales om minkfarme – optælling – erstatning m.m. Der arbejdes på en hjelm til situationen for at komme ind på farme”.

9.7.2.2.2. Fødevarestyrelsens notat om talepinde sendes til Rigspolitiet

Den 5. november 2020 kl. 19.02 sendte Fødevarestyrelsen en mail vedhæftet Fødevarestyrelsens notat om telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger, som var benævnt ”Talepinde NY – samtale om optælling af raske mink” til vicepolitiinspektør i Rigspolitiet, Bo Samson, som var leder af Nationalt Situations- og Operationscenter og stabschef for Operationsstab Mink. Af notatet fremgår det, at talepindene var formuleret således:

”...

Talepinde

- Vis forståelse for den svære situation, som avlere står i med tømning af deres farm for mink
- Som regeringen har forklaret på pressemøde arbejdes der på at finde måder at støtte erhvervet
- Jeg ringer fra Fødevarestyrelsen for at aftale et tidspunkt, hvor vi kan komme på besøg og optælle din minkbesætning.
- [Jeg arbejder ikke normalt med mink og er sat på opgaven i dag med at kontakte minkavlere]
- Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt)
- Men det er nødvendigt at optælle din besætning for at kunne afklare en betaling – vi vil tælle både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (fx via følgeseddel)
- Det er naturligvis frivilligt om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen
- Der vil være mulighed for at opnå bonus for hurtig tømning af besætningen. Der er 20 kr. pr. mink i ”tempobonus” ved at dyrene i

farmen er aflivet senest efter 10 dage, dvs perioden er fra 6. november til 16. november og du skal være færdig senest med udgangen af 16. november.

Dog senest 5 dage, hvis farmen har mindre end 7.500 dyr. Dvs. perioden er fra 6. november til 11. november og du skal være færdig senest med udgangen af 11. november.

- Erstatningen for selve dyrene er ved at blive afklaret og bliver opgjort særskilt.
..."

9.7.2.2.3. Personalerekvitation til Politiskolen

Af en mail af 5. november 2020, sendt kl. 19.37, fremgår det, at politikommissær Johnny Paulsen fra Nationalt Beredskabscenter sendte en personalerekvitation til Politiskolen vedrørende assistance til Rigspolitiet i forbindelse med oprettelse og drift af call-center mink. Mailen var vedhæftet en quickguide i et Excel-ark og en personalerekvitation. Af vedhæftede personalerekvitation fremgår:

"...

Rigspolitiet har fået til opgave, at intensivere den fælles myndighedsopgave med aflivning mink. Det er senest besluttet, at alle mink i Danmark skal aflives for at hindre yderligere smitte og for at hindre at muteret virus spredes.

Den samlede indsats er forankret i Den Nationale Operative Stab (NOST), hvorunder der oprettes en operationsstab-mink og flere understabe.

Det er endvidere besluttet, at der oprettes et Callcenter mink, der i samarbejde med Fødevarestyrelsen og øvrige myndigheder skal understøtte operationen.

Callcenter mink oprettes fra fredag d. 6. november 2020.

Det må forventes at indsatsen løbende tilpasses efter situationen og at der således kan komme flere ændringer.

Se i øvrigt følgende side samt medfølgende quick-guide.

...

Nedenfor findes en præcisering af de praktiske foranstaltninger i forbindelse med assistancen, som ikke fremgår af quickguiden.

Afgivelsesperiode	Fredag d. 6. november 2020 og foreløbig til og med mandag d. 10. november 2020.
Afgivelse	Jf. quickguide
Mødetid og mødested	Fredag d. 6. november 2020 i Ejby – Politiområdet, Ejby Industrivej 125, 2600 Glostrup. Call-centeret oprettes i politiområdets bygninger i Ejby hvor der mødes dagligt.
Funktion Kompetence	Jf. quickguide
Materiel	Der medbringes Politi PC m. VPN adgang samt docking station og tjenestemobiltelefon
Transport	Egen plan
Velfærd/forplejning	Yderligere oplysninger tilgås under briefing.
Tjenesteplanlægning	Den planlagte tjenestetid i Ejby er gavntjeneste. Der tillægger transporttid før og efter gavntjeneste. Rigspolitiets tjenesteplanlægningsenhed håndterer tjenesteplanlægning af personalet fra Rigspolitiet.
Tidsregistrering	Tværgående Indsatsområde 42047 – Coronavirus
Briefing	Daglig briefing ved opstart af tjenesten
Kontakt	NSIOC ...
Bemærkninger	-
Bilag	Quickguide ver. 1.0

...”

9.7.2.2.4. Forklaringer om politiets bistand til Fødevarestyrelsen
Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, der var stabschef i National Operativ Stab, har forklaret¹⁰¹³, at han fik forespørgslen fra Hanne Larsen, der var

1013 Forklaringsdokumentet side 1458

veterinærdirektør i Fødevarestyrelsen, i løbet af torsdag [den 5. november 2020]. Hanne Larsen oplyste, at der ikke var tilstrækkelige ressourcer i Fødevarestyrelsen til at løse opgaven og ville høre, om National Operativ Stab kunne understøtte opgaven for Fødevarestyrelsen. Det blev endeligt sanktioneret i løbet af torsdagen, hvorefter han satte i værk. I call-centeret skulle politiet ringe til minkejerne og oplyse om tempobonusordningen, herunder at det var frivilligt og høre, om myndighederne kunne komme for at foretage en optælling af mink.

Chefpolititiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰¹⁴, at Fødevarestyrelsen kontaktede politiet og anmodede om politiets bistand til at ringe til minkejerne, da Fødevarestyrelsen ikke havde tilstrækkeligt mandskab til at løse opgaven. Han blev briefet om dette den 5. november 2020 og mener, at Fødevarestyrelsen allerede var gået i gang med at ringe til minkejerne i zone 3 på dette tidspunkt. Han drøftede ikke med Lykke Sørensen eller Uffe Stormly, hvordan henvendelsen til minkavlerne skulle foregå.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰¹⁵, at det fremgik af mødet med styrelsescheferne den 5. november 2020, at der skulle være fremdrift, da man ønskede, at alle mink var aflivede den 16. november 2020. Der skulle derfor være tempo på indsatsen. Fødevarestyrelsen havde vurderet, at det skulle ske ved de omtalte telefonopkald til minkejerne, men styrelsen havde ikke tilstrækkelige ressourcer til selv at foretage alle opkald. Det var derfor, at politiet skulle bistå Fødevarestyrelsen.

Veterinærdirektør Hanne Larsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret¹⁰¹⁶, at for at komme hurtigt i gang startede de selv med at ringe ud, og så blev opgaven overtaget af NOST'en senere på dagen den 5. november 2020. Fødevarestyrelsen havde ikke havde ressourcer til at løfte opgaven selv. De havde rigeligt med andre opgaver. Og nu var det NOST'en, der skulle prioritere og koordinere. Fødevarestyrelsen bad om at få politiets assistance til at ringe til avlerne med henblik på at komme ud på farmene og tælle minkene op. Hun talte kun med Thorkild Fogde under mødet i NOST'en den 5. november 2020. Hun kan ikke konkret henvise til en anmodning om bistand fra Fødevarestyrelsen, så det

1014 Forklaringsdokumentet side 1407f

1015 Forklaringsdokumentet side 1359

1016 Forklaringsdokumentet side 532ff og 1548

er hendes gisning, at Fødevarestyrelsen anmodede om bistand. Hun kan ikke forestille sig, at NOST'en af egen drift ville stille 50 politielever til rådighed. Efter mødet [med styrelseschefer i beredskabet i regi af NOST den 5. november 2020 kl. 08.00] overdrog de ringe-opgaven til politiet.

Fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret¹⁰¹⁷, at han ikke ved, hvordan det kom i stand, at politiet skulle bistå Fødevarestyrelsen med at ringe til minkavlerne i zone 3. Det var ikke en beslutning, som han var involveret i.

9.7.2.2.5. Overvejelser i Rigspolitiet d. 5. november 2020 om talepinde til rigspolitichefen vedrørende call-centeret

Den 5. november 2020 var der i Rigspolitiet en intern mailudveksling om talepinde til rigspolitichef Thorkild Fogde vedrørende call-centeret. Mailudvekslingen startede med, at vicepolitiinspektør Bo Samson den 5. november 2020 kl. 19.36 sendte en mail vedhæftet Fødevarestyrelsens notat "Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger" benævnt "Talepinde NY- Samtale om optælling af raske mink" med emnet "Talepinde – styrkelse af CALL-CENTER, hvor minkfarme i raske besætninger bliver kontaktet af myndighederne", til politiinspektør Uffe Stormly. Af mailen fremgår:

"...

Korte talepinde til Rigspolitichefen

- Fødevarestyrelsens CALL-CENTER bliver fredag den 6. november styrket med yderligere kapacitet til, at ringe til minkfarmere, der har raske mink, men som skal aflives.
- Rigspolitiet etableres et CALL-CENTER for at understøtte Fødevarestyrelsen med denne opgave
- 60 politi skole elever vil fredag, lørdag og søndag styrke den fælles myndighedsopgave der skal løses

1017 Forklaringsdokumentet side 1496

- Opgaven er primært kontakt til minkejere, der har ikke smittet mink, men hvor minkene skal aflives.
 - Kontakten til minkejeren omhandler de rent praktiske forhold, der omhandler de processer og procedurer der skal sættes i værk samtidig med, at der er fokus på den svære situation som den enkelte minkejer befinder sig i
- ...”

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har om mailen af 5. november 2020 kl. 19.36 forklaret¹⁰¹⁸, at det var det eneste, som han har været involveret i i forhold til actioncardet. Han har ikke fået forelagt udkast til actioncard eller lignende. Han blev den 6. november 2020 spurgt af Uffe Stormly om Operationsstab Mink kunne være leder af call-centeret. Han sagde til Uffe Stormly, at dette ikke var en god idé, da det var opstartsdagen for operationsstaben, og der var mange opgaver, der skulle løses. Call-centeret blev placeret i Glostrup. Han har ikke overhørt politiets samtaler med minkfarmerne.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har om mailen af 5. november 2020 kl. 19.36 forklaret¹⁰¹⁹, at dette omhandlede minkfarme i zone 3. Han har gennemset talepindene [korte talepinde til Rigspolitichefen], hvis de blev sendt til Thorkild Fogde. Han kan ikke huske at have set disse talepinde [som fremgår af Fødevarestyrelsens notat ”Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger”] den 5. november 2020.

Rigspolitichef Thorkild Fogde har om mailen af 5. november 2020 kl. 19.36 forklaret¹⁰²⁰, at han ikke mener, at han modtog disse talepinde, men at han modtog en talepind, hvor der stod, at der blev oprettet et call-center. Lykke Sørensen orienterede ham om, at Fødevarestyrelsen blev kimet ned af min-kavlere, der ville vide, hvordan de skulle forholde sig, og at Fødevarestyrelsen havde brug for politiets hjælp, hvorfor der blev oprettet et call-center. Det var der ikke noget usædvanligt i. Han mener, at dette var det fjerde call-center, som politiet drev på daværende tidspunkt.

1018 Forklaringsdokumentet side 1182

1019 Forklaringsdokumentet side 1454f

1020 Forklaringsdokumentet side 1531

Politiinspektør Uffe Stormly skrev herefter i en mail af 5. november 2020 kl. 20.45 med emnet "Talepinde" således til politidirektør Lykke Sørensen med kopi til chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg:

"...

Korte talepinde til Rigspolitichefen

- Fødevarestyrelsens CALL-CENTER bliver fredag den 6. november styrket med yderligere kapacitet til, at ringe til minkfarmere, der har raske mink, men som skal aflives.
- Rigspolitiet etablerer et CALL-CENTER for at understøtte Fødevarestyrelsen med denne opgave
- 60 elever fra politiskolen vil fredag, lørdag og søndag styrke den fælles myndighedsopgave der skal løses
- Opgaven er primært telefoniskkontakt til de minkejere, der har ikke smittet mink, men hvor minkene skal aflives hurtigst muligt
- Kontakten til minkejeren omhandler de rent praktiske forhold, der omhandler de processer og procedurer der skal sættes i værk samtidig med, at der er fokus på den svære situation som den enkelte minkejer befinder sig i

..."

Politidirektør Lykke Sørensen besvarede mailen samme dag kl. 21.01 og anførte "Jeg forstår det således, at vi ringer til minkejerne, men bliver der også et nummer, som de kan ringe til os på?".

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har om mailen af 5. november 2020 kl. 20.45 forklaret¹⁰²¹, at han har godkendt talepindene. Han kan ikke huske, om han har skrevet dem. Det var formentligt Bo Samson, der havde lavet et udkast til ham. Adspurgt om, hvorvidt han overvejede at gøre opmærksom på hjemmelsspørgsmålet i talepindene til Thorkild Fogde, har han forklaret,

1021 Forklaringsdokumentet side 1455f

at det gjorde han ikke. På dette tidspunkt var Fødevarestyrelsen i gang med at ringe til minkavlerne i zone 3 vedrørende tempobonusordningen. Det var frivilligt at indgå aftalen med myndighederne. Minkavlerne var ikke tidligere blevet kontaktet af Fødevarestyrelsen i forhold til det, som statsministeren havde sagt på pressemødet. Minkejerne havde som følge heraf en del uafklarede spørgsmål, og det var ikke muligt at komme igennem på telefonen til fødevaremyndighederne. Brancheorganisationen København Fur efterlyste derfor nærmere information fra myndighederne. Call-centeret blev etableret, da Fødevarestyrelsen havde anmodet om politiets bistand til – på vegne af Fødevarestyrelsen – at ringe til minkejerne om en frivillig optælling af mink for at kunne opnå tempobonus. Det var vigtigt at formidle til minkejerne, at det drejede sig om et to-cifret million beløb, som minkejerne kunne gå glip af, hvis man ikke fik det iværksat. Det var i den kontekstforståelse, at de gik i gang med at kontakte minkejerne for at lade dem registrere i forhold til tempobonusordningen. Han var bekendt med, at hjemlen til tempobonusordningen var under afklaring i Fødevarestyrelsen.

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har om mailen af 5. november 2020 kl. 20.45 forklaret¹⁰²², at han mener, at Thorkild Fogde skulle deltage i et pressemøde, og at det var talepinde til brug for pressemødet. Han husker ikke, om Thorkild Fogde reelt deltog i pressemødet. Han vil tro, at det var en af Uffe Stormlys medarbejdere, der havde skrevet talepindene. Dette var ikke det endelige udkast til talepindene. De arbejdede videre med dem om aftenen [den 5. november 2020], og han mener, at han har kommenteret på talepindene. Politiet blev først nærmere briefet om opgaven med at ringe til minkavlerne ved et møde den 6. november 2020.

Politidirektør Lykke Sørensen, Rigspolitiet, har om mailen af 5. november 2020 kl. 20.45 forklaret¹⁰²³, at hun tror, at disse talepinde skulle anvendes af Thorkild Fogde på et af de mange pressemøder, som løbende blev afholdt i disse dage. Der blev afholdt og aflyst en del pressemøder i denne periode, og hun husker ikke, hvorvidt disse talepinde blev anvendt. Det var sædvanlig praksis, at der blev udarbejdet talepinde til pressemøderne.

1022 Forklaringsdokumentet side 1407

1023 Forklaringsdokumentet side 1479

9.7.2.2.6. Mødet i Rigspolitiet den 6. november 2020

Det blev i Rigspolitiet den 6. november 2020 besluttet, at juridisk sektionsleder i Rigspolitiets National Beredskabscenter, Birgitte Buch, og juridisk specialkonsulent i Rigspolitiets National Beredskabscenter, Tobias Berg, skulle deltage i et møde samme dag ved Fødevarestyrelsen om politiets opgave med at yde bistand til Fødevarestyrelsens telefoniske henvendelser til minkejere af ikke-smittede minkbesætninger uden for smittezonerne.

Det fremgår af et beslutningsreferat, at der den 6. november 2020 kl. 08.20-08.43 blev afholdt et internt møde for personalet i National Beredskabscenter om covid-19 i Rigspolitiet, og at der under mødet blev orienteret om, at Juridisk Sektion skulle deltage i et møde hos Fødevarestyrelsen vedrørende kontakt til minkejere af ikke-smittede besætninger. Af referatet fremgår bl.a.:

”...

- Uffe Stormly oplyste, at der fortsat udføres et stort arbejde i forhold til beslutningen om at aflive mink i Danmark. Uffe Stormly tilføjede, at der på mandag vil være en generel gennemgang af mink-situationen og den nye operationsplan BN 284.
- Uffe Stormly orienterede om, at der afholdes møde med politikredsene kl. 9 og et møde med LBS’erne kl. 10.30 om den nye operationsplan.
- Uffe Stormly oplyste, at der er tale om en national nødssituation, hvorfor minkoperationen har første prioritet. Det blev oplyst, at der er givet 10 dage til aflivningen, og strategien for operationen deles op i tre spor: 1) at forstærke indsatsen i de 7 nordjyske kommuner, som er omfattet af de nye lokale restriktioner, 2) at stoppe smittespredningen, herunder Fødevarestyrelsens indsats mod de smittede mink og de minkfarme, som er beliggende inden for 7,8 km-zonen, samt 3) at have fokus på mængden af mink, herunder risikoen for mutationer, som truer folkesundheden og en effektiv vaccine.
- Uffe Stormly orienterede om, at der vil møde 19 nye medarbejdere til stabsstøtte, at der er sket en forlængelse af støtten til Nordjylland, samt at der vil møde 30 politiskoleelever i Jonstruplejren. Johnny Paulsen tilføjede, at der vil komme 60 nye medarbejdere henover de næste tre dage til mink-operationen.

...

- Birgitte Buch orienterede om, at Juridisk Sektion skal til et møde med juristerne i Fødevarestyrelsen vedrørende minkbesætninger i zone 3 (ikke smittede besætninger uden for de etablerede zoner), idet NOST skal bistå med at rette henvendelse til ejerne af disse besætninger. Det blev aftalt, at Michael Kristiansen vil skabe kontakt til juristerne i Fødevarestyrelsen herom.

...

- Andreas Fruensgaard bemærkede, at der opleves en stor forvirring omkring beregningen af 10-dagsfristen for aflivningen af mink. Uffe Stormly oplyste, at Juridisk Sektion skal deltage i et møde med juristerne i Fødevarestyrelsen i dag. Det blev aftalt, at problemstillingen vil blive undersøgt til mødet, og der skal ske en skriftligt afklaring herom.

...”

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰²⁴, han sendte Birgitte Buch og Tobias Berg til et møde i Fødevarestyrelsen, da politiet fik opgaven med call-centeret.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰²⁵, at hun om morgenen den 6. november 2020 blev kaldt ind til Uffe Stormly og fik oplyst, at politiet skulle bistå Fødevarestyrelsen med at ringe rundt til minkejerne i zone 3 med henblik på at få etableret en ordning omkring optælling af mink. Fødevarestyrelsen var gået i gang med at ringe rundt til minkejerne, men styrelsen havde ikke kapacitet til at håndtere alle opkald og havde derfor anmodet om at få bistand hertil, hvilket Uffe Stormly havde fået godkendt. Uffe Stormly bad hende derfor om at tage til et møde i Fødevarestyrelsen, hvilket hun ikke var særlig glad for, da hun havde meget travlt den dag. Uffe Stormly sagde til hende, at hun skulle være opmærksom på hjemmelsspørgsmålet. Hun tog Tobias Berg med til mødet i Fødevarestyrelsen, da hun var klar over, at det ville medføre nogle praktiske opgaver, som hun ikke havde tid til at håndtere i løbet af dagen. Hun tror, at Uffe Stormly nævnte det med hjemmelsspørgsmålet, da han havde deltaget i mødet dagen før med styrelseschefer, hvor problemstillingen var blevet nævnt. De skulle vide, hvor langt de kunne gå i forhold til minkejerne i zone 3. Det blev under mødet i Fødevarestyrelsen

1024 Forklaringsdokumentet side 1459

1025 Forklaringsdokumentet side 1356f

klart, at det var på frivillig basis, hvorvidt minkejerne ønskede at deltage i optællingen af mink.

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰²⁶, at han fredag den 6. november 2020 kl. 10.30 deltog i et møde hos Fødevarestyrelsen sammen med Birgitte Buch. Han nåede ikke at se nærmere på det fremsendte materiale inden mødet [som han modtog på mail fra Bo Samson den 6. november 2020]. Han husker ikke, hvad han fik at vide om baggrunden for mødet. Under mødet prøvede han at finde ud af, hvad det var, der skulle ske. Fødevarestyrelsen oplyste, at de havde brug for Rigspolitiets bistand til at ringe til nogle minkavlere.

Den 6. november 2020 kl. 09.52 videresendte politiinspektør Morten Anker Jensen en mail fra Fødevarestyrelsen, der var vedhæftet notat vedrørende ejeraflivninger i de syv nordjyske kommuner og talepinde, til blandt andre vicepolitiinspektør Bo Samson og anførte, at der her var yderligere fra Fødevarestyrelsen til call-centeret. Bo Samson videresendte samme dag kl. 10.03 mailen til juridisk sektionsleder Birgitte Buch.

Vicepolitiinspektør Bo Samson videresendte endvidere samme dag notatet "Telefonsamtaler om optælling af mink i raske besætninger" pr. mail til henholdsvis juridisk sektionsleder Birgitte Buch kl. 10.05, og juridisk specialkonsulent Tobias Berg kl. 10.08.

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har om mailen den 6. november 2020 kl. 10.05 forklaret¹⁰²⁷, at han ikke gennemlæste talepindene, da han var i gang med opstarten af operationsstaben om morgenen den 6. november 2020. Uffe Stormly bad ham om at sende mailen med talepindene til Birgitte Buch.

9.7.2.2.7. Mødet mellem Fødevarestyrelsen og Rigspolitiet den 6. november 2020

Der blev den 6. november 2020 kl. 10.30 afholdt et møde mellem Fødevarestyrelsen og Rigspolitiet, hvori deltog juridisk sektionsleder Birgitte Buch fra Rigspolitiet, juridisk specialkonsulent Tobias Berg fra Rigspolitiet, stabschef Jannik Elmegaard fra Fødevarestyrelsen, specialkonsulent Stine Thielke fra Fø-

1026 Forklaringsdokumentet side 1499

1027 Forklaringsdokumentet side 1188

devarestyrelsen og fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, der var gruppeleder i Fødevarestyrelsens aflivningsgruppe. Under mødet redegjorde Jakob Munkhøj Nielsen for opgaven med at ringe til minkavlerne i zone 3 med henblik på at lave en frivillig aftale om optælling af avlernes mink, og redegjorde for talepindene, der var udarbejdet til brug for telefonsamtalerne. Jakob Munkhøj Nielsen gjorde endvidere opmærksom på, at hjemmelsgrundlaget i forhold til håndtering af raske besætninger uden for zonerne ikke var endeligt afklaret.

Af Fødevarestyrelsens resumé af 8. november 2020 udarbejdet af Jakob Munkhøj Nielsen om mødet med Rigspolitiet den 6. november 2020 om bidrag til opgaveløsning vedrørende raske besætninger fremgår bl.a.:

”...

Baggrund for mødet

Mødet afholdes efter at det i NOST-regi er besluttet at politiet og forsvaret skal bistå Fødevarestyrelsen med håndtering af raske minkbesætninger.

...

Jeg forklarer, at vi står med en fælles opgave med at få kontakt til raske minkbesætninger og derefter evt. få en aftale om optælling af besætningen. Jeg henviser til, at Fødevarestyrelsen har udarbejdet nogle talepinde til brug for telefonsamtalerne. Jeg udleverer ark med talepinde i papirform. Jeg forklarer, at hjemmelsgrundlaget i forhold til håndtering af de raske besætninger uden for sikkerhedszonerne ikke er endeligt afklaret.

Politiet oplyser, at målsætningen er at gennemføre alle samtaler i løbet af fredag-lørdag- søndag. Der vil blive opsat en bemanning med 30 personer i følgende rul:

Fredag kl. 12-20: 30 personer

Lørdag kl. 8-16: 30 personer (15 gengangere fra fredagen)

Lørdag kl. 16-24: 30 personer (15 gengangere fra fredagen)

Søndag kl. 8-16: 30 personer (et antal gengangere fra tidligere)

Søndag kl. 16-24: 30 personer (et antal gengangere fra tidligere)

I lyset af den uklare hjemmel i forbindelse med raske besætninger er Birgitte meget optaget af at få klarlagt formålet med telefonsamtalerne.

Jeg forklarer uddybende, at det er formålet at handle med rettidig omhu fra myndighedernes side og søge at få gennemført optællinger af de pågældende minkbesætninger med henblik på senere at kunne udmåle en evt. betaling til ejeren. Der skal i samtalerne indhentes nogle oplysninger, som fremgår af arket, og laves aftaler med minkejere om at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil være gået i gang med aflivning og pelsning efter onsdagens pressemøde. Jeg betoner, at det – jf. talepindene – også skal understreges i telefonsamtalerne, at det er frivilligt for ejeren at lade en myndighedsperson komme ind på farmen og tælle mink op.

Jeg fortæller, at tilsynsførende i FødevareKøbenhavn allerede torsdag og fredag (5- 6/11) har været i gang med telefonsamtaler med minkejere på Bornholm, Sjælland og Fyn samt enkelte kommuner i det sydlige Jylland. Det skyldes, at Fødevarestyrelsen har vurderet, at det i forlængelse af regeringens pressemøde var hensigtsmæssigt hurtigt at få kontakt til ejere af raske mink besætninger uden for sikkerhedszonerne, som ikke ellers har været blandt dem Fødevarestyrelsen har været i kontakt med under forløbet om aflivning af mink.

Vi løber arket med talepinde igennem og Politiet stiller diverse afklarende spørgsmål. Vi aftaler, at Fødevarestyrelsen fredag-lørdag-søndag skal stå til rådighed for svar på spørgsmål fra Politiet.

Jeg forklarer, at politifolkene ikke skal kunne svare på en masse øvrige spørgsmål om mink. Opgaven i telefonsamtalerne handler om at få nogle data til det videre arbejde. Jeg understreger vigtigheden af i telefonsamtalerne at kunne udvise empati over for minkavlerne. Jeg fortæller om erfaringerne fra de første telefonsamtaler gennemført af fødevaretilsynsførende, som fra deres fødevarekontrol har stor erfaring med samtaler med fødevarevirksomheder, som også kan være i vanskelige situationer. Jeg siger, at jeg går ud fra, at politifolk har lignende erfaringer at trække på. Birgitte bekræfter dette.

Stine Thielke kommer ind og deltager kortvarigt i mødet. Hun præsenterer det regneark, som Fødevarestyrelsen gerne vil have Politiet til at udfylde i forlængelse af telefonsamtalerne således at dataoplysninger kan indlæses direkte i Fødevarestyrelsens Datawarehouse (DAW). Politiet har nogle afklarende spørgsmål til regnearket.

Politiet spørger til antallet af samtaler, der skal gennemføres. Jeg fortæller, at Fødevarestyrelsen torsdag og fredag har nået at gennemføre ca. 200 samtaler og at der vil være op til 400 samtaler for Politiet at gennemføre. Fødevarestyrelsen vil udarbejde kommuneopdelte ringelister, som Politiet kan anvende. Data skal sendes retur ved brug af det præsenterede regneark.

...

Vi aftaler følgende:

- Politiet vil på basis af dagens møde gennemføre deres egen introduktion til de medarbejdere, der skal ringe ud.
- JAMNI vil sende plan for fredag og weekenden ift. hvem der fra Fødevarestyrelsen vil være bagvagt til kontakt ved tvivlsspørgsmål
- Fødevarestyrelsen vil i løbet af fredag-lørdag sende forskellige kommunelister over de raske besætninger, der skal kontaktes med henblik på aftale om optælling af besætningen.
- JAMNI sender tomt regneark, hvor data fra telefonringninger til minkavlere vedr. de enkelte kommuner skal udfyldes (Fødevarestyrelsen tager selv kontakt til fem raske besætningsejer i de syv nordjyske kommuner)
- JAMNI vil på mail oplyse til hvilke personer regneark med data skal sendes retur af Politiet

...”

9.7.2.2.8. Forklaringer om Rigspolitiets møde i Fødevarestyrelsen

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har om mødet og referatet forklaret¹⁰²⁸, at referatet svarer til hendes noter fra mødet. Hun spurgte på mødet til, hvad formålet med telefonopkaldene var. Formålet var, at mange minkavlere havde stor interesse i at påbegynde pelsningen samtidig med, at de manglede retningslinjer for optællingen af mink for at kunne opnå

1028 Forklaringsdokumentet side 1357f

den tempobonus, som var udmeldt af regeringen. Der skulle derfor ved telefonsamtalerne etableres en ordning med minkejerne. Det var frivilligt, om minkejerne ville lade en myndighedsperson komme ind på farmen for at optælle minkene. De skulle forklare minkejerne, at ejerne skulle have styr på antallet af de mink, som de aflivede eller pelsede. Det kunne for eksempel ske ved, at minkejerne i forhold til de pelsede mink fremlagde dokumentation for de dyr, der var sendt til pelsning. Hun vidste, at der ikke var hjemmel til at tvinge minkavlere. Hun mener ikke, at der var tvivl om, at minkejerne kunne opnå en tempobonus, da dette allerede var udmeldt. Hun stillede ikke spørgsmål til, om der var hjemmel til ordningen med tempobonus, da det lå inden for Fødevarestyrelsens sektoransvar, og det var en frivillig ordning. Politiet udøvede alene støtte til Fødevarestyrelsen på styrelsens sektorområde. Det var en forudsætning for at kunne opnå tempobonus, at der kunne laves en opgørelse af, hvor mange mink den pågældende minkejer havde sendt til pelsning eller aflivet. Der lå heri, at der skulle foretages en kontrol, hvor en myndighedsperson skulle ind på farmene for at sikre, at der ikke var flere mink tilbage. Det var den fremgangsmåde, Fødevarestyrelsen hidtil havde anvendt og udarbejdet talepinde til. De overtog talepindene til politiets videre arbejde. Der blev lavet en aftale med Fødevarestyrelsen om, at Fødevarestyrelsen stod for opkaldene til minkejerne på Fyn, Sjælland og Bornholm, mens politiet skulle ringe til minkejerne i Jylland, med undtagelse af de minkejere i Nordjylland, som lå i zone 3. Dem tog Fødevarestyrelsen kontakt til. Politiet skulle endvidere udfylde regneark med de oplysninger, der blev indhentet.

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg, Rigspolitiet, har om mødet forklaret¹⁰²⁹, at han under et møde med Fødevarestyrelsen fredag den 6. november 2020 første gang hørte om hjemmelsproblematikken. Han husker ikke, om han gjorde sig tanker om, hvorvidt det var besluttet i NOST-regi, at politiet skulle bistå Fødevarestyrelsen, eller om det var Fødevarestyrelsen selv, der havde anmodet Rigspolitiet om bistand. Han forestiller sig, at det er Birgitte Buch, der henvises til i referatets møderesumé. Der er ikke noget i referatet, som han efterfølgende har studset over. Han husker ikke i dag, om der var en nærmere drøftelse af hjemlen til at aflive raske mink uden for zonerne. Han husker heller ikke, om Birgitte Buch spurgte ind hertil under mødet. Han mener ikke, at han efter mødet drøftede hjemmelsspørgsmålet med Birgitte Buch. Han

1029 Forklaringsdokumentet side 1499ff

fik under mødet med Fødevarestyrelsen besked om, at der blev arbejdet på hjemlen til bonus og i forhold til aflivningen.

Fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, Fødevarestyrelsen, har om mødet forklaret¹⁰³⁰, at Birgitte Buch var overrasket over, at spørgsmålet om lov hjemmel var uafklaret. Det var derfor, at han uddybende forklarede om det, som han har skrevet i resuméet. Han lagde vægt på, at det var en afgrænset opgave, der handlede om at få minkavlerne til at indgå i en frivillig aftale om optælling af mink. Der skulle ikke tvinges noget igennem, da det var baseret på frivillighed. Han var ikke forberedt på, at han skulle holde et møde, da han havde forventet, at han fredag eftermiddag [den 6. november 2020] skulle ud i NOST'en og stå for oplæringen af politiskoleeleverne. Han blev først bekendt med, at der skulle være et møde i Fødevarestyrelsen, da han fik oplyst, at der stod to personer fra Rigspolitiet i Fødevarestyrelsens reception. Han vidste, at politiet skulle have opgaven overdraget, men blev overrasket over, at politiet selv ville stå for oplæringen. På mødet gennemgik han Fødevarestyrelsens talepinde og delte Fødevarestyrelsens hidtidige erfaringer med at gennemføre telefonsamtalerne. Han udleverede talepindene på papir til Tobias Berg og Birgitte Buch. Tobias Berg tog noter undervejs. Han fik det indtryk, at politiet selv ville lave noget og selv ville stå for oplæringen af politiskoleeleverne. Han sagde til Birgitte Buch og Tobias Berg, at de kunne kontakte ham eller andre medarbejdere i Fødevarestyrelsen, hvis de havde spørgsmål, og at de også stod til rådighed i weekenden. Fødevarestyrelsen havde i løbet af torsdag og fredag haft kontakt til minkavlere på Fyn, Bornholm, Sjælland og øerne, og var så småt begyndt at kontakte minkavlere i de sydligste kommuner i Jylland. NOST'en fik efter mødet løbende tilsendt kommunelister med kontaktoplysninger på minkavlere fredag [den 6. november 2020] og lørdag [den 7. november 2020]. Politiet skulle kun ringe til udestående minkavlere i Jylland, men ikke til minkavlere i de syv nordjyske kommuner. Han kan ikke huske, hvilket præcist ordvalg han anvendte under mødet den 6. november 2020. Han mener, at han i generelle vendinger forsøgte at beskrive, at hjemmelsgrundlaget ikke var afklaret, og at dette ikke var afgrænset til tempobonusordningen og erstatning. Han kan ikke huske, om de på mødet med Birgitte Buch og Tobias Berg den 6. november 2020 talte om, at politiskoleeleverne skulle sige, at de ringede på vegne af Fødevarestyrelsen. Adspurg, om han var af den forståelse, at politiet ringede

1030 Forklaringsdokumentet side 1489 og 1495f

på vegne af Fødevarestyrelsen, har han forklaret, at det på sin vis var forståelsen, da det var Fødevarestyrelsens ressortområde, som det drejede sig om, men han var også meget bevidst om på mødet, at politiet tog førersædet på denne her opgave. Han har ikke gjort sig tanker om, hvorvidt politiet ringede på Fødevarestyrelsens ansvar eller på politiets ansvar.

Sektionsleder Ina Josefine Jochimsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret¹⁰³¹, at da NOST'en overtog operationen og call-centrene den 6. november 2020, blev talepindene videresendt til NOST'en, og Jakob Munkhøj Nielsen holdt et overdragelsesmøde med to jurister fra NOST'en. Hun deltog ikke i overdragelsesmødet.

9.7.2.2.9. Orientering om oprettelse af call-center på et NOST-stabsmøde og ITV møde

Det fremgår af et referat, at der samtidigt med mødet i Fødevarestyrelsen, kl. 10.40 blev afholdt et NOST-stabsmøde – de lokale beredskaber (LBS) orienteringsmøde, hvori deltog blandt andre politiinspektør Uffe Stormly og vicepolitiinspektør Bo Samson fra Rigspolitiet, repræsentanter fra Fødevarestyrelsen, Sundhedsstyrelsen, de lokale beredskabsstabe m.fl. Under mødet blev der orienteret om oprettelsen af call-centeret. Af referatet fra mødet fremgår bl.a.:

”...

Der oprettes et Callcenter som består af 60 personer i dag og 30 i morgen, hvis opgave er at ringe rundt til mink farmene og vejlede dem i forhold myndighedernes retningslinjer hvad angår myndighedernes indsats. NOST er i den forbindelse i tæt samarbejde med minkavlernes branche organisation.

...

LBS Midt- og Vestjylland:

...

- Regionen har gode lokale hjælpere som kan være behjælpelige i forhold til kontakt og kommunikation til zone 3 farmene, og dermed tyvstarte opbringningerne som callcenteret skal i gang med.

1031 Forklaringsdokumentet side 113

SC følger op.

...

LBS Fyn:

LBS Fyn med opfordring til DCOK om, at kommunikation der deles centralt skal deles med kredsene først.

DCOK tager det til sig.

LBS Sydsjælland og Lolland-Falster:

LBS0 anmoder om, at få tilsendt den kommunikation som allerede er sendt til farmene og henstiller til, at det også på forhånd deles med kredsene inden, at man sender det ud til farmene.

...

Ad 6. Evt.

LBS Nordjylland med bemærkning vedr. callcenter som skal ringe til de sorte mink farme. De er allerede på regional plan i gang med at tale med dem og henstiller til at der afstemmes og koordineres i forhold til dette. RPLT oplyser, at der fortsat er noget lovgivning og økonomi som skal være på plads, og LBS'erne skal derfor koordinere med operationsstabene i forhold til kontakten med farmene.

..."

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰³², at "RPLT" står for Rigspolitiet, og "LBS" står for Lokal Beredskabsstab. Det var Rigspolitiet, der oplyste, at der fortsat var noget lovgivning, der skulle være på plads. Det var gået fra at være en lille operation til en meget stor operation, hvor der hele tiden skulle være en koordination af, hvornår myndighederne var på farmene. Koordinationen foregik med Operativ Stab Mink, der var opsat til minkoperationen. Det, som de koncentrerede sig om på dette tidspunkt, var minkfarmene i zone 1 og zone 2. I forhold til selve operationen var man centralt gået i gang med at forberede kontakten, hvor der skulle ringes til minkejerne i zone 3 på vegne af Fødevarestyrelsen. Dette var ikke en kontakt, der skulle foretages lokalt. I de situationer, hvor minkejerne i zone 3 havde meddelt, at de gerne ville

1032 Forklaringsdokumentet side 1457

medvirke til en optælling, skulle man lokalt optælle minkene. I disse tilfælde skulle der ske en koordination med Operativ Stab Mink.

Det fremgår af et referat, at der samme dag blev afholdt et ITV møde mellem LBS7-12 (de lokale beredskaber) og Regional Operationsstab Øst, hvoraf fremgår, at der under mødet blev orienteret om, at NOST'en oprettede et call-center, som ville få til opgave at kontakte minkavlerne og informere om processen, herunder at der var forvaltningsmæssige udfordringer i processen.

9.7.2.3. Udarbejdelse af actioncardet

I forlængelse af mødet i Fødevarestyrelsen blev det i Rigspolitiet besluttet, at der skulle udarbejdes et actioncard, som politiskoleelverne skulle bruge, når de rettede telefonisk henvendelse til minkejere af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne.

Det fremgår af intern mailkorrespondance i Rigspolitiet den 6. november 2020 kl. 12.12, at juridisk specialkonsulent Tobias Berg fik tilsendt en skabelon til et actioncard af sin kollega, chefkonsulent Lise Grand Mortensen Bitsch, (cc juridisk sektionsleder Birgitte Buch). Lise Grand Mortensen Bitsch skrev i den anledning, at det var en Word-version, som Tobias Berg kunne overskrive.

9.7.2.3.1. Forklaringer til beslutningen om at udarbejde et actioncard

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰³³, at Lise Bitsch og Tobis Berg var tilknyttet Juridisk Sektion under Birgitte Buch. Han mener, at Tobias Berg lige var startet med at arbejde hos Rigspolitiet. Han vil tro, at Lise Bitsch har hjulpet Tobias Berg med at finde en skabelon til actioncardet. Det var i Nationalt Beredskabscenter, at der blev taget initiativ til at udarbejde et actioncard. Fødevarestyrelsen havde udarbejdet et notat med talepinde, men ved politiet arbejdes der normalt med actioncard. Han vil derfor tro, at talepindene blev transformeret til et actioncard. Beslutningen om at udarbejde et actioncard blev truffet i Nationalt Beredskabscenter omkring Birgitte Buch og Uffe Stormly. Han ved ikke, hvem der konkret traf beslutningen, men han vil tro, at det var på sagsbehandlerniveau. Det er en helt sædvanlig procedure at udarbejde actioncards, og der blev på det her tidspunkt udarbejdet rigtig mange actioncard, hvor de fleste blev sendt til

1033 Forklaringsdokumentet side 1410f og 1416

politikredsene. Han har ikke hørt, at politiet skulle have haft en dialog med Justitsministeriet om udarbejdelse af actioncard, hvilket da også ville have været usædvanligt.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har herom forklaret¹⁰³⁴, at Tobias Berg fik et eksempel på et tidligere actioncard fra en anden medarbejder, og udarbejdede et udkast til actioncardet. Hun husker ikke, hvem der besluttede, at der skulle udarbejdes et actioncard, men efter mødet i Fødevarestyrelsen talte hun og Tobias Berg med Uffe Stormly. Det er sædvanligt, at der udarbejdes actioncard som instruktion til deres medarbejdere. Tobias Berg har tidligere arbejdet hos Rigspolitiet og er derfor ikke helt uerfaren i at udarbejde med actioncard.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰³⁵, at da Birgitte Buch og Tobias Berg kom tilbage fra mødet, blev actioncardet udarbejdet. Han så først talepindene fra Fødevarestyrelsen senere i forløbet. I politiet arbejder man med actioncard og andre typer af dokumenter. Det blev vurderet, at der skulle udarbejdes et actioncard for at gøre det nemmere for politieleverne, der skulle ringe til minkavlerne. Det var intentionen, at indholdet af actioncardet skulle være det samme som talepindene. Det hele gik meget stærkt på daværende tidspunkt, og det blev forelagt for ham under en time efter mødet med Fødevarestyrelsen. Set i bagklogskabens lys burde de have forelagt actioncardet for Fødevarestyrelsen til godkendelse, da politiet handlede på vegne af Fødevarestyrelsen.

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰³⁶, at efter mødet [i Fødevarestyrelsen] skulle politieleverne klædes på til at ringe rundt til minkavlerne. Han fik til opgave at udarbejde et actioncard til brug herfor. Actioncardets indhold skulle tage to hensyn. Der var hensynet til minkavlerne, da de skulle have et så kvalificeret oplyst grundlag som muligt for at træffe deres beslutning, og der var hensynet til politieleverne, da de skulle være klædt på til at foretage opkaldene. Formålet med actioncardet og oprettelsen af call-centeret var at orientere minkavlerne og give dem et kvalificeret oplyst grundlag til at træffe beslutning om, hvorvidt de ville medvirke til optællingen

1034 Forklaringsdokumentet side 1358

1035 Forklaringsdokumentet side 1459 og 1467

1036 Forklaringsdokumentet side 1500ff

af deres mink og derved opnå bonus. Han fik besked om, at actioncardet skulle udarbejdes meget hurtigt, da fristerne allerede var begyndt at løbe, samt at politieleverne nærmest sad og ventede på at komme i gang med at ringe rundt. Han husker ikke præcist, hvem der sagde, at han skulle skrive actioncardet. Et kvalificeret bud vil være Uffe Stormly eller Birgitte Buch.

Vicepolitiinspektør Bo Samson, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰³⁷, at actioncardet blev udarbejdet i et samarbejde mellem Birgitte Buch, Uffe Stormly og en medarbejder i Birgitte Buchs sektion.

Rigspolitichef Thorkild Fogde har forklaret¹⁰³⁸, at han ikke så det pågældende actioncard forud for den 10. november 2020. Han har ikke haft noget at gøre med godkendelse af actioncardet eller været involveret heri.

9.7.2.3.2. Overvejelser i Justitsministeriet

Departementschef Johan Legarth, Justitsministeriet, har forklaret¹⁰³⁹, at han ikke fik ideen til at udarbejde et actioncard. Han har svært ved at forestille sig, at ideen skulle være kommet fra Justitsministeriet, herunder en underordnet i Justitsministeriet. Indholdet af actioncardet skulle ikke afklares i ministeriet. Det er et standard arbejdsværktøj og en praktisk operativ foranstaltning.

Afdelingschef Anne-Mette Lyhne Jensen, Justitsministeriet, har forklaret¹⁰⁴⁰, at hun ikke har været inde over oprettelsen af call-centeret eller actioncardet. Disse opgaver varetages af de operative myndigheder. Hun gav ikke politiet ideen til at udarbejde et actioncard i forbindelse med politiets kontakt til minkavlere. Hun vidste godt, at politiet ofte anvender actioncards, og det er helt sædvanligt, at politiet udarbejder et actioncard i sådanne situationer. Det pågældende actioncard blev ikke forelagt eller godkendt af Justitsministeriet. Dette ville have været højst usædvanligt. Hun tror, at det er det første actioncard, som hun har set. Rigspolitiet spurgte ikke Justitsministeriet til råds i forhold til indholdet af actioncardet.

1037 Forklaringsdokumentet side 1181

1038 Forklaringsdokumentet side 1524

1039 Forklaringsdokumentet side 1264

1040 Forklaringsdokumentet side 1345 og 1349

9.7.2.3.3. Materiale fra Fødevarestyrelsen til Rigspolitiet

Politikonsulent Kim Nørgaard sendte den 6. november 2020 kl. 10.56 en mail til vicepolitiinspektør Bo Samson med emnet opkald til smittede farme i Nordjylland. Mailen var vedhæftet "Kopi af 7 kommuner ikke færdig aflivet", "Talepinde og Notat vedr ejeraflivning i de syv nordjyske kommuner" samt "Notat vedr ejeraflivninger i de syv nordjyske kommuner". I mailen var det anført, at "Her kommer hele pakken. For at finde telefonnummer til minkejeren skal der ske opslag i CHR-registret".

I en mail af 6. november 2020 kl. 12.38 sendte fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen fra Fødevarestyrelsen en skabelon – registrering til brug for planlægning af optælling mv. af minkbesætninger – til juridisk specialkonsulent Tobias Berg (cc til en række medarbejdere i Fødevarestyrelsen; Tim Petersen, Henriette Maicherek Hansen, Stine Thielke og Anette Grønkjær Thomsen). Af mailen fremgår bl.a.:

" ...

Tak for et godt møde med dig og Birgitte.

Som aftalt følger her det ark, som skal bruges ved indtastning efter jeres telefonsamtaler.

Vi har forskellige folk på til at modtage og foretage viderebehandling af ark i weekenden og I skal derfor sende ark retur til følgende personer:

...

I særskilt mail følger forskellige kommunelister over de raske besætninger, der skal kontaktes med henblik på aftale om optælling af besætningen.

" ...

Som svar på mailen fra fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen skrev juridisk specialkonsulent Tobias Berg samme dag kl. 12.47 bl.a. "Selv tak – har du mulighed for lige at ringe til mig?".

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁴¹, at han ikke husker, hvad han ønskede at tale med Jakob Munkhøj Nielsen om. Det har måske været praktiske spørgsmål omkring udfyldningen af skabelonen til actioncardet eller lignende.

Fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, Fødevarestyrelsen, har forklaret¹⁰⁴², at han ikke kan huske, om han ringede til Tobias Berg. Han tror, at en medarbejder i Fødevarestyrelsen eventuelt var i kontakt med politiet i forhold til fremsendelse af ark og for at sikre, at politiet havde fået, hvad de skulle bruge. Han modtog ikke kopi af politiets actioncard til gennemsyn eller godkendelse. Han så først actioncardet, da det blev omtalt i pressen.

9.7.2.4. Actioncardet benævnt version 1

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg udarbejdede den 6. november 2020 et actioncard benævnt "actioncard nr. 1 om samtale med ejere af minkfarme, version 1, 06. november 2020". Der blev i løbet af dagen og den 7. november 2020 foretaget sproglige justeringer og flere ændringer af praktisk karakter. Afsnittene 3.1 Præsentation og 3.3 "Ved "NEJ" fra ejer" blev ikke indholdsmæssigt ændret. Actioncardet blev godkendt af juridisk sektionsleder Birgitte Buch og politiinspektør Uffe Stormly.

Det første udkast af actioncardet, som kommissionen er i besiddelse af, og som juridisk specialkonsulent Tobias Berg samme dag kl. 13.01 sendte til juridisk sektionsleder Birgitte Buch, så således ud:

1041 Forklaringsdokumentet side 1501

1042 Forklaringsdokumentet side 1490

ACTIONCARD NR. 1 OM SAMTALE MED EJERE AF RASKE MINKFARME (COVID-19)

Version 1, 06. november 2020

1. Baggrund	Regeringen har truffet beslutning om at alle mink i raske minkbesætninger skal tælles op for at kunne udmåle betaling til ejeren. Der skal laves aftaler med minkejere om at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil allerede være gået i gang med aflivning og pelsning. Der skal optælles avlsdyr, mink, døde mink og evt. pelse. Som grundlag for opgørelse af de mink fra besætningen, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende. Forsøg at holde samtalen kort og fokusér på at få en aftale om optælling i hus samt start/slutdatoer for tømning af farmen.
2. Ringeliste og opdateringliste	Der er udfærdiget henholdsvis et Excel-ark med oversigt over de ejere af minkfarme, der skal ringes til samt et Excel-ark, som skal opdateres med de meddelte oplysninger. Udfyldte ark skal af Call Centerets leder sendes samlet i bundter til følgende: <u>Lørdag den 7. november 2020</u> Kl. 07.00-15.30: Susanne Birk Thomsen, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Lucia Mohr, [REDACTED] <u>Søndag den 8. november 2020</u> Kl. 07.30-15.30: Duddi Husum, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Dorthe Henriksen, [REDACTED]
3. Samtale 3.1. Præsentation	Du skal tale med ejeren af den pågældende minkfarm. Vis forståelse for den svære situation, som avlere står i med tømning af deres farm for mink og hav under samtalen også for øje, om pågældende ejer eventuelt udviser en adfærd, der gør, at der eventuelt er nærmere behov for psykologisk bistand. Hej, du taler med [TITEL] [NAVN]. Jeg ringer fra Rigspolitiet (PÅ VEGNE AF FØDEVARESTYRELSEN), da regeringen af hensyn til folkesundheden har truffet beslutning om at alle mink i Danmark skal aflives. Jeg ringer derfor vedrørende optælling af mink i raske besætninger.

3.2. Formål	Der vil være mulighed for at opnå en bonus for hurtig tømning af besætningen. Der er 20 kr. pr. mink i såkaldt "tempobonus", hvis minkene i en farm på 7.500 dyr og derover er aflivet senest efter 10 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest den 16. november 2020. For farme med mindre end 7.500 dyr er fristen senest 5 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest med udgangen af den 11. november 2020. Godtgørelse ud over den nævnte bonus, er pt. ved at blive afklaret. Jeg har desværre ikke mulighed for at svare nærmere på spørgsmål, men jeg kan vejlede dig om, at du kan holde dig opdateret på: https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Dyr-og-Covid-19/Mink-og-COVID-19/Si-der/default.aspx
3.2. Fremgangsmåde	Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt). Men det er nødvendigt at optælle din besætning for at kunne afklare en betaling – og der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel). Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke? Ved "JA" fra ejer: Tak skal du have. Jeg har i den forbindelse brug for følgende oplysninger fra dig: • Bekræft fulde navn • Bekræft CHR-nummer og evt. undernummer • Dato for hvornår optælling kan finde sted • Forventet startdato for tømning af besætning • Forventet slutdato for tømning af besætning • Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen • Vælger du at pelse eller aflive uden pelsning (dette skal fremgå af skemaet, så vi kan prioritere ressourcerne og tage dem med aflivning først) Ved "NEJ" fra ejer: Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?

9.7.2.4.1. Forklaringer om actioncardet

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg, Rigspolitiet, har bl.a. forklaret¹⁰⁴³, at han til brug for udarbejdelsen af actioncardet havde Fødevarestyrelsens talepinde, og hvad der ellers var blevet drøftet på mødet med Fødevarestyrelsen. Han havde forud for sin tid hos Rigspolitiet skrevet forskellige actioncards. Actioncardet skulle være operationelt og være let for politieleverne at gå til. Han skrev det første udkast til actioncardet. Der blev ikke talt nærmere om godkendelsesproceduren for actioncardet, men han sendte sit udkast til Birgitte Buch, og de drøftede det med Uffe Stormly. Han vidste, at actioncardet skulle godkendes på et højere niveau end hans. Det var hans opfattelse, at actioncardet blev godkendt på rette niveau i Rigspolitiet. Det kan meget vel passe, at han brugte de ca. 45 minutter, som der var gået siden han modtog eksemplerne på andre actioncards fra Lise Grand Mortensen Bitsch kl. 12.12, og indtil han sendte sit udkast til Birgitte Buch, på at udarbejde actioncardet. De faktuelle og praktiske oplysninger i actioncardet havde han fra talepindene. Han husker ikke, hvordan selve optællingen på farmene skulle foregå. Scenarierne for svaret "JA" og "NEJ" henviste til optællingen og ikke til aflivningen af mink. Hvis avlerne sagde nej til at medvirke til optællingen af deres mink, ville det betyde, at avlerne ikke kunne opnå bonussen. Han havde fået fristerne, der fremgik af actioncardets "Formål" fra Fødevarestyrelsen. Sætningen "Beslutningen er truffet" var en henvisning til regeringsbeslutningen, der blev meldt ud på pressemødet den 4. november 2020. Han gjorde Birgitte Buch og Uffe Stormly opmærksom på, at det fremgik af actioncardet, at politieleverne skulle oplyse, at de ringede på vegne af Fødevarestyrelsen, samt at det fremgik af actioncardet, at politieleverne skulle oplyse avlerne om, at "beslutningen er truffet" såfremt avlerne ikke ville medvirke til optællingen. Han husker ikke længere de præcise overvejelser eller drøftelser bag formuleringen. Han ved ikke, hvad avlerne forstod ved formuleringen "...myndighederne ... foretager tømning af besætningen alligevel". Hensigten med bemærkningen var at give avlerne mulighed for at træffe deres beslutning på et fuldt oplyst grundlag. Actioncardet skulle give minkavlerne et fuldt oplyst grundlag for deres beslutning om bonus og forhindre, at avlerne blev snydt. Da han havde sendt actioncardet til Birgitte Buch, mødtes de på Uffe Stormlys kontor. Han mener, at Uffe Stormly fik udleveret en kopi af actioncardet under mødet. Han mindes ikke, at der var bemærkninger fra Uffe Stormly eller Birgitte Buch til

1043 Forklaringsdokumentet side 1500ff

actioncardets formulering om, at politieleverne ringede på vegne af Fødevarestyrelsen eller til hans afsnit i actioncardets "Fremgangsmåde", hvis avlerne nægtede at medvirke til optælling. Hvis der havde været bemærkninger her til, ville han have ændret i formuleringerne. Politiskoleeleverne skulle være opmærksomme på, at det var en vanskelig situation, som minkavlerne stod i. Uffe Stormly fik i forbindelse med mødet tilføjet et afsnit i actioncardet om, at avlerne kunne søge psyko-social hjælp hos kommunerne. Han mener ikke, at han blev bedt om at forevise actioncardet for Fødevarestyrelsen. Han mindes ikke, at han selv overvejede dette, da det hele skulle gå meget stærkt. Fredag den 6. november 2020 og henover weekenden blev der foretaget ændringer af primært praktisk karakter i actioncardet. Fristen for optællingen blev ændret til en 10-dages frist for alle avlere uanset antallet af mink, og der blev derfor ikke længere sondret mellem farmenes størrelse i forhold til fristtidspunktet. Han korresponderede med Fødevarestyrelsen omkring ændringen af fristerne. Han mener ikke, at hans formulering af afsnittet om "Fremgangsmåde" blev ændret i den endelige version af actioncardet.

Juridisk sektionsleder Birgitte Buch, Rigspolitiet, har bl.a. forklaret¹⁰⁴⁴, at der blev lavet flere versioner af actioncardet, da der bl.a. i første version fortsat var medtaget stamdata fra det actioncard, der blev brugt som skabelon. Hun har endvidere forklaret om en mail, som hun modtog den 6. november 2020 kl. 14.28, at hun godkendte actioncardet. Hun havde læst det igennem, inden hun godkendte det. Hele formålet med opkaldene var at få en aftale om at kunne optælle minkene. Det handlede ikke om at påtvinge minkejerne en handlepligt eller gennemføre noget med tvang. Det handlede om at give minkejerne en mulighed for at komme i gang med pelsningen for at kunne opnå tempobonus. Det fremgik af mødet med styrelsescheferne den 5. november 2020, at der skulle være fremdrift, da man ønskede, at alle mink var aflivede den 16. november 2020. Der skulle derfor være tempo på indsatsen. Fødevarestyrelsen havde vurderet, at det skulle ske ved de omtalte telefonopkald til minkejerne, men styrelsen havde ikke tilstrækkelige ressourcer til selv at foretage alle opkald. Det var derfor, at politiet skulle bistå Fødevarestyrelsen. Der var ikke noget problem med, at telefonopkaldene blev foretaget, da det var frivilligt for minkejerne i zone 3, om de ville medvirke. Der var endvidere lagt op til, at minkejerne i zone 3 i videst mulig omfang selv skulle stå for

1044 Forklaringsdokumentet side 1358ff

pelsningen. Ligesom det var en forudsætning for udbetaling af tempobonus, at minkavlerne ville lade en myndighedsperson komme ind på farmene for at se, om alle mink var aflivede og få dokumentation på antallet af mink. Beslutningen, der refereres til i actioncardet, er regeringens udmelding den 4. november 2020, om at alle mink i Danmark skulle aflives. På det tidspunkt var de i den kontekstforståelse, at hjemlen forelå om tirsdagen. Man kan godt sige, at de handlede på en forventet efterbevilling af hjemlen, men det var ikke forudsat, at politiet skulle gå ind på farmene i zone 3 uden tilladelse. Der var ikke tiltænkt nogen form for trussel eller tvang over for minkejerne. De forsøgte at give en velmenende serviceoplysning til minkejerne, om at de ikke skulle tænke for længe, da alle mink skulle være aflivede den 16. november 2020, og hvis minkene ikke blev talt op, kunne minkejerne ikke opnå tempobonus. Minkejerne kunne derfor risikere at stå en i situation, hvor deres mink skulle aflives, og hvor de ikke kunne opnå tempobonus. Der blev ikke skabt en hjemmel til aflivning af alle mink inden den 16. november 2020. Hun havde i dag gerne set, at de i actioncardet under "Ved "NEJ" fra ejer" havde skrevet, at mink-ejerne kunne forvente, når den fornødne lovhjemmel forelå, at myndighederne ville komme og foretage tømning af besætningen. De havde ikke kendskab til, at der ikke var hjemmel til at udbetale tempobonus. Efter udmeldingerne, der var på daværende tidspunkt, var det deres opfattelse, at minkejerne kunne få en tempobonus udbetalt, og at der inden den 16. november 2020 ville komme en hjemmel til at kræve aflivning af mink i zone 3. Efter hun havde godkendt actioncardet, gik hun ind til Uffe Stormly – det havde hun allerede gjort ved den første version, der forelå kl. 13.02 – og sagde til Uffe Stormly, at han skulle være opmærksom på, at der var foretaget ændringer i forhold til den første version. Hun og Tobias Berg lavede sammen med Uffe Stormly en yderligere ændring, hvor det bl.a. blev tilføjet, at man skulle henvise til den kommunale psykosociale indsats, da det var pressede folk, som de talte med. Politiet ringede på vegne af Fødevarestyrelsen, hvilket var det samme, som hvis Fødevarestyrelsen selv havde ringet. På baggrund af talepindene, som de modtog fra Fødevarestyrelsen, skrev de i actioncardet, at det var frivilligt, om man ønskede at deltage. De var ikke orienterede om, at tempobonusordningen skulle stoppe og afvente hjemlen, der skulle tilvejebringes via det omtalte hastelovforslag. Det må i givet fald været sektormyndighedens ansvar. De havde fået besked på, at der fortsat skulle ringes til minkejerne. Formuleringen i actioncardet om, at alle mink skulle aflives, var en direkte reference til regeringernes udmelding på pressemødet den 4. november 2020. De har sagt til minkejerne, at deres mink

skulle aflives. Det kunne være, at de ikke skulle have skrevet dette, men det var den klare udmelding fra regeringen den 4. november 2020. De har på intet tidspunkt lavet tvangsindgreb over for minkejerne. Hun er bekendt med, at politiet ikke kan ringe til en borger og sige, at man skal gøre noget, hvis man ikke er forpligtet hertil.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har under sin forklaring afgivet for kommissionen fået forevist actioncardet i version 3 og forklaret¹⁰⁴⁵, at Birgitte Buch forelagde ham actioncardet mellem to møder. Han læste hurtigt actioncardet igennem og godkendte det. Actioncardet var en vejledning om tempobonusordningen. Dette var opdraget fra Fødevarestyrelsen. Det var vigtigt, at minkejerne fik denne information, således at minkejerne kunne vurdere, om de ville sige ja eller nej til tempobonussen. Det drejede sig om mange penge, og minkejerne stod i en svær situation. Det var også derfor, at politiet påtog sig opgaven, som skulle løses hurtigt. Han kan godt se, at der i actioncardet burde have været tilføjet, at der blev arbejdet på et lovgrundlag, og at minkejerne kunne forvente, at myndighederne kom for at aflive minkeene, når lovgrundlaget var tilvejebragt. På den måde ville minkejerne have haft et fuldstændigt oplyst grundlag at træffe deres beslutning ud fra. Politiet kontaktede ca. 300 minkejere i zone 3. Der var nogle få minkavlere, der sagde, at de ikke ønskede at medvirke. Actioncardet blev juridisk kvalitetssikret af Birgitte Buch og godkendt af ham operationelt. Actioncardet blev legalitetssikret og godkendt af Birgitte Buch og ham.

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁴⁶, at han var orienteret om, at Birgitte Buch og Tobias Berg var til møde i Fødevarestyrelsen for at få klarlagt procedurerne i forhold til call-centeret. Han har ikke set referatet fra dette møde, og han var ikke involveret i udarbejdelsen af actioncardet. Det er en helt normal procedure at udarbejde actioncard som instrukser til politiets medarbejdere. Han har ikke godkendt actioncardet. Der findes et cirkulære om legalitetssikring af politiets planer, der beskriver, at planer, actioncard mv. skal legalitetssikres og ledelsesmæssigt godkendes. Det overordnede ansvar for den ledelsesmæssige godkendelse ligger som udgangspunkt hos chefpolitiinspektøren, hvilket vil sige ham i forhold til politiområdets planer. Det overordnede ansvar for legalitetssikringen ligger som

1045 Forklaringsdokumentet side 1459 og 1466f

1046 Forklaringsdokumentet side 1408 og 1410

udgangspunkt hos stabschefen, der på daværende tidspunkt var Troels Jensen. Både ansvaret for legalitetssikring og det ledelsesmæssige ansvar kan efter cirkulæret uddelegeres. Ifølge de interne retningslinjer på politiområdet var det ledelsesmæssige ansvar på daværende tidspunkt uddelegeret til centercheferne, således Uffe Stormly havde det ledelsesmæssige ansvar for planer, der blev produceret i Nationalt Beredskabscenter. I forhold til ansvaret for legalitetssikring var det uddelegeret til lederne af de juridiske sektioner. Det var således Birgitte Buch, der havde ansvaret for at legalitetssikre actioncardet. Det er hans opfattelse, at disse retningslinjer er fulgt. Uffe Stormly har godkendt actioncardet, og Birgitte Buch har legalitetssikret det.

I en senere udgave af actioncardet benævnt version 1, 06. november 2020, der blev sendt internt i Rigspolitiet ved mail af 6. november 2020 kl. 14.03 til specialkonsulent Søren Boest fra Politiskolen, var der foretaget en række navnlig sproglige justeringer samt ændringer af praktisk karakter under punkterne "1. Baggrund", "2. Ringeliste og opdateringsliste" og "3. Samtale". Tobias Berg anførte i mailen "vedhæftet actioncard til opgaven", og Søren Boest besvarede mailen samme dag kl. 15.14 og anførte "Super. Den er sendt til dem og de sidder nu og læser".

I en senere udgave af actioncardet benævnt version 1, 06. november 2020, der blev sendt internt i Rigspolitiet af juridisk specialkonsulent Tobias Berg ved mail af 6. november 2020 kl. 14.28 til specialkonsulent Søren Boest og juridisk sektionsleder Birgitte Buch, var der foretaget ændring af praktisk karakter under punkt "2. Ringeliste og opdateringsliste". I mailen anførte Tobias Berg "Seneste version". Actioncardet så i denne version således ud:

ACTIONCARD NR. 1 OM SAMTALE MED EJERE AF RASKE MINKFARME (COVID-19)

Version 1, 06. november 2020

1. Baggrund	Regeringen har truffet beslutning om at alle mink i raske minkbesætninger skal tælles op for at kunne udmåle betaling til ejeren. Der skal laves aftaler med minkejere om, at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil allerede være gået i gang med aflivning og pelsning. Der skal optælles avlsdyr, mink, døde mink og evt. pelse. Som grundlag for opgørelse af de mink fra besætningen, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende, hvoraf antallet af mink fremgår. Forsøg at holde samtalen kort og fokusér på at få en aftale om 1) optælling 2) start for tømning af farmen 3) slutdatoer for tømning af farmen.
2. Ringeliste og opdateringliste	Der er udfærdiget henholdsvis et Excel-ark med oversigt over de ejere af minkfarme, der skal ringes til samt et Excel-ark, som skal opdateres med de meddelte oplysninger. Udfyldte ark skal af Call Centerets leder sendes samlet i bundter til følgende: <u>Lørdag den 7. november 2020</u> Kl. 07.00-15.30: Susanne Birk Thomsen, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Lucia Mohr, [REDACTED] <u>Søndag den 8. november 2020</u> Kl. 07.30-15.30: Duddi Husum, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Dorte Henriksen, [REDACTED] Medarbejder skal i Excel-arket "Skabelon_registrering..." udfylde sidste kolonne "Udfyldt af (initialer)" med medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal). I det udfyldte Excel-ark tilføjes efter filens navn medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal). Der anføres i bemærkningsfelt, såfremt medarbejder ikke har kunne træffe ejer af pågældende minkfarm.
3. Samtale	Du skal tale med ejeren af den pågældende minkfarm. Vis forståelse for den svære situation, som avlere står i med tømning af deres farm for mink og hav under samtalen også for øje, om pågældende ejer eventuelt udviser en adfærd,

3.1. Præsentation	der gør, at der eventuelt er nærmere behov for psykologisk bistand. Vejled så fremt det skønnes nødvendigt om at der kan rettes henvendelse til den kommunale psyko-sociale indsats i forbindelse med covid-19.
3.2. Formål	Hej, du taler med [TITEL] [NAVN]. Jeg ringer fra Rigspolitiet på vegne af Fødevarestyrelsen, da regeringen af hensyn til folkesundheden har truffet beslutning om at alle mink i Danmark skal aflives. Jeg ringer derfor vedrørende optælling af mink i raske besætninger. Der vil være mulighed for at opnå en bonus for hurtig tømning af besætningen. Der er 20 kr. pr. mink i såkaldt "tempobonus", hvis minkene i en farm på 7.500 dyr og derover er aflivet senest efter 10 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest den 16. november 2020 kl. 23.59. For farme med mindre end 7.500 dyr er fristen senest 5 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest med udgangen af den 11. november 2020 kl. 23.59. Godtgørelse ud over den nævnte bonus, er pt. ved at blive afklaret. Jeg har desværre ikke mulighed for at svare nærmere på spørgsmål, men jeg kan vejlede dig om, at du kan kontakte Fødevarestyrelsens hotline på telefonnummer [REDACTED], ligesom du kan holde dig opdateret på: https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Dyr-og-Covid-19/Mink-og-COVID-19/Si-der/default.aspx
3.3. Fremgangsmåde	Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt). Men det er nødvendigt at få optalt din besætning med henblik på at have et grundlag for udbetaling af bonus og efterfølgende godtgørelse. Der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel). Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke? Ved "JA" fra ejer: Tak skal du have. Jeg har i den forbindelse brug for følgende oplysninger fra dig: • Bekræft fulde navn • Bekræft CHR-nummer og evt. undernummer • Dato for hvornår optælling kan finde sted • Forventet startdato for tømning af besætning • Forventet slutdato for tømning af besætning • Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen • Vælger du at pelse eller aflive uden pelsning (dette skal fremgå af skemaet, så vi kan prioritere ressourcerne og tage dem med aflivning først) Ved "NEJ" fra ejer: Det er jeg ked af at høre, men beslutningen er truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?

9.7.2.5. Call-centeret

Efter en nærmere briefing af politiskoleeleverne begyndte eleverne i løbet af fredag den 6. november 2020 om eftermiddagen at tage telefonisk kontakt til minkejere af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne i Jylland. Politiskoleeleverne afsluttede i løbet af søndag den 8. november 2020 opgaven med at tage telefonisk kontakt til minkejerne af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne.

I en mail, der blev sendt internt i Rigspolitiet den 6. november 2020 kl. 14.37, til specialkonsulent Søren Boest, skrev juridisk specialkonsulent Tobias Berg følgende:

”...

Hej Søren

Tak seneste version er blot opdateret i fht. at de gemmer et filnavn, jeg orienterer nærmere. Vi kommer over inden længe

...”

Af en intern mail, som specialkonsulent Søren Boest sendte den 6. november 2020 kl. 14.44 til juridisk specialkonsulent Tobias Berg, indeholdende ”Befaling for Politiskolens afgivelse til ”callcenter mink” og med bl.a. sålydende tekst:

”...

1

Situationen: Den nuværende situation med aflivning af mink og nedlukning af Nordjylland, skaber et stort behov for information. Derfor oprettes der et callcenter underlagt NOST. Callcenteret placeres ved Politiområdet i Ejby.

2

Opgaven: Politiskolen skal bemane dette callcenter på samtlige vagter fra fredag d. 6. nov. til og med mandag d. 9. nov. Callcenteret bemandes på hver vagt med et styrketal på 1+30. Vagterne er fredag 12-20 og de

resterende dage 8-16 og 16-24. Nærmere briefing vedrørende opgaven tilgår ved Politiområdet.

...”

Juridisk specialkonsulent Tobias Berg, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁴⁷, at han sendte actioncardet til politielevernes klasselærere. Fredag den 6. november 2020 og et par gange i løbet af weekenden var han med til at gennemgå actioncardet for politieleverne. Vicepolitiinspektør John Jensen deltog også i briefing. De løb actioncardet igennem, så han formoder også, at de gennemgik afsnittet om fremgangsmåden. Han tror ikke, at han nævnte hjemmelsproblematikken for politieleverne, men han husker ikke sit præcise ordvalg længere.

Politiinspektør Uffe Stormly, Rigspolitiet, har bl.a. forklaret¹⁰⁴⁸, at man, som han husker det, startede i call-centeret med at ringe til minkavlerne i zone 3 fredag eftermiddag [den 6. november 2020]. Medarbejderne i call-centeret fik en instruks i forbindelse med, at de tiltrådte. Medarbejderne i call-centeret blev ved instruks sat ind i opgaven og fik oplyst, hvad rammen for opgaven var. Han var ikke selv til stede. Han ved derfor ikke konkret, hvilken instruks der blev givet, men han er ikke i tvivl om, at de har fået den instruks, der fremgår af actioncardet. Medarbejderne i call-centeret fik en mundtlig briefing fra lederen af politioperationen, vicepolitiinspektør John Jensen, og Tobias Berg.

Chefpolitiinspektør Peter Chresten Ekebjærg har forklaret¹⁰⁴⁹, at han ikke var med til at etablere call-centeret. Birgitte Buch og Tobias Berg var til et møde i Fødevarestyrelsen [den 6. november 2020], hvorefter der blev udarbejdet et actioncard, og politiskoleeleverne blev rekvireret til call-centeret, der blev etableret i Ejby. Politiskoleeleverne blev briefet og gik i gang med at ringe til minkavlerne fredag [den 6. november 2020] eftermiddag. Nationalt Beredskabscenter kontaktede i løbet af fredag formiddag vicepolitiinspektør John Jensen, som påtog sig opgaven med call-centeret, herunder at briefe politiskoleeleverne.

1047 Forklaringsdokumentet side 1503

1048 Forklaringsdokumentet side 1458 og 1461

1049 Forklaringsdokumentet side 1420

Politiskoleleverne afsluttede i løbet af søndag den 8. november 2020 opgaven med at tage telefonisk kontakt til minkejerne af ikke-smittede besætninger uden for smittezonerne.

9.7.2.5.1. Overvejelser i Rigspolitiet den 6. november 2020 om talepinde til rigspolitichefen vedrørende bl.a. call-centeret

Den 6. november 2020 kl. 13.45 sendte politiassistent Michael Friisholm på vegne af politiinspektør Uffe Stormly udkast til talepinde om bl.a. etablering af et call-centeret, til chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg (cc Uffe Stormly, vicepolitiinspektør Bo Samson og vicepolitiinspektør Jens Reusch). Af mailen fremgår:

”...

TALEPINDE TIL THORKILD FOGDE.

- Der er planlagt og igangsat myndighedsafgivning for indsættelse i de 7 nordjyske kommuner
 - Der vil stadig være kapacitet i det vestjyske område til at foretage myndighedsafgivning dog i et mindre omfang på baggrund af prioriteten i det nordjyske
 - Der arbejdes stadig på alternative løsninger på afbrænding, transport og opbevaring af mink
 - Der er mellem NOST og de lokale beredskabsstabe afholdt ITV møde i dag, hvor der er briefet op om den nationale situation
 - CALL – CENTER assistancen til Fødevarestyrelsen er iværksat i kl. 1200
 - NOST udsender national plan for hele operationen
- ...”

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg skrev herefter i en mail af 6. november 2020 kl. 14.58 således til politiinspektør Uffe Stormly og vicepolitiinspektør Bo Samson (cc politiassistent Michael Friisholm og politidirektør Lykke Sørensen), som vicepolitiinspektør Bo Samson besvarede samme dag kl. 15.14 og anførte ”Mine tilretninger til talepinde. Jeg har krydstjekket med FVST”:

” ...

Hej Uffe & Bo

Er I enige i disse talepinde:

Og vi skal have hurtig tilbagemelding, da TFO SKAL have dem lige om lidt.

- Der er nu planlagt og igangsat myndighedsaflivning for indsættelse i de 7 nordjyske kommuner.
- Der er i alt 288 mink-farme i de 7 berørte nordjyske kommune, og heraf er de 259 minkfarme omfattet af allerede den igangsatte myndighedsaflivning, der omfatter dels farme med smittede besætninger og dels farme indenfor 7,8 km zonerne rundt om de smittede farme. Disse 259 farme omfatter i alt ca. 3 mio mink. På de øvrige farme, hvor der kan pelses normalt, er der kun et meget begrænset antal mink.
- Der er aktuelt sket myndighedsaflivning på 97 (af de 259) farme, svarende til at der aktuelt er aflivet ca. 0,9 mio mink ud af de ca. 3,0 mio mink, der er omfattet af myndighedsaflivningen.
- Samtidig med myndighedsaflivningerne er der stort fokus på at sikre en hurtig pelsning på de mink farme, der er beliggende i de 7 berørte kommuner, og som ikke er omfattet af myndighedsaflivningen.
- Vi er meget bevidste om vigtigheden af hurtigst muligt at kunne få aflivet **og bortskaffet** alle mink i de berørte kommuner. Der planlægges med, at myndighedsaflivningerne vil være tilendebragt senest i løbet af weekenden næste uge og at der inden for samme periode er sket pelsning på de øvrige farme, således at der ikke længere er mink i de 7 kommuner.
- Selvom myndighederne har stort fokus på de særligt berørte nordjyske kommuner, vil der stadig være kapacitet i det vestjyske område til også at foretage myndighedsaflivning der, men dog i et mindre omfang på baggrund af prioriteten i det nordjyske
- Der arbejdes stadig på at øge kapaciteten i forhold til at håndtere de aflivede mink. Der arbejdes intensivt med tilvejebringe alternative løsninger som **forbrænding, eventuel nedgravning**, transport og midlertidig opbevaring af mink

- Der er mellem NOST og de lokale beredskabsstabe afholdt ITV møde i dag, hvor der er briefet op om den nationale situation, så alle de involverede myndigheder er koordinerede i indsatsen.
- Der er i dag iværksat assistance til Fødevarestyrelsen med drift af et CALL – CENTER, der skal sikre, at mink-farmene kan få oplysninger om situationen
- NOST udsender national plan for hele operationen

Og vi skal have hurtig tilbagemelding, da TFO SKAL have dem lige om lidt.

...”

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har om mailen den 6. november 2020 kl. 14.58 forklaret¹⁰⁵⁰, at det var de førømtalte talepinde til Thorkild Fogde, men i en anden udformning. Det vigtigste budskab for politiet og Thorkild Fogde var til de syv nordjyske kommuner, hvor der var indført særlige covid-19 restriktioner.

Af en intern mail i Rigspolitiet, som politidirektør Lykke Sørensen sendte til chefkonsulent Signe Jensen den 6. november 2020 kl. 15.13 (cc rigspolitichef Thorkild Fogde, chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, politiinspektør Uffe Stormly), og som Thorkild Fogde videresendte til Signe Jensen samme dag kl. 15.57 fremgår talepindene til Thorkild Fogde således:

”...

Kære Signe

Talepinde til TFO.

Der er nu planlagt og igangsat aflivning af mink i de 7 nordjyske kommuner.

- Der er i alt 288 mink-farme i de 7 berørte nordjyske kommune.

1050 Forklaringsdokumentet side 1409

- På 259 (ud af de 288) mink-farme har myndighederne ansvaret for aflivning, fordi besætningerne er smittede, og farmene er indenfor 7,8 km zonerne rundt om de smittede farme.
- Disse 259 farme omfatter i alt ca. 3 mio mink. På de øvrige farme, hvor der kan pelses normalt, er der kun et meget begrænset antal mink.
- Vi har aktuelt aflivet mink på 97 (af de 259) farme. Det svarer til, at der er aflivet knap 1 mio mink ud af de ca. 3,0 mio mink, der er omfattet af myndighedsaflivningen.
- Samtidig med de aflivninger, som myndighederne har ansvaret for, er der stort fokus på at sikre en hurtig pelsning på de mink farme, der er beliggende i de 7 berørte kommuner, og som ikke er omfattet af myndighedsaflivningen.
- Vi er meget bevidste om vigtigheden af hurtigst muligt at kunne få aflivet alle mink i de berørte kommuner. Der planlægges med, at myndighedsaflivningerne vil være tilendebragt senest i løbet af weekenden næste uge, og at der inden for samme periode er sket pelsning på de øvrige farme, således at der ikke længere er mink i de 7 kommuner.
- Selvom myndighederne har stort fokus på de særligt berørte nordjyske kommuner, vil der stadig være kapacitet i det vestjyske område til også at foretage myndighedsaflivning der, men dog i et mindre omfang på baggrund af prioriteten af nordjyske kommuner.
- Der arbejdes stadig på at øge kapaciteten i forhold til at håndtere de aflivede mink.
- Der arbejdes intensivt med tilvejebringe alternative løsninger som afbrænding, transport og midlertidig opbevaring af mink
- Der er i dag iværksat assistance til Fødevarestyrelsen med drift af et CALL – CENTER, der skal sikre, at mink-farmene kan få oplysninger om situationen samt kompensations- og bonusordninger.

...”

Rigspolitichef Thorkild Fogde har herom forklaret¹⁰⁵¹, at alt på dette tidspunkt vedrørte Nordjylland, da det var her, at den nye virusmutation var fundet, og

1051 Forklaringsdokumentet side 1524

hvor borgerne var underlagt strenge restriktioner. Politiet understøttede både med aflivningsarbejdet i Nordjylland og håndhævede de øvrige restriktioner for borgere i Nordjylland. Hans talepinde bekræfter, at myndighederne havde ansvaret for aflivningerne i zone 1 og zone 2, og at politiet administrerede i overensstemmelse med reglerne.

9.7.2.6. Fødevarestyrelsens notat om overleveringer af opgaver fra Fødevarestyrelsen til National Operativ Stab

Fødevarestyrelsen sendte ved mail af 6. november 2020 kl. 15.43 notat om "Overlevering af opgaver fra FVST til NOST den 6. november 2020" til operationsstaben i Rigspolitiet, som politikommissær Kenneth Taanquist, kl. 16.09, videresendte til bl.a. vicepolitiinspektør Kim Erik Hansen og vicepolitiinspektør Bo Samson. Af notatet fremgår det bl.a.:

Fødevarestyrelsen**6. november 2020****JANBA****Overlevering af opgaver fra FVST til NOST den 6. november 2020**

Rigspolitiet har den 5. november 2020 gjort Fødevarestyrelsen bekendt med, at der iværksættes en særlig indsats i 7 nordjyske kommuner fra d.d. Fødevarestyrelsen er ligeledes gjort bekendt med, at der gives en ekstra tempobonus på 10 kr. pr. dyr, såfremt aflivning er afsluttet i Nordjylland inden kl. 23.59 mandag den 9. november 2020.

Fødevarestyrelsen orienterer hermed om de aktiviteter, som Fødevarestyrelsen iværksætter fra og med den 6. november 2020 (Tabel 1).

Fødevarestyrelsen skal endvidere anmode NOST'en om at overtage følgende opgaver – samt kvittere for, at disse opgaver er modtaget (Tabel 2). Kvittering bedes sendt til FVST den 6. november snarest muligt.

Tabel 1: Aktiviteter iværksat af Fødevarestyrelsen den 6. november 2020

Aktivitet nr.	Beskrivelse af aktivitet	Action	Kvittering for iværksat
1	Ekstra aflivningsbonus i Nordjylland (7 kommuner) på 10 kr. pr. dyr er accepteret af erhvervet. Præmissen om at aflivning er færdig inden 23.59 mandag den 9. november 2020 er også accepteret.	FVST orienterer ejere af mink herom telefonisk.	I gang
2	Klar beskrivelse af vilkår for minkavlere i hele landet for aflivning, optælling, bortskaffelse, kompensation m.v. så kommunikationen er ens i hele landet. Skal cleares med erhvervet inden offentliggørelse og udsendelse.	FVST udarbejder beskrivelse og clearer med erhvervet. Herefter offentliggørelse – og NOST får kopi.	I gang
3	Tilsyn med ejeraflivninger i Nordjylland i både smittede og ikke-	FVST har instrueret personale fra forsvaret, som er sat på opgaven.	I gang.

	smittede besætninger til og med mandag.		
4 (Udenfor zoner)	FVST har iværksat opringing af alle besætninger uden for zoner vedr. optælling.	FVST ringer til alle besætninger fra den 5. til 8. november med hjælp fra indkaldt personale. FVST instruerer forsvaret i opgaven den 6. november kl. 14.	

Tabel 2: Aktiviteter, som overleveres fra Fødevarestyrelsen til NOST'en den 6. november 2020

Aktivitet nr.	Beskrivelse af aktivitet	Action	Kvittering for iværksat
1 (Nordjylland)	Afhentning af alle døde mink fra besætninger i de 7 nordjyske kommuner håndteres løbende.	Tilvejebringelse af containere, transport til forbrænding eller lign. skal koordineres og implementeres snarest	
2 (Nordjylland)	Der skal indsamles information om besætninger i Nordjylland, som ikke selv kan aflive, så aflivningerne i disse besætninger kan overtages af myndighedsaflivningerne.	Information skal indsamles og håndteres, således identificerede besætninger kommer med i myndighedssporet.	
3 (Nordjylland)	Der skal sikres bemanding til at modtage besked fra besætninger om, at ejeraflivninger er afsluttet i Nordjylland.	Der skal opstilles telefon og bemanding, som kan registrere besked om afsluttet aflivning.	
4 (Nordjylland)	Der skal sikres bemanding til at besøge de besætninger i punkt 3, som skal bekræfte afsluttet aflivning. Bemandingen skal endvidere udarbejde dokumentation for, at aflivningen er afsluttet. Der skal udarbejdes en skabelon for dokumentation/kvittering for, at aflivningen er konstateret afsluttet.	Der skal sikres bemanding til at besøge de besætninger, som har indmeldt afsluttet aflivning, senest tirsdag den 10. november. Der skal udarbejdes skabelon for dokumentation/kvittering, som udleveres til personalet, som foretager bekræftelsesbesøgene. Skal være færdig senest lørdag den 7. november.	

5 (Nordjylland)	Der er diskrepans mellem antallet af alle minkbesætninger i Nordjylland opgjort af FVST og i NOST-staben den 5. november.	Der ønskes kvittering for, at der ikke længere er diskrepans i antal besætninger.	
6 (HASTER)	Afhentning af døde mink fra smittede besætninger uden for de 7 nordjyske kommuner. Aflivninger af smittede besætninger kan ikke fortsætte inden at dette er på plads.	Tilvejebringelse af containere, transport til forbrænding eller lign. skal koordineres og implementeres snarest muligt. Allerede aflivede mink skal være afhentet inden udgangen af lørdag den 7. november 2020. NOST skal give melding til FVST om, hvornår en løsning er på plads – så FVST kan orientere erhvervet om, at aflivninger igen kan opstartes.	
7 (udenfor zoner)	Mink skal optælles af myndighederne. Der er behov for et setup, som styrer optælling og indsamling af data af mink uden for zoner. Optællingen danner grundlag for erstatning.	Der skal opsættes et administrativt setup og bemandes med personale, som kan indsamle og håndtere data fra optællingen af mink.	
8 (udenfor zoner)	Der skal sikres bemanding til at modtage besked fra besætninger om, at ejeraflivninger er afsluttet udenfor zonerne.	Der skal opstilles telefon og bemanding, som kan registrere besked om afsluttet aflivning.	
9 (udenfor zoner)	Der skal sikres bemanding til at besøge de besætninger i punkt 8, som skal bekræfte afsluttet aflivning. Bemanningen skal	Der skal sikres bemanding til at besøge de besætninger, som har indmeldt afsluttet aflivning. Der skal udarbejdes	

	endvidere udarbejde dokumentation for, at aflivningen er afsluttet. Der skal udarbejdes en skabelon for dokumentation/kvittering for, at aflivningen er konstateret afsluttet.	skabelon for dokumentation/kvittering, som udleveres til personalet, som foretager bekræftelsesbesøgene. Skal være færdig senest lørdag den 7. november.	
10 (udenfor zoner)	Der mangler en SOP for kontrol af/opsyn med besætninger uden for zoner med henblik på erstatninger. Forsvaret har efterlyst en sådan.	Der skal tilvejebringes en SOP (evt. udarbejdes af Erhvervsministeriet)	
11 (alle - HASTER)	Der er behov for en ny aflivningsstrategi, som sikrer, at alle dyr udenfor de 7 kommuner i Nordjylland er aflivet senest den 16. november 2020.	Der skal udarbejdes en aflivningsstrategi senest ved udgangen af 6. november 2020.	
12 (alle - HASTER)	Det er den 6. november 2020 besluttet pba. risikovurdering fra DVK, at der kan ske nedgravning af døde mink fra både smittede og ikke-smittede besætninger. I begge tilfælde skal nedgravningsstederne kalkes for at have en ensartet procedure for forsvaret. F.s.v.a. transportvirksomheder gælder, (SKAL AFKLARES) Koordinering og oprettelse af nedgravningssteder skal overtages af NOST'en. Det skal afklares, om der er behov for etablering af	Koordinering og oprettelse af nedgravningssteder skal overtages af NOST'en. Det skal afklares, om der er behov for etablering af flere huller/nedgravningssteder til døde mink – snarest muligt.	

	flere nedgravningssteder til døde mink.		

Fødevarechef Jakob Munkhøj Nielsen, Fødevarestyrelsen, har herom bl.a. forklaret¹⁰⁵², at han ikke var bekendt med denne mere formelle beskrivelse af overdragelsen af opgaven til politiet. Han antager, at mailen blot var en opsummering af opgaver, der enten var eller skulle overdrages fra Fødevarestyrelsen til NOST'en.

9.7.2.7. Actioncardet benævnt version 2

I en senere udgave af actioncardet benævnt version 2, 06. november 2020, der blev sendt internt i Rigspolitiet ved mail af 6. november 2020 kl. 17.30 til ledere af Rigspolitiets call-center, Preben Snedsted Nielsen, Jørgen Lembye, Christina Hilligsøe Andersen og Cristian Street (cc specialkonsulent Søren Boest, juridisk sektionsleder Birgitte Buch og vicepolitiinspektør John Jensen), var der foretaget ændring af praktisk karakter under punkt "2. Ringeliste og opdateringsliste" og punkt "3. Samtale". Af mailen fremgår bl.a.:

"...

I er pt. sat på som ledere af Rigspolitiets call center vedrørende mink. Jeg sender til jeres orientering seneste actioncard (ver. 2) samt den skabelon (excel-ark), som eleverne skal opdatere i (i egen kopi).

Alle disse skabeloner bedes I herefter fremsende, jf. actioncardet pkt. 2.

De i actioncardet pkt. 2 nævnte ringelister vil blive fremsendt til jer, efterhånden som de modtages fra Fødevarestyrelsen. Der kan med fordel foretages følgende i Excel inden udskrivning af arket (vær obs på evt. 2-sidet udskrivning): vælg sidelayout i menuen:

...

Såfremt der opstår spørgsmål, er I velkomne til at kontakte vpi. John Jensen

"..."

Actioncardet så i denne version således ud:

1052 Forklaringsdokumentet side 1491

ACTIONCARD NR. 1 OM SAMTALE MED EJERE AF RASKE MINKFARME (COVID-19)

Version 2, 06. november 2020

1. Baggrund	Regeringen har truffet beslutning om at alle mink i raske minkbesætninger skal tælles op for at kunne udmåle betaling til ejeren. Der skal laves aftaler med minkejere om, at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil allerede være gået i gang med aflivning og pelsning. Der skal optælles avlsdyr, mink, døde mink og evt. pelse. Som grundlag for opgørelse af de mink fra besætningen, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende, hvoraf antallet af mink fremgår. Forsøg at holde samtalen kort og fokusér på at få en aftale om 1) optælling 2) start for tømning af farmen 3) slutdatoer for tømning af farmen.
2. Ringeliste og opdateringliste	Der er udfærdiget henholdsvis et Excel-ark med oversigt over de ejere af minkfarme, der skal ringes til samt et Excel-ark, som skal opdateres med de meddelte oplysninger. Udfyldte ark skal af Call Centerets leder sendes samlet i bundter til følgende: Cc. POL FP COVID19 Dokumentation <u>Lørdag den 7. november 2020</u> Kl. 07.00-15.30: Susanne Birk Thomsen, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Lucia Mohr, [REDACTED] <u>Søndag den 8. november 2020</u> Kl. 07.30-15.30: Duddi Husum, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Dorte Henriksen, [REDACTED] Medarbejder skal i Excel-arket "Skabelon_registrering..." udfylde sidste kolonne "Udfyldt af (initialer)" med medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal). I det udfyldte Excel-ark tilføjes efter filens navn medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal). Der anføres i bemærkningsfelt, såfremt medarbejder ikke har kunne træffe ejer af pågældende minkfarm. Call Centeret har telefonnummer [REDACTED].

3. Samtale	Du skal tale med ejeren af den pågældende minkfarm. Vis forståelse for den svære situation, som avlere står i med tømning af deres farm for mink og hav under samtalen også for øje, om pågældende ejer eventuelt udviser en adfærd, der gør, at der eventuelt er nærmere behov for psykologisk bistand. Vejled såfremt det skønnes nødvendigt om, at der kan rettes henvendelse til den kommunale psyko-sociale indsats i forbindelse med covid-19 – nærmere information kan pågældende søge på sin egen kommunes hjemmeside.
3.1. Præsentation	Hej, du taler med [TITEL] [NAVN]. Jeg ringer fra Rigspolitiet på vegne af Fødevarestyrelsen, da regeringen af hensyn til folkesundheden har truffet beslutning om at alle mink i Danmark skal aflives. Jeg ringer derfor vedrørende optælling af mink i raske besætninger.
3.2. Formål	Der vil være mulighed for at opnå en bonus for hurtig tømning af besætningen. Der er 20 kr. pr. mink i såkaldt "tempobonus", hvis minkene i en farm på 7.500 dyr og derover er aflivet senest efter 10 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest den 16. november 2020 kl. 23.59. For farme med mindre end 7.500 dyr er fristen senest 5 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest med udgangen af den 11. november 2020 kl. 23.59. Godtgørelse ud over den nævnte bonus, er pt. ved at blive afklaret. Jeg har desværre ikke mulighed for at svare nærmere på spørgsmål, men jeg kan vejlede dig om, at du kan kontakte Fødevarestyrelsens hotline på telefonnummer [REDACTED], ligesom du kan holde dig opdateret på: https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Dyr-og-Covid-19/Mink-og-COVID-19/Si-der/default.aspx
3.3. Fremgangsmåde	Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt). Men det er nødvendigt at få optalt din besætning med henblik på at have et grundlag for udbetaling af bonus og efterfølgende godtgørelse. Der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel). Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke? Ved "JA" fra ejer: Tak skal du have. Jeg har i den forbindelse brug for følgende oplysninger fra dig: • Bekræft fulde navn • Bekræft CHR-nummer og evt. undernummer • Dato for hvornår optælling kan finde sted • Forventet startdato for tømning af besætning • Forventet slutdato for tømning af besætning • Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen • Vælger du at pelse eller aflive uden pelsning (dette skal fremgå af skemaet, så vi kan prioritere ressourcerne og tage dem med aflivning først)

POLITI

	Ved "NEJ" fra ejer: Det er jeg ked af at høre, men beslutningen <u>er</u> truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?

9.7.2.8. Actioncardet benævnt version 3

I en senere udgave af actioncardet benævnt version 2, 06. november 2020 (som blev korrigeret til version 3, jf. nedenfor), der blev sendt internt i Rigspolitiet ved mail af 6. november 2020 kl. 19.58 til ledere af Rigspolitiets call-center, Preben Snedsted Nielsen, Jørgen Lembye, Christina Hilligsøe Andersen og Cristian Street (cc specialkonsulent Søren Boest, juridisk sektionsleder Birgitte Buch og vicepolitiinspektør John Jensen), var der foretaget ændring af praktisk karakter under punkt "3.3 Fremgangsmåde". Af mailen fremgår bl.a.:

"...

Vedhæftet actioncard version 3 med præcisering om opdatering af CHR-nummer i tilfælde af flere tilknyttede undernumre/besætningsnumre.

..."

9.7.2.8.1. Orientering af politikredse mv. om actioncard version 3

Ved mail af 6. november 2020 kl. 21.56 sendte juridisk sektionsleder Birgitte Buch "Skrivelse nr. 172 vedrørende Coronavirus/covid-19 – opdateret landeliste, nyt actioncard, orientering fra Kriminalforsorgen mv." til godkendelse hos politiinspektør Uffe Stormly, og videresendte samme dag kl. 22.15 skrivelse nr. 172 og actioncard nr. 1 om samtale med ejere af raske minkfarme version 3, 06. november 2020 mv. til videreformidling til politikredsene, PET og Rigspolitiets afdelinger. Af mailen fremgår:

"...

Til samtlige politikredse, PET og Rigspolitiets afdelinger

Vedhæftet sendes Rigspolitiets skrivelse nr. 172 af dags dato vedrørende opdateret landeliste gældende fra lørdag den 7. november 2020 kl. 00.00., nyt actioncard og orientering fra Kriminalforsorgen mv.

Skrivelsen bedes straks videresendt til politikredsenes øverste ledelse. Kredsene vil endvidere blive kaldt op på BK-kanalen med henblik på at bekræfte modtagelsen.

..."

Af skrivelse nr. 172 vedrørende Coronavirus/covid-19 – Opdateret landeliste, nyt actioncard, orientering fra Kriminalforsorgen mv. fremgår bl.a.:

”...

3. Actioncard vedrørende kontakt til minkavler med besætninger, som ikke er smittede

Regeringen har den 4. november 2020 meldt ud, at samtlige mink i Danmark skal aflives på baggrund af en ny risikovurdering fra sundhedsmyndighederne, efter at der er sket fund af en ny mutation af virus.

I den forbindelse understøtter politiet Fødevarestyrelsen med at ringe til minkavlere med henblik på at få afdækket, hvorvidt den pågældende avler ønsker at medvirke til en optælling af deres besætning og få aflivningen/pelsningen gennemført tids nok til, at de kan komme i betragtning til at få udbetalt en økonomisk bonus.

I den anledning sendes vedhæftet det actioncard, som politiet anvender i forbindelse med kontakten til minkavlerne. Politiet arbejder i den forbindelse på baggrund af lister, som modtages fra Fødevarestyrelsen, og som efterfølgende returneres til samme styrelse.

...”

Chefpolitiinspektør Peter-Chresten Ekebjærg, Rigspolitiet, har forklaret¹⁰⁵³, at han så actioncardet, da det den 6. november 2020 rutinemæssigt blev sendt til orientering sammen med andre bilag til politikredsene. Han kan ikke huske, om han læste actioncardet igennem. Han har sandsynligvis kigget det hurtigt igennem, men ikke tænkt nærmere over formuleringen i actioncardet. I det efterfølgende forløb, da de så på politiets kommunikation til minkejerne, gennemgik han actioncardet og fremhævede en uheldig formulering.

Actioncardet så i denne version således ud:

1053 Forklaringsdokumentet side 1411

ACTIONCARD NR. 1 OM SAMTALE MED EJERE AF RASKE MINKFARME (COVID-19)

Version 3, 06. november 2020

1. Baggrund	Regeringen har truffet beslutning om at alle mink i raske minkbesætninger skal tælles op for at kunne udmåle betaling til ejeren. Der skal laves aftaler med minkejere om, at en myndighedsperson kommer til besætningen for at tælle op. Nogle besætninger vil allerede være gået i gang med aflivning og pelsning. Der skal optælles avlsdyr, mink, døde mink og evt. pelse. Som grundlag for opgørelse af de mink fra besætningen, som allerede er sendt til pelseri anvendes en følgeseddel eller lignende, hvoraf antallet af mink fremgår. Forsøg at holde samtalen kort og fokusér på at få en aftale om 1) optælling 2) start for tømning af farmen 3) slutdatoer for tømning af farmen.
2. Ringeliste og opdateringliste	Der er udfærdiget henholdsvis et Excel-ark med oversigt over de ejere af minkfarme, der skal ringes til samt et Excel-ark, som skal opdateres med de meddelte oplysninger. Udfyldte ark skal af Call Centerets leder sendes samlet i bundter til følgende: Cc. POL FP COVID19 Dokumentation <u>Lørdag den 7. november 2020</u> Kl. 07.00-15.30: Susanne Birk Thomsen, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Lucia Mohr, [REDACTED] <u>Søndag den 8. november 2020</u> Kl. 07.30-15.30: Duddi Husum, [REDACTED] Kl. 15.30-23.00: Dorthe Henriksen, [REDACTED] Medarbejder skal i Excel-arket "Skabelon_registrering..." udfylde sidste kolonne "Udfyldt af (initialer)" med medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal). I det udfyldte Excel-ark tilføjes efter filens navn medarbejderens initialer fra politi-mail (tre bogstaver og tre tal). Der anføres i bemærkningsfelt, såfremt medarbejder ikke har kunne træffe ejer af pågældende minkfarm. Call Centeret har telefonnummer [REDACTED].

3. Samtale	Du skal tale med ejeren af den pågældende minkfarm. Vis forståelse for den svære situation, som avlere står i med tømning af deres farm for mink og hav under samtalen også for øje, om pågældende ejer eventuelt udviser en adfærd, der gør, at der eventuelt er nærmere behov for psykologisk bistand. Vejled såfremt det skønnes nødvendigt om, at der kan rettes henvendelse til den kommunale psyko-soziale indsats i forbindelse med covid-19 – nærmere information kan pågældende søge på sin egen kommunes hjemmeside.
3.1. Præsentation	Hej, du taler med [TITEL] [NAVN]. Jeg ringer fra Rigspolitiet på vegne af Fødevarestyrelsen, da regeringen af hensyn til folkesundheden har truffet beslutning om at alle mink i Danmark skal aflives. Jeg ringer derfor vedrørende optælling af mink i raske besætninger.
3.2. Formål	Der vil være mulighed for at opnå en bonus for hurtig tømning af besætningen. Der er 20 kr. pr. mink i såkaldt "tempobonus", hvis minkene i en farm på 7.500 dyr og derover er aflivet senest efter 10 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest den 16. november 2020 kl. 23.59. For farme med mindre end 7.500 dyr er fristen senest 5 dage fra den 6. november 2020 – det vil sige senest med udgangen af den 11. november 2020 kl. 23.59. Godtgørelse ud over den nævnte bonus, er pt. ved at blive afklaret. Jeg har desværre ikke mulighed for at svare nærmere på spørgsmål, men jeg kan vejlede dig om, at du kan kontakte Fødevarestyrelsens hotline på telefonnummer [REDACTED], ligesom du kan holde dig opdateret på: https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Dyr-og-Covid-19/Mink-og-COVID-19/Sider/default.aspx
3.3. Fremgangsmåde	Som rask besætning kan du begynde at pelse dine mink (måske er du allerede er begyndt). Men det er nødvendigt at få optalt din besætning med henblik på at have et grundlag for udbetaling af bonus og efterfølgende godtgørelse. Der vil blive talt både både avlsdyr, øvrige mink, døde mink og de mink, som er sendt til pelsning (eksempelvis via følgeseddel). Det er naturligvis frivilligt, om du vil lade en myndighedsperson komme ind på din besætning og foretage optællingen, og jeg skal derfor høre, om du ønsker at medvirke?

	Ved "JA" fra ejer: Tak skal du have. Jeg har i den forbindelse brug for følgende oplysninger fra dig: • Bekræft fulde navn• Bekræft CHR-nummer og eventuelle undernumre/besætningsnumre Såfremt der er flere besætningsnumre tilknyttet, indtastes CHR-nummeret i skabelonen for hvert undernummer/besætningsnummer (ét CHR-nummer kan derfor optræde flere gange i skabelonen)• Dato for hvornår optælling kan finde sted• Forventet startdato for tømning af besætning• Forventet slutdato for tømning af besætning• Evt. andet telefonnummer til kontakt om det praktiske aftale om optællingen• Vælger du at pelse eller aflive uden pelsning (dette skal fremgå af skemaet, så vi kan prioritere ressourcerne og tage dem med aflivning først) Ved "NEJ" fra ejer: Det er jeg ked af at høre, men beslutningen <u>er</u> truffet. Manglende medvirken vil derfor betyde, at du ikke får mulighed for at opnå bonussen, og du kan forvente, at myndighederne så kommer og foretager tømning af besætningen alligevel. Jeg vil derfor høre, om dette får dig til at ændre beslutningen?

